

DANIEL MIROSZ

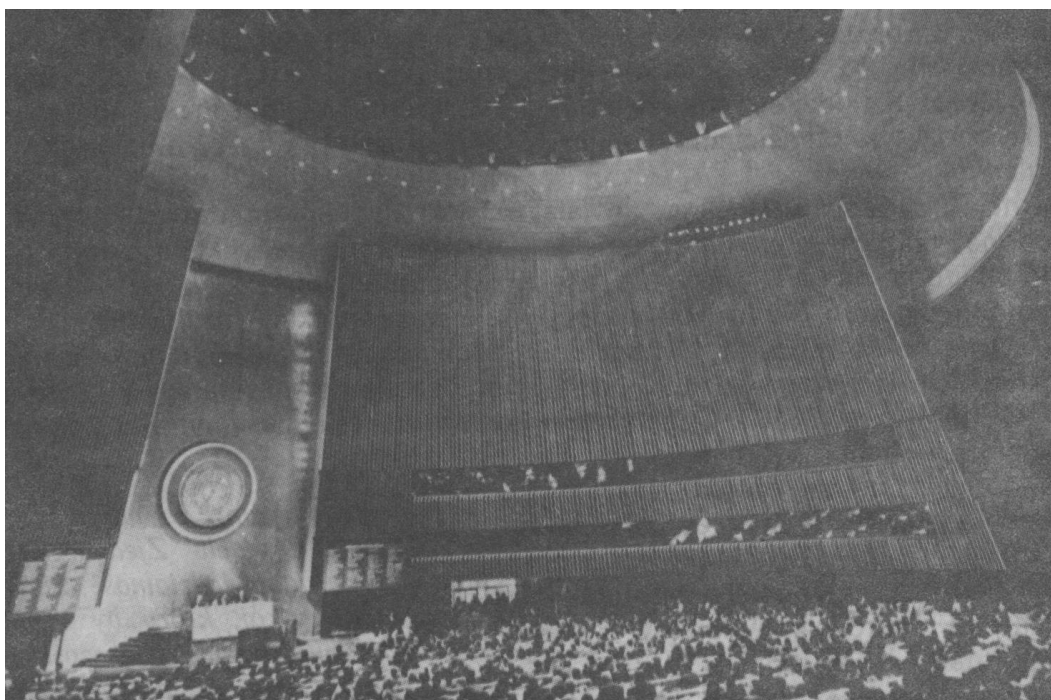
HISTORIA POWSZECHNA

ALMANACH DAT

CZEŚĆ SZÓSTA

1945-1989

OD „FAIR DEAL” W USA DO UPADKU MURU BERLIŃSKIEGO

Forum ONZ

DATY KLUCZOWE

1949-UTWORZENIE NATO.

1950-1953-WOJNA KOREAŃSKA.

1953-ŚMIERĆ STALINA.

1956-POWSTANIE WĘGIERSKIE.

1957-TRAKTATY RZYMSKIE. SPUTNIK.

1961-PIERWSZY CZŁOWIEK W KOSMOSIE. MUR BERLIŃSKI.

1962-1965-SOBÓR WATYKAŃSKI II.

1962-KRYZYS KUBAŃSKI.

1963-ZAMACH W DALLAS.

1964-1973-WOJNA WIETNAMSKA.

1968-PRASKA WIOSNA.

1969-PIERWSZY CZŁOWIEK NA KSIĘŻYCU.

1978-PAPIEŻ ZZA „ŻELAZNEJ KURTYNY”.

1979-1989-INTERWENCJA ZSRR W AFGANISTANIE.

1980-1988-WOJNA IRACKO-IRAŃSKA.

1981-1983-STAN WOJENNY W POLSCE.

1986-„CHALLENGER”. CZARNOBYL.

1989-„JESIEŃ LUDÓW” W EUROPIE.

1945

Napływ do Wietnamu wojsk brytyjskich (płd.) i chińskich (płn.) mających przyjąć kapitulację wojsk japońskich (IX.). Przedstawienie programu „Fair Deal” przez TRUMANA w USA (interwencjonizm państwa w dziedzinie gospodarki, redystrybucja dochodów, kontrola cen i płac, rozbudowa ubezpieczeń społecznych) – (6.IX.). Podział Korei wzdłuż 38 równoleżnika między USA i ZSRR (8.IX.). Poddanie się armii japońskiej w Chinach – kapitulacja w Nankinie (9.IX.). Przywrócenie wolności słowa i prasy przez władze amerykańskie w Japonii, skazanie QUISLINGA na śmierć za kolaborację w procesie w Norwegii (10.IX.). Fiasko konferencji londyńskiej w sprawie traktatów pokojowych z byłymi sojusznikami Niemiec (11.IX.). Zerwanie przez Polskę konkordatu z Watykanem, przybycie wojsk francuskich do Indochin (12.IX.). Żądanie ewakuacji wojsk brytyjskich i radzieckich z Iranu (13.IX.). Proces strażników SS z obozu w Bergen-Belsen w Lüneburgu (11 wyroków śmierci, 19 kar więzienia) – (17.IX.-17.XI.). Pozbawienie 200 tys. osób praw publicznych w Belgii (kara za kolaborację) – (19.IX.). Żądanie wycofania się oddziałów brytyjskich z Indii (GANDHI) – (20.IX.). Zamach stanu w Sajgonie, wyparcie władzy komunistów przez wojska francuskie (22-23.IX.). Żądanie wycofania się Brytyjczyków z Egiptu (NOKRAŞI PAŞA) – (23.IX.). Utworzenie Światowej Federacji Związków Zawodowych w Paryżu (25.IX.). Oświadczenie króla Belgii, LEOPOLDA III na temat pozostaniu na emigracji (30.IX.). Zamieszki w Palestynie, żądanie powstrzymania imigracji ze Wschodu do Niemiec przez aliancką Radę Kontroli (5.X.). Koniec szintoizmu jako religii państwowej w Japonii (7.X.). Egzekucja JOSEPHA DARNANDA, szefa policji Francji-Vichy (10.X.). Narzucenie reformy rolnej Japonii przez Amerykanów (11.X.). Pierwszy skok spadochronowy ze stratosfery (radziecki skoczek, WASYL ROMANIUK skacze z wysokości 13 108 m) – (14.X.). Stracenie LAVALA, byłego premiera Francji-Vichy (15.X.). Utworzenie FAO w Rzymie (Światowej Organizacji ds. Wyżywienia i Rolnictwa), podpisanie przez Polskę Karty Narodów Zjednoczonych z 26.VI. (16.X.). Tzw. marsz „descamisados” w Argentynie, wzrost notowań płk. JUANA PERÓNA (17.X.). Zwycięstwo komunistów w wyborach do Zgromadzenia Konstytucyjnego we Francji (21.X.). Egzekucja QUISLINGA w Norwegii, kapitulacja wszystkich garnizonów japońskich w Azji Płd-Wsch. i na wyspach Oceanu Spokojnego, oficjalne przyjęcie Arabii Saudyjskiej do ONZ (24.X.). Zadłużenie Wielkiej Brytanii: 3 300 000 000 funtów szt. Dymisja prezydenta VARGASA w Brazylii (28.X.), JOSÉ LINHARES prezydentem tymczasowym (do 1946). Wzrost napięcia w Palestynie, protesty Egiptu, Syrii, Libanu i Iraku wobec masowej imigracji Żydów (31.X.). Przygotowania do nacjonalizacji kopalń, przemysłu lotniczego i transportu publicznego w Wielkiej Brytanii (1.XI.). Wybory parlamentarne: na Węgrzech zwycięstwo Partii Drobnych Rolników (59%) – premierem ZOLTAN TILDY (do 1946), w Jugosławii – sukces Frontu Narodowego TITO (90,4 % do Izby Federalnej, 80,6% do Izby Ludowej), w Bułgarii – triumf komunistycznego Frontu Ojczyźnianego (90%) – (XI.). Przekazanie

władzy Zgromadzeniu Konstytucyjnemu przez DE GAULLE'A we Francji (6.XI.). Pierwszy światowy rekord prędkości ustanowiony przez samolot odrzutowy (osiągnięcie 975,67 km/h przez samolot Gloster „Meteor” pilota brytyjskiego WILSONA) – (7.XI.). Uznanie władzy komunistycznej HOXHË w Albanii przez ZSRR (10.XI.). DE GAULLE premierem Francji (do 1946) – (13.XI.). Początek procesu zbrodniarzy wojennych w Norymberdze (na ławie oskarżonych m.in. GÖRING, HESS, KEITEL, JODL, RIBBENTROP, ROSENBERG, SPEER) – (14.XI.). Odmowa przekazania ZSRR tajemnicy bomby atomowej przez USA, Wielką Brytanię i Kanadę (15.XI.). Utworzenie UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation – Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury) w Londynie przez przedstawicieli 44 państw (16.XI.). Kongres Narodowy Walonów w Belgii w Liège (20.XI.). Powstanie Federacyjnej Republiki Jugosławii (29.XI.), TITO premierem (do 1953). Nacjonalizacja Banku Francji i innych 4 wielkich banków kredytowych (1.XII.). Zaginięcie 5 bombowców amerykańskich Grumman TBM-3 „Avenger” i amfibii „Martin Mariner PBM” nad Trójkątem Bermudzkim (27 ludzi) – (5.XII.). Nagrody Nobla (chemia – ARTTURI ILMARI VIRTANEN (Finlandia), fizyka – WOLFGANG PAULI (Szwajcaria), fizjologia i medycyna – sir ALEXANDER FLEMING, sir ERNST BORIS CHAIN, sir HOWARD WALTHER FLOREY (Wielka Brytania), literatura – GABRIELA MISTRAL (Chile), pokojowa – CORDELL HULL (USA)) – (10.XII.). Aresztowania 78 przemysłowców z Zagłębia Ruhry przez brytyjskie władze wojskowe oraz domaganie się przez USA, Australię i Wielką Brytanię – wydania przez Japonię 58 osób, oskarżonych o zbrodnie wojenne (XII.). Mediacja USA w chińskiej wojnie domowej między nacjonalistami a komunistami (gen. GEORGE MARSHALL) – (13.XII.). Konferencja moskiewska z udziałem min. spr. zagr. ZSRR, USA i Wielkiej Brytanii (utworzenie Komisji dla Dalekiego Wschodu, sprawa odbudowy niepodległej Korei, powołanie Komisji do Spraw Energii Atomowej przy ONZ, procedura przygotowania układów pokojowych z Włochami, Rumunią, Węgrami i Finlandią) – (16-26.XII.). Prawo sądenia zbrodniarzy wojennych przez wojskowych gubernatorów w Niemczech (20.XII.). Śmierć gen. PATTONA w wyniku wypadku samochodowego w Bawarii (21.XII.). Strata 2/3 wartości przez frank francuski, założenie organizacji „Care” w USA (cel – udzielanie pomocy państwom europejskim w zakresie dostaw żywności, odzieży oraz lekarstw) – (26.XII.). Fala zamachów terrorystycznych na brytyjskie obiekty wojskowe w Palestynie (organizacje żydowskie) – (XII.). Powstanie Międzynarodowego Funduszu Walutowego – Waszyngton (27.XII.). Przywrócenie kartek na chleb we Francji (28.XII.). Umowa między Francją a Wielką Brytanią w sprawie wycofania wojsk z Libanu i Syrii (XII.). Rozgromienie czetników (zwolenników monarchii w Jugosławii) przez komunistów (TITO). Abp DAMASKINOS regentem Grecji (do 1946). ACHILLE VAN ACKER premierem Belgii (do 1946). BUHL premierem Danii (do 1947). EINAR GERHARDSSEN premierem Norwegii (do 1951).

	<p><i>SEAN THOMAS O’KELLY</i> prezydentem Irlandii (do 1959). <i>SUKARNO</i> prezydentem Indonezji (do 1966). <i>EDUARD VON STEIGER</i> prezydentem Szwajcarii. <i>BENEŠ</i> prezydentem Czechosłowacji (do 1948). Krótkie rządy <i>FRANCISA MICHAELA FORDE</i> w Australii, <i>JOSEPH BENEDICT CHIFLEY</i> nowym premierem (do 1949). <i>RÓMULO BETANCOURT</i> prezydentem Wenezueli (do 1948). <i>SALVADOR CASTAÑEDA CASTRO</i> prezydentem Salwadoru (do 1948). <i>JOSÉ LUIS BUSTAMANTE Y RIVERO</i> prezydentem Peru (do 1948). <i>ENRIQUE JIMÉNEZ</i> prezydentem Panamy (do 1948). Krótka władza <i>DIÓGENESA GILA</i> w Kolumbii, <i>ALBERTO LLERAS CAMARGO</i> nowym prezydentem (do 1946). <i>JUAN JOSÉ ARÉVALO BERMEJO</i> prezydentem Gwatemali (do 1951). Założenie Międzynarodowego Katolickiego Ruchu Pokoju „Pax Christi” w Brukseli. Zalegalizowanie Komunistycznej Partii Malajów przez władze brytyjskie. Walki partyzantki lotewskiej z wojskami radzieckimi (do 1952). Śmierć <i>PAULA VALÉRY</i> – poety francuskiego, <i>STEFANA BANACHA</i> – matematyka polskiego, <i>ANTONA VON WEBERNA</i> – kompozytora austriackiego, <i>BÉLI BARTÓK</i> – kompozytora węgierskiego.</p>
<p>1946</p>	<p><u>Oświadczanie HIROHITO do Japończyków (potwierdzenie ludzkiego statusu cesarza i wyrzeknięcie się boskości – „Więzi między Nami i Naszym narodem nie powinny być opierane na fałszywej koncepcji, że cesarz jest boski i że Japończycy są rasą stojącą wyżej od innych ras i przeznaczoną do rządzenia światem”) – (1.I.). Upaństwowienie przemysłu w Polsce, kopalnie Zagłębia Saary pod przymusowym zarządkiem francuskim (3.I.). <u>Uznanie niepodległości Mongolii przez Chiny (5.I.). Wystrzelenie echa fali radiowej z Ziemi na Księżyc (2,4 sek.), ogłoszenie końca walk nacjonalistów z ruchem komunistycznym w Chinach (CZANG KAJ-SZEK) – (10.I.). Belg, PAUL HENRI SPAAK pierwszym przewodniczącym Zgromadzenia Ogólnego ONZ, oficjalne powstanie Albańskiej Republiki Ludowej (11.I.), OMER NISHANI przewodniczącym Prezydium Zgromadzenia Narodowego Albanii (do 1953), władza w ręku premiera HOXHYY (do 1954). Ustalenie miesięcznego limitu emigracji żydowskiej do Palestyny na 10,5 tys. osób przez rząd brytyjski (13.I.). Domaganie się przez francuskiego prokuratora generalnego w Norymberdze, FRANÇOISA DE MENTHONA, kary śmierci dla wszystkich nazistów odpowiedzialnych za rozwój zbrodni wojennych w Europie (17.I.). Odrzucenie przez rząd Belgii, sugestii króla LEOPOLDA III o poddaniu w referendum jego powrotu do kraju, utworzenie Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu w Tokio (19.I.). Oskarżenie ZSRR (ANDRIEJ GROMYKO) wobec Wielkiej Brytanii o mieszanie się jej w wewnętrzne sprawy Grecji i Indonezji, domaganie się przez Grecję (THEMISTOCLES SOPHOUPOLIS) i Indonezję (SULTAN SJAHIR) pozostawienia wojsk brytyjskich (21.I.). <u>Proklamowanie Republiki Węgierskiej (30.I.), TILDY prezydentem (do 1948). Dymisja DE GAULLE’A we Francji na skutek różnic ze Zgromadzeniem Konstytucyjnym co do wprowadzenia silnej władzy prezydenckiej, FRANÇOIS GOUIN nowym premierem (1-VI.). Norweg HALVDAN</u></u></u></p>

TRYGVE LIE pierwszym sekretarzem generalnym ONZ (do 1953) – (1.II.). Akcja pacyfikacyjna wojsk francuskich w pld. Wietnamie (LECLERC) – (5.II.). Ogłoszenie nowego planu 5-letniego w ZSRR (9.II.). Koniec ustawy zakazującej strajków w Wielkiej Brytanii (13.II.). Początek przesiedleń ludności niemieckiej z terytorium Polski, dokonanie nacjonalizacji Banku Anglii (14.II.). Pierwsze radzieckie veto w Radzie Bezpieczeństwa ONZ (protest przeciw francusko-brytyjskim negocjacom dotyczącym pozostawienia wojsk w Libanie i Syrii), aresztowania 23 szpiegów ZSRR w Kanadzie spośród 1700 osób zamieszanych w dywersję (16.II.). Sukces komunistów w wyborach parlamentarnych w Belgii (17.II.). Początek wojny domowej na terenie pld. Mandżurii (18.II.). Przywrócenie 40-godzinnego tygodnia pracy we Francji, krwawe zamieszki w Egipcie (12 ofiar) – (21.II.). Atak terrorystów na brytyjską stację radarową na górze Karmel w Palestynie oraz zaatakowanie kwater policji w Hajfie i Tel-Awiiwie, zamachy na lotniska brytyjskie – aresztowania 5 tys. Żydów (21-26.II.). Antybrytyjska demonstracja w Bombaju (300 tys. strajkujących) – (23.II.). JUAN DOMINGO PERÓN prezydentem Argentyny (do 1955) – (24.II.). Układ o utworzenie narodowej armii chińskiej obejmującej także siły komunistyczne (25.II.). KONRAD ADENAUER przewodniczącym CDU – Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej w brytyjskiej strefie okupacyjnej Niemiec (26.II.). Zamknięcie granicy z Francją przez Hiszpanię (FRANCO), pokaz francuskiego filmu RENÉ CLÉMENTA „Bitwa o szyny” (27.II.). HO CHI MINH prezydentem Wietnamu (do 1969) – (2.III.). Dymisja MANNERHEIMA w Finlandii (3.III.), PAASIKIVI prezydentem (do 1956), MAUNO PEKKALA premierem (do 1948). Proces katów obozowych z Breendonck w Malines w Belgii, przemówienie CHURCHILLA na uniwersytecie w Fulton w USA – „Od Szczecina nad Bałtykiem do Triestu nad Adriatykiem opuściła się żelazna kurtyna w poprzek kontynentu. Poza tą linią znajdują się wszystkie stolice byłych państw środkowej i wschodniej Europy: Warszawa, Berlin, Praga, Wiedeń, Budapeszt, Belgrad, Bukareszt i Sofia – wszystkie te sławne miasta i zamieszkująca wokół nich ludność leżą, że tak się wyrażę, w sferze sowieckiej i wszystkie, w takiej czy innej formie, podlegają nie tylko wpływom sowieckim, ale kontroli Moskwy w bardzo wysokim, niekiedy rosnącym stopniu. Rządy policyjne przenikają z Rosji” – początek „zimnej wojny” między blokiem państw zachodnich a ZSRR (5.III.). Opublikowanie książki „Dziennik Anny Frank” (III.). Uznanie Demokratycznej Republiki Wietnamu przez Francję (porozumienie HO CHI MINH-RAOUL SALAN, JEAN SAINTENY), prawo wprowadzenia oddziałów francuskich do pln. części kraju, związanie się Wolnego Państwa Wietnam z Francją (przystąpienie do Unii Francuskiej, udział w Federacji Indochińskiej) – (6.III.). Przybycie francuskiej floty do Hajfongu (8.III.). Spłonienie brytyjskiego lotniskowca „Victorious” w Cevenport, tragedia w Burton Park (zawalenie się trybuny podczas meczu piłki nożnej – 38 ofiar) – (9.III.). Koniec strajku General Motors i General Electrics w USA, ujęcie gen. DRAŽE

MIHAJLOVICIA, szefa partyzantki monarchistycznej w Jugosławii przez komunistów (13.III.). Obietnica przyznania niepodległości Indiom przez Wielką Brytanię (ATTLEE) – (15.III.). Zwolnienie algierskiego przywódcy ludowego, ABBASA z więzienia przez władze francuskie (16.III.). Spotkanie dowódców: Wietnamu (VO NGUYEN GIAP) i armii francuskiej w Indochinach (LECLERC) w Hajfongu (17.III.). Uznanie Martyniki, Gwadelupy, Gujany oraz Reunionu za francuskie departamenty (19.III.). Niepodległość Transjordanii, uznana przez Wielką Brytanię (22.III.). Afrykańska większość parlamentarna w brytyjskiej kolonii Złote Wybrzeże (29.III.). Zwycięstwo monarchistów w wyborach parlamentarnych w Grecji (31.III.). Fala strajków (400 tys. osób) w USA (1.IV.). Zniszczenie wybrzeży Aleutów, Alaski, USA i Hawajów przez tzw. wysoką falę (300 ofiar) – (2.IV.). Wybory parlamentarne w Japonii, zwycięstwo Partii Liberalnej (SHIGERU YOSHIBA) – (10.IV.). Ustawa nakazująca zamknięcie domów publicznych we Francji (13.IV.). Wycofanie się wojsk francuskich i brytyjskich z Syrii (17.IV.). Rozwiązanie się Ligi Narodów w Genewie – przekazanie wszystkich obowiązków i zobowiązań ONZ, uznanie nowego rządu TITO przez USA (18.IV.). Otwarcie konferencji wietnamsko-francuskiej w Dalat (19.IV.). Śmierć wybitnego brytyjskiego ekonomisty, JOHNA KEYNESA, połączenie się socjaldemokratów (SPD) i komunistów (KPD) w Socjalistyczną Partię Jedności (SED) w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec (WILHELM PIECK i OTTO GROTEWOHL) – (21.IV.). Dokonanie przez neofaszystów ekshumacji ciała MUSSOLINIEGO w Mediolanie (23.IV.). Desant wojsk francuskich w Vientiane w Laosie (24.IV.). Obrady konferencji 4 mocarstw (ZSRR, USA, Wielka Brytania, Francja) w Paryżu (problem podpisania traktatów pokojowych z byłymi sojusznikami Niemiec, żądanie rozbrojenia Niemiec na 25 lat przez USA, odrzucenie propozycji ZSRR o wspólną kontrolę Zagłębia Ruhry, przyłączenia Triestu do Jugosławii i radzieckiego mandatu nad Libią, porozumienie w sprawie przyłączenia Transylwanii (Siedmiogrodu) do Rumunii) – (25.IV.-16.V.). Początek procesu japońskich zbrodniarzy wojennych w Tokio (m.in. TOJO, HIROSHI OSHIMA, SHIGENORI TOGO) – (29.IV.). Zamieszki w Krakowie (3.V.). Zgoda Wielkiej Brytanii na całkowite opuszczenie terytorium Egiptu (7.V.). Koniec procesu obozowych katów z Breendonk w Belgii (16 wyroków śmierci, 4 dożywotniego więzienia) – (8.V.). HUBERT II królem Włoch (9.V.-2.VI.). Rozkaz nr 4 alianckiego dowództwa wojskowego w Niemczech: zniszczenie do 1.1.1947 wszystkich nazistowskich i militarystycznych pomników, rozwiązanie muzeów faszystowskich, usunięcie książek propagujących idee nazistowskie i militarystyczne; skazanie na śmierć 58 strażników z obozu koncentracyjnego w Mauthausen w Austrii, desant francuski w Luang Prabang w Laosie (13.V.). Wyrok śmierci w procesie ANTONESCU w Rumunii (17.V.). Konferencja w Clacton-on-Sea w Wielkiej Brytanii (wytworzenie podstaw nowej Międzynarodówki Socjalistycznej) – (18.V.). Nacjonalizacja kopalń węgla w Wielkiej Brytanii (20.V.). Wygrana wyborcza komunistów (KLEMENT

GOTTWALD) w Czechosłowacji (40%) – (26.V.). Paraliż strajkowy w USA (28.V.). Egzekucja ANTONESCU w Rumunii (1.VI.). Zwycięstwo zwolenników republiki w referendum we Włoszech (2.VI.). Wyjazd HUBERTA II z Włoch, ALCIDE DE GASPERI tymczasowym szefem państwa włoskiego, orzecnięcie przez Sąd Najwyższy USA segregacji rasowej w autobusach za niezgodną z konstytucją (3.VI.). Proklamowanie Republiki Włoskiej (10.VI.). Wezwania SUKARNO w Indonezji do walki z Holendrami (VI.). Kryzys polityczny w Indiach Bryt. (fiasko utworzenia rządu przez Kongres, muzułmanów, Sikhów, chrześcijan, pariasów i Partów) – (16.VI.). Wyprodukowanie pierwszej płyty długogrającej (USA) przez RENE SNEPRAGERSA i PETERA GOLDENMARKA (21.VI.). GEORGES BIDAULT premierem Francji (26.VI-28.XI.). Wizyta HO CHI MINHA w Paryżu (26.VI.). ENRICO DE NICOLA prezydentem Włoch (do 1948). Sfałszowane przez komunistów referendum w Polsce na temat zniesienia Senatu, utrwalenia ustroju komunistycznego i uznania zachodniej granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej (30.VI.). Film ORSONA WELLESA „Obywatel Kane”, utworzenie Wolnego Terytorium Triestu na mocy decyzji USA, ZSRR, Francji i Wielkiej Brytanii (podział na dwie strefy: A – miasto i port oddana pod administrację anglo-amerykańską, B – reszta Płw. Istria dla Jugosławii) – (3.VII.). Proklamowanie republiki na Filipinach – MANUEL ROXAS prezydentem (do 1948), pogrom ludności żydowskiej w Polsce (Kielce, 40 ofiar) – (4.VII.). Otwarcie konferencji francusko-wietnamskiej w sprawie statusu Kochinchiny (6.VII.). Kryzys rządowy w Belgii (9.VII.). Proces sądowy na 43 członkach SS, sprawców masakry w Malmedy (Belgia) – wszystkie wyroki śmierci (16.VII.). Egzekucja gen. MIHAJLOVICIA w Jugosławii, ofensywa sił komunistycznych w płn. Chinach (17.VII.). Zamach na prezydenta Boliwii, VILLAROELA w La Paz, krótka władza NÉSTORA GUILLÉNA, TOMÁS MONJE GUTIÉRREZ nowym prezydentem (do 1947), napięcie w Palestynie – zamach żydowski na hotel „Król Dawid” w Jerozolimie (76 ofiar) – (21.VII.). Podwodny wybuch amerykańskiej bomby atomowej na atolu Bikini w Oceanii (25.VII.). Oskarżenia USA wobec ZSRR o grabież Węgier (26.VII.). Ustawa o ubezpieczeniach społecznych w Wielkiej Brytanii (27.VII.). Konferencja pokojowa w Paryżu z udziałem ZSRR, USA, Wielkiej Brytanii, Francji, Polski, Czechosłowacji, Jugosławii, Grecji, Norwegii, Belgii, Holandii, Australii, Indii Bryt., Nowej Zelandii, ZPA, Brazylii, Etiopii, Bułgarii, Finlandii, Rumunii, Węgier, Włoch i Chin (poparcie ZSRR dla roszczeń Bułgarii wobec Grecji (Tracja zachodnia – dostęp do Morza Egejskiego), ostry sprzeciw USA i Wielkiej Brytanii, negocjacje pokojowe z byłymi sojusznikami Niemiec) – (29.VII.-15.X.). Utworzenie linii lotniczych British Airways, utworzenie Komisji Energii Atomowej (1.VIII.). Stracenie gen. WŁASOWA w ZSRR (2.VIII.). CAMILLE HUYSMANS premierem Belgii (do 1947). Żądanie ZSRR wobec Turcji w sprawie kasacji konwencji z Montreux z 1936 r. i jej prawa do kontroli okrętów wojennych przepływających przez Bosfor i Dardanele, nota USA i Wielkiej

Brytanii popierająca Turcję (7.VIII.). Zniesienie monarchii w Bułgarii (8.VIII.). Przedstawienie projektu ABBASA dotyczący powstania autonomicznej republiki Algierii w ramach Unii Francuskiej (9.VIII.). Powstrzymanie imigracji żydowskiej na teren Palestyny przez Brytyjczyków, uwięzienie opozycji na Cyprze (12.VIII.). Ustawa o nacjonalizacji lotnictwa cywilnego w Wielkiej Brytanii (14.VIII.). Krwawe starcia hindusów z muzułmanami w Indiach Bryt. w Kalkucie (19.VIII.). NEHRU szefem tymczasowego rządu w Indiach Bryt. (24.VIII.). Książka GEORGE'A ORWELLA „Folwark zwierzęcy” (VIII.). Referendum w Grecji w sprawie powrotu króla JERZEGO II do kraju – zwycięstwo monarchistów (1.IX.). Uchwalenie w USA ustawy zabraniającej rozpowszechniania jakichkolwiek informacji dotyczących energii jądrowej (2.IX.). Katastrofy lotnicze: w Danii (21 ofiar) – (3.IX.), we Francji (20 ofiar) – (4.IX.). Powołanie wspólnych dla stref amerykańskiej i brytyjskiej Niemiec centralnych ośrodków rządzenia: żywność oraz rolnictwo w Bad Kissinger, finanse we Frankfurcie n/Menem, transport w Bielefeld, komunikacja w Hamburgu (gubernatorzy brytyjskiej (BRIAN ROBERTSON) i amerykańskiej strefy (LUCIUS CLAY) – (5.IX.). Wystąpienie sekretarza stanu USA, JAMESA BYRNESA w Stuttgarcie (założenia polityki USA wobec Niemiec – propozycja istnienia małej armii do celów obronnych, zgoda na objęcie płn. części Prus Wschodnich przez ZSRR, zakwestionowanie zachodniej granicy Polski na Odrze i Nysie Łużyckiej, a także możliwości aneksji Zagłębia Saary przez Francję, sprawa kontroli Zagłębia Ruhry, reparacji wojennych nie przekraczających stanu możliwości Niemiec, domaganie się swobodnego przekraczania granicy stref) – (6.IX.). Odmowa uczestnictwa Żydów i Arabów w konferencji poświęconej Palestynie w Londynie (9.IX.). Pogorszenie się stosunków wietnamsko-francuskich, ofensywa Viêt Minhu (VO NGUYEN GIAP) w pld. części kraju (13.IX.-30.X.). Proklamowanie Bułgarskiej Republiki Ludowej (15.IX.). Odpowiedź MOŁOTOWA na wystąpienie BYRNESA w Stuttgarcie (zachodnie granice Polski ustalone prawomocnie w Poczdamie) – (16.IX.). Początek wojny domowej w Grecji między monarchistami a siłami komunistycznymi (trwała do 1949) – (17.IX.). Wycofanie się wojsk amerykańskich z Islandii, reforma rolna w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec, katastrofa lotnicza samolotu belgijskich linii lotniczych (45 ofiar) – (19.IX.). Pierwszy festiwal filmowy w Cannes (20.IX.). Powrót JERZEGO II do Grecji i jego władza (do 1947), uchwalenie konstytucji we Francji (początek IV Republiki (istniała do 1959), utworzenie Unii Francuskiej (3 grupy administracyjne: terytoriów bezpośrednio związanych z Francją – Gwadelupy, Gujany Fr., Martyniki, Reunionu, Algierii, Sahary oraz terytoriów zamorskich – Francuskiej Afryki Zachodniej, Francuskiej Afryki Równikowej, Komorów, Madagaskaru, Nowej Kaledonii, Polinezji Francuskiej; państw stowarzyszonych tj. Wietnamu, Kambodży, Laosu, Maroka i Tunezji; terytoriów stowarzyszonych – Kamerunu, Togo, organami Unii Francuskiej – Wysoka Rada (członkowie Unii), Prezydent, Zgromadzenie (w połowie z parlamentu francuskiego, w połowie z

parlamentów członków Unii) – (28.IX.). Wyroki w głównym procesie zbrodniarzy wojennych w Norymberdze (cztery główne zarzuty spisku: 1. udział w spisku i przygotowaniach planu przeciwko pokojowi, 2. zbrodnie przeciw pokojowi, 3. zbrodnie wojenne, 4. zbrodnie przeciw ludzkości; główni oskarżyciele – Francja: CHAMPETIEN DE RIBES, USA: JACKSON, Wielka Brytania: SHOWCROSS, ZSRR: gen. RUDENKO; wyroki – ROSENBERG, VON RIBBENTROP, GÖRING, KEITEL (winni wszystkich 4 pkt. – kara śmierci, KONSTANTIN VON NEURATH (winni wszystkich 4 pkt. – 15 lat więzienia), DÖNITZ (winni 2 i 3 pkt. – 10 lat więzienia), FRANK, WILHELM FRICK, SEYSS-INOQUART, JULIUS STREICHER, JODL (winni 2 i 4 pkt. – kara śmierci), FRITZ SAUCKEL, ERNST KALTENBRUNNER (winni 3 i 4 pkt. – kara śmierci), WALTHER FUNK (winni 2 i 4 pkt. – dożywocie), HESS (winni 1 i 2 pkt. – dożywocie), RAEDER (winni 1 i 3 pkt. – dożywocie), SPEER (winni 3 i 4 pkt. – 20 lat więzienia), BALDUR VON SCHIRACH (winni 4 pkt. – 20 lat więzienia), VON PAPEN, HANS FRITZSCHE i HJALMAR SCHACHT uniewinnieni; zaoczna kara śmierci dla BORMANNA, wyłączenie KRUPPA ze względu na stan zdrowia, uznanie za przestępcze: kierownictwo NSDAP, Gestapo, SD, SS, oddziały wojskowe SS, częściowe uznanie za przestępcze: naczelnego dowództwa Wehrmachtu i Sztabu Generalnego, rządu III Rzeszy, SA (indywidualna odpowiedzialność ich członków), veto ZSRR wobec uniewinnienia VON PAPENA, SCHACHTA i FRITZSCHE, brak zgody władz wojskowych na pobyt czy w strefie amerykańskiej czy brytyjskiej dla uniewinnionych, odrzucenie wszelkich próśb wszystkich oskarżonych o łaskę przez aliancką Radę Kontroli, a także próśb GÖRINGA, RAEDERA, JODLA i KEITLA o rozstrzelanie) – (1.X.). Żądanie USA wobec Wielkiej Brytanii o ponowne zezwolenie na imigrację ludności żydowskiej do Palestyny (4.X.). Proces 25 Murzynów w Tennessee w USA, oskarżonych o udział w zamieszkach rasowych (uniewinnienie 23 z nich) – (7.X.). Przyjęcie konstytucji we Francji w drodze referendum (13.X.). Samobójstwo GÖRINGA w celi więziennej, wykonanie pozostałych wyroków śmierci procesu zbrodniarzy wojennych w Norymberdze, propozycja rozejmu CZANG KAJ-SZEKA dla komunistów w Chinach (16.X.). Oskarżenie USA przez Arabię Saudyjską (nie dotrzymanie obietnic Arabom – kwestia imigracji żydowskiej do Palestyny) – (17.X.). Triumfalny powrót HO CHI MINHA do Hajfongu po udanej operacji wojsk wietnamskich (20.X.). Zwycięstwo Frontu Ojczyźnianego w kolejnych wyborach parlamentarnych w Bułgarii, przejęcie władzy przez komunistów (27.X.). Zawieszenie broni wietnamsko-francuskie w Indochinach (30.X.). Organizacja sił zbrojnych komunistów w Grecji (ELAS) pod wodzą MARKOSA VAFIADESA – powstanie Demokratycznej Armii Grecji, pomoc wojskowa ze strony Albanii, Jugosławii i Bułgarii, pomoc wojskowa dla greckich sił rządowych ze strony USA (X.). Kampania oczyszczania literatury radzieckiej z obcych wpływów tzw. żdanowszczyzna. Zmuszenie 3 mln Niemców Sudeckich do wyjazdu z Czechosłowacji i osiedlenia się w Niemczech lub Austrii

(do końca 1946 r.). Wycofanie się wojsk radzieckich i brytyjskich z terytorium Iranu. Masowe strajki i demonstracje komunistyczne na Malajach. Likwidacja SMIERSZ w ZSRR, przemianowanie NKWD na Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i NKGB na Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego. Ogłoszenie konstytucji w Japonii (cesarz – symbolem państwa i jedności narodu, naród japoński – podmiotem suwerennej władzy, likwidacja sił zbrojnych (jedynie porządkowe), wyrzeczenie się wojny jako środka rozwiązywania problemów międzynarodowych, dwuizbowy parlament: Izba Radców (Sangiin) i Izba Reprezentantów (Shugiin), uzyskanie przez kobiety praw wyborczych) – (3.XI). Sesja Rady Ministrów Spraw Zagr. ZSRR, USA, Wielkiej Brytanii i Francji w Paryżu (rozmowy na temat ustalenia warunków pokojowych z byłymi sojusznikami Niemiec) – (3.XI.-12.XII.). Porozumienie paryskie w sprawie statusu Górnej Adygi (Tyrolu Płd.), przyznanie tego terytorium Włochom wraz z zapewnieniem Tyrolczykom samorządu i autonomii kulturalnej (5.XI.). Zwycięstwo komunistów w wyborach parlamentarnych we Francji (10.XI.). Napięcie w Indochinach między Wietnamczykami a Francuzami (XI.), protest HO CHI MINHA wobec utworzenia w Hajfongu francuskiego urzędu celnego (11.XI.). Zwrot Kambodży i Laosowi zabranych terytoriów przez Syjam w 1942 r. (17.XI.). Wygrana komunistów w wyborach parlamentarnych w Rumunii (19.XI.). WASIŁ KOŁAROW tymczasowym prezydentem Bułgarii (do 1947), DYMITROW premierem (do 1949) – (21.XI.). Strajk powszechny górników w USA (XI.). Incydent zbrojny wietnamsko-francuski w Hajfongu (20.XI.). Ostrzelanie Hajfongu przez francuski krążownik „Suffren” (6 tys. ofiar), zastrzelenie przez Arabów wysokiego komisarza brytyjskiego w Palestynie (wydanie zezwolenia na ponowną imigrację Żydów) – (23.XI.). Początek procesu JOHNA LEWISA, przywódcy komunistycznego w USA (25.XI.). Kryzys rządowy we Francji (28.XI.), BLUM premierem (do 1947). Żądanie USA wobec ONZ o wezwanie narodu hiszpańskiego do obalenia FRANCO (3.XII.). Nowy Jork siedzibą ONZ (5.XII.). Porażka konferencji w sprawie niepodległości Indii (sprawa mniejszości muzułmańskiej) – (6.XII.). Nagrody Nobla (chemia – (1/2) JAMES BATCHELLER SUMNER, (1/4) JOHN HOWARD NORTHROP, WENDELL MEREDITH STANLEY (USA), fizjologia lub medycyna – HERMANN JOSEPH MÜLLER (USA), fizyka – PERCY WILLIAMS BRIDGMAN (USA), pokojowa – (1/2) JOHN MOTT, EMILY BULEZ (USA), literatura – HERMANN HESSE (Szwajcaria)) – (10.XII.). Zalecenie ONZ o zerwanie stosunków dyplomatycznych z Hiszpanią (11.XII.). Memorandum opozycyjnej partii wobec komunistów w Polsce – PSL (MIKOŁAJCZYK) wobec ZSRR, USA i Wielkiej Brytanii (zarzut dyskryminacji partii przez TRJN) – (18.XII.). Początek antyfrancuskiego powstania w Hajfongu (VO NGUYEN GIAP), wojna indochińska (do 1954) – (19.XII.). Duże trzęsienie ziemi w Japonii (śmierć 1068 osób) – (21.XII.). Operacja wojsk francuskich w Zagłębiu Saary – kordon celny (22.XII.). Koniec stacjonowania wojsk francuskich i brytyjskich w Libanie (24.XII.). Katastrofa lotnicza w Chinach (71 ofiar) – (25.XII.). Odmowa

	<p>kandydowania na urząd prezydenta Francji przez DE GAULLE'A (27.XII.). Powrót francuskiego gen. LECLERCA do Wietnamu w nadziei rozwiązania konfliktu indochińskiego (28.XII.). Założenie partii neofaszystowskiej we Włoszech (Włoski Ruch Społeczny – MSI) – (30.XII.). I proces norymberski przeciw lekarzom oraz funkcjonariuszom hitlerowskiej „Ahnenerbe” i sztabu personalnego HIMMLERA w Norymberdze, oskarżonego o masowe uśmiercanie chorych, osób niedołączonych i niezdolnych do pracy tzw. eutanazja, dokonywanie przymusowej sterylizacji, eksperymentów medycznych; 7 kar śmierci, 5 dożywocia, 2 kary 20-lat więzienia, 1 kara 15 lat więzienia, 1 kara 10 lat więzienia, 7 uniewinnionych (XII.-VIII. 1947). II proces norymberski (kara dożywotniego więzienia dla feldm. MILCHA, generalnego inspektora Luftwaffe oskarżonego o udział w planowaniu i wykorzystywaniu pod przymusem pracy obywateli państw okupowanych, ich maltretowanie i mordowanie, deportacje na roboty i zmuszanie jeńców do pracy w przemyśle zbrojeniowym i pracach przyfrontowych) – (XII.-IV.1947). LOUIS JOSEPH BEEL premierem Holandii (do 1948). TAGE ERLANDER premierem Szwecji (do 1969). BISZAR CHALIL AL-CHUKRI prezydentem Libanu (do 1952). GABRIEL GONZÁLEZ prezydentem Chile (do 1952). MARIANO OSPINA PÉREZ prezydentem Kolumbii (do 1950). DUMARSAIS ESTIMÉ prezydentem Haiti (do 1950). ENRICO GASPAR DUTRA prezydentem Brazylii (do 1951). MIGUEL ALEMÁN VALDÉS prezydentem Meksyku (do 1952). DE GASPERI premierem Włoch (do 1953). RAMA IX (BHUMIBOL ADULYADEJ) królem Syjamu (Tajlandii) – (do dzisiaj). Przyjęcie Szwecji, Afganistanu, Islandii i Syjamu do ONZ. MÁTYÁS RAKOSI I sekretarzem Komitetu Centralnego Węgierskiej Partii Pracujących (do 1956). Założenie Międzynarodowej Organizacji Dziennikarzy w Kopenhadze. Powstanie WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) w Genewie. Założenie UNICEF (Funduszu Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom) w Nowym Jorku. Utworzenie Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej w Londynie. Początek działalności Międzynarodowej Organizacji Radia i Telewizji w Brukseli. Powstanie Międzynarodowego Związku Studentów w Pradze. Założenie Międzynarodowego Zrzeszenia Prawników Demokratów w Brukseli. Powstanie Zjednoczonej Organizacji Narodowej Malajów. Założenie niemieckiego dziennika „Die Welt”. Śmierć GERTRUDY STEIN – pisarki amerykańskiej, LASZLO MOHOLY NAGY – malarza węgierskiego, MANUELA DE FALLA – hiszpańskiego kompozytora, HERBERTA GEORGE'A WELLSA – angielskiego pisarza (Wojna światów, Wehikuł czasu), PAULA LANGEVINA – fizyka francuskiego.</p>
<p>1947</p>	<p><u>Połączenie się amerykańskiej i brytyjskiej strefy okupacyjnej Niemiec – powstanie Bizonii (I.I.).</u> Pierwszy numer tygodnika „Der Spiegel” w Niemczech (4.I.). <u>GEORGE CATLETT MARSHALL</u> sekretarzem stanu USA (do 1949) – (6.I.). Zamach terrorystyczny w Hajfie (5 ofiar) – (I.). Opuszczenie Indochin przez LECLERCA – nasilenie się konfliktu, prośba ZSRR do Norwegii o możliwość stacjonowania wojsk na Spitsbergenie (9.I.). Powstanie partii</p>

sojaldemokratycznej we Włoszech (GIUSEPPE SARAGAT) – (11.I.). VINCENT AURIOL prezydentem Francji (do 1954) – (16.I.). Sfalszowane wybory do parlamentu w Polsce – zwycięstwo Bloku Demokratycznego (80%), kontrolowanego przez komunistów (19.I.). Śmierć AL CAPONE, słynnego króla gangsterów w Miami w USA (25.I.). PAUL RAMADIER premierem Francji (I-XI.). Wyroki na dozorców SS w obozach w Natzweiler-Struthof (21 kar śmierci, 20 kar więzienia) i Ravensbrück (8 kar śmierci, 4 kary więzienia), kryzys rządowy we Włoszech (1.II.). BIERUT prezydentem Polski (do 1952), JÓZEF CYRANKIEWICZ premierem (do 1952) – (5,8.II.). Sprzeciw delegacji arabskiej w ONZ wobec rezolucji tworzącej Państwo Izrael (6.II.). Odrzucenie brytyjskiego planu podziału Palestyny przez Arabów i Żydów (7.II.). Podpisanie traktatów pokojowych z byłym sojusznikami Niemiec w Paryżu (Bułgaria: powrót do granic z 1.I.1941 r., zachowanie Dobrudży Płd., redukcja armii do 55 tys. żołnierzy, zakaz budowy fortyfikacji w pobliżu granicy z Grecją, wypłata odszkodowań dla Jugosławii i Grecji w kwocie 70 000 000 dolarów; Finlandia: powrót do granic z III. 1940 r., zrzeczenie się Petsamo (Pieczengi) na rzecz ZSRR, zgoda na wydzierżawienie na 50 lat bazy Porkkala-Udd, znaczna redukcja armii fińskiej, wypłata odszkodowań wojennych dla ZSRR w wysokości 300 000 000 dolarów; Rumunia: powrót do granic z 1.I.1938 r., odzyskanie Transylwanii (Siedmiogrodu) od Węgier, usankcjonowanie utraty Besarabii i Bukowiny Płn. na rzecz ZSRR oraz Dobrudży Płd. na rzecz Bułgarii, zmniejszenie stanu armii i wypłata odszkodowań wojennych; Węgry: powrót do granic z 1.I.1938 r., utrata Transylwanii (Siedmiogrodu) na rzecz Rumunii, Ukrainy Zakarpackiej na rzecz ZSRR, trzech wsi słowackich: Horvathjarfalu, Dunačsun i Orosvar i części Słowacji z Koszycami na rzecz Czechosłowacji, Baczki, Prekomurje i Medjumurje dla Jugosławii, ograniczenie liczebności armii i wypłata odszkodowań; Włochy: utrata na rzecz Francji – Briga, Tenda i Moncenisio, Dodekanezu na rzecz Grecji, Płw. Istria i wybrzeża dalmatyńskiego na rzecz Jugosławii, uznanie Wolnego Miasta Triest, protektorat brytyjski nad Libią i Somali, pełna niepodległość dla Etiopii (przyłączenie do niej Erytrei), odszkodowania dla Albanii, Etiopii, Grecji, Jugosławii, Grecji i ZSRR w wysokości 360 000 000 dolarów, ograniczenie armii do 250 tys. żołnierzy, zniszczenie fortyfikacji na granicy z Jugosławią i Francją (10.II.), zapowiedź wystąpienia o rewizję traktatu przez Włochy, Bułgarię, Rumunię i Węgry, manifestacje antyamerykańskie i antyjugosłowiańskie we Włoszech. Przedłużenie sojuszu USA i Kanady; upadek meteorytu na Syberii tzw. meteoryt sichtealiński (12.II.). Otrzymanie przez Francję 200 000 t zboża od USA (14.II.). Stłumienie ruchu oporu wietnamskiego w Hanoi przez wojska francuskie (19.II.). Ogłoszenie wycofania wojsk brytyjskich z Indii przez ATTLEE, lord MOUNTBATTEN wicekrólem Indii (20.II.). Fala aresztowań byłych nazistów w tzw. Bizonii pod zarzutem spiskowania (23.II.). Wzrost napięcia w Palestynie – nasilenie się zamachów: mesa brytyjskich oficerów w Jerozolimie (12 ofiar), liczne zamachy na wiele obiektów

i jednostki brytyjskie w Tel Awiwie, ogłoszenie stanu wyjątkowego w kraju (1.III.). Ogłoszenie wyroku (kara śmierci) w procesie gubernatora dystryktu warszawskiego, LUDWIGA FISCHERA (3.III.). Zarzucenie USA monopolu na energię jądrową przez ZSRR (GROMYKO) – (5.III.). Sprzeciw CHURCHILLA wobec wycofania wojsk brytyjskich z Indii (6.III.). Konferencja min. spraw zagr. USA (MARSHALL), Wielkiej Brytanii (ERNEST BEVIN), ZSRR (MOŁOTOW) i Francji (BIDAULT) w Moskwie (przygotowanie traktatów pokojowych z Niemcami oraz Austrią, propozycja ZSRR w sprawie utworzenia centralnego rządu niemieckiego, propozycja brytyjska w sprawie utworzenia rządu tymczasowego i wyborów do niemieckiej Konstytuanty, fiasko rozmów z powodu odmiennych zdań i rozbieżności w kwestii interesów gospodarczych i politycznych (sprzeciw ZSRR wobec jednomyślnego podejmowania decyzji przez aliancką Radę Kontroli, krytyka połączonych stref gospodarczych, domaganie się udziału w kontroli Zagłębia Ruhry – przerwanie konferencji przez USA), zakończenie napięcia granicznego Polski z Czechosłowacją – układ o przyjaźni i pomocy wzajemnej w Warszawie (10.III.). Proces głównego kata Oświęcimia, RUDOLFA HÖSSA w Warszawie (11.III.-2.IV.). Wykluczenie komunistycznych ministrów z rządu we Włoszech, przemówienie TRUMANA w Kongresie (mowa o potrzebie udzielenia pomocy państwom zagrożonym ustrojem totalitarnym – tzw. doktryna TRUMANA „USA musi pomagać wolnym narodom, które przeciwstawiają się naciskowi uzbrojonych mniejszości lub pochodzącemu z zagranicy”, prośba do Kongresu o kwotę 400 000 000 dolarów dla Grecji i Turcji (zagrożenie ustrojem komunistycznym) i wysłanie grupy politycznych oraz wojskowych doradców) – (12.III.). Walki zbrojne między muzułmanami a siłami hindusów w Pendżabie (III.). SPAAK premierem Belgii (do 1949). Podpisanie przez Belgię, Holandię i Luksemburg tzw. protokołu uzupełniającego do konwencji celnej z 1944 r. (zniesienie opłat celnych w wymianie wzajemnej oraz wprowadzenie wspólnej taryfy celnej w stosunku do państw trzecich (14.III.). III proces norymberski (przeciw prawnikom hitlerowskim oskarżonym o współudział w przekształceniu niemieckiego wymiaru sprawiedliwości w narzędzie polityki władz III Rzeszy dla realizacji planów podboju i eksterminacji wielu narodów oraz własnych obywateli – przeciwników nazizmu; 4 kary dożywocia, 4 na 10 lat więzienia, 1 na 7 lat więzienia, 1 na 5 lat więzienia, 4 uniewinnieni, 1 oskarżony popełnił samobójstwo przed rozprawą, drugi wyłączony z procesu z powodu choroby) – (III-XII.). Uznanie de facto niepodległości Indonezji przez Holandię (25.III.). Demonstracje niepodległościowe i antyfrancuskie na Madagaskarze (29.III.). Przemówienie DE GAULLE’A w Bruneval (wrogość wobec rządów partii we Francji), starcia uliczne między muzułmanami a hindusami w Bombaju (30.III.). Śmierć króla Grecji – JERZEGO II (1.IV.), PAWEŁ nowym królem (do 1964). Powierzenie USA opieki nad wyspami na Pacyfiku (Palau (do 1994), Mikronezja (do 1990), Mariany Płn. (do 1990), Wyspy Marshalla (do 1990)) przez ONZ (terytoria powiernicze), kara śmierci dla kata Oświęcimia,

HÖSSA w Warszawie (2.IV.). Faktyczna wojna religijna w Indiach, krwawe starcia w Kalkucie (111 ofiar) – (IV.). Słumienie ruchów niepodległościowych na Madagaskarze przez wojska francuskie (80 tys. zabitych) – (12.IV.). Oficjalne utworzenie przez DE GAULLE'A, Zgromadzenia Narodu Francuskiego (RPF) w Strasbourgu, brytyjski statek pasażerski „Queen Elizabeth” na mieliźnie (14.IV.). Eksplozja statku „Grand-Camp” w porcie Texas City (ponad 550 ofiar) – (17.IV.). Egzekucja byłego przywódcy państwa słowackiego, ks. TISO w Czechosłowacji (18.IV.). Śmierć CHRYSTIANA X, króla Danii (20.IV.), FRYDERYK IX nowym królem (do 1972). Umowa Wielkiej Brytanii, Francji i USA w sprawie eksportu niemieckiego węgla z Zagłębia Ruhry (22.IV.). Wezwanie HO CHI MINHA do rozmów pokojowych z Francją (25.IV.). Pierwsze nadzwyczajne posiedzenie ONZ (sprawa Palestyny) – (28.IV.). IV proces norymberski (przeciw kierownikowi i wyższym oficerom SS z Głównego Urzędu Gospodarki i Administracji SS, oskarżonym o utworzenie i funkcjonowanie obozów koncentracyjnych, masową likwidację więźniów, udział w eksperymentach medycznych, zmuszanie do niewolniczej pracy, grabież mienia; 4 kary śmierci, 3 dożywocia, 1 kara 25 lat więzienia, 1 kara 20 lat więzienia, 6 kar 10 lat więzienia, 3 uniewinnieni) – (IV-XII.). V proces norymberski (przeciw kierownikom koncernu stalowego Flicka, przedstawicielom niemieckiego ciężkiego przemysłu, oskarżonym o wykorzystywanie pracy niewolniczej deportowanych osób cywilnych, więźniów obozów koncentracyjnych, jeńców wojennych, grabież zakładów ciężkiego przemysłu w krajach okupowanych i udzielanie pomocy finansowej organizacji SS; 1 kara 7 lat więzienia, 1 kara 5 lat więzienia, 1 kara 2,5 roku więzienia, 3 uniewinnionych) – (IV-XII.).

Wykluczenie komunistycznych ministrów z rządu francuskiego (RAMADIER) pod zarzutem rozbijania jedności głosowań w rządzie (2.V.). Rozwiązanie Demokratycznego Ruchu Rewolucji Malgaskiej przez władze francuskie na Madagaskarze (11.V.). Mianowanie gen. JUINA generalnym rezydentem Francji w Maroku (doprowadzenie do autonomii wewnętrznej kraju) – (13.V.). Fiasko propozycji Ligi Arabskiej (utworzenie niepodległego państwa palestyńskiego) na forum ONZ, powołanie komisji ONZ ds. zbadania wydarzeń w Palestynie (18.V.). Początek konferencji państw kolonialnych: Francji, Wielkiej Brytanii i Belgii w celu uzgodnienia technicznych zasad współpracy na rzecz ludności Afryki Środkowej i Zachodniej, egzekucja przywódcy nacjonalistycznej sekty religijnej Hoa Hoa w Wietnamie, HUYH PHU-SO przez Viêt Minh (20.V.). Uchwalenie ustawy o bezpieczeństwie (National Security Act) w USA (utworzenie CIA – Central Intelligence Agency, koordynowanie działalności wszystkich amerykańskich służb wywiadowczych i dokonywanie analizy zebranych danych wywiadowczych na użytek prezydenta i innych instytucji władzy politycznej) – (25.V.). Zwolnienie ABD EL-KRIMA, byłego emira marokańskiego, przywódcy powstania w 1926 r. z więzienia na wyspie Reunion (31.V.). Nasilenie się walk wewnętrznych w Chinach między komunistami a nacjonalistami (do 1949). Krótkie istnienie Republiki Kurdyjskiej w Iranie, szybka

jej likwidacja przez siły rządowe. Strajki i demonstracje przeciw Brytyjczykom na Malajach. Zawieszenie amerykańskiego kredytu dla Węgier (15 000 000 dolarów) – (2.VI.). Przedstawienie planu podziału Indii przez Wielką Brytanię (3.VI.). Aresztowanie szefa opozycyjnej Partii Ludowej w Bułgarii – NIKOLI PETKOWA, mowa MARSHALLA na Uniwersytecie Harvardzkim (udzielanie przez USA pomocy krajom europejskim w postaci dostaw towarowych i szerokiej oferty kredytowej na bardzo dogodnych warunkach w formie pożyczek bezzwrotnych i niskooprocentowanych pożyczek długoterminowych tzw. plan MARSHALLA) – (5.VI.). AUGUST ZALESKI prezydentem Polski na emigracji (do 1972). Początek wielkiej fali strajków we Francji (10.VI.). Zarzut USA wobec ZSRR o ciągłe mieszanie się w sprawy Węgier (11.VI.). Stworzenie nowej technologii fotograficznej – polaroid (DEWIN HERBERT LAND). Przyjęcie podziału Indii przez Indyjski Kongres Narodowy, odmowa na przyznanie autonomii państwu maharadzów (15.VI.). Zgoda Francji i Wielkiej Brytanii na plan MARSHALLA (17.VI.). Pierwszy lot z prędkością ponad 1000 km/h (osiągnięcie samolotem Lockheed „Shooting Star” przez pilota amerykańskiego BOYDA prędkości 1003,88 km/h) – (19.VI.). Wizyta EVITY PERÓN, małżonki prezydenta Argentyny – JUANA PERÓNA w Paryżu, uhonorowanie jej Legią Honorową, podpisanie umowy handlowej między Argentyną a Francją (23.VI.). Spłonienie budynku ministerstwa szkolnictwa w Brukseli (10 ofiar) – (24.VI.). Obrady min. spraw zagr. Francji (BIDAULT), Wielkiej Brytanii (BEVIN) i ZSRR (MOŁOTOW) w Paryżu (poddanie planu MARSHALLA ostrej krytyce przez ZSRR – próba podporządkowania krajów Europy przez USA i utrata ich suwerenności ekonomicznej i narodowej w mniemaniu radzieckich przywódców) – (27.VI.-2.VII.). Wizyta EVITY PERÓN w Hiszpanii (VI.). Hawaje – częścią USA (30.VI.). Oficjalne zakończenie działalności UNRRA (31.VI.). Ogłoszenie mobilizacji powszechnej w Chinach przeciw siłom komunistycznym (1.VII.). 3-letni plan odbudowy w Polsce (do 1949). Odrzucenie planu MARSHALLA przez ZSRR i wskutek sugestii radzieckich przez Jugosławię, Bułgarię, Polskę, Czechosłowację, Rumunię, Węgry i Albanie (2.VII.). Uchwalenie ustawy przewidującej restaurację monarchii w Hiszpanii po odejściu lub śmierci FRANCO (4.VII.). Odrzucenie planu MARSHALLA przez Finlandię (kontrowersje). Tulaczka statku imigrantów żydowskich „President Warfield” – „Exodus” z Francji (Sete) do Palestyny (Hajfa), nie wpuszczenie 4530 Żydów na teren Palestyny, odesłanie ich z powrotem do Europy przez władze brytyjskie (10-18.VII.). Konferencja paryska w sprawie przyznania pomocy państwom przyjmującym plan MARSHALLA (Austria, Belgia, Dania, Francja, Grecja, Holandia, Irlandia, Islandia, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, Wielka Brytania, Włochy + USA i Kanada), ustalenie limitu pomocy finansowej na 17 000 000 000 dolarów (12.VII.). Uchwalenie Indian Independence Act w Wielkiej Brytanii (przyjęcie jednomyślnie ustawy o niepodległości Indii) – (VII.). Odmowa przez ZSRR udziału w konferencji pokojowej z Japonią

(22.VII.). Rozwiązanie przez komunistyczny rząd Partii Chłopskiej w Rumunii (28.VII.). Ratyfikacja układu pokojowego z aliantami we Włoszech (31.VII.). VII proces norymberski (przeciw generałom Wehrmachtu działającym w pld-wsch. Europie (Albania, Grecja, Jugosławia) oraz w Norwegii oskarżonym o wydawanie lub przekazywanie zbrodniczych rozkazów rozstrzeliwania i wieszania zakładników, partyzantów i osób udzielających im schronienia, udział w eksterminacji narodów podbitych (odpowiedzialność zbiorowa), palenie wsi i zbrodnie na terenie Norwegii; 2 kary dożywocia, 2 kary 20 lat więzienia, 1 kara 15 lat więzienia, 1 kara 12 lat więzienia, 1 kara 10 lat więzienia, 1 kara 7 lat więzienia, 2 osoby uniewinnione, 1 popełniła samobójstwo przed rozprawą, druga osoba wyłączona z procesu z powodu choroby) – (VII.-II. 1948). VIII proces norymberski (przeciw kierownikom koncernu chemicznego IG Farbenindustrie oskarżonym o wykorzystywanie pracy niewolniczej więźniów, osób cywilnych, jeńców wojennych, grabież fabryk chemicznych w okupowanych krajach; 2 kary 8 lat więzienia, 1 kara 7 lat więzienia, 2 kary 6 lat więzienia, 1 kara 5 lat więzienia, 1 kara 4 lat więzienia, 1 kara 3 lat więzienia, 3 kary 2 lat więzienia, 2 kary 2,5 roku więzienia, 10 osób uniewinnionych, 1 osoba wyłączona z procesu z powodu złego stanu zdrowia) – (VIII.-VII.1948). Przerwanie walk w Indonezji przez Holendrów i siły powstańców indonezyjskich wskutek apeli ONZ (2.VIII.). Fala strajków w Tunezji (VIII.). Uruchomienie pierwszego brytyjskiego reaktora atomowego (12.VIII.). Proklamacja niepodległości Indii i Pakistanu (15.VIII.), nadanie przez Wielką Brytanię tym dwóm państwom statusu dominium, Pakistan państwem złożonym z dwóch części: Pakistanu Zach. i Pakistanu Wsch. (Bengalu), NEHRU premierem Indii (do 1964), MOHAMMAD ALI JINNAH pierwszym gubernatorem Pakistanu (do 1948). Wyrok śmierci na przywódcę opozycji bułgarskiej – PETKOWA, utworzenie rewolucyjnego rządu w greckim Epirze przez komunistów (VAFIADIS) – (16.VIII.). Pierwsze targi handlowe w Hanowerze – Expo '47 (18.VIII.-7.IX.). Koniec epopei pasażerów „Exodusu” (przewiezienie najbardziej opornych do Hamburga) – (22.VIII.). Śmierć słynnego hiszpańskiego torreadora, MANUELA RODRIGUEZA w Linares podczas corridy (29.VIII.). Otwarcie ośrodka jądrowego w Harwell w Wielkiej Brytanii (31.VIII.). Gwałtowne starcia między sikhami, hindusami a muzułmanami w Pendżabie i Pakistanie Wsch. (20 tys. ofiar) – (VIII.). Wezwanie wiernych do walki z wrogami Kościoła czyli komunistami (PIUS XII) – (7.IX.). Fala strajków we Włoszech (IX.). Propozycja wymiany ludności między Indiami a Pakistanem, by zakończyć walki hindusów z muzułmanami (NEHRU) – (13.IX.). IX proces norymberski (przeciw dowódcom SS grup specjalnych i ich pododdziałów (Einsatzgruppen der Sipo, Binsatzkommandos, Sonderkommandos, Teilkommandos) oskarżonych o masowe mordowanie ludności cywilnych, jeńców wojskowych, partyzantów oraz grabież mienia; 14 kar śmierci, 2 dożywocia, 3 kary 20 lat więzienia, 2 kary 10 lat więzienia, 1 kara 3 lat więzienia, śmierć jednego z oskarżonych przed rozprawą, drugiego w trakcie) –

(IX.-VII.1948). Wejście w życie traktatów pokojowych z byłymi sojusznikami Niemiec podpisanymi w Paryżu (15.IX.). Ustanowienie nowego rekordu świata w jeździe samochodem (634,3 km/h) na słonym jeziorze Bonneville w stanie Utah w USA (16.IX.). Zamachy arabskie na ludność żydowską w Palestynie, ogłoszenie statutu Algierii (20.IX.). Pierwszy przelot nad Atlantykiem samolotu z zastosowanym automatycznym pilotem – „Skymaster C54” z Londynu na Nową Ziemię (22.IX.). Egzekucja PETKOWA w Bułgarii (23.IX.). Narada przedstawicieli 9 partii komunistycznych (ZSRR, Polska, Jugosławia, Włochy, Francja, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria) w Szklarskiej Porębie (utworzenie Biura Informacyjnego Partii Komunistycznych i Robotniczych tzw. Kominformu z siedzibą w Belgradzie, nowe narzędzie STALINA do centralizacji działań europejskiego ruchu komunistycznego w obliczu zimnej wojny) – (22-27.IX.). Gotowość Wielkiej Brytanii do wycofania swoich wojsk z Palestyny (26.IX.). Przemówienie DE GAULLE’A w Beaume-les-Dames (27.IX.). VIII proces norymberski (przeciw szefom i wyższym oficerom SS z Głównego Urzędu SS do Spraw Rasy i Osiedleń oraz pracownikom instytucji SS o pokrewnym zakresie działania oskarżonym o udział w ludobójstwie, wysiedlaniu, germanizacji i deportacji ludności państw okupowanych na roboty przymusowe; 1 kara dożywocia, 2 kary 25 lat więzienia, 1 kara 20 lat więzienia, 3 kary 15 lat więzienia, 1 kara 10 lat więzienia, 3 kary 2 lat i 10 miesięcy więzienia, 2 kary 2 lat i 8 miesięcy więzienia, 1 osoba uniewinniona) – (IX.-III.1948). Wybory w Zagłębiu Saary (83% ludności za powiązaniem gospodarczym z Francją) – (5.X.). Konflikt dyplomatyczny Chile z Jugosławią i Czechosłowacją (próba dokonania przez te państwa przewrotu komunistycznego, ujęcie 200 podejrzanych, ogłoszenie stanu wyjątkowego w wielu prowincjach), zerwanie stosunków dyplomatycznych z ZSRR przez Brazylię (określenie prezydenta Brazylii, DUTRY mianem faszysty przez organ partyjny ZSRR – „Prawda”), USA zwolennikiem podziału terenu Palestyny między Żydów a Arabów (11.X.). Desant wojsk francuskich w Cao Bang – Wietnam Płn. (13.X.). Osiągnięcie przez CHARLESA YEAGERA prędkości 1078 km/h w samolocie Bell XL w locie poziomym i przekroczenie po raz pierwszy granicy dźwięku (14.X.). Powódzie w Indiach (rejon Kalkuty) – (X.). Potajemne opuszczenie Polski przez głównego działacza opozycyjnego PSL, MIKOŁAJCZYKA (zagrożenie aresztowaniem i skazaniem na karę śmierci w pokazowym procesie) – (21.X.). Masakra hinduistów i chrześcijan w Barahula w Kaszmirze (22.X.). Kryzys polityczny na Płw. Indyjskim – aneksja Kaszmiru przez Indie, sprzeciw Pakistanu (26.X.), wojna indyjsko-pakistańska (do 1949), przerzut wojsk Indii do Kaszmiru drogą powietrzną (X.). Domaganie się przez gen. DE GAULLE’A rozwiązania się Zgromadzenia i zmiany konstytucji po sukcesie wyborczym jego partii (27.X.). Powstanie GATT – General Agreement on Tariffs and Trade (Układu ogólnego w sprawie cel i handlu) na konferencji w Genewie (liberalizacja handlu zagranicznego i zniesienia ograniczeń handlowych, udział 23 państw) – (30.X.). Opuszczenie Węgier przez głównego działacza

opozycyjnego – przywódcy Niezależnej Partii Węgier, ZOLTANA PFEIFFERA (zagrożenie aresztowaniem) – (XI). Oświadczenie MOŁOTOWA mówiące o złamaniu monopolu USA na produkcję bomby atomowej przez ZSRR, trzęsienie ziemi w Chile (233 ofiary) – (6.XI). Powstanie muzułmańskie w Kaszmirze (Karamula), zgoda USA na wygaśnięcie mandatu brytyjskiego nad Palestyną z dniem 31.V.1948 r., egzekucja 27 belgijskich kolaborantów w Dinan (10.XI). Wyroki dożywotniego więzienia w pokazowym procesie dla przywódców Partii Chłopskiej w Rumunii, IONA MIHALACHE i IULIU MANIU, fiasko protestów Wielkiej Brytanii i USA (11.XI).

X proces norymberski (przeciw właścicielom oraz wysokim funkcjonariuszom zakładów Kruppa (ALFRED KRUPP VON BOHLEN UND HALBACH) oskarżonym o wykorzystywanie pracy przymusowej deportowanych do Rzeszy robotników z krajów okupowanych oraz grabież mienia; 3 kary 12 lat więzienia, 2 kary 10 lat więzienia, 2 kary 9 lat więzienia, 1 kara 7 lat więzienia, 2 kary 6 lat więzienia, 1 kara 2 lat i 10 miesięcy więzienia, jedna osoba uniewinniona) – (XI.-VII.1948). XI proces norymberski (przeciw ministrom i wysokim urzędnikom III Rzeszy oraz generałom SS oskarżonym o masową eksterminację całych grup ludności, lincze zestrzelonych lotników alianckich, deportacje na roboty przymusowe oraz grabież mienia; 1 kara 25 lat więzienia, 2 kary 20 lat więzienia, 3 kary 15 lat więzienia, 2 kary 10 lat więzienia, 3 kary 7 lat więzienia, 1 kara 6 lat więzienia, 5 kar 5 lat więzienia, 1 kara 4 lat więzienia, 1 kara 3 lat i 10 miesięcy więzienia, 2 uniewinnionych) – (XI.-IV.1949). Protokół w sprawie zakazu handlu żywym towarem (12.XI). Opuszczenie Palestyny przez pierwsze oddziały brytyjskie (16.XI). Wykluczenie komunistów z rządu austriackiego, kryzys rządowy we Francji (19.XI.), ROBERT SCHUMAN nowym premierem Francji (do 1948). Rozwiązanie antykomunistycznych partii na Węgrzech (21.XI). Zajęcie biur redakcji dzienników komunistycznych przez policję francuską w Paryżu (27.XI). Zamysł ONZ w sprawie Palestyny: podział na część arabską (43%) i żydowską (56%), międzynarodowa administracja Jerozolimy (29.XI). Demonstracja przeciwników USA, Francji i Żydów w Damaszku, uchwalenie ustawy o obronie republiki we Francji wobec fali strajków (powołanie 80 tys. rezerwistów) – (30.XI). Nowy typ samochodu – landrover (napęd na wszystkie koła). Katastrofa kolejowa pod Arras we Francji (21 ofiar) – (3.XII). Utworzenie Komitetu Wyzwolenia Maghrebu przez ABD EL-KRIMA w Egipcie, koniec fali strajków we Francji (9.XII). Wezwanie MARSHALLA do ZSRR o zaprzestanie demontażu przedsiębiorstw w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec, nagrody Nobla (fizyka – sir EDWARD VICTOR APPLETON (Wielka Brytania), chemia – sir ROBERT ROBINSON (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – (1/2) CARL FERDINAND i GERTY THERESA CORI (USA) oraz BERNARDO ALBERTO HOUSSAY (Argentyna), literatura – ANDRÉ GIDE (Francja), pokojowa – (1/2) organizacja kwakrów amerykańskich i brytyjskich) – (10.XII). Zniesienie systemu kartkowego i reforma pieniężna w ZSRR (14.XII). Nowa konstytucja

	<p><i>w Chinach (23.XII.). Uchwalenie konstytucji we Włoszech (27.XII.). Śmierć WIKTORA EMANUELA III, byłego króla Włoch (28.XII.). Abdykacja króla MICHAŁA w Rumunii, proklamacja Rumuńskiej Republiki Ludowej (30.XII.). Przyjęcie Jemenu i Pakistanu do ONZ. HANS HEDTOFT-HANSEN premierem Danii (do 1950). ETTER prezydentem Szwajcarii. BÓR-KOMOROWSKI premierem Polski na emigracji (do 1949). Samoa Zach. (do 1962) i Nauru (do 1968) terytorium powierniczym ONZ. Przewrót wojskowy w Syjamie (gen. LUANG PIBBULSONGGRAM). FRANCO wódcem-regentem w Hiszpanii (do 1975). Autonomia Malty w ramach Wielkiej Brytanii (do 1962). Krótka władza TOMÁSA BARRETY w Urugwaju, LUIS BATTLE BERRES nowym prezydentem (do 1951). Krótka władza LEONARDO ARGÜELLO i BENJAMINA LACAYO SACASA w Nikaragui, VICTOR MANUEL ROMÁN REYES nowym prezydentem (do 1950). Karaczi stolicą Pakistanu (do 1959). Krótka władza CARLOSA MANCHENO i MARIANO SUÁREZA VEINTIMILLI w Ekwadorze, CARLOS JULIO AROSEMENA TOSA nowym prezydentem (do 1948). JOSÉ ENRIQUE HERTZOG GARAÍZABAL prezydentem Boliwii (do 1949). Uchodźcy polityczni: 4,9 mln do Indii z Pakistanu, 6,5 mln do Pakistanu z Indii, 700 tys. do Bengalu Wsch. z Indii, 2,4 mln do Indii z Bengalu Wsch. (do 1951). Wykaz pomocy w ramach UNRRA w dolarach: Albania – 27 200 000, Węgry – 4 500 000, Austria – 136 100 000, Dodekanez – 4 000 000, Czechosłowacja – 264 100 000, Białoruska SRR – 60 800 000, Finlandia – 2 500 000, Grecja – 350 500 000, San Marino – poniżej 100 000, Jugosławia – 420 500 000, Ukraińska SRR – 188 200 000, Włochy – 420 700 000, Polska – 481 200 000, Etiopia – 1 000 000, Chiny – 529 700 000, Korea – 1 000 000, Filipiny – 10 400 000, akcje specjalne – 33 300 000. Utworzenie Komisji Gospodarczo-Socjalnej Azji i Pacyfiku w Bangkoku. Powstanie Europejskiej Komisji Gospodarczej, Światowej Organizacji Własności Intelktualnej i Światowej Organizacji Meteorologicznej w Genewie. Powstanie Komisji Południowopacyficznej – SPC (USA, Wielka Brytania, Francja, Australia, Nowa Zelandia). MINCZO NEJCZEW przewodniczącym Rady Państwa w Bułgarii (do 1950). Wyprawa tratwą „Kon-Tiki” Norwega THORA HEYERDAHLA wraz z 5 towarzyszami z Callao w Peru do rafy Raroia w archipelagu Tuamotu w 101 dni (dowiedzenie możliwości migracji ludności epoki starożytnej z Ameryki Płd. do Polinezji). Powstanie Komitetu Międzynarodowych Konferencji Socjalistycznych (Międzynarodówki Socjalistycznej). Śmierć HENRY FORDA – amerykańskiego producenta samochodowego, WOLFGANGA BORCHERTA – dramaturga niemieckiego, ETTORE BUGATTI – włoskiego producenta samochodowego, PHILIPPA LENARDA – niemieckiego fizyka, PIERRE’A BONNARDA – francuskiego malarza, MAXA PLANCKA – niemieckiego fizyka, TRISTANA BERNARDA – pisarza francuskiego.</i></p>
<p>1948</p>	<p><i>Wejście w życie konwencji celnej Belgii, Holandii i Luksemburga (BENELUX) i układu GATT, nacjonalizacja brytyjskich kolei (I.I.). Zniszczenie hotelu „Semiramis” przez żydowską bojówkę Hagana w</i></p>

Jerozolimie, niepodległość Birmy i opuszczenie przez nią Brytyjskiej Wspólnoty Narodów, U NU premierem (do 1956) – (4.I.). Kiepska sytuacja żywnościowa w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec (I.). Zgoda USA na rozszerzenie niemieckiej administracji w Bizonii (7.I.). Ogłoszenie równości białych i Murzynów wobec sądów w USA (12.I.). Narastanie fali antysemityzmu w ZSRR – zamordowanie dyrektora Państwowego Teatru Żydowskiego i przewodniczącego Żydowskiego Komitetu Antyfaszystowskiego – SOLOMONA MICHOELSA w Mińsku przez radziecką służbę bezpieczeństwa (13.I.). Zawieszenie broni między Holandią a Indonezją w Renville (objęcie Jawy i Sumatry przez Indonezję, reszta wysp do Holandii) – (17.I.). Opublikowanie nieznanych dotąd szerzej fragmentów tzw. paktu RIBBENTROP-MOŁOTOW mówiącego o rozgraniczeniu stref wpływów między Niemcami a ZSRR (21.I.). Krytyka planu federacji bałkańskiej DYMITROWA przez STALINA (28.I.). Cyklon na wyspie Reunion (setki ofiar) – (29.I.). Zamach na duchowego przywódcę Hindusów, GANDHIEGO w Delhi (NATHURAM GODSE) – (30.I.). Igrzyska V Olimpiady Zimowej w Sankt Moritz (hokej: Kanada, klasyfikacja medalowa: 1.Szwecja (4 złote, 3 srebrne, 3 brązowe, łącznie 10 medali), 1.Norwegia (4 złote, 3 srebrne, 3 brązowe, łącznie 10 medali), 3.Szwajcaria (3 złote, 4 srebrne, 3 brązowe, łącznie 10 medali)) – (30.I.-8.II.). XII proces norymberski (przeciw wysokim oficerom Wehrmachtu oskarżonym o mordowanie jeńców wojennych, zakładników, dużych grup ludności cywilnej, deportację na przymusowe roboty do Rzeszy i grabież mienia; jeden oskarżony popełnił samobójstwo, 2 kary dożywocia, 3 kary 20 lat więzienia, 2 kary 15 lat więzienia, 1 kara 8 lat więzienia, 1 kara 7 lat więzienia, 1 kara 5 lat więzienia, 1 kara 3 lat więzienia, 2 osoby uniewinnione) – (II-X.). 10-punktowe orędzie TRUMANA w sprawie zniesienia dyskryminacji rasowej w USA (2.II.). Proklamowanie niepodległości Cejlonu jako dominium, pozostanie w Brytyjskiej Wspólnocie Narodów, DUDLEY SHELTON SENANAYAKE premierem (do 1952) – (4.II.). Ponowne otwarcie granicy hiszpańsko-francuskiej (5.II.). Wynalezienie tranzystoru przez Amerykanów: WALTERA BRATTAIN'A, JOHNA BARDEEN'A i WALTERA SCHOCKLEY'A (II.). Porażka partii Fianna Fail (DE VALERA) w wyborach parlamentarnych w Irlandii (11.II.). Proklamowanie Republiki Ludowej Korei Północnej (KIM IR SEN) – (16.II.). Manifestacja lekarzy brytyjskich przeciw nacjonalizacji służby zdrowia (18.II.). Deklaracja Czechosłowacji, Jugosławii i Polski na temat przyszłości Niemiec (zagrożenie jednością państwa niemieckiego), powstanie Rumuńskiej Partii Robotniczej z fuzji partii komunistycznej i socjaldemokratycznej (19.II.). Konferencja USA, Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii, Holandii i Luksemburga w sprawie Niemiec w Londynie (uczestnictwo Beneluxu w niemieckiej polityce aliantów, stosunek Niemiec do planu MARSHALLA, niemiecka gospodarka w ramach gospodarki Europy Zach. i kontroli Zagłębia Ruhry, reparacje wojenne, tymczasowe regulacje terytorialne, sprzeciw ZSRR wobec postanowieniom obrad) – (23.II.-6.III.). Pierwszy festiwal jazzowy w Nicei, kryzys polityczny w

Czechosłowacji – spór o politykę kadrową w min. spr. wewnętrznych (VACLAV NOSEK), dymisja 12 ministrów niekomunistycznych, fiasko próby odwołania gabinetu GOTTWALDA, przejęcie pełni władzy przez komunistów tzw. pucz lutowy (25.II.). Aresztowanie szefa delegacji Wietnamu, TRAN NGOC DANHA w Paryżu (29.II.). Spór MKOL (AVERY BRUNDAGE) z Norwegią o pozostawienie hokeja na lodzie jako dyscypliny olimpijskiej (III.). List PIUSA XII do biskupów niemieckich (krytyka wysiedleń ludności niemieckiej z zachodnich terenów Polski), wycofanie ostatnich oddziałów brytyjskich z Indii (1.III.). Wybuch walk w Indochinach między Viêt Minhem a siłami francuskimi (atak na konwój francuski Sajgon-Dalat, Równina Trzcina na płd-zach. od Sajgonu) – (2.III.). Sukces peronistów w wyborach parlamentarnych w Argentynie (7.III.). Zamordowanie min. spr. zagr. Czechosłowacji, JANA MASARYKA przez tajną policję w Pradze (10.III.). Ogłoszenie stanu wojennego w Nikaragui (13.III.). Podpisanie paktu o wzajemnej pomocy między Belgią, Holandią, Luksemburgiem a Francją i Wielką Brytanią w Brukseli (traktat obronny przeciw Niemcom, układ gospodarczy, wymiana handlowa i kulturalna) – (17.III.), chęć przystąpienia Włoch i Grecji do tego paktu. Porozumienie francusko-włoskie w Turynie w sprawie przyłączenia Wolnego Miasta Triest do Włoch (20.III.). Krytyka organizacji paktu brukselskiego w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec (OTTO NUSCHKE, GROTEWOHL) – (III.). Początek budowy tamy na Nilu w Asuanie, list radzieckich komunistów do komunistów jugosłowiańskich z zarzutami podwójnej gry wobec ZSRR, niedoceniań roli Armii Czerwonej w wyzwoleniu Jugosławii, ugodowości wobec mocarstw zachodnich i umacniania elementów kapitalistycznych na wsi (27.III.). Akty terroru w Palestynie, otoczenie Jerozolimy przez wojska arabskie, wysadzenie w powietrze brytyjskiego pociągu wojskowego przez organizacje żydowskie (26 ofiar), walki żydowsko-arabskie w Tel-Awiiwie (III.). Reelekcja CZANG KAJ-SZEKA w Chinach (29.III.). Początek kontroli zachodnich pociągów wojskowych jadących do Berlina oraz dróg i kanałów łączących Berlin z zachodnimi strefami przez władze radzieckie, obietnica nadania Madagaskarowi statusu państwa stowarzyszonego przez Francję (31.III.). Przyjęcie tzw. planu MARSHALLA przez Kongres USA (3.IV.), rozdysponowanie kwot pieniężnych: kredyt na 4 300 000 000 dolarów na dostawę dóbr gospodarczych, 60 000 000 dolarów do dyspozycji funduszu NZ na rzecz dzieci, 275 000 000 dolarów na pomoc dla Grecji i Turcji, 338 000 000 dolarów dla Chin, 2 324 300 000 dolarów dla Wielkiej Brytanii, 1 130 800 000 dolarów dla Francji, 703 600 000 dolarów dla Włoch, 599 600 000 dolarów dla Holandii, 549 400 000 dolarów dla Niemiec w tym Bizonia – 43 400 000 dolarów, Zagłębie Saary – 15 600 000 dolarów, strefa francuska – 96 400 000 dolarów, 185 600 000 dolarów dla Austrii). Układ o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej między Finlandią a ZSRR (wspólna obrona na wypadek agresji ze strony Niemiec, wspólne konsultacje, obietnica Finlandii do niebrania udziału w sojuszach antyradzieckich) – (6.IV.). Fuzja skandynawskich linii lotniczych – utworzenie SAS

(8.IV.). Masakra mieszkańców arabskiej wioski Deir Yassin w Palestynie przez żydowskie bojówki (9.IV.). Zwycięstwo partii gaullistowskiej RPF i Unii Algierskiej w wyborach parlamentarnych w Algierii (11.IV.). Oskarżenie oskarżeń ZSRR przez Jugosławię – propozycja nawiązania rozmów (13.IV.). Zawieszenie kary śmierci na 5 lat w Wielkiej Brytanii (14.IV.). Katastrofa lotnicza w Irlandii (30 ofiar) – (15.IV.). Powstanie OEEC – Organizacji Europejskiej Współpracy Gospodarczej w Paryżu (rozporządzenie funduszami z planu MARSHALLA, 16 państw: Francja, Wielka Brytania, Irlandia, Islandia, Portugalia, Belgia, Holandia, Luksemburg, Szwajcaria, Austria, Norwegia, Dania, Szwecja, Grecja, Turcja, Włochy) – (16.IV.). Sukces chadecji w wyborach parlamentarnych we Włoszech (18.IV.). Konferencja 6 państw (USA, Wielka Brytania, Francja, Belgia, Holandia, Luksemburg) w Londynie (zaproszenie Beneluxu do uczestnictwa w opracowaniu wspólnego planu dla Niemiec w zakresie problemowym, kontrola nad Zagłębiem Ruhry w gestii międzynarodowego organu władzy, podjęcie decyzji w sprawie koordynacji gospodarczej trzech alianckich stref okupacyjnych, a także współdziałania między dowódcami stref okupacyjnych i szefami rządów krajów niemieckich w związku z utworzeniem zgromadzenia ustawodawczego) – (20.IV.-27.VI.). Zdobycie Hajfy przez wojska żydowskie, żądanie Francji do ustanowienia opieki ONZ nad świętymi miejscami w Palestynie (22.IV.). Konferencja państw arabskich w Ammanie (nasilenie zamachów na Żydów) – (26.IV.). Jerycho w rękach arabskich – otoczenie miasta przez Brytyjczyków (29.IV.). Utworzenie w Bogocie Organizacji Państw Amerykańskich – OPA (Meksyk, Nikaragua, Boliwia, Argentyna, Brazylia, Chile, Dominikana, Kostaryka, Kanada, Kuba, Paragwaj, Ekwador, Gwatemala, Haiti, Honduras, Kolumbia, Panama, Peru, Salwador, Urugwaj, USA, Wenezuela; umacnianie pokoju i bezpieczeństwa na kontynencie amerykańskim, rozwój ekonomiczny i kulturalny; najwyższą władzą – Konferencja Miedziamerykańska i Zgromadzenie Ogólne, Konferencje Konsultacyjne Ministrów Spraw Zagranicznych oraz Konsultacyjny Komitet Obrony pomocniczymi organami, organ kierujący na bieżąco pracami OPA – Stała Rada) – (30.IV.). Zamordowanie w Atenach greckiego min. sprawiedliwości, CHRISTOSA LADASA przez komunistów (1.V.), ogłoszenie stanu wojennego w Grecji – aresztowania wśród komunistów, stracenie 213 osób (V.). Żądanie STALINA do Jugosławii: bezdyskusyjne złożenie samokrytyki przez komunistów jugosłowiańskich na najbliższym posiedzeniu Kominformu (4.V.). Pierwsze posiedzenie rządu izraelskiego w Tel-Awiiwie (DAVID BEN GURION) – (5.V.). Uchwalenie nowej konstytucji w Czechosłowacji, odmowa podpisania jej przez BENEŠA (9.V.). Dymisja prezydenta Włoch, DE NICOLI – LUIGI EINAUDI prezydentem (do 1955) – (11.V.). Abdykacja królowej WILHELMINY w Holandii – JULIANA królową (do 1980) – (12.V.). Wypowiedzenie wojny Żydom palestyńskim przez Ligę Arabską tzw. I wojna izraelsko-arabska (Izrael kontra Egipt, Syria, Liban, Irak, Transjordania i Arabia Saudyjska), walki pod Jerozolimą, Hajfą, Akką (13.V.). Utworzenie Państwa Izrael

w Palestynie z miastami: Jerozolima, Tel-Awiw, Hajfa, Akka, Saled, Nazaret i Beer Szewa (14.V.), BEN GURION premierem (do 1953), CHAIM WEIZMANN prezydentem Tymczasowej Rady Państwa (do 1949). Zajęcie części Jerozolimy przez Legion Arabski (16.V.).

Odmowa wysłania przez Jugosławię delegacji na zebranie organizacji Kominformu (17.V.). Szwed FOLKE hr. BERNADOTTE mediatorem ONZ w Palestynie (20.V.). Apogeum korupcji w Chinach, wzrost inflacji: 1\$ = 12 000 000 dolarów chińskich (V.).

Pozbawienie byłego króla Rumunii, MICHAŁA – obywatelstwa rumuńskiego (22.V.). LI SYNG-MAN (SYNGMAN RHEE) przewodniczącym parlamentu krajowego w płd. części Korei (30.V.).

Nasilenie walk komunistów (CHIN PENG) z siłami brytyjskimi na Malajach (V.). Założenie teleskopu Hale'a o średnicy 5 m na górze Palomar w Kalifornii (zasięg: mld lat świetlnych) – (3.VI.). Konflikt w kierownictwie partii komunistycznej w Polsce (VI-VIII.). Dymisja BENEŠA w Czechosłowacji, GOTTWALD prezydentem (do 1953) – (7.VI.).

Pierwsze zawieszenie broni między Żydami a Arabami, wchłonięcie partii socjalistycznej przez komunistów na Węgrzech: powstanie Węgierskiej Partii Pracujących (11.VI.). Genewa siedzibą Międzynarodowego Biura Pracy (12.VI.). Zablockowanie przez ZSRR transportów węgla do zachodnich sektorów Berlina (14-15.VI.).

Napływ broni do Izraela z Czechosłowacji, Włoch i USA, narada Kominformu w Ploeshti (potępienie TITO: oskarżenie o rewizjonizm ideologiczny, odejście od marksizmu-leninizmu, kultywowanie w partii wojskowej metody kierownictwa; rezolucja o wprowadzeniu kolektywizacji rolnictwa w krajach tzw. demokracji ludowej) – (15.VI.).

Reforma walutowa LUDWIGA ERHARDA w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec: 40 reichsmarek (RM) za 40 marek niemieckich (DM), wkłady oszczędnościowe i należności w stosunku 1:10 (de facto 100 RM za 6,50 DM), zniesienie reglamentacji 4 tys. artykułów przez ERHARDA (20.VI.), sprzeciw ZSRR. Wprowadzenie reformy walutowej w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec: 1 RM za 1 DM (23.VI.).

Spotkanie min. spr. zagr. krajów demokracji ludowej w Warszawie (odrzućenie uchwały konferencji londyńskiej w sprawie Niemiec), przerwanie ruchu drogowego do zachodnich sektorów Berlina przez ZSRR w wyniku „trudności technicznych” – de facto blokada miasta przez wojska radzieckie, początek mostu powietrznego do Berlina (USA, Wielka Brytania), 12 940 t dziennie przewozu lotniczego, kryzys zimnej wojny) – (24.VI.).

Wchłonięcie partii socjaldemokratycznej przez komunistów w Czechosłowacji (27.VI.). Przeniesienie siedziby Kominformu z Belgradu do stolicy Rumunii – Bukaresztu (28.VI.).

Ogłoszenie stanu wyjątkowego na Malajach (do 1960) – (VI.). Koniec czterostronnego dowództwa Berlina z winy ZSRR (1.VII.).

Wydalenie personelu placówek jugosłowiańskich przez władze Albanii (3.VII.).

Nota Komitetu Centralnego Jugosłowiańskiej Partii Komunistycznej z ubolewaniem do Kominformu (4.VII.).

Wznowienie walk w Palestynie między Arabami a Żydami (9.VII.). Zwolnienie 375 tys. jeńców niemieckich przez Brytyjczyków (12.VII.).

Nieudany zamach na przywódcę włoskich komunistów, PALMIRO TOGLIATTI w Rzymie, wybuch

zamieszek (14.VII.). Nakaz ONZ o zawieszeniu broni w Palestynie (16.VII.). Aresztowanie przywódców partii komunistycznej w USA, oskarżenie Kominformu o przygotowywaniu wojny domowej w Jugosławii (TITO) – (21.VII.). Stan wyjątkowy w Kairze w związku z zamieszkami, delegalizacja Komunistycznej Partii Malajów przez władze brytyjskie (23.VII.). Igrzyska XIV Olimpiady w Londynie (zwycięzca maratonu: DELFO CABRERA (Argentyna), klasyfikacja medalowa: 1.USA (38 złotych, 27 srebrnych, 19 brązowych, łącznie 84 medale), 2.Szwecja (16 złotych, 11 srebrnych, 17 brązowych, łącznie 44 medali), 3.Francja (10 złotych, 6 srebrnych, 13 brązowe, łącznie 19 medali) – (30.VII.-14.VIII.). Zaginięcie wodnosamolotu „Late 631” na Antylach (52 osoby) – (31.VII.). Połączenie Bizonii z francuską strefą okupacyjną Niemiec (ekonomicznie) – (3.VIII.). Nagonka w USA na osoby podejrzane o szpiegostwo na rzecz ZSRR, oskarżenie przewodniczącego fundacji na rzecz pokoju – ALGERA HISSA oraz DEXTERA WHITE’A, byłego doradcy prezydenta ROOSEVELTA (VIII.). ÁRPÁD SZAKASITS prezydentem Węgier (do 1950). Szereg powodzi w Chinach – rzeki Jangcy i Huang-Ho (VIII.). Organizacja kontriblokady Berlina wschodniego przez aliantów (11.VIII.). Proklamacja niepodległości Republiki Korei Płd. (15.VIII.), LI SYNG-MAN prezydentem (do 1960). Samoloty odrzutowe w lotnictwie wojskowym USA (22.VIII.). Ogólna suma wypłaconych reparacji wojennych przez Niemcy: 418 000 000 dolarów (25.VIII.). Obrady Światowego Kongresu Intelktualistów we Wrocławiu – narodziny Światowego Ruchu Pokoju (25-28.VIII.). Utworzenie komunistycznego rządu Chin Północnych, powstanie Rady Parlamentarnej (ADENAUER) w Bonn jako załączka rządu niemieckiego (1.IX.). Śmierć BENEŠA (3.IX.). Strzelanie do tłumu przez wojska radzieckie w Berlinie Wschodnim, utworzenie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej w płn. części kraju – KIM IR SEN premierem rządu (do 1972) – (9.IX.). Ofensywa indyjska w Pakistanie – zajęcie Hajdarabadu w prowincji Sindh (11.IX.). Początek obrad mocarstw (ZSRR, USA, Francja, Wielka Brytania) w sprawie byłych kolonii włoskich w Paryżu (13.IX.). Zamach na mediatora ONZ na terenach Palestyny i Izraela, hr. BERNADOTTE w Jerozolimie (terrorysta izraelski) – (17.IX.). Zatrzymanie ofensywy komunistów greckich w zachodniej Macedonii przez siły rządowe (21.IX.). Zdobycie Tsinan przez siły komunistów chińskich (MAO TSE-TUNG) – (26.IX.). Zapowiedź utworzenia zachodniej wspólnoty obronnej w Paryżu (28.IX.). Przesłuchanie CHAPLINA podejrzanego o działalność antyamerykańską (1.X.). Odkrycie złóż rudy uranu w Kongu Belgijskim (3.X.). Ofensywa wojsk izraelskich w Egipcie na pustyni Negev (14.X.). Zamknięcie przejścia pomiędzy zachodnią i wschodnią częścią Berlina przez władze radzieckie (19.X.). Wprowadzenie kary śmierci na Płw. Peloponez w Grecji (25.IX.). Nieudany zamach stanu w Indonezji – likwidacja partii komunistycznej (SUKARNO) – (28.X.). Zajęcie Mukdenu przez oddziały komunistyczne w Chinach, reaktywacja Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka (International Federation of Human Rights) w Paryżu (31.X.). Proces utrudnienia

alianckich lotów korytarzem powietrznym do Berlina Zach. przez ZSRR (zboczenie z trasy powodem do internowania samolotu i załogi) – (XI.). Ofensywa komunistów w Chinach – przekroczenie Wielkiego Muru (9.XI.). Wyroki Międzynarodowego Trybunału Wojskowego dla Dalekiego Wschodu w Tokio (7 kar śmierci, w tym były premier TOJO i min. spr. zagr. KOKI HIROTA, 16 kar dożywocia, 1 kara 20 lat więzienia, 1 kara 7 lat więzienia) – (12.XI.). Kryzys dynastyczny w Iranie (rozstanie szacha REZY z żoną) – (18.XI.). Oficjalna prośba Wietnamu o przyjęcie do ONZ (22.XI.). Zamknięcie szkół francuskich w Rumunii (24.XI.). Decyzja o całkowitej niepodległości Irlandii i wystąpieniu z Brytyjskiej Wspólnoty Narodów (26.XI.). Zawieszenie broni izraelsko-arabskie w Jerozolimie (30.XI.). Zakaz działalności organizacji „Bracia Muzułmanie” w Egipcie wskutek urządzania przez nich zamachów na obiekty handlowe Kairu (8.XII.). Przyjęcie Deklaracji Praw Człowieka na sesji ONZ w Paryżu, nagrody Nobla (fizyka – PATRICK MAYNARD BLACKETT (Wielka Brytania), chemia – ARNE WILHELM TISELIUS (Szwecja), fizjologia lub medycyna – PAUL HERMAN MÜLLER (Szwajcaria), literatura – THOMAS STEARNS ELIOT (Wielka Brytania), pokojowa – nie przyznano) – (10.XII.). Proklamowanie niepodległości Kambodży w ramach Unii Francuskiej (16.XII.). Odrzucenie prośby Izraela o przyjęcie do ONZ (17.XII.). Operacja powietrzno-desantowa wojsk holenderskich w Indonezji, opanowanie Dżakarty – aresztowanie SUKARNO i premiera MOHAMMADA HATTY (18.XII.). Przyjęcie przez Japonię planu stabilizacji ekonomicznej „Dodge” (19.XII.). Oficjalne wystąpienie Irlandii z Brytyjskiej Wspólnoty Narodów (21.XII.). Wznowienie walk arabsko-izraelskich w Palestynie na pustyni Negev (22.XII.). Aresztowanie prymasa Węgier, kardynała JOZSEFA MINDSZENTY’EGO przez służby bezpieczeństwa pod zarzutem szpiegostwa (26.XII.). Zamach na premiera Egiptu, NOKRASZI PASZĘ w Kairze (Bracia Muzułmanie), następcą IBRAHIM ABDUL HADJI (28.XII.). Oświadczenie TITO w Jugosławii na temat własnej drogi do komunizmu (29.XII.). KARL-AUGUST FAGERHOLM premierem Finlandii (do 1950). Krótkie rządy ANDRÉ MARIE we Francji, HENRI QUEUILLE nowym premierem (do 1949). WILLEM DREES premierem Holandii (do 1958). CONSTANTIN IVAN PARHON przewodniczącym Prezydium Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Rumunii (do 1952), realna władza GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ’A, sekretarza generalnego KC Rumuńskiej Partii Komunistycznej (do 1954). LOUIS STEPHEN SAINT LAURENT premierem Kanady (do 1957). DANIEL MALAN premierem ZPA (do 1954). Krótka władza ABDULLAHA AL-HADI w Jemenie, AHMAD AN-NASIR nowym sultanem (do 1962). Przyjęcie Birmy do ONZ. Krótka władza JUANA MANUELA FRUTOSA w Paragwaju, JUAN NATALICIO GONZÁLEZ nowym prezydentem (do 1949). CARLOS PRÍO SOCARRÁS prezydentem Kuby (do 1952). DOMINGO DÍAZ AROSEMENA prezydentem Panamy (do 1949). Krótka władza RÓMULO GALLEGOSA w Wenezueli, przejęcie rządów przez juntę, DELGADO CHALBUD

	<p>przewodniczącym (do 1950). Władza Rady Rządzącej w Salwadorze (do 1950). MANUEL ODRIA prezydentem Peru (do 1950). Krótka władza SANTOSA LEÓNA HERRERY w Kostaryce, JOSÉ FIGUERES FERRER nowym prezydentem (do 1949). GALO PLAZA LASSO prezydentem Ekwadoru (do 1952). Rozbicie komunistycznej partyzantki w Hiszpanii. ELPIDIO QUIRINO prezydentem Filipin (do 1953). Wykaz szczegółowej pomocy USA w ramach Planu MARSHALLA – kwoty w dolarach (do 1954): Belgia i Luksemburg – 556 500 000, Austria – 726 100 000, Dania – 278 900 000, RFN – 1 472 600 000, Francja – 3 103 800 000, pomoc żywnościowa dla NRD – 15 000 000, Grecja – 773 900 000, Islandia – 34 600 000, Irlandia – 146 200 000, Włochy – 1 577 800 000, Holandia – 980 100 000, Indonezja – 101 400 000, Norwegia – 274 700 000, Portugalia – 49 800 000, Triest – 31 800 000, Wielka Brytania – 3 585 600 000, Szwecja – 106 800 000, Jugosławia – 231 000 000, Turcja – 277 500 000, Europejska Unia Płatnicza – 361 600 000, na inne cele – 55 900 000. Utworzenie Komisji Gospodarczej dla Ameryki Łacińskiej i Karaibów w Santiago de Chile. Powstanie Międzynarodowej Organizacji Morskiej w Londynie. Założenie Afrykańskiej Wspólnoty Walutowej dla kolonii francuskich w Afryce. Utworzenie Międzynarodowej Rady Muzeów w Warszawie. Początek działalności Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody i jej Zasobów. Założenie Międzynarodowego Instytutu Teatralnego w Pradze. Powstanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Krytyków Sztuki w Paryżu. Utworzenie Międzyrządowej Morskiej Organizacji Doradczej w Londynie. KHWAJA NAZIMUDDIN gubernatorem Pakistanu (do 1951). Śmierć EGONA ERWINA KISCHA – dziennikarza czeskiego, GEORGESA BERNANOSA – francuskiego pisarza, SERGIUSZA EISENSTEINA – radzieckiego reżysera, FERENCA LEHARA – kompozytora węgierskiego.</p>
<p>1949</p>	<p>Pierwszy wzlot szybowca na wysokość 10 000 m (Amerykanin, JOHN ROBINSON), <u>przerwanie walk w Kaszmirze między Indiami a Pakistanem (pozostawienie ludności kraju prawa decydowania o przyszłości ich kraju) – (1.I.)</u>. Żądanie bezwarunkowej kapitulacji sił CZANG KAJ-SZEKA przez komunistów chińskich (MAO TSE-TUNG), spory między Hindusami a Zulusami na targowisku w Durbanie w ZPA: wybuch zamieszek – śmierć 75 osób (14.I.). Początek blokady izraelskich portów przez Egipt, zbombardowanie Jerozolimy przez lotnictwo arabskie (17.I.). <u>Utworzenie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) w Moskwie (ZSRR, Polska, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria; ustalenie założeń wspólnej polityki ekonomicznej – de facto uniformizacja i integracja pod hegemonią ZSRR) – (18-25.I.)</u>. Obrady konferencji poświęconej niepodległości Indonezji i próbom jej obrony w Delhi (przedstawiciele 19 państw) – (19.I.). 4-punktowy program pomocy dla krajów gospodarczo zacofanych autorstwa TRUMANA w USA (20.I.). Rezygnacja CZANG-KAJ SZEKA z funkcji prezydenta Chin w celu podjęcia rokowań pokojowych z komunistami (21.I.). <u>Wkroczenie oddziałów komunistycznych do Pekinu (22.I.)</u>. <u>Uznanie Izraela przez Francję (24.I.)</u>. <u>Wygranie wyborów parlamentarnych</u></p>

w Izraelu przez Mapai, Robotniczą Partię Izraela (BEN GURION) – (25.I.). Zamysł utworzenia przez kraje Europy Zachodniej – Rady Europy, żądanie ONZ wobec Holandii o wycofanie swoich oddziałów z Indonezji, groźba wstrzymania przez USA planu MARSHALLA dla Holandii (28.I.). Wzrost świadczeń emerytalnych do 5 tys. franków w skali rocznej we Francji (4.II.). Delegalizacja Komunistycznej Partii Iranu (5.II.). Proces prymasa Węgier, kard. MINDSZENTY'EGO (skazany na dożywotnie więzienie) w Budapeszcie (7-13.II.). Konferencja londyńska w sprawie statusu Austrii (ZSRR, USA, Wielka Brytania, Francja), optowanie ZSRR za pozostawieniem dotychczasowego podziału Austrii na strefy okupacyjne (8.II.). Kryzys parlamentarny w Japonii (10.II.). Panika po transmisji radiowej „Wojny światów” WELLSA w Ekwadorze (13.II.). Zarzut przetrzymywania przez ZSRR od 8 do 14 mln osób w obozach pracy (USA) – (14.II.). WEIZMANN prezydentem Izraela (do 1952). Sprzeciw francuskich komunistów wobec możliwej wojny państw zachodnich z ZSRR (22.II.). Zawieszenie broni między Egiptem i Izraelem na wyspie Rodos przy mediacji ONZ (RALPH BUNCHE), rewizje w redakcjach dzienników komunistycznych we Francji – liczne aresztowania (24.II.). Wybuch miny k/Sajgonu – śmierć 7 oficerów francuskich, spotkanie SPAAK-CHURCHILL w Brukseli (rozmowa na temat przyszłości Europy) – (28.II.). Akcesja Albanii do RWPG (II.). Sprzeciw lidera amerykańskich komunistów, FOSTERA wobec możliwości wybuchu wojny z ZSRR, pierwszy lot dookoła świata bez lądowania (B-50 „Lucky Lady” (14-osobowa załoga (kpt. GALLAGHER)) powraca do Fortu Worth w stanie Teksas) – (2.III.). Zastąpienie MOŁOTOWA przez ANDRIEJA WYSZYŃSKIEGO na stanowisku min. spr. zagr. ZSRR (4.III.). Konferencja USA (DEAN ACHESON), Wielkiej Brytanii (BEVIN) i Francji (SCHUMAN) w Waszyngtonie w sprawie statusu Niemiec (zakończenie zarządu wojskowego z chwilą utworzenia rządu niemieckiego, nadzór komisarzy alianckich nad polityką zagraniczną, sprawami bezpieczeństwa i działalnością parlamentu, całkowita autonomia rządu niemieckiego, zastrzeżenie przez aliantów prawa interwencji w koniecznych wypadkach, modyfikacja polityki ekonomicznej za zgodą aliantów, obietnica zjednoczenie wszystkich 3 zachodnich stref okupacyjnych Niemiec, włączenie tychże stref do planu MARSHALLA, kontrola handlu zagranicznego przez aliantów, dyskusja na temat kontroli Zagłębia Ruhry, otrzymanie przez Niemcy Zachodnie szerszej autonomii po roku) – (6.III.-8.IV.). Porozumienie Francji z byłym cesarzem Annamu, BAO DAI, utworzenie Państwa Wietnam – BAO DAI szefem państwa (do 1955) – (8.III.). Desant wojsk francuskich w Son La w pñ. Wietnamie (16.III.). Układ ZSRR-KRL-D o współpracy w przemyśle, handlu i kulturze (17.III.). Opracowanie konstytucji w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec (Niemiecka Rada Ludowa) – (19.III.). Podpisanie zawieszenia broni między Libanem a Izraelem w Ras el-Nakura (23.III.). Założenie dziennika „Paris Match” we Francji (JEAN PROUVOST) – (29.III.). Zamach stanu w Syrii, władza HUSAJNA AS-ZAIMA (30.III.-14.VIII.), wzrost wpływów

francuskich w kraju. Nasilenie walk komunistów z siłami rządowymi w Grecji (Tracja i zach. Macedonia) – (III.). Podpisanie zawieszenia broni między Izraelem a Transjordanią (3.IV.). Utworzenie NATO – North Atlantic Treaty Organization (Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego) przez USA, Kanadę, Wielką Brytanię, Francję, Belgię, Holandię, Luksemburg, Norwegię, Portugalie, Danię, Islandię i Włochy na obradach w Waszyngtonie; wzajemna pomoc w przypadku agresji na jedno z państw układu, załatwianie sporów pokojowo, siedziba w Londynie (do 1952), najwyższa władza w ręku Rady Atlantycznej (min. spr. zagr., obrony i finansów państw członkowskich), znacząca rola Rady Stałych Przedstawicieli w randze ambasadorów, pracami kieruje sekretarz generalny, zupełne zerwanie USA z polityką izolacjonizmu (4.IV.). I Światowy Kongres Pokoju w Paryżu (IV.). Powstanie Trizonii (połączenie francuskiej strefy okupacyjnej Niemiec z Bizonią) – (8.IV.). Rozpoczęcie negocjacji pokojowych nacjonalistów z komunistami w Chinach, przerwanie walk między Izraelem a Syrią (13.IV.). Dymisja DIMITROWA ze stanowiska premiera Bułgarii z powodu choroby (14.IV.). Mowa PIUSA XII za międzynarodowym statusem Jerozolimy i innych miejsc świętych w Palestynie (15.IV.). Nasilenie dostaw żywności i innych towarów przez aliantów do Berlina Zachodniego (16.IV.). Proklamowanie nowej nazwy Irlandii: Republika Irlandzka (Eire) – (18.IV.). Konferencja genewska w sprawie rewizji postanowień konwencji Czerwonego Krzyża z 1864 r., początek fali strajków i rozruchów w Berlinie Wschodnim (21.IV.). Zdobycie Nankinu (23.IV.) i Szanghaju (25.IV.) przez komunistów w Chinach. Warunek ZSRR co do odstąpienia od blokady Berlina Zachodniego – odstąpienie od kontrblokady Berlina Wschodniego – USA, Francji i Wielkiej Brytanii (26.IV.). Zagłębienie Ruhry pod kontrolą międzynarodową (28.IV.-25.VIII.1952). Strajk robotniczy (62 tys.) w zakładach Ford w Detroit w USA (V.). Wystrzelenie na dużą wysokość amerykańskiej sondy „Viking” dla zbadania atmosfery (3.V.). Katastrofa lotnicza we Włoszech, śmierć piłkarzy drużyny FC Torino (4.V.). Utworzenie Rady Europy (Council of Europe) w Londynie przez Francję, Wielką Brytanię, Holandię, Belgię, Luksemburg, Danię, Irlandię, Norwegię, Włochy oraz Szwecję (rozwój współpracy państw w dziedzinie politycznej, ekonomicznej, kulturalnej i ochrony praw obywatelskich, siedziba w Strasbourgu, organy: Komitet Ministrów oraz Zgromadzenie Parlamentarne liczące 147 reprezentantów, warunek przyjęcia: demokratyczny charakter państwa) – (5.V.). Zatwierdzenie konstytucji przyszłej Republiki Federalnej Niemiec przez Radę Parlamentarną Trizonii (8.V.). Wybranie miasta Bonn na stolicę RFN (10.V.). RAINIER III księciem Monako (do 2005). Uchylenie ograniczeń imigracyjnych dla Żydów przez Izrael, przyjęcie Izraela do ONZ (11.V.). Udane negocjacje ONZ (PHILIPP JESSUP) z ZSRR (JAKUB MALIK) w sprawie zakończenia blokady i kontrblokady Berlina Zach. i Wsch., konferencja przedstawicieli ZSRR, USA, Wielkiej Brytanii i Francji (rezygnacja ZSRR z wprowadzenia do obiegu tylko jednego systemu monetarnego, zgoda na utworzenie

niezależnego państwa w Niemczech Zachodnich), ogólny koszt mostu powietrznego aliantów do Berlina Zach. – 200 000 000 dolarów i 55 ofiar pilotów samolotów (12.V.). Uznanie niepodległości Irlandii przez Wielką Brytanię (17.V.). Rehabilitacja BAUDELAIRE 'A po 92 latach we Francji (19.V.). Przegłosowanie przez Zgromadzenie Narodowe we Francji zrzeczenia się protektoratu nad Republiką Kochinchiny i przyłączenie jej do Państwa Wietnam (21.V.). Ofensywa wojsk komunistycznych w Chinach (V.). Pobicie rekordu prędkości przez pociąg relacji Paryż-Bordeaux (131 km/h), odwrót floty amerykańskiej z Chin (27.V.). Podpisanie w Nowym Jorku ustawy znoszącej ograniczenia w handlu i komunikacji między Berlinem Zachodnim a Niemcami Zachodnimi (V.). Apel Francji o pomoc zagraniczną w zaopatrzeniu w zboże przed żniwami (1.VI.). Przyjęcie nazwy Haszymidzkiego Królestwa Jordanii przez Transjordanię (2.VI.). Sprzeciw USA wobec możliwości uzbrojenia Europy i redukcji kredytów w ramach planu MARSHALLA (11.VI.). Wkroczenie sił wietnamskich (BAO DAI) do Sajgonu (13.VI.). „Rok 1984” ORWELLA. Proklamacja zjednoczonego Państwa Wietnam pod przewodnictwem BAO DAI (14.VI.). Aresztowanie min. spr. zagr. Węgier, LÁSZLÓ RAJKA pod zarzutem współpracy z TITO i szpiegostwa na rzecz USA (15.VI.). Nasilenie nagonki na osoby sympatyzujące z komunistami w USA (VI.). Ponowne otwarcie Wielkiej Łoży Wolnomularstwa we Frankfurcie n/Menem (19.VI.). Podpisanie paktu o przyjaźni między Irakiem a Iranem (23.VI.). Ewakuacja ludności holenderskiej z Dżakarty (29.VI.). Dekret o władzy absolutnej dla BAO DAI w Wietnamie (1.VII.). Śmierć DYMITROWA (2.VII.). Powstanie Federacyjnego Związku Europejskich Mniejszości Etnicznych w Paryżu (10.VII.). Otwarcie pierwszego banku krwi (Asnières, Francja) – (12.VII.). Ogłoszenie ekskomuniki PIUSA XII na wszystkich członków i sympatyków partii komunistycznej na świecie (13.VII.). Rozruchy w Sajgonie (22 ofiary) – (14.VII.). Utworzenie Rady Wojennej przez Kuomintang (CZANG KAJ-SZEK) w Chinach i przygotowanie ewakuacji na Tajwan, operacja wojsk francuskich w płn. Wietnamie (Tonkin) przeciw oddziałom Ligi Niepodległości Wietnamu (16.VII.). Proklamacja autonomii wewnętrznej Laosu w ramach Unii Francuskiej (19.VII.). Wizyta wybitnego pisarza niemieckiego, THOMASA MANNNA we Frankfurcie n/Menem i Weimarze po raz pierwszy od wyjazdu na emigrację (25.VII.). Mowa francuskiego gen. KOENIGA o francusko-niemieckim pojednaniu, skrócenie czasu przelotu samolotem z Londynu do Nowego Jorku do 6 godzin (26.VII.). Ratyfikacja NATO w Waszyngtonie (27.VII.). Zawieszenie broni między Izraelem a Syrią w Tel-Awiwie (29.VII.). Wycofanie się wojsk saudyjskich i irackich z Palestyny (VII.). Trzęsienie ziemi w Ekwadorze (10 tys. ofiar) – (7.VIII.). Osiągnięcie wysokości 21 915 m przez amerykański samolot „Bell XI” (FRANK EVEREST), pierwsze zebranie Rady Europy w Strasbourgu (pomysł zaproszenia w przyszłości do organizacji: RFN, Turcji, Grecji, Zagłębia Saary i Islandii) – (8.VIII.). Były premier Belgii, SPAAK pierwszym przewodniczącym Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy

(11.VIII.). 4 konwencje genewskie o ochronie ofiar wojny (pierwsza o ochronie osób cywilnych podczas wojny, druga o polepszeniu losu rannych i chorych w armiach czynnych, trzecia o polepszeniu losu rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu, czwarta o traktowaniu jeńców wojennych przez strony konfliktu) – (12.VIII.). Porażka oddziałów komunistycznych (gen. MARKOS) w górach Vitsi w Grecji (wstrzymanie pomocy przez Jugosławię), ofensywa wojsk rządowych (marsz. ALEXANDROS PAPAGOS) – (VIII.). Zamach stanu w Syrii, ujęcie i rozstrzelanie premiera HUSAJNA AZ-ZAIMA oraz przewodniczącego Rady, BARAZI – krótka władza SAMI AL-HINNANI, [pierwsze wybory parlamentarne w Niemczech Zachodnich \(zwycięstwo chadecji \(CDU-CSU\) – 31%, partia socjaldemokratyczna \(SPD\) – 29,2%, liberałowie \(FDP\) – 11,9%, komuniści – 5,7%, Partia Bawarska – 4,2%, Partia Niemiecka – 4%, Centrum – 3,1%, 20 mandatów dla mniejszych ugrupowań\) – \(14.VIII.\).](#) [Antykościelny terror w Czechosłowacji: pozbawienie swobody poruszania się i pełnienia obowiązków duszpasterskich arcybiskupa Pragi, JOSEFA BERANA \(16.VIII.\).](#) Konferencja okrągłego stołu w Hadze – Unia Holendersko-Indonezyjska (23.VIII.). [Pierwsza eksplozja bomby atomowej w ZSRR \(29.VIII.\).](#) Zajęcie gór Grammos w Grecji przez siły rządowe (31.VIII.). [Proklamowanie Republiki Federalnej Niemiec \(RFN\) – \(7.IX.\), ADENAUER kanclerzem \(do 1963\), THEODOR HEUSS pierwszym prezydentem \(do 1959\).](#) Sprzeciw ZSRR wobec przyjęcia do ONZ – Nepalu, Finlandii, Włoch i Austrii, przejście kontroli nad Jerozolimą przez ONZ (13.IX.). [Proces RAJKA w Budapeszcie \(kara śmierci\) – \(16-24.IX.\).](#) ENIAC – pierwsza elektroniczna maszyna do liczenia (16.IX.). Podanie przez USA do publicznej wiadomości informacji o próbnym wybuchu nuklearnym w ZSRR (23.IX.). [Zerwanie układu o przyjaźni z Jugosławią przez ZSRR, Polskę, Czechosłowację, Węgry, Rumunię, Bułgarię i Albanie, fala czystek w Bułgarii \(28.IX.\).](#) Faktyczny koniec mostu powietrznego do Berlina Zach. (do tej pory 277 264 lotów), MAO TSE-TUNG przewodniczącym Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych w Chinach (30.IX.). [Proklamowanie Chińskiej Republiki Ludowej \(ChRL\) w Pekinie przez MAO TSE-TUNGA \(1.X.\), wycofanie się oddziałów chińskich nacjonalistów na Tajwan i założenie tam Republiki Chińskiej – CZANG KAJ-SZEK prezydentem \(do 1975\), zajęcia miejsca Chin w ONZ przez Tajwan.](#) [Powstanie w radzieckiej strefie okupacyjnej Niemiec – Niemieckiej Republiki Demokratycznej \(NRD\) – \(7.X.\), WILHELM PIECK prezydentem \(do 1960\), GROTEWOHL premierem \(do 1964\).](#) Zdobycie Kantonu przez wojska chińskich komunistów (15.X.). [Zakończenie wojny domowej w Grecji \(26 tys. ofiar, zniszczenie 12 tys. domostw\) – zwycięstwo monarchistów \(16.X.\), kara śmierci dla 1200 komunistów, emigracja pozostałych komunistów do tzw. państw demokracji ludowej, delegalizacja partii komunistycznej w Grecji.](#) Zdobycie portu Amoy w pld. Chinach przez komunistów, [przejęcie kontroli nad całym wybrzeżem chińskim od granicy z Koreą do Hongkongu \(17.X.\).](#) Uzgodnienie zasad referendum w sprawie powrotu króla Belgii LEOPOLDA III (18.X.). Wyroki

skazujące w procesie przywódców partii komunistycznej w USA (21.X.). Katastrofa lotnicza na Azorach (48 ofiar) – (27.X.). Przebrojenie i przeszkolenie oddziałów Viêt Minhu na terytorium ChRL (HO CHI MINH) – (do 1950). „The CIA Act” w USA. Katastrofa lotnicza nad lotniskiem w Waszyngtonie (56 ofiar) – (1.XI.). Zakończenie konferencji w Hadze: powstanie Stanów Zjednoczonych Indonezji (2.XI.). Występ jazzmana LOUISA ARMSTRONGA w Paryżu (3.XI.). Wybuchy w kopalniach uranu w Zwickau i Johanngeorgenstadt w NRD (do 6,5 tys. ofiar) – (6.XI.). Domaganie się przez NRD uznania na arenie międzynarodowej (11.XI.). Katastrofa lotnicza na trasie Bruksela-Oslo (35 ofiar), nominalne przyznanie byłym koloniom włoskim – niepodległości przez ONZ (21.XI.). Wielka Brytania: nacjonalizacja przemysłu hutniczego (24.XI.). Odmowa umiędzynarodowienia Jerozolimy przez Izrael i Jordanię (25.XI.). Opuszczenie Brytyjskiej Wspólnoty Narodów przez Indie – przyjęcie nowej konstytucji (Republic of India, Bharat Ganaradja) – (26.XI.). Katastrofa lotnicza k/Lyonu we Francji (5 ofiar), rezolucja Kominformu „Komunistyczna Partia Jugosławii we władzy morderców i szpiegów” autorstwa GHEORGHIU-DEJA (29.XI.). Ostateczne opuszczenie terytorium Chin przez rząd Kuomintangu (CZANG KAJ-SZEK) i ewakuacja na Tajwan (9.XII.). Proces bułgarskiego wicepremiera, TRAJCZO KOSTOWA w Sofii – skazanie go na karę śmierci za w wyniku oskarżeń o przygotowywanie zamachu na DYMITROWA, przewrót rządowy i przyłączenie Bułgarii do Jugosławii (10-14.XII.). Nagrody Nobla (chemia – WILLIAM FRANCIS GIAUQUE (USA), fizyka – HIDEKI YUKAWA (Japonia), fizjologia lub medycyna – (1/2) WALTHER RUDOLF HESS (Szwajcaria) i ANTONIO CAETANO MONIZ (Portugalia), pokojowa – JOHN BOYD-ORR (Wielka Brytania), literatura – WILLIAM FAULKNER (USA)) – (10.XII.). Koncentracja wojsk chińskich na granicy z Wietnamem (14.XII.). Początek wizyty MAO TSE-TUNGA w ZSRR – spotkanie MAO-STALIN (16.XII.). Oświadczenie Japonii na temat zwrotu przez ZSRR pld. Sachalinu, Kuryli oraz zwrotu Okinawy, Wysp Bonin przez USA (22.XII.). Przedstawienie teorii grawitacji EINSTEINA (27.XII.). Ogłoszenie zupełnej niezależności Indonezji od Holandii (SUKARNO), uchwalenie tymczasowej konstytucji, władza rządu Holandii tylko nad zach. częścią Nowej Gwinej tzw. Irian Zachodni, opuszczenie innych terytoriów przez wojska holenderskie do VII.1950 r., zwolnienie więźniów politycznych, zagwarantowanie interesów handlowych Holandii w dziedzinie polityki ekonomicznej i finansowej (28-30.XII.). Nacjonalizacja przedsiębiorstw mających powyżej 10 robotników na Węgrzech (29.XII.). Przyjęcie planu MARSHALLA przez Jugosławię. Ucieczki do RFN: 124 245 Niemców z NRD. Zmiana nazwy Brytyjskiej Wspólnoty Narodów na Wspólnotę Narodów (Commonwealth of Nation). Sir MENZIES premierem Australii (do 1966). SYDNEY GEORGE HOLLAND premierem Nowej Zelandii (do 1957). Terytorium Papua Nowa Gwinea pod kontrolą Australii i ONZ (do 1975). Przyjęcie Grecji, Turcji i Zagłębia Saary do Rady Europy. Krótka władza DANIELA

	<p><i>CHANISA i ROBERTO CHIARI w Panamie, ARIAS MADRID prezydentem (do 1951). TADEUSZ TOMASZEWSKI premierem Polski na emigracji (do 1950). ADIB SZISZAKLI premierem Syrii (do 1953). ALI emirem Kataru (do 1960). GASTON EYSKENS premierem Belgii (do 1950). MAMERTO URRILAGOITIA HARRIAGUE prezydentem Boliwii (do 1951). Krótka władza FELIPE MOLASA LÓPEZA w Paragwaju, FEDÉRICÓ CHÁVEZ nowym prezydentem (do 1954). JUAN MANUEL GÁLVEZ prezydentem Hondurasu (do 1954). OTILLO ULATE BLANCO prezydentem Kostaryki (do 1952). Deportacja części ludności byłych państw nadbałtyckich w głąb ZSRR. Pokazowy proces w Albanii: skazanie byłego min. spr. wewnętrznych i szefa służby bezpieczeństwa, KOÇI XOXE i jego zwolenników na karę śmierci za „titoizm”, czystka (do 1951). IDRIS I królem Libii (do 1969).</i></p> <p><i>Uznanie mandatu ZPA nad Namibią za nielegalny przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości. Zależność Bhutanu od Indii (do 1971). LI TSUNG-JEN tymczasowym prezydentem Chin (Tajwanu) – (do 1950). Utworzenie Agencji Narodów Zjednoczonych dla Pomocy Uchodźcom Palestyńskim w Wiedniu. Założenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Politycznych w Brukseli. Powstanie Międzynarodowej Konfederacji Wolnych Związków Zawodowych w Londynie. Początek działalności Międzynarodowych Uniwersytetów Radiowych (instytucja powstała w Nicei). Śmierć MAURICE'A MAETERLINCKA – pisarza i filozofa belgijskiego (Pelleas i Melisandra), SIGRID UNDSSET – pisarki norweskiej, AXELA MUNTHE – lekarza i pisarza szwedzkiego, JOSÉ CLEMENTE OROZCO – malarza meksykańskiego, MARGARET MITCHELL – pisarki amerykańskiej (Przeminęło z wiatrem), RICHARDA STRAUSSA – niemieckiego kompozytora (Salome, Intermezzo, Arabella, Tako rzecze Zaratustra), JAMESA ENSORA – malarza belgijskiego.</i></p>
<p>1950 - 1953</p>	<p><u>WOJNA KOREAŃSKA.</u></p>
<p>1950</p>	<p><u>Zwycięstwo partii Wafd (NAHAS PAŞA) w wyborach do parlamentu w Egipcie (3.I.). Uznanie ChRL przez m.in. Wielką Brytanię, Indie, Danię, Szwecję, Finlandię i Szwajcarię (I.). Zamieszki w Modenie we Włoszech (20 tys. strajkujących, 6 ofiar), protest ZSRR wobec obecności Tajwanu w Radzie Bezpieczeństwa ONZ – „polityka pustego krzesła” (nieobecność przedstawicieli ZSRR w składzie Rady Bezpieczeństwa) – (10.I.). Skandal łapówkowy w Stuttgarcie – odpowiednia kwota pieniężna za świadectwo niewinności dla byłych funkcjonariuszy nazistowskich (16.I.). Uznanie emigracyjnego rządu HO CHI MINHA (Demokratycznej Republiki Wietnamu) przez ChRL (19.I.). Proklamowanie Jerozolimy stolicą Państwa Izrael (23.I.). <u>Wejście w życie konstytucji Republiki Indii – zniesienie podziału na kasty i dyskryminacji „niedotykalnych” (26.I.).</u> Pokonanie resztek sił Kuomintangu przez komunistów na terenie Chin kontynentalnych, <u>uznanie Demokratycznej Republiki Wietnamu przez ZSRR, zamysł budowy bomby atomowej w USA (TRUMAN) o nie znanym do tej pory potencjale zniszczenia (31.I.). URHO KALEVA KEKKONEN premierem Finlandii (do 1953). Uznanie przez Francję Kambodży i</u></u></p>

Laosu (2.II.). Aresztowanie niemieckiego fizyka, EMILA JULIUSA KLAUSA FUCHSA w Londynie podejrzanego o szpiegostwo na rzecz ZSRR (3.II.). Uznanie Państwa Wietnam (BAO DAI) przez USA, Wielką Brytanię oraz Australię, Nową Zelandię, Luksemburg, Belgię, Grecję, Włochy, Jordanię, Honduras, Brazylię i Tajlandię (II.). Uznanie Demokratycznej Republiki Wietnamu (HO CHI MINH) przez Polskę, Czechosłowację, Bułgarię, Węgry, Rumunię, Albanie, KRL-D i Jugosławię (II.). Odmowa abdykowania przez króla Belgii, LEOPOLDA III na rzecz syna (7.II.). Wprowadzenie minimum socjalnego we Francji (11.II.). Głosowanie nad wnioskiem ZSRR o przyjęcie ChRL do ONZ – porażka ZSRR wskutek sprzeciwu USA, Francji, Kuby, Ekwadoru, Egiptu i Tajwanu (13.II.). Układ o wzajemnej pomocy i przyjaźni między ChRL (MAO TSE-TUNG) i ZSRR (STALIN) na 30 lat (zwrot linii kolejowej Mandżuria-Chiny oraz wycofanie się ZSRR z baz w Port Artur i Darien do roku 1955, otrzymanie przez ChRL kredytu w wysokości 300 000 000 dolarów, uznanie niepodległości Mongolii przez ZSRR) – (14.II.). Sukces Partii Pracy (ATTLEE) w wyborach parlamentarnych w Wielkiej Brytanii (23.II.). Obniżka cen i rewaloryzacja rubla w ZSRR (28.II.). Potwierdzenie CZANG KAJ-SZEKA na urządzie prezydenta Chin, wyrok w procesie FUCHSA w Wielkiej Brytanii (14 lat więzienia) – (1.III.). Wypowiedzenie się za obecnością ChRL w ONZ i krytyka zachowania ZSRR (sekretarz generalny TRYGVE LIE), podpisanie 5 porozumień między Francją (SCHUMAN) a Zagłębiem Saary (HOFFMANN), ustanowienie ścisłego związku Saary z Francją, zniesienie okupacji, reprezentowanie Saary za granicą przez władze francuskie, eksploatacja kopalni węgla w Saarze przez Francuzów do czasu podpisania traktatu pokojowego z Niemcami, utrzymanie parytetu cen i płac i wprowadzenie jednakowych opłat kolejowych (3.III.-18.IV.). Przyjęcie Islandii w skład Rady Europy (7.III.). Propozycja ADENAUERA dotycząca utworzenia unii francusko-niemieckiej (8.III.). Referendum w Belgii w sprawie powrotu LEOPOLDA III (za 57,7% (Flamandowie i katolicy), przeciw 41,3% (Walonowie i socjaliści)) – (12.III.). Powołanie przez ONZ Komisji Specjalnej do zbadania sprawy przedstawicielstwa Chin w ONZ (13.III.). Zamieszki w belgijskich ośrodkach hutniczych, kryzys rządowy (16-17.III.). Konwencja w sprawie zakazu handlu żywym towarem (21.III.). Strajk generalny w Walonii i Brukseli, barykady w Liège (23.III.). Ogłoszenie Apelu Sztokholmskiego przeciwko używaniu bomb atomowych (m.in. YVES MONTAND, SIMONE SIGNORET) – (25.III.). Przyjęcie planu podziału Jerozolimy między Izrael a Jordanię przez ONZ, ogłoszenie planu STALINA (wzrost zalesienia obszarów europejskiej części ZSRR o 32,5%) – (1.IV.). Protest ZSRR wobec naruszenia przestrzeni powietrznej przez amerykański samolot (11.IV.). Podpisanie konwencji obronnej i gospodarczej przez państwa Ligi Arabskiej w Kairze (13.IV.). Porozumienie między państwem a Kościołem w Polsce (14.IV.). Uznanie Państwa Izrael przez Wielką Brytanię (27.IV.). Odwołanie francuskiego wysokiego komisarza do spraw energii atomowej, PIERRE'A JOLIOT-CURIE z powodu sympatii komunistycznych

(28.IV.). Kryzys parlamentarny w Belgii (29.IV.). Wprowadzenie zakazu zabijania dzieci, poligamii oraz zawierania małżeństw między dziećmi w ChRL (1.V.). Aresztowania polityków komunistycznych w Argentynie (4.V.). Wezwanie CZANG KAJ-SZEKA do USA o pomoc (8.V.). Ogłoszenie planu SCHUMANA dla krajów europejskich (zamysł stworzenia organizacji kontrolującej wydobywanie węgla i produkcję stali RFN i Francji), poparcie ze strony ADENAUERA i KURTA SCHUMACHERA, przywódcy opozycji socjaldemokratycznej (9.V.). Powstanie CDU – Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej w RFN, liderem ADENAUER (11.V.). Zwycięstwo opozycji demokratycznej w wyborach w Turcji (14.V.). Nałożenie embarga na dostawy materiałów strategicznych dla ChRL przez ONZ (18.V.). CELAL BAYAR prezydentem Turcji (do 1960). Wznowienie stosunków dyplomatycznych między Grecją a Jugosławią (21.V.). Trzęsienie ziemi w Peru (śmierć 100 osób w Cuzco) – (22.V.). Opanowanie wyspy Hajnan przez oddziały chińskich komunistów (V.). Walki wietnamsko-francuskie: Dong Khe w póln-zach. Tonkinie tzw. wietnamska operacja „Hong Phong 1” (V.). Pierwsze manifestacje antyamerykańskie w Japonii, porażka zwolenników prezydenta LI SYNG-MANA w Korei Płd. w wyborach parlamentarnych (30.V.). Odmowa przystąpienia do Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali – Wielkiej Brytanii (3.VI.). Zwycięstwo Partii Chrześcijańsko-Społecznej (JEAN DUVIEUSART) w wyborach parlamentarnych w Belgii (4.VI.). Oświadczenie min. spr. zagr. Francji, SCHUMANA o możliwości przyznania niepodległości Tunezji (22.VI.). IV Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Brazylii (uczestnicy: Anglia, Brazylia, Boliwia, Chile, Szwajcaria, Hiszpania, Jugosławia, Meksyk, Paragwaj, Szwecja, Urugwaj, USA, Włochy; 1.Urugwaj, 2.Brazylia, 3.Szwecja, 4.Hiszpania) – (24.VI.-16.VII.). Agresja wojsk północnokoreańskich (188 tys. armia) na Koreę Płd. – wojna koreańska (do 1953), ofensywa sił komunistycznych (25.VI.-14.IX.). Głosowanie nad kwestią wysłania Sił Zbrojnych ONZ w Radzie Bezpieczeństwa (za – USA, Wielka Brytania, Francja, Norwegia, Kuba, Ekwador, Tajwan, wstrzymanie się od głosu Jugosławii, nieobecność ZSRR) – (25.VI.). Utworzenie Sił Interwencyjnych ONZ w Korei (MAC ARTHUR), głównie wojska USA, a także Australii, Belgii, Kanady, Kolumbii, Etiopii, Francji, Grecji, Luksemburga, Holandii, Nowej Zelandii, Filipin, Tajlandii, Turcji, ZPA i Wielkiej Brytanii, poza tym jednostki medyczne z Danii, Włoch, Indii, Norwegii i Szwecji (26.VI.), wzrost napięcia w Europie (masowa sprzedaż statków żaglowych, gromadzenie zapasów benzyny, multum podań o wizę w ambasadach krajów Ameryki Płd.) i USA (podniesienie się cen żywności, pośpieszne budowanie schronów przeciwlotniczych). Zdobycie Seulu przez siły KRL-D, konfiskata wielkich majątków ziemskich, a także ziem należących do Kościoła w ChRL (28.VI.). Pierwsze amerykańskie dostawy wojskowe dla Wietnamu, odcięcie się ZSRR od ingerencji w wojnę koreańską (30.VI.). Wkroczenie wojsk amerykańskich do Korei (1.VII.). Podpisanie umowy o wytyczeniu granicy między NRD a Polską w Zgorzelcu (6.VII.). MAC ARTHUR oficjalnie mianowany

dowódcą wojsk ONZ w Korei, pierwsza emisja telewizji kolorowej w USA oraz ogłoszenie mobilizacji (7.VII.). Manifestacja 500 tys. Belgów w Brukseli przeciw powrotowi LEOPOLDA III (8.VII.). Przyznanie Korei Płd. amerykańskiego kredytu wojennego na sumę 1 200 000 000 dolarów (11.VII.). Wybuch strajków górniczych w regionie Liège w Belgii (12.VII.). Aresztowanie JULIUSA i ETHEL ROSENBERGÓW w USA pod zarzutem szpiegostwa na rzecz komunistów (17.VII.). Ofensywa północnokoreańska – odwrót wojsk sprzymierzonych za rzekę Kum i wycofanie się z Tegu (18.VII.). Zażądanie od Izby Reprezentantów USA – 10 000 000 000 dolarów dodatkowo na pomoc wojskową dla Korei Płd. przez TRUMANA (19.VII.). Zaproszenie LEOPOLDA III do powrotu przez belgijski parlament (20.VII.). Plan 6-letni w Polsce (do 1955). Powrót LEOPOLDA III do Belgii (22.VII.). Dotarcie sił KRL-D do południowego wybrzeża Korei, w posiadaniu sprzymierzonych wąski pas lądu z Tegu i Pusan na płd-wsch. Korei, strajk generalny w regionie Liège w Belgii (26.VII.). Przedłużenie służby wojskowej w USA o jeden rok (27.VII.). Abdykacja LEOPOLDA III w Belgii (31.VII.). Ponowne uczestnictwo ZSRR w obradach ONZ (Rada Bezpieczeństwa), BAUDOUIN następcą tronu w Belgii (1.VIII.). Zakończenie fali strajków w Belgii (2.VIII.). Domaganie się przez ZSRR wycofania wszystkich obcych oddziałów z Korei (4.VIII.). Symboliczne zniszczenie francusko-niemieckich barier granicznych przez 150 Włochów, Francuzów, Brytyjczyków i Niemców na znak protestu przeciw powolnemu jednoczeniu Europy (5.VIII.). Obrady Rady Europy w Strasbourgu – propozycja CHURCHILLA (utworzenie europejskiej armii, składającej się również z wojsk niemieckich) – (9.VIII.). Uchwalenie rezolucji tworzącej armię europejską z udziałem RFN (11.VIII.). Encyklika „Humani generis” PIUSA XII (12.VIII.). Jugosławia państwem niezaangażowanym w żadne organizacje i sojusze (TITO) – (16.VIII.). Żądanie przez ADENAUERA powołania niemieckiej armii obronnej (17.VIII.). Zamach na przywódcę belgijskich komunistów, JULIENA LAHAUT w Seraing (19.VIII.). Pierwsze kontakty Francji i komunistów wietnamskich w celu wymiany jeńców (20.VIII.). Zatwierdzenie Deklaracji Praw Człowieka przez Radę Europy (22.VIII.). Strajk kolejowy w USA, militaryzacja kolei (27.VIII.). Skarga ChRL do ONZ w związku z bombardowaniem terytorium ChRL przez siły lotnicze USA (29.VIII.). Katastrofa lotnicza w Egipcie – delta Nilu (55 ofiar) – (31.VIII.). Ofensywa wojsk KRL-D w płd. części Korei (1-15.IX.). Usunięcie francuskich doradców w Tunezji (7.IX.). Utworzenie antykomunistycznego ruchu „Pokój i wolność” we Francji (DAVID) – (12.IX.). Desant 50-tys. armii amerykańskiej (MAC ARTHUR) pod Inczhon (30 km na zachód od Seulu) w Korei (15.IX.), równoczesna ofensywa sił sprzymierzonych z pozycji Pusan-Tegu, wyparcie oddziałów KRL-D (KIM IR SEN) na północ (IX.). Odrzucenie kandydatury ChRL przez ONZ (19.IX.). Ustawa o zwalczaniu antyamerykańskiej działalności (senator JOSEPH MAC CARTHY) w USA (23.IX.). Decyzja NATO o uczestnictwie RFN w systemie obronnym tej organizacji, pożar kopalni w

Cresswell w Anglii (80 ofiar) – (26.IX.). Oświadczenie ChRL (CZOU EN-LAJ) o interwencji w wojnie koreańskiej w wypadku zagrożenia niepodległości KRL-D, wejście Indonezji do ONZ (28.IX.). Zdobyte Seulu przez wojska amerykańskie (28-29.IX.). Przystąpienie NRD do RWPG (29.IX.). Wezwanie oddziałów północnokoreańskich do poddania się przez MAC ARTHURA (30.IX.). Wkroczenie wojsk Korei Płd. na terytorium KRL-D (1.X.). Wycofanie gróźb ChRL co do interwencji w Korei (2.X.). Ewakuacja oddziałów francuskich z Cao Bang w Wietnamie, koncert żydowskiego dyrygenta, BRUNO WALTERA w Monachium po 28 latach przerwy (4.X.). Zniszczenie francuskich kolumn wojskowych pod Cao Bang i That Khe przez Viêt Minh (8.X.). Uchwalenie specjalnej konstytucji dla Berlina Zach. (X.). Spotkanie TRUMAN-MAC ARTHUR na wyspie Wake (wojna koreańska, wyższość władzy cywilnej nad wojskową) – (15.X.). Początek cichej „interwencji” wojsk ChRL po stronie KRL-D (16.X.). Zdobyte Phenianu przez południowokoreańskie siły wojskowe i wojska ONZ (19.X.). Katastrofa lotnicza w Londynie (28 ofiar), wkroczenie wojsk ChRL do Tybetu i jego aneksja (21.X.). Dojście wojsk ONZ w Korei do granicy z ChRL (24.X.). Protest Indii przeciw inwazji ChRL na Tybet (27.X.). Przedłużenie służby wojskowej z 12 do 18 miesięcy (28.X.). GUSTAW VI ADOLF królem Szwecji (do 1973). Ogłoszenie dogmatu o wniebowzięciu NMP przez PIUSA XII, nieudany zamach na TRUMANA (2 obywateli Puerto Rico) w Waszyngtonie (1.XI.). Katastrofa lotnicza nad Alpami (47 ofiar) – (3.XI.). Zniesienie blokady dyplomatycznej Hiszpanii przez ONZ (4.XI.). Odwołanie komunistycznych merów miast i ich zastępców we Francji, interwencja wojsk ChRL w Korei de facto (400 tys. armia tzw. ochotników) – (6.XI.). Pierwsza w dziejach walka powietrzna między dwoma odrzutowcami (strącenie MIG-15 lotnictwa KRL-D przez amerykański F-86 nad Sinyidzu) – (7.XI.). Zaproszenie przedstawiciela ChRL do ONZ w celu złożenia wyjaśnień dotyczących obecności oddziałów ChRL w Korei (8.XI.). Zamieszki w Enfidaville w Tunezji (21.XI.). Pierwsza konferencja przywódców Ligi Niepodległości Wietnamu (Viêt Minh) z szefami sił rebeliantów z Laosu i Kambodży (22.XI.). Załamanie się frontu sprzymierzonych w KRL-D, odwrót wojsk ONZ i Korei Płd. z terenu płn. części Korei w wyniku ofensywy armii ChRL i KRL-D (24.XI.). Możliwość użycia bomby atomowej przeciw oddziałom chińskim w Korei – wypowiedź TRUMANA (30.XI.). Stłumienie ostatnich sił komunistycznych w Grecji przy granicy z Albanią przez wojska rządowe. Zapoczątkowanie w Jugosławii koncepcji socjalizmu samorządowego przez TITO. Legalność mandatu ZPA nad Namibią (nowa decyzja Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości). Początek rozdzielania posiadłości szacha wśród ludności chłopskiej w Iranie (do I.1963). Pobył ostatniego cesarza Chin, PU YI w obozie reedukacyjnym w ChRL (do 1956). Plebiscyt na Cyprze (większość ludności za jednością Cypru i Grecji – enosis), odrzucenie tej możliwości przez władze brytyjskie. Wzrost liczby kin, w których można obejrzeć film nie wysiadając z samochodu w USA (2200), bankructwo tradycyjnych sal kinowych. Ofensywa wojsk KRL-D i

ChRL w Korei – zdobycie Phenianu (4.XII.), osiągnięcie granicy z Koreą Płd. (7.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – CECIL FRANK POWELL (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – PHILIP SHOWALTER HENCH (USA), EDWARD CALVIN KENDALL (USA) i TADEUSZ REICHSTEIN (Szwajcaria), chemia – KURT ALDER i OTTO PAUL DIELS (RFN), pokojowa – RALPH BUNCHE (USA), literatura – BERTRAND RUSSELL (Wielka Brytania),) – (10.XII.). Wyrażenie zgody przez ONZ na utworzenie trójstronnej komisji w celu zawarcia zawieszenia broni w Korei (14.XII.). Utworzenie w Brukseli europejskiej rady współpracy celnej (15.XII.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w USA – utworzenie biura wojennego odpowiedzialnego za koordynację zwiększenia pomocy militarnej armii Korei Płd. – kredyt: 17 850 000 000 dolarów, zwiększenie liczebności armii amerykańskiej z 2,5 do 3,5 mln żołnierzy, nasilenie bombardowań miast KRL-D (16.XII.). Gen. DE LATTRE DE TASSIGNY nowym dowódcą wojsk francuskich w Indochinach (17.XII.). Gen. EISENHOWER głównodowodzącym wojsk NATO (19.XII.). Kryzys polityczny w Maroku Francuskim (MOHAMMAD V kontra pasza Marrakeszu, EL-GLAOUI) – (XII.). ERIK ERIKSEN premierem Danii (do 1953). RENÉ PLEVEN premierem Francji (do 1952). ROMAN ODZIERZYŃSKI premierem Polski na emigracji (do 1954). MAX PETITPIERRE prezydentem Szwajcarii. THEODOR KÖRNER prezydentem Austrii (do 1957). WYŁKO CZERWENKOW I sekretarzem Komitetu Centralnego Bułgarskiej Partii Komunistycznej (do 1954). 6 krótkich rządów w Belgii (do 1953). Somali Włoskie terytorium powierniczym ONZ (do 1960). RAJENDRA PRASAD tymczasowym prezydentem Indii (do 1952). ABDULLAH III emirem Kuwejtu (do 1965). Krótka władza ZENONA NORIEGI w Peru, ODRIA ponownie prezydentem (do 1956). LAUREANO GÓMEZ prezydentem Kolumbii (do 1953). SUÁREZ FLAMERICH przewodniczącym junty w Wenezueli (do 1952). Krótka władza junty wojskowej na Haiti (LAVAUD, LEVELT, PAUL EUGÈNE MAGLOIRE), MAGLOIRE prezydentem (do 1956). SÁNDOR RÓNAI przewodniczącym Rady Prezydialnej Węgier (do 1952). Układ RFN z Radą Europy o stowarzyszeniu. OSCAR OSORIO prezydentem Salwadoru (do 1956). GYANENDRA królem Nepalu (do 1951). Aneksja terytorium Aksai Chin w Kaszmirze przez ChRL. Ucieczki do RFN: 197,8 tys. Niemców z NRD. Powstanie Urzędu Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Genewie. GEORGI DAMIANOW przewodniczącym Rady Państwa w Bułgarii (do 1958). Założenie Międzynarodowej Unii Matematycznej w Nowym Jorku. Powstanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Prawnych w Londynie. Utworzenie Rady do Spraw Współpracy i Rozwoju Gospodarczego Azji i Pacyfiku tzw. Planu Kolombo. LIAQUAT ALI KHAN premierem Pakistanu (do 1951). Śmierć KURTA WEILLA – kompozytora niemieckiego, GEORGE’A ORWELLA – pisarza angielskiego (Folwark zwierzęcy, Rok 1984), CESARE PAVESE – pisarza włoskiego, HEINRICHA MANNA – pisarza niemieckiego, ARTHURA MILNE’A – astrofizyka angielskiego, ALVARO DE

	<p>ROMANONES – pisarza hiszpańskiego, GEORGE’A BERNARDA SHAW’A – pisarza angielskiego, JOHANNESA VILHELMA JENSENA – poety duńskiego, MAXA BECKMANNA – malarza niemieckiego.</p>
<p>1951</p>	<p>Przerwanie ewakuacji cywilnej ludności z Tonkinu (płn. Wietnam) przez Francuzów (DE LATTRE DE TASSIGNY) – (1.I.). <u>Zdobycie Seulu przez wojska KRL-D i ChRL (4.I.)</u>. Rozmowy na temat obrony europejskiej w Paryżu (m.in. EISENHOWER), demonstracje (7.I.). Początek rozmów RFN z aliantami zachodnimi na temat włączenia niemieckiego udziału w obronie Europy przed ekspansją komunizmu (9.I.). Ofensywa wietnamska w płn. części Tonkinu (11-18.I.). <u>Powstrzymanie ofensywy komunistycznej w Korei przez siły ONZ i Korei Płd. (15-21.I.)</u>, <u>odwrot komunistów na północ Korei</u>. Wizyta premiera Indii, NEHRU we Francji (16.I.). Sukces wojsk francuskich w walce z komunistami wietnamskimi pod Vinh Yen (18.I.). VARGAS prezydentem Brazylii (do 1954). 217 ofiar lawin w Szwajcarii, we Włoszech oraz w Austrii (21.I.). Przeprowadzenie próbnego wybuchu jądrowego na pustyni Nevada w USA (28.I.). <u>Podpisanie paktu o wzajemnym bezpieczeństwie między krajami Ligi Arabskiej (Arabia Saudyjska, Egipt, Jemen, Irak, Liban, Syria, Jordania) – (2.II.)</u>. Aresztowanie min. spr. zagr. Czechosłowacji, VLADIMIRA CLEMENTISA pod zarzutem spisku antyrządowego (3.II.). <u>Zdobycie Seulu przez wojska ONZ i Korei Płd., odepchnięcie komunistów za linię 38 równoleżnika (4.II.)</u>. Odmowa potępienia partii Al-Hizb al-Istiklal (nacjonaliści) przez MOHAMMADA V w Maroku Fr., <u>nieudana ofensywa chińska w Korei</u>, drugie małżeństwo szacha Persji, MOHAMMADA REZY (księżniczka SORAYA) – (12.II.). Utworzenie Narodowego Centrum Niezależnych i Chłopów we Francji (Centre National des Indépendants et Paysans – CNIP), podpisanie umowy między Polską a ZSRR o wymianie obszarów (480 km² po obydwu stronach: część obwodu drohobyckiego dla Polski, część województwa lubelskiego dla ZSRR) – (15.II.). NATO: siedziba we Francji w Rocquencourt k/Wersalu (do 1966) – (19.II.). <u>Zatwierdzenie 23 poprawki do konstytucji w USA na temat zakazu sprawowania urzędu prezydenta dłużej niż 2 kadencje</u>, potępienie metod działania partii al-Istiklal w Maroku Francuskim przez MOHAMMADA V pod wpływem kolonialnych francuskich władz wojskowych (26.II.). Obniżka cen w ZSRR (28.II.). <u>Zamordowanie premiera Iranu, gen. ALI RAZMARE, w Teheranie (7.III.)</u>. Strajk 300 tys. osób w Barcelonie przeciw wzrostowi kosztów utrzymania (12.III.). Określenie wysokości odszkodowań należnych od Niemiec przez Izrael – 6 200 000 000 marek (13.III.). <u>Początek ofensywy wojsk ONZ i Korei Płd. (gen. MATTHEW RIDGWAY) w Korei (14.III.)</u>. <u>Znacjonalizowanie przemysłu naftowego w Iranie (Anglo-Iranian Oil Company Ltd)</u>, żądanie posiłków dla francuskich wojsk w Indochinach (DE LATTRE DE TASSIGNY) – (15.III.). Parafowanie układu o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali w Paryżu przez Francję, RFN, Włochy, Belgię, Holandię i Luksemburg (19.III.). <u>Zdobycie Sunczhon i dotarcie wojsk ONZ i Korei Płd. do 38 równoleżnika na terenie Korei (21.III.)</u>. <u>Zagrożenie</u></p>

ChRL utworzeniem drugiego frontu na ich terytorium przez MAC ARTHURA (24.III.). Dwa wyroki śmierci w procesie małżeństwa ROSENBERGÓW w Nowym Jorku (5.IV.). Zmiany w dowództwie wojsk amerykańskich w Korei: odsunięcie MAC ARTHURA przez TRUMANA i zastąpienie go RIDGWAY'EM (powodem rozbieżności w sprawie utworzenia drugiego frontu przeciw ChRL) – (11.IV.).

Strajki i rozruchy w Abadanie w Iranie (12.IV.). Utworzenie de facto Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali przez Francję (SCHUMAN), Włochy (CARLO SFORZA), RFN (ADENAUER), Belgię (PAUL VAN ZEELAND, JOSEPH MEURICE), Holandię (DIRK STIKKER, JAN VAN BRINK), Luksemburg (JOSEPH BECK) w Paryżu (celem wspólny rynek węgla, stali, rudy żelaza i złomu, obowiązujący na 50 lat) – (18.IV.). Kontrofensywa chińsko-koreańska na południe od 38 równoleżnika (22.IV.). Umowa duńsko-amerykańska o obronie Grenlandii (27.IV.). MOHAMMAD MOSADDEK premierem Iranu (do 1953), zaginięcie francuskiego gen. HARTEMANNA w rejonie Cao Bang w płn. Wietnamie (28.IV.). Upoważnienie rządu Japonii przez RIDGWAY'A do zrewidowania rozporządzeń MAC ARTHURA względem tego państwa (30.IV.). Zniszczenie opery genewskiej w wyniku pożaru, początek emisji Radia Wolna Europa na państwa Europy Wschodniej – Monachium, manifestacja Ruchu na rzecz Zwycięstwa Swobód Demokratycznych, algierskiej organizacji nacjonalistycznej w Paryżu, demonstracje w Kolonii (opowiedzenie się przeciw remilitaryzacji), Frankfurcie n/Menem (komuniści za ustąpieniem ADENAUERA) i Berlinie Wschodnim (hasła: pokój, wolność i jedność Niemiec) – (1.V.). Próbnny wybuch amerykańskiej bomby wodorowej (12.V.). Przemówienie beja MOHAMMADA VIII AL-AMINA w Tunisie (żądanie ustroju demokracji konstytucyjnej od władz francuskich) – (15.V.). Eksplozja francuskiego okrętu wojennego „Adour” na redzie w Sajgonie (55 ofiar, 143 rannych) – (17.V.). Aresztowanie 65 tys. osób na Węgrzech pod zarzutem przynależności do tzw. burżuazji, zatrzymanie ofensywy oddziałów komunistycznych w Korei na 38 równoleżniku przez wojska ONZ i Korei Płd. (21.V.). Podpisanie między ChRL (MAO TSE-TUNG) a Tybetem (Tybet integralną częścią Chin z dużą samodzielnością i własnym systemem władzy z dalajlamą na czele) – (23.V.). Emocje antybrytyjskie w Iranie (VI.), wniesienie przez Wielką Brytanię skargi na Iran do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze (nacjonalizacja Anglo-Iranian Oil Company Ltd). Ostatnie egzekucje zbrodniarzy wojennych w RFN, zniknięcie MAC LEANA i GUY FRANCISA BURGESSA, wysokich urzędników ministerstwa spr. zagr. Wielkiej Brytanii zamieszanych w aferę szpiegowską na rzecz ZSRR (7.VI.). Zmiana statusu kolonii portugalskich na terytoria zamorskie (11.VI.). Wybory parlamentarne we Francji: zwycięstwo komunistów (26,5%), partia gaullistowska (21,7%), socjaliści (14,5%) – (17.VI.). Zakończenie ofensywy komunistycznej w płn. Wietnamie pod Ninh Binh, odwrót wojsk francuskich (18.VI.).

Przejęcie przez władze rządowe w Iranie urzędzeń naftowych w Abadanie, fiasko brytyjsko-irańskiej konferencji w sprawie sporu naftowego w Teheranie, zerwanie stosunków dyplomatycznych

między Iranem a Wielką Brytanią (20.VI.). Propozycja ZSRR (JAKUB MALIK) w ONZ dotycząca zawieszenia broni w Korei (23.VI.). Przeniesienie PÉTAINA z wyspy Yeu w Zatoce Biskajskiej do prywatnego domu (29.VI.). Deklaracja gotowości do podjęcia rokowań w sprawie zawieszenia broni w Korei przez wojska ONZ (RIDGWAY) – (30.VI.). Wejście w życie planu Colombo, w sprawie współpracy i rozwoju gospodarczego pld-wsch. Azji (1.VII.). BAUDOUIN królem Belgii (do 1993). Rozpoczęcie rokowań w Korei w sprawie zawieszenia broni (10.VII.). Zamach na króla Jordanii, ABDULLAHA I IBN HUSAJNA w Jerozolimie (19.VII.), emir NAWEF tymczasowym regentem, TALAL nowym królem (do 1952). Śmierć byłego szefa Państwa Vichy, PÉTAINA (23.VII.). Zgoda rządu Wielkiej Brytanii na nacjonalizację irańskiego przemysłu naftowego (1.VIII.). Aresztowanie byłego szefa partii komunistycznej w Polsce, WŁADYSŁAWA GOMUŁKI (2.VIII.). Zniesienie wszelkich ulg celnych dla komunistycznych państw Europy Wsch. przez USA (3.VIII.). Ogłoszenie ostatecznej wersji układu pokojowego z Japonią przez USA, odmowa uznania go przez ZSRR (15.VIII.). Huragan w Meksyku – zniszczenie zapory w Gardedas (21 ofiar) – (24.VIII.). Początek konferencji państw Beneluksu w Brukseli, podpisanie traktatu o obronie wzajemnej między USA a Filipinami w Waszyngtonie (30.VIII.). Pierwsza płyta długogrająca: „Deutsche Grammophon” w Düsseldorfie (31.VIII.). Pierwszy program TV w kolorze – „CBS-show” (USA). Podpisanie w San Francisco sojuszu militarnego między USA, Australią i Nową Zelandią tzw. ANZUS gwarancja pomocy militarnej w wypadku zbrojnego ataku na którekolwiek z tych państw (główne organy paktu: Rada złożona z min. spr. zagr. krajów członkowskich, Stały Komitet Koordynacyjny (wiceministrowie spr. zagr. w Waszyngtonie), Komitet Wojskowy) – (1.IX.). Odwołanie sekretarza generalnego partii komunistycznej w Czechosłowacji, RUDOLFA SLANSKY'EGO, podpisanie traktatu pokojowego z Japonią przez 49 państw (w tym USA, Wielka Brytania, Holandia, Francja) w San Francisco (zobowiązanie do rozbrojenia, zwrócenie suwerenności politycznej i gospodarczej, pozostanie pewnej liczby wojsk amerykańskich w Japonii, odmowa podpisania traktatu przez ZSRR, Polskę i Czechosłowację) – (8.IX.). Wkroczenie oddziałów ChRL do Lhasy, stolicy Tybetu (9.IX.). Wypłacenie przez Bank Światowy 3 500 000 000 franków dla Belgii i Konga Belgijskiego na odbudowę i rozwój przemysłowy, wizyta DE LATTRE DE TASSIGNY w Waszyngtonie (13.IX.). Katastrofa lotnicza nad Morzem Śródziemnym (35 ofiar) – (19.IX.). Obrady państw NATO w Ottawie (propozycja dla Grecji i Turcji w sprawie przystąpienia do paktu), odmowa przyznania prawa wyborczego kobietom w Szwajcarii (20.IX.). Poinformowanie opinii publicznej o drugim próbnym wybuchu nuklearnym w ZSRR przez USA (3.X.), potwierdzenie jej przez STALINA (6.X.), niepokoje w Europie Zachodniej. Kolejna runda negocjacji w sprawie zawieszenia broni w Korei – Panmundżon, zamieszki antybrytyjskie w Egipcie, sprzeciw Izby Ludowej NRD (parlamentu) wobec 14-punktowego projektu ordynacji wyborczej RFN (ADENAUER), fiasko

przeprowadzenia ogólnoniemieckich wyborów parlamentarnych (10.X.). Podpisanie karty o utworzeniu Organizacji Państw Ameryki Środkowej (Organización de los Estados Centroamericanos – ODECA) w San Salvador przez Gwatemalę, Kostarykę, Salwador, Nikaragwę i Honduras (14.X.). Zajęcie strefy Kanалу Sueskiego przez wojska brytyjskie, wypowiedzenie układów z Wielką Brytanią przez Egipt (15.X.). Zamach na premiera Pakistanu, LIAQUATA ALI KHANA, zamieszki antybrytyjskie k/Suezu (12 ofiar) – (16.X.).

Próbnny wybuch nuklearny na pustyni Nevada w USA (22.X.). Oficjalne zakończenie stanu wojny między USA a Niemcami (24.X.). Wybory parlamentarne w Wielkiej Brytanii: zwycięstwo Partii Konserwatywnej – CHURCHILL premierem (do 1955) – (25.X.).

Rozruchy w Casablance, pierwsze manewry wojsk lądowych z bronią atomową na pustyni Nevada w USA (1.XI.). Wniesienie skargi na ZSRR przez Jugosławię do ONZ (wrogie działania) – (9.XI.). Reeleksja PERÓNA w Argentynie (11.XI.). Zaniechanie wszelkiej ofensywy przez wojska ONZ (RIDGWAY) w Korei (12.XI.).

Aresztowanie byłego sekretarza gen. partii komunistycznej w Czechosłowacji, SLANSKY'EGO w Pradze (13.XI.). Zdobycie Hoa Binh w płn. Wietnamie przez oddziały francuskie (14.XI.). Wniosek w Trybunale Konstytucyjnym RFN o delegalizację KPD (partii komunistycznej) i SRP (Socjalistycznej Partii Rzeszy) – (16.XI.).

Wielka Brytania: użycie po raz pierwszy reaktora atomowego do wytworzenia energii, zamieszki antybrytyjskie w Ismailii (14 ofiar) – (19.XI.). Wielkie powodzie w płn. Włoszech – zerwanie tamy na rzece Pad (20.XI.). Zawarcie umowy demarkacyjnej między ChRL, KRL-D i wojskami ONZ w Korei (27.XI.). Antyfrancuski strajk generalny w Tunezji, przywrócenie konstytucji z 1932 r. w Tajlandii przez marsz. PIBBULSONGGRAMA (29.XI.). Konferencja państw Beneluksu w Anneville (protesty Holandii i Luksemburga przeciw belgijskiemu cłu eksportowemu) – (2.XII.). Odrzucenie przez NRD możliwości uczestniczenia w igrzyskach olimpijskich w 1952 r. (3.XII.). Zamieszki komunistyczne w Iranie, rozruchy w Egipcie (50 ofiar), ogłoszenie stanu wyjątkowego (6.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – sir JOHN DOUGLAS COCKROFT (Wielka Brytania) i ERNEST THOMAS WALTON (Irlandia), chemia – EDWIN MATTISON MACMILLAN i GLENN THEODORE SEABORG (USA), fizjologia lub medycyna – MAX THEILER (ZPA), literatura – PÄR LAGERKVIST (Szwecja), pokojowa – LÉON JOUHAUX (Francja)) – (10.XII.). Porażka komunistów wietnamskich w walce z Francuzami pod Hoa Binh (11.XII.). Odrzucenie przez Francję tunezyjskich żądań zwiększenia autonomii (15.XII.). Katastrofa lotnicza w New Jersey w USA (56 ofiar) – (16.XII.). Opuszczenie Wietnamu przez DE LATTRE DE TASSIGNY z powodu ciężkiej choroby, gen. RAOUL SALAN nowym dowódcą wojsk francuskich (19.XII.). Koniec ograniczenia włoskich zbrojeń wg traktatów paryskich, proklamacja niepodległości Libii jako Federacji Trypolitanii, Cyrenajki i Fezzanu (21.XII.). Zgoda ZSRR na wzięcie udziału w igrzyskach olimpijskich w 1952 r. (27.XII.). TORP premierem Norwegii (do 1955). FRANCISCO HIGINO CRAVEIRO

	<p><i>LOPES</i> prezydentem Portugalii (do 1958). <i>TRIBHUWAN</i> królem Nepalu (po raz drugi) – (do 1955). <i>ARBENZ GUZMÁN</i> prezydentem Gwatemali (do 1954). <i>SOMOZA GARCIA</i> prezydentem Nikaragui (do 1956). <i>ALEJANDRO MARTÍNEZ TRUEBA</i> prezydentem Urugwaju (do 1952). <i>ALCIBIADES AROSEMENA</i> prezydentem Panamy (do 1952). Zamach stanu w Boliwii, <i>HUGO BALLIVIÁN ROJAS</i> przewodniczącym junty (do 1952). Wypowiedzenie przez Egipt układu o kondominium egipsko-brytyjskim nad terytorium Sudanu, <i>FARUK</i> królem Sudanu (do 1956). Wejście RFN do Rady Europy. Powstanie Międzynarodowej Federacji Astronautycznej w Paryżu. Utworzenie Międzynarodowej Federacji Bojowników Ruchu Oporu w Wiedniu. <i>GHULAM MOHAMMAD</i> gubernatorem Pakistanu (do 1955). Śmierć <i>SINCLAIRA LEWISA</i> – pisarza amerykańskiego, <i>ARNOLDA SCHÖNBERGA</i> – kompozytora austriackiego, <i>ANDRÉ GIDE</i> – pisarza francuskiego, <i>LUDWIGA WITTGENSTEINA</i> – austriackiego filozofa, <i>LOUISA JOUVETA</i> – francuskiego aktora i reżysera, <i>HERMANNA BROCHA</i> – pisarza austriackiego, <i>TADEUSZA BOROWSKIEGO</i> – polskiego pisarza, <i>FERDINANDA PORSCHE</i> – niemieckiego konstruktora samochodowego, <i>CONSTANTA LAMBERTA</i> – angielskiego kompozytora.</p>
<p>1952</p>	<p>Odmowa NRD co do przygotowania organizacyjnych wyborów parlamentarnych na jej terytorium przez ONZ (2.I.). <u>Spotkanie TRUMAN-CHURCHILL w Waszyngtonie, podpisanie układu między USA a Indiami w New Delhi o pomocy ekonomicznej dla Indii w wysokości 50 000 000 dolarów (5.I.)</u>. <i>SALAN</i> tymczasowym szefem wojsk francuskich w Indochinach (6.I.). 9,6 mln przesiedleńców w RFN (I.). <u>Zgoda USA do nie dokonywania ataku atomowego na kraje bloku wschodniego bez porozumienia z Wielką Brytanią (8.I.)</u>. Zakończenie epopei kapitana <i>KURTA CARLSONA</i> z tonącego statku handlowego „<i>Flying Enterprise</i>” – Falmouth w płd. części Anglii (10.I.). Złożenie przez tunezyjskich ministrów skargi na Francję w związku z zablokowaniem rozmów między obydwojoma krajami (14.I.). <i>DE LATTRE DE TASSIGNY</i> pośmiertnie mianowany marszałkiem Francji (15.I.). Zapowiedź wprowadzenia powszechnej służby wojskowej w RFN (19.I.). Zamieszki antybrytyjskie w Kairze, odwołanie premiera <i>NAHASA PAŞY</i> (25.I.). Wniesienie sprawy tunezyjskiej na forum Rady Bezpieczeństwa ONZ przez państwa arabskie i azjatyckie (4.II.). Śmierć <i>JERZEGO VI</i>, króla Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na zamku Sandringham, następczynią <i>ELŻBIETA II</i> (do dzisiaj) – (6.II.). <u>Igrzyska VI Olimpiady Zimowej w Oslo (hokej: Kanada, klasyfikacja medalowa: 1.Norwegia (7 złotych, 3 srebrne, 6 brązowych, łącznie 16 medali), 1.USA (4 złote, 6 srebrnych, 1 brązowy, łącznie 11 medali), 3.Finlandia (3 złote, 4 srebrne, 2 brązowe, łącznie 9 medali)) – (14-25.II.)</u>. Konferencja państw Beneluxu w Anneville (wprowadzenie wolnego handlu rybnego) – (14.II.). <u>Zamach na doradcę premiera Iranu – HOSNI FATEMI w Teheranie (15.II.)</u>. <u>Przystąpienie Grecji i Turcji do NATO (16.II.)</u>. Pakt pomocy wojskowej między USA a Peru (22.II.) i Ekwadorem (26.II.). Wycofanie się oddziałów francuskich i</p>

wietnamskich spod Hoa Binh (24.II.). Kryzys rządowy we Francji – krótkie premierostwa ANTOINE PINAY i EDGARA FAURE, RENÉ MAYER nowym premierem (do 1953) – (II.). Katastrofa lotnicza we Francji na trasie Paryż-Nicea (śmierć gwiazd filmu i baletu) – (3.III.). Zwolnienie z więzienia byłego przywódcy nacjonalistycznej organizacji Action Française, CHARLESA MAURRASA (7.III.). Zamach stanu na Kubie – gen. BATISTA Y ZALDIVAR prezydentem (do 1954) – (10.III.). Lord ISMAY sekretarzem generalnym NATO (do 1957) – (11.III.). Pierwszy elektryczny stymulator pracy serca (PAUL ZOLL). Zamach terrorystyczny w Tunezji: Gabes (7 ofiar) – (13.III.). Propozycja STALINA dotycząca zjednoczenia Niemiec (jednolitość obu części Niemiec, opuszczenie Niemiec przez wojska okupacyjne, dawni kombataneci nie będą dyskryminowani, gwarancja praw demokratycznych, istnienie partii o różnych tendencjach, zakaz działalności partii antydemokratycznych, zgoda na utworzenie armii, odmowa przystąpienia Niemiec do paktu wojskowego skierowanego przeciw jakimkolwiek aliantowi), odrzucenie tej propozycji przez ADENAUERA (19.III.). Anulowanie ustawy o segregacji rasowej przez Sąd Najwyższy w ZPA, kryzys konstytucyjny (20.III.). Żądanie rewizji umowy o protektoracie Francji nad Marokiem wysunięte przez MOHAMMADA V (21.III.). Fala huraganów w USA w stanach Arkansas, Tennessee, Missouri i Missisipi (167 ofiar) – (III.). Katastrofa lotnicza w Holandii (15 ofiar) – (23.III.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w Tunezji przez władze francuskie, aresztowanie premiera HAMIDA SZENIKA i 3 innych ministrów, przywrócenie cenzury, godziny policyjnej (rezydent generalny Francji, JEAN DE HAUTELOCQUE) – (26.III.). Nieudany zamach na ADENAUERA w Monachium, częściowe zniesienie bezpłatnych usług medycznych w Wielkiej Brytanii (27.III.). Ogłoszenie planu reform w Tunezji przez władze francuskie (1.IV.). Zajęcie strajkujących hut stali przez wojsko w USA, obniżenie notowań TRUMANA (8.IV.). Odwołanie EISENHOWERA ze stanowiska dowódcy wojsk NATO w Europie (11.IV.). 500-rocznica śmierci LEONARDO DA VINCI, imprezy i wystawy w całej Europie (15.IV.). Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między RFN a Japonią (18.IV.). Bunt sześciuset więźniów w Jackson w stanie Michigan – USA (20.IV.). Fiasko rozmów francusko-niemieckich w Bonn na temat przyszłości Zagłębia Saary (23.IV.). Kolidzja amerykańskich okrętów wojennych k/Azorów na Atlantyku, zatonięcie niszczyciela „Hobson” w wyniku zderzenia z lotniskowcem „Wasp” (176 ofiar) – (27.IV.). RIDGWAY dowódcą sił NATO w Europie, wejście w życie układu pokojowego USA z Japonią (28.IV.). Zaatakowanie samolotów pasażerskich Air France nad NRD przez radzieckie myśliwce (29.IV.). Wprowadzenie samolotów odrzutowych przez British Airways (2.V.). Powrót RFN do hymnu dawnych Niemiec (śpiewany bez pierwszej zwrotki), amnestia dla tunezyjskich ministrów – zwolnienie ich z więzienia przez francuskie władze (6.V.). Projekt załogowego lotu na Marsa (WERNER VON BRAUN) w USA (15.V.). Podpisanie traktatu o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Obronnej w Paryżu (stworzenie siły militarnej sprzymierzonej z NATO) – (17.V.). Pierwszy atomowy

pocisk artyleryjski (25.V.). Zablokowanie ruchu turystycznego między RFN a Berlinem Zachodnim przez NRD i ZSRR (przerwanie połączeń telefonicznych między strefą zach. i wsch. Berlina, początek rozbiórki torów kolejowych, zamknięcie przejazdu do Berlina Zach. alianckim pojazdom wojskowym, wycięcie drzew na szerokości 5 km wzdłuż granicy NRD-RFN), przystąpienie RFN do Europejskiej Wspólnoty Obronnej i układu o integracji w systemie Europy Zachodniej (odzyskanie suwerenności przez RFN, możliwość utworzenia własnych sił powietrznych, zwrot kosztów utrzymania wojsk alianckich przez RFN w wysokości 850 000 000 marek miesięcznie, interwencja aliancka w przypadku ewolucji ustroju RFN w sposób zagrażający demokracji) – (26.V.). Dwudniowy strajk drukarzy w RFN (27-29.V.). Manifestacje komunistyczne w Paryżu, aresztowanie JACQUESA DUCLOSA – tymczasowego sekr. gen. partii komunistycznej we Francji (protesty przeciw przyjazdowi RIDGWAY'A) – (28.V.). Przyznanie kobietom praw wyborczych w Grecji (29.V.). Dzieła GIDE'A na indeksie ksiąg zakazanych (1.VI.). Zajęcie radzieckiej stacji nadawczej w Berlinie Zach. przez policję i brytyjskich żołnierzy (3.VI.). Kryzys rządowy w Państwie Wietnam, nowy gabinet NGUYEN VAN TAMA, incydent w Berlinie (śmierć amerykańskiego żołnierza, zastrzelonego przez strażnika NRD na granicy stref okupacyjnych) – (4.VI.). Żądanie 14 000 000 dolarów od USA przez NRD za korzystanie z kabla telefonicznego z Berlina Zach. do RFN (5.VI.). Deklaracja nowego dowódcy wojsk ONZ w Korei, gen. MARKA CLARKA (użycie niekonwencjonalnej broni w wyniku chińsko-północnokoreańskiej ofensywy) – (12.VI.). Incydenty powietrzne między Szwecją a ZSRR nad Bałtykiem (zestrzelenie dwóch szwedzkich samolotów przez radzieckie myśliwce nad Gotlandią, ostra wymiana not dyplomatycznych) – (13, 16.VI.). Katastrofa górnicza w kopalniach belgijskich k/Charleroi (12 ofiar), 5-letni plan rozwoju energii atomowej we Francji, oskarżenia ZSRR wobec wojsk alianckich o stosowanie broni bakteriologicznej w Korei (18.VI.). Bombardowanie pięciu elektrowni wodnych na rzece Jalu w KRL-D przez 500 bombowców amerykańskich (23.VI.). Otwarcie linii kolei elektrycznych między Paryżem a Lyonem (24.VI.). Uchwalenie ustawy MAC CARRANA-WALTERA w USA (ograniczenie imigracji) – (27.VI.). Zakończenie dostaw dla Europy z tytułu Planu MARSHALLA (30.VI.). Pierwsze udane wszczęcie sztucznego stawu biodrowego z pleksiglasu – RFN (1.VII.). Zwolnienie z więzienia przywódcy komunistów we Francji, DUCLOSA (2.VII.). Ogłoszenie stanu pogotowia w Kairze (4.VII.). Czystka w Rumunii – aresztowanie ANNY PAUKER oraz pozbawienie jej stanowiska min. spr. zagr. (5.VII.). Tragedia na pokazie lotniczym w Lyonie – śmierć 8 osób w wyniku rozbicia się samolotu transportowego „Nord 2501” (6.VII.). Uchwalenie ustawy o ubezpieczeniu emerytalnym rolników we Francji (10.VII.). Igrzyska XV Olimpiady w Helsinkach (zwycięzca maratonu: EMIL ZÁTOPEK (Czechosłowacja), klasyfikacja medalowa: 1.USA (40 złotych, 19 srebrnych, 17 brązowych, łącznie 76 medali), 2.ZSRR (22 złote, 30 srebrnych, 19 brązowych, łącznie 71 medali), 3.Węgry

(16 złotych, 10 srebrnych, 16 brązowych, łącznie 42 medale) – (19.VII.-3.VIII.). Uchwalenie konstytucji w Polsce (22.VII.). Zamach stanu w Egipcie – obsadzenie kluczowych punktów Kairu przez tajny komitet oficerów armii egipskiej (organizacja Wolnych Oficerów), mianowanie MOHAMMADA NAGIBA naczelnym dowódcą armii egipskiej, ALI MAHER na czele rządu (22-23.VII.). Wejście w życie układów o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (24.VII.). Nadanie Puerto Rico samorządu wewnętrznego przez USA (25.VII.). Śmierć EVITY PERÓN na białaczkę w Buenos Aires, abdykacja FARUKA w Egipcie – FUAD II królem (do 1953), realna władza w ręku 9-osobowej Rady Dowództwa Rewolucji (26.VII.). Ograniczenie władzy szacha w Iranie przez premiera MOSADDEKA (31.VII.). Początek kolejnej rundy rozmów na temat przyszłości Zagłębia Saary między RFN a Francją (1.VIII.). Zdobywanie Nanga Parbat w Himalajach (Austriak HERMANN BUHL) – (3.VIII.). Pierwszy przelot śmigłowcem przez Atlantyk (dwa helikoptery amerykańskie typu Sikorsky H-19 z USA przez Grenlandię, Islandię, Szkocję do RFN), pierwsze posiedzenie Rady ANZUS w Honolulu (4.VIII.). Utworzenie Algierskiego Frontu Obrony i Przestrzegania Swobód (FADRL) – (5.VIII.). Protest Ligi Arabskiej przeciw negocjacji izraelsko-niemieckim w sprawie normalizacji stosunków (6.VIII.). Nasilenie demonstracji w Belgii przeciw przedłużeniu służby wojskowej do 24 miesięcy (9.VIII.). Początek sesji inauguracyjnej Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali w Luksemburgu, pierwszym przewodniczącym JEAN MONNET (10.VIII.). „Stary człowiek i morze” HEMINGWAY’A. Detronizacja TALALA przez parlament Jordanii, HUSAJN nowym królem (do 1999), rządy Rady Regencyjnej pod przewodnictwem SHARIFA NASERA BEN DJEMILA (do 1954) – (11.VIII.). Prezentacja pierwszego telefonu z ekranem – Londyn, zakończenie się negocjacji na temat wypłaty odszkodowań Izraelowi przez RFN: 3 000 000 000 marek w postaci towarów i usług w ciągu 12 lat – Luksemburg (27.VIII.). Przybycie 16 tys. uchodźców ze Wschodu do Berlina Zach. (30.VIII.). Gorączka zakupów odbiorników radiowych z „magicznym okiem” i ferrytową anteną w Europie Zachodniej. Zatonienie jugosłowiańskiego promu na Dunaju pod Belgradem (107 ofiar) – (9.IX.). SPAAK pierwszym przewodniczącym Zgromadzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (11.IX.). Veto ZSRR wobec propozycji przyjęcia Państwa Wietnam do ONZ (12.IX.). Moskwa: układ ChRL-ZSRR w sprawie przyszłości Port Arthur (15.IX.). Dymisja prezydenta Libanu, KHOURI, CAMILLE CHAMOUN nowym prezydentem (do 1958) – (23.IX.). Katastrofa francuskiego okrętu podwodnego „La Sybille” (48 ofiar) – (24.IX.). Przyjęcie planu rozwoju europejskich kolonii przez Radę Europy, jako sposobu przeciwdziałania wpływom ZSRR w Trzecim Świecie – Straszbourg (25.IX.). Wybuch pierwszej brytyjskiej bomby atomowej na archipelagu Montebello w Australii (3.X.). Odmowa akceptacji ingerencji ONZ w Maroku, Algierii i Tunezji przez rząd francuski (7.X.). Odrzucenie francuskiego projektu reform w Maroku Fr. przez MOHAMMADA V, zdemaskowanie w RFN – tajnej organizacji

Służby Techniczne Związku Młodzieży Niemieckiej (zagrożenie zamachem stanu), katastrofa kolejowa k/Londynu (98 ofiar) – (8.X.). Początek ofensywy komunistów (VO NGUYEN GIAP) w płn. części Wietnamu (11.X.). Ogłoszenie stanu pogotowia w Brytyjskiej Afryce Wschodniej przeciw organizacji Mau-Mau (JOMO KENYATTA), likwidacja Afrykańskiego Związku Kenii przez władze brytyjskie (20.X.). Nacjonalizacja kopalń cynku w Boliwii (21.X.). Początek francuskiej kontrofensywy „Lorraine” w płn. części Wietnamu – ataki na bazy zaopatrzeniowe komunistów (29.X.). Odrzucenie wniosku o wprowadzenie kary śmierci przez Bundestag w RFN (30.X.). Protest Egiptu wobec paktowi izraelsko-niemieckiemu o naprawie krzywd (3.XI.). Zamieszki w Kimberley w ZPA (12 ofiar) – (8.XI.). Śmierć WEIZMANN, pierwszego prezydenta Izraela (9.XI.). ICCHAK BEN CWI nowym prezydentem Izraela (do 1963). Rezygnacja TRYGVE LIE z funkcji sekretarza generalnego ONZ (10.XI.). Żądanie rewizji traktatu o protektoracie Francji z 1912 r. przez Maroko Fr. (MOHAMMAD V) – (11.XI.). Aresztowanie KENYATTY w Nairobi (Kenia) przez władze brytyjskie (18.XI.). Pierwszy lot samolotu rejsowego nad biegunem północnym (trasa Los Angeles-Kopenhaga) – (20.XI.). Ewakuacja Son La (Wietnam) przez Francuzów wskutek ofensywy komunistów (22.XI.). Ogłoszenie 11 wyroków śmierci przeciw byłym przywódcom komunistycznym w Czechosłowacji (m.in. SLANSKY, CLEMENTIS) – (27.XI.). Dotarcie oddziałów komunistycznych Wietnamu do granicy z Laosem (30.XI.). ADOLFO RUIZ CORTINES prezydentem Meksyku (do 1958). Wizyta prezydenta-elekta USA, EISENHOWERA w Korei Płd. (2.XII.). Zamach na FERHATA HACHEDA, sekretarza generalnego Powszechnego Związku Pracowników Tunezyjskich w Tunisie (organizacja „Czerwona Ręka”) – (5.XII.). Strajk powszechny w Maroku Fr. (Partia Istiklal), 52 ofiary, w tym 7 Europejczyków, zatrzymanie części działaczy komunistycznych i przywódców narodowych, zakazanie działalności dla Istiklal i Komunistycznej Partii Maroka (8-11.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) EDWARD MILLS PURCELL (USA) i FELIX BLOCH (Szwajcaria), chemia – ARCHER JOHN PORTER MARTIN i RICHARD LAWRENCE MILLINGTON SYNGE (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – SELMAN ABRAHAM WAKSMAN (USA), pokojowa – ALBERT SCHWEIZER (Francja), literatura – FRANÇOIS MAURIAC (Francja)) – (10.XII.). Otwarcie Kongresu Narodów w obronie pokoju w Wiedniu (12.XII.). Oświadczenie NATO o solidarności z francuską polityką w Indochinach (17.XII.). Publikacja raportu o zbrodni w Katyniu (1940 r.) przez Komisję Izby Reprezentantów w USA (22.XII.), uznanie winy ZSRR i zalecenie wniesienia skargi do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze. Wejście w życie ustawy MAC CARRANA o imigracji w USA – incydent podczas wplynięcia francuskiego statku „Liberté” (23.XII.). Konferencja państw afrykańskich i azjatyckich w Kairze (24.XII.). BIERUT premierem (do 1954) i I sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (do 1956). ASGEIR ASGEIRSSON prezydentem Islandii (do 1968). ALBERT JOHN LUTHULI na czele

	<p><i>Afrykańskiego Kongresu Narodowego (do 1967). JUMDŽAGIJN CEDENBAŁ premierem Mongolii (do 1974). Siły francuskie oraz posiłki Wietnamskiej Armii Narodowej w Indochinach: 450 tys. żołnierzy. Okres rozbudowy przemysłu ciężkiego, kolektywizacji rolnictwa oraz zaostrezenia walki klasowej w NRD – spadek stopy życiowej i masowe ucieczki ludności do RFN. Utworzenie Komisji Rozbrojeniowej ONZ. JOSÉ RAMÓN CANTERA prezydentem Panamy (do 1955). HÉCTOR TRUJILLO MOLINA prezydentem Dominikany (do 1960). VÍCTOR PAZ ESTENSSORO prezydentem Boliwii (do 1956). <u>Władza I Rządzącej Rady Narodowej w Urugwaju (do 1955), zniesienie urzędu prezydenta na podstawie konstytucji.</u> OREAMUNO prezydentem Kostaryki (do 1953). PETRU GROZA przewodniczącym Prezydium Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Rumunii (do 1958). VELASCO IBARRA prezydentem Ekwadoru (do 1956). IBAÑEZ DEL CAMPO prezydentem Chile (do 1958). MARCOS PÉREZ JIMÉNEZ prezydentem Wenezueli (do 1958). Utworzenie Rady Nordyckiej przez Islandię, Danię, Norwegię i Szwecję. Powstanie Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy w Brukseli. ISTVÁN DOBI przewodniczącym Rady Prezydialnej Węgier (do 1967). Początek kampanii przeciw systemowi segregacji rasowej w ZPA (NELSON MANDELA). Śmierć CONSTANTA PERMEKE – belgijskiego rzeźbiarza, KNUTA HAMSUNA – norweskiego pisarza (Głód, Błogosławieństwo ziemi), FERENCA MOLNÁRA – pisarza węgierskiego (Chłopcy z Placu Broni), JOHN'A DEWEY'A – filozofa amerykańskiego, CHARLESA MAURRASA – pisarza francuskiego, PAULA ÉLUARDA – poety francuskiego, BENEDETTO CROCE – filozofa włoskiego, HUGO HENKELA – niemieckiego chemika.</i></p>
<p>1953</p>	<p><i>Pierwszy plan 5-letni w ChRL, <u>ogłoszenie niepodległości przez Malediwy (1.I.)</u>. Początek procesu 25 członków dywizji SS „Das Reich”, oprawców mieszkańców Oradour-sur-Glane w Bordeaux (12.I.). <u>Uchwalenie nowej konstytucji w Jugosławii, BROZ-TITO prezydentem (do 1980), wykrycie w ZSRR rzekomego spisku lekarzy kremłowskich – kolejna fala antysemityzmu państwowego (13.I.)</u>. <u>Aresztowanie min. spr. zagr. NRD, GEORGA DERTINGERA pod zarzutem szpiegostwa – początek czystki w kraju (15.I.)</u>. Ofensywa komunistyczna w Wietnamie (Annam) – (19.I.). Ataki powstańców Mau-Mau w Kenii (27.I.). <u>EISENHOWER prezydentem USA (do 1961)</u>. Śmierć 128 osób w wyniku zatonięcia promu „Princess Victoria” między Szkocją a Irlandią (31.I.). Zapowiedź nowej polityki amerykańskiej wobec krajów komunistycznych – koniec polityki demokratycznego nowego ładu, likwidacja kontroli cen i zarobków, deneutralizacja Tajwanu (2.II.). Konferencja w sprawie uchodźców politycznych ze Wschodu w Bonn w RFN (7.II.). Dekret o trybie obsadzania duchownych stanowisk kościelnych w Polsce przez władze państwowe – sprzeciw Kościoła (9.II.). Zerwanie negocjacji gospodarczych między Egiptem a RFN w następstwie podjęcia rozmów Egiptu z NRD (10.II.). <u>Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem przez ZSRR w wyniku zamachu przeciw radzieckiemu poselstwu w Tel Awiwie (11.II.)</u>. Podpisanie między</i></p>

Egiptem a Wielką Brytanią traktatu o przyszłości Sudanu (12.II.). Wyroki śmierci i kary długoletniego więzienia dla oprawców miasta Oradour-sur-Glane (1944 r.) we Francji (13.II.). Zapoczątkowanie konferencji min. spr. zagr. państw Europy Zachodniej w celu utworzenia europejskiej wspólnoty gospodarczej (24.II.). Sprzeciw DE GAULLE'A wobec Europejskiej Wspólnoty Obronnej (25.II.). Nasilenie napięcia między szachem Iranu, MOHAMMADEM REZĄ a premierem MOSADDEKIEM (28.II.). Powódzie w Holandii i Wielkiej Brytanii – zniszczenia wybrzeży (1487 ofiar w Holandii) – (II.). Jednostronna pełna niepodległość Kambodży (SIHANOUK), śmierć STALINA (5.III.), władza I triumwiratu w ZSRR (BERIA, GIEORGIJ MALENKOW, MOŁOTOW) – (III-VII.), powolny krach systemu stalinowskiego w ZSRR. Zestrzelenie dwóch samolotów: amerykańskiego i brytyjskiego przez Rosjan nad NRD (10.III.). Śmierć przywódcy czechosłowackich komunistów, GOTTWALDA w wyniku zaziębienia się podczas pogrzebu STALINA w Moskwie, NIKITA CHRUSZCZOW I sekretarzem Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (do 1964) – (14.III.). Ćwiczebny wybuch amerykańskiej bomby atomowej na pustyni k/Las Vegas (17.III.). Ustawa o sukcesji w Danii (przywrócenie prawa królewskich córek do korony i objęcia tronu) – (27.III.). Zgoda komunistów koreańskich na negocjacje w sprawie wymiany rannych lub chorych jeńców (28.III.). Rehabilitacja radzieckich lekarzy w związku z tzw. aferą „białych fartuchów” (4.IV.). Wyrok dla przywódcy ruchu Mau-Mau w Kenii, KENYATTY (skazanie go na 7 lat przymusowych robót) – (8.IV.). Wykrycie siatki radzieckich szpiegów w RFN (9.IV.). Podpisanie porozumienia o wymianie jeńców wojennych w Korei (11.IV.). Zwycięstwo zwolenników segregacji rasowej w wyborach parlamentarnych w ZPA, nieudany zamach na PERÓNA w Buenos Aires – zamieszki (6 ofiar) – (15.IV.). Stopniowa ewakuacja oddziałów francuskich z płn. Laosu (21.IV.). Początek rokowań w sprawie zawieszenia broni w Korei (26.IV.). Pierwsza konferencja brytyjsko-egipska w sprawie ewakuacji wojsk brytyjskich z Egiptu – Londyn (27.IV.). Luksemburg: oficjalne otwarcie Wspólnego Rynku Węgla i Stali (30.IV.). Zatrzymanie ofensywy komunistycznej w Indochinach przez Francuzów (7.V.). Wywłaszczenie szacha z jego dóbr w Iranie, krytyka polityki USA w przemówieniu CHURCHILLA (postawa wobec ChRL) – (11.V.). Rehabilitacja zasady kolektywnego sprawowania władzy w ZSRR (12.V.). Pierwszy numer tygodnika „L'Express” we Francji (16.V.). Przekroczenie prędkości dźwięku przez pierwszą kobietę, Francuzkę JACQUELINE COCHRAN (samolot odrzutowy) – (20.V.). Petycja przeciw sułtanowi MOHAMMEDOWI V w Maroku (270 ksiąg) – (21.V.). Pierwszy lot komunikacyjny nad biegunem północnym (samolot Skandynawskich Linii Lotniczych leci z Oslo do Tokio – 12 400 km) – (23.V.). Zdobycie Mount Everest przez Nepalczyka TENSINGA NORGAY'A i Nowozelandczyka EDMUNDA HILLARY (29.V.). Przeprowadzenie reformy monetarnej i likwidacja systemu kartkowego w Czechosłowacji (30.V.). Zamieszki w Pilźnie (1.VI.). Nowa Karta Konstytucyjna w Danii: włączenie Grenlandii, sprzeciw

Senatu USA wobec przyjęcia ChRL do ONZ (5.VI.). Odrzucenie projektu zawieszenia broni w Korei przez Koreę Płd. (LI SYNG-MAN) – (9.VI.). Rezygnacja ZSRR z roszczeń do tureckich cieśnin czarnomorskich (10.VI.). EISENHOWER przeciw maccartyzmowi w USA (nagonce na osoby sympatyzujące z komunistami), początek wielkiej ofensywy wojsk komunistycznych w Korei (14.VI.). Bunt robotników w Berlinie Wschodnim – 21 ofiar (16-19.VI.). Obalenie monarchii w Egipcie – narodziny Republiki Egipskiej, prezydentem, premierem i szefem Rady Dowództwa Rewolucji ALI MOHAMMAD NAGIB (do 1954), zwolnienie 27 tys. więźniów koreańskich (18.VI.). Egzekucja małżeństwa ROSENBERGÓW w USA pod zarzutem przekazania ZSRR tajemnicy bomby atomowej (19.VI.). Przemiany w NRD pod naciskiem ZSRR: cofnięcie zwyczajów norm roboczych, zwolnienia osób ujętych w czerwcowych zamieszkach, polepszenie zaopatrzenia w artykuły konsumpcyjne (VI.). Aresztowanie szefa NKWD i min. spr. wewn. ZSRR, BERII (26.VI.). II triumwirat w ZSRR (MALENKOW, MOŁOTOW, CHRUSZCZOW) – (do 1957). Nowy kurs w polityce ekonomicznej Węgier (IMRE NAGY), koniec obozów pracy, reorientacja rozwoju przemysłu w kierunku produkcji dóbr konsumpcyjnych, ułatwienia dla chłopów i powrót prywatnego handlu (4.VII.). SZISZAKLI prezydentem Syrii (do 1955). Wybuch strajków robotniczych w Berlinie Wschodnim (7.VII.). Zablockowanie swobody poruszania się między wschodnimi a zachodnimi strefami Berlina przez ZSRR (8.VII.). Zniesienie stanu wyjątkowego w NRD i Berlinie Wschodnim (11.VII.). Operacja francuska „Plan Navarre” w płn. części Wietnamu (Tonkin), ofensywa na Lang Son (17-20. VII.). Powódź w Japonii na wyspie Honsiu (1700 ofiar, 7 tys. rannych) – (18.VII.). Głosowanie w parlamencie francuskim nad ustawą o amnestii za kolaborację, plan obrony Laosu przed siłami komunistycznymi (HENRI NAVARRE) – (24.VII.). Atak komunistów (FIDEL CASTRO RUZ) na koszary Moncada w Santiago na Kubie, pojmanie CASTRO i jego uwięzienie na okres 11 lat (wyjście już po dwóch latach), strajk więźniów w łagrze na Workucie w ZSRR, oficjalne rozwiązanie obozów pracy na Węgrzech i ogłoszenie szerokiej amnestii (26.VII.). Podpisanie rozejmu w Panmundżonie, kończącego wojnę koreańską (linia demarkacyjna wzdłuż linii frontu z 23.V.1951 r. (38 równoleżnik), uregulowanie problemu jeńców wojennych), straty wojenne: KRL-D – 1,52 mln, ChRL – 900 tys., Korea Płd. – 1,31 mln, USA – 142 tys., siły ONZ – 17 tys. (27.VII.). Strajk producentów wina we Francji, kryzys rządowy we Włoszech (28.VII.). Desant oddziałów francuskich pod Hue w środkowej części Wietnamu (29.VII.). Początek wymiany jeńców w Korei (5.VIII.). Oświadczenie MOŁOTOWA o przełamaniu przez ZSRR monopolu USA w kwestii produkcji bomby wodorowej (8.VIII.). Podpisanie paktu o wzajemnej pomocy między USA a Koreą Płd. (9.VIII.). Strajk generalny we Francji (4 mln uczestników) – (13.VIII.). Wznowienie stosunków dyplomatycznych między ZSRR a Jugosławią (14.VIII.). Zamieszki w Casablance, Rabacie i Udżdzie w wyniku ogłoszenia imamem SIDI MOHAMMADA BEN ARAFE przez paszę Marakeszu (32 ofiary) – (16.VIII.). Trzęsienia ziemi na Wyspach

Jońskich (1000 ofiar) – (VIII.). Wojskowy zamach stanu w Iranie – odsunięcie od władzy premiera MOSADDEKA, nowym premierem gen. MOHAMMAD FAIZULLA ZAHEDI (19.VIII.). Pierwszy próbny wybuch radzieckiej bomby wodorowej, odsunięcie od władzy sultana Maroka, MOHAMMADA V przez rząd francuski i zesłanie go wraz z dwoma synami na Korsykę, nowym władcą BEN ARAFA (do 1955) – (20.VIII.). Podpisanie między Francją a Laosem traktatu o przyjaźni i współpracy, porozumienie ZSRR-NRD (zwolnienie NRD od spłaty reparacji wojennych od 1.I.1954 r.) – (22.VIII.). Zakończenie strajku powszechnego we Francji (25.VIII.). Podpisanie konkordatu między Hiszpanią a Watykanem (27.VIII.). Katastrofa lotnicza na trasie Paryż-Sajgon k/Barcelonnette (42 ofiary) – (2.IX.). Dymisja ministra stanu Francji, FRANÇOISA MITTERRANDA z powodu polityki wobec Maroka, zapowiedź wprowadzenia nowej polityki rolnej w ZSRR (CHRUSZCZOW), wejście w życie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (3.IX.). 45 000 000 dolarów pomocy od USA dla Iranu (5.IX.). Zwycięstwo CDU (chadecji), porażka SPD (socjaliści) w wyborach parlamentarnych w RFN (6.IX.). Film „Deszczowa piosenka” GENE’A KELLY’EGO i STANLEY’A DONENA (VIII.). Uznanie Republiki Austrii i rezygnacja z opłat okupacyjnych przez ZSRR (8.IX.). Proces bp. kieleckiego, CZESŁAWA KACZMARKA w Polsce (12 lat więzienia) – (14.IX.). Odrzucenie wniosku ZSRR o przyjęcie ChRL do ONZ, potępienie księży-robotników przez papieża PIUSA XII (15.IX.). Przyjazd pierwszej grupy jeńców wojennych do RFN ze Wschodu (25.IX.). Aresztowanie prymasa Polski, kardynała STEFANA WYSZYŃSKIEGO przez władze komunistyczne, traktat o pomocy w Madrycie między Hiszpanią a USA na okres 20 lat (rozmiszczenie amerykańskich baz wojskowych, 226 000 000 dolarów na cele wojskowe dla Hiszpanii) – (26.IX.). Desant wojsk francuskich w płn. Wietnamie pod Lao Cai (3.X.). Napięcie między Włochami a Jugosławią (sprawa Wolnego Miasta Triest) – (X.). Atak senatora MAC CARTHY’EGO na dowództwo sił zbrojnych USA (zarzut o sympatie dla komunizmu w szczególności do sekretarza Departamentu Obrony, ROBERTA STEVENSA) – (X.). Utworzenie bazy lotniczej NATO w Izmirze w Turcji (9.X.). JOSEPH LANIEL premierem Francji (do 1954). Fiasko kongresu liderów politycznych w Wietnamie (10.X.). Podpisanie przez Turcję i USA traktatu wojskowego (12.X.). Strajk hodowców we Francji (X.). Napad żołnierzy izraelskich na wioskę jordańską Qibya (53 ofiary), katastrofa lotnicza k/Frankfurtu n/Menem (śmierć 44 osób) – (14.X.). Niepodległość Laosu w ramach Unii Francuskiej (22.X.). Zainstalowanie w Mainz (RFN) przez Amerykanów nowego działu (możliwość wystrzeliwania pocisków atomowych) – (23.X.). Zahamowanie prac nad projektem ONZ w kwestii nawodnienia terenów pustynnych nad rzeką Jordan (28.X.). Kryzys rządowy w Izraelu – dymisja BEN GURIONA, premierem MOSHE SHARETT (do 1955) – (5.XI.). Stłumienie 3-dniowych zamieszek w Trieście przez brytyjsko-amerykańskie siły porządkowe (6.XI.). Proces MOSADDEKA w Iranie (wyrok: 3 lata więzienia za stworzenie nielegalnego rządu) – (8.XI.). SAUD IBN ABD AL-AZIZ królem

Arabii Saudyjskiej (do 1964). Zniesienie kontroli paszportów przy przekraczaniu zachodnich stref okupacyjnych Niemiec (RFN) przez aliantów (16.XI.). Rozstrzygnięcie sporu między Wielką Brytanią a Francją o wysepki Ecrehou i Minquiers w kanale La Manche (przyznanie ich Brytyjczykom decyzją Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości) – (17.XI.). Desant wojsk francuskich w Dien Bien Phu w płn. Wietnamie (20.XI.). Przekroczenie podwójnej prędkości dźwięku przez amerykański samolot Douglas B 558 II (2135 km/h) – (24.XI.). Przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Iranem a Wielką Brytanią (2.XII.). Fortyfikowanie Dien Bien Phu przez wojska francuskie w Wietnamie (3.XII.). Konferencja Francji (LANIEL), Wielkiej Brytanii (CHURCHILL) i USA (EISENHOWER) na Bermudach (4.XII.). Przemówienie EISENHOWERA na forum ONZ (propozycja utworzenia międzynarodowej agencji do spraw energii atomowej) – (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – FRITS ZERNIKE (Holandia), chemia – HERMANN STAUDINGER (RFN), fizjologia lub medycyna – (1/2) HANS ADOLF KREBS (Wielka Brytania) i FRITZ ALBERT LIPPMANN (USA), literatura – CHURCHILL (Wielka Brytania), pokojowa – MARSHALL (USA)) – (10.XII.). Przekroczenie dwu- i półkrotnie prędkości dźwięku za sterami samolotu XIA przez Amerykanina YEAGERA (16.XII.). Egzekucja BERII w Moskwie (23.XII.). Negocjacje amerykańsko-radzieckie w sprawie spłaty części kredytów uzyskanych przez ZSRR w ramach Lend-Lease Act z 1941 r. (do 1954). Publikacja przez MILOVANA DJILASA, wiceprezydenta i przewodniczącego parlamentu Jugosławii – serii artykułów w dzienniku „Borba” i miesięczniku „Nova Misao” (krytyka mechanizmów władzy, zarzuty nepotyzmu, podatności na korupcję i wykorzystywania stanowisk dla gromadzenia osobistego majątku wobec najwyższych przywódców kraju) – (do 1954). Nasilenie walk Brytyjczyków z komunistami na Malajach (do 1957). Zniesienie wolności prasy i zrzeszania się oraz poddanie uniwersytetów pod nadzór władz politycznych przez PERÓNA w Argentynie. Nagonka na urzędników odmawiających poddania się przesłuchaniu komisji Senatu do spraw działalności antyamerykańskiej. JULIUS RAAB kanclerzem Austrii (do 1961). HEDTOFT-HANSEN premierem Danii (do 1955). ETTER prezydentem Szwajcarii. ANTONÍN ZÁPOTOCKÝ prezydentem Czechosłowacji (do 1957). Utworzenie przez władze brytyjskie – Federacji Rodezji i Niasy w Afryce Płd. (istniała do 1963). RAMÓN MAGSAYSAY prezydentem Filipin (do 1957). Krótkotrwałe istnienie republiki na Malediwach, sultanat (do 1968) pod protektoratem brytyjskim (do 1965). Przyjęcie Libii do Ligi Państw Arabskich. HADJI LLESHI przewodniczącym Prezydium Zgromadzenia Narodowego Albanii (do 1982). Szwed, DAG HAMMARSKJÖLD sekretarzem generalnym ONZ (do 1961). FIGUERES FERRER prezydentem Kostaryki (do 1958). Krótkie rządy RAFAELA URDANETY ARBELÁEZA w Kolumbii, GUSTAVO ROJAS PINILLA nowym prezydentem (do 1957). SAKARI TUOMIOJA premierem Finlandii (do 1954). Ucieczki do RFN: 331,4 tys. Niemców z NRD. Śmierć JEAN’A EPSTEINA – reżysera francuskiego, JEAN’A

	<p><i>BAPTISTE'A REINHARDTA</i> zw. <i>DJANGO</i> – belgijskiego muzyka jazzowego, <i>SERGIUSZA PROKOFIEWA</i> – kompozytora rosyjskiego, <i>IMRE KÁLMÁNA</i> – kompozytora węgierskiego, <i>JACQUESA THIBAUD</i> – francuskiego muzyka, <i>HENRI BERNSTEINA</i> – pisarza francuskiego, <i>KONSTANTEGO ILDEFONSA GAŁCZYŃSKIEGO</i> – poety polskiego, <i>DYLANA THOMASA</i> – poety angielskiego, <i>ROBERTA MILLIKIANA</i> – amerykańskiego fizyka, <i>JULIANA TUWIMA</i> – poety polskiego.</p>
<p>1954</p>	<p><i>Apel PIUSA XII do społeczeństwa włoskiego (zagrożenie przekazem telewizyjnym)</i> – (2.I.). <i>Publiczna prezentacja pierwszego kalkulatora elektronicznego</i> – Nowy Jork (9.I.). <i>Pierwsze rozmowy między USA a ZSRR w sprawie zakazu stosowania broni atomowej</i> (11.I.). <u><i>Odsunięcie DJILASA w Jugosławii od pełnienia wysokich stanowisk w państwie w wyniku jego krytycznych artykułów w prasie</i></u> (17.I.). <i>Operacja wojsk francuskich „Atlante” w Annamie (Indochiny)</i>, <i>odmowa uznania władzy BEN ARAFY w Maroku przez 400 notabli z terytorium Maroka Hiszp., zwodowanie pierwszego na świecie okrętu podwodnego o napędzie atomowym – „Nautilus” (USA)</i> – (21.I.). <i>Konferencja min. spr. zagr. ZSRR, USA, Francji i Wielkiej Brytanii w Berlinie (odmowa uznania ChRL na forum ONZ przez mocarstwa zachodnie, fiasko propozycji zwołania konferencji rozbrojeniowej, różne koncepcje przyszłości RFN i NRD oraz ewentualnego zjednoczenia Niemiec, przerwanie negocjacji na temat podpisania traktatu pokojowego z Austrią, decyzja o zwołaniu w IV.1954 r. konferencji w Genewie w sprawie problemów w Azji)</i> – (25.I.-18.II.). <i>Przenosiny byłego sułtana Maroka, MOHAMMADA V z Korsyki na Madagaskar przez rząd francuski</i> (26.I.). <i>Rozwój ruchu naturystycznego w Europie Zachodniej. Otoczenie francuskiej twierdzy Dien Bien Phu przez siły komunistów wietnamskich (VO NGUYEN GIAP)</i> – (5.II.). <i>Żądanie połączenia z Indiami przez Zgromadzenie Konstytucyjne Kaszmiru</i> (6.II.). <i>Boom samochodowy w RFN. Możliwość interwencji amerykańskiej w Indochinach jako posiłków dla armii francuskiej (EISENHOWER)</i> – (10.II.). <i>Pierwsza szczepionka przeciw chorobie Heine-Medina (niemiecka firma Behring)</i> – (15.II.). <i>Światowy rekord szybkości w jeździe pociągami: 243 km/h (na linii Paryż-Lyon)</i> – (21.II.). <i>Coraz większa niechęć Amerykanów do dalszego przesłuchiwanie w zakresie sprawdzenia sympatii do komunizmu przez Komisję Kongresową senatora MAC CARTHY'EGO (artyści, wojsko)</i> – (II.). <u><i>Odsunięcie od władzy prezydenta Egiptu, NAGIBA przez Radę Dowództwa Rewolucji, krótka władza GAMALA ABDEL NASERA, bunt ludności Kairu i powrót do rządów NAGIBA, NASER szefem Rady Dowództwa Rewolucji</i></u> (24-27.II.). <i>Obalenie dyktatury wojskowej (SZISZAKLI) w Syrii</i> (25.II.). <i>Zamieszki w Sudanie między zwolennikami unii kraju z Egiptem a stronnikami wprowadzenia autonomii, strzały w Izbie Reprezentantów USA (4 nacjonalistów z Puerto Rico), próbny wybuch amerykańskiej bomby wodorowej na atolu Eniwetok w arch. Wysp Marshalla – napromieniowanie 287 osób, protesty Japonii</i> (1.III.). <i>Murzyn na stanowisku wiceministra pracy w USA – ERNEST WILKINS, nieudany zamach na sułtana Maroka, BEN ARAFA w</i></p>

Marrakeszu (5.III.). Uznanie niezależności Kościoła kongijskiego przez Watykan (11.III.). Początek ataku komunistów na Dien Bien Phu w Wietnamie (13.III.). Otwarcie po 14 latach przerwy rynku złota w Londynie (22.III.). Założenie organizacji humanitarnej Emmaus (ksiądz PIERRE) – (23.III.). Wysłanie do Indochin Fr. w ramach pomocy – 25 bombowców przez USA, rozszerzenie praw NRD przez ZSRR (26.III.). Pomoc finansowa krajów tzw. demokracji ludowej dla komunistów wietnamskich – 500 000 000 dolarów (28.III.). Chęć wstąpienia ZSRR do NATO (31.III.). Utworzenie Frontu Wyzwolenia Maghrebu arabskiego w Kairze (4.IV.). Proces byłego min. sprawiedliwości Rumunii, LUCRETIU PATRĂSCANU w Bukareszcie (wyrok śmierci) – (6.IV.). Negatywna wypowiedź DE GAULLE’A na temat Europejskiej Wspólnoty Obronnej (7.IV.). Usunięcie DJILASA z partii komunistycznej i pozbawienie stanowisk państwowych w Jugosławii (IV.). Odsunięcie od amerykańskich projektów badawczych – wybitnego specjalisty JACOBA ROBERTA OPPENHEIMERA (krytyka przeprowadzania próbných wybuchów bomb wodorowych, zarzuty współpracy z komunistami) – (13.IV.). Zapoczątkowanie represji przeciwko sojusznikom obalonego sultana, MOHAMMADA V w Casablance (17.IV.). NASER ponownie na stanowisku premiera Egiptu, orędzie wielkanocne PIUSA XII (apel o potępieniu broni atomowej) – (18.IV.). Porozumienie o wzajemnej pomocy między USA a Irakiem (21.IV.). Ogłoszenie Europejskiego Statusu dla Zagłębia Saary (23.IV.). Rozpoczęcie konferencji w Genewie na temat problemu Korei i Indochin (26.IV.). Aresztowanie 10 tys. osób z plemienia Kikuju w Kenii w odwecie za pomaganie ruchowi Mau-Mau przez władze brytyjskie (IV.). Dien Bien Phu obleżone przez wojska komunistów wietnamskich (VO NGUYEN GIAP) – (IV-V.). Odmowa dalszego udzielania pomocy militarnej dla Francji przez USA (groźba umiędzynarodowienia konfliktu w Indochinach) – (29.IV.). Zamach na francuskich osadników w Casablance (6 ofiar) – (30.IV.-1.V.). Żądanie zaprzestania prób nuklearnych i uchwała w sprawie dekolonizacji na konferencji państw azjatyckich na Cejlonie (3.V.). Odrzucenie prośby ZSRR dotyczącej wstąpienia do NATO (5.V.). Kapitulacja wojsk francuskich pod Dien Bien Phu (straty: Francja – 4 tys., komuniści wietnamscy – 8 tys.) – szok we Francji (7.V.). Sprawa zakończenia wojny indochińskiej na konferencji w Genewie (8.V.). Porozumienie między Kanadą a USA w sprawie budowy kanału łączącego Wielkie Jeziora i Atlantyck (13.V.). Konwencja haska o ochronie dóbr kultury w razie konfliktu zbrojnego (14.V.). Orzeczenie zakazu segregacji rasowej w szkołach publicznych w USA przez Sąd Najwyższy (17.V.). Przewiezienie tunezyjskiego przywódcy narodowego, HABIBA BURGIBY na wyspę Groix we Francji (21.V.). Seria aresztowań polityków z partii komunistycznej w RFN (24.V.). Zamach bombowy w Marrakeszu (2 ofiary) – (25.V.). Kanonizacja PIUSA X (29.V.). Fala zamachów terrorystycznych na francuskich osadników w Tunezji – wzmocnienie wojsk francuskich (VI.). Incydent w przestrzeni powietrznej nad granicą Austrii z Jugosławią między radzieckim a belgijskim samolotem (3.VI.).

Traktat francusko-wietnamski (uznanie niezależności Wietnamu Płd. pod władzą BAO DAI przez Francję) – (4.VI.). Pierwsza wymiana telewizyjna – „Eurowizja” (RFN, Holandia, Wielka Brytania, Francja, Włochy, Belgia, Dania, Szwajcaria) – (6.VI.). Ponowienie przez USA braku zainteresowania interwencją w Wietnamie (EISENHOWER) – (10.VI.). Nacjonalizacja United Fruit Company (amerykańskiego przedsiębiorstwa z ogromnymi wpływami) w Gwatemali (GUZMÁN) – (VI.). V Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Szwajcarii (uczestnicy: Anglia, Austria, Belgia, Brazylia, Francja, Jugosławia, Czechosłowacja, Korea Płd., Meksyk, Szwajcaria, RFN, Szkocja, Turcja, Urugwaj, Węgry, Włochy; 1.RFN, 2.Węgry, 3.Austria, 4.Urugwaj) – (16.VI.-4.VII.). Odwołanie z wygnania NGO DINH DIEMA w Wietnamie Płd. przez BAO DAI w celu stworzenia rządu, wprowadzenie blokady morskiej Gwatemali przez USA (16.VI.). PIERRE MENDÈS-FRANCE premierem Francji (do 1955). Desant 5 tys. wojsk amerykańskich na terytorium Gwatemali (19.VI.). Uruchomienie pierwszej w świecie elektrowni atomowej (ZSRR), obalenie władzy GUZMÁNA w Gwatemali przez wojskowy zamach stanu – CARLOS CASTILLO ARMAS nowym prezydentem (do 1957), unieważnienie konstytucji z 1945 r., anulowanie reformy rolnej i delegalizacja partii komunistycznej (27.VI.). Rozpoczęcie operacji „Auvergne” (ewakuacja wojsk francuskich z Wietnamu Płn.) – (28.VI.). Pierwszy tranzystorowy odbiornik radiowy (USA) – (VII.). Żądanie ambasadora USA wobec Francji: poparcie dla idei Europejskiej Wspólnoty Obronnej lub stworzenie własnej armii przez RFN (1.VII.). Utworzenie Afrykańskiego Związku Narodowego Tanganiki (TANU) przez JULIUSA KAMBARAGE NYERERE (7.VII.). Krótka władza ROMERO PEREIRY w Paragwaju w wyniku wojskowego zamachu stanu, gen. ALFREDO STROESSNER nowym prezydentem (do 1989) – (VII.). Przebój „That’s All Right Mama” ELVISA PRESLEY’A, początek nowego gatunku muzycznego oraz zjawiska Presley’a w USA (19.VII.). Potajemne wyjechanie do NRD kierownika Urzędu Ochrony Konstytucji RFN, OTTO JOHNA i jego dwukrotne wystąpienia radiowe (dobrowolność czynu) – (20, 23, 26. VII.). Podpisanie traktatu pokojowego między Francją a komunistami wietnamskimi w Genewie (podział Wietnamu wzdłuż rzeki Ben Hai (17 równoleżnik), uznanie istnienia Demokratycznej Republiki Wietnamu w północnej części kraju i Państwa Wietnam w południowej części kraju, przeprowadzenie w ciągu dwóch lat wolnych wyborów na terenie całego Wietnamu i wyłonienie rządu ogólnokrajowego, zwolnienie jeńców wojennych w terminie 30 dni, wycofanie się sił komunistycznych z Laosu i Kambodży, nadzór nad wykonaniem warunków pokoju w ręku Międzynarodowej Komisji Kontroli (Kanada, Polska, Indie)), straty: Francja i jej sojusznicy – 95 tys., brak wiarygodnych danych co do strony komunistycznej (21.VII.). Porozumienie brytyjsko-egipskie w sprawie wycofania wojsk brytyjskich z Egiptu, strefa Kanału Sueskiego pod specjalnym nadzorem Brytyjczyków (27.VII.). Ogłoszenie autonomii Tunezji przez władze francuskie (MENDÈS-FRANCE) – (31.VII.). Zgoda Włoch na powołanie Europejskiej Wspólnoty Obronnej (1.VIII.).

Powołanie TAHARA BEN AMARY na stanowisko pierwszego premiera Tunezji, rozruchy w Fezie (2.VIII.). Ogłoszenie przerwania ognia w Kambodży, Wietnamie i Laosie (7.VIII.). Strajk w przemyśle metalowym w RFN (200 tys. robotników) – (9.VIII.). Zniesienie unii Holandii i Indonezji, delegalizacja partii komunistycznej w USA (10.VIII.). Oddanie się Tajwanu (Republiki Chińskiej CZANG KAJ-SZEKA) pod opiekę USA (protektorat) – (17.VIII.). Zakończenie konferencji w sprawie ponownego uzbrojenia Niemiec tj. RFN (Francja przeciw projektowi) – (22.VIII.). Dymisja i samobójstwo prezydenta Brazylii, VARGASA (24.VIII.), JOÃO CAFÉ FILHO prezydentem tymczasowym (do 1955). Ostateczne odrzucenie przez Francję idei Europejskiej Wspólnoty Obronnej (319 głosów przeciw, 264 za) – (30.VIII.). Wznowienie dostaw ropy naftowej przez Iran (31.VIII.). Ostrzał artyleryjski wysepki Quemoy należącej do Tajwanu przez ChRL (2.IX.). Zestrzelenie amerykańskiego samolotu nad Syberią przez radziecki myśliwiec, zwolnienie jeńców przez komunistów wietnamskich (5331 Francuzów z metropolii, 4349 z Legii Cudzoziemskiej, 2074 Algierczyków, 2427 Marokańczyków, 1041 innych Afrykanów, 480 Taborów, 63 Tunezyjczyków oraz 23 464 Wietnamczyków (14 060 cywilów), początek negocjacji między Francją a Tunezją w sprawie wewnętrznej autonomii, partia Neo-Destour ponownie zalegalizowana (4.IX.). Podpisanie sojuszu polityczno-militarnego przez Australię, Filipiny, Francję, Pakistan, Nową Zelandię, Tajlandię, USA i Wielką Brytanię w Manili tzw. SEATO – South East Asia Treaty Organization (6.IX.). Film „La Strada” FEDERICO FELLINIEGO (IX.). Trzęsienie ziemi w Algierii w Orleansville (1450 ofiar) – (9.IX.). Nowa konstytucja w ChRL, decydujący wpływ w państwie MAO TSE-TUNGA (do 1975) – (15.IX.). Debata polityczna w RFN na temat spektakularnej ucieczki JOHNA do NRD w dniu 20.VII.1954 r. (16.IX.). Zakaz bigamii w Indiach (17.IX.). Żądanie wycofania wojsk francuskich z terytorium Wietnamu Płd. (NGO DINH DIEM), audycje byłego pracownika Urzędu Bezpieczeństwa w Polsce, ppłk. JÓZEFA ŚWIATŁO w Radiu Wolna Europa (omówienie i zdemaskowanie działalności wielu czołowych postaci komunistycznej władzy w Polsce) – (28.IX.). Oświadczenie USA o przekazaniu pomocy dla Indochin innymi kanałami niż przez Francję od 1.I.1955 r. (29.IX.). Przyjęcie nowej konstytucji w kolonii brytyjskiej Nigeria (1.X.). Konferencja państw NATO w Londynie (decyzja o remilitaryzacji RFN i jak najszybszym włączeniu tego państwa w struktury paktu) – (2.X.). Porozumienie między USA, Wielką Brytanią, Jugosławią i Włochami w sprawie Triestu w Londynie (Triest i port w tym mieście dla Włoch, część terytorium Płw. Istria dla Jugosławii, prawo do korzystania z portu w Trieście dla Jugosławii) – (5.X.). Wycofanie się oddziałów francuskich z Hanoi (9.X.). Powrót HO CHI MINHA do Hanoi (10.X.). Huragan „Hazel” na Haiti: zniszczenie miast Jérémie i Les Cayes (12.X.), dotarcie „Hazel” do Kanady (płd. Ontario i zach. Quebec – śmierć 80 osób) – (17/18.X.). Porozumienie Francji z Indiami w sprawie francuskich osad handlowych (Pondicherry, Yanaon, Karikal, Mahé) – (21.X.). Układ między Wielką Brytanią i

Francją o uznaniu pełnej suwerenności RFN (23.X.). Propozycja EISENHOWERA dotycząca przyznania pomocy Wietnamowi Płd. (25.X.). Podpisanie w Paryżu układu o Unii Zachodnioeuropejskiej (Francja, Wielka Brytania, Włochy, RFN, Belgia, Holandia, Luksemburg) – (28.X.). Nieudany zamach na NASERA w Egipcie – aresztowanie przywódców organizacji „Bracia Muzułmanie” oraz delegalizacja tego ugrupowania (29.X.). Ustawa o państwowym systemie ochrony zdrowia w Szwecji (30.X.). Seria zamachów terrorystycznych w Algierii (AHMAD BEN BELLA) – (31.X.-1.XI.), wojna algierska (do 1962). Odsunięcie sen. MAC CARTHY’EGO z funkcji przewodniczącego podkomisji śledczej Senatu USA (w wyniku fałszywych oskarżeń osób o sympatie komunistyczne i zarzut protekcji) – (XI.). Wysłanie przez Francję korpusu wojskowego do Algierii (12.XI.). Ustawa o legalizacji rozwodów w Argentynie, konflikt PERÓNA z Kościołem (XI.). Oficjalna wizyta cesarza Etiopii, HAJLE SELLAJJE w RFN (XI.). Aresztowanie prezydenta Egiptu NAGIBA, władza NASERA w kraju (do 1970) – (13-17.XI.). Manifestacje w Belgii przeciwko polityce oświatowej rządu (24.XI.). Rozpoczęcie operacji przeciwko ugrupowaniom lokalnym w Tunezji przez wojska francuskie (30.XI.). Potępienie działalności MAC CARTHY’EGO przez Senat USA (stosunkiem głosów 67 do 22), zapowiedź współpracy wojskowej państw bloku socjalistycznego w Europie – konferencja w Moskwie, wypowiedź EISENHOWERA i sekretarza stanu USA, JOHNA FOSTERA DULLESA (optowanie za pokojowym współżyciem z państwami komunistycznymi), utworzenie armii narodowej w NRD, odkopanie jednego z największych pałaców asyryjskich w Iraku (2.XII.). Egzekucja 6 przywódców organizacji „Bracia Muzułmanie” w Egipcie (7.XII.). Nagrody Nobla (fizjologia lub medycyna – JOHN FRANKLIN ENDERS, THOMAS HUCKLE WELLER i FREDERICK CHAPMAN ROBBINS (USA), literatura – ERNEST HEMINGWAY (USA), pokojowa – Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, fizyka – (1/2) MAX BORN i WALTER BOTHE (RFN), chemia – LINUS CARL PAULING (USA)) – (10.XII.). Zwodowanie największego okrętu wojennego na świecie – lotniskowca „Forrestal” w Newport News w stanie Virginia (USA), dane: 316 m długości, 76,90 m szerokości, prędkość 40 węzłów, 80 tys. t wyporności, koszt budowy okrętu: 197 869 000 dolarów) – (12.XII.). Zwolnienie z więzienia byłego przywódcy partii komunistycznej w Polsce, GOMUŁKI (13.XII.). Otwarcie w Dallas największego na świecie budynku z aluminium i szkła (17.XII.). Protest widzów brytyjskich wobec nadmiernie realistycznemu obrazowi świata w filmie „Rok 1984” (23.XII.). Ratyfikacja przez Francję układu w sprawie remilitaryzacji Niemiec (30.XII.). Utworzenie Komitetu Rozbrojeniowego ONZ. Powstanie Ligi Awami w Pakistanie Wschodnim (MUJIBUR RAHMAN), jej celem wywalczenie szerokiej autonomii wewnętrznej dla kraju. VAN ACKER premierem Belgii (do 1958). Krótkie rządy JERZEGO HRYNIEWSKIEGO (rząd Polski na emigracji w Londynie), nowym premierem STANISŁAW CAT-MACKIEWICZ (do 1955). JÓZEF CYRANKIEWICZ premierem

	<p><i>Polski (do 1970). HOXHA I sekretarzem Komitetu Centralnego Albańskiej Partii Pracy (do 1976). TODOR ŻIWKOW I sekretarzem Komitetu Centralnego Bułgarskiej Partii Komunistycznej (do 1971). DEL CASTILLO prezydentem Kuby (do 1955). RENÉ COTY prezydentem Francji (do 1959). GHEORGHIU-DEJ I sekretarzem Komitetu Centralnego Rumuńskiej Partii Komunistycznej (do 1965). JULIO LOZANO DÍAZ prezydentem Hondurasu (do 1956). Oświadczenie państw zachodniej Europy w sprawie Berlina Zachodniego (atak na miasto równoznaczny z agresją na te państwa). Powieść ILII ERENBURGA „Odwilż” w ZSRR. Krótkie rządy RALFA TÖRNGRENA w Finlandii, KEKKONEN premierem (do 1956). JOHANNES GERHARDUS STRIJDOM premierem ZPA (do 1958). Włączenie Krymu w skład Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Rad. Śmierć OTTO DIELSA – chemika niemieckiego, LEONA SCHILLERA – polskiego reżysera teatralnego, MARTINA ANDERSENA-NEXØ – duńskiego pisarza, SIDONIE GABRIELLE COLETTE – pisarki francuskiej, AUGUSTE LUMIÈRE’A – francuskiego pioniera filmu, ZOFII NAŁKOWSKIEJ – pisarki polskiej, HENRI MATISSE – francuskiego malarza, ENRICO FERMIEGO – włoskiego fizyka, WILHELMA FURTWÄNGLERA – niemieckiego dyrygenta.</i></p>
<p>1955</p>	<p><i>Pomoc finansowa USA dla Wietnamu Płd. w wysokości 216 000 000 dolarów (1.I.). Propozycja min. spr. wewn. Francji, MITTERRANDA integracji Algierii z Francją (2.I.). Zatwierdzenie projektu reform w Algierii przez władze francuskie (poszerzenie praw wyborczych dla muzułmanów), oświadczenie Komisji Energii Atomowej USA o prywatyzacji elektrowni atomowych (9.I.). <u>MARION ANDERSON pierwszą Murzynką śpiewającą i występującą w Metropolitan Opera w Nowym Jorku (10.I.). Fuzja Manhattan Bank i Chase National Bank w USA (13.I.). Wyznaczenie księcia JANA KAROLA BOURBONA (JUANA CARLOSA) na następcę FRANCO w Hiszpanii (18.I.). Początek operacji „Veronique” w Algierii (przeczyszczenie terytorium Oresów w poszukiwaniu grup partyzanckich) – (19.I.). 100 tys. demonstracja w Paryżu tzw. ruch PIERRE’A POUJADE’A (zwalczanie fiskalizmu i biurokracji) – (24.I.). <u>Ogłoszenie zakończenia wojny z Niemcami przez ZSRR – możliwość powrotu niemieckich jeńców wojennych, porozumienie między USA a Panamą na temat współpracy w sprawach Kanalu Panamskiego (25.I.). 60 tys. demonstracja murzyńska przeciwko rządowemu planu wysiedlenia mniejszości poza Johannesburg w ZPA (30.I.). Kryzys rządowy we Francji (II.). Zmiany personalne na najwyższych stanowiskach w ZSRR (zastąpienie MALENKOWA przez NIKOŁAJA BUŁGANINA na urządzie premiera) – (5, 8.II.). <u>Wprowadzenie obowiązkowej służby wojskowej w ChRL (9.II.). Protest biskupów przeciw reformom oświatowym w Belgii (10.II.). Wejście w życie układu sojuszniczego SEATO (19.II.). FAURE premierem Francji (do 1956). Pierwsze posiedzenie państw SEATO w Bangkoku (23.II.). Demonstracja 20 tys. kupców i rzemieślników w Paryżu (ruch Poujade), <u>podpisanie sojuszu militarnego między Irakiem i Turcją tzw. Pakt Bagdadzki (24.II.). Protest organizacji</u></u></u></u></i></p>

katolickich w Belgii (10 tys. osób) przeciw reformie oświaty (27.II.). Wizyta szacha Iranu, MOHAMMADA REZY wraz z małżonką w RFN (II.). Starcia izraelsko-egipskie w rejonie Gazy, pierwsza podróż pociągu relacji Hanoi-Pekin-Moskwa-Berlin (28.II.). Demonstracje antyniemieckie podczas występu muzyków z Filharmonii Berlińskiej (dyrygent HERBERT VON KARAJAN) w Nowym Jorku (1.III.). Wielkie powodzie w Australii (200 ofiar, straty wśród pogłowia owiec – 300 tys.) – (III.). Opublikowanie dokumentów konferencji w Jalcie (1945 r.) w USA, Francji, RFN i Wielkiej Brytanii (fala oburzenia społecznego z powodu postępowań głównych polityków „Wielkiej Trójki”) – (17.III.). Napięcie w Wietnamie Płd. (ultimatum sił nacjonalistycznych do rządu NGO DINH DIEMA) – (21.III.). Uzgodnienie przez państwa bloku socjalistycznego i ZSRR wprowadzenia zjednoczonego dowództwa sił zbrojnych w wypadku rozpoczęcia zbrojeń przez RFN (22.III.). Wezwanie cesarza BAO DAI w Wietnamie Płd. o jedność narodową (25.III.). 100 tys. demonstracja w Brukseli w proteście przeciw reformie oświatowej (26.III.). Pobicie rekordu świata w jeździe pociągiem (francuska lokomotywa BB 9004 osiąga prędkość 331 km/h) – (29.III.). Przystąpienie Wielkiej Brytanii do Organizacji Paktu Bagdadzkiego (30.III.). Ustawa o wprowadzeniu stanu wyjątkowego w Algierii przez władze francuskie (31.III.). Zamachy terrorystyczne na Cyprze (1.IV.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w Algierii i wprowadzenie cenzury, katastrofa kolejowa w Meksyku (Guadalajara), 300 ofiar (3.IV.). Uzyskanie w USA syntetycznych diamentów przemysłowych (IV.). Rezygnacja CHURCHILLA z funkcji premiera Wielkiej Brytanii (5.IV.), EDEN nowym premierem (do 1957). Utworzenie stałej Komisji do spraw Komunikacji Międzyplanetarnej w ZSRR (15.IV.). Przyjęcie Austrii do Rady Europy, porozumienie radziecko-austriackie (nie przystępowanie Austrii w przyszłości do żadnych sojuszy wojskowych) – (16.IV.). Śmierć EINSTEINA w Princeton w USA, kryzys rządowy na Węgrzech – odsunięcie premiera NAGY’EGO za tzw. odchylenia prawicowe, porozumienie między Izraelem a Jordanią w sprawie wprowadzenia neutralności miasta Jerozolimy (Al-Kuds) – (18.IV.). Obrazy konferencji państw niezaangażowanych w Bandungu na Jawie (Indonezja), uczestnicy – 29 państw afrykańskich i azjatyckich (Indonezja (SUKARNO), Egipt (NASER), Indie (NEHRU), Kambodża (SIHANOUK), Pakistan (MOHAMMAD ALI), Birma (UNU), Ghana (KWAME NKRUMAH), Etiopia, Afganistan, Arabia Saudyjska, Filipiny, Irak, Iran, Japonia, Laos, Liban, Liberia, Libia, Nepal, Sudan, Tajlandia, Syria, Turcja, Wietnam Płn., Wietnam Płd., Cejlon, Jemen, Jordania) + obserwatorzy Greków z Cypru (abp MAKARIOS III), Murzynów amerykańskich (ADAM CLAYTON POWELL), organizacji zwalczających apartheid w ZPA, delegacja ChRL (CZOU EN-LAJ); ogłoszenie neutralności wobec polityki „zimnej wojny”, konfrontacji między USA a ZSRR, walka z przejawami kolonializmu, rasizmu i dyskryminacji w świecie, ogłoszenie idei przekształcenia Azji i Afryki w kontynenty pokoju (18-24.IV.). Fiasko konferencji między rządem a komunistami w

Laosie (21.IV.). Początek wycofywania się Francuzów z Hajfongu (Wietnam Płn.) – (22.IV.). Pokonanie oddziałów nacjonalistycznych sekt przez siły rządowe w Wietnamie Płd. (29.IV.). Obalenie cesarza BAO DAI w Wietnamie Płd. przez Radę Rewolucyjną (1.V.). Uznanie przez parlament Indii za nielegalną dyskryminację kasty „nietykalnych” (2.V.). Pomoc finansowa USA dla budowy nowoczesnej floty w Hiszpanii (3.V.). Oficjalna akcesja RFN do NATO – zniesienie nadzoru USA, Francji i Wielkiej Brytanii w strefach okupacyjnych, likwidacja administracji alianckiej, uznanie suwerenności RFN przez aliantów, zastąpienie komisarzy przez ambasadorów: USA (JAMES CONANT), Francji (ANDRÉ FRANÇOIS-PONCET), Wielkiej Brytanii (FREDERICK ROBERT HOYER-MILLAR) – (5.V.). Wejście w życie układu o Unii Zachodnioeuropejskiej (6.V.). Wypowiedzenie przez ZSRR układów z Francją i Wielką Brytanią – w wyniku włączenia RFN do NATO (7.V.). Przekazanie Zagłębia Ruhry pod kontrolę RFN przez aliantów (8.V.). Propozycja redukcji broni nuklearnej wniesiona przez ZSRR (JAKUB MALIK) na forum ONZ (dotyczy ZSRR, USA, Francji, Wielkiej Brytanii i ChRL) – (10.V.). Powstanie bloku militarnego państw socjalistycznych – Układu Warszawskiego (ZSRR, Polska, Czechosłowacja, Węgry, NRD, Bułgaria, Rumunia, Albania) podpisanego na 20 lat, główna siedziba w Moskwie, pierwszym Naczelnym Dowodzącym marsz. IWAN KONIEW (14.V.). Opuszczenie Hajfongu przez ostatni okręt francuski „Esperance” z żołnierzami – zakończenie ewakuacji wojsk francuskich z terytorium Wietnamu Płn., podpisanie austriackiego traktatu państwowego przywracającego suwerenność temu krajowi przez USA, ZSRR, Wielką Brytanię i Francję w Wiedniu (ustalenie przez ZSRR oraz Austrię wzajemnych ustępstw ekonomicznych, wycofania wojsk radzieckich z Austrii do końca roku, zwolnienie austriackich jeńców wojennych, rezygnacja Austrii z jakichkolwiek umów o charakterze sojuszy wojskowych oraz nie wyrażanie zgody na zainstalowanie obcych baz wojskowych na swoim terytorium, zgoda Austrii na nie wchodzenie w żadne ścisłe stosunki ekonomiczne czy polityczne z RFN) – (15.V.). Traktat o pomocy wojskowej między USA a Kambodżą (16.V.). Epidemia tyfusu w Zagłębiu Ruhry w RFN (20.V.). Rozbudowa armii francuskiej w Algierii, podjęcie sprzedaży broni do Egiptu przez ZSRR, protest RFN wobec wywłaszczenia niemieckiej własności w Austrii (21.V.). Manifestacje na rzecz tzw. enosis (przyłączenia do Grecji) na Cyprze (24.V.), powołanie tajnego ruchu EOKA (walka z władzami brytyjskimi), natężenie walk między ludnością grecką a turecką na Cyprze. Zwycięstwo Partii Konserwatywnej w wyborach parlamentarnych w Wielkiej Brytanii, wizyta CHRUSZCZOWA i BUŁGANINA w Jugosławii – odprężenie w stosunkach Jugosławia-ZSRR (26.V.). Decyzja o wycofaniu się wojsk radzieckich z bazy morskiej Port Artur i przekazanie jej ChRL (31.V.). Powrót szefa tunezyjskiego ruchu niepodległościowego, BURGIBY do Tunisu (1.VI.). Konwencja między Francją a Tunezją o przyznaniu Tunezji pełnej autonomii (3.VI.). Wystosowanie zaproszenia do Moskwy dla kanclerza RFN, ADENAUERA przez

ZSRR w celu omówienia normalizacji stosunków między oboma państwami (7.VI.). Napięcie strajkowe w Belgii – walka o 5-dniowy tydzień pracy (VI.). Zamach w Casablance na dyrektora „Maroc-Presse”, JACQUES’A LEMAIGRE-DUBREUIL’A, zwolennika porozumienia Maroka z Francją, tragedia w Le Mans na wyścigach samochodowych (80 zabitych) – (11.VI.). Nieudany pucz wojskowy w Argentynie (160 ofiar) przeciw dyktaturze PERÓNA, obłożenie klątwą PERÓNA przez Kościół katolicki w Argentynie (16.VI.). Fala aresztowań politycznych w Algierii (m.in. sekretarz partii komunistycznej) przez władze francuskie (VI.). Porozumienie Belgii z USA na temat współpracy w wykorzystaniu energii atomowej do pokojowych celów (sprzedaż rud uranu z Konga Belgijskiego) – (20.VI.). Powietrzny incydent amerykańsko-radziecki w Cieśninie Beringa (25.VI.). Wielkie manewry NATO z bronią atomową i udziałem 3 tys. samolotów (wykazanie niemożności osiągnięcia zwycięstwa w wojnie atomowej) – (27.VI.). Pomoc USA dla RFN w kwestii odbudowy armii, dekret we Francji o zakazie budowy fabryk w promieniu 80 km od Paryża (30.VI.). Zapowiedź wycofania się DE GAULLE’A z życia politycznego Francji (2.VII.). Strajk generalny w Algierii (Front Wyzwolenia Narodowego), powstanie Europejskiej Komisji Praw Człowieka przy Radzie Europy (5.VII.). Apel 9 światowej sławy uczonych do opinii publicznej przeciw zagrożeniu wybuchowi wojny atomowej na świecie (9.VII.). Dymisja PERÓNA ze stanowiska przewodniczącego partii rządzącej w Argentynie (10.VII.). Zwolnienie kard. MINDSZENTY’EGO z więzienia i przeniesienie go do aresztu domowego – Węgry (16.VII.). Zamieszki w Maroku (17.VII.). Konferencja mocarstw (ZSRR – BUŁGANIN, USA – EISENHOWER, Wielka Brytania – EDEN, Francja – FAURE) w Genewie (problemy bezpieczeństwa Europy, kwestia rozbrojenia, sprawa zjednoczenia Niemiec, żądanie ZSRR wycofania wojsk amerykańskich z Europy) – (18-23.VII.). Fala demonstracji w Sajgonie w Wietnamie Płd. (20.VII.). Ratyfikacja ustawy o poborze 6 tys. ochotników do armii Bundeswehry w RFN (25.VII.). Zestrzelenie izraelskiego samolotu w przestrzeni powietrznej Bułgarii (57 ofiar) – (27.VII.). Zapowiedź produkcji satelitów przez USA i ZSRR (VII.). Masakra ludności europejskiej w Maroku – Oued Zem (31.VII.). Początek konferencji genewskiej na temat energii atomowej z udziałem 3 tys. przedstawicieli 62 państw, HUGO HANKE nowym premierem Polski na emigracji (8.VIII.). Rezygnacja USA z kontroli nad organizacją szpiegowską „Gehlen” w Niemczech i przekazanie jej RFN (VIII.). Porozumienie między Francją a Libią dotyczące wycofania się wojsk francuskich z libijskiego Fezzanu (10.VIII.). 49 ofiar zamieszek (Francuzi) w Maroku, zerwanie stosunków dyplomatycznych z Indiami przez Portugalię w wyniku inwazji hinduskich nacjonalistów na miasto Goa w Indiach – faktorię portugalską, nasilenie działań zbrojnych między partyzantami algierskimi a wojskami francuskimi – region Konstantyny, Philippeville (20.VIII.). Konferencja przedstawicieli Francji i Maroka w Aix-les-Bains (podjęcie decyzji o powrocie do Maroka – MOHAMMADA V) – (22.VIII.). Początek rajdu fedainów

(partyzantów palestyńskich) przeciw Izraelowi w Gazie, otwarcie kolejki liniowej w Chamonix-Mont Blanc we Francji (25.VIII.). Rozszerzenie stanu wyjątkowego w Algierii na terenie całego kraju (30.VIII.). Rozruchy antygreckie w Stambule i Smyrnie (6.IX.). Otrzymanie przez kobiety prawa głosu w Peru (7.IX.). Powrót do Polski premiera rządu emigracyjnego – HANKE, ANTONI PAJDAK nowym premierem Polski na emigracji (do 1965), wybuch rewolty wojskowych w Argentynie (8.IX.). Wizyta ADENAUERA w ZSRR: nawiązanie stosunków dyplomatycznych ZSRR-RFN (9.IX.). Przyjęcie Kambodży do ONZ i ogłoszenie przez nią neutralności mimo pomocy finansowej od USA (14.IX.). Podpisanie układu między NRD a ZSRR (zniesienie stanowiska wysokiego komisarza ZSRR w NRD) – (17.IX.). Dymisja PERÓNA z urzędu prezydenta w Argentynie (19.IX.). Akcesja Pakistanu do Paktu Bagdadzkiego (23.IX.). Potwierdzenie odbioru transportów broni z Czechosłowacji i ZSRR przez Egipt, sesja ONZ poświęcona problemowi Algierii (27.IX.). Abdykacja sultana Maroka, MOHAMMADA BEN ARAFY, śmierć popularnego aktora amerykańskiego – idola młodzieży, JAMESA DEANA w wypadku samochodowym na drodze z Los Angeles do Salinas w USA (30.IX.). Wyjazd PERÓNA z Argentyny i jego pobyt na emigracji w Panamie, Paragwaju, Wenezueli i Dominikanie (do 1960) – (2.X.). Spotkanie ADENAUER-FAURE w Luksemburgu (sprawa Zagłębia Saary) – (5.X.). Manifestacja w Rouen we Francji przeciw wysłaniu kontyngentu wojskowego do Algierii – wybuch zamieszek (8.X.). Opuszczenie przez wojska radzieckie Port Artur w ChRL (11.X.). Zjednoczenie partii socjalistycznej w Japonii, porozumienie handlowe między Francją a Wietnamem Płn. (14.X.). Początek negocjacji Egiptu z USA w kwestii finansowania zapory w Asuanie (17.X.). Wotum zaufania dla polityki rządu w Algierii udzielone przez Zgromadzenie Narodowe Francji (18.X.). Połączenie się dowództw wojskowych Egiptu, Syrii i Jordanii (19.X.). Otwarcie drugiej co do wielkości służby w Europie „Król Baudouin” w Antwerpii (22.X.). Film „Słomiany wdowiec” z udziałem gwiazdy Hollywood, MARILYN MONROE. Odrzucenie przez mieszkańców Zagłębia Saary tzw. Statusu Europejskiego (67,72% przeciw), odwrót ludności od opcji unii monetarnej oraz ekonomicznej z Francją (23.X.). Uchwalenie ustawy o stałej dobrowolnej neutralności w Austrii, ogłoszenie Republiki Wietnam w Sajgonie, NGO DINH DIEM prezydentem (do 1963) – (26.X.). Powieść „Lolita” WŁADIMIRA NABOKOWA – wywołanie skandalu obyczajowego we Francji (X.). Starcia grecko-turecko-brytyjskie na Cyprze (X.). Pierwsza konferencja na temat energii słonecznej – Tucson, USA (1.XI.). BEN GURION premierem Izraela (do 1963). Przystąpienie Iranu do Paktu Bagdadzkiego (3.XI.). Deklaracja z La Celle-Saint Cloud we Francji – niezależność Maroka w układzie dobrowolnej współzależności (6.XI.). Odrzucenie przez Izrael kompromisu z państwami arabskimi przedstawionego przez Wielką Brytanię (EDEN) – (9.XI.). Propozycja polskiego rządu na emigracji w Londynie o utworzeniu pasa neutralnego w Europie obejmującego Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę, Czechosłowację, Węgry i Rumunię,

ucieczka z więzienia w Algierze kilku skazanych na śmierć m.in. przywódcy Frontu Wyzwolenia Narodowego – MUSTAFY BEN BULAJDA (11.XI.). Krótka władza EDUARDO LONARDI w Argentynie, PEDRO ARAMBURU nowym prezydentem (do 1958). Pierwszy wzlot samolotem na wysokość powyżej 20 000 m (pilot brytyjski – GIBB osiągnął 20 079 m) – (15.XI.). Powrót sułtana MOHAMMADA V do Maroka i jego rządu (do 1961) – (16.XI.). Przeprowadzenie próbnego wybuchu bomby wodorowej dużej mocy nad Syberią przez ZSRR, odczucie zagrożenia w USA (22.XI.). Zapowiedź zniesienia segregacji rasowej w miejscach publicznych i środkach transportu w USA od 10.I.1956 r. (25.XI.). Przemówienie CHRUSZCZOWA w Indiach i Birmie, potępiające politykę kolonialną Wielkiej Brytanii i Portugalii – gwałtowne protesty brytyjsko-portugalskie (1.XII.). Doktryna HALLSTEINA w RFN (zasada nie utrzymywania stosunków dyplomatycznych z NRD), połączenie 2 głównych central związków zawodowych w USA: AFL i CIO (2.XII.). Utworzenie Frontu Republikańskiego we Francji (8.XII.). Fiasko negocjacji Holandii z Indonezją w sprawie Irianu Zachodniego (status terytorium) na konferencji w Genewie, nagrody Nobla (fizyka – POLYKARP KUSCH i WILLIS EUGENE LAMB (USA), chemia – VINCENT DU VIGNEAUD (USA), fizjologia lub medycyna – AXEL HUGO THEORELL (Szwecja), pokojowa – nie przyznano, literatura – HALLDÓR KILJAN LAXNESS (Islandia)) – (10.XII.). Ewakuacja konsulatu USA w Hanoi na teren Wietnamu Płd., atak izraelskich bojówek na terenie Syrii w rejonie jeziora Tyberiadzkiego, odłożenie wyborów w Algierii (niepewna sytuacja), rajd izraelski przeciw Egipcjom (12.XII.). Powrót byłego szefa Urzędu Konstytucji RFN, JOHNA do ojczyzny z NRD, fiasko przystąpienia Jordanii do Paktu Bagdadzkiego (wybuch buntu antykrólewskiego) – (13.XII.). Oficjalne przyjęcie do ONZ 16 państw (Nepal, Jordania, Portugalia, Hiszpania, Irlandia, Włochy, Austria, Bułgaria, Albania, Rumunia, Węgry, Finlandia, Libia, Kambodża, Laos, Cejlon) – (15.XII.). Powiązanie Unii Zachodnioeuropejskiej z NATO, umowa RFN-Włochy o zatrudnieniu 100 tys. Włochów na terenie RFN (20.XII.). Oświadczenie BUŁGANINA w Moskwie o posiadaniu przez ZSRR „broni absolutnej” (bomba wodorowa z zasięgiem do 4 tys. km) – (29.XII.). Produkcja stali: 1.USA, 2.ZSRR, 3.RFN. Uchwalenie konstytucji w Etiopii. Konferencja w Mesynie na temat założeń ściślejszej integracji państw zachodniej Europy. Uzyskanie przez Berlin Zachodni prawa do delegowania do Bundestagu 22 posłów-obszerników, przyjęcie ustawodawstwa finansowego RFN i reprezentacja Berlina Zach. przez RFN na arenie międzynarodowej. Wycofanie się wojsk radzieckich z fińskiej bazy morskiej w Porkkala-Udd. Uzbrojenie amerykańskiego lotnictwa w samoloty B-52, uzbrojone w 4 bomby wodorowe o mocy 20 megaton każda. HANS CHRISTIAN HANSEN premierem Danii (do 1960). PETITPIERRE prezydentem Szwajcarii. GERHARDESEN premierem Norwegii (do 1965). AL-KUWATLI prezydentem Syrii (do 1958). MAHENDRA BIR BIKRAM SHAH DEVA królem Nepalu (do 1972). NORODOM SURAMARIT królem Kambodży (do 1960).

	<p>Władza II Rządzącej Rady Narodowej w Urugwaju (do 1959). Krótka władza CARLOSA COIMBRA DA LUZ w Brazylii jako prezydenta tymczasowego, NEREU DE OLIVEIRA RAMOS nowym prezydentem tymczasowym (do 1956). Krótka władza JOSÉ GUIZADO w Panamie, RICARDO ARIAS ESPINOZA nowym prezydentem (do 1956). BATISTA Y ZALDIVAR prezydentem Kuby (do 1958). Przyjęcie Finlandii do Rady Nordyckiej. Utworzenie Banku Centralnego dla Afryki Zachodniej w Dakarze w ramach Afrykańskiej Wspólnoty Walutowej. GIOVANNI GRONCHI prezydentem Włoch (do 1962). IWAN KONIEW naczelnym dowódcą UW (do 1960). Śmierć PAULA CLAUDELA – poety i dramaturga francuskiego, ALEXANDRA FLEMINGA – biologa angielskiego, JOSÉ ORTEGI Y GASSETA – hiszpańskiego filozofa, THOMASA MANNA – niemieckiego pisarza, CARLA WILLEMA MILLESA – szwedzkiego rzeźbiarza, MAXA PECHSTEINA – niemieckiego malarza, ARTHURA HONEGGERA – szwajcarskiego kompozytora.</p>
<p>1956</p>	<p><u>Ogłoszenie deklaracji niepodległości Sudanu – Chartum, rządy parlamentu (do 1958) – (1.I.). Zwycięstwo lewicy w wyborach parlamentarnych we Francji (2.I.). Żądanie uznania narodowości algierskiej przez 61 deputowanych muzułmańskich w Algierii (4.I.). Zainstalowanie pierwszych rakiet dalekiego zasięgu przez wojska amerykańskie w RFN (5.I.). Wojna partyzancka z ruchem Mau-Mau w Kenii – zabicie 10 173 członków organizacji przez oddziały brytyjskie (od X. 1952 r.) – (7.I.). <u>Uchwalenie nowej konstytucji w Egipcie – islam religią państwową (16.I.).</u> Utworzenie Narodowej Armii Ludowej przez NRD (18.I.). <u>Zatargi francusko-algierskie na uniwersytecie w Montpellier, żądanie wycofania wojsk francuskich z Wietnamu Płd. (NGO DINH DIEM) – (19.I.).</u> Wykłady słynnego pisarza francuskiego, ALBERTA CAMUSA w Algierii (I.). List osobisty BUŁGANINA do EISENHOWERA (propozycja zawarcia układu o przyjaźni i nieagresji między ZSRR a USA na 20 lat) – (23.I.), odrzucenie propozycji przez prezydenta USA. <u>Igrzyska VII Olimpiady Zimowej w Cortina d'Ampezzo (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (7 złotych, 3 srebrne, 6 brązowych, łącznie 16 medali), 2.Austria (4 złote, 3 srebrne, 4 brązowe, łącznie 11 medali), 3.Finlandia (3 złote, 3 srebrne, 1 brązowy, łącznie 7 medali)) – (26.I.-5.II.).</u> Oficjalne zgłoszenie akcesji NRD do Układu Warszawskiego (28.I.). Mrozy w środkowej Europie (919 ofiar) – (II.). GUY MOLLET premierem Francji (do 1957). Manifestacja przeciw przyjęciu pierwszej czarnej studentki na uniwersytet w Alabamie (USA), demonstracje przeciw premierowi MOLLETOWI i generalnemu rezydentowi, gen. CATROUX w Algierze (6.II.). Uspołecznienie prywatnych przedsiębiorstw w ChRL (11.II.). Przyłączenie się umiarkowanego ruchu narodowego Ulemas do Frontu Wyzwolenia Narodowego (FLN) w Algierii (12.II.). <u>XX Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego w Moskwie – tajny referat CHRUSZCZOWA potępiający politykę STALINA i kult jednostki (14-25.II.), wstrząs w ruchu komunistycznym na świecie.</u> KEKKONEN prezydentem Finlandii (do 1981). FAGERHOLM premierem Finlandii (do 1957). Początek oficjalnych negocjacji w</u></p>

sprawie przyznania niepodległości między Francją a Marokiem – Paryż (15.II.). Obietnica USA dla RFN w kwestii dostawy reaktorów atomowych do celów badawczych (18.II.). Kolejne akcesje do FLN – Frontu Wyzwolenia Narodowego w Algierii (przywódcy organizacji UDMA: FERHAT ABBAS i AHMAD FRANCIS) – (21.II.). Dekret królewski w Belgii ograniczający kredyty dla szkół prywatnych (23.II.). Odwołanie szefa Legionu Arabskiego w Jordanii, GLUBB PAŞY (29.II.). Ogłoszenie niepodległości Maroka (2.III.). Starcia w Gruzińskiej SRR między ludnością a milicją radziecką (5.III.). Aresztowanie abp. MAKARIOSA przez Brytyjczyków na Cyprze (za przechowywanie broni) i jego zesłanie na Seszele (9.III.). Zniesienie kary śmierci w Wielkiej Brytanii, przyznanie premierowi Francji – MOLLETOWI specjalnych uprawnień w sprawie Algierii przez parlament francuski, śmierć w Moskwie przywódcy polskich komunistów – BIERUTA (12.III.). EDWARD OCHAB I sekretarzem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (III-X.). Uznanie przez Francję – niepodległości Tunezji (20.III.). Ogłoszenie konstytucji w Pakistanie – wprowadzenie republiki islamskiej, ISKANDER MIRZA prezydentem (do 1958), pośmiertna rehabilitacja RAJKA na Węgrzech (23.III.). Powstanie Konfederacji Arabskich Związków Zawodowych (związki zawodowe z Egiptu, Jordanii, Libanu, Libii, Syrii (kraje-założyciele) oraz Iraku i Sudanu) z siedzibą w Kairze (24.III.). Opuszczenie Sajgonu przez ostatnie oddziały wojsk francuskich w Indochinach (26.III.). Powstanie we Francji – Związku na Rzecz Ocalenia i Odnowy Algierii Francuskiej (1.IV.). Rezygnacja Hiszpanii z protektoratu nad płn. częścią Maroka oraz z płn. części Sahary Hiszpańskiej (Sahary Zachodniej) – powrót tych terenów do niepodległego Maroka (7.IV.). BURGIBA pierwszym premierem Tunezji (9.IV.). Powołanie 70 tys. rezerwistów we Francji, atak fedainów palestyńskich na okolice Tel-Awiwu, rozwiązanie parlamentu algierskiego przez rząd francuski (11.IV.). Prezentacja samolotu Lockheed F-104 „Starfighter”, zdolnego przenosić bomby atomowe (USA), rozwiązanie Kominformu w Moskwie (17.IV.). Wizyta CHRUSZCZOWA i BUŁGANINA w Wielkiej Brytanii (18.IV.). Ślub księcia Monako, RAINIERA III z amerykańską aktorką – GRACE KELLY, pośrednictwo ONZ w sporze izraelsko-egipskim (19.IV.). Początek „odwilży” w Polsce (IV.). 100 tys. demonstracja w Berlinie na rzecz zjednoczenia Niemiec (1.V.). Rekord świata w locie docelowym (pilot francuski – FONTEILLES w szybowcu od Troyes do Dax (670 km)) – (5.V.). Obchody 100-rocznicy urodzin FREUDA w Berlinie i Wiedniu (6.V.). Liberalizacja i destalinizacja życia politycznego w Czechosłowacji (rehabilitacja byłego przywódcy komunistów, SLANSKY’EGO i wypuszczenie na wolność pozostałych członków tego procesu) oraz na Węgrzech – samokrytyka RAKOSIEGO, zwolnienia więźniów politycznych, zgoda na tworzenie organizacji niekomunistycznych (V.). Nieoficjalne rozwiązanie wszystkich „obozów internowania” przez ZSRR (15.V.). Masakra 19 żołnierzy francuskich przez siły algierskich partyzantów na drodze z Algieru do Konstantyny (18.V.), wrzenie we Francji. Próbnny wybuch

pierwszej amerykańskiej niestacjonarnej bomby wodorowej na Oceanie Spokojnym (21.V.). Kryzys rządowy we Francji (V.). Obiecanie liberalizacji życia przez LU DINGYI, min. propagandy ChRL – tzw. przemówienie 100 kwiatów (25.V.). Operacja policyjna w Algierze – Kazba (26.V.). Zdobyć Lhotse w Himalajach przez szwajcarską wyprawę (FRED LUCHSINGER, ERNST REISS) – (28.V.). Dymisja MOŁOTOWA w ZSRR, nowym min. spr. agr. – DYMITR SZEPIŁOW (1.VI.). Opublikowanie tajnego referatu CHRUSZCZOWA w USA (4.VI.). Porozumienie francusko-niemieckie odnośnie przyszłości Zagłębia Saary – spotkanie MOLLET-ADENAUER (5.VI.). Olimpijskie Igrzyska Jeździeckie w Sztokholmie wchodzące w skład Igrzysk XVI Olimpiady w Melbourne (10-17.VI.). Pierwszy finał w rozgrywkach o Puchar Europy Mistrzów Krajowych w piłce nożnej, stadion Parc des Princes w Paryżu: Real Madryt-Stade Reims 4:3 (12.VI.).
Opuszczenie Egiptu przez ostatnie oddziały brytyjskie, strefa Kanału Sueskiego pod nadzorem Międzynarodowego Towarzystwa Kanału Sueskiego (18.VI.). Skazanie pierwszych przywódców FLN w Algierii na karę śmierci (MOHAMMAD BEN ZABAN, ABD EL-KADER FERRADŹ) przez władze francuskie – więzienie Barberousse w Algierze (19.VI.). Deklaracja radziecko-jugosłowiańska w Moskwie (poglądy TITO na temat różnych dróg dochodzenia do socjalizmu w krajach demokracji ludowej), napięcie antyfrancuskie w Algierze (20.VI.). Zamieszki w dzielnicy Kazba w Algierze – śmierć 70 osób (22.VI.). Uchwalenie nowej konstytucji w Egipcie, faktyczne zatwierdzenie NASERA na stanowisku prezydenta (23.VI.). Strajk robotniczy w Poznaniu (74 ofiary), stłumienie buntu przez wojsko (28.VI.). Uchwała KC KPZR o przewyższaniu kultu jednostki i jego następstw w ZSRR (30.VI.). Przyłączenie się Algierskiej Partii Komunistycznej do FLN (1.VII.). Katastrofa lotnicza nad Wielkim Kanionem Kolorado w USA (127 ofiar) – (2.VII.). Zgłoszenie przez marokańską nacjonalistyczną Partię Istiklal roszczeń do terytorium Mauretanii, Sudanu Fr. i Sahary Zach. (7.VII.). Wprowadzenie obowiązkowej służby wojskowej w wieku od 18 do 45 lat w RFN (9.VII.). Porwanie samolotu linii węgierskich do RFN (13 rannych w wyniku bójki) – (13.VII.). Strajk hutników (650 tys.) w USA (17.VII.). Odejście RÁKOSIEGO na Węgrzech, ERNŐ GERŐ I sekretarzem Komitetu Centralnego Węgierskiej Partii Pracujących (VII-X.). Spotkanie NASER-NEHRU-TITO na wyspie Brioni u wybrzeży Jugosławii (potwierdzenie przestrzegania zasad ustaleń konferencji w Bandungu) – (19.VII.). Odkrycie prehistorycznych malowideł w jaskini w Rouffignac w Dordonii we Francji (jaskinia mamutów) – (20.VII.). Fiasko budowy egipskiej zapory w Asuanie przez NASERA (odmowa pomocy przez USA, Wielką Brytanię i Bank Światowy) – (21.VII.). Starcie tybetańskich sił partyzanckich z Chińczykami pod Litang (VII.). Kolidacja w odległości 200 mil morskich od Nowego Jorku – zatonięcie włoskiego statku pasażerskiego „Andrea Doria” po zderzeniu ze szwedzkim statkiem pasażerskim „Stockholm” (54 ofiary), odpowiedź NASERA na odmowę pomocy finansowej na budowę tamy w Asuanie przez USA

*i Wielką Brytanię, nacjonalizacja Kanału Sueskiego i konfiskata mienia Towarzystwa Kanału Sueskiego przez Egipt (26.VII.), ostra reakcja Wielkiej Brytanii i Francji (zagrożenie interwencją wojskową) – (28.VII.). Opowiedzenie się francuskiego parlamentu przeciw nacjonalizacji Kanału Sueskiego (422 głosy za, 160 przeciw), próba nakłonienia Wielkiej Brytanii do zawieszenia interwencji zbrojnej w Egipcie przez EISENHOWERA (rozmowa z premierem EDENEM) – (2.VIII.). Eksplozja w fabryce materiałów wybuchowych w Cali w Kolumbii (ok. 1000 ofiar) – (6.VIII.). Wodowanie największego tankowca na świecie w Japonii (84 730 t wyporności, 234 m długości) – (8.VIII.). Zakaz poligamii w Tunezji, katastrofa górnicza w Marcinelle w Belgii (273 ofiary) – (9.VIII.). Zamach terrorystyczny w Algierze w dzielnicy Kazba (kilkadziesiąt ofiar) – (10.VIII.). Delegalizacja partii komunistycznej w RFN (17.VIII.). Sprzeciw ADENAUERA wobec amerykańskiego programu przebrojenia nuklearnego (21.VIII.). Zapowiedź wysłania przez CHRUSZCZOWA radzieckich „ochotników” do Egiptu w wypadku agresji Francji i Wielkiej Brytanii na ten kraj, konferencja 22 państw w Londynie w sprawie Kanału Sueskiego (gwarancja poszanowania międzynarodowego statusu kanału) – (23.VIII.).
 Odnowienie ślubów jasnogórskich w Częstochowie (tekst uwiecznionego prymasa Polski, WYSZYŃSKIEGO) szokiem dla władz komunistycznych (26.VIII.). Dekret o zniesieniu wszystkich francuskich imion w Wietnamie Płd. (30.VIII.). 409 tys. bezrobotnych w RFN (31.VIII.). Proklamowanie autonomicznej republiki przez Togo w Afryce Zachodniej – kontrola francuska nad walutą, dyplomacją i obroną kraju (1.IX.). Odrzucenie planu rozwiązania kwestii statusu Kanału Sueskiego przez NASERA, zamknięcie Kanału Sueskiego dla statków izraelskich oraz zatoki Akaba na Morzu Czerwonym przez Egipt, pierwsze występy PRESLEY’A w telewizji – „Ed Sullivan Show” (9.IX.). Przybycie do Kairu radzieckich pilotów wojskowych (15.IX.). Rehabilitacja byłego przywódcy komunistów bułgarskich, KOSTOWA w Sofii (18.IX.). Przekroczenie w lotnictwie prędkości 3000 km/h (osiągnięcie przez amerykański samolot raketowy Bell X-2 844,4 m/s (3040 km/h)) – (20.IX.). Pierwsza europejska elektrownia atomowa – francuski ośrodek Marcoule w dep. Gard (28.IX.). Zamach na prezydenta Nikaragui, ANASTASIO SOMOZĘ GARCJĘ, LUIS SOMOZA DEBAYLE nowym prezydentem (do 1963) – (IX.). Zamachy terrorystyczne w europejskich kawiarniach w Algierze – francuskie ekspedycje karne (29.IX.). Pogrzeb ofiar represji RÁKOSIEGO na Węgrzech – manifestacja uliczna (6.X.).
 Oświadczenie Izraela dotyczące dochodzenia sprawiedliwości własną drogą wobec braku działań ONZ (problem palestyński) – (7.X.). Zatrzymanie przez Francuzów nieopodal Oranu egipskiego statku „Athos II”, przewożącego broń dla FLN w Algierii (16.X.).
 Otwarcie największej elektrowni atomowej świata w Calder Hall w Wielkiej Brytanii (17.X.). Porozumienie między ZSRR a Japonią, kończące stan wojny między oboma państwami – Moskwa (obietnica zwrotu dwóch wysp Kurylskich – Habomai i Shikotan Japonii z*

chwila podpisania układu pokojowego), wizyta CHRUSZCZOWA w Polsce (19.X.). GOMUŁKA I sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (do 1970). Podstępne aresztowanie przywódców Frontu Wyzwolenia Narodowego (AIT AHMAD HOSSIN, RABAH BITAT, MOHAMMAD BUDJAF, MOHAMMAD CHIDER, BEN BELLA) przez Francuzów, odwołanie ambasadorów z Francji przez Maroko i Tunezję, tajny układ Izraela z Francją i Wielką Brytanią o podjęciu wspólnych działań zbrojnych przeciw Egiptowi w związku z nacjonalizacją Kanału Sueskiego (22.X.). Fala manifestacji studenckich w Budapeszcie, żądania wycofania wojsk radzieckich z Węgier, likwidacji cenzury, zwolnienia więźniów politycznych, stworzenia pluralizmu systemu partyjnego, przeprowadzenia wolnych wyborów, autonomii dla uniwersytetów, ściślejszej współpracy z Zachodem, zerwania ze stalinizmem, reformy rolnej, zmiany flagi Węgier – wyrzucenia czerwonej gwiazdy z narodowych barw, zmiany mundurów armii węgierskiej, wzorowanych na mundurach Armii Czerwonej (X.). Obalenie pomnika STALINA w Budapeszcie przez manifestujący tłum, nadanie groźnego oświadczenia GERŐ o represjach wobec demonstrantów, próba zdobycia budynku radia przez manifestację – otworzenie ognia do tłumy przez służbę bezpieczeństwa (I ofiara), wybuch powstania ludowego na Węgrzech, przejście armii węgierskiej (PÁL MALÉTER) na stronę manifestantów, czołgi radzieckie w mieście, ogłoszenie stanu wyjątkowego w kraju, walki tłumy z radzieckimi czołgami (23.X.). Przemówienie GOMUŁKI na Placu Defilad w Warszawie – szansa na liberalizację i demokratyzację ustroju w Polsce, NAGY premierem Węgier (24.X.). JÁNOS KÁDÁR I sekretarzem Komitetu Centralnego Węgierskiej Partii Pracujących (do 1957) – (25.X.). Wybuch de facto wojny domowej na Węgrzech (X.). Utworzenie Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w Wiedniu (26.X.). Przekazanie Zagłębia Saary pod kontrolę RFN przez Francję (27.X.). Apel NAGY’A o przerwanie ognia na Węgrzech, ogłoszenie mobilizacji powszechnej w Izraelu, antyfrancuskie wystąpienia w Syrii (28.X.). II wojna izraelsko-arabska, agresja Izraela na Egipt, ofensywa na Płw. Synaj – desant lotniczy na przeł. Mitla i jej opanowanie, wycofywanie się czołgów radzieckich z Budapesztu, zniesienie międzynarodowego statusu miasta Tanger w Maroku (29.X.). Zwolnienie kard. MINDSZENTY’EGO z aresztu domowego na Węgrzech, pogorszenie się zaopatrzenia ludności Budapesztu, 15 tys. rannych w szpitalach, koncentracja armii radzieckiej poza Budapesztem, ultimatum francusko-brytyjskie pod adresem Egiptu i Izraela (żądanie przerwania walk, wycofania wojsk w ciągu 12 h poza linię wytyczoną 10 mil na wsch. i zach. od Kanału Sueskiego – odrzucenie ultimatum przez NASERA (30.X.). Nalot sił lotniczych Francji i Wielkiej Brytanii na lotniska egipskie – początek walki o strefę Kanału Sueskiego między Francją, Wielką Brytanią, Izraelem a Egiptem, potępienie agresji mocarstw przez USA i ZSRR na sesji ONZ (31.X.). Ogłoszenie wycofania Węgier z UW i neutralności oraz wezwanie na pomoc siły ONZ w celu ochrony neutralności przez

NAGY'A (1.XI.). Żądanie wycofania się wojsk izraelskich z Płw. Synaj i wstrzymanie akcji francusko-brytyjskiej przeciw Egiptowi przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, desant lotniczy Izraela na At-Tur (2.XI.). Zdobyte Gazy przez wojska izraelskie, początek negocjacji w sprawie wycofania wojsk ZSRR z Węgier – aresztowanie dowódcy wojsk węgierskich, MALÉTERA przez Rosjan (3.XI.). 1000 czołgów radzieckich na ulicach Budapesztu – przechwycenie nadajników radiowych przez Rosjan, utworzenie rządu robotniczo-chłopskiego przez KÁDÁRA w Szolnok, schronienie się NAGY'A w ambasadzie Jugosławii, kard. MINDSZENTY'EGO w ambasadzie USA (4.XI.). Ultimatum ZSRR pod adresem Francji, Izraela i Wielkiej Brytanii, groźba USA dotycząca odcięcia dostaw ropy naftowej agresorom Egiptu, desant powietrzny francusko-brytyjski w strefie Kanału Sueskiego (7 tys. żołnierzy), opanowanie Port Said i Port Fuad, zdobycie większości terytorium Płw. Synaj przez wojska izraelskie, (5.XI.). Nasilenie działań zbrojnych w strefie Kanału Sueskiego (6.XI.). Gwałtowne manifestacje antykomunistyczne w Paryżu (protest przeciw inwazji ZSRR na Węgrzech), wstrzymanie walk w Egipcie wskutek mediacji ONZ (7.XI.). Podjęcie decyzji przez ONZ o wysłaniu sił pokojowych do Egiptu (8.XI.). Stłumienie głównych ognisk oporu w Budapeszcie przez radzieckie czołgi – 3 tys. ofiar, (11.XI.). Utworzenie Naczelnej Rady Robotniczej w Budapeszcie – strajk generalny (13.XI.). Wylądowanie pierwszych oddziałów ONZ w Egipcie, likwidacja ostatnich ognisk oporu w Budapeszcie na wyspie Csepel przez wojska radzieckie (15.XI.). Pierwsze lądowanie samolotu na biegunie południowym (amerykański lotnik GEORGE DUFEK z załogą), aresztowanie DJILASA w Jugosławii pod pretekstem jego krytyki niekorzystnej polityki TITO wobec powstańców węgierskich i pomocy Jugosławii udzielonej ZSRR (20.XI.). Początek represji na Węgrzech (6 tys. wyroków, w tym ok. 100 wyroków śmierci) – (XI.). Aresztowanie NAGY'A przez Rosjan i wywiezienie go na terytorium ZSRR (22.XI.). Igrzyska XVI Olimpiady w Melbourne (zwycięzca maratonu: ALAIN MAMOUN (Francja), klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (37 złotych, 29 srebrnych, 32 brązowe, łącznie 98 medali), 2.USA (32 złote, 25 srebrnych, 17 brązowych, łącznie 74 medale), 3.Australia (13 złotych, 8 srebrnych, 14 brązowych, łącznie 35 medali) – (22.XI.-8.XII.). Problem blokady Kanału Sueskiego przez zatopione statki (46) – (XI.), zagrożenie możliwością kryzysu energetycznego w Europie – opracowanie programu pomocy w zaopatrzenie Europy w produkty naftowe przez USA (30.XI.). Nielegalny powrót na Kubę przywódcy komunistów, CASTRO na łodzi „Granma” wraz z 82-osobowym oddziałem, walki z siłami rządowymi i ucieczka wraz z 12 towarzyszami broni w góry Sierra Maestra: założenie bazy rewolucyjnej „Ruchu 26 Lipca” (XII.). Odmowa przyjęcia delegacji ONZ przez nowy rząd na Węgrzech (3.XII.). Ponad 200 tys. węgierskich uchodźców w Austrii (XII.). Zapoczątkowanie ewakuacji wojsk francusko-brytyjskich ze strefy Kanału Sueskiego (4.XII.). Operacja policyjna w dzielnicy Algieru – Kazbie (5.XII.). Zajścia uliczne w Szczecinie – atak na konsulac ZSRR, nagrody Nobla

(fizyka – JOHN BARDEEN, WALTER HOUSER BRATTAIN i WILLIAM BRADFORD SHOCKLEY (wszyscy USA), chemia – sir CYRIL NORMAN HINSHELWOOD (Wielka Brytania) i NIKOŁAJ SIEMIONOW (ZSRR), literatura – JUAN RAMÓN JIMÉNEZ (Hiszpania), fizjologia lub medycyna – DICKINSON WOODRUFF RICHARDS (USA), WERNER FORSSMANN (RFN) i ANDRÉ FRÉDÉRIC COURNAND (USA), pokojowa – nie przyznano) – (10.XII.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego w Irlandii Płn. (Ulster) przez władze brytyjskie w związku z zamachami IRA (15.XII.). Siły pokojowe ONZ w Port Said w Egipcie (16.XII.). Wycofanie wojsk francusko-brytyjskich z Suez, potępienie interwencji radzieckiej na Węgrzech przez PIUSA XII (24.XII.). Niepokoje w Algierze: lincz 6 muzułmanów podczas pogrzebu AMÉDÉE FROGERA, szefa Federacji Burmistrzów Miast Algierskich zabitego przez bojówki nacjonalistów (29.XII.). Akcesja Sudanu do Ligi Państw Arabskich. Potwierdzenie legalności mandatu ZPA nad Afryką Płd-Zach. (Namibią) przez Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości. Wypuszczenie z obozu reedukacyjnego ostatniego cesarza Chin – PU YI w ChRL. Bunty w Indonezji (wyspy Celebes i Sumatra), ogłoszenie stanu wyjątkowego (SUKARNO), uchwalenie programu demokracji – ograniczanie pluralizmu i wolności politycznej w Indonezji. Przyjęcie Sudanu, Maroka, Tunezji oraz Japonii do ONZ. Zamach stanu w Hondurasie – LÓPEZ przewodniczącym junty (do 1957). PRADO Y UGARTECHE prezydentem Peru (do 1962). JOSÉ MARIA LEMUS prezydentem Salwadoru (do 1960). HERNÁN SILES ZUAZO prezydentem Boliwii (do 1960). PIERRE-LOUIS NEMOURS prezydentem Haiti (do 1957). ERNESTO DE LA GUARDIA prezydentem Panamy (do 1960). CAMILO PONCE ENRÍQUEZ prezydentem Ekwadoru (do 1960). JUSCELINO KUBITSCHKE DE OLIVEIRA prezydentem Brazylii (do 1961). SOLOMON BANDARANAIKE premierem Cejlonu (do 1959). Pobyt MANDELI w więzieniu (do 1961). Przekształcenie Karelo-Fińskiej Socjalistycznej Republiki Rad w Karelską Autonomiczną Socjalistyczną Republikę Rad w ZSRR. Włączenie terytorium Togo Brytyjskiego do brytyjskiej kolonii Złote Wybrzeże na podstawie referendum. Ucieczki do RFN: 279,1 tys. Niemców z NRD. Powstanie Funduszu Rozwoju Społecznego w ramach Rady Europy. Założenie Międzynarodowego Towarzystwa Finansowego w Waszyngtonie. Powstanie Rady Lapońskiej Krajów Skandynawskich (Finlandia, Norwegia, Szwecja, ZSRR). Utworzenie PAIGC – Afrykańskiej Partii Niepodległości Gwinei Bissau i Wysp Zielonego Przylądka. Śmierć HERMANNA ABENDROTHA – niemieckiego dyrygenta, EMILA NOLDE – niemieckiego malarza, IRENY JOLIOT-CURIE – francuskiego fizyka, JAMESA JOHANNESA JÖRGENSENA – duńskiego poety, ALEKSANDRA FADIEJEWY – rosyjskiego pisarza, ARTHURA TATUMA – amerykańskiego pianisty jazzowego, BERTOLTA BRECHTA – niemieckiego pisarza (Matka Courage, Opera za trzy grosze), CLIFFORDA BROWNA – amerykańskiego muzyka jazzowego, JACKSONA POLLOCKA – amerykańskiego malarza.

1957

Oficjalne przekazanie przez Francję terytorium Zagłębia Saary – RFN, wycofanie się Egiptu z układu z Wielką Brytanią dotyczącego Kanału Sueskiego z 1954 r. (1.I.). Wystąpienie EISENHOWERA w Kongresie USA – sformułowanie doktryny: interwencja wojsk USA w wypadku ataku komunistycznego na którykolwiek z państw regionu bliskowschodniego oraz udzielenie tymże krajom pomocy gospodarczej do wysokości 200 000 000 dolarów (5.I.). Ogłoszenie deklaracji o „zdradzie” NAGY’A w ZSRR, Rumunii, Czechosłowacji i na Węgrzech (6.I.). Nasilenie walk w Algierze (I.). Ustąpienie EDENA w Wielkiej Brytanii (9.I.), HAROLD MACMILLAN nowym premierem (do 1963). Poglądy min. obrony RFN, FRANZA JOSEFA STRAUSSA dotyczące kwestii atomowego uzbrojenia Bundeswehry (13.I.). „Egipcjanizacja” banków, towarzystw ubezpieczeniowych oraz agencji handlowych w Kairze (15.I.). Protesty po nominacji gen. HANSA SPEIDLA (dawniej żołnierza Wehrmachtu) na urząd głównodowodzącego siłami NATO w Europie Środkowej (24.I.). Zajęcie Kaszmiru przez Indie (25.I.). Aresztowania intelektualistów na Węgrzech – progres represji, eksplozja ładunków wybuchowych w barze „Otomatic” i kawiarni „Coq Hardi” w centrum Algieru (5 ofiar i 60 rannych), lincz 2 Arabów przez tłum Europejczyków (26.I.). Sthumienie strajku generalnego FLN w Algierii przez wojsko francuskie (JACQUES MASSU, ROBERT LACOSTE) – (31.I.). Ustalenie dotyczące przejmowania mienia IG Farbenindustrie w RFN przez poszczególne firmy (wyplacanie przez nich odszkodowań dla żydowskich więźniów obozów koncentracyjnych) – (6.II.). Powiadomienie Szwecji przez ZSRR o losie szwedzkiego dyplomaty, RAULA WALLEBERGA, zaginionego w Budapeszcie w 1945 r. (śmierć w więzieniu w Moskwie) – (7.II.). Propozycja ZSRR dla RFN dotycząca poprawy wzajemnych stosunków, wizyta króla Arabii Saudyjskiej, SAUDA w USA (pomoc wojskowa USA) – (8.II.). Śmierć byłego regenta Węgier, HORTHY’EGO w Portugalii (9.II.). Zaatakowanie wojsk francuskich w Mauretanii przez oddziały marokańskie, ANDRIEJ GROMYKO nowym min. spr. zagr. ZSRR (15.II.). Początek procesu uczestników powstania w Budapeszcie (18.II.). Objęcie podczas debaty układem o wspólnym rynku europejskim także kolonii poszczególnych państw (20.II.). Fala aresztowań członków FLN w Algierze i Paryżu przez Francuzów (m.in. MOHAMMAD LARBI BEN M’HIDI) – (23, 26.II.). Spotkanie szefów państw: Jordanii, Syrii, Arabii Saudyjskiej i Egiptu w Kairze (24.II.). Pierwszy regularny przelot pasażerski nad biegunem północnym na linii Kopenhaga-Tokio, doniesienia prasowe o torturach więźniów algierskich, stosowanych przez armię francuską: katolickie pismo „Temoignage chrétien” i komunistyczny dziennik „L’Humanité” (26.II.). Odwrót wojsk izraelskich ze strefy Gazy i przejęcie jej przez siły ONZ, ogłoszenie niepodległości Ghany w Afryce Zachodniej – NKRUMAH premierem (do 1960) – (6.III.). Zwycięstwo wyborcze komunistów w stanie Kerala w Indiach, poinformowanie o uzbrojeniu jednostek amerykańskich, stacjonujących w RFN w broń atomową przez dowództwo USA (14.III.). Ponowne otwarcie Kanału Sueskiego dla statków o

pojemności powyżej 2000 t (20.III.). Umowa w sprawie repatriacji i terminów akcji repatriacyjnej obywateli polskich między Polską a ZSRR w Moskwie, podpisanie w Rzymie traktatów o utworzeniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej przez Francję, Włochy, RFN, Belgię, Holandię i Luksemburg (wspólny rynek dla produktów rolnych i przemysłowych oraz stopniowe doprowadzenie do jedności ekonomicznej danych gospodarek narodowych, 4 wolności: przepływ towarów, kapitału, osób i usług, działanie na rzecz pokojowego wykorzystania energii jądrowej oraz badań w tej dziedzinie, ochrona środowiska oraz bezpieczeństwo reaktorów) – (25.III.). Wystąpienie gen. DE LA BOLLARDIÈRE przeciw metodom stosowanych przez oddziały francuskie w Algierii i złożenie przez niego dymisji, zwolnienie abp cypryjskiego, MAKARIOS III z więzienia na Seszelach przez Brytyjczyków (28.III.). Utworzenie linii helikopterowej między Brukselą a Paryżem (III.). Wypowiedź ADENAUERA za uzbrojeniem armii RFN w broń atomową, redukcja wydatków na zbrojenia w Wielkiej Brytanii i koniec strajku metalowców oraz stoczniovców (1,7 mln uczestników) – (4.IV.). Powołanie w Paryżu – Komisji ochrony praw i wolności osobistej dla Algierii (5.IV.). Skazanie na karę śmierci trzech dowódców i organizatorów powstania na Węgrzech (8.IV.). Całkowite otwarcie Kanalu Sueskiego (9.IV.). Otrzymanie wewnętrznej autonomii przez Singapur od Wielkiej Brytanii, uruchomienie największego na świecie akceleratora cząstek o mocy 10 mld voltów w Dubnej pod Moskwą (11.IV.). Zapowiedź ustanowienia samorządu dla Singapuru od 1.I.1958 r. przez Wielką Brytanię (12.IV.). Fiasko antykrólewskiego puczu w Jordanii (14.IV.). Największa, jak do tej pory podziemna eksplozja atomowa (ZSRR) – (16.IV.). Podpisanie protokołów o statucie Sądu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Euratomu w Brukseli (17.IV.). Likwidacja związku pisarzy na Węgrzech (22.IV.). Apel dr ALBERTA SCHWEIZERA dotyczący zaprzestania doświadczeń jądrowych (23.IV.). Ponowny zakaz korzystania z Kanalu Sueskiego przez izraelskie statki (NASER) – (26.IV.). Początek kampanii „100 kwiatów” w ChRL (nacisk na składanie samokrytyki przez działaczy partyjnych i bezpartyjnych) – (27.IV.). Zwycięstwo partii Neo-Destur w wyborach parlamentarnych w Tunezji (5.V.). Etap decentralizacji gospodarki w ZSRR (V.). Tragedia podczas rajdu samochodowego „Tysiąca mil” we Włoszech (12 ofiar) – (12.V.). Pierwsza eksplozja brytyjskiej bomby wodorowej – Wyspy Bożego Narodzenia (15.V.). SPAAK sekretarzem generalnym NATO (do 1961) – (16.V.). Opowiedzenie się Arabii Saudyjskiej (SAUD) za większą pomocą dla algierskich powstańców (20.V.). Nasilenie walk partyzanckich w Algierii (V.). Kryzys rządowy we Francji (V.). Zamordowanie w Colombes we Francji, wiceprzewodniczącego algierskiego Zgromadzenia Narodowego, ALI SZEKKALA (26.V.). Zamieszki w Bejrucie (30.V.). Protest 2000 uczonych amerykańskich w sprawie dokonywania próbných wybuchów jądrowych (m.in. PAULING), wywiad amerykańskiej telewizji z CHRUSZCZOWEM (2.VI.). Wzajemne oskarżenia FLN i armii francuskiej o dokonanie

masakry wsi Melouza w Algierii (303 ofiary) – (3.VI.). Zamieszki w Algierze, eksplozja amerykańskiej rakiety międzykontynentalnej „Atlas” podczas pierwszego próbnego startu (12.VI.). Skrócenie służby wojskowej w Belgii do 15 miesięcy (14.VI.). Początek budowy tzw. „linii MORICE’A” na granicy algiersko-tunezyjskiej przez Francuzów (15.VI.). Zamieszki w Léopoldville w Kongu Belgijskim, pierwsza transmisja telewizyjna obrazów podwodnych (JACQUES-YVES COUSTEAU) – (16.VI.). Rozbicie frakcji MOŁOTOWA, MALENKOWA, SZEPIŁOWA i ŁAZARA KAGANOWICZA w ZSRR, umocnienie pozycji CHRUSZCZOWA (29.VI.). Likwidacja głównej kwatery wojsk amerykańskich w Japonii (30.VI.). Amerykańska pomoc gospodarcza i wojskowa dla Jordanii (1.VII.). Pierwsze głosy w USA o podjęcie interwencji w Algierii (sen. JOHN FITZGERALD KENNEDY), trzęsienie ziemi w Iranie (2000 ofiar) – (2.VII.). Uznanie kwestii niepodległości Algierii jako warunku wszelkich negocjacji FLN z władzami francuskimi (4.VII.). Odcięcie się MAO TSE-TUNGA od kampanii „100 kwiatów” w ChRL, wypowiedź CHRUSZCZOWA na temat osiągnięcia w najbliższym czasie przez ZSRR poziomu życia USA, potwierdzenie wprowadzenia monarchii w Hiszpanii po śmierci FRANCO (15.VII.). Powstanie w sultanatach Maskat i Oman stłumione przez wojska brytyjskie (21.VII.). Koniec monarchii w Tunezji (bej MOHAMMAD VIII AL-AMIN w areszcie domowym), proklamowanie republiki, BURGIBA prezydentem (do 1987) – (25.VII.). TV: pierwsza transmisja narodzin dziecka (Wielka Brytania) – (27.VII.). Przyznanie Nigerii autonomii przez Wielką Brytanię (30.VII.). Spotkanie CHRUSZCZOW-TITO na terytorium Rumunii (1.VIII.). Utworzenie wspólnego dowództwa powietrznego przez USA i Kanadę (2.VIII.). Pobyt CHRUSZCZOWA w Berlinie Wsch. i NRD (VIII.). Rozmowy delegacji syryjskiej w Moskwie w sprawie uzyskania pomocy gospodarczej i wojskowej od ZSRR (7.VIII.). Dewaluacja franka francuskiego o 20% na tle niezrównoważonego bilansu płatniczego i obciążeń trwającym konfliktem w Algierii (12.VIII.). Możliwy przemyt broni do Algierii dla FLN przez terytorium Tunezji (BURGIBA) – (13.VIII.). Pierwszy w Europie akcelerator cząstek o mocy 600 mln woltów – Genewa (17.VIII.). Przyjęcie tytułu króla przez MOHAMMADA V w Maroku (18.VIII.). Osiągnięcie przez balon stratosferyczny wysokości 30 942 m (Amerykanin SIMONS) – (20.VIII.). Sukcesy pierwszych prób z rakieta międzykontynentalną w ZSRR – zaniepokojenie w USA (26.VIII.). Oskarżenie państw zachodnich o przygotowywanie wojny wysunięte przez ZSRR – żądanie zaprzestania prób z bronią nuklearną (27.VIII.). Koniec 5-dniowego zlotu Chrześcijańskiej Młodzieży Robotniczej w Rzymie (28.VIII.). Projekt ustawy o prawach obywatelskich dla ludności murzyńskiej w USA (30.VIII.). Ogłoszenie niepodległości Federacji Malajskiej (31.VIII.). Układ o unii gospodarczej między Syrią a Egiptem, manifestacja we Frankfurcie n/Menem przeciw służbie wojskowej i zbrojeniom atomowym (1.IX.). Katastrofa kolejowa we Francji: wykołowanie się pociągu relacji Paryż-Nimes (26 ofiar) – (7.IX.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego w prowincjach przygranicznych w Tunezji,

ustawa o prawach obywatelskich w USA (9.IX.). Nakaz zaniechania brytyjskich prób jądrowych przez Australię na jej terytorium (10.IX.). Encyklika papieska o kinie, radiu i telewizji (12.IX.). Ukończenie budowy „linii MORICE'A” na granicy Algierii z Tunezją przez Francuzów (odcięcie partyzantów FLN od baz zaopatrzenia oraz możliwości odwrotu do Tunezji), zwycięstwo CDU (ADENAUER) w wyborach parlamentarnych w RFN (50,2%) – (15.IX.). Utworzenie systemu telewizji kolorowej (SECAM – système électronique couleur avec memoire) przez HENRI DE FRANCE (IX.). Zatonięcie niemieckiego żaglowca szkolnego „Pamir” wskutek silnego huraganu na pld-zach. od Azorów (80 ofiar), śmierć króla Norwegii – HAAKONA VII, OLAF V nowym władcą (do 1991) – (21.IX.). Chaos na Haiti, krótka władza FRANCKA SYLVAINA, rządzącego komitetu wykonawczego, LÉONA CANTAVE, DANIELA FIGNOLE i junty wojskowej, dr FRANÇOIS DUVALIER „PAPA DOC” nowym prezydentem (do 1971) – (22.IX.). Rozruchy na tle rasowym w stanie Arkansas w USA – miasto Little Rock: interwencja policji oraz spadochroniarzy (23.IX.). Projekt umowy o wymianie kulturalnej między Francją a ZSRR w Paryżu (30.IX.). Przedstawienie na sesji ONZ polskiej propozycji dotyczącej utworzenia strefy bezatomowej w Europie Środkowej (zgoda NRD i RFN na zakaz produkcji oraz składowania broni atomowej i wodorowej na ich terytorium i wyrażenie zgody przez Polskę tzw. Plan polskiego min. spr. zagr. ADAMA RAPACKIEGO), propozycja przywódcy Partii Pracy w Wielkiej Brytanii na sesji ONZ, GAITSLALLA (wycofanie obcych wojsk z RFN, NRD, Polski oraz Węgier i pakt bezpieczeństwa europejskiego) – (2.X.). Stopniowe odchodzenie od liberalizacji życia w Polsce (zamykanie niezależnych pism przez komunistów) – (X.). Wizyta NEHRU w Japonii (żądanie zaprzestania prowadzenia doświadczeń z bronią jądrową przez mocarstwa światowe), pierwszy sztuczny satelita Ziemi: wystrzelenie przez ZSRR – „Sputnika I” (okrążenie przez niego (średnica 58 cm, waga 83,5 kg) globu ziemskiego w ciągu 95 minut z szybkością 24 500 km/h) – (4.X.). Przybycie wojsk egipskich do Syrii jako osłony przeciw możliwemu atakowi Turcji i Izraela (13.X.). Tajny układ o energii atomowej między ZSRR a ChRL, uznanie NRD przez Jugosławię (15.X.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Jugosławią przez RFN (wskutek uznania NRD przez Jugosławię) – (18.X.). Próba członu rakiety wynoszącej satelity w USA (24.X.). Usunięcie ze wszystkich zajmowanych urzędów i przymusowa emerytura dla ŻUKOWA w ZSRR (oskarżenie o bonapartyzm) – (26.X.). Afera ROSEMARIE NITRIBITT, frankfurckiej prostytutki w RFN (szerokie kontakty z prominentami rządu zachodniemieckiego) – (1.XI.). Utworzenie partii socjalistycznej w Egipcie – Unii Narodowej (2.XI.). Film „Most na rzece Kwai” (XI.). Wystrzelenie przez ZSRR – drugiego sztucznego satelity Ziemi z żywą istotą na pokładzie – suką Łajką (3.XI.). Proklamowanie neutralności przez Kambodżę, układ Francji z szefem rebelii algierskiej – BELLOUNISEM, wrogiem FLN (6.XI.). Powódzie we Włoszech (XI.). Pierwsza światowa konferencja

partii komunistycznych w Moskwie (potwierdzenie hegemonii radzieckiej partii, sprzeciw Jugosławii) – (14.XI.). Oburzenie we Francji na wieść o dostawach broni brytyjskiej i amerykańskiej do Tunezji (15.XI.). Plan amerykańskiego sekretarza stanu, JOHNA FOSTERA DULLESA dotyczący wyposażenia Europy Zachodniej w broń atomową średniego zasięgu (19.XI.). Pierwszy lodolamacz o napędzie atomowym – „Lenin” (5.XII.). Fiasko wystrzelenia pierwszego sztucznego satelity przez USA – eksplozja rakiety „Vanguard” (6.XII.). Uznanie przedstawicielstwa algierskiego Frontu Wyzwolenia Narodowego (FLN) na sesji ONZ, nagrody Nobla (chemia – sir ALEXANDER ROBERTUS TODD (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – DANIEL BOVET (Włochy), literatura – CAMUS (Francja), pokojowa – LESTER BOWLES PEARSON (Kanada), fizyka – TSUNG-DAO LEE i CHEN-NING YANG (USA)) – (10.XII.). Nowe przepisy paszportowe w NRD (kara 3 lat więzienia za nielegalny wyjazd z kraju) – (11.XII.). Pierwsze przenośne telewizory (RFN) – (13.XII.). Udany start amerykańskiej rakiety dalekiego zasięgu „Atlas” (16.XII.). Wyrok 2 lat więzienia w procesie farmaceuty FENILLETA we Francji, twórcy leku „Stalidon” (śmierć 100 osób, 117 niepełnosprawnych) – (19.XII.). Propozycja sojuszu z Francją przez Tunezję w zamian za zabranie wojsk francuskich z Bizerty (BURGIBA), początek konferencji solidarności afro-azjatyckiej z udziałem ZSRR w Kairze (26.XII.). EYSKENS premierem Belgii (do 1961). Krótkie rządy MAURICE’A BOURGES-MAUNOURY we Francji, FÉLIX GAILLIARD nowym premierem (do 1958). ADOLF SCHÄRF prezydentem Austrii (do 1965). ANTONÍN NOVOTNÝ prezydentem Czechosłowacji (do 1968). KÁDÁR I sekretarzem Komitetu Centralnego Węgierskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (do 1985). Sir WALTER NASH premierem Nowej Zelandii (do 1960). Rządy junty wojskowej w Kolumbii (do 1958). Krótka władza LUISA ARTURO GONZÁLEZA LÓPEZA i junty wojskowej w Gwatemali, GUILLERMO FLORES AVENDAÑO nowym prezydentem (do 1958). RAMÓN VILLEDA MORALES prezydentem Hondurasu (do 1963). Krótkie rządy SUKSELAINENA w Finlandii, RAINER VON FIEANDT nowym premierem (do 1958). Przyjęcie Ghany i Federacji Malajskiej do ONZ. CARLOS GARCIA prezydentem Filipin (do 1961). JOHN GEORGE DIEFENBAKER premierem Kanady (do 1963). Reaktywacja Kabardyno-Balkarskiej i Czecheńsko-Inguskiej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Rad w ZSRR oraz powstanie Kałmuckiego Obwodu Autonomicznego (istniał do 1958). Zmiana nazwy portu izraelskiego na Morzu Czerwonym – Umm Reszresz na Eljat. Utworzenie Federacji Arabskich Emiratów Południa (Aden + 9 sultanatów, 5 szejkatów i 2 emiraty) – (istniała do 1963). Powstanie Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach EWG. Utworzenie Międzynarodowej Federacji Automatyki w Genewie. Założenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów i Badań nad Informacją w Paryżu. Powstanie Międzynarodowego Doradczego Komitetu Telegraficznego i Telefonicznego w Genewie. TUANKU ABDUL RAHMAN królem Federacji Malajskiej

	<p>(do 1960). Śmierć WALTERA BOTHE – niemieckiego fizyka, HUMPHREY’A BOGARTA – aktora amerykańskiego (Casablanca, Afrykańska królowa), GABRIELI MISTRAL – poetki chilijskiej, ARTURO TOSCANINIEGO – włoskiego dyrygenta, CONSTANTINA BRANCUSI – rzeźbiarza rumuńskiego, LEOPOLDA STAFFA – poety i dramaturga polskiego, ALFREDA DÖBLINA – pisarza niemieckiego, SACHY GUITRY – dramaturga i filmowca francuskiego, CHRISTIANA DIORA – francuskiego projektanta mody, JANA SIBELIUSA – fińskiego kompozytora (Finlandia, Valse triste), HENRY VAN DER VELDE – architekta belgijskiego, OLIVERA HARDY – amerykańskiego komika filmowego, NIKOSA KAZANDZAKISA – pisarza greckiego (Grek Zorba, Kapitan Michał), DIEGO RIVERA – malarza meksykańskiego, CHARLESA PATHÉ – francuskiego pioniera przemysłu filmowego.</p>
<p>1958</p>	<p><u>Wejście w życie Układów Rzymskich o utworzeniu EWG i Euratomu (oficjalne powstanie Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z siedzibą w Brukseli i Europejskiego Banku Inwestycyjnego – Luksemburg) – (1.I.). Nacjonalizacja banków w Holandii, utworzenie Federacji Antyli Brytyjskich (Indii Zachodnich) przez Wielką Brytanię (Saint Christopher i Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent i Grenadyny, Antigua i Barbuda, Barbados, Jamajka, Trynidad i Tobago, Dominika, Grenada) – (istniała do 1962), zdobycie bieguna południowego przez nowozelandzką wyprawę (zdobywca Mount Everest z 1953 r. HILLARY) – (3.I.). Zapowiedź redukcji sił zbrojnych ZSRR o liczbę 300 tys. żołnierzy (6.I.). Niemiec WALTER HALLSTEIN pierwszym szefem europejskiej komisji gospodarczej (7.I.). Zamknięcie komunistycznego dziennika „Daily Worker” w USA (8.I.). Walki w Algierii: śmierć 15 żołnierzy francuskich w starciu z partyzantami FLN, mającymi bazy w Tunezji (Sakhiet Sidi Youssef) – (11.I.). <u>Apel 9235 naukowców z 44 krajów o zaprzestanie doświadczeń z bronią nuklearną (13.I.). Pierwsza udana próba rakiety „Polaris”, przeznaczony na wyposażenie amerykańskich okrętów podwodnych (17.I.). Zatrzymanie przez Francuzów jugosłowiańskiego statku „Slovenija”, przewożącego broń dla partyzantów algierskich, starcia francusko-marokańskie pod Colomb-Béchar w Algierii (18.I.). Rozwiązanie Powszechnego Związku Algierskich Studentów Muzułmańskich przez władze francuskie (28.I.). <u>Wyniesienie na orbitę Ziemi pierwszego satelity (Explorer I) przez Amerykanów, utworzenie Zjednoczonej Republiki Arabskiej przez Egipt i Syrię (istniała do 1961), NASER prezydentem (do 1961) – (1.II.). Katastrofa lotnicza w Monachium (śmierć 7 piłkarzy angielskiego klubu Manchester United) – (2.II.). Utworzenie unii ekonomicznej przez państwa Beneluxu (Belgia, Holandia, Luksemburg) w Hadze (3.II.). Kolejna nieudana próba wystrzelenia rakiety „Vanguard” w USA (5.II.). Czystka w NRD – usunięcie trzech członków Biura Politycznego nie doceniających procesu zagrożenia z powodu militaryzacji RFN (6.II.). <u>Odwet lotnictwa francuskiego – zaatakowanie tunezyjskiej wioski Sakhiet Sidi Youssef, bazy algierskich terrorystów z FLN (69 ofiar, 130 rannych), odwołanie ambasadora Tunezji z Francji i żądanie wycofania się Francuzów</u></u></u></u></p>

z bazy morskiej w Bizercie (BURGIBA) – (8.II.). Zgoda na wprowadzenie alfabetu łacińskiego w ChRL (11.II.). Utworzenie federacji przez Jordanię i Irak (14.II.). Awaria pocisku raketowego „Atlas” na Przylądku Canaveral na Florydzie (20.II.). Pomoc wojskowa USA dla Wielkiej Brytanii (przekazanie 60 pocisków raketowych Thor, uzbrojonymi w głowice atomowe) – (22.II.).

Przetrzymanywanie przez grupę bojowników CASTRO na Kubie, argentyńskiego mistrza świata w rajdach samochodowych, JUANA MANUELA FANGIO przez 28 godzin (23.II.). Przedstawienie formuły uniwersalnej przez HEISENBERGA (możliwość ogłoszenie ogólnej teorii materii) – (28.II.). Kryzys rządowy w Grecji (III.). Ostatnia wielka wyprawa badawcza przez Antarktydę (Anglik sir VIVIAN FUCHS), dotarcie do bieguna południowego (2.III.). Start drugiego amerykańskiego satelity – „Explorer II” (5.III.). Recesja w USA – 5,2 mln bezrobotnych (III.). Zakup zboża w Kanadzie przez ChRL (7.III.). Manifestacje policjantów w Paryżu (13.III.). Rozwód szacha Iranu, MOHAMMADA REZY i SORAYI z powodu braku potomstwa (14.III.). Dokonanie przez uczonych brytyjskich oraz amerykańskich kontrolowanej syntezy jądrowej (III.). Ultimatum CASTRO dla dyktatora Kuby, BATISTY (17.III.). Zakończenie budowy Atomium w Brukseli (pomnik przedstawiający strukturę żelaza) – (18.III.). SCHUMAN wybrany przewodniczącym Parlamentu Europejskiego (19.III.). Powołanie PRESLEY’A do służby wojskowej w USA (pobył w RFN w amerykańskiej bazie we Friedbergu, numer US 53310761) – (24.III.). Odsunięcie premiera BUŁGANINA w ZSRR od pełnienia tej funkcji, CHRUSZCZOW następcą (27.III.).

Rozruchy w Nigerii, decyzja ZSRR o przerwaniu doświadczeń z bronią jądrową (propaganda) – (31.III.). Pierwsza konferencja państw afrykańskich w Gwinei (IV.). Ofensywa sił komunistycznych (CASTRO) na Kubie w kierunku Hawany (IV.).

Manifestacja 3 tys. socjalistów, liberalistów, ewangelików oraz związkowców w Berlinie Zach. przeciw wyposażeniu Bundeswehry w broń atomową, demonstracje 4 tys. rzeszy ludzi wokół zakładów atomowych w Aldermaston w Wielkiej Brytanii, wiec 1000 młodych ludzi przed siedzibą ONZ w Nowym Jorku (8.IV.). Zaprezentowanie w USA – „pluco-serca”, pierwszego urządzenia do sztucznego oddychania podczas operacji serca (9.IV.). Otworzenie linii Paryż-Tokio biegnącej nad Biegunem Północnym (10.IV.). Porażka strajku kolorowej ludności ZPA (13.IV.). Wystawa „Expo 58” w Brukseli (koszty organizacji wystawy: 10 000 000 000 franków belg., wartość eksponatów i dzieł: 3 000 000 000 franków belg., całkowita kubatura: ponad 5 500 000 m³, ogrody: 60 ha, zużycie 67 mln kg stali i 1,5 mln kg aluminium na Expo 58, największą atrakcją – pomnik atomu żelaza powiększony 200 mld razy tzw. Atomium, liczba zwiedzających: 41,5 mln) – (17.IV.-19.X.).

Manifestacje w Algierze na rzecz Algierii Francuskiej (26.IV.). Odrzucenie skargi gubernatora Arkansas przeciw środkom ograniczającym segregację rasową w szkole w Little Rock (28.IV.). Zapowiedź udzielenia Egiptowi przez ZSRR pożyczki przy budowie zapory w Asuanie, propozycja rekompensaty strat akcjonariuszy Kanału Sueskiego

przez Egipt, 4 konwencje genewskie w sprawie praw morza (o morzu terytorialnym i strefie przyległej, o morzu pełnym (otwartym), o rybołówstwie i ochronie zasobów biologicznych mórz, o szelfie kontynentalnym) – (29.IV.). Początek polityki „Wielkiego Skoku” w ChRL (celem osiągnięcie 25% tempa wzrostu gospodarczego w skali roku, zamiar prześcignięcia Wielkiej Brytanii w ciągu 15 lat i USA w ciągu 20-30 lat, fala tworzenia wielkich komun rolniczych, obcięcie wydatków na konsumpcję, służbę zdrowia i oświatę, bezwzględny priorytet produkcyjności – każdy mieszkaniec komuny zobowiązany do wytopienia stali w prymitywnych piecach) – (3.V.). Odrzucenie polskiego planu RAPACKIEGO (utworzenie w Europie Środkowej strefy bezatomowej) przez USA (5.V.). Osiągnięcie przez samolot myśliwski wysokości 27 830 m (pilot amerykański, HOWARD JOHNSON) – (7.V.). Ogłoszenie Karty Królewskiej w Maroku, pierwsze oznaki możliwych negocjacji między FLN a Francją w Algierii (8.V.). Antyprezydenckie powstanie w Libanie, telegram gen. SALANA do prezydenta Francji – COTY przeciw wycofaniu się Francuzów z Algierii, rozstrzelanie 3 francuskich wojskowych w Tunezji przez FLN (9.V.). Szturm zwolenników Algierii Francuskiej w Algierze na siedzibę rządu lokalnego i utworzenie Komitetu Ocalenia Narodowego (SID CARA, JACQUES SOUSTELLE, SALAN, MASSU, LEON DELBECQUE), kontrakcja w metropolii – PIERRE PFIMPLIN premierem Francji (13.V.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w Boliwii w wyniku zamieszek (15.V.). Stopniowy chaos we Francji – powołanie Komitetu Obrony Republiki przez federację francuskiej sekcji międzynarodówki robotniczej, głosowanie w parlamencie w sprawie wprowadzenia 3-miesięcznego stanu wyjątkowego, naciski młodych oficerów francuskich w Algierii na przeprowadzenie puczu wojskowego we Francji (ustalenie 29.V. jako daty operacji Rezurekcja w Paryżu) – (17.V.). 200 tys. manifestacja przeciw polityce rządu Belgii w sprawie oświaty – Bruksela, katastrofa lotnicza k/Casablanki (65 ofiar) – (18.V.). Konferencja prasowa DE GAULLE’A w Paryżu (gotowość zaprowadzenia porządku we Francji) – (19.V.). Powrót cenzury we Francji i kryzys rządowy, zamieszki w Algierii i na Korsyce (25, 27-31.V.). DE GAULLE premierem Francji (do 1959). Wizyta DE GAULLE’A w Algierii i przemówienie w siedzibie generalnego gubernatorstwa w Algierze: „Zrozumiałem was” (4.VI.). Nasilenie starć między Grekami a Turkami na Cyprze (V.). VI Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Szwecji (uczestnicy: Anglia, Argentyna, Austria, Brazylia, Czechosłowacja, Francja, Irlandia Płn., Walia, Jugosławia, Meksyk, Paragwaj, RFN, Szkocja, Szwecja, Węgry, ZSRR; 1.Brazylia, 2.Szwecja, 3.Francja, 4.RFN) – (8-29.VI.). Pomoc amerykańska dla Libanu (czołgi i samoloty) – (11.VI.). Wykonanie wyroku śmierci na gen. MALETERZE i byłym premierze NAGY’U na Węgrzech – oburzenie opinii publicznej (16.VI.). Odznaczenie CHURCHILLA Krzyżem Wyzwolenia we Francji, złamanie tradycji w Japonii (pozwolenie następcy tronu, AKIHITO na samodzielny wybór narzeczonej) – (18.VI.). Rozmowy ekspertów radzieckich i państw Europy Zachodniej w sprawie kontroli tajnych

prób z bronią nuklearną (1.VII.). Zapoczątkowanie wycofywania się wojsk francuskich z Tunezji (3.VII.). Zamknięcie granic Maroka dla wszystkich francuskich wojskowych (4.VII.). Starcia w Brukseli podczas wystawy Expo 58 (6.VII.). Ogłoszenie Alaski 49 stanem USA (7.VII.). Bezrobocie: USA – 5,43 mln (VII.). Wystrzelenie dwustopniowej rakiety interkontynentalnej typu Thor-Able przez USA z myszą na pokładzie (9.VII.). Wojskowy zamach stanu w Iraku – zamordowanie FAJSALA II, następcy tronu oraz premiera NURI ES-SAIDA, obalenie monarchii, ogłoszenie republiki i wprowadzenie tymczasowej konstytucji, gen. ABD AL-KARIM KASEM premierem (do 1963) – (15.VII.). Ustąpienie CHAMOUNA w Libanie, gen. FUAD CHEHAB nowym prezydentem (do 1964), desant 5400 żołnierzy amerykańskich pod Bejrutem (VII.). Bunt antykrólewski w Jordanii – interwencja Wielkiej Brytanii po stronie króla HUSAJNA (17.VII.). Wystrzelenie rakiety „Explorer IV” przez USA, książę KAROL następcą tronu w Wielkiej Brytanii (26.VII.). Powstanie NASA (National Aeronautics and Space Administration) w USA (29.VII.). Uznanie rządu KASEMA w Iraku przez RFN i inne państwa Europy Zachodniej (30.VII.). Uzyskanie przez partię komunistyczną prawa do ponownego istnienia w Chile (31.VII.). Walki między wojskami ChRL a siłami Tybetu pod Nyemo (VIII.). Przepłynięcie amerykańskiego atomowego okrętu podwodnego „Nautilus” pod lodami Bieguna Północnego (3.VIII.). Napięcie chilijsko-argentyńskie wskutek okupacji jednej ze spornych wysp k/Ziemi Ognistej przez Argentynę (VIII.). Katastrofa lotnicza w Irlandii (99 ofiar) – (14.VIII.). Śmierć BELLOUNISA, dowódcy nacjonalistów algierskich, współpracującego z Francją, a wrogięgo FLN (16.VIII.). Manifestacje na rzecz niepodległości Senegalu w Dakarze (17.VIII.). Podróż DE GAULLE’A po francuskich koloniach w Afryce (19-29.VIII.). Wodowanie największego na świecie atomowego okrętu podwodnego w USA (5900 t) – (19.VIII.). Wystąpienie DE GAULLE’A w Brazzaville w Kongu Śr. (propozycja wyboru przyszłości przez kolonie francuskie w drodze referendum) – (23.VIII.). Wypadki bojowników FLN na składy benzyny w pld-wsch. Francji (25.VIII.). Powrót na Ziemię radzieckiego satelity z dwoma psami na pokładzie (27.VIII.). Oświadczenie Sądu Najwyższego USA o nielegalności segregacji rasowej w szkołach (29.VIII.). Wizyta CHRUSZCZOWA w ChRL (odmowa poparcia ZSRR dla idei Wielkiego Skoku w ChRL) – (VIII.). Lansowanie tworzenia komun ludowych w ChRL (VIII.). Katastrofa górnicza w Polsce: 72 ofiary (30.VIII.). 130 tys. uciekinierów z NRD na terytorium RFN (od początku 1958 r.). Przedstawienie przez DE GAULLE’A projektu konstytucji, zwiększającej władzę prezydenta Francji, katastrofa kolejowa na zwodzonym moście nad Zatoką Newark w USA (47 ofiar) – (4.IX.). Spotkanie DE GAULLE-ADENAUER w Colombey-les-Deux-Eglises, zakończenie drugiej konferencji w Genewie o pokojowym wykorzystaniu energii atomowej (odsłonięcie tajemnicy produkcji uranu 233 przez Francję) – (13.IX.). Powołanie Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej (GPRA), premierem ABBAS (19.IX.). Powstanie Unii na Rzecz Nowej Republiki we

	<p><i>Francji, rozruchy na tle rasowym w Little Rock w USA (24.IX.). <u>Wojskowy zamach stanu w Birmie, odsunięcie U NU, gen. NE WIN premierem (do 1960) – (26.IX.). Akceptacja nowej konstytucji we Francji w wyniku referendum (za – 79,25%, przeciw – 20,75%, frekwencja – 85%), początek V Republiki (rozszerzenie zakresu władzy prezydenta, wybierany przez kolegium elektorów, premier rządu mianowany przez prezydenta, możliwość rozwiązania rządu na wniosek 50 deputowanych przegłosowany absolutną większością, niektóre projekty uchwał poddane pod referendum, jednoosobowe sprawowanie władzy przez prezydenta w wypadku zagrożenia ciągłości funkcjonowania władzy, powrót Senatu do dawnej nazwy (przedtem Rada Republiki), zastąpienie Unii Francuskiej Wspólnotą Francuską: departamenty zamorskie – Algieria, Sahara, Gujana Fr., Gwadelupa, Reunion, Martynika, terytoria zamorskie – Komory, Nowa Kaledonia, Polinezja Francuska, Saint Pierre i Miquelon, Somali, terytoria powiernicze ONZ – Togo, Kamerun, republiki autonomiczne – Czad, Dahomej, Gabon, Górna Wolta, Madagaskar, Kongo Środkowe, Mauretania, Niger, Senegal, Sudan Francuski, Wybrzeże Kości Słoniowej) – (28.IX.). Zamieszki w Berlinie Zach. i Hamburgu w związku z koncertami BILLA HALEY’A (X.). <u>Akt niepodległości Gwinei, AHMAD SEKOU TOURE prezydentem (do 1984) – (2.X.), przyjęcie Gwinei do ONZ. Plan reform gospodarczych i społecznych DE GAULLE’A w Konstantynie w Algierii (3.X.). Zatwierdzenie nowej konstytucji we Francji, nasilenie zamachów przeciw Brytyjczykom na Cyprze (4.X.). Starcia chińsko-tybetańskie pod Damshung (X.). Oficjalne powołanie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu (7.X.). Śmierć PIUSA XII (9.X.).</u></u></i></p>
<p>1958 - 1963</p>	<p>PONTYFIKAT JANA XXIII.</p>
<p>1958</p>	<p><i>Utworzenie Kongijskiego Ruchu Narodowego przez PATRICE LUMUMBĘ w Kongu Belgijskim (10.X.). Fiasko wysłania przez Amerykanów sondy „Pioneer 1” na Księżyc (spłonienie w wyższych warstwach atmosfery) – (11.X.). <u>Proklamowanie autonomicznej republiki przez Madagaskar tzw. Republika Malgaska (14.X.).</u> Pożar platformy wiertniczej 45-E w Zatoce Meksykańskiej: 9 ofiar (15.X.). Zamknięcie wystawy Expo 58 w Brukseli (19.X.). Wojskowy zamach stanu w Tajlandii (20.X.). Reperkusje w ZSRR wobec przyznania literackiej nagrody Nobla – BORYSOWI PASTERNAKOWI (X.). <u>Oficjalna zgoda ZSRR na pomoc Egipcjom w wybudowaniu zapory w Asuanie – pożyczka 400 000 000 rubli (wizyta wiceprezydenta Zjednoczonej Republiki Arabskiej, AKIMA AMERA w Moskwie) – (23.X.).</u> Manifestacje ludności murzyńskiej w ZPA przeciw wprowadzeniu specjalnych dowodów osobistych dla kolorowych mieszkańców kraju (27.X.). Nieudana próba zakończenia konfliktu w Algierii przez DE GAULLE’A (X.). Uwolnienie 1000 więźniów algierskich przez władze francuskie (31.X.). Otwarcie Pałacu UNESCO w Paryżu (dzieło Amerykanina MARCELA BREUERA, Francuza BERNARDA ZEHRFUSSA i Włocha PIERA LUIGI NERVIEGO) – (3.XI.). <u>Ogłoszenie przez DE GAULLE’A prawa narodów Afryki do niepodległości, nieudany atak</u></i></p>

samolotów Zjednoczonej Republiki Arabskiej na samolot króla Jordanii, HUSAJNA (10.XI.). Wybory parlamentarne we Francji: zwycięstwo Unii na Rzecz Nowej Republiki, wprowadzenie nowego 7-letniego planu gospodarczego w ZSRR (13.XI.). Krótka „wojna dorszowa” między Islandią a Wielką Brytanią (14.XI.). Bunt armii w Sudanie i zamach stanu: gen. IBRAHIM ABBUD premierem (przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej) – (do 1964), rozwiązanie wszystkich partii politycznych, schwytywanie przez wojska francuskie – szefa Frontu Wyzwolenia Narodowego, AZZEDINE’A w Algierii (17.XI.). Ultimatum ZSRR dotyczące statusu Berlina (propozycja uczynienia Berlina Zach. – wolnym miastem bez nadzoru mocarstw) wobec Francji, Wielkiej Brytanii i USA (27.XI.). Proklamowanie republik autonomicznych w Sudanie Fr., Senegalu, Mauretanii, Czadzie, Gabonie i Kongu Śr. (XI.). Tragiczny wypadek w Chicago – pożar szkoły (90 ofiar) – (1.XII.). Nagrody Nobla (literatura – PASTERNAK (ZSRR) nie przyjęta z powodów politycznych, pokojowa – DOMINIQUE GEORGES PIRE (Belgia), fizyka – PAWIEŁ CZERENKOW, IGOR TAMM i ILIA FRANK (ZSRR), chemia – FREDERICK SANGER (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – (1/2) JOSHUA LEDERBERG (USA), (1/2) GEORGE WELLS BEADLE i EDWARD LAWRIE TATUM (USA)) – (10.XII.). Wystrzelenie amerykańskiej rakiety „Jupiter” z małpką na pokładzie (13.XII.). Odejście MAO TSE-TUNGA z funkcji przewodniczącego Rady Państwowej ChRL, zachowanie tytułu szefa partii komunistycznej (16.XII.). Ogłoszenie republikami autonomicznymi Wybrzeża Kości Słoniowej, Dahomeju, Górnej Wolty i Nigru (XII.). Umieszczenie na orbicie Ziemi satelity (4 t) przez Amerykanów (19.XII.). Incydent powietrzny egipsko-izraelski (20.XII.). Antykomunistyczne przemówienie NASERA w Egipcie (23.XII.). Plan Pinay-Rueff we Francji (prognozowanie 300 000 000 000 franków podatków, dewaluacja waluty o 17,55% i wprowadzenie tzw. ciężkiego franka przez wymianę 100:1) – (27.XII.). Mowa niepodległościowa LUMUMBY w Kongu Belgijskim (28.XII.). Odrzucenie ultimatum ZSRR w sprawie zmiany statusu Berlina Zach. przez USA, Wielką Brytanię i Francję, wybuch strajku generalnego na Kubie – atak komunistów na Hawanę (31.XII.). MARIO ECHANDI JÍMENEZ prezydentem Kostaryki (do 1962). ARTURO FRONDIZI prezydentem Argentyny (do 1962). MIGUEL YDIGORAS FUENTES prezydentem Gwatemali (do 1963). JORGE ALESSANDRI RODRÍGUEZ prezydentem Chile (do 1964). Rządy junty (WOLFGANG LARRAZÁBAL, EDGAR SANABRIA) w Boliwii. ALBERTO LLERAS CAMARGO prezydentem Kolumbii (do 1962). ADOLFO LÓPEZ MATEOS prezydentem Meksyku (do 1964). BEEL premierem Holandii (do 1959). MOHAMMAD AYUB KHAN prezydentem Pakistanu (do 1968). Autonomia dla Mauritiusu od Wielkiej Brytanii (do 1968). BORG OLIVIER premierem Malty (do 1971). AMERICO DEUS RODRIGUES TOMAS prezydentem Portugalii (do 1974). Utworzenie Fundacji Pahlawi w Iranie (celem pomoc najuboższym mieszkańcom kraju poprzez poprawę służby zdrowia, stanu szkolnictwa, warunków socjalnych, zainicjowanie

	<p>przez szacha programu modernizacji Iranu tzw. Biała rewolucja: rozdział ziemi wśród chłopów, likwidacja analfabetyzmu, stopniowa emancypacja kobiet, tworzenie Korpusu Oświaty i Korpusu Zdrowia, tworzonych przez irańskich studentów – sprzeciw wobec programu konserwatywnych kręgów społecznych i duchowieństwa szyickiego). Przyjęcie Tunezji i Maroka do Ligi Państw Arabskich. ION GHEORGHE MAURER przewodniczącym Prezydium Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Rumunii (do 1961). Krótkie rządy REINO KUUSKOSKI w Finlandii, FAGERHOLM premierem (do 1959). HENDRIK FRENSCH VERWOERD premierem ZPA (do 1966). Przekształcenie Buriato-Mongolskiej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Rad w Buriacką ASRR i powstanie Kałmuckiej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Rad w ZSRR. GRANTLEY ADAMS premierem Federacji Indii Zachodnich (do 1962). Powstanie Komisji Gospodarczej Afryki w Addis Abebie. DYMISTR GANEW-WYRBAŃCOW przewodniczącym Rady Państwa w Bułgarii (do 1964). Założenie Międzynarodowego Instytutu Badań Strategicznych w Londynie. Śmierć GIACOMO BALLI – malarza włoskiego, FREDERICA JOLIOTA-CURIE – francuskiego fizyka, ERNSTA HENKELA – niemieckiego inżyniera, HENRI FARMANA – francuskiego pioniera lotnictwa, KURTA ALDERA – chemika niemieckiego, ALFREDA WEBERA – niemieckiego socjologa, HENRI JUANA RÁMONA JIMÉNEZA – pisarza hiszpańskiego, ROGERA MARTINA DU GARDA – pisarza francuskiego (Rodzina Thibault), LIONA FEUCHTWANGERA – pisarza niemieckiego, ARTURA RODZIŃSKIEGO – polskiego kompozytora, MAURICE’A DE VLAMINCKA – francuskiego malarza.</p>
<p>1959</p>	<p><u>Ucieczka dyktatora BATISTY z Kuby, przejęcie władzy przez siły komunistyczne CASTRO (1.I.). Wystrzelenie przez ZSRR – satelity „Łunnik 1” i przekroczenie po raz pierwszy progu grawitacji Ziemi (zbliżenie się do Księżyca na odległość 7500 km) – (2.I.). 3-dniowe zamieszki w Léopoldville w Kongu Belgijskim (42 ofiary) – (2-4.I.). Wkroczenie oddziałów CASTRO do Hawany, krótka władza MANUELA URRUTÍ LLEÓ, OSVALDO DORTICÓS TORRADO nowym prezydentem (do 1976), de facto rządy CASTRO (8.I.). MICHEL DEBRE premierem Francji (do 1962), DE GAULLE prezydentem Francji (do 1969) – (8-9.I.). Przerwanie tamy w Rivadelago w Hiszpanii (140 ofiar) – (9.I.). Wkroczenie oddziałów Wietnamu Płn. do Laosu (11.I.). 200 000 000 dolarów pożyczki od banków amerykańskich dla Francji (20.I.). Ogłoszenie zamiaru zwołania soboru powszechnego przez papieża JANA XXIII (24.I.). Akcje antysemitki w RFN (Berlin Zach., Hamburg, Fryburg) – (I.). Fala zabawy w hula-hoop w Ameryce Płn. i Europie (I.). XXI Zjazd Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego – umocnienie pozycji CHRUSZCZOWA (I.). SALAN wojskowym gubernatorem Paryża (28.I.). Walki między Chińczykami a Tybetańczykami nad rzeką Brahmaputrą pod Tsenang (I.). Ustawa o szkolnictwie prywatnym we Francji, <u>zawieszenie konstytucji w Monako (RAINIER III) – (29.I.).</u> <u>INDIRA GANDHI, córka premiera Indii, NEHRU na czele Indyjskiego Kongresu Narodowego (2.II.).</u> Zamówienie przez RFN</u></p>

296 amerykańskich myśliwców odrzutowych „Starfighter”, ofensywa wojsk francuskich w Oranie (6.II.). Objęcie przez CASTRO urzędu premiera na Kubie (16.II.). Wystrzelenie amerykańskiego satelity meteorologicznego „Vanguard II” (17.II.). Rozmowy przedstawicieli Wielkiej Brytanii, ludności greckiej i tureckiej Cypru w Londynie (obietnicę za rok pełnej niepodległości Cypru przez Brytyjczyków) – (19.II.). Rozruchy w Brazzaville w Kongu Śr. (20-23.II.). Spotkanie w sprawie organizacji lewicy europejskiej w Londynie (MENDÈS-FRANCE, PIETRO LUIGI NENNI, ANEURIN BEVAN) – (21.II.).

Fala protestów we Francji w wyniku zniesienia emerytur dla kombatantów (II.). Zakończenie strajku górniczego w Borinage w Belgii (24.II.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego w Rodezji Płd. oraz delegalizacja Południoworodezyjskiego Kongresu Narodowego przez władze brytyjskie (25.II.). Powrót abp MAKARIOS III (MICHALISA CHRISTODOULOSA MOUSKOSA) na Cypr po 3 latach wygnania (1.III.). Podjęcie przez Francję decyzji o wycofaniu w razie wybuchu wojny Floty Śródziemnomorskiej z NATO (7.III.). Kara śmierci dla zbrodniarza wojennego, byłego gauleitera Prus Wsch., ERICHA KOCHA w procesie w Polsce (nie wykonanie kary z powodu stanu zdrowia) – (9.III.). Wybuch antychińskiego buntu w Tybecie – śmierć ok. 2 tys. żołnierzy ChRL (10.III.). Zapewnienie EISENHOWERA o nie wycofaniu wojsk amerykańskich z Berlina Zach. i przyjęciu propozycji negocjacji z ZSRR (17.III.). Hawaje 50 stanem USA, cofnięcie ultimatum berlińskiego z 1958 r. przez ZSRR, zakazanie działalności Zgromadzenia na Rzecz Zaprzestania Tortur w Algierii i Francji przez policję (18.III.). Nawiazanie pierwszego kontaktu radarowego z planetą Wenus w USA, Tybet: ogłoszenie niepodległości (19.III.), kontrakcja oddziałów ChRL.

Pierwsza konferencja prasowa DE GAULLE’A we Francji jako prezydenta (25.III.). Cyklon na Madagaskarze (3300 ofiar) – (III.). Wystąpienie Iraku z Paktu Bagdadzkiego, zmiana nazwy organizacji na CENTO (Central Treaty Organization) z siedzibą w Ankarze (III).

Stłumienie powstania w Tybecie przez Chińczyków, zmuszenie Dalajlamy do ucieczki z Lhasy do Indii (siedziba w Dharamsala) – (28.III.). Tsone k/granicy Tybetu z Indiami bazą partyzancką wojsk tybetańskich (przez 1959 r.). Potępienie sojuszków komunistów z katolikami przez JANA XXIII (2.IV.). Rewizja czeskosłowackiego statku handlowego przewożącego broń przeznaczoną dla FLN w Algierii przez władze francuskie (8.IV.). Utworzenie przez lewicę gaullistowską we Francji – Demokratycznego Związku Pracy (UDT), wystrzelenie amerykańskiego satelity „Discoverer II” (14.IV.). Rezygnacja DULLESA ze stanowiska sekretarza stanu USA z powodu choroby, wizyta CASTRO w Waszyngtonie (15.IV.). Zwolnienie JOMO KENYATTY z więzienia w Kenii przez władze brytyjskie, nadzór policyjny (do 1962) – (IV.). Otwarcie pierwszej arabskiej konferencji na temat wydobycia ropy naftowej w Kairze (16.IV.). Opublikowanie szokującego raportu na temat obozów przesiedleńczych w Algierii przez paryski dziennik „Le Monde” (18.IV.). DE VALERA prezydentem Irlandii (do 1973). Otwarcie drogi wodnej między Wielkimi Jeziorami Ameryki Płn. i Oceanem

Atlantyckim przez rzekę Św. Wawrzyńca (25.IV.). LIU SZAO-TSI przewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1968). Nasilenie procesu prywatyzacji w RFN (IV.). Wezwanie do podziemnej walki przeciw konfliktowi w Algierii (pisarz JEAN VERCORS) – (2.V.). Zwycięstwo socjalistów w wyborach parlamentarnych w Austrii (10.V.). Konferencja min. spr. zagr. USA, ZSRR, Wielkiej Brytanii i Francji w Genewie z udziałem przedstawicieli NRD i RFN (11.V.). Wydanie białej księgi o opadach radioaktywnych w Japonii (16.V.). Nacjonalizacja ziemi na Kubie (ogółem 83,1 tys. ha) – (17.V.). Powołanie komisji w Watykanie (kard. DOMENICO TARDINI) mającej zebrać propozycje i sugestie co do tematów przyszłego soboru powszechnego (V.). Początek walk między siłami królewskimi a komunistami w Laosie, wybuch wojny domowej w kraju (18.V.). Zamordowanie mecenasa FLN, AMOKRANE OULD AUDIA w Paryżu (23.V.). Wystrzelenie amerykańskiej rakiety „Jupiter” z 2 małpkami na pokładzie (28.V.). Zapoczątkowanie prac przy budowie tunelu pod Mont Blanc (30.V.). Zalecenie USA, Wielkiej Brytanii i Francji dla RFN w sprawie rezygnacji z możliwości wybierania prezydenta na terenie Berlina Zach., konfiskata mienia byłego marsz. Rzeszy, GÖRINGA w Niemczech (3.VI.). Wycofanie się ADENAUERA z kandydowania na urząd prezydenta RFN (4.VI.). Spotkanie przedstawicieli Francuskiego Ruchu na Rzecz Pokoju w Paryżu (7.VI.). Sprzeciw Francji wobec możliwości zainstalowania na swoim terytorium wyrzutni raketowych i gromadzeniu broni atomowej przez NATO (8.VI.). Wodowanie pierwszego okrętu podwodnego z raketami balistycznymi – „George Washington” w USA (9.VI.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych między Kubą a USA (10.VI.). Zerwanie układu o broni jądrowej z ChRL przez ZSRR (15.VI.). Demonstracje ludności murzyńskiej wobec polityki dyskryminacji rasowej w ZPA – Durban (18.VI.). Uroczyste otwarcie Kanalu Św. Wawrzyńca w USA i Kanadzie (ELŻBIETA II, EISENHOWER), katastrofa lotnicza k/Mediolanu (68 ofiar) – (26.VI.). Spotkanie DE GAULLE-JAN XXIII w Watykanie (27.VI.). Bunt komunistyczny w Indiach w stanie Kerala (1.VII.). Encyklika papieska „Ad Petri Cathedram” (problem ekumenizmu), udana próba wystrzelenia rakiety z 2 psami i królikiem na pokładzie przez ZSRR (2.VII.). Kryzys rządowy w Izraelu (sprawa dostaw broni z RFN), integracja gospodarcza Zagłębia Saary z RFN (5.VII.). Wystawa sztuki współczesnej „Documenta II” w Kassel (11.VII.). Fala zamachów terrorystycznych we Francji, osiągnięcie 28 852 m wysokości przez pilota radzieckiego, WŁADIMIRA ILJUSZYNA na samolocie myśliwskim (14.VII.). Początek strajku hutników (500 tys.) w USA (15.VII.). Podział Kongijskiego Ruchu Narodowego na dwie frakcje: LUMUMBY i KALONJI w Kongu Belgijskim (17.VII.). Oficjalna wizyta wiceprezydenta USA, RICHARDA NIXONA w ZSRR (23.VII.). Operacja wojsk francuskich w Algierii – „Jumelles”, zniszczenie 40% potencjału wojskowego FLN (VII.). Rozruchy w Kongu Śr. przeciw polityce rządu autonomii (35 ofiar) – (28.VII.). Uznanie fiaska koncepcji lansowania budowy komun ludowych w ChRL (2.VIII.). Wizyta NIXONA w Polsce (VIII.).

Wystrzelenie amerykańskiego satelity „Explorer VI”, m.in. sfotografowanie Ziemi (7.VIII.). Powódzie na Tajwanie (ok. 2 tys. ofiar) – (VIII.). Utworzenie parytetowej komisji Wschód-Zachód do spraw rozbrojenia na konferencji min. spr. zagr. w Genewie (13.VIII.). Wznowienie stosunków dyplomatycznych między Jordanią a Zjednoczoną Republiką Arabską (Egipt i Syria) – (14.VIII.). Ograniczenia w odraczaniu służby wojskowej studentom we Francji (18.VIII.). Wizyta EISENHOWERA w krajach Europy Zachodniej: Wielka Brytania, Francja, RFN (VIII.). Tajfun „Vera” w Japonii (śmierć 5 tys. ludzi) – (VIII-IX). Pierwsza inspekcja oddziałów francuskich w Algierii przez DE GAULLE’A (27.VIII.). Napięcie między Indiami a ChRL w wyniku problemu z wytyczeniem przebiegu dokładnej granicy, neutralne stanowisko ZSRR (VIII.). Ofensywa komunistyczna w Laosie (IX.). Poparcie stanowiska Indii w sporze o granice z ChRL przez ZSRR, pogorszenie się stosunków chińsko-radzieckich (9.IX.). Dotarcie radzieckiej sondy „Łunnik II” do Księżyca i wyrzucenie pororczyka z flagą ZSRR (13.IX.). Wizyta CHRUSZCZOWA w USA – ostre starcia słowne ze związkowcami amerykańskimi, rozmowy z przedstawicielami przemysłu i banków, częściowe zrewidowanie uprzedzeń „zimnej wojny” (15-25.IX.). Wzmocnienie skrzydła maoistowskiego w Komunistycznej Partii Chin (IX.). Skrócenie czasu pracy w ZSRR do 7 godzin (21.IX.). Inauguracja pierwszego połączenia telefonicznego między USA a Europą (22.IX.). Zamach na premiera Cejlonu, SOLOMONA BANDARANAIKE w Kolombo (26.IX.). Przedstawienie warunku Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej do podjęcia rozmów z Francją (uzyskanie niepodległości przez Algierię) – (28.IX.). Wizyta CHRUSZCZOWA w Chinach z okazji 10-rocznicy powstania ChRL (1.X.). Aresztowanie na granicy francusko-belgijskiej francuskiego deputowanego, JEAN’A BERTHOMMIERA w wyniku odkrycia bomby (zamiar dokonania zamachu na jednego z przywódców FLN, przebywającemu w Charleroi) – (3.X.). Sfotografowanie ciemnej strony Księżyca przez radziecką sondę kosmiczną „Łunnik III” (4, 18.X.). Afera flag NRD, wiszących na terytorium Berlina Zach. (zerwanie przeszło 70 flag w wyniku akcji policyjnej) – (7.X.). Wynalazki: poduszki (CHRISTOPHER COCKEWELL), mikroskop interferencyjny (firma z NRD – Carl Zeiss). Oświadczenie DE GAULLE’A na temat samookreślenia się Algierii, ferment w rządzącej partii we Francji (8.X.). Zamordowanie lidera ukraińskiej emigracji, BANDERY w Monachium przez agenta KGB, BOGDANA STARZYŃSKIEGO (15.X.). Nieudany zamach na MITTERRANDA, głównego oponenta DE GAULLE’A we Francji (15/16.X.). Wywieszanie flag NRD na terytorium RFN prawnie zakazane (18.X.). Starcia zbrojne na granicy chińsko-indyjskiej w Ladakh (21.X.). Prywatyzacja koncernu Volkswagena w RFN (27.X.). Zamieszki w Stanleyville w Kongu Belgijskim, aresztowanie lidera dążeń niepodległościowych, LUMUMBY przez władze kolonialne (1.XI.). Otwarcie pierwszej autostrady w Wielkiej Brytanii: Londyn-Birmingham (2.XI.). Antyamerykańskie zamieszki w Panamie, zwycięstwo Izraelskiej Partii Pracy (BEN GURION) w wyborach

parlamentarnych w Izraelu (3.XI). Podpisanie umowy o podziale wód Nilu między Egiptem a Sudanem (dla Sudanu – 18,5 mld m³, dla Egiptu – 55,5 mld m³) – (8.XI.). Uchwalenie nowego programu partii przez socjaldemokratów RFN w Bad Godesberg, odrzucenie ideologii marksistowskiej (13.XI.). Pierwszy układ o powołaniu Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu w Sztokholmie (Austria, Dania, Norwegia, Portugalia, Szwecja, Szwajcaria, Wielka Brytania) – (20.XI.). Uchwalenie rezolucji ONZ o wezwaniu do rezygnacji z przeprowadzania prób jądrowych na świecie (21.XI.). Manifestacje antyamerykańskie w Japonii (27.XI.). Napięcie algiersko-francuskie (XI.). Podpisanie układu w sprawie Antarktydy przez Argentynę, Chile, Australię, Francję, Norwegię, Wielką Brytanię, ZSRR, USA, Nową Zelandię, Belgię, ZPA i Japonię (uznanie Antarktydy za obszar neutralny i wykorzystywany tylko do celów naukowych (pomiaru pokrywy lodowej, ruchu lodów, miejsc wolnych od lodów, natężenia pola magnetycznego, jezior ciepłej wody, obserwacji pogody, światła polarnego, kartografia) – (1.XII.). Przerwanie tamy we Frejus we Francji (400 ofiar) – (2.XII.). Podróż EISENHOWERA po Europie, Afryce i Azji, udział w konferencji paryskiej wraz z DE GAULLE’M, ADENAUER’EM i premierem Wielkiej Brytanii, MACMILLAN’EM (omówienie stanowiska państw zachodnich wobec ZSRR) – (XII.). Demonstracja w obronie szkół publicznych we Francji (6.XII.). Umowa między Europejską Wspólnotą Węgla i Stali a Belgią o uzdrowieniu belgijskiego przemysłu węglowego, nagrody Nobla (chemia – JAROSLAV HEYROVSKÝ (Czechosłowacja), fizyka – OWEN CHAMBERLAIN i EMILIO GINO SEGRÈ (USA), fizjologia lub medycyna – SEVERO OCHOA i ARTHUR KORNBERG (USA), literatura – SALVATORE QUASIMODO (Włochy), pokojowa – PHILIP JOHN NOEL-BAKER (Wielka Brytania)) – (10.XII.). Referendum niepodległościowe w Kongu Belgijskim (20.XII.). Ślub szacha Iranu, MOHAMMADA REZY ze studentką z Indii, FARAH DIBĄ w Teheranie (21.XII.). Trzydniowe rozruchy na Martynice (22-24.XII.). Przegłosowanie ustawy o pomocy dla szkolnictwa prywatnego we Francji (24.XII.). Memorial Austrii na sesji ONZ w sprawie poszerzenia autonomii obszaru Górna Adyga (Tyrol Płd.) we Włoszech. Program rządu ZPA, zakładający założenie kilku bantustanów dla czarnej ludności kraju (na 13% powierzchni państwa). Rawalpindi stolicą Pakistanu (do 1966). Początek aktywności baskijskiej organizacji ETA (Kraj Basków i Wolność) w Hiszpanii. BETANCOURT prezydentem Wenezueli (do 1964). III Rządząca Rada Narodowa w Urugwaju (do 1963). HEINRICH LÜBKE prezydentem RFN (do 1969). SAVANGVATTHANA królem Laosu (do 1975). SUKSELAINEN premierem Finlandii (do 1961). Przystąpienie Hiszpanii do OEEC. Ucieczki do RFN: 143,9 tys. Niemców z NRD. LEE KUAN YEW premierem Singapuru (do 1990). DE QUAY premierem Holandii (do 1963). Utworzenie Międzynarodowej Federacji Przetwarzania Informacji w Paryżu. Powstanie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasbourgu. Śmierć LESTERA YOUNGA – amerykańskiego muzyka jazzowego, RAYMONDA CHANDLERA –

	<p>amerykańskiego pisarza (<i>Wysokie okno, Żegnaj, laleczko, Długie pożegnanie, Tajemnica jeziora</i>), FRANKA LLOYDA WRIGHTA – architekta amerykańskiego, HECTORA VILLA LOBOSA – kompozytora brazylijskiego, SYDNEY BECHETA – amerykańskiego muzyka jazzowego, GEORGE GROSZA – malarza i rysownika niemieckiego, sir JACOBA EPSTEINA – rzeźbiarza angielskiego, ALFREDA KUBINA – malarza austriackiego, CHARLESA WILSONA – fizyka angielskiego, BORISA VIANA – pisarza francuskiego, ERROLA FLYNNA – aktora amerykańskiego, GÉRARDA PHILIPPE'A – aktora francuskiego.</p>
<p>1960</p>	<p><u>Ogłoszenie niepodległości Kamerunu Francuskiego</u>, wystrzelenie amerykańskiego satelity meteorologicznego „Tiros I”, rozpoczęcie służby wojskowej przez pierwszy amerykański atomowy okręt podwodny wyposażony w rakiety średniego zasięgu, wprowadzenie reformy walutowej we Francji (1.I.). <u>Śmierć słynnego pisarza francuskiego, CAMUSA w wypadku samochodowym pod Sens we Francji, podpisanie konwencji o utworzeniu Europejskiej Strefy Wolnego Handlu (EFTA) tzw. II układ w Kopenhadze (Portugalia, Austria, Szwecja, Dania, Wielka Brytania, Szwajcaria, Norwegia) – (4.I.). Aresztowanie uczestników manifestacji antysemickiej w RFN, opublikowanie raportu Czerwonego Krzyża o torturowaniu więźniów w Algierii przez paryski dziennik „Le Monde” (5.I.). <u>Początek budowy zapory na Nilu w Asuanie (7.I.). Rozpoczęcie regularnych rejsów między Francją a Korsyką – prom „Napoleon” (8.I.). Manifestacje rolnicze we Francji (11.I.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Kenii przez władze brytyjskie (12.I.). Katastrofa lotnicza kolumbijskiego samolotu pasażerskiego na trasie z Nowego Jorku do Ameryki Płd. (37 ofiar) – (18.I.). Konferencja belgijsko-kongijska w Brukseli w sprawie niepodległości Konga Belgijskiego (20.I.-18.II.). Zdymisjonowanie komendanta wojskowego w Algierii, MASSU przez DE GAULLE'A (22.I.), wybuch zamieszek w Algierze (20 ofiar) kierowanych przez francuskich nacjonalistów (JO ORTIZ, PIERRE LAGAILLARDE), walki z siłami rządowymi (24.I.-1.II.). Wyprawa na dno Rowu Mariańskiego – osiągnięcie 10 916 m przez batyskaf „Trieste” (JACQUES PICCARD, DONALD WALSH) – (25.I.). Pierwsze rozmowy w sprawie ewentualnego przyjęcia Grecji do EWG, <u>kapitulacja francuskich nacjonalistów w Algierze – ucieczka ORTIZA do Hiszpanii, LAGAILLARDE osadzony w więzieniu (1.II.). Prawo wydawania dekretów z mocą ustawy dla DE GAULLE'A we Francji (4.II.). Napięcie między ZSRR a ChRL (inne koncepcje polityki z państwami zachodnimi) – (II.). Uruchomienie największego na świecie akceleratora elementarnych cząstek materii w Genewie (5.II.). Oświadczenie państw Układu Warszawskiego o suwerenności i równouprawnieniu członków w Moskwie (9.II.). Rozruchy 30 tys. rolników w Amiens we Francji (11.II.). Kampania zbierania podpisów pod petycją w sprawie ochrony świeckiej szkoły publicznej we Francji, zniszczenie przez burzę największego sterowca świata ZPG-3W (120 m długości) w amerykańskiej bazie w Massachusetts, <u>Francja mocarstwem atomowym – próbny wybuch jądrowy na pustyni Tanezrouf na</u></u></u></u></p>

Saharze (13.II.). Protest Maroka przeciw francuskim próbom nuklearnym na Saharze, odwołanie ambasadora z Francji, zakup dużej ilości kubańskiego cukru przez ZSRR (15.II.). Wezwanie ABBASA w Tunisie do Europejczyków o utworzenie wraz z Arabami Republiki Algierskiej, aresztowanie pastora MARTINA LUTERA KINGA, przywódcy ruchu antyrasistowskiego w USA – Atlanta (17.II.). Przyjęcie 30.VI.1960 r. jako dnia niepodległości Konga Belgijskiego przez konferencję belgijsko-kongijską w Brukseli (18.II.). Igrzyska VIII Olimpiady Zimowej w Squaw Valley (hokej: USA, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (7 złotych, 5 srebrnych, 6 brązowych, łącznie 18 medali), 2.USA (3 złote, 4 srebrne, 3 brązowe, łącznie 10 medali), 3.Norwegia (3 złote, 3 srebrne, łącznie 6 medali)) – (18-28.II.). Trzęsienie ziemi w Maroku – tragedia miasta Agadir (zburzone w 90%, 2-3 tys. ofiar) – (1.III.). Inspekcja wojsk francuskich w Algierii przez DE GAULLE'A (3.III.). Umowa o współpracy kulturalnej między ZSRR a Afganistanem w Moskwie, eksplozja francuskiego statku z bronią w Hawanie (4.III.). Prawa wyborcze dla kobiet w kantonie genewskim w Szwajcarii, zamieszki w Kamerunie (6.III.). Spotkanie BEN GURION-ADENANUER w hotelu Waldorf-Astoria w Nowym Jorku, pierwsza w historii rozmowa izraelsko-niemiecka na tym szczepku (14.III.). Konferencja rozbrojeniowa w Genewie (uczestnicy: USA, ZSRR, Wielka Brytania, Francja, Włochy, Kanada, Polska, Bułgaria, Rumunia, Czechosłowacja, koncepcja całkowitego rozbrojenia w 3 etapach (brytyjska), kwestia rozbrojenia w ciągu 4 lat (radziecka), propozycja podpisania układu o zaprzestaniu doświadczeń z bronią jądrową (radziecka)) – (III.). Zatwierdzenie przez Bundestag w RFN procesu prywatyzacji Volkswagena (20% dla państwa, 20% dla kraju federalnego Dolna Saksonia, 60% dla udziałowców prywatnych), zgoda prezydenta USA, EISENHOWERA na szkolenie przeciwników CASTRO przez CIA (17.III.). Powołanie w Algierii muzułmańskich pomocniczych oddziałów policyjnych (20.III.). Projekt ustawy o obowiązkowym w tygodniu wolnym dniu od pracy dla rzemiosła i handlu – Belgia, wprowadzenie dowodów tożsamości dla ludności kolorowej w ZPA – wybuch zamieszek (21.III.). Początek wizyty CHRUSZCZOWA we Francji, dokonanie syntezy termonuklearnej przez amerykańskich naukowców w Los Alamos – stan Nowy Meksyk (23.III.). Starcia policji ze studentami w Meksyku (24.III.). Umowa gospodarcza między Polską a Kubą (31.III.). Drugi próbny wybuch francuskiej bomby atomowej – Reggane na Saharze (1.IV.). 10 Oscarów dla amerykańskiego filmu „Ben Hur” (główny rola CHARLTON HESTON) – (5.IV.). Manifestacje rolników w 18 miastach Francji – sprzeciw wobec nowej ustawie rolnej (200 tys. osób) – (7.IV.). Zakończenie kolektywizacji w NRD (6,45 mln ha w rękę spółdzielni) – (14.IV.). Sprawa „krzyża” w Nowej Hucie w Polsce (17.IV.). Wprowadzenie stanu wojennego w Korei Płd. po rozruchach w Seulu (18.IV.). Przeniesienie stolicy Brazylii z Rio de Janeiro do Brasílii (architekci nowej stolicy: LUCIO COSTA, OSCAR NIEMEYER SOARES FILHO) – (21.IV.). Zniszczenie miasta Lar w Iranie przez trzęsienie ziemi (24.IV.). [Niepodległość Togo](#)

(27.IV.), SYLVANUS OLYMPIO prezydentem (do 1963). Umowa o współpracy naukowej między Francją a ZSRR, manifestacje antyrządowe w Ankarze i Stambule – wprowadzenie stanu wojennego w Turcji (30.IV.). Zestrzelenie przez radziecką obronę przeciwlotniczą amerykańskiego samolotu szpiegowskiego U-2 nad terytorium ZSRR, aresztowanie pilota FRANCISA GARY POWERSA, początek kryzysu dyplomatycznego między ZSRR a USA (1.V.). Podanie faktu o U-2 do wiadomości opinii publicznej przez ZSRR, LEONID ILJICZ BREŻNIEW nowym przewodniczącym Rady Najwyższej ZSRR po WOROZYŁOWIE (5.V.). Zwycięstwo partii komunistycznej w wyborach parlamentarnych w Wietnamie Płn. (8.V.). Dopuszczenie do sprzedaży pigułki antykoncepcyjnej w USA (9.V.). Tajna akcja izraelskich służb specjalnych na terenie Argentyny – porwanie hitlerowskiego zbrodniarza wojennego, EICHMANN (kierującego eksterminacją narodu żydowskiego podczas II wojny światowej) i przewiezienie go na sąd w Izraelu (11, 20.V.). Obiecanie ZSRR zaprzestania wszelkiej działalności zwiadowczej przez USA (EISENHOWER) – (12.V.). Wystrzelenie pierwszego satelity komunikacyjnego – „Echo I” (USA) – (13.V.). Początek spotkania mocarstw: USA, ZSRR, Wielka Brytania i Francja w Paryżu, memorandum CHRUSZCZOWA wobec incydentu z U-2 i żądanie wyraźnego uznania tego za akt agresji i zakazu lotu tych maszyn (14.V.). Zerwanie obrad konferencji paryskiej przez ZSRR (17.V.). Wystrzelenie amerykańskiego satelity „Midas I”, wykrywającego rakiety międzykontynentalne, zdobycie Mount Everest przez chińską wyprawę badawczą (24.V.). Film „La Dolce Vita” FELLINIEGO. Gwałtowne trzęsienie ziemi w Chile oraz erupcje 9 wulkanów (tysiące ofiar), wojskowy zamach stanu w Turcji (gen. CEMAL GÜRSEL) – (27.V.). Przejęcie niektórych urzędów w byłej francuskiej bazie wojskowej w Bizercie przez Tunezyjczyków, nasilenie rozbieżności w stosunkach między ZSRR a ChRL tzw. Notatka informacyjna (atak komunistów radzieckich na odchylenia w polityce Komunistycznej Partii Chin) – (1.VI.). Początek operacji „Camoens” w Kongu Belgijskim (celem ochrona obywateli belgijskich opuszczających terytorium byłej kolonii) – (9.VI.). Skarga Argentyny na Izrael do Rady Bezpieczeństwa ONZ w związku z porwaniem EICHMANN i pogwałceniem jej suwerenności (VI.). Uporządkowanie materiału przez komisję soborową w Watykanie i ujęcie go w 70 schematów przyszłego soboru powszechnego (VI.). Poufne rozmowy DE GAULLE’A z dowódcą IV wilajatu w Algierze okręgu Frontu Wyzwolenia Narodowego, SI SALAHM (10.VI.). Tymczasowa konstytucja w Turcji – władza w ręku wojskowych (13.VI.). Umowa Francji z RFN w sprawie odszkodowań dla francuskich ofiar nazizmu (15.VI.). Niepodległość Senegalu, LÉOPOLD SÉDAR SENGHOR prezydentem (do 1981) i Sudanu Francuskiego, prezydentem MODIBO KEITA (do 1968) – utworzenie Federacji Mali (Sudan Francuski (Mali) i Senegal, istniała do VIII.) – (20.VI.). 10,0 sek. w biegu na 100 m (Niemiec ARMIN HARRY) – (21.VI.). Potępienie Izraela 9 głosami Rady Bezpieczeństwa ONZ (od głosu wstrzymują się Polska i ZSRR),

wydanie rezolucji o obowiązku ekstradycji zbrodniarzy wojennych i karania ich przed właściwymi sądami (23.VI.). Ogłoszenie niepodległości Somali Brytyjskiego i Madagaskaru (26.VI.), PHILIBERT TSIRANANA prezydentem Madagaskaru (do 1972).
 Fiasko negocjacji rozejmowych w Melun we Francji między rządem francuskim (gen. DE GASTINES, ROGER MORIS) a Tymczasowym Rządem Republiki Algierskiej (MOHAMMAD BEN YAHIA, AHMAD BUMENDJEL) – (28.VI.). Nacjonalizacja rafinerii ropy naftowej amerykańskiej firmy Texaco na Kubie (29.VI.). Apel central związkowych we Francji dotyczący Algierii, niepodległość Konga Belgijskiego zw. teraz Kongo-Léopoldville – JOSEPH KASAVUBU prezydentem (do 1965), LUMUMBA premierem (do 1961) – (30.VI.). Niepodległość Somali Włoskiego – zjednoczenie z Somali Brytyjskim, proklamacja Republiki Somalii w Mogadiszu, ABDULLAH ADEN OSMAN prezydentem (do 1967), nacjonalizacja instalacji petrochemicznych amerykańskich firm Shell i Esso na Kubie (1.VII.). Zmniejszenie importu kubańskiego cukru o 95% przez USA (6.VII.). I Puchar Europy Narodów w piłce nożnej we Francji (uczestnicy: Francja, ZSRR, Jugosławia, Czechosłowacja, 1.ZSRR 2.Jugosławia, 3.Czechosłowacja, 4.Francja) – (6-10.VII.). Odwołanie radzieckich specjalistów z ChRL przez władze ZSRR. (VII.). Zagrożenie atakiem raketowym przez ZSRR w przypadku uderzenia USA na Kubę (8.VII.). Ogłoszenie secesji Katangi (MOISE CZOMBE) od Konga, wojna domowa w Kongu (do 1965) – (11.VII.), zwrócenie się Konga z prośbą o pomoc do ONZ (wysłanie sił pokojowych do Katangi), skierowanie się wojsk belgijskich do Konga (13.VII.), zerwanie stosunków dyplomatycznych z Belgią przez Kongo (14.VII.), dotarcie pierwszych oddziałów pokojowych ONZ do Konga (15.VII.), prośba LUMUMBY do ZSRR o interwencję w konflikcie, bunt kongijskich oddziałów bezpieczeństwa przeciw belgijskim oficerom (16.VII.), nasilenie się aktów agresji wobec ludności europejskiej w Kongu (15 tys. uchodźców) – (VII.).
 Odmowa uznania Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej jako jedyne go reprezentanta narodu algierskiego przez DE GAULLE'A (20.VII.). Pierwsza kobieta w historii na stanowisku premiera – SIRIMAVO BANDARANAIKE na Cejlonie (do 1965) – (21.VII.).
 Negocjacje między Kongiem (LUMUMBA) a sekretarzem gen. ONZ (HAMMARSKJÖLD) w Nowym Jorku (VII.). Utworzenie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju – OECD w Paryżu (Austria, Belgia, Dania, Francja, Luksemburg, Grecja, Holandia, RFN, Irlandia, Islandia, Kanada, Norwegia, Portugalia, Hiszpania, Szwajcaria, Szwecja, Turcja, USA, Wielka Brytania, Włochy) – (23.VII.). Wizyta sekretarza generalnego ONZ, HAMMARSKJÖLDA w Kongu (28.VII.). Niepodległość Dahomeju, HUBERT MAGA prezydentem (do 1963) – (1.VIII.). Ogłoszenie niepodległości Nigru, HAMANI DIORI prezydentem (do 1974), powrót LUMUMBY do Konga i oskarżenie ONZ o współpracę z wojskami belgijskimi, ogłoszenie stanu wojennego i wydanie rozkazu ataku wojsk na komandosów belgijskich, masakra żołnierzy kanadyjskich i marokańskich z oddziałów ONZ (3.VIII.). Rekord świata w szybkości

lotu samolotem (North American X-15 pilotowany przez WALKERA osiąga 3440 km/h (4.VIII.). Niepodległość Górnej Wolty, MAURICE YAMEOGO prezydentem (do 1966) – (5.VIII.). Nacjonalizacja wszystkich przedsiębiorstw amerykańskich na Kubie (CASTRO), niepodległość Wybrzeża Kości Słoniowej, FELIX HOUPHOUËT-BOIGNY prezydentem (do 1993) – (7.VIII.). Secesja prowincji Kasai od Konga, prezydentem KALONJI (8.VIII.). Decyzja RB ONZ o wysłaniu do Konga nowego kontyngentu sił zbrojnych w celu przywrócenia porządku i zapewnienia ochrony ludności (9.VIII.). Niepodległość Czadu, NGARTA (FRANÇOIS) TOMBALBAYE prezydentem (do 1975) – (11.VIII.). Wydalenie dwóch urzędników ambasady Francji ze Szwajcarii pod zarzutem szpiegostwa (12.VIII.). Ogłoszenie niepodległości przez Republikę Środkowoafrykańską, DAVID DACKO prezydentem (do 1966) – (13.VIII.). Niepodległość Konga Środkowego zw. teraz Kongo-Brazzaville, FULBERT YOULOU prezydentem (do 1963) – (15.VIII.). Akt niepodległości Cypru, abp MAKARIOS III prezydentem (do 1977), przywódca Turków Cypryjskich, KUÇUK wiceprezydentem – (16.VIII.). Niepodległość Gabonu, LEON M'BA prezydentem (do 1967), zerwanie stosunków dyplomatycznych z Holandią przez Indonezję (17.VIII.). Nasilenie walk między siłami ONZ a wojskami Kongo-Léopoldville (18.VIII.). Skazanie pilota U-2, POWERSA za szpiegostwo na karę 10 lat więzienia w ZSRR (19.VIII.). Wycofanie się Senegalu z Federacji Mali, pełna niezależność (20.VIII.). Krwawe starcia na granicy somalijsko-etiopskiej – nieudana ofensywa oddziałów Somalii na etiopską prowincję Ogaden (21.VIII.). Żądanie Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej przeprowadzenia referendum niepodległościowego pod kontrolą ONZ (22.VIII.). Igrzyska XVII Olimpiady w Rzymie (zwycięzca maratonu: BIKILA ABEBE (Etiopia), klasyfikacja medalowa:

1. ZSRR (43 złote, 29 srebrnych, 31 brązowych, łącznie 103 medale).
2. USA (34 złote, 18 srebrnych, 16 brązowych, łącznie 68 medali),
3. Włochy (13 złotych, 10 srebrnych, 13 brązowych, łącznie 36 medali) – (25.VIII.-11.IX.).

Likwidacja secesji Kasai przez oddziały Kongo-Léopoldville (27.VIII.). Konferencja 13 niepodległych państw afrykańskich (zwrócenie się do LUMUMBY o umiarkowanie w działaniach) – (31.VIII.). Porozumienie między Francją a Marokiem w Rabacie w kwestii ewakuacji francuskich baz wojskowych (1.IX.). Manifest „121” we Francji (5.IX.). Śmierć PIECKA, prezydenta NRD (7.IX.). Wydalenie z ZPA anglikańskiego biskupa, sprzeciwiającego się polityce apartheidu, WALTER ULBRICHT przewodniczącym Rady Państwa w NRD (do 1973) – (12.IX.). Wojskowy zamach stanu w Kongu-Léopoldville, obalenie LUMUMBY, przejęcie rządów przez płk. JOSEPHA DÉSIÉ MOBUTU (przy poparciu Belgii i USA), deklaracja gen. SALANA we Francji o nienaruszalności Algierii, powstanie Organizacji Krajów Eksportujących Ropę Naftową (Organization of the Petroleum Exporting Countries – OPEC) na konferencji w Bagdadzie (Irak, Iran, Kuwejt, Arabia Saudyjska, Wenezuela) – (14.IX.). Napięcie między Jordanią a Zjednoczoną Republiką

Arabską (terytorium Syrii) – (16.IX.). Mobilizacja wojsk wiernych LUMUMBIE w Kongu-Léopoldville (poparcie Ghany, Gwinei i Indii) – (IX.). Oficjalny koniec Federacji Mali (22.IX.). Wodowanie amerykańskiego lotniskowca „Enterprise” o napędzie atomowym (24.IX.). 20 968 uciekinierów z NRD w Berlinie Zach. w tym miesiącu (30.IX.). Niepodległość Nigerii, NNAMDI (BENJAMIN) AZIKIWE premierem (do 1963) – (1.X.). Manifestacje kombatanatów w Paryżu przeciw manifestowi „121” (3.X.). Wystrzelenie przez USA satelity telekomunikacyjnego „Courier 1B” (4.X.). Manifest 200 intelektualistów we Francji, opowiadających się za Algierią Francuską, referendum: zwycięstwo zwolenników ogłoszenia republiki w ZPA (5.X.). Pierwszy numer magazynu „Jeune Afrique” w Tunezji (BECHIR BEN YAHMED) – (10.X.). Cyklon i powódzie w Pakistanie Zach. (6 tys. ofiar), zamach na przywódcę japońskiej partii socjalistycznej, INEJIRO ASANUME (11.X.). Wystrzelenie amerykańskiej rakiety „Atlas” z 3 myszami na pokładzie, barwne wystąpienie CHRUSZCZOWA na sesji ONZ w Nowym Jorku (uderzanie butem w pulpit) – (13.X.). 3 tys. zwolnionych robotników w zakładach Renault we Francji (17.X.). Zalecenie ONZ co do podjęcia negocjacji między Włochami a Austrią w sprawie Górnej Adygi (Południowego Tyrolu) – (X.). Starcia z partyzantami Viêt Congu w Wietnamie Płd., uczestnictwo oddziałów armii RFN (po raz pierwszy od II wojny światowej) w manewrach poza granicami kraju (26.X.). Wejście w życie układu o unii ekonomicznej Beneluxu z 3.II.1958 r. (1.XI.). Zamordowanie FELIXA MOUMÉ, przywódcę opozycji kameruńskiej w Genewie (3.XI.). Demonstracyjne opuszczenie konferencji 81 partii komunistycznych w Moskwie przez przywódcę Albanii, HOXHE (11.XI.). Upadek powstania antyprezydenckiego w Wietnamie Płd. (12.XI.). Przyjęcie delegatów Kongo-Léopoldville (przedstawicieli KASAVUBU) i odwołanie przedstawicieli LUMUMBY z ONZ (22.XI.). Zniesienie obowiązku powszechnej służby wojskowej w Wielkiej Brytanii (23.XI.). Ucieczka premiera LUMUMBY z Léopoldville do Stanleyville (XI.). Niepodległość Mauretanii, MUHTAR OULD DADDAH prezydentem (do 1978) – (28.XI.). Ustawa o utworzeniu stacji radiowych w RFN o międzynarodowym zasięgu: Deutsche Welle, Deutschlandfunk, ucieczka głównego konstruktora przemysłu NRD, FRITZA FREITAGA do RFN (29.XI.). Schwytanie i uwięzienia byłego premiera LUMUMBY przez żandarmerię gen. MOBUTU w Kongu-Léopoldville, start radzieckiej sondy kosmicznej z 2 psami na pokładzie (1.XII.). Film „Spartakus” STANLEY’A KUBRICK’A. Konfiskata przedsiębiorstw belgijskich w Egipcie przez NASERA (2.XII.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Belgią przez Ghanę (5.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – DONALD ARTHUR GLASER (USA), chemia – WILLARD FRANK LIBBY (USA), literatura – SAINT JOHN PERSE (Francja), fizjologia lub medycyna – sir FRANK MAC FARLANE BURNET (Australia) i sir PETER BRIAN MEDAWAR (Wielka Brytania), pokojowa – ALBERT JOHN LUTHULI (ZPA)) – (10.XII.). Wizyta DE GAULLE’A w Algierii, zamieszki w Algierze (60 ofiar), Oranie (4 ofiary) – (12.XII.). 200

ofiar mrozów w USA (13.XII.). Porozumienie paryskie w sprawie utworzenia OECD (oficjalny dokument, koordynowanie współpracy w zakresie rozwoju gospodarczego, wzrostu zatrudnienia i stopy życiowej w krajach członkowskich oraz umocnienia stabilizacji finansowej, głównym organem OECD – Rada, złożona z ministrów lub stałych przedstawicieli państw członkowskich, mianowanie przez nią Komitetu Wykonawczego i Komisji Roboczych, w składzie OECD – Międzynarodowa Agencja Energetyczna, Agencja Energii Atomowej, Ośrodek Rozwoju (14.XII.). Katastrofa lotnicza w Nowym Jorku (142 ofiary) – (16.XII.). Początek strajku generalnego w Belgii, utworzenie Frontu Wyzwolenia Narodowego w Wietnamie Płd., fiasko przewrotu w Etiopii, dementi Izraela w sprawie prowadzenia prac nad produkcją bomby atomowej (20.XII.). Rozwiązanie Narodowego Frontu na Rzecz Algierii Francuskiej (FNAF) we Francji (24.XII.). Trzeci wybuch francuskiej bomby atomowej na Saharze (27.XII.). Negocjacje radziecko-amerykańskie w sprawie spłaty części kredytów w ramach Lend-Lease Act z 1941 r. przez ZSRR. Namibia: powstanie Organizacji Ludu Afryki Południowo-Zachodniej (SWAPO). Zakończenie dzieła wznoszenia nowej stolicy Brazylii – Brasilia (NIEMEYER). Pobyt PERÓNA w Hiszpanii (do 1973). NYERERE premierem Tanganiki (do 1962). Kryzys parlamentarny w Indonezji. Medog główną bazą partyzantów tybetańskich w ChRL (do 1962). Przyjęcie Gabonu, Nigerii, Nigru, Czadu, Republiki Środkowoafrykańskiej, Cypru, Konga-Brazzaville, Konga-Léopoldville, Górnej Wolty, Wybrzeża Kości Słoniowej, Somalii, Mali, Senegalu, Dahomeju, Togo i Madagaskaru do ONZ. Utworzenie Grupy Brazzaville (13 państw z terenu dawnej francuskiej Afryki Zachodniej i Równikowej). Krótka władza JUSTO FIGUEROI w Ekwadorze, VELASCO IBARRA prezydentem (do 1961). ESTENSSORO prezydentem Boliwii (do 1964). CHIARI prezydentem Panamy (do 1964). MOSHOESHOE II królem Lesotho (do 1990). Obalenie władzy TRUJILLO MOLINY na Dominikanie, JOAQUÍN BALAGUER RICARDO prezydentem (do 1962). Rządy junty wojskowej w Salwadorze (do 1961). Ogłoszenie republiki w Ghanie, NKRUMAH prezydentem (do 1966). KEITH JACKA HOLYOAKE premierem Nowej Zelandii (do 1972). ABDULLAH sultanem Zanzibaru (do 1963). SIHANOUK szefem Państwa Kambodży (do 1970). U NU premierem i prezydentem Birmy (do 1962). VIGGO KAMPMANN premierem Danii (do 1962). PETITPIERRE prezydentem Szwajcarii. Powstanie Strategicznych Wojsk Raketowych w ZSRR (CHRUSZCZOW). Wylądowanie śmigłowcem na wysokości 6004 m (Francuz JEAN BOULET na „Alouette III” w Himalajach). Utworzenie Stowarzyszenia Wolnego Handlu Ameryki Łacińskiej – LAFTA w Montevideo (Argentyna, Boliwia, Brazylia, Chile, Ekwador, Kolumbia, Meksyk, Paragwaj, Peru, Urugwaj, Wenezuela). Powstanie obozu szkoleniowego dla emigrantów kubańskich w Gwatemali (ponad 5 tys.) oraz bazy dla amerykańskich sił powietrznych w Nikaragui (potrzebnych do przyszłej operacji obalenia reżimu CASTRO na Kubie). Koniec władzy LI SYNG-MANA w Korei Płd., wojskowy zamach stanu

	<p><i>gen. CZANGA. AHMAD emirem Kataru (do 1972). Powstanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju w Waszyngtonie. ANDRIEJ GRIECZKO naczelnym dowódcą UW (do 1967). Krótka władza SULTANA HISAMUDDINA ALAMA SHAHA AL-HAJ w Federacji Malajskiej, TUANKU SYED PUTRA nowym królem (do 1965). Śmierć BORYSA PASTERNAKA – pisarza rosyjskiego, MAXA VON LAUE – fizyka niemieckiego, CLARKA GABLE’A – aktora amerykańskiego, CLARY HASKIL – pianistki rumuńskiej, EDWINA FISCHERA – pianisty szwajcarskiego, MODO ROBIN – francuskiej sopranistki.</i></p>
<p>1961</p>	<p><i>Reforma walutowa w ZSRR (2.I.). <u>Ponowne zerwanie stosunków dyplomatycznych między Kubą a USA</u>, separatystyczny rząd Laosu na południu kraju (książę BOUN OUM) i uznanie go w Vientiane przez parlament (4.I.). <u>Protest Nigerii przeciw francuskim próbom nuklearnym na Saharze – zerwanie stosunków dyplomatycznych z Francją (6.I.). Referendum dotyczące samostanowienia ludności algierskiej we Francji i Algierii (8.I.)</u>. Amerykańska wyprawa na Biegun Południowy (MARY BYRD) i jego zdobycie (11.I.). Odwołanie radzieckich specjalistów z Albanii (CHRUSZCZOW). Wykrycie radzieckiej siatki szpiegowskiej przez Intelligence Service w Londynie (16.I.). <u>Zamordowanie byłego premiera Kongo-Léopoldville, LUMUMBY przez oddziały Katangi w miejscowości Elisabethville (17.I.)</u>. JOHN FITZGERALD KENNEDY prezydentem USA (do 1963). Żądanie wycofania się wojsk francuskich z Mali (20.I.). Zakończenie się strajku powszechnego w Belgii (przeciw wprowadzeniu ustawy o opodatkowaniu ludności) – (23.I.). Dymisja sekretarza generalnego NATO, SPAAKA (31.I.). Uchwalenie statutu OPEC na konferencji w Caracas (organem najwyższym Konferencja przedstawicieli rządów państw członkowskich, wykonawczym Rada Gubernatorów, Komisja Ekonomiczna, Sekretariat, siedziba główna w Wiedniu) – (I.). <u>Konferencja w Casablance (powstanie tzw. Grupy Casablanki – Ghana, Gwinea, Mali, Egipt, Maroko, Tymczasowy Rząd Republiki Algierskiej, uchwalenie Karty Afryki: atak na neokolonializm i wezwanie wszystkich państw afrykańskich do ściślejszej integracji) – (I.)</u>. Utworzenie Unii Afrykańsko-Malgaskiej przez 13 państw afrykańskich Grupy Brazzaville. Pierwsze wystrzelenie rakiety międzykontynentalnej „Minuteman” na paliwo stałe w USA (1.II.). Kupno zboża kanadyjskiego przez ChRL na sumę 60 000 000 dolarów (6.II.). Incydent francusko-radziecki w przestrzeni powietrznej nad północną Algierią (10.II.). Wystrzelenie francuskiej rakiety „Veronique” ze szczurem na pokładzie z bazy w Colomb-Béchar w Algierii w przestrzeń kosmiczną, start radzieckiej sondy kosmicznej w kierunku Wenus ze „Sputnika VIII” (12.II.). <u>Poinformowanie światowej opinii publicznej o losie LUMUMBY przez Kongo-Léopoldville, JOSEPH ILEO nowym premierem, protesty międzynarodowe – podpalenie ambasady Belgii w Kairze, powołanie kontrrządu przez ANTOINE GIZENGE, uznanego przez wiele państw m.in. Czechosłowację, Jugosławię, Rumunię (13.II.)</u>. Katastrofa lotnicza na lotnisku Zaventem w Brukseli (73 ofiary) – (15.II.). Fala demonstracji studentów afrykańskich w Paryżu</i></p>

przeciw obecności wojsk belgijskich w Kongu-Léopoldville (16.II.). Tajne rozmowy GEORGESA POMPIDOU, szefa gabinetu DE GAULLE'A z emisariuszami Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej w Szwajcarii (20.II.). Śmierć MOHAMMADA V w Maroku, HASAN II nowym królem (do 1999) – (26.II.). Utworzenie Korpusu Pokoju w USA (grupa ochotników dla niesienia pomocy krajom rozwijającym się) – (1.III.). Rewaluacja marki w RFN (5.III.). Amerykański plan KENNEDY'EGO dla Ameryki Łacińskiej (pomoc finansowa w wysokości 500 000 000 dolarów), przystąpienie Cypru do brytyjskiej Wspólnoty Narodów (13.III.). Rozpoczęcie przygotowań do rozmów francusko-algierskich w Évian-les-Bains, oświadczenie Tajwanu (Republiki Chińskiej) o gotowości do odbicia Chin kontynentalnych (19.III.). Umowa francusko-amerykańska o budowie wspólnego satelity, powstanie Rady Rewolucyjnej (rządu Kuby na emigracji) pod przewodnictwem MIRO JOSÉ CARDONY (21.III.). Wyroki w procesie radzieckiej siatki szpiegowskiej w Londynie (25 lat więzienia dla GORDONA LONSDALE, para PETER i HELEN KROGER po 20 lat, pozostali po 15 lat) – (22.III.). Zniszczenie Pałacu Burbonów w Paryżu w wyniku pożaru (24.III.). Umieszczenie na orbicie okołoziemskiej piątego satelity przez ZSRR (25.III.). Zezwolenie na działalność partii politycznych w Turcji (27.III.). Osiągnięcie wysokości 50 300 m przez amerykański samolot rakietowy „North American X-15” (JOHN WALKER) – (30.III.). Powstanie najnowocześniejszego zakładu metalowego Indii w Rourkela (zbudowany przez RFN i Austrię) o wydajności 1,8 mln t rocznie. Układ o przyjaźni między USA a Wietnamem Płd. (3.IV.). Zamach bombowy na giełdzie paryskiej (14 rannych) – (4.IV.). Rozrzucenie pierwszych ulotek w Oranie podpisanych przez OAS – Organisation de l'Armée Secrète (Organizację Tajnej Armii) – (7.IV.). Pożar brytyjskiego statku handlowego „Dara” w Zatoce Perskiej (100 ofiar) – (9.IV.). Początek procesu EICHMANN w Jerozolimie (15 pkt. aktu oskarżenia), konferencja prasowa DE GAULLE'A w Paryżu – „Algierczycy mają wolność własnego wyboru” (11.IV.). Pierwszy w historii lot dookoła Ziemi – pierwszy człowiek w kosmosie – mjr JURIJ GAGARIN na statku „Wostok I” (ciężar 4725 kg) od godz. 9.07 do 10.55 czasu moskiewskiego (12.IV.). Fiasko likwidacji lotnictwa kubańskiego przez nalot amerykański z baz w Nikaragui (15.IV.). Nieudana operacja wojsk emigrantów kubańskich – Brygady 2506 na Playa de Giron (Zatoka Świń) 150 km od Hawany, zniszczenie większości barek desantowych przez wojska CASTRO, w niewoli ponad 1000 żołnierzy z desantu (17-19.IV.), fala represji politycznych na Kubie (aresztowanie ponad 100 tys. ludzi), powołanie komisji w USA dla zbadania przyczyn niepowodzenia (gen. MAXWELL TAYLOR), zmiana na stanowisku dyrektora CIA (zastąpienie ALLENA DULLESA przez JOHNA MC CONE'A). Wezwanie ONZ do Portugalii o przeprowadzenie reform w Angoli, nasilenie walk partyzanckich w Angoli (20.IV.). Porażka puczu generalskiego (MAURICE CHALLE, SALAN, ANDRÉ ZELLER, EDMOND JOUHAUD) w Algierze (22-26.IV.). THEO LEFEVRE premierem Belgii (do 1965). Czwarty próbny

wybuch francuskiej bomby atomowej na terytorium Sahary (25.IV.).
Aresztowanie premiera Katangi, CZOMBE przez żołnierzy Kongu-
Léopoldville (KASAVUBU) na lotnisku w Coquilhatville (26.IV.).
Niepodległość Sierra Leone, MILTON AUGUSTUS MARGAI
prezydentem (do 1964) – (27.IV.). Opuszczenie przez ZPA brytyjskiej
Wspólnoty Narodów i proklamowanie republiki, SWART pierwszym
prezydentem RPA (do 1967) – (30.IV.). Ogłoszenie budowy ustroju
socjalistycznego na Kubie przez CASTRO (1.V.). 15-minutowy
 lot Amerykanina, ALANA SHEPARDA na pokładzie statku
 kosmicznego „Mercury III” (5.V.). Zdobyć szczytu Annapurna
 w Himalajach przez indyjską wyprawę badawczą (9.V.). Konferencja
 genewska w sprawie Laosu (Birma, ChRL, Francja, Indie, Kanada,
 Kambodża, Laos, Polska, Wietnam Płn., Wietnam Płd., Tajlandia,
 USA, Wielka Brytania, ZSRR) – (12.V.-23.VII.1962). Tworzenie
 się Organizacji Tajnej Armii w Algierii (SALAN, JEAN-JACQUES
 SUSINI, JEAN-LUC GODARD), struktura organizacji (trzy filary:
 OM – Organizacja mas (dostarczanie dokumentów, szukanie
 kryjówek, zbieranie funduszy, szkolenie działaczy), ORO – wywiad
 (zbieranie informacji), APP – polityka i propaganda (specjaliści od
 walki psychologicznej) – (V.). Początek negocjacji między Francją
a Tymczasowym Rządem Republiki Algierskiej w Évian-les-Bains
 (20.V.). Rozruchy na tle rasowym w stanie Alabama w USA (V.).
 Oświadczenie KENNEDY’EGO o stanięciu człowieka na Księżycu
 przed upływem obecnego dziesięciolecia (25.V.). Zamordowanie
byłego prezydenta Dominikany, RAFAELA LEONIDASA TRUJILLO
MOLINY k/Santo Domingo (Ciudad Trujillo) – (30.V.). Wizyta
 KENNEDY’EGO w Paryżu, wyroki w procesie generalów puczu
 algierskiego (ZELLER i CHALLE – 15 lat więzienia), rozwiązanie
 we Francji kilku formacji wojskowych, odwołanie 4 wysokich
 urzędników państwowych i 6 komisarzy policji, zawieszenie wydania
 gazet: „L’Echo d’Alger”, „La Depeche quotidienne”, „Derniere
 Heure” (31.V.). Uformowanie się Grupy Monrovi: 13 państw
 Grupy Brazzaville + Etiopia, Sierra Leone, Liberia, Libia, Nigeria,
 Somalia, Togo i Tunezja (V.). Spotkanie CHRUSZCZOW-KENNEDY
w Wiedniu (3.VI.). Incydent na granicy marokańsko-algierskiej,
 przerwanie konferencji francusko-algierskiej w Évian-les-Bains
 (13.VI.). Opowiedzenie się NRD (ULBRICHT) za neutralizacją
 Berlina Zach. (15.VI.). Katastrofa kolejowa we Francji (29 ofiar) –
 (17.VI.). Niepodległość Kuwejtu (19.VI.). Apele o wznowienie
 rozmów między muzułmanami algierskimi a Francją – Lozanna
 (21.VI.). Uwolnienie CZOMBE przez gen. MOBUTU w Kongu-
Léopoldville (obietnica secesji Katangi przez CZOMBEGO) –
 (22.VI.). Nowy rekord szybkości samolotu (Amerykanin ROBERT
 WHITE na X-15 osiąga 5398 km/h), sprawa tajemniczej śmierci
 amerykańskiego multimilionera, GEORGE’A VANDERBILTA w
 USA (25.VI.). Akcje terrorystyczne wymierzone w obiekty włoskie
 na terytorium Górnej Adygi, wprowadzenie stanu wyjątkowego
 na tym terenie (VI.). Manifestacje w Kuwejcie przeciwko planom
 aneksji Kuwejtu przez Irak (26.VI.). Wylądowanie wojsk brytyjskich
 w Kuwejcie dla ochrony przed agresją Iraku, pierwszy wyrok w

skardze obywatela na własny kraj w Trybunale Praw Człowieka w Strasbourgu (przegrana Irlandczyka GERARDA RICHARDA LAWLESSA) – (1.VII.). Samobójstwo HEMINGWAY’A w Ketchum w stanie Idaho (USA) – (2.VII.). Wojskowy zamach stanu (gen. SONG) w Korei Płd. – obalenie władzy gen. CZANGA, JUN POSUN prezydentem (do 1963) – (3.VII.). Manifestacje w Algierii wobec projektu francuskiego wykluczenia terytorium Sahary z przyszłej Algierii (5.VII.). Żądanie zwrotu bazy wojskowej w Bizercie przez Tunezję (list BURGIBY do DE GAULLE’A) – (6.VII.). Manifestacje antyfrancuskie w Tunezji (8-13.VII.). Zawieszenie redukcji sił zbrojnych przez ZSRR (8.VII.). Wydanie zaocznych wyroków śmierci na 3 generałów, twórców OAS i 5 pułkowników za udział w puczu w Algierze (11.VII.). Ponowne wystąpienie BURGIBY w Tunezji i ponowienie żądań wobec Francji, encyklika papieska „Mater et Magistra” (doktryna o wolności człowieka, wolność sumienia i wyznania, gwarancje socjalne dla pracujących, sprzeciw wobec luksusowi uprzywilejowanej mniejszości, prawo do prywatnej własności, problematyka godnego życia jednostki i społeczeństwa w interakcjach, sprawiedliwa płaca, tworzenie nowych miejsc pracy, prawo współdecyzji robotników w zakładach pracy oraz rozwój międzynarodowej pomocy dla krajów rozwijających się) – (14.VII.). Atak wojsk tunezyjskich na francuską bazę wojskową w Bizercie (19.VII.), problem Bizerty na sesji ONZ, zerwanie stosunków dyplomatycznych między Tunezją a Francją (20.VII.). Krótki pobyt w przestrzeni kosmicznej Amerykanina VIRGILA GRISSOMA na statku „Liberty Bell” (21.VII.). Układ o zawieszeniu broni między Francją a Tunezją (22.VII.). Spotkanie sekr. gen. ONZ z BURGIBĄ w Tunisie (24.VII.). Kryzys berliński: żądanie KENNEDY’EGO powiększenia sił zbrojnych i zwiększenia wydatków na zbrojenia od Kongresu (25.VII.). 1322 uciekinierów z NRD w ciągu jednego dnia w Berlinie Zach. (1.VIII.). Narada przywódców państw „demokracji ludowej” w Moskwie w sprawie podpisania traktatu pokojowego z Niemcami (propozycja ZSRR dotycząca przekształcenia RWPG w prawdziwy instrument integracji oraz specjalizacji, międzynarodowego podziału pracy i gospodarki, pozytywna reakcja NRD i Czechosłowacji, negatywna Rumunii) – (3-5.VIII.). Memorandum ZSRR do RFN w sprawie zawarcia jeszcze w tym roku traktatu pokojowego (rozbieżności co do formy układu między państwami zachodnimi a ZSRR) – (3.VIII.). Zatwierdzenie rządowego projektu przez parlament w Wielkiej Brytanii o akcesji do EWG (4.VIII.). Nadanie pierwszej pirackiej audycji radiowej przez OAS w Algierze (5.VIII.). Powrót na Ziemię HERMANA TITOWA, drugiego radzieckiego kosmonauty (po wykonaniu 17 okrążeń w ciągu doby, 1 h i 18 min. na statku Wostok II) – (7.VIII.). 1926 uciekinierów z NRD w ciągu jednego dnia w Berlinie Zach., pierwsze decyzje o ograniczeniu swobody ruchu wobec 53 tys. mieszkańców Berlina Wsch. przez NRD, gwałtowne zaostrenie się stosunków państw zachodnich z ZSRR (9.VIII.). Powołanie w USA 250 tys. rezerwistów (11.VIII.). Aresztowanie antyfrankistowskich bojowników hiszpańskich w Baskonii po stronie francuskiej, zamach

na SALAH BEN YOUSSEFA, przywódcę opozycji tunezyjskiej w Frankfurcie n/Menem (12.VIII.). Obsadzenie radzieckiej strefy Berlina przez wojska NRD i rozpoczęcie jej zaryglowania (budowa barykad, umocnień), skasowanie 68 przejść między strefami przez NRD (pozostało 12) – szok w RFN i Berlinie Zach. (13.VIII.). Początek budowy muru berlińskiego na granicy Berlina Wsch. i Zach. przez władze NRD, zakaz wjazdu do Berlina Wsch. pojazdom z rejestracją zachodniobерlińską, wyjątek dla pojazdów z rejestracją RFN oraz innych państw zachodnich (15.VIII.). Wiec 500 tys. mieszkańców Berlina Zach. w proteście przeciw utrudnieniu w przekraczaniu granicy między Berlinem Wsch. a Zach. (16.VIII.). Zamieszki w Oranie (18.VIII.). Protest mocarstw zachodnich wobec decyzjom ZSRR w sprawie Berlina (19.VIII.) i odrzucenie go przez CHRUSZCZOWA (20.VIII.), wzmocnienie wojsk brytyjskich i francuskich w RFN, wysłanie przez Amerykanów 1500-osobowego oddziału żołnierzy do Berlina Zach. Dążenia KENNEDY'EGO do pokojowego rozstrzygnięcia sporu berlińskiego (21.VIII.). Odmowa Szwecji w kwestii przystąpienia do EWG, wizyta ADENAUERA w Berlinie Zach. (22.VIII.). Nowe zarządzenie władz Berlina Wsch. (odwiedzenie Berlina Zach. tylko za specjalnym, płatnym pozwoleniem, redukcja przejść granicznych z 12 do 7), dyslokacja amerykańskich i brytyjskich oddziałów na granicy Berlina Zach., 33 zamachy bombowe we Francji i Algierii (w tym 14 w Paryżu) – (23.VIII.). 17 ofiar zamachów terrorystycznych w Algierii (24.VIII.). Krótka władza prezydenta Brazylii, JÂNIO DA SILVA QUADROSA, RANIERI MAZZILI prezydentem tymczasowym, JOÃO MELCHIOR MARQUES GOULART nowym prezydentem (do 1964). Potępienie Francji za akcję w Bizercie na sesji ONZ (68 za, 33 wstrzymujących się), żądanie państw członkowskich ONZ wycofania oddziałów francuskich i tunezyjskich sprzed wybuchu zamieszek w Bizercie, przekazania pełni kontroli nad Bizertą – Tunezji, wycofania się wojsk francuskich z Tunezji (25.VIII.). Birma pierwszą buddyjską republiką na świecie (poprawka do konstytucji) – (26.VIII.). YOUSSEF BEN KHEDDA nowym premierem Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej (27.VIII.). Konferencja belgradzka 25 państw niezaangażowanych (poruszenie kwestii istnienia dwóch państw niemieckich, fiasko przyjęcia zalecenia o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych z NRD, apel do przywódców ZSRR i USA) – (1-5.IX.). Wznowienie przez ZSRR prób z bronią jądrową (1.IX.). Uznanie przynależności Sahary do Algierii przez DE GAULLE'A (5.IX.). Wizyta przedstawicieli 25 państw niezaangażowanych w Moskwie – spotkanie z CHRUSZCZOWEM (powstrzymanie się ZSRR od sięgnięcia po broń w celu rozwiązywania konfliktów) – (6.IX.). Nieudany zamach OAS na DE GAULLE'A w Pont-sur-Seine we Francji (8.IX.). Tragiczny wypadek na wyścigach w Monza (16 ofiar) – (10.IX.). Wkroczenie sił ONZ do Katangi – atak na Elisabethville (13.IX.). Ogłoszenie wyroków w procesie przeciw byłemu rządowi Turcji, obalonemu przez pucz w V.1960 r. – wyspa Yassi na Morzu Marmara (595 oskarżonych, 56 uniewinnionych, 15 wyroków śmierci m.in. na byłego prezydenta BAYARA (zamieniony

na dożywocie) oraz na byłego premiera ADNANA MENDERESA) – (14.IX.). Wznowienie podziemnych prób nuklearnych przez USA (15.IX.). Katastrofa lotnicza k/Ndoli w Rodezji Płn., śmierć sekr. gen. ONZ – HAMMARSKJÖLDA oraz pozostałych 15 osób (18.IX.). Agresja wojsk Indonezji na pozostający pod kontrolą Holandii – Irian Zach. (zach. Nowa Gwinea), układ o zawarciu rozejmu między ONZ a Katangą (20.IX.). Żądanie ZSRR uznania NRD i przyjęcia jej do ONZ (26.IX.). Wygaśnięcie specjalnych pełnomocnictw DE GAULLE'OWI we Francji, faktyczne powstanie OECD w Paryżu w oparciu o konwencję z 14.XII.1960 r. (Austria, Belgia, Dania, Francja, Grecja, Szwecja, Hiszpania, RFN, Holandia, Irlandia, Islandia, Kanada, Luksemburg, Norwegia, Portugalia, USA, Szwajcaria, Turcja, Wielka Brytania, Włochy) – (30.IX.). Wycofanie się Syrii ze Zjednoczonej Republiki Arabskiej (związek z Egiptem), powstanie Arabskiej Republiki Syrii – NAZIM AL-KODSI prezydentem (do 1962), niepodległość Kamerunu Brytyjskiego – utworzenie federacji z byłym Kamerunem Francuskim (do 1972), AMADOU BABATOURA AHIDJO prezydentem (do 1982) – (1.X.). Zakaz działalności partii komunistycznych w USA (9.X.). Umowa o współpracy między ZSRR a Afganistanem (16.X.). XXII Zjazd KPZR w Moskwie (potępienie Albanii i zerwanie więzi politycznych z ChRL przez CHRUSZCZOWA, propozycja dotycząca statusu Berlina (wolne i zdemilitaryzowane miasto)) – (17-23.X.). Manifestacje ludności muzułmańskiej w Paryżu (17, 18, 20.X.). Próbnny wybuch jądrowy w ZSRR o sile 50 megaton (23.X.). Wejście w życie układu o zawieszeniu broni w Katandze, przyjęcie Mongolii, Kamerunu, Sierra Leone i Mauretanii do ONZ (27.X.). Usunięcie trumny STALINA z mauzoleum LENINA w Moskwie (31.X.). Manifestacje ludności arabskiej w Algierze (77 ofiar), zamieszki w Wietnamie Płd. między wojskami rządowymi a partyzantami organizacji Frontu Wyzwolenia Południowego Wietnamu, – (1.XI.). Birmańczyk U THANT nowym sekretarzem generalnym ONZ (do 1971). Miasto Stalingrad – Wołgogradem, wykluczenie MALENKOWA oraz KAGANOWICZA z partii komunistycznej w ZSRR (10.XI.). Stan wyjątkowy w Kamerunie (13.XI.). Oskarżenie ONZ pod adresem CZOMBE, KASAVUBU i ich współpracowników o zamordowanie LUMUMBY (14.XI.). Śmierć 16 włoskich żołnierzy z kontyngentu sił ONZ w Kongu-Léopoldville (16.XI.). Aresztowanie gen. HENRI MANOURY'EGO, inicjatora zamachu na DE GAULLE'A (17.XI.). Potwierdzenie poparcia dla rządu Kongo-Léopoldville przez ONZ (24.XI.). Przybycie specjalnych brygad anty-OAS do Algieru tzw. Barbouzes (28.XI.). Nasilenie walk między oddziałami ONZ a siłami Katangi (5.XII.). Rozbudowa potencjału zbrojnego przez Szwajcarię (7.XII.). Niepodległość Tanganiki (9.XII.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych między ZSRR a Albanią oraz między Kubą a Kolumbią, encyklika papieska „Aeterna Dei Sapienta” (apel o jedność chrześcijan), nagrody Nobla (fizyka – (1/2) ROBERT HOFSTADTER (USA) i RUDOLF LUDWIG MÖSSBAUER (RFN), literatura – IVO ANDRIĆ (Jugosławia), fizjologia lub medycyna – GYÖRGY VON BÉKÉSY (Węgry), pokojowa – HAMMARSKJÖLD

	<p>(Szwecja), chemia – CALVIN MELVIN (USA)) – (10.XII.). Próba aneksji Irianu Zach. (zach. Nowej Gwinei) przez Indonezję, uniewinnienie MARIE BESNARD, „trucicielki z Loudun” we Francji (14.XII.). <u>Wyrok śmierci dla EICHMANNA w procesie w Jerozolimie (15.XII.). Aneksja starych faktorii portugalskich Goa, Daman i Diu przez Indie (17.XII.). Zakaz wjazdu Francuzów do Egiptu (NASER) – (19.XII.). <u>Otrzymanie szerokiej autonomii przez archipelag Wysp Komorów od Francji (23.XII.).</u> Uznanie konstytucji Konga-Léopoldville przez Katangę (CZOMBE) – (24.XII.). <u>Bulla papieska „Humanae Salutis” (zapowiedź zwołania soboru powszechnego),</u> powstanie projektu „Saturn V”, rakiety zdolnej przenieść człowieka na Księżyc (USA) – (25.XII.). Zamachy terrorystyczne w Algierii (44 ofiary), fala mrozów na zachodzie Europy – 91 ofiar wypadków na oblodzonych szosach w Wielkiej Brytanii (26.XII.). Manifestacja 90 tys. ludzi w Stambule (żądanie prawa do strajku) – (31.XII.). Delegalizacja Afrykańskiego Kongresu Narodowego przez władze RPA, powstanie nielegalnego zbrojnego ramienia tej organizacji – Umkonto we Siwe (Włócznia Narodu). Opuszczenie więzienia przez DJILASA w Jugosławii. DIOSDADO MACAPAGAL prezydentem Filipin (do 1965). ISA II emirem Bahrajnu (do 1999). ALFONS GORBACH kanclerzem Austrii (do 1964). Władza dyrektoriatu obywatelsko-wojskowego w Salwadorze (do 1962). Krótka władza CAMILO GALLEGOS TOLEDO w Ekwadorze, AROSEMENA TOSA prezydentem (do 1963). Gen. CEMAL GÜRSEL prezydentem Turcji (do 1966). MARTTI MIETTUNEN premierem Finlandii (do 1962). Ucieczki do RFN: 207 tys. Niemców z NRD. Wystąpienie Albanii z Układu Warszawskiego i RWPG. Przyjęcie Kuwejtu do Ligi Państw Arabskich. Akcesja Cypru do Rady Europy. Powstanie Tuwińskiej Autonomicznej Socjalistycznej Republiki Rad w ZSRR. Przyjęcie Tanganiki do ONZ. GHEORGHIU-DEJ przewodniczącym Rady Państwa w Rumunii (do 1965). Mustang główną bazą partyzantów tybetańskich w ChRL (do 1974). Powstanie Rady Współpracy Kulturalnej w ramach Rady Europy. Czystka HODŻY w Albanii. Powstanie Światowego Programu Wyżywienia w Rzymie. STIKKER sekretarzem generalnym NATO (do 1964). Powstanie Afrykańskiego Związku Zimbabwe – ZAPU. Akcesja Kataru do OPEC. Śmierć AKIBY RUBINSTEINA – polskiego szachisty, GARY COOPERA – aktora amerykańskiego (W samo południe), CARLA GUSTAVA JUNGA – szwajcarskiego psychologa (twórca teorii libido i podświadomości), SAMUELA DASHIELLA HAMMETTA – amerykańskiego pisarza (Sokół maltański, Szklany klucz, Czerwone żniwa), JULESA VINCENTA BORDETA – biologa belgijskiego, THOMASA BEECHAMA – kompozytora angielskiego, JAMESA THURBERA – pisarza amerykańskiego, ANDRZEJA MUNKA – polskiego reżysera (Pasażerka, Eroica, Zezowate szczęście).</u></p>
<p>1962 - 1965</p>	<p><u>SOBÓR WATYKAŃSKI II.</u></p>
<p>1962</p>	<p><u>Niepodległość Samoa Zachodniego w Oceanii, MALIETOA TANUMAFILI II władcą (do 2007) – (1.I.). <u>Rzucenie ekskomuniki na CASTRO za jego antykościelną politykę (Watykan) – (3.I.).</u> Nowy plan pomocy amerykańskiej dla Wietnamu Płd., dokonanie zbrojnej</u></p>

napaści na siedzibę Francuskiej Partii Komunistycznej w Paryżu (4.I.). Incydent radziecko-francuski w przestrzeni powietrznej nad Kaukazem (8.I.). 3800 ofiar w wyniku obsunięcia się ziemi w Peru (10.I.). Umowa o współpracy między Albanią a ChRL (gospodarka i technika) w Pekinie (13.I.). Umowa państw EWG o wspólnej polityce rolnej, protest Wietnamu Płd. przeciw pomocy ChRL dla Wietnamu Płn. (14.I.). Zawieszenie Kuby w prawach członka Organizacji Państw Amerykańskich (22.I.). Dymisja metropolity Prawosławnego Kościoła Greckiego, biskupa IAKAROSA pod naciskiem rządu Grecji (25.I.). Zakończenie prac badawczych nad programem rakiet międzykontynentalnych „Titan” w USA (29.I.). Podziemny wybuch bomby atomowej w ZSRR (2.II.). Poddanie krytyce Albańską Partię Pracy przez dziennik „Izwestia” w ZSRR (4.II.). Nalożenie embarga na handel z Kubą przez USA (7.II.). Wymiana szpiegów: Rosjanin RUDOLF ABEL za pilota U-2, FRANCISA GARY POWERSA (9.II.). Spotkanie DE GAULLE-ADENAUER w Baden-Baden (15.II.). Huragan od Dolnej Saksonii po Hamburg w RFN (312 ofiar) – (17.II.). Pierwszy lot kosmiczny wokół Ziemi wykonany przez Amerykanina (JOHN GLENN na statku „Mercury-Atlas VI” (4 h, 56 min., 26 sek.) – (20.II.). Uruchomienie „Rurociągu Przyjaźń” z Uralu do Polski (Płock), NRD (Schwedt) i Czechosłowacji (Bratysława) – (22.II.). Powołanie przez przedstawicieli 12 państw europejskich międzynarodowej organizacji na rzecz badania przestrzeni kosmicznej – Paryż (23.II.). Uruchomienie pierwszej siłowni jądrowej na Antarktydzie (3.III.). Operacja „Rock’n Roll” w Algierze – 120 zamachów OAS (5.III.). Dekret o przyznaniu częściowej autonomii dla strefy Gazy w Egipcie (NASER) – (8.III.). Konferencja rozbrojeniowa w Genewie (po pięć państw z UW i NATO, 8 państw niezaangażowanych) – (14.III.). Pierwsza czystka aparatu władzy państwowej na Kubie (17.III.). Układ o zawieszeniu broni między Francją (gen. AILLERET, JEAN DE BROGLIE, ROBERT BURON, LOUIS JOXE) a Frontem Wyzwolenia Narodowego – FLN (KRIM BELKACEM) w Évian-les-Bains, zapowiedź powszechnego referendum w Algierii (trzy opcje: departament zamorski Francji, kraj autonomiczny, pełna niepodległość), sprzeciw OAS (SALAN), zwolnienie zatrzymanych przywódców FLN przez Francję (m.in. BEN BELLA), ok. 1 mln ofiar wojny algierskiej (19.III.). RFN: zwodowanie pierwszego okrętu podwodnego od 1945 r. (20.III.). Aresztowanie gen. JOUHAUDA i innych szefów OAS w Oranie przez władze francuskie (24.III.). Zapowiedź zmian w czasie trwania służby wojskowej we Francji (pod koniec roku z 26 do 24 miesięcy, od 1963 r. – do 18 miesięcy) – (26.III.). Algieria: powołanie tymczasowej władzy wykonawczej (3 Francuzów oraz 9 Algierczyków), proegipski wojskowy zamach stanu w Syrii – ABDEL KARIM NIHLAWI prezydentem (do 1966) – (27.III.). Odsunięcie prezydenta Argentyny, FRONDIZI od władzy przez wojskowy zamach stanu i jego deportacja na wyspę w rejonie ujścia Rio de la Plata, JOSE MARIA GUIDO nowym prezydentem (do 1963) – (III.). 250 ofiar starć syryjsko-izraelskich nad Jez. Genezaret (III.). Mord na 20 księżach i jednym bracie zakonnym

w Katandze (oddziały GIZENGI) – (III.). Ustawa o reformie rolnej w Iranie (zakaz posiadania przez właścicieli więcej niż jednej wsi) – (III.). Ewakuacja garnizonu wojsk amerykańskich z bazy w Damman w Arabii Saudyjskiej (3.IV.). Przebicie tunelu drogowego pod Grand Saint-Bernard między Szwajcarią a Włochami (5.IV.). Nawiazanie stosunków dyplomatycznych między Kongo-Leopoldville a Belgią, ograniczenia w ruchu kolejowym w Wietnamie Płd. (od Sajgonu do Nhatrang z powodu akcji partyzanckiej), odrzucenie przez RFN – zmodyfikowanego planu RAPACKIEGO z konferencji genewskiej z 14.III. (6.IV.). Odręczenie w stosunkach między Francją a Egiptem (7.IV.). Poparcie umów podpisanych między Francją a FLN w Évian-les-Bains przez referendum francuskie (8.IV.). SUSHILA NAYYAR pierwszym kobietą-ministrem w Indiach (9.IV.). Protest Indii przeciwko wypadom armii ChRL na Kaszmir, wizyta szacha Persji, MOHAMMADA REZY z małżonką w USA (11.IV.). POMPIDOU premierem Francji (do 1968). Potężna eksplozja niezidentyfikowanego obiektu latającego nad Mesquite Range k/Reno w stanie Nevada w USA (18.IV.). Umowa pokojowa rządu brytyjskiego z IRA (decyzja o uwolnieniu wszystkich skazanych więźniów politycznych za akty terrorystyczne) – (20.IV.). Zgoda Algierczyków na przeprowadzenie referendum w sprawie przyszłości ich kraju, początek masowej emigracji Europejczyków (21.IV.). Rozbite się amerykańskiej rakiety „Ranger IV” po drugiej stronie Księżyca (26.IV.). Protest ChRL przeciw wypadom armii indyjskiej na Kaszmir (30.IV.). Przeprowadzenie przez Francję pierwszych podziemnych prób jądrowych (Sahara) – (1.V.). Zamach OAS w Algierze (62 ofiary), ostrzelanie arabskich dzielnic: Climat de France, Belcourt (15 ofiar) – (2.V.). USA: wezwanie prezydenta KENNEDY’EGO do robotników przemysłu samochodowego o umiarkowanie w żądaniach płacowych (8.V.). Odezwa do ludności Algierii – Tymczasowego Rządu Republiki Algierskiej o nie odpowiadanie na prowokacje OAS (9.V.). Ślub hiszpańskiego księcia JUANA CARLOSA z grecką księżniczką ZOFIĄ w Atenach, zamach FLN na europejskie bary w Algierze (14.V.). Kryzys rządowy we Francji (15.V.). Napięcie polityczne w Wietnamie Płd. – wszelkie zgromadzenia ludności tylko za zgodą policji (16.V.). Dożywocie dla gen. SALANA w procesie sądowym (23.V.). Przyjęcie zasady jednopartyjności przez Narodową Radę Rewolucji Algierskiej w Trypolisie w Libii (27.V.). Największy spadek kursów akcji na giełdzie w Nowym Jorku od 1929 r. (28.V.). VII Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Chile (uczestnicy: Anglia, Argentyna, Brazylia, Bułgaria, Chile, Kolumbia, Hiszpania, Węgry, Włochy, Meksyk, Paragwaj, RFN, Szwajcaria, Czechosłowacja, ZSRR, Jugosławia; 1.Brazylia, 2.Czechosłowacja, 3.Chile, 4.Jugosławia) – (30.V.-17.VI.). Wykonanie egzekucji na EICHMANNIE w Izraelu (31.V.). Prośba narodu kurdyjskiego do ONZ o uznanie ich prawa do samostanowienia w Iraku (1.VI.). Katastrofa lotnicza na lotnisku Orly pod Paryżem (130 ofiar) – (3.VI.). Narada przedstawicieli partii komunistycznych i robotniczych krajów RWPG w Moskwie (przyjęcie międzynarodowego podziału pracy) – (6.VI.). Umowa

między USA a ZSRR o badaniach w przestrzeni kosmicznej w dziedzinie meteorologii w Genewie (8.VI.). Śmierć 2 Amerykanów w potyczce z siłami Viêt Congu w Wietnamie Płd. (16.VI.). Koniec pobytu OAS w Algierze (17.VI.). Porozumienie państw EWG o pomocy krajom afrykańskim – Bruksela (20.VI.). Sprzeciw USA (KENNEDY) wobec wyposażenia armii francuskiej w taktyczną broń nuklearną (21.VI.). 100. veto ZSRR w Radzie Bezpieczeństwa ONZ (22.VI.). Rozruchy w Nowoczerkassku w ZSRR (od 75 do 500 ofiar) – (VI.). Koniec wojny domowej w Laosie, ustanowienie rządu koalicyjnego (książę SOUVANNA PHOUMA, książę BOUN OUM, książę SOUPHANOUVONG) – (23.VI.). Modlitwy w szkołach publicznych w USA niezgodne z konstytucją, zwołanie konferencji w sprawie Laosu przez ZSRR i Wielką Brytanię (25.VI.). Wycofanie Legii Cudzoziemskiej z Algieru (30.VI.). Niepodległość Rwandy. GREGOIRE KAYIBANDA prezydentem (do 1973), niepodległość Burundi, MWAMBUTSA IV CHARLES królem (do 1966) – (1.VII.). Umowa między RPA a ChRL o dostawie 650 tys. t kukurydzy w ciągu roku (2.VII.). 91,23% ludności Algierii za niepodległością w referendum – Algieria niepodległa, ABBAS przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego (do 1963) – (3.VII.). Napięcie ZSRR-EWG, incydenty na granicy jordańsko-izraelskiej (4.VII.). Oficjalna data niepodległości Algierii (5.VII.). Narada ekonomiczna państw komunistycznych w Warszawie, światowy Kongres na Rzecz Powszechnego Rozbrojenia i Pokoju w Moskwie (9.VII.). Kryzys w stosunkach Indii z ChRL (10.VII.). Wizyta RAULA CASTRO w ZSRR (pomoc wojskowa ZSRR dla Kuby). Spotkanie U THANT-CHARLES DE GAULLE w Paryżu (16.VII.). Ustanowienie nowego rekordu wysokości lotu samolotem (amerykański X-15 na 93 000 m) – (17.VII.). Wojskowy zamach stanu w Peru, obalenie prezydenta PRADO Y UGARTECHE, RICARDO PÉREZ GODOY szefem junty wojskowej (do 1963) – (18.VII.). Pierwsza udana próba zestrzelenia rakiety międzykontynentalnej przez antyrakietę (USA) – (19.VII.). Nawiązanie ponownych stosunków dyplomatycznych między Francją a Tunezją (20.VII.). Podpisanie deklaracji neutralności Laosu na konferencji w Genewie przez Birnę, Laos, Indie, Kambodżę, USA, Wielką Brytanię, ZSRR, ChRL, Wietnam Płn., Francję, Kanadę, Tajlandię, Wietnam Płd. i Polskę (23.VII.). Przybycie obalonego prezydenta Peru, PRADO do Paryża (29.VII.). Tajemnicza śmierć gwiazdy amerykańskiego kina, MARILYN MONROE (NORMY JEAN BAKER) w Hollywood (5.VIII.). Deklaracja niepodległości Jamajki. ALEXANDER BUSTAMANTE premierem (do 1967) – (6.VIII.). Nakaz aresztowania BIDAULT we Francji (jeden z przywódców OAS) i jego ucieczka za granicę (9.VIII.). Wysłanie w przestrzeń kosmiczną w ciągu 24 godzin dwóch rakiet „Wostok III” (mjr ADRIAN NIKOŁAJEW) i „Wostok IV” (pplk PAWEŁ POPOWICZ) przez ZSRR, wykonanie przez „Wostok III” przelotu 2 mln 600 tys. km w ciągu 95 h i 25 min., „Wostok IV” przelatuje 2 mln km w ciągu 71 h i 1 min., wysłanie listu gratulacyjnego przez KENNEDY’EGO (11.VIII.). Przebicie tunelu pod Mont Blanc (14.VIII.). Przyjęcie Algierii do Ligi Państw Arabskich (16.VIII.). Pierwsza ofiara

podczas próby przejścia muru berlińskiego (PETER FECHTER) – (17.VIII.), nielegalne przejście do Berlina Zach przez 12 316 osób z NRD w ciągu roku od postawienia muru. Aresztowanie jednego z szefów OAS, JACQUESA SOUSTELLE w Mediolanie i przekazanie jego władzom francuskim (18.VIII.). Plan ONZ dla Konga-Léopoldville (utworzenie federacji i podział bogactw mineralnych między Kongo a Katangę) – (20.VIII.). Nieudany zamach OAS na DE GAULLE’A w Petit-Clamart (22.VIII.). Wystrzelenie amerykańskiej sondy kosmicznej „Mariner II” w kierunku Wenus (27.VIII.). Początek procesu sprawców zamachu w Pont-sur-Seine na DE GAULLE’A w Paryżu (29.VIII.). Niepodległość Trynidad i Tobago, ERIC EUSTACE WILLIAMS premierem (do 1980) – (31.VIII.). Trzęsienie ziemi w Iranie (20 tys. zabitych, łącznie 160 zniszczonych miejscowości) – (1.IX.). Początek dostarczenia broni i instruktorów na Kubę przez ZSRR (2.IX.). Ponad 1000 ofiar starć między armią pogranicza a jednostkami wojsk wewnętrznymi pod Boghari w Algierii (3.IX.). Ostrzeżenie USA pod adresem Kuby i ostrzeżenie ZSRR dla USA (4.IX.). Ucieczka 29 mieszkańców Wsch. Berlina tunelem do Berlina Zach. (15.IX.). Aresztowanie ppłk. BASTIEN-THIRY, organizatora zamachu na gen. DE GAULLE’A w Petit-Clamart (17.IX.). Żądanie zamknięcia 3 konsulatów ZSRR przez ChRL (20.IX.). AHMAD BEN BELLA pierwszym premierem Algierii (do 1965), proklamowanie Algierskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, zezwolenie CASTRO dla ZSRR na utworzenie bazy morskiej na terytorium Kuby dla floty połowów atlantyckich, przywrócenie doktryny MONROE z 1823 r. w USA, początek kryzysu kubańskiego (25.IX.). Wojskowy zamach stanu w Jemenie – obalenie monarchii i ogłoszenie niepodległości, wybuch wojny domowej (trwała do 1965), płk ABDULLAH AS-SALLAL przewodniczącym Rady Prezydenckiej (do 1967) – (27.IX.). Powstanie Amnesty International (angielscy adwokaci PETER BENENSON i SEAN MACBRIDGE), organizacji zajmującej się statusem ludzi więzionych za poglądy polityczne i religijne (X.). Afera wokół czasopisma „Der Spiegel” w RFN (opublikowanie materiałów na temat manewrów NATO – „Falex 62”), początek kryzysu rządowego (X.). Niepodległość Ugandy, MUTESA II królem (do 1963) – (9.X.). Kryzys rządowy we Francji, starcia chińsko-indyjskie (124 ofiary) w Nepalu (10.X.). Otwarcie I sesji Soboru Watykańskiego II przez JANA XXIII (2,5 tys. uczestników) w Rzymie (11.X.-8.XII.). Manifestacja flamandzka w Brukseli (60 tys.) przeciw dyskryminacji narodowej (14.X.). Wykrycie przez amerykański samolot szpiegowski U-2 wyrzutni rakiet ziemia-ziemia na Kubie w rejonie San Cristobal (15.X.). Dyskusje polityków amerykańskich na temat sposobu reakcji na prowokację ZSRR (frakcja radykalna ACHESONA oraz frakcja umiarkowana brata prezydenta, ROBERTA KENNEDY’EGO i ROBERTA MACNAMARY) – (15-18.X.). Rozmowa prezydenta USA, KENNEDY’EGO z min. spr. zagr. ZSRR, ANDRIEJEM GROMYKO (zaprzeczenie Rosjan względem zarzutu umieszczania ich rakiet na Kubie) – (18.X.). Decyzja USA o zastosowaniu kontroli wszystkich statków, zmierzających na Kubę przez marynarkę wojenną,

stan pogotowia w armii ZSRR i mobilizacja na Kubie (19.X.).
Oświadczenie KENNEDY'EGO w USA (zarzucenie kłamstwa ZSRR
i przedstawienie dowodów na istnienie rakiet na Kubie) – (22.X.).
Początek blokady Kuby przez flotę amerykańską (180 okrętów
wojennych), zatrzymanie 20 transportowców ZSRR, postawienie
w stan najwyższej gotowości armii USA i ZSRR, przygotowanie
desantu 340 tys. żołnierzy na Kubę przez USA, protest ZSRR przeciw
blokadzie Kuby, wizyta wysokiego urzędnika partyjnego, ANASTAZA
MIKOJANA na Kubie (24.X.). Depesza KENNEDY'EGO do Moskwy
(żądanie wycofania rakiet z terytorium Kuby), wezwanie JANA XXIII
do zachowania pokoju (25.X.). Odpowiedź CHRUSZCZOWA
(przerwanie blokady i wstrzymanie interwencji na Kubie przez
USA za demontaż rakiet), zestrzelenie amerykańskiego samolotu
zwiadowczego przez radziecką artylerię przeciwlotniczą na Kubie
(26.X.). II list CHRUSZCZOWA do KENNEDY'EGO (usunięcie z
Turcji rakiet średniego zasięgu Jupiter), zignorowanie tego drugiego
żądania przez USA, przyjęcie pierwszej propozycji (27.X.). Zgoda
CHRUSZCZOWA na demontaż wyrzutni rakiet oraz na inspekcję i
obserwację amerykańską podczas operacji ich wywożenia z Kuby,
negatywna reakcja CASTRO, koniec kryzysu kubańskiego (28.X.).
Referendum we Francji, dotyczące zmian w konstytucji w zakresie
wyboru prezydenta republiki (w głosowaniu powszechnym, a nie
przez parlament) – (30.X.). Wystrzelenie przez ZSRR pierwszej
sondy w kierunku Marsa, początek dostaw amerykańskiej broni do
Indii (1.XI.). Oświadczenie KENNEDY'EGO o likwidacji wyrzutni
rakiet na Kubie przez ZSRR (2.XI.). Proces o uboczne skutki leku
Thalidomid w Belgii – Liège (5.XI.). Przegłosowanie rezolucji
przeciw apartheidowi w RPA przez ONZ (7.XI.). Nasilenie starć
na granicy jemeńsko-saudyjskiej (do 1967) – (15.XI.). Zwycięstwo
Unii Nowej Republiki (gaullistów) w wyborach parlamentarnych we
Francji (18.XI.). Dymisja 5 ministrów w rządzie ADENAUERA w
RFN wskutek afery „Spiegel” (19.XI.). Zniesienie blokady Kuby
przez USA (20.XI.). Złagodzenie wyroku dla gen. JOUHAUDA,
przywódcy OAS z kary śmierci na dożywocie przez DE GAULLE'A
(28.XI.). Podpisanie w Londynie umowy francusko-brytyjskiej o
budowie samolotu „Concorde”, zakaz działalności i istnienia partii
komunistycznej w Algierii (29.XI.). Początek ewakuacji oddziałów
ChRL z terytorium Indii (1.XII.). Incydent graniczny między Syrią a
Izraelem (4.XII.). Umowa USA-ZSRR o pokojowym wykorzystaniu
przestrzeni kosmicznej (5.XII.). Proklamowanie Republiki Tanganiki
w Dar es-Salaam, NYERERE prezydentem (do 1964) – (9.XII.).
Nagrody Nobla (pokojowa – PAULING (USA), fizyka – LEW
LANDAU (ZSRR), chemia – (1/2) JOHN COWDERY KENDREW
(Wielka Brytania), MAX FERDINAND PERUTZ (Austria), fizjologia
lub medycyna – FRANCIS HARRY COMPTON CRICK, MAURICE
HUGH FREDERICK WILKINS (Wielka Brytania) i JAMES
DEWEY WATSON (USA), literatura – JOHN STEINBECK (USA)),
wezwanie Katangi do zastosowania się do planu U THANTA przez
ONZ i dokonania zjednoczenia Kongo-Léopoldville (10.XII.).
Propozycja zainstalowania czerwonej linii telefonicznej między

	<p><u>Białym Domem i Kremlu (KENNEDY) – (12.XII.)</u>. Dotarcie sondy „Mariner II” (USA) w pobliże planety Wenus, pierwsze istotne dane naukowe (14.XII.). Osiągnięcie wysokości 143 000 m przez samolot raketowy X-15 (Amerykanin ROBERT WHITE przy prędkości 6200 km/h) – (19.XII.). <u>Pierwsze wolne wybory na Dominikanie od 38 lat, sukces lewicy proamerykańskiej (20.XII.)</u>. Wykrycie spisku antyprezydenckiego w Tunezji, wymiana 1113 więźniów politycznych przez Kubę na 53 000 000 dolarów w produktach żywnościowych, otrzymanych z USA (24.XII.). Rekonstrukcja rządu w RFN (XII.).</p> <p>Pobyt MANDELI w więzieniu w RPA po powrocie z Algierii (wyrok 5 lat). Umowa o współpracy między OECD a Radą Europy. GUILLERMO LEÓN VALENCIA prezydentem Kolumbii (do 1966). RAFAEL BONELLY prezydentem Dominikany (do 1963). Krótka władza RUDOLFO CORDÓNA w Salwadorze, JULIO RIVERA CARBALLO nowym prezydentem (do 1967). FRANCISCO JOSÉ ORLICH prezydentem Kostaryki (do 1966). JENS OTTO KRAG premierem Danii (do 1968). SARREPALLI RADHAKRISHNAN prezydentem Indii (do 1967). Obszerna autonomia dla Malty tzw. Państwo Maltańskie (do 1964). Przyjęcie Mongolii do RWPG. Przyłączenie terytorium Thaga La w Kaszmirze do ChRL. „Jeden dzień Iwana Denisowicza” – opowiadanie o życiu w łagrach autorstwa ALEKSANDRA ISAJEWICZA SOŁŻENICYNA w piśmie literackim „Nowyj Mir” w ZSRR. Swobodny ruch osobowy na terenie Beneluxu. Rozmieszczenie na terytorium USA 800 wyrzutni rakiet międzykontynentalnych „Minuteman” (do 1965). Akcesja Algierii, Burundi, Jamajki, Rwandy, Trynidadu i Tobago, Ugandy do ONZ. CZOMBE na emigracji w Rodezji Płn. (do 1963). Manifest programowy studentów amerykańskich „Oświadczenie z Port Huron” TOMA HAYDENA. Gen. NE WIN prezydentem Birmy (do 1974). Wystawa światowa w Seattle (USA). ANTONIO SEGNI prezydentem Włoch (do 1964). AHTI KARJALAINEN premierem Finlandii (do 1963). Akcesja Panamy do Organizacji Państw Ameryki Środkowej. Powstanie Międzynarodowego Związku Ochrony Zagrożonych Języków i Kultur w Liège. Utworzenie Zachodnioafrykańskiej Wspólnoty Gospodarczej – CEAO (Dahomej, Górna Wolta, Wybrzeże Kości Słoniowej, Mali, Niger, Senegal, Togo). Założenie Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej w ramach EWG. Powstanie Międzynarodowej Agencji ds. Energii w ramach OECD. Akcesja Samoa Zach. do SPC. Nowi członkowie OPEC: Libia i Indonezja. Śmierć ALFREDA CORTOTA – pianisty i dyrygenta francuskiego, WŁADYSŁAWA BRONIEWSKIEGO – polskiego pisarza, HERMANNA HESSE – pisarza niemieckiego, GASTONA BACHELARDA – filozofa francuskiego, MICHELA DE GHELDERODE – belgijskiego dramaturga (Panna Jaire), LEONA KRUCZKOWSKIEGO – pisarza i dramaturga polskiego (Niemcy).</p>
<p>1963</p>	<p>Wspólne oświadczenie USA i ZSRR o niepotrzebnej interwencji ONZ w sprawie Kuby, powrót CZOMBE do Katangi – utrata władzy, przejęcie rządów w tej prowincji przez władzę centralną (CYRILLE ADOULA) – (7.I.). Krótkie aresztowanie CZOMBE w Katandze</p>

w wyniku zagrożenia zamachem stanu (9.I.). Wojskowy zamach stanu w Togo, zabójstwo prezydenta OLYMPIO (13.I.), nowym prezydentem NICOLAS GRUNITZKY (do 1967). Koniec secesji Katangi w Kongu-Léopoldville, ILEO nowym premierem tej prowincji (15.I.). Aresztowanie w Tunezji 14 organizatorów spisku antyprezydenckiego i ich skazanie na karę śmierci (16.I.).

Odroczenie pertraktacji francusko-brytyjskich w sprawie przystąpienia Wielkiej Brytanii do EWG (veto DE GAULLE'A) – (18.I.). Początek produkcji bomb atomowych przez Francję (23.I.).

Początek procesu zamachowców na życie DE GAULLE'A z Petit-Clamart w Paryżu (24.I.). Umowa francusko-hiszpańska o poszerzeniu współpracy wojskowej (6.II.). Śmierć ABD EL-KRIMA, wielkiego przywódcy Marokańczyków (7.II.). Wojskowy zamach stanu w Iraku, zamordowanie prezydenta AL-KARIMA KASEMA, płk MOHAMMAD ABD AS-SALAM ARIF nowym prezydentem (do 1966) – (8.II.). Konferencja państw strefy Maghrebu w Rabacie (załagodzenie sporu Tunezji z Algierią) – (11.II.). Udaremnienie kolejnego zamachu na DE GAULLE'A we Francji – aresztowania w Paryżu (14.II.). Rezygnacja Francji z budowy wspólnego czołgu z RFN (18.II.). Przegłosowanie we Francji ustawy o Trybunale Bezpieczeństwa Państwa, EFTA: całkowite zniesienie opłat celnych na produkty przemysłowe między państwami członkowskimi do 1966 r. (19.II.). Podróż króla i szefa rządu Laosu do ZSRR i USA (wzmocnienie swoich pozycji) – (II.). Trzęsienie ziemi w Libii (250 ofiar, 12 tys. ludzi pozbawionych dachu nad głową) – (21.II.).

Porwanie byłego płk. ARGOUD, szefa OAS w Monachium przez francuskie służby specjalne (26.II.). Opuszczenie terytorium Indii przez wojska ChRL (2.III.). Umowa handlowa między Polską a RFN (7.III.). Wojskowy zamach stanu w Syrii (8.III.). Egzekucja płk. BASTIEN-THIRY, organizatora zamachu na DE GAULLE'A w Petit-Clamart (11.III.). Erupcja wulkanu na wyspie Bali w Indonezji (1900 ofiar) – (17.III.). Żądanie rewizji układu francusko-algierskiego z Évian-les-Bains (BEN BELLA) – (20.III., 16.IV.). Początek budowy hiperelektrowni przez ZSRR (na rzece Jenisej w Krasnojarsku na Syberii) – (25.III.). Decyzja władz amerykańskich o kontrolowaniu poczynań grup emigrantów kubańskich wrogich CASTRO (30.III.). Manifestacje na rzecz jedności narodowej w Belgii, koniec strajku drukarzy oraz dziennikarzy w USA, strajk generalny górników w płn. Francji (31.III.). Zgoda ZSRR na zainstalowanie „gorącej linii” między Kremlem a Białym Domem w Waszyngtonie (5.IV.). Okrażenie Księżyca przez radziecką sondę „Łuna IV”, nota protestacyjna ZSRR wobec RFN (nałożenie embarga na dostawy rur stalowych) – (6.IV.). Nadanie przez KENNEDY'EGO honorowego obywatelstwa amerykańskiego – sir WINSTONOWI CHURCHILLOWI, tragedia u wybrzeży Bostonu – zatonięcie amerykańskiej atomowej okrętu podwodnego „Tresher” (129 ofiar) – (9.IV.). Encyklika papieska „Pacem in terris” (utrzymanie trwałego pokoju między narodami, potępienie wojny, postulat rozbrojenia, rozwój współpracy między państwami, pierwsza w historii Kościoła encyklika skierowana do wszystkich

	<p><i>ludzi dobrej woli) – (11.IV.). <u>Zjednoczona Republika Arabska (Syria, Egipt, Irak) proklamowana w Kairze (istniała do 1964) – (17.IV.). Wizyta CASTRO w ZSRR (IV-V.). Walka o władzę w RFN po odejściu ADENAUERA (IV.). Początek budowy bazy prób jądrowych na atolu Mururoa w Polinezji przez Francję, oddanie do użytku mostu nad cieśniną przy wyspie Fehmarn (RFN) na Bałtyku (30.IV.). Indonezyjska administracja nad Irianem Zachodnim (do 1969). Ogłoszenie stanu wojennego na Haiti (3.V.). Gwałtowne starcia na tle religijnym w Wietnamie Płd. (żądanie równych praw przez buddystów wskutek dyktatorskich rządów katolika NGO DINH DIEMA) – (7.V.). Zamieszki na tle rasowym w stanie Alabama w USA (11.V.). Układ belgijsko-holenderski w Hadze o ułatwieniu nawigacji między Skaldą i Renem (13.V.). Film „Osiem i pół” FELLINIEGO. Dokonanie przez amerykańskiego kosmonautę, GORDONA COOPERA – 22 okrążeń wokół Ziemi na pokładzie amerykańskiego statku kosmicznego „Mercury – Faith VII” (17.V.). Uhonorowanie CASTRO tytułem Bohatera ZSRR podczas jego wizyty w Moskwie (23.V.). <u>Powstanie OJA – Organizacji Jedności Afrykańskiej na konferencji w Addis Abebie (Etiopia, Liberia, Egipt, Libia, Kongo-Léopoldville, Kongo-Brazzaville, Sudan, Niger, Górna Wolta, Dahomej, Mauretania, Algieria, Tunezja, Mali, Senegal, Sierra Leone, Republika Środkowoafrykańska, Czad, Kamerun, Ghana, Gwinea, Rwanda, Burundi, Uganda, Tanganika, Gabon, Nigeria, Wybrzeże Kości Słoniowej, Somalia, Madagaskar, brak Maroka (w wyniku nieuznawania Mauretanii za niepodległe państwo) oraz Togo; uchwalenie Karty OJA, zasady suwerenności, niezaangażowania, nienaruszalności granic, równouprawnienia) – (25.V.). 30 tys. ofiar cyklonu w Pakistanie Wsch. (28.V.). Otwarcie w Cadarache w Prowansji francuskiego Ośrodka Badań Nuklearnych (30.V.). Zniesienie stanu wyjątkowego we Francji (31.V.). Fala antyrządowych manifestacji w Wietnamie Płd., <u>uzyskanie autonomii wewnętrznej przez Kenię, KENYATTA premierem (do 1964) – (1.VI.). Zniesienie niewolnictwa w Arabii Saudyjskiej (2.VI.). List otwarty organizacji syjonistycznych do KENNEDY’EGO w „New York Times” (apel o zawarcie paktu wojskowego między USA a Izraelem), <u>śmierć JANA XXIII (3.VI.).</u></u></u></u></i></p>
<p>1963 - 1978</p>	<p>PONTYFIKAT PAWŁA VI.</p>
<p>1963</p>	<p><i>Skandal obyczajowy w Wielkiej Brytanii z udziałem tamtejszego min. obrony, JOHNA PROFUMO i prostytutką CHRISTINE KELLER (ujawnienie wielu tajemnic państwowych za pośrednictwem call-girl KELLER wywiadowi ZSRR) – (VI.). Aresztowanie ajatollaha RUHOLLAHA CHOMEINIEGO w Iranie (miasto Ghom) oraz kilku innych przywódców szyickich, ajatollaha GHANI MEHEDA oraz dr. FALSAFI pod zarzutem rozpętania przez tychże duchownych zamieszek religijnych, starcia i bunty w Ghom, Sziraz, Meshed i Tabriz, aresztowanie 30 mułłów szyickich w Teheranie (5.VI.). Przemówienie KENNEDY’EGO w American University (wezwanie do zmiany postawy wobec ZSRR, zahamowania wyścigu zbrojeń, stworzenia warunków do trwałego pokoju) – (10.VI.). Samospalenie buddyjskiego mnicha w Sajgonie przeciw polityce wyznaniowej</i></p>

NGO DINH DIEMA w Wietnamie Płd. (11.VI.). Pierwsza kobieta w przestrzeni kosmicznej – pplk WALENTYNA TIERIESZKOWA (na statku kosmicznym Wostok VI wykonała 48 okrążeń Ziemi (przelot 2 mln km)) – (19.VI.). Podpisanie umowy o „gorącej linii” między USA a ZSRR w Genewie, TITO dożywotnim prezydentem Jugosławii (20.VI.). Wizyta KENNEDY’EGO w Berlinie Zach. – słynne przemówienie pod ratuszem Schönberg: „Ich bin ein Berliner” (26.VI.). Wprowadzenie systemu kodu pocztowego w USA (1.VII.). Wizyta CHRUSZCZOWA w Berlinie Wsch. (2.VII.). Uruchomienie pierwszej przenośnej elektrowni atomowej w ZSRR (4.VII.). Kijów: spotkanie min. spr. zagr. Belgii, SPAAKA z CHRUSZCZOWEM (celem poprawa stosunków Wschodu z Zachodem) – (8.VII.). Ocean Indyjski nazwany Indonezyjskim w atlasach Indonezji (20.VII.). Rozbicie organizacji murzyńskiej „Włócznia Narodu” przez policję RPA, fiasko przejścia władzy na drodze rewolucyjnej (VII.). Przymiarka układu między USA, Wielką Brytanią i ZSRR w Moskwie w sprawie zakazu prób nuklearnych (24.VII.). Trzęsienie ziemi w Jugosławii – Skopje (1800 ofiar) – (26.VII.). Sprzeciw Francji wobec podpisania układu moskiewskiego o zakazie prób jądrowych (DE GAULLE) – (29.VII.). ARTURO ILLIA prezydentem Argentyny (do 1966). Zapowiedź wstrzymania dostaw broni dla RPA przez USA (2.VIII.). Oświadczenie Konga-Léopoldville (ADOULA) o chęci utrzymania współpracy z Belgią (3.VIII.). Samospalenia mnichów buddyjskich w Wietnamie Płd., uwięzienie 365 buddystów przez siły rządowe (VIII.). Oficjalne podpisanie układu w Moskwie o wstrzymaniu prób jądrowych tzw. układ o zakazie prób z bronią nuklearną w atmosferze, w przestrzeni kosmicznej i pod wodą – odmowa podpisania przez Francję i ChRL (5.VIII.). Napad stulecia w Wielkiej Brytanii (łupem złodziei 2 631 784 funtów szt. uzyskanych z wagonu pocztowego pociągu relacji Glasgow-Londyn) – (8.VIII.). Addis Abeba siedzibą OJA, zapowiedź restrykcji ekonomicznych przez USA w przypadku podniesienia opłat celnych w krajach EWG (11.VIII.). Fala strajków robotniczych w południowych regionach ZSRR (VIII.). Rezolucja ONZ w sprawie przerwania ognia w Izraelu i Syrii, toczonych na płn. od jez. Genezaret (20.VIII.). Aresztowania 110 mnichów buddyjskich w Sajgonie, rehabilitacja SLANSKY’EGO w Czechosłowacji (21.VIII.). 200 tys. marsz przeciw dyskryminacji rasowej w Waszyngtonie (pastor MARTIN LUTHER KING) tzw. marsz na Waszyngton, rozmowa z KENNEDY’M (28.VIII.). USA-ZSRR: zainstalowanie czerwonej linii telefonicznej (30.VIII.). Fala protestów przeciw wizytom amerykańskich atomowych okrętów podwodnych w Japonii (1.IX.). Konflikt KENNEDY’EGO z gubernator stanu Alabama, GEORGE’M WALLACE’M w sprawie problemu segregacji rasowej – skierowanie Gwardii Narodowej przez prezydenta w celu umożliwienia murzyńskim dzieciom naukę w szkołach (9-10.IX.). Utworzenie i niepodległość Federacji Malezji (Malaje, Sabah, Sarawak, Singapur) – (16.IX.). Film „Ptaki” ALFREDA HITCHCOCKA. Nieprzychylnie zareagowanie USA na ożywienie handlowe między Francją a Kubą, zamiysł wspólnej radziecko-amerykańskiej wyprawy na Księżyc (KENNEDY) –

(20.IX.). BEN BELLA prezydentem Algierii (do 1965). Aresztowanie we Francji zastępcy szefa służb prasowych NATO, GEORGESA PAQUISA pod zarzutem przekazywania informacji ZSRR (23.IX.). Ludność: ZSRR – 225 mln, USA – 190 mln. Decyzja o zmniejszeniu amerykańskiego kontyngentu wojskowego we Francji (27.IX.). 2. sesja Soboru Watykańskiego II (29.IX.-4.XII.). Zwolnienie 5 wyższych duchownych w Czechosłowacji, w tym abp. BERANA (3.X.). Huragan „Flora” na Haiti (6 tys. ofiar) – (4.X.). „Wojna piasków” między Algierią a Marokiem (8-29.X.). Początek sprzedaży amerykańskiego zboża do ZSRR, pęknięcie tamy w Alpach Włoskich – śmierć 3 tys. ludzi w dolinie rzeki Piave (9.X.). Koniec sprawowania urzędu kanclerza przez ADENAUERA w RFN, ERHARD nowym kanclerzem (do 1966), ewakuacja sił francuskich z bazy w Bizercie (Tunezja) – (15.X.). Umowa między EWG a USA o wygaszeniu konfliktu gospodarczego, aresztowanie jednego z szefów mafii sycylijskiej, GAETANO FILIPPONE w Palermo (16.X.). Proces przywódcy opozycji murzyńskiej w RPA, MANDELI (X.). Katastrofa górnicza w kopalni rudy żelaza „Mathilde” w Lengede w Dolnej Saksonii (RFN), 29 ofiar (24.X.). Konferencja w Bamako – zawieszenie broni między Algierią a Marokiem (29.X.). Konfiskata ziemi francuskich farmerów w Maroku (1.XI.). Wojskowy zamach stanu w Wietnamie Płd., rozstrzelanie NGO DINH DIEMA oraz jego brata, przejęcie władzy przez Wojskową Radę Rewolucyjną, DUONG VAN MINH prezydentem (do 1964) – (1-2.XI.). Wejście w życie zawieszenia broni między Algierią a Marokiem (5.XI.). Uznanie nowego rządu Wietnamu Płd. przez Wielką Brytanię i USA (7.XI.). Wprowadzenie embarga na dostawy broni do RPA przez 44 państwa świata (11.XI.). Anulowanie przez Argentynę (ILLIA) wszystkich umów z zagranicznymi towarzystwami naftowymi (16.XI.). Konferencja na Hawajach (oświadczenie USA o wycofaniu w krótkim czasie doradców wojskowych z Wietnamu Płd.), odmowa przyjęcia pomocy amerykańskiej przez Kambodżę i zwrócenie się do wspólnoty międzynarodowej o gwarancję jej neutralności (20.XI.). Śmierć prezydenta USA, KENNEDY’EGO w wyniku szeroko zakrojonego spisku (byli pracownicy CIA, FBI, emigranci z Kuby) – zamach w Dallas (prawdopodobni wykonawcy: SERGIO ARACACHA SMITH, MANUEL GARCIA GONZALEZ i inne nieznane osoby, oficjalnie obwołanym zamachowcem – LEE HARVEY OSWALD) – (22.XI., godz. 12.30), aresztowanie OSWALDA przez policję, nowym prezydentem USA LYNDON BAINES JOHNSON (do 1969), celowe działania amerykańskich służb wywiadowczych służące utrudnieniu śledztwa i dosłowne przeszkadzanie niezależnym sędziom. Zabicie domniemanego zamachowca, OSWALDA podczas przewożenia go z siedziby policji do więzienia w Dallas przez JACKA LEONA RUBINSTEINA (JACKA RUBY’EGO), właściciela wielu nocnych klubów w mieście – celem zatarcie śladów dotyczących motywów i prawdziwych inicjatorów oraz wykonawców zamachu na prezydenta USA (24.XI.). Uroczystości pogrzebowe KENNEDY’EGO (25.XI.). Fala manifestacji we Francji przeciw francuskiej atomowej „sile uderzenia” (XI.). Pierwsze roboty „Unimat” – amerykańska

firma „Unimation”. Katastrofa lotnicza w USA – 81 ofiar (8.XII.). [Niepodległość Zanzibaru, DŻAMSZID sułtanem \(do 1964\)](#), nagrody Nobla (fizyka – (1/2) EUGENE PAUL WIGNER (USA), HANS JENSEN (RFN) i MARIA GOEPPERT-MAYER (USA), chemia – (1/2) GIULIO NATTA (Włochy) i KARL ZIEGLER (RFN), fizjologia lub medycyna – sir JOHN CAREW ECCLES (Australia), ALAN LLOYD HODGKIN i sir ANDREW FIELDING HUXLEY (Wielka Brytania), literatura – JORGOS SEFERIS (Grecja), pokojowa – (1/2) Liga Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża) – (10.XII.). [Niepodległość Kenii \(12.XII.\)](#). Otwarcie przejścia granicznego dla mieszkańców Berlina Zach. w Berlinie Wsch. (do 5.I.1964) – (17.XII.). Początek procesu przeciw byłym esesmanom, członkom załogi obozu w Oświęcimiu we Frankfurcie n/Menem (20.XII.). Starcia grecko-tureckie na Cyprze (22.XII.). Pożar na greckim statku pasażerskim „Lakonia” k/wyspy Madera (160 ofiar), usunięcie z Nigru 16 tys. Dahomejczyków decyzją rządu (23.XII.). [Nazwanie portu lotniczego Nowy Jork – imieniem JOHNA FITZGERALDA KENNEDY’EGO \(24.XII.\)](#). Odmowa wydania RFN byłego przywódcy OAS, byłego plk. ARGOUD przez Francję (31.XII.). Wygnanie przez władze irańskie duchowego przywódcy szyitów, ajatollaha CHOMEINIEGO – osiedlenie się go w Iraku (Nadżaf). 30 aktów terrorystycznych w Górnej Adydze (Komitet Wyzwolenia Tyrolu Południowego). Koncepcja utworzenie regionalnej strefy bezatomowej w krajach skandynawskich (KEKKONEN). VICTOR MARIJNEN premierem Holandii (do 1965). ALEC DOUGLAS-HOME premierem Wielkiej Brytanii (do 1964). LEVI ESZKOL premierem Izraela (do 1969). SHNEUR SALMAN SHAZAR prezydentem Izraela (do 1973). PAK DZONGHYI prezydentem Korei Płd. (do 1979). CHRISTOPHE SOGLO prezydentem Beninu (do 1968). ALPHONSE MASSEMBA-DEBAT prezydentem Kongo-Brazzaville (do 1969). [Przyznanie autonomii Malawi przez Wielką Brytanię, NGWAZI HASTINGS KAMUZU BANDA premierem \(do 1966\)](#). AZIKIWE prezydentem Nigerii (do 1966). Przyjęcie Kenii, Kuwejtu i Zanzibaru do ONZ. [Wprowadzenie republiki w Ugandzie, MUTESA II prezydentem \(do 1966\)](#). Akcesja Szwajcarii do Rady Europy. LESTER BOWLES PEARSON premierem Kanady (do 1968). IV Rządząca Rada Narodowa w Urugwaju (do 1967). OSVALDO LÓPEZ ARELLANO prezydentem Hondurasu (do 1971). RENÉ SCHICK prezydentem Nikaragui (do 1966). ENRIQUE PERALTA AZURDIA prezydentem Gwatemali (do 1966). RAMÓN CASTRO JIJÓN przewodniczącym junty w Ekwadorze (do 1966). Krótka władza NICOLÁSA LINDLEY’A w Peru jako prezydenta junty wojskowej, FERNANDO BELAÚNDE TERRY nowym prezydentem (do 1968). Krótka władza JUANA BOSCHA w Dominikanie, rządy junty (DONALD REID CABRAL, CÁCERES, DE LOS SANTOS) – (do 1965). Przyjęcie Kenii, Togo, Maroka i Zanzibaru do OJA. JIGME DORJI królem Bhutanu (do 1972). REINO LEHTO premierem Finlandii (do 1964). [Powstanie autonomicznej Federacji Arabii Południowej \(dawna Federacja Arabskich Emiratów Południa\) – \(istniała do 1967\)](#).

	<p><i>Powstanie Instytutu Badań ds. Rozwoju Społecznego w Genewie i Instytutu Badawczo-Edukacyjnego w Nowym Jorku. Założenie Afrykańskiego Narodowego Związku Zimbabwe – ZANU. Śmierć HERBERTA GASSERA – lekarza i fizyka amerykańskiego, EDITH PIAF (GIOVANNY GASSION) – piosenkarki francuskiej, WILLIAMA CARLOSA WILLIAMS – poety amerykańskiego, NAZIMA HIKMETA RANA – poety i pisarza tureckiego, FRANCISA POULENCA – kompozytora francuskiego, JEAN’A COCTEAU – pisarza, reżysera i grafika francuskiego, ALDOUSA LEONARDA HUXLEY’A – pisarza angielskiego, PAULA HINDEMITHA – kompozytora niemieckiego, YASUJIRO OZU – reżysera japońskiego, TRISTANA TZARY (TRISTANA SAMI ROSENSTOCKA) – pisarza francuskiego (twórca dadaizmu).</i></p>
<p>1964 - 1973</p>	<p><u>WOJNA WIETNAMSKA.</u></p>
<p>1964</p>	<p><i>Wejście w życie układu EWG o wspólnym rynku owoców i jarzyn (1.I.). Wizyta CHRUSZCZOWA w Polsce (2.I.). <u>Pobyt PAWŁA VI w Ziemi Świętej (Jordania, Izrael), spotkanie z królem Jordanii, HUSAJNEM w Ammanie, wizyta w Jerozolimie, Nazarecie, Kanie, Tyberiadzie, nad jez. Genezaret, w Kafarnaum i na Górze Tabor, historyczne spotkanie na Górze Oliwnej (PAWEŁ VI-patriarcha Konstantynopola ATHENAGORAS) – (4.I.). Sthumienie manifestacji bezrobotnych w Oranie przez armię (7.I.). Zerwanie przez Panamę stosunków dyplomatycznych z USA wskutek starć w Strefie Kanalu Panamskiego (29 ofiar) – (10.I.). <u>Obalenie monarchii w Zanzibarze w wyniku zamachu stanu (12.I.). Wizyta CASTRO w Moskwie, potwierdzenie dostarczenia kubańskiego cukru dla ZSRR, zamieszki w Kalkucie (200 ofiar) – (13.I.). Katastrofa budowlana w Paryżu (15 zabitych) – (15.I.). Narada sztabu 13 państw arabskich w Kairze (protest przeciw izraelskiemu pomysłowi odwrócenia wód rzeki Jordan w celu nawadniania pustyni Negev) – (16.I.). <u>Ogłoszenie powstania Ludowej Republiki Zanzibaru i Pemby, KARUME prezydentem (I-IV.) – (18.I.). 10-dniowy pobyt belgijskiej pary królewskiej w Japonii (20-30.I.). Pierwszy radziecko-amerykański eksperyment kosmiczny: satelita „Echo C” (25.I.). <u>Uznanie ChRL przez Francję (27.I.). Wyniesienie na orbitę przez amerykańską dwustopniową raketę „Saturn II”, najcięższego dotąd satelitę (17,2 t) – (29.I.). Igrzyska IX Olimpiady Zimowej w Innsbrucku (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (11 złotych, 8 srebrnych, 6 brązowych, łącznie 25 medali), 2.Austria (4 złote, 5 srebrnych, 3 brązowe, łącznie 12 medali), 3.Norwegia (3 złote, 6 srebrnych, 6 brązowych, łącznie 15 medali)) – (29.I.-9.II.). <u>Wojskowy zamach stanu w Wietnamie Płd., gen. NGUYEN KHANH premierem i prezydentem (I-VIII.). Odcięcie przez CASTRO dopływu wody pitnej do amerykańskiej bazy na Kubie w Guantanamo wskutek zatrzymania przez flotę USA 4 kubańskich kutrów rybackich (5.II.). Decyzja Francji i Wielkiej Brytanii o budowie tunelu kolejowego pod Kanalem La Manche (6.II.). Starcia graniczne w Ogadenie między Etiopią a Somalią (8.II.). <u>Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Francją przez Tajwan (10.II.). Zawieszenie walk między siłami rządowymi a partyzantami kurdyjskimi w Iraku</u></u></u></u></u></u></i></p>

(11.II.). Umowa o rozwiązaniu konfliktów granicznych między Algierią a Marokiem w wyniku arbitrażu OJA (20.II.). Memorandum rządu polskiego w sprawie zamrożenia zbrojeń nuklearnych tzw. Plan GOMUŁKI (29.II.). Pojawienie się pierwszych sił rozjemczych ONZ na Cyprze (ludność grecka i turecka) – (III.). Porozumienie amerykańsko-francuskie o wystrzeleniu przez USA – francuskiego satelity „FR 1” (4.III.). KONSTANTYN II królem Grecji (do 1973). Incydent w przestrzeni powietrznej nad NRD: zestrzelenie przez radzieckiego myśliwca amerykańskiego samolotu nad Turynią (10.III.). Fala manifestacji antybrytyjskich i antyamerykańskich w Kambodży (11.III.). Proces RUBY’EGO w USA (wyrok śmierci), „List 34” w Polsce (apel 34 polskich intelektualistów do władz komunistycznych o złagodzenie cenzury, reformę polityki kulturalnej, przestrzeganie konstytucji) – (14.III.). Natężenie popularności angielskiego zespołu muzycznego „The Beatles” na świecie (III.). Wizyta min. spr. zagr. Belgii, SPAAKA w Kongo-Léopoldville (16.III.). Otwarcie tunelu Grand-Saint-Bernard w Alpach (19.III.). Pierwsze samotny lot kobiety dookoła Ziemi (Amerykanka GERALDINE MOCK, stan Ohio-Afryka Płn.-Azja Mniejsza-Indonezja-USA) – (19.III.-16.IV.). Zamieszki antymuzułmańskie w Kaszmirze (21.III.). Propagowanie przez zachodnie środki masowego przekazu polskiego „Listu 34” (III-IV.). Abdykacja króla Arabii Saudyjskiej, SAUDA IV, FAJSAL II nowym królem (do 1975) – (30.III.). Wojskowy zamach stanu w Brazylii, obalenie GOULARTA, RANIERI MAZZILI tymczasowym prezydentem (1-11.IV.). Przywrócenie stosunków dyplomatycznych między USA a Panamą (3.IV.). Zerwanie przez Cypr układów z Grecją i Turcją z Zurychu z 1959 r. (4.IV.). Śmierć MAC ARTHURA (5.IV.). Gen. HUMBERTO DE ALENCAR CASTELLO BRANCO prezydentem Brazylii (do 1967). Zamieszki antyrządowe w prowincji Kivu w Kongo-Léopoldville (17.IV.). Protest brytyjskich intelektualistów w „Timesie” przeciw cenzurze i szykanom intelektualistów w Polsce (18.IV.). Umowa ZSRR-USA w sprawie ograniczenia produkcji materiałów rozszczepialnych dla celów wojskowych (20.IV.). Otwarcie Wystawy Światowej w Nowym Jorku (22.IV.). Powstanie Zjednoczonej Republiki Tanganiki i Zanzibaru (27.IV.). Reperkusje wobec madryckiego ślubu holenderskiej księżniczki IRENY z hiszpańskim księciem HUGO CARLOSEM DE BOURBON-PARMA w Holandii (zmiana wyznania przez IRENĘ na katolicką, zrzeczenie się praw do tronu, niechęć holenderskiego domu panującego) – (29.IV.). Tragedia na meczu piłkarskim Peru-Argentyna w Limie (320 ofiar) – (V.). Konferencja genewska „Kennedy Round” w sprawie obniżenia opłat celnych między USA a EWG (4.V.-15.VI.). Próba uruchomienia systemu nawadniania pustyni Negev wodami rzeki Jordan w Izraelu (6.V.). Nacjonalizacja wszystkich posiadłości ziemskich należących do Europejczyków w Tunezji (10.V.). Koniec I etapu budowy zapory na Nilu w Asuanie – utworzenie Zbiornika Asuańskiego (całkowity koszt budowy: 5 000 000 000 dolarów), proces przeniesienia zabytków starożytnego Egiptu z Abu Simbel (13.V.). Śmierć NEHRU (27.V.). GULZARI LAL NANDA na krótko

premierem Indii, rządy LAL BAHADUR SHASTRI (do 1966). Otwarcie pierwszego narodowego kongresu palestyńskiego w Jerozolimie (28.IV.). Walki w algierskiej Kabilii między armią a Frontem Sił Socjalistycznych AIT AHMADA (30.V.). Poparcie starań Hiszpanii o przyjęcie do EWG przez Francję (31.V.). Powstanie OWP – Organizacji Wyzwolenia Palestyny w Jerozolimie (2.VI.). Decyzja Francji i RFN o wspólnej seryjnej produkcji samolotu Transall (3.VI.). Skandal szpiegowski w Szwecji – proces płk. STIGA WENNERSTRÖMA, oskarżonego o szpiegostwo na rzecz ZSRR przez 15 lat (12.VI.). Opuszczenie Algierii przez wojska francuskie, prócz 10 tys. żołnierzy w bazie Mers-el-Kebir oraz na Saharze, fala strajków w Hiszpanii (Asturia) – (15.VI.). II Puchar Europy Narodów w piłce nożnej w Hiszpanii (uczestnicy: Dania, ZSRR, Hiszpania, Węgry, 1.Hiszpania 2.ZSRR, 3.Węgry, 4.Dania) – (17-21.VI.). Potępienie RPA za politykę apartheidu przez Radę Bezpieczeństwa ONZ (wstrzymanie się od głosu ZSRR, Francji i Czechosłowacji) – (18.VI.). Przyjęcie w USA ustawy o prawach obywatelskich dla ludności murzyńskiej (19.VI.). Odkrycie złóż gazu ziemnego na Morzu Północnym (21.VI.). Potępienie pigułki antykoncepcyjnej przez PAWŁA VI (23.VI.). Zakończenie sporu na temat ubezpieczeń dla inwalidów w Belgii między rządem a grupą lekarzy (25.VI.). Powrót CZOMBE do stolicy Konga-Léopoldville celem stworzenia nowego rządu (26.VI.). Wyrok dożywotniego więzienia dla MANDELI w procesie w RPA (VI.). Opuszczenie terytorium Konga-Léopoldville przez siły ONZ (VI.). Wizyta ministra sprawiedliwości USA, ROBERTA KENNEDY’EGO w RFN (27.VI.). Tajfun „Winnie” na Filipinach (84 ofiary) – (29.VI.). Podpisanie przez prezydenta JOHNSONA – ustawy o prawach obywatelskich dla ludności murzyńskiej w USA (2.VII.). Propozycja CASTRO zaprzestania pomocy dla partyzantów w Ameryce Łacińskiej w zamian za wstrzymanie amerykańskiej pomocy dla kubańskich przeciwników władzy komunistycznej na Kubie, niepodległość Malawi (6.VII.). Tragedia w Alpach (14 ofiar wyprawy) – (7.VII.). CZOMBE nowym premierem Konga-Léopoldville (do 1965), mini-spódniczka rewolucją w modzie damskiej (10.VII.). Wystrzelenie przez USA pierwszej rakiety z silnikami o napędzie atomowym (20.VII.). Manifestacje antyfrancuskie w Sajgonie, splądrowanie ambasady Francji (21.VII.). Katastrofa drogowa we Francji (19 ofiar) – (27.VII.). 4316 zdjęć powierzchni Księżyca przekazanych przez amerykańską sondę „Ranger VI” (31.VII.). Incydent w Zatoce Tonkińskiej – zaatakowanie amerykańskiego niszczyciela „Maddox” przez 3 kutry torpedowe z Wietnamu Płn. (2.VIII.). Kolejny atak północnowietnamski na amerykański niszczyciel (4.VIII.), pierwsze bombardowania Wietnamu Płn. (Quang Tri, Vinh, Loc Chau, Phuc Loi, Hong Gai) przez USA – początek wojny wietnamskiej (5.VIII.). Atak bombowy lotnictwa tureckiego na Cypr, rezolucja Kongresu USA o specjalnych upoważnieniach amerykańskich sił lotniczych do prowadzenia bombardowań Wietnamu Płn. i dla prezydenta JOHNSONA, zobowiązujących go do podjęcia wszystkich kroków, łącznie z użyciem sił zbrojnych (7.VIII.). Encyklika papieska

„Ecclesiam Suam” (dialog Kościoła ze światem) – (10.VIII.).
Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Kubą przez Chile (11.VIII.).
Wykluczenie RPA z Igrzysk Olimpijskich w Tokio przez MKOL z
powodu polityki apartheidu stosowanej w tym kraju (12.VIII.).
Ostrzeżenie ZSRR pod adresem Turcji (ataki lotnicze na Cypr) –
(14.VIII.). CHARLES HÉLOU prezydentem Libanu (do 1970).
Fala demonstracji i manifestacji studenckich oraz buddyjskich w
Wietnamie Płd. (22-25.VIII.), dymisja prezydenta NGUYEN
KHANHA (25.VIII.). Wojskowy zamach stanu w Wietnamie Płd. –
władza Tymczasowej Rady Przywódczej (później Wyższej Rady
Narodowej – generałowie KHAN, MIN, KHIEM) – (27.VIII.).
Oskarżenie ChRL o roszczenia terytorialne wobec Syberii przez
moskiewską „Prawdę” (2.IX.). Dymisja ROBERTA KENNEDY’EGO
ze stanowiska min. sprawiedliwości USA (3.IX.). EDUARDO FREI
MONTALVA prezydentem Chile (do 1970). Otwarcie najdłuższego
mostu w Europie: nad Firth of Forth w Szkocji, otwarcie autostrady
między Mediolanem a Neapolem tzw. „autostrada słońca” (5.IX.).
Proklamowanie przez rebeliantów w Stanleyville tzw. Ludowej
Republiki Kongo (8.IX.). Uruchomienie w Tokio pierwszej publicznej
kolei na jednym torze (IX.). Podjęcie decyzji o utworzeniu armii
palestyńskiej na konferencji państw arabskich w Aleksandrii
(11.IX.). III sesja Soboru Watykańskiego II (14.IX.-21.XI.). Akt
niepodległości Malty (21.IX.). Uznanie OSWALDA za jedynego
winnego zamachu na KENNEDY’EGO przez Komisję WARRENA
(27.IX.). Układ radziecko-cypryjski w Moskwie o pomocy ZSRR w
przypadku zagrożenia Cypru jakąkolwiek agresją (30.IX.). Akcja
indyjskiej partii komunistycznej przeciw głodowi w New Delhi
(1.X.). Igrzyska XVIII Olimpiady w Tokio (zwycięzca maratonu:
ABEBE (Etiopia), klasyfikacja medalowa: 1. USA (36 złotych, 26
srebrnych, 28 brązowych, łącznie 90 medali), 2.ZSRR (30 złotych,
31 srebrnych, 35 brązowych, łącznie 96 medali), 3.Węgry (10
złotych, 7 srebrnych, 5 brązowych, łącznie 22 medale) – (10-24.X.).
Powrót radzieckiej załogi (KONSTANTY FIEOKTISTOW, BORYS
JEGOROW, WŁADIMIR KOMAROW) po 16 okrążeniach i 24 h
pierwszego lotu kosmicznego bez skafandrów – statek kosmiczny
„Woschod I” (13.X.). Odsunięcie CHRUSZCZOWA od władzy w
ZSRR przez grupę działaczy partyjnych (MICHAŁ SUSŁOW,
ALEKSANDER SZELEPIN, WŁADIMIR SEMICZASTNYCH) –
(14.X.), LEONID BREŻNIEW na czele KC KPZR (do 1982,
jako I sekretarz do 1966). HAROLD WILSON premierem Wielkiej
Brytanii (do 1970). ALEKSIEJ KOSYGIN premierem ZSRR
(do 1980). Wybuch pierwszej chińskiej bomby atomowej (15.X.).
Groźba wycofania się Francji z EWG w przypadku braku umowy
o cenach na produkty rolne (21.X.). Niepodległość Zambii
(dawna Rodezja Płn.), KENNETH DAVID KAUNDA prezydentem
(do 1991) – (24.X.). Utworzenie Zjednoczonej Republiki Tanzanii
(Tanganika i Zanzibar), NYERERE prezydentem (do 1985) – (29.X.).
Atak partyzantów północnowietnamskich na port lotniczy Bien Hoa
w Wietnamie Płd., otwarcie muru berlińskiego dla osób powyżej
65 roku życia (1.XI.). PHANH KHAC SUN prezydentem Wietnamu

Płd. (do 1967). Abdykacja CHARLOTTE w Luksemburgu, JAN wielkim księciem (do 2000) – (12.XI.). Negocjacje EWG z USA w sprawie 80-procentowej redukcji opłat celnych na amerykańskie importowane produkty przemysłowe (XI.). Apel CZOMBE do Belgii o pomoc w likwidacji buntu w Stanleyville (18.XI.). Stłumienie socjalistycznej rebelii w Stanleyville w Kongu-Léopoldville przez belgijskie siły specjalne – zdobycie miasta (21.XI.), podobna akcja w miejscowości Paulis (26.XI.), w obu przypadkach mordowanie ludności murzyńskiej i europejskiej przez wojska rebeliantów przed nadejściem odsiecz. Utrzymanie stabilnego kursu funta w Wielkiej Brytanii dzięki pożyczce od państw zachodnich w wysokości 3 000 000 000 dolarów (25.XI.). Początek Światowego Kongresu Eucharystycznego w Bombaju (28.XI.). Przejęcie kontroli nad kopalniami Katangi przez centralny rząd Kongo-Léopoldville (29.XI.). Zatwierdzenie usunięcia CHRUSZCZOWA przez Radę Najwyższą w ZSRR (9.XII.). Spotkanie CZOMBE-PAWEŁ VI w Watykanie, nagrody Nobla (literatura – JEAN PAUL SARTRE (Francja) nie przyjęta, pokojowa – KING (USA), fizjologia lub medycyna – KONRAD EMIL BLOCH (USA) i FEODOR LYNEN (RFN), chemia – DOROTHY MARY CROWFOOT-HODGKIN (Wielka Brytania), fizyka (1/2) CHARLES HARD TOWNES (USA), (1/2) ALEKSANDER PROCHOROW i NIKOŁAJ BASOW (ZSRR)) – (10.XII.). Zwrot Birmie jej skarbcza koronnego przez Wielką Brytanię (11.XII.). Proklamowanie Republiki Kenii, KENYATTA pierwszym prezydentem (do 1978) – (12.XII.). Pierwszy włoski satelita na orbicie – „San Marco”, umowa państw EWG o otwarciu wspólnego rynku dla zbóż od 1.VII.1967 r. (15.XII.). Przyjęcie ustawy we Francji o wyposażeniu armii w bomby termojądrowe i taktyczną broń atomową (16.XII.). Przyjęcie ustawy o nieprzedawnieniu zbrodni przeciw ludzkości we Francji (17.XII.). Prochy przywódcy francuskiego ruchu oporu, MOULINA we francuskim Panteonie w Paryżu (19.XII.). Cyklon na Cejlonie (4 tys. ofiar) i w indyjskim stanie Madras (3 tys. ofiar) – (25.XII.). Otwarcie pierwszej drogi między Nepalem a Tybetem (26.XII.). GIUSEPPE SARAGAT prezydentem Włoch (do 1971). LUDWIG VON MOOS prezydentem Szwajcarii. JOSEPH KLAUS kanclerzem Austrii (do 1970). ALBERT MICHAEL MARGAI premierem Sierra Leone (do 1967). Obalenie dyktatury ABBUDA w Sudanie, wojna domowa (do 1972). Układ wojskowy Malty z Wielką Brytanią (utrzymywanie brytyjskich baz wojskowych na terytorium wyspy). Przyjęcie Malawi, Tanzanii, Malty i Zambii do ONZ. Akcesja Japonii do OECD. Podpisanie przez Jugosławię umowy o współpracy z RWPG. Przyjęcie Zambii, Tanzanii i Malawi do OJA. Podziemna organizacja w ZSRR: Wszechrosyjski Chrześcijańsko-Socjalny Związek Wyzwolenia Ludu (do 1967). RAÚL LEONI prezydentem Wenezueli (do 1969). RENÉ BARRIENTOS ORTUÑO prezydentem Boliwii (do 1965). GUSTAVO DÍAZ ORDAZ prezydentem Meksyku (do 1970). MARCO AURELIO ROBLES prezydentem Panamy (do 1968). Rewolta studencka na uniwersytecie w Berkeley w USA i rozszerzenie się protestu na ponad 50 innych ośrodków akademickich (hasła przerwania wojny

	<p>wietnamskiej, odrzucenia konsumpcyjnego stylu życia, likwidacji konserwatywnej struktury szkół wyższych). Układ państw Ligi Państw Arabskich o ustanowieniu Wspólnego Rynku Arabskiego. Układ o współpracy regionalnej między Iranem a Turcją oraz Pakistanem (Regionalna Współpraca dla Rozwoju). Utworzenie Sekretariatu dla Religii Niechrześcijańskich w Watykanie przez PAWŁA VI. <u>Bilans strat w Wietnamie: 1172 Amerykanów i 29 tys. żołnierzy południowowietnamskich.</u> JOHANNES VIROLAINEN premierem Finlandii (do 1966). Wizyta PAWŁA VI w Indiach (Bombaj). Przemówienie CHE GUEVARY na forum ONZ (krytyka działań USA). Utworzenie Środkowoafrykańskiej Unii Celno-Walutowej – UDEAC (Czad, Kongo-Brazzaville, Republika Środkowoafrykańska, Gabon, Kamerun). Powstanie Konferencji NZ ds. Handlu i Rozwoju w Genewie. GEORGI TRAJKOW przewodniczącym Rady Państwa w Bułgarii (do 1971). MANLIO BROSIO sekretarzem generalnym NATO (do 1971). Konferencja państw niezaangażowanych w Kairze z udziałem przedstawicieli 48 krajów (46 z Azji i Afryki + Kuba i Jugosławia; uchwalenie deklaracji – „Program pokoju i współpracy międzynarodowej”. Śmierć IANA FLEMINGA – angielskiego powieściopisarza (Doktor No, From Russia with Love, Goldfinger), BRENDANA BEHANA – pisarza irlandzkiego, XAWEREGO DUNIKOWSKIEGO – polskiego rzeźbiarza, SEANA O’CASEY’A – pisarza irlandzkiego, ARTHURA MARXA zw. HARPO – amerykańskiego aktora, COLE PORTERA – kompozytora amerykańskiego, GERHARDA DOMAGKA – biologa niemieckiego, MAURICE FARMANA – francuskiego pioniera lotnictwa.</p>
<p>1965</p>	<p>Starcia indyjsko-chińskie na granicy (1.I.). Zezwolenie na używanie podczas mszy świętej języka francuskiego zamiast łaciny we Francji (3.I.). Spotkanie premierów Irlandii i Irlandii Płn. po raz pierwszy od 1921 r. (14.I.). Podanie do oficjalnej wiadomości o wycofaniu się z ONZ przez Indonezję (21.I.). Śmierć CHURCHILLA (24.I.). <u>Przejęcie władzy przez wojsko w Wietnamie Płd. (27.I.).</u> Umowa między Belgią a Kongiem-Léopoldville w sprawach spornych (1.II.). Pobyt KINGA w więzieniu po demonstracji przeciw segregacji rasowej w Selma w Alabamie (1-5.II.). Wybuch metanu w Pas-de-Calais we Francji (21 ofiar) – (3.II.). Pierwszy lot amerykańskiego samolotu o zmiennej geometrii płata (F-111) – (6.II.). <u>Ofensywa wojsk Wietnamu Płn. (7-10.II.). Sprzeciw ZSRR i ChRL wobec bombardowań dróg odwrotu Viêt Congu w Laosie przez lotnictwo amerykańskie, odrzucenie propozycji zwołania konferencji w sprawie Indochin przez USA (7.II.).</u> Wystrzelenie amerykańskiego satelity „Pegase” do badań meteorytów (14.II.). <u>Niepodległość Gambii, sir DAUDA KAIRABA JAWARA premierem (do 1970) – (18.II.).</u> Zamordowanie jednego z przywódców murzyńskich w USA, MALCOLMA LITTLE (MALCOLM X) w Nowym Jorku w dzielnicy Harlem (21.II.). Pierwsze zimowe wejście na północną ścianę Matterhornu w Alpach Zachodnich (WALTER BONATTI) – (22.II.). Wielka manifestacja studencka w Madrycie (25.II.). Film „Grek Zorba” MICHAELA CACOYANNISA. Wizyta przywódcy NRD,</p>

ULBRICHTA w Kairze – napięcie między Egiptem a RFN, nalot 160 samolotów amerykańskich na Wietnam Płn. – stosowanie napalmu (2.III.). Zwycięstwo chadecji w wyborach parlamentarnych w Chile (7.III.). Wylądowanie pierwszych oddziałów amerykańskich w Wietnamie – baza Da Nang (8.III.). Starcia rasowe w Alabamie, zamordowanie pastora JAMESA REEBA przez białych rasistów (11.III.). Wygrana partii peronistów w wyborach parlamentarnych w Argentynie (14.III.). Kolejny sukces ZSRR w kosmosie: wystrzelenie statku „Woschod II” i spacer w przestrzeni kosmicznej dwóch kosmonautów (PAWIEŁ BIELAJEW, ALEKSIEJ LEONOW) – (18.III.). Śmierć przywódcy rumuńskich komunistów, GHEORGHIU-DEJA (19.III.). Nowa konstytucja w Rumunii, ogłoszenie ją republiką socjalistyczną – CHIVU STOICA przewodniczącym Rady Państwa (do 1967), NICOLAE CEAUȘESCU sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Rumuńskiej Partii Komunistycznej (do 1969) – (20.III.). Zamieszki w Casablance (22.III.). Wystrzelenie przez USA – statku kosmicznego „Gemini III” (VIRGIL GRISSOM, JOHN YOUNG), GRISSOM pierwszym kosmonautą, będącym dwa razy w kosmosie (23.III.). Zwycięstwo partii CZOMBE w wyborach parlamentarnych w Kongo-Léopoldville, umowa francusko-radziecka o przyjęciu przez ZSRR francuskiego systemu telewizji kolorowej SECAM (26.III.). Zamach na ambasadę USA w Sajgonie (13 ofiar), akcja „kino za darmo” we Francji, trzęsienie ziemi w Chile (39 ofiar) – (30.III.). Dostawa pocisków raketowych ziemia-powietrze do Wietnamu Płn. przez ZSRR (5.IV.). Konferencja międzynarodowa w Wiedniu celu ustanowienia jednego wspólnego dla całej Europy systemu telewizji kolorowej (3 systemy: SECAM (Francja), PAL (RFN), NTSC (USA); na 25 państw 14 za SECAM (Francja, Hiszpania i państwa z Europy Wschodniej), pozostałe za PAL i NTSC) – (IV.). Nieudany zamach na szacha Iranu, REZE (10.IV.). Katastrofa lotnicza na Jersey (27 ofiar) – (15.IV.). Zwrócenie się z prośbą przez Francję do USA o zamknięcie amerykańskiego konsulatu w Papeete, na Tahiti (16.IV.). 15 tys. demonstracja w Waszyngtonie przeciw wojnie w Wietnamie (17.IV.). Wojskowy zamach stanu w Dominikanie, ANTONIO IMBERT BARRERAS na krótko przewodniczącym junty, wojna domowa, FRANCISCO CAAMAÑO DEÑO prezydentem, potępienie agresji USA na Wietnam przez Prezydium Światowej Rady Pokoju w Sztokholmie (24.IV.). Interwencja wojsk amerykańskich w Dominikanie (29.IV.), układ o zawieszeniu broni (30.IV.). HÉCTOR GARCÍA GODOY nowym prezydentem Dominikany (do 1966). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z USA przez Kambodżę (3.V.). Sprzeciw Francji wobec akcji amerykańskiej w Dominikanie (4.V.). Założenie bazy w Da Nang w Wietnamie Płd. przez Amerykanów (7.V.). Katastrofalny cyklon w Pakistanie Wsch. – 12 722 ofiary (12.V.). Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między RFN a Izraelem (13.V.) – zerwanie stosunków dyplomatycznych z RFN przez dziewięć państw arabskich (14.V.). Wybuch drugiej bomby atomowej w ChRL (16.V.). Podanie liczby przeprowadzonych prób jądrowych przez komisję energii atomowej: USA – 337, ZSRR – 127,

Wielka Brytania – 24, Francja – 5, ChRL – 2. Katastrofa lotnicza w Kairze (119 ofiar) – (20.V.). Przyjęcie systemu metrycznego przez Wielką Brytanię, zamieszki w Limie po meczu piłkarskim Peru-Argentyna (350 ofiar) – (24.V.). Wizyta ELZBIETY II w RFN (28.V.). Tragedia w japońskiej kopalni (236 ofiar) – (1.VI.). Decyzja USA o wycofaniu oddziałów wojskowych z Dominikany, 20-minutowy spacer w przestrzeni kosmicznej, Amerykanina EDWARDA WHITE'A (Gemini IV) – (3.VI.). Katastrofa górnicza w Jugosławii – Kakanj w Bośni i Hercegowinie (128 ofiar), przywrócenie monarchii absolutnej w Maroku przez HASANA II (7.VI.). Wojskowy zamach stanu w Algierii, aresztowanie BEN BELLI – HUARI BUMEDIEN na czele Rady Rewolucyjnej (do 1976) – (20.VI.), odłożenie konferencji państw niezaangażowanych w Algierze. Odżucenie planu pokojowego, dotyczącego Wietnamu przez rząd Wietnamu Płn. i ChRL (21.VI.). Pierwszy amerykański nalot bombowy na płn. od Hanoi (22.VI.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Francją przez Wietnam Płd. (24.VI.). Spadochroniarze amerykańscy po raz pierwszy w walce w Wietnamie (28.VI.). Powódzie w Bawarii, Austrii, na Węgrzech, w Jugosławii, Polsce i Czechosłowacji (VI-VII.). Konferencja państw OPEC w Trypolisie (ustalenie wspólnej polityki regulującej rozmiary wydobycia ropy naftowej) – (VII.). Usunięcie z rządu irackiego ministrów pronaserowskich (12.VII.). Upoważnienie dowództwa wojsk amerykańskich w Wietnamie do przystąpienia do działań ofensywnych (JOHNSON), faktyczne wypowiedzenie wojny Wietnamowi Płn. przez USA (13.VII.). 21 zdjęć planety Mars przekazanych przez amerykańską sondę „Mariner IV”, kryzys rządowy w Grecji – konflikt króla KONSTANTYNA II z premierem GEORGIOSEM PAPANDREU (15.VII.). Otwarcie tunelu pod Mont-Blanc, wystrzelenie przez ZSRR 5 satelitów przy użyciu jednej rakiety (16.VII.). Incydent francusko-amerykański po przelocie amerykańskiego samolotu nad francuską fabryką nuklearną Pierrelatte i wykonaniu zdjęć tajnych urządzeń (17.VII.). Powtórna niepodległość Malediwów jako sultanatu (26.VII.). PIERRE HARMEL premierem Belgii (do 1966). Decyzja o powiększeniu sił USA w Wietnamie z 75 do 125 tys. żołnierzy (28.VII.). Odcięcie dojścia do amerykańskiej bazy w Da Nang w Wietnamie Płd. przez oddziały komunistów (1.VIII.). Ogłoszenie „Białej Księgi” w sprawie utrudnień w imigracji z krajów tzw. Commonwealthu do Wielkiej Brytanii (2.VIII.). Podpisanie przez JOHNSONA ustawy o prawie do głosowania dla Murzynów (6.VIII.). Wybuch amerykańskiej rakiety „Titan II” (53 ofiary), niepodległość Singapuru – wystąpienie z Federacji Malajskiej (9.VIII.). Zamieszki rasowe w dzielnicy Watts w Los Angeles (11.VIII.). Demonstracje w Izraelu przeciw przybyciu ambasadora RFN, ROLFA PAULSA (Tel-Awiv, Hajfa, Jerozolima) – (VIII.). Starcia indyjsko-pakistańskie w Kaszmirze (VIII.). Wyrok w procesie oprawców z obozu w Oświęcimiu – Frankfurt n/Menem (z liczby 20 oskarżonych 6 kar dożywotniego więzienia, 3 uniewinnienia, reszta zróżnicowane wyroki) – (19.VIII.). Umowa egipsko-saudyjska w celu położenia kresu wojnie domowej w Jemenie (24.VIII.). Stworzenie i

zakotwiczenie pierwszego laboratorium podwodnego „Sealab 2” w USA (900 m od wybrzeża Kalifornii na głębokości 62 m) – (26.VIII.).

Katastrofa kolejowa w Pont d’Hery we Francji (12 ofiar) – (28.VIII.). Pobicie rekordu przebywania w kosmosie przez załogę amerykańskiego statku „Gemini V” – cały tydzień (GORDON COOPER, CHARLES CONRAD) – (29.VIII.). Ok. 100 ofiar wypadku przy budowie zapory w Szwajcarii (runięcie lodowca Zermatt) – (30.VIII.). Wyroki w sprawie 10 oprawców hitlerowskich z Treblinki – Düsseldorf (3.IX.). Wojna indyjsko-pakistańska o Kaszmir (6-22.IX.). Ogłoszenie Tybetu regionem autonomicznym przez władze ChRL (9.IX.). Zapowiedź wycofania się Francji ze struktur wojskowych NATO (DE GAULLE), wizyta BREŻNIEWA w Polsce (11.IX.). Spotkanie mediacyjne sekretarza generalnego ONZ, U THANTA z rządem Indii w New Delhi (12-15.IX.). IV sesja Soboru Watykańskiego II (14.IX.-8.XII.). Zakończenie kryzysu rządowego w Grecji, poparcie ChRL dla Pakistanu (17.IX.). Zawieszenie broni między Indiami a Pakistanem (22.IX.). Roszczenia ChRL do 90 tys. km² terytoriów indyjskich (25.IX.). Odnaczenie zespołu „The Beatles” Orderem Imperium Brytyjskiego przez królową ELŻBIETĘ II (26.IX.). Propozycja przyjęcia ChRL do ONZ wysunięta przez Francję (29.IX.). Wykrycie antyprezydenckiego spisku w Indonezji (1.X.). Zrzeczenie się obywatelstwa kubańskiego przez CHE GUEVARE i opuszczenie przez niego wyspy na „walkę z imperializmem” (3.X.). Wizyta PAWŁA VI w USA, wystąpienie na forum ONZ (4.X.). Decyzja MKOL o wystawieniu przez RFN i NRD oddzielnych reprezentacji na igrzyskach w 1968 r. w Meksyku (8.X.). KIMBA nowym premierem Kongo-Léopoldville po odejściu CZOMBE w wyniku fałszerstw wyborczych (X-XI.). Atak wojsk Viêt Congu na bazę USA w Plei Me w Wietnamie (X.). Kryzys EWG-Francja (X.). Porwanie AL-MAHDI BEN BARKI, szefa opozycji marokańskiej w Paryżu przez inspektorów policji francuskiej na zlecenie króla Maroka, HASANA II, wojskowy zamach stanu w Indonezji – odsunięcie SUKARNO od władzy wykonawczej, represje na komunistach (300 tys. ofiar) – (30.X.). FERDINAND EDRALIN MARCOS prezydentem Filipin (do 1986). Jednostronna deklaracja niepodległości Rodezji w Salisbury (IAN SMITH) – (11.XI.). Kryzys rodezyjski w Wielkiej Brytanii (XI.). Bitwa w dolinie Ia Drang w Wietnamie (14-26.XI.). Nowy rekord prędkości w jeździe pojazdem po drodze – Amerykanin CRAIG BREDLOVE na „Spirit of America” osiąga 966,57 km/h (15.XI.). Orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich – „udzielamy przebaczenia i prosimy o przebaczenie” (18.XI.), nagonka antykościelna w Polsce. Wojskowy zamach stanu w Kongo-Léopoldville, obalenie władzy KASAVUBU i KIMBY, gen. JOSEPH DÉSIRÉ MOBUTU nowym prezydentem (do 1997), wprowadzenie stanu wyjątkowego w kraju (do 1970) – (25.XI.). Wystrzelenie pierwszego satelity francuskiego (A1 – Asterix) z Ammaguir na Saharze (26.XI.). Rozwiązanie się prawicowej Partii Rzeszy w RFN (4.XII.). Orędzie 42 biskupów niemieckich w odpowiedzi na pisanie polskich biskupów z 18.XI. – ton pojednania, pokoju i tolerancji (5.XII.). Zakończenie Soboru

Watykańskiego II przez PAWŁA VI (podsumowanie: rozpatrzenie zagadnień liturgii, środków społecznego komunikowania się, eklezjologii z mariologią, stosunków ze wschodnimi Kościołami katolickimi, ekumenizmu, roli biskupa w Kościele, odnowy życia zakonnego, formacji kapłanów, wychowania chrześcijańskiego, stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich, Objawienia Bożego, apostołstwa świętych, wolności religijnej, działalności misyjnej Kościoła, życia kapłańskiego i miejsca Kościoła w świecie współczesnym, 16 dokumentów (w tym 4 konstytucje, 9 dekretów i 3 deklaracje), pogłębienie zasady kolegialności, podkreślenie wspólnotowego charakteru apostołstwa w ogóle, roli świeckich w Kościele, odnowa liturgii za pomocą uproszczenia tekstów oraz obrzędów, wprowadzenie języków narodowych do nabożeństw, dialog z niechrześcijanami i niewierzącymi, zastrzeżenie dla papieża kwestii mieszanych małżeństw i kontroli urodzin) – (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – SHINCHIRO TOMONAGA (Japonia), JULIAN SEYMOUR SCHWINGER i RICHARD PHILIPS FEYNMAN (USA), chemia – ROBERT BURNS WOODWARD (USA), fizjologia lub medycyna – JACQUES MONOD, ANDRÉ MICHEL LWOFF i FRANÇOIS JACOB (Francja), pokojowa – Fundusz Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom (UNICEF), literatura – MICHAŁ SZOŁOCHOW (ZSRR)) – (10.XII.). Bombardowanie Hajfongu przez Amerykanów (15.XII.). Spotkanie w przestrzeni kosmicznej dwóch statków amerykańskich – „Gemini VI” z „Gemini VII” (16.XII.). Reelekcja DE GAULLE’A we Francji (19.XII.). Przyjęcie Gambii i Singapuru do ONZ. Akcesja Gambii do OJA. JOSEPH CALS premierem Holandii (do 1966). PER BORTEN premierem Norwegii (do 1971). ALEKSANDER ZAWISZA premierem Polski na emigracji (do 1970). HANS-PETER TSCHUDI prezydentem Szwajcarii. SABAH III emirem Kuwejtu (do 1977). SENANAYAKE premierem Ceylonu (do 1970). Władza ORTUÑO i ALFREDO OVANDO CANDII w Boliwii (do 1966). FRANZ JONAS prezydentem Austrii (do 1974). Program ANDROPOWA w ZSRR (podjęcie reformy gospodarczej, rozszerzenie kompetencji samorządów, ograniczenie działalności partii do sfery politycznej, poprawa stosunków z ChRL, przerwanie wyścigu zbrojeń, rozszerzenie kontaktów gospodarki radzieckiej ze światem) odrzucony przez BREŻNIEWA. „Wohlstand für alle” ERHARDA. Utworzenie Sekretariatu dla Niewierzących w Watykanie. Likwidacja resztek pluralizmu politycznego na Kubie. TAUFU’AHU TUPOU IV królem Tonga (do 2006). Powstanie Wspólnej Organizacji Afrykańskiej i Maurycyjskiej jako kontynuacji Unii Afrykańsko-Malgaskiej, założonej w 1961 r. Przyjęcie Malty do Rady Europy. Powstanie Programu rozwoju NZ w Nowym Jorku. SULTAN ISMAIL NASIRUDDIN SHAH królem Malezji (do 1970). Śmierć THOMASA STEARNSA ELIOTA – poety angielskiego, STANA LAURELA (ARTHURA STANLEY’A JEFFERSONA) – aktora amerykańskiego, MARI DĄBROWSKIEJ – pisarki polskiej, NATA „KINGA” COLE’A – pianisty i śpiewaka amerykańskiego, ROGERA VAILLANTA – pisarza francuskiego, EDWARD VICTORA – fizyka angielskiego, MARTINA BUBERA –

	<p>filozofa izraelskiego, LE CORBUSIERA (CHARLES A EDOUARDA JEANNERET-GRISA) – architekta francuskiego, MUNICHINO TANIZAKI – pisarza i dramaturga japońskiego, SOMERSETA MAUGHAMA – pisarza angielskiego, ALBERTA SCHWEITZERA – lekarza francuskiego.</p>
<p>1966</p>	<p><u>Wojskowy zamach stanu w Republice Środkowoafrykańskiej, obalenie władzy prezydenta DACKO, JEAN BEDEL BOKASSA nowym prezydentem (do 1976), pierwsze wspólnoty hippisowskie w USA (1.I.). Pożar i eksplozja rafinerii ropy w Feyzin na rzece Izera (18 ofiar) – (4.I.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z ChRL przez Republikę Środkowoafrykańską (6.I.). Zgubienie bomby wodorowej przez Amerykanów w wyniku zderzenia się samolotów wojskowych nad Hiszpanią (8 ofiar) – (7.I.). Porozumienie między Pakistanem a Indiami podpisane w Taszkencie (10.I.). Nagła śmierć premiera Indii LAL BAHADUR SHASTRI, krótkie rządy GULZARI LAL NANDY, INDIRA GANDHI nowym premierem (do 1977), audiencja burmistrza Berlina Zach., WILLY'EGO BRANDTA u PAWŁA VI (11.I.). Wojskowy zamach stanu w Nigerii, kres rządów AZIKIWE, gen. AGUIYI JOHNSON IRONSI przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej (15.I.-1.VIII.). Katastrofa lotnicza w masywie Mont Blanc (117 ofiar) – (24.I.). Konferencja genewska w sprawie rozbrojenia(I.). Zamieszki w kopalni węgla w Limbeure w Belgii (30.I.). Wylądowanie radzieckiej sondy „Luna 9” na Księżycu i przekazanie fotografii z miejsca lądowania (3.II.). Proces dwóch radzieckich pisarzy – JURIJA DANIELA i ANDRIEJA SINIAWSKIEGO w Moskwie za publikacje książek za granicą pod pseudonimami (wyrok: odpowiednio 5 i 7 lat pobytu w łagrze) – (II.) Katastrofa lotnicza k/Tokio (133 ofiary) – (4.II.). <u>Konsultacje USA i Wietnamu Płd. na Hawajach na temat wojny przeciw komunistom w Wietnamie – deklaracja z Honolulu (8.II.).</u> Klęska głodu w Indiach (II.). <u>Obalenie monarchii w Ugandzie, wprowadzenie republiki – APOLLO MILTON OBOTE prezydentem (do 1971) – (22.II.).</u> <u>Wojskowy zamach stanu w Ghanie podczas nieobecności prezydenta NKRUMAHA (wizyta w ChRL), gen. JOSEPH ARTHUR ANKRAH przewodniczącym Rady Wyzwolenia Narodowego (do 1969) – (24.II.).</u> <u>Osiągnięcie Wenus przez radziecką sondę kosmiczną „Wenera 3” (1.III.).</u> Katastrofy lotnicze: pod Tokio (188 ofiar) i pod górą Fuji-san (4, 5.III.). Ślub holenderskiej następczyni tronu, BEATRIX z niemieckim dyplomatą, CLAUSEM VON AMSBERG w Amsterdamie (10.III.). <u>Złożenie pełni władzy przez SUKARNO w Indonezji na ręce gen. HADJI MOHAMMADA SUHARTO (rządy do 1998) – (12.III.).</u> <u>Manifestacja poparcia polityki PAPANDREU w Grecji (15.III.).</u> PAUL VANDEN BOEYNANTS premierem Belgii (do 1968). Amerykański manewr połączenia w kosmosie (sonda Gemini VIII z rakieta Agena) – (16.III.). Nowe regulacje Watykanu w sprawie małżeństw mieszanych (zniesienie ekskomuniki oraz dopuszczenie duchownych innych wyznań do uczestnictwa w ślubach katolickich) – (18.III.). Wzmocnienie władzy MOBUTU w Kongo-Léopoldville (22.III.). <u>Oficjalna wizyta abp Canterbury, MICHAELA RAMSEY’A u PAWŁA VI w Watykanie (pierwsza od 1397 r.) –</u></u></p>

(22-24.III.). Częściowa rehabilitacja STALINA na XXIII Zjeździe KPZR w Moskwie (29.III.). Pierwszy sztuczny satelita Księżycy – radziecka stacja kosmiczna „Luna 10” (3.IV.). Odnalezienie bomby wodorowej w Palomarés w Hiszpanii przez Amerykanów, pierwszy światowy festiwal muzyki murzyńskiej w Dakarze (7.IV.). Pierwsza próba podłączenia pacjenta do sztucznego serca w Houston w USA (IV.). BREŻNIEW sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (8.IV.). Zniesienie „Indeksu ksiąg zakazanych” przez Watykan (9.IV.). Konflikt między państwem a Kościołem podczas obchodów 1000-lecia chrztu Polski (IV.). Zatrzymanie przez policję amerykańską jednego z inicjatorów propagowania silnego narkotyku LSD wśród studentów, psychologa TIMOTHY LEARY’EGO, krytyka polityki RFN przez prasę świata w wyniku wyroków uniewinniających w procesie oświęcimskim (14.IV.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Wielką Brytanią przez Rodezję (16.IV.). Początek rewolucji kulturalnej w ChRL (trwała do 1969) – (18.IV.). Spotkanie min. spr. zagr. ZSRR z PAWŁEM VI w Watykanie, odmowa nadania ludności kurdyjskiej autonomii przez Irak (27.IV.). Powstanie Narodowego Banku Paryskiego (4.V.). Wizyta ADENAUERA w Izraelu (V.). Koniec reżimu wojskowego w Gwatemali, JULIO CÉSAR MÉNDEZ MONTENEGRO prezydentem (do 1970) – (5.V.). Nacjonalizacja 9 kopalń i opuszczonych dóbr przez Francuzów w Algierii (7.V.). Trzeci wybuch nuklearny w ChRL (9.V.). Manifestacja księży w Barcelonie, porozumienie państw EWG w sprawie stworzenia warunków do swobodnego przepływu towarów rolniczych oraz przemysłowych do 1.VII.1968 (11.V.). Bunt buddystów pod wodzą TRI QUANGA w Wietnamie Płd., zdobycie Da Nang i Hue, akcja sił rządowych i stłumienie powstania (V.). Strajk generalny we Francji (17.V.). Niepodległość Gujany Brytyjskiej (Gujany) w Ameryce Płd., LINDEN FORBES BURNHAM premierem (do 1980) – (26.V.). BALAGUER RICARDO prezydentem Dominikany (do 1978). Amerykańska sonda kosmiczna „Surveyor I” na Księżycu (2.VI.). Czystka w wojsku, na uniwersytecie i Akademii Nauk w Pekinie, pozbawienie funkcji burmistrza Pekinu, PENG CHENA w wyniku rewolucji kulturalnej w ChRL (skrajnie lewicowe młodzieżowe formacje Czerwonej Gwardii tzw. hunwejbini) – (3.VI.). Zwycięstwo w wyborach parlamentarnych w kanadyjskiej prowincji Québec Unii Narodowej, partii o tendencji autonomicznej (5.VI.). Zamieszki w Amsterdamie (13-15.VI.). Wizyta DE GAULLE’A w ZSRR (20.VI.). „Aresztowanie” obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej przez milicję w Polsce (22.VI.). Prawa wyborcze dla kobiet w kantonie Bazylea w Szwajcarii (26.VI.). Wojskowy zamach stanu w Argentynie – przejęcie władzy przez JUANA ONGANIE (rządy do 1970) – (27.VI.). 12-pkt. plan iracki zaprowadzenia porządku na północy kraju (region Kurdystanu), naloty amerykańskie na składy paliwa w Hanoi i Hajfongu (29.VI.). Zmiana nazwy Kongo-Léopoldville na Kongo-Kinshasa, nowa nazwa stolicy Kinshasa, zmiany nazw miast: Elisabethville – Lubumbashi, Stanleyville – Kisangani, Luluaborg – Kananga, Bakwanga – Mbuji-Mayi, Costermanville – Bukavu,

Coquilhatville – Mbandaka (30.VI.). Rekonstrukcja rządu w Wietnamie Płd. – buddysta jednym z zastępców premiera (VI.). Zakończenie strajku marynarzy w Wielkiej Brytanii (1.VII.). Krótka władza OVANDO CANDII w Boliwii, BARRIENTOS ORTUÑO prezydentem (do 1969). Ogłoszenie republiki w Malawi, KAMUZU BANDA prezydentem (do 1994) – (6.VII.). VIII Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Anglii (uczestnicy: Anglia, Argentyna, Brazylia, Bułgaria, Chile, Francja, Hiszpania, KRL-D, Meksyk, Portugalia, RFN, ZSRR, Szwajcaria, Urugwaj, Węgry, Włochy; 1.Anglia, 2.RFN, 3.Portugalia, 4.ZSRR) – (11-30.VII.). Potyczka powietrzna między syryjskimi i izraelskimi samolotami nad granicą (14.VII.). Wietnam Płn.: ogłoszenie częściowej mobilizacji (17.VII.). Bunt najemników i żandarmów katangijskich w Kongo-Kinshasa (23.VII.-2.VIII.). Tragiczny wypadek drogowy w RFN (36 ofiar katastrofy belgijskiego autokaru) – (25.VII.). Incydenty na tle rasowym w USA (30.VII.). Wojskowy zamach stanu w Nigerii – przejęcie władzy przez gen. YAKUBU GOWONA (rządy do 1975 jako przewodniczącego Najwyższej Rady Wojskowej) – (1.VIII.). Oświadczenie prezydenta JOHNSONA w USA – walka z inflacją i ograniczenie budżetu badań nad kosmosem, konflikt hiszpańsko-brytyjski o Gibraltar (wydanie zakazu przelotu dla brytyjskich samolotów nad terytorium Hiszpanii), początek rozprawy hunwejbiniów z urzędnikami w ChRL (hasło MAO TSE-TUNGA „bombardować sztaby”) – (5.VIII.). Podjęcie decyzji o wydaniu wszystkich prac MAO TSE-TUNGA w ChRL w nakładzie 35 mln egzemplarzy (VIII.). Zranienie pastora KINGA podczas zamieszek rasowych w Chicago (7.VIII.). Mowy polityków RFN podczas Światowego Kongresu Żydów w Brukseli (9.VIII.). Zatwierdzenie wytycznych rewolucji kulturalnej w ChRL przez Komitet Centralny Komunistycznej Partii Chin, zapowiedź dymisji biskupów i księży w wieku powyżej 75 lat przez PAWŁA VI (12.VIII.). Umieszczenie przez Amerykanów sztucznego satelity Księżycy – „Lunar Orbiter I” (14.VIII.). Zestrzelenie 2 syryjskich myśliwców nad jez. Genezaret przez Izrael (15.VIII.). Trzęsienie ziemi w Turcji we wschodniej Anatolii (2394 ofiary) – (19.VIII.). Pierwsza wielka demonstracja ruchu „Czerwonej Gwardii” w Pekinie (21.VIII.). Afera wokół amerykańskich samolotów „Starfighter F-104G” w RFN – kryzys ministerialny (25.VIII.). Samotna podróż jachtem dookoła świata (Anglik FRANCIS CHARLES CHICHESTER) – (27.VIII.-28.V.1967). Ostatni koncert Beatlesów (San Francisco) – (29.VIII.). Manifestacja antyrewizjonistyczna pod ambasadą radziecką w Pekinie (30.VIII.). Zamordowanie premiera RPA, VERWOERDA podczas posiedzenia parlamentu przez białych nacjonalistów (6.IX.). Fiasco zamachu stanu w Syrii (8.IX.). Udana próba bicia rekordu wyjścia w przestrzeń kosmiczną – sonda „Gemini XI” (Amerykanie RICHARD GORDON i CHARLES CONRAD) – (12.IX.). Atak radzieckiej „Prawdy” oraz innych pism komunistycznych w Europie na rewolucję kulturalną w ChRL (wykwit trockizmu) – (16.IX.). Encyklika papieska „Christi matri rosarii” (19.IX.). Zatrzymanie przez celników francuskich dużego ładunku narkotyków: 500 kg

czystego opium i 54 kg morfiny (22.IX.). Eksplozja francuskiej bomby atomowej na Fangataufa (atol na Pacyfiku) – (24.IX.). Ponowne wejście Indonezji w skład ONZ (28.IX.). Niepodległość Botswany (byłej Bezuany), prezydentem sir SERETSE KHAMA (do 1980) – (30.IX.). Zatonięcie okrętu podwodnego RFN – „Hai” (20 ofiar) – (IX.). Uwolnienie dwóch z trzech ostatnich osób skazanych w procesie norymberskim: SPEERA i VON SCHIRACHA w RFN (1.X.). Dyslokacja radzieckich dywizji w kierunku granicy z ChRL, zerwanie stosunków dyplomatycznych z Egiptem przez Tunezję (2.X.). Niepodległość Lesotho (4.X.). Nowe postępowanie przeciw RUBY’EMU w USA (uchylenie wyroku śmierci) – (5.X.). Wydalenie wszystkich studentów chińskich z ZSRR (8.X.). Koszt wojny w Wietnamie dla USA: 2 000 000 dolarów miesięcznie. Rozmowy państw niezaangażowanych w New Delhi (NASER, INDIRA GANDHI, TITO) – (24.X.). Przeniesienie siedziby NATO z Paryża do Brukseli wskutek wycofania się Francji ze struktur wojskowych paktu (26.X.). Odebranie RPA mandatu nad terytorium Afryki Płd-Zach. (Namibii) przez ONZ, kryzys rządowy w RFN, wystrzelenie w ChRL rakiety zdolnej do przenoszenia głowicy jądrowej (27.X.). Początek ostrzału Sajgonu z moździerzy przez siły komunistyczne (1.XI.). Zniszczenie wyrzutni rakietowych przez siły lotnicze USA w Hanoi i Hajfongu (2.XI.). Wizyta JOHNSONA na Hawajach, w Nowej Zelandii, Australii, na Filipinach, w Tajlandii, Malezji i Korei Płd. (XI.). Cyklon w Bengalu (1000 ofiar) – (3.XI.). Ogłoszenie stanu wojennego w Gwatemali wskutek rozruchów, umowa syryjsko-egipska w sprawie wspólnej obrony, porozumienie lotnicze między USA a ZSRR (połączenie handlowe Nowego Jorku z Moskwą) – (4.XI.). Drugi amerykański satelita Księżycy – „Lunar Orbiter II” (6.XI.). Założenie bezpośredniej linii telefonicznej między Paryżem a Moskwą (9.XI.). Zakończenie amerykańskiego programu „Gemini” w kosmosie (lot Gemini XII – wykonanie rozmaitych testów odporności) – (11-15.XI.). Powódzie we Włoszech m.in. zniszczenie Florencji w 40% (XI.). Sprzeciw części komisji WARRENA wobec ponownemu dochodzeniu w sprawie zamachu na KENNEDY’EGO (22.XI.). Oskarżenia hunwejbiniów pod adresem przewodniczącego Rady Państwowej ChRL, LIU SZAO-TSI (23.XI.). Potępienie rewolucji kulturalnej w ChRL przez radziecką partię komunistyczną (27.XI.). Obalenie władzy NTARE V w Burundi przez wojskowy zamach stanu, wprowadzenie republiki – kpt. MICHAEL MICOMBERO pierwszym prezydentem (do 1976) – (28.XI.). Walka Hindusów w obronie świętych krów w Indiach (XI.). Ustąpienie kanclerza ERHARDA w RFN, KURT-GEORG KIESINGER nowym kanclerzem (do 1969) – (30.XI.-1.XII.). Niepodległość Barbadosu, ERROL WALTON BARROW premierem (do 1976) – (30.XI.). Nacjonalizacja wszystkich dóbr Iraq Petroleum Company przez Syrię, zatonięcie greckiego promu „Heraklion” na Morzu Egejskim (225 ofiar) – (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – ALFRED KASTLER (Francja), fizjologia lub medycyna – (1/2) CHARLES BRENTON HUGGINS i FRANCIS PEYTON ROUS (USA), chemia – ROBERT SANDERSON MULLIKEN (USA), literatura – (1/2) NELLY SACHS

	<p>(RFN) i SAMUEL JOSEF AGNON (Izrael), pokojowa – nie przyznano) – (10.XII.). Zakaz zabijania świętych krów w Indiach (14.XII.). <u>Uchwalenie Paktów Praw Człowieka przez ONZ (prawo każdego człowieka do życia, wolności, bezpieczeństwa, wysłuchania przez niezawisły sąd, gwarancja wolności myśli, sumienia i religii, przekonań, prawo do zgromadzeń, zrzeszania się, zakaz niewolnictwa, prawo do pracy, ubezpieczeń społecznych, ochrony zdrowia i do nauki) – (16.XII.). Porozumienie między RFN a Francją w Bonn w sprawie stacjonowania wojsk francuskich w RFN (21.XII.). Opuszczenie brytyjskiej Wspólnoty Narodów przez Rodezję (22.XII.). Piąta eksplozja chińskiej bomby atomowej (28.XII.). Organizacja oddziałów partyzanckich w Boliwii (rejon Santa Cruz) przez GUEVARĘ. JELLE ZIJLSTRA premierem Holandii (do 1967). <u>Wojskowy zamach stanu w Syrii – NUR AD-DIN AL-ATASI nowym prezydentem (do 1970).</u> HANS SCHAFFNER prezydentem Szwajcarii. CEVDET SUNAY prezydentem Turcji (do 1973). <u>Wojskowy zamach stanu w Górnej Wolcie, ppłk SANGOULÉ LAMIZANA prezydentem (do 1980).</u> HAROLD HOLT premierem Australii (do 1967). Krótka władza CLEMENTE YEROVI INDÁBURU w Ekwadorze, OTTO AROSEMENA GÓMEZ nowym prezydentem (do 1968). LORENZO GUERRERO prezydentem Nikaragui (do 1967). JOSÉ TREJOS prezydentem Kostaryki (do 1970). CARLOS LLERAS RESTREPO prezydentem Kolumbii (do 1970). MOHAMMAD ABD AR-RAHMAN ARIF prezydentem Iraku (do 1968). RAFAEL KUSTAA PAASIO premierem Finlandii (do 1968). Akcesja Botswany i Lesotho do OJA. Przyjęcie Barbadosu, Botswany, Lesotho, Gujany i Malediwów do ONZ. Islamabad stolicą Pakistanu. Wyjście DŽILASA z jugosłowiańskiego więzienia. Czystka HODŽY w Albanii. Przyjęcie Gujany do OPA. Powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego w Wiedniu. Założenie Funduszu Rozwoju Kapitału w Nowym Jorku. Utworzenie Międzynarodowego Urzędu Kontroli ds. Środków Uzależniających. Utworzenie Karaibskiej Strefy Wolnego Handlu (Caribbean Free Trade Area – CARIFTA). Śmierć GINO SEVERINI – malarza włoskiego, BUSTERA KEATONA – aktora amerykańskiego, GEORGESA DUHAMELA – pisarza francuskiego, MONTGOMERY CLIFTA – aktora amerykańskiego, ANNY ACHMATOWEJ – poetki rosyjskiej, WALTA DISNEY’A – amerykańskiego rysownika i producenta filmowego, EVELYNA ARTHURA WAUGHA – pisarza angielskiego, JANA KIEPURY – śpiewaka polskiego, STANISŁAWA JERZEGO LECA – poety i satyryka polskiego, JANA BRZECHWY – poety polskiego.</u></p>
<p>1967</p>	<p><u>Śmierć RUBY’EGO w Dallas – koniec postępowania w sprawie wyjaśnienia okoliczności zamachu na KENNEDY’EGO w USA (3.I.).</u> Silne opady radioaktywne w Japonii w wyniku eksplozji bomby atomowej w ChRL (6.I.). Afera farmaceutyczna w Charleroi w Belgii (9.I.). „Wkroczenie” rewolucji kulturalnej do armii chińskiej (12.I.). Oddanie do użytku mostu wiszącego k/Ciudad Bolivar w Wenezueli: najwyższa tego typu konstrukcja w Ameryce Płd. (1678 m) – (15.I.). <u>Prośba JOHNSONA do Kongresu USA o dodatkowe środki</u></p>

finansowe na wojnę w Wietnamie – 12 300 000 000 dolarów (24.I.).
Podpisanie przez USA, ZSRR i Wielką Brytanię w Moskwie układu
o wzajemnej pomocy w przypadku awarii w kosmosie tzw. układ o
zasadach działalności państw w zakresie badań i użytkowania
przestrzeni kosmicznej łącznie z Księżycem i innymi ciałami
niebieskimi, tragedia podczas przygotowań do lotu pierwszej
wyprawy amerykańskiego statku kosmicznego „Apollo” – pożar
w kapsule (śmierć trzech astronautów) – (27.I.). Spotkanie
przewodniczącego Prezydium Rady Najwyższej ZSRR, NIKOŁAJA
PODGORNEGO z papieżem PAWŁEM VI w Watykanie (30.I.).
Nawiązanie przez Rumunię stosunków dyplomatycznych z RFN
(31.I.). ANASTASIO SOMOZA DEBAYLE prezydentem Nikaragui
(do 1972). Wizyta premiera ZSRR, KOSYGINA w Wielkiej Brytanii,
początek niszczenie roślinności w pasie na południe od strefy
zdemilitaryzowanej między Wietnamem Płd. a Płn. przez lotnictwo
amerykańskie (zrzucanie defoliantów) – (6.II.). Fala pożarów
na Tasmanii – zniszczenie 12 miasteczek (52 ofiary) – (7.II.).
Wyniesienie na orbitę francuskiego satelity przez raketę Diamant
(8.II.). Przejęcie kontroli nad Pekinem przez armię chińską (11.II.).
Utworzenie partii narodowo-demokratycznej w Austrii (Linz) o
charakterze neonazistowskim (12.II.). Zamknięcie wystawy dzieł
PICASSA w Paryżu (od XI.1966 zwiedziło ją ponad 603 tys.
osób) – (13.II.). Utworzenie strefy bezatomowej przez 14 państw
latynoamerykańskich – układ o denuklearyzacji Ameryki Łacińskiej
(14.II.). Zatonięcie promu linii Bahrajn-Dubaj w Zatoce Perskiej
(250 ofiar) – (II.). Zupełne oddanie władzy przez SUKARNO w
Indonezji (22.II.). Ostrzał wybranych celów na pograniczu strefy
zdemilitaryzowanej w Wietnamie przez Amerykanów (24.II.).
Upoważnienie amerykańskiego lotnictwa do bombardowania celów
w Wietnamie Płn. (26.II.). Zatonięcie w cieśninie Skagerrak
radzieckiego statku rybackiego „Tukan” (ponad 50 ofiar),
początek zaminowywania rzek północnowietnamskich przez Amerykanów
(28.II.). Zwycięstwo wyborcze gaullistów we Francji (III.).
Wprowadzenie 5-dniowego tygodnia pracy w ZSRR, postanowienie
o przekształcenie koncernu Kruppa w RFN w spółkę akcyjną
(7.III.). Przybycie na emigrację do Szwajcarii – córki STALINA,
SWIETŁANY ALLILUJEWEJ (12.III.). Zatonięcie u wybrzeży
Kornwalii w Wielkiej Brytanii supertankowca „Torrey Canyon”,
wyciek do morza znacznych ilości ropy naftowej (dotarcie
zanieczyszczeń do Bretanii i Normandii), pierwsza poważniejsza
katastrofa ekologiczna (18.III.). Wojskowy zamach stanu w Sierra
Leone – ANDREW JUXON-SMITH przewodniczącym Narodowej
Rady Reformy (do 1968) – (21.III.). Zakaz lichwiarskich pożyczek
powyżej 14% we Francji (22.III.). Encyklika papieska „Populorum
progressio” (tematy społeczne, walka z głodem i niewiedzą) –
(26.III.). Zwodowanie okrętu podwodnego o napędzie nuklearnym
we Francji – „Redoutable” (29.III.). Utworzenie wspólnego rynku
latynoamerykańskiego w Punta del Este (14.IV.). Oslonięcie
pomnika-mauzoleum w Oświęcimiu ku czci ofiar obozu zagłady
(16.IV.). Ponowne oskarżenia wobec LIU SZAO-TSI w ChRL o

przygotowywanie zamachu stanu w II.1966 (17.IV.). Śmierć ADENAUERA (19.IV.). Wojskowy zamach stanu w Grecji, realna władza w ręku „czarnych pułkowników” (STYLIANOS PATTAKOS, JEORJOS PAPADOPOULOS, NIKOLAS MAKAREZOS), deportacje kilkaset osób należących do różnych partii m.in. premiera, lidera centrystów JEORJOSA PAPANDREU i jego syna ANDREASA na wyspy, wprowadzenie zakazu noszenia zarostu, długich włosów oraz mini-spódniczek (21.IV.). Amerykańska sonda „Surveyor III” pierwszym urządzeniem badającym grunt Księżyca (22.IV.).

Tragiczna śmierć radzieckiego kosmonauty, WŁADIMIRA KOMAROWA podczas powrotu na Ziemię statku „Sojuz 1” (24.IV.). Konferencja partii komunistycznych w Karlowych Varach (brak Jugosławii, Albanii i delegatów z Europy Zachodniej) – (25.IV.). Otwarcie wystawy „Expo” w Montrealu (27.IV.). Odmowa złożenia przysięgi wojskowej przez zawodowego mistrza w boksie, CASSIUSA CLAY (MOHAMMADA ALI) w Houston w USA (28.IV.). Oddanie do użytku telewizyjnej wieży transmisyjnej Ostankino w Moskwie (30.IV.). Internowanie na wyspie Yaros w Grecji ponad 6 tys. przeciwników władzy „czarnych pułkowników” (4.V.). Zamieszki pod Pekinem (5.V.). ZAKIR HUSAJN prezydentem Indii (do 1969). Domaganie się likwidacji cenzury w ZSRR przez SOŁZENICYNA (V.). Oficjalne prośby Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii o przyjęcie do EWG (11.V.). Wizyta PAWŁA VI w Fatimie w Portugalii (14.V.). Wzmocnienie oddziałów egipskich na Płw. Synaj (15.V.). Ogłoszenie stanu pogotowia w armii egipskiej i stanu wyjątkowego w Egipcie przez NASERA (16.V.). Ogłoszenie mobilizacji w Syrii, wycofanie się oddziałów ONZ ze strefy Gazy i zatoki Akaba, zamknięcie tejże zatoki dla statków izraelskich przez Egipt (18.V.). Pożar dużego domu towarowego w Brukseli (322 ofiary) – (22.V.). Proklamowanie stanu wyjątkowego w Nigerii w wyniku secesji Prowincji Wschodniej (27.V.). Obietnica pomocy ZSRR dla Egiptu (29.V.). [Ogłoszenie niepodległości przez Prowincję Wschodnią w Nigerii – proklamacja powstania Republiki Biafry, prezydentem płk ODUMEGWA OJUKWU \(30.V.\).](#) Wizyta szacha Iranu, MOHAMMADA REZY z małżonką w RFN – liczne demonstracje (1 ofiara) – (2.VI.). Wybuch III wojny izraelsko-arabskiej, zablokowanie Kanału Sueskiego przez Egipt, ofensywa izraelska na Płw. Synaj – zdobycie Gazy, Rafah, Al-Kuntilli, walki pod Bir Lahfan i Abu Agheila, wkroczenie wojsk izraelskich również na teren Jordanii – starcia pod Nablusem, Betlejem, Dżaninem i Jerozolimą (5.VI.). Naloty izraelskie na cele w Egipcie: Port Said, Al-Arisz i delta Nilu, w Jordanii: Amman i Al-Mafrak, w Syrii: Damaszek (5-6.VI.). Postanowienie państw arabskich o nie sprzedawaniu ropy naftowej krajom wspierającym Izrael, wkroczenie wojsk izraelskich do Syrii na wzgórze Golan, starcia Izraela z Jordanią pod Ramallah, ofensywa izraelska na Płw. Synaj: zdobycie Al-Arisz, As-Samad, Abu Agheili, An-Nahl (6.VI.). Walki pod Jerychem na Zachodnim Brzegu Jordanu, pod przełęczą Mitla i pod Bir Gifgafa, zdobycie egipskiej bazy wojskowej Szarm al-Szajch przez izraelski desant, rozejm w Jordanii z Izraelem, protest ONZ wobec zaboru ziem arabskich przez Izrael (7.VI.). Dotarcie

wojsk izraelskich do Kanału Sueskiego, cały Płw. Synaj w rękę Izraela (8.VI.). Rezygnacja NASERA z urzędu prezydenta Egiptu i jej wycofanie w wyniku masowych demonstracji dla jego polityki w kraju (9.VI.). Ataki Izraela na wzgórze Golan w Syrii (9-10.VI.). Zakończenie walk syryjsko-izraelskich, opanowanie At-Tur na Płw. Synaj przez izraelski desant (10.VI.), przez cały okres wojny naloty lotnictwa izraelskiego na Kair, Bani Suwajf, Al-Mansura, Al-Minja, Port Said, Ismailię i Suez i na cele w Iraku oraz lotnictwa syryjskiego (do 10.VI.) na cele w Izraelu: Hajfa i Dżanin (VI.). Zakończenie walk izraelsko-egipskich i tzw. wojny 6-dniowej (10.VI.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem przez ZSRR (11.VI.) i kraje tzw. demokracji ludowej – Bułgarię, Polskę, Czechosłowację i Węgry (VI.). Spotkanie KOSYGIN-DE GAULLE w Paryżu (16.VI.). Nadzwyczajna sesja Zgromadzenia ONZ w sprawie agresji Izraela na kraje arabskie (żądanie ONZ zwrotu przez Izrael wzgórze Golan – Syrii, Zachodniego Brzegu Jordanu – Jordanii i Płw. Synaj – Egiptowi), pierwszy próbnny wybuch chińskiej bomby wodorowej (17.VI.). Żądania polityki liberalizacji przez pisarzy w Czechosłowacji (28.VI.). Skazanie MOHAMMADA ALI na 5 lat więzienia za uchylanie się od służby wojskowej w USA (VI.). Porwanie samolotu z CZOMBE z Balearów do Algieru, żądania wydania CZOMBE przez Kongo-Kinshasa oraz Hiszpanię (30.VI.). Otwarcie Wspólnego Rynku Zbożowego EWG (połączenie EWG, Euratomu i Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali we Wspólnotę Europejską (1.VII.). Rewolta najemników (JEAN SCHRAMME) w Kongo-Kinshasa, wizyta premiera Francji, POMPIDOU w ZSRR (3.VII.). Odrzucenie przez secesjonistów z Biafry przebudowy federacyjnej struktury państwa i decentralizacji władzy w Nigerii, interwencja wojsk nigeryjskich – wojna domowa (do 1970) – (7.VII.). Narada przywódców państw socjalistycznych w Bukareszcie w sprawie Bliskiego Wschodu (11.VII.). Zamieszki na tle rasowym w USA (Newark, Detroit: 63 ofiary) – (13.VII.). Wizyta DE GAULLE’A w Kanadzie, słynne przemówienie w Quebec (23-26.VII.). Trzęsienia ziemi w Turcji (190 ofiar) – (26.VII.). Wybuch na amerykańskim lotniskowcu „Forrestal” (136 ofiar) w Zatoce Tonkińskiej (29.VII.). Otwarcie konferencji ruchów rewolucyjnych Ameryki Łacińskiej w Hawanie (30.VII.). Zamieszki rasowe w Waszyngtonie (1.VIII.). Zwiększenie amerykańskiego korpusu ekspedycyjnego w Wietnamie do 525 tys. żołnierzy decyzją prezydenta JOHNSONA (3.VIII.). Zaatakowanie armii kongijskiej przez najemników (SCHRAMME) w Bukavu i żądanie powrotu CZOMBE (5.VIII.). Ogłoszenie przez ludność arabską w Jerozolimie strajku generalnego przeciw Izraelowi (7.VIII.). Powstanie Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) w Bangkoku (Tajlandia, Filipiny, Indonezja, Malezja, Singapur) – (8.VIII.). Wznowienie amerykańskich nalotów bombowych na Hanoi (9.VIII.). Trzęsienie ziemi we francuskich Pirenejach (13.VIII.). Kolejna napaść na ambasadę radziecką w Pekinie (14.VIII.). Demonstracje antybelgijskie w Kinshasie (VIII.). Strącenie nad terytorium ChRL dwóch samolotów amerykańskich, przerwanie

ognia w Kongo-Kinshasa między oddziałami rządowymi a buntownikami (21.VIII.). Zaatakowanie ambasady brytyjskiej w Pekinie (22.VIII.). Nacjonalizacja amerykańskich koncernów Esso i Mobil Oil w Algierii (24.VIII.). Telewizja kolorowa w RFN (25.VIII.). Nieudany zamach stanu marszałka AMERA w Egipcie (26.VIII.). Wprowadzenie 5-dniowego tygodnia pracy w NRD (28.VIII.). Zamieszki pod ambasadą ChRL w Londynie (29.VIII.). Pierwszy czarny sędzia w Sądzie Najwyższym w USA (THURGOOD MARSHALL) – (30.VIII.). Szczyt państw arabskich w Sudanie (udzielenie pomocy Jordanii i Egiptowi oraz negocjacja wszelkich rozwiązań dyplomatycznych w konflikcie z Izraelem) – (2.IX.).

Gen. NGUYEN VAN THIEU prezydentem Wietnamu Płd. (do 1975).

Wprowadzenie ruchu prawostronnego w Szwecji (3.IX.). Starcia w strefie Kanału Sueskiego między Egipcjanami a Izraelczykami (4.IX.). Wizyta DE GAULLE'A w Polsce (6-12.IX.). Wprowadzenie konstytucji w Ugandzie – zniesienie ustroju federalnego, Tatarzy Krymscy zrehabilitowani w ZSRR (8.IX.). Opowiedzenie się ludności Gibraltaru za utrzymaniem związków z Wielką Brytanią (głosy w referendum) – (10.IX.). Samobójstwo marszałka AMERA w Egipcie (14.IX.). 44 ofiar i 600 rannych podczas meczu piłkarskiego w Turcji (17.IX.).

Secesja kolejnego regionu (środkowo-zachodni) w Nigerii (powstanie Republiki Beninu) i jej szybkie zdławienie przez wojska rządowe (20.IX.). Porozumienie Francji, Wielkiej Brytanii i RFN w sprawie budowy wspólnego samolotu pasażerskiego „Airbus” (25.IX.). Synod biskupów w Rzymie (29.IX.-29.X.). Zamach bombowy w pociągu ekspresowym w Trydencie we Włoszech (30.IX.). Opanowanie stolicy Republiki Biafry – Enugu przez armię nigeryjską (IX.). Telewizja kolorowa we Francji (1.X.). Początek fali manifestacji rolniczych w Quimper w Bretanii (2.X.). Otwarcie największej śluzy wodnej na świecie w Zandvliet w Belgii (3.X.). Osiągnięcie przez amerykański samolot raketowy „X-15” (pilot WILLIAM KNIGHT) prędkości 7300 km/h na wysokości 30 km (4.X.).

Zabicie CHE GUEVARY przez boliwijskie siły rządowe (8.X.). Demonstracje w 30 miastach USA przeciw wojnie w Wietnamie (16-22.X.). Śmierć ostatniego cesarza Chin, PU YI (17.X.). Dotarcie radzieckiej sondy kosmicznej „Wenera 4” do Wenus (18.X.). Uchwalenie „Karty praw ekonomicznych Trzeciego Świata” w Algierze – (24.X.). Koronacja szacha Iranu, MOHAMMADA REZY w Teheranie oraz jego małżonki (26.X.). Wycofanie się Francji i Pakistanu z SEATO w wyniku interwencji wojsk USA w Wietnamie. Gotowość Gwinei do przywrócenia stosunków dyplomatycznych z Francją zerwanych w 1956 r. (2.XI.).

Bitwa pod Dak To w Wietnamie Płd. (XI.). Zdobycie bazy rebeliantów SCHRAMME'A w Bukavu przez armię kongijską i przepędzenie ich do Rwandy (4.XI.).

Wojskowy zamach stanu w Jemenie Płn., upadek władzy marszałka AL-SALLALA, ABD AR-RAHMAN AL-IRJANI przewodniczącym Rady Prezydenckiej (do 1974) – (5.XI.). Ustawa o segregacji rasowej w Rodezji (6.XI.). Dewaluacja funta szterlinga w Wielkiej Brytanii o 18,3% (18.XI.). Wizyta kanclerza RFN, KIESINGERA w państwach Azji (20.XI.).

Rezolucja ONZ o oswoobodzeniu arabskich terytoriów przez Izrael (22.XI.). Protest czarnych sportowców amerykańskich przeciw rasizmowi (bojkot igrzysk w Meksyku w 1968 r.) – (23.XI.). Powstanie Pakistańskiej Partii Ludowej (liderem ZULFIKAR ALI BHUTTO), opartej na zasadach socjalizmu islamskiego i radykalnej postawie antyindyjskiej. Proklamowanie niepodległości przez Federację Arabii Płd. – Jemen Południowy, KAHTAN ASZ-SZAABI prezydentem (do 1969) – (30.XI.). ALBERT BERNARD BONGO prezydentem Gabonu (do 2009). Pierwszy prototyp „Concorde 001” w Tuluzie, udana operacja pierwszego przeszczepu serca w RPA (prof. CHRISTIAAN BARNARD), pacjentem LOUIS WASHKANSKY (3.XII.). Powstanie Międzynarodowej Federacji Sportu Samochodowego w Londynie (4.XII.). Gwałtowne starcia w delcie Mekongu w Wietnamie Płd., opuszczanie Cypru przez wojska greckie (8.XII.). CEAUȘESCU przewodniczącym Rady Państwa w Rumunii (do 1974). Nagrody Nobla (literatura – MIGUEL ANGEL ASTURIAS (Gwatemala), pokojowa – nie przyznano, fizyka – HANS ALBRECHT BETHE (USA), chemia – (1/2) MANFRED EIGEN (RFN), (1/2) RONALD GEORGE NORRISH i GEORGE PORTER (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – RAGNAR ARTHUR GRANIT (Szwecja), HALDAN KEFFER HARTLINE i GEORGE WALD (USA)) – (10.XII.). Zakończenie największej operacji desantowej wojsk amerykańskich w Wietnamie Płd. (6500 ludzi) – (12.XII.). Nieudany zamach stanu w Grecji – ucieczka króla KONSTANTYNA II i rodziny królewskiej z kraju (14.XII.). Wojskowy zamach stanu w Dahomeju (17.XII.). Brak zgodności państw EWG w sprawie przyjęcia Wielkiej Brytanii (19.XII.). Uwolnienie byłego premiera Grecji, JEORJOSA PAPANDREU przez „czarnych pułkowników” (24.XII.). Manifestacje antywojenne w Nowym Jorku, aresztowanie 546 osób (30.XII.). Fala procesów politycznych w ZSRR (m.in. ALEKSIEJA DOBROWOLSKIEGO, GAŁANSKOWA, GINZBURGA, WIERY ŁASZKOWEJ) – (do 1968). Rozbicie przez KGB – Związku Wyzwolenia Ludu, 15 lat więzienia dla lidera IGORA OGURCOWA. Ogłoszenie Albanii pierwszym państwem ateistycznym (HOXHA). Uchwalenie konstytucji w Kongo-Kinshasa. Ogłoszenie w Tanzanii – deklaracji z Aruszy (planu budowy socjalizmu – ujamaa), nawiązującego do wzorców chińskich i do miejscowych tradycji (NYERERE). Układ amerykańsko-panamski (przyznanie Panamie de facto suwerenności nad Strefą Kanału Panamskiego). Zawieszenie Grecji w prawach członka Rady Europy (do 1969). Przyjęcie Barbadosu i Trynidadu-Tobago do OPA. Akcesja Jemenu Płd. do ONZ. PETRUS DE JONG premierem Holandii (do 1971). HADJI HASAN AL-BOLKIAH MU'IZZADIN WADDANLAH sultaniem Brunei (do dzisiaj). THEOPHILUS EBENHAEZER DÖNGES prezydentem RPA (do 1968). ABD UR-RASZID ALI SZERMARKE prezydentem Somalii (do 1969). Pucz wojskowy w Togo, gen. GNASSINGBÉ (ÉTIENNE) EYADEMA prezydentem (do 2005). JOHN MOEWEN premierem Australii (do 1968). Antigua i Barbuda (do 1981), Grenada (do 1974), Saint Vincent i Grenadyny (do 1979), Saint Lucia (do 1979), Saint

	<p><i>Christopher (Kitts) i Nevis (do 1983) oraz Dominika (do 1978) terytoriami stowarzyszonymi z Wielką Brytanią. Krótkie rządy DONALDA SANGSTERA na Jamajce, HUGH LAWSON SHEARER nowym premierem (do 1972). ARTUR DA COSTA E SILVA prezydentem Brazylii (do 1969). Krótka władza OSCARA DANIELA GESTIDO w Urugwaju, JORGE PACHECO ARECO nowym prezydentem (do 1972). FIDEL SÁNCHEZ HERNÁNDEZ prezydentem Salwadoru (do 1972). IWAN JAKUBOWSKI naczelnym dowódcą UW (do 1976). Powstanie Funduszu Ludnościowego w Nowym Jorku. Powstanie Międzynarodowej Akademii Nauk Kwantowo-Molekularnych w Monton we Francji. Akcesja Emiratów Arabskich do OPEC. Śmierć ILII ERENBURGA – pisarza rosyjskiego, ZOLTANA KODALY – węgierskiego kompozytora, ZBIGNIEWA CYBULSKIEGO – polskiego aktora, ROBERTA OPPENHEIMERA – amerykańskiego fizyka, LANGSTONA HUGUESA – pisarza amerykańskiego, JAYNE MANSFIELD – aktorki amerykańskiej, księcia ANTONIO DE CURTISA zw. TOTO – aktora włoskiego, SPENCERA TRACY – amerykańskiego aktora, ANDRÉ MAUROISA – pisarza francuskiego (Klimaty), PAULA WHITEMANA – amerykańskiego muzyka jazzowego.</i></p>
<p>1968</p>	<p><i>Reforma ekonomiczna na Węgrzech (1.I.). Drugi przeszczep serca w RPA (BARNARD), pacjentem PHILIP BLAIBERG, <u>atak oddziałów Viêt Congu na amerykańską bazę Dan Tieng (2.I.)</u>. <u>ALEKSANDER DUBČEK I sekretarzem Komunistycznej Partii Czechosłowacji, pierwsze próby wprowadzenia „socjalizmu z ludzką twarzą” (5.I.)</u>. Kolejne lądowanie amerykańskiej sondy „Surveyor” na Księżycu (10.I.). <u>Zamieszki na francuskich uniwersytetach w Caen i Nanterre (15.I.)</u>. <u>Napięcie między Danią a USA – zgubienie przez amerykański bombowiec B-52 ładunku złożonego z 4 bomb wodorowych nad Grenlandią (21.I.)</u>. <u>Zatrzymanie przez KRL-D na jej wodach terytorialnych amerykańskiego okrętu szpiegowskiego „Pueblo”, manifestacja opozycji na Placu Puszkina w Moskwie (22.I.)</u>. <u>Manifestacja robotnicza w Caen (26.I.)</u>. <u>Kłęski żywiołowe w USA i Europie (I.)</u>. <u>Początek północnowietnamskiej ofensywy „Tet” w Wietnamie (29.I.)</u>, <u>szczególne nasilenie walk pod Khe Sanh w Wietnamie Płd., poza tym walki pod Chau Doc, Ca Mau, Sa Dec, Can Tho, My Tho, Soc Trang, Tay Ninh, An Loc, Bac Lieu, Phan Thiet, Phan Rang, Cam Ranh, Qui Nhon, An Khe, Bong Son, Dak To, Quang Tri (I-IV.)</u>. <u>Demonstracje studenckie w Warszawie (30.I.)</u>. <u>Przekazanie Algierii przez Francję bazy w Mers-el-Kebir, ogłoszenie niepodległości przez Nauru, HAMMER DE ROBURT prezydentem (do 1976) – (31.I.)</u>. <u>Początek konferencji Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju z udziałem 132 państw w Delhi (1.II.)</u>. <u>Igrzyska X Olimpiady Zimowej w Grenoble (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.Norwegia (6 złotych, 6 srebrnych, 2 brązowe, łącznie 14 medali), 2.ZSRR (5 złotych, 5 srebrnych, 3 brązowe, łącznie 13 medali), 3.Francja (4 złote, 3 srebrne, 2 brązowe, łącznie 9 medali)) – (6-18.II.)</u>. <u>Zniesienie kary śmierci w Austrii (7.II.)</u>. <u>Nasilenie się zamachów terrorystycznych na terenach arabskich, okupowanych przez Izrael od 1967 r. (8.II.)</u>. <u>Strajk</u></i></p>

śmieciarzy w USA (10.II.). Wspólna manifestacja robotników i studentów w Bordeaux (11.II.). Nasilenie walk pod Sajgonem (13.II.). Masakra ludności cywilnej przez Viêt Cong w Hue (II.). Protest 3145 studentów i naukowców przeciw decyzji zdjęcia sztuki „Dziady” w warszawskim Teatrze Narodowym (19.II.). Pierwsze amerykańskie bombardowania portu rzecznego w Hanoi (24.II.). Spotkanie konsultacyjne 67 przedstawicieli partii komunistycznych oraz robotniczych w Budapeszcie, zawieszenie przez USA stałych lotów bombowców B-52 z bronią jądrową na pokładzie (26.II.). Oświadczenie solidarności do narodu wietnamskiego wydane w Budapeszcie (28.II.). Kryzys rządowy w Belgii (II.). Deklaracja w sprawie wojny w Wietnamie państw Układu Warszawskiego – obrady w Sofii (6.III.). Wydarzenia marcowe w Polsce – protesty studenckie przeciw cenzurze a za liberalizacją, poszanowaniem tradycji demokratycznych i wolnościowych (Warszawa, Łódź, Kraków, Wrocław, Gdańsk, Poznań, Toruń, Lublin), liczne aresztowania wśród młodzieży akademickiej (wyrzucenie z uczelni 34 i zawieszenie 11 studentów) i zwolnienie z pracy 6 pracowników naukowych) – (III.). Niepodległość Mauritiusu na Oceanie Indyjskim, premierem RAMGOOLAM (do 1982) – (12.III.). Proces liberalizacji systemu politycznego w Czechosłowacji tzw. praska wiosna, częściowe zniesienie cenzury, aresztowanie byłego dowódcy milicji, gen. MIROSLAVA MAMULI (13.III.). Opuszczenie szpitala w RPA przez pierwszego pacjenta ze sztucznym sercem (BLAIBERG), masakra cywilów przez Amerykanów w My Lai w Wietnamie Płd. (16.III.). Napięcie w państwach EWG – wycofanie planu dotyczącego likwidacji nadprodukcji mleka, rozruchy na uniwersytecie w Nanterre we Francji (22.III.). Spotkanie przedstawicieli partii oraz rządów krajów socjalistycznych w Dreźnie (23.III.). Fala strajków studenckich we Włoszech (III.). Śmierć GAGARINA podczas próby oblatywania prototypu nowego samolotu (27.III.). LUDVIK SVOBODA prezydentem Czechosłowacji (do 1975). Zaprzestanie bombardowania części terytorium Wietnamu Płn. przez lotnictwo amerykańskie i zrezygnowanie z ubiegania się o drugą kadencję (JOHNSON) – (31.III.). Zamieszki w Rio de Janeiro, tendencje liberalne w kierownictwie Komunistycznej Partii Czechosłowacji – wybór członków nowego prezydium, zamach na pastora KINGA w Memphis w Tennessee dokonany przez białego nacjonalistę (4.IV.). Nowy rząd w Czechosłowacji – na czele OLDŘICH ČERNIK (8.IV.). Wystrzelenie pierwszej rakiety z francuskiej bazy kosmicznej w Kourou w Gujanie Fr. (9.IV.). Rozruchy studenckie w Berlinie, moc obowiązująca dla ustawy o prawach obywatela dla ludności murzyńskiej w USA, nieudany zamach rewolwerowy na przywódcę Socjalistycznego Niemieckiego Związku Studentów, RUDIEGO DUTSCHKE, zamieszki w Monachium (2 ofiary) – (11.IV.). Rozruchy studenckie we Frankfurcie n/Menem, Essen, Stuttgarcie, Bonn i Hanowerze: starcia młodzieży studenckiej z policją (IV-V.). Katastrofa lotnicza pod Windhoek w Afryce Płd-Zach. (123 ofiary) – (20.IV.). Zgromadzenie Ogólne Krajowego Związku Studentów

Francji – walki między ugrupowaniami prawicowymi i lewicowymi (21.IV.). PIERRE ELLIOT TRUDEAU premierem Kanady (do 1979). Odmowa zaproszenia RPA na igrzyska olimpijskie w Meksyku przez MKOL z powodu polityki apartheidu w tym państwie (23.IV.). Oświadczenie ČERNIKA w Czechosłowacji (postępowanie procesu demokratyzacji życia publicznego w kraju) – (24.IV.). Manifestacje związków zawodowych i komunistów we Francji (1.V.). Zamieszki na uniwersytecie w Nanterre (2-3.V.). Wizyta ČERNIKA i DUBČEKA w Moskwie (4.V.). Walki uliczne w Paryżu (6.V.). Wystąpienia studenckie w Strasbourgu, Nantes, Rennes i Tuluzie (9.V.). Wezwanie francuskich związków zawodowych do strajku generalnego (11.V.). Początek rokowań Wietnamu Płn. z USA w sprawie zawarcia pokoju – Paryż, strajk generalny we Francji (13.V.). Strajk studencki w Mediolanie (15.V.). Fala strajków w komunikacji we Francji (V.). Wystrzelenie europejskiego satelity z amerykańskiej bazy w Vandenberg (17.V.). 4 mln strajkujących we Francji (20.V.). 8-10 mln strajkujących we Francji – chaos w Paryżu, wezwanie ONZ do zaniechania okupacji Jerozolimy przez Izrael (21.V.). Rozruchy w Lyonie (1 ofiara), starcia w Paryżu na Dworcu Lyonńskim (zatrzymanie 795 osób) – (24.V.). Wprowadzenie przez NRD zakazu przejazdu ministrom i urzędnikom RFN przez swoje terytorium – protest Francji, Wielkiej Brytanii i USA (26.V.). Porozumienie między rządem a opozycją we Francji (podniesienie płac minimalnych o 35%, średni wzrost płac o 10%, skracanie czasu pracy do 40 h tygodniowo, wzrost emerytur, rozszerzenie uprawnień związków zawodowych w zakładach) – (27.V.). Kryzys rządowy we Francji (28-31.V.). Zamieszki na uniwersytecie w Dakarze, ruch studencki w Belgii (29.V.). Manifestacja poparcia ludności Paryża dla polityki DE GAULLE'A (30.V.). Zajścia studenckie w Belgradzie (2.VI.). Śmierć kandydata w wyborach prezydenckich w USA, senatora ROBERTA KENNEDY'EGO w wyniku zamachu w hotelu „Ambassador” w Los Angeles, zamachowcem Jordańczyk SIRHAN SIRHAN BISHARA (5,6.VI.). III Mistrzostwa Europy w piłce nożnej we Włoszech (uczestnicy: Jugosławia, Włochy, ZSRR, Anglia, 1.Włochy 2.Jugosławia, 3.Anglia, 4.ZSRR) – (5-10.VI.). Manifestacje studenckie w Belgradzie, zgoda TITO na reformy społeczne i polityczne (9.VI.). Zamieszki przed fabryką Peugeotota w Montbéliard we Francji (1 ofiara) – (11.VI.). Awaria tankowca „World Glory” u wybrzeży RPA (322 tys. t baryłek ropy naftowej w oceanie) – (13.VI.). Ułaskawienie gen. SALANA we Francji (15.VI.). EYSKENS premierem Belgii (do 1972). Manewry wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20.VI.). 73 ofiary paniki po meczu piłkarskim w Argentynie (23.VI.). Ustawa o rehabilitacji ofiar procesów politycznych toczonych w Czechosłowacji po 1948 r., „Manifest 2000 słów” (deklaracja poparcia dla rządu i demokratyzacji kraju podpisany przez 70 znanych osobistości) – (25.VI.). Kryzys rządowy we Włoszech (VI.). Wybory parlamentarne we Francji (zwycięstwo partii gaullistowskiej) – (30.VI.). Zniesienie ostatnich barier celnych w EWG, układ o nieprolifracji broni jądrowej między USA, ZSRR i Wielką Brytanią (zobowiązanie do

nieprzekazywania nikomu broni jądrowej i nieudzielania pomocy w jej produkcji, wyrzekanie się przez państwa nienuklearne prawa do budowy tej broni) – (1.VII.). Publikacja „Manifestu 2000 słów” w Pradze (5.VII.). MAURICE COUVE DU MURVILLE premierem Francji (do 1969). Spotkanie przywódców 5 państw UW w Warszawie w związku z sytuacją w Czechosłowacji (odmowa przyjazdu szefów partii czechosłowackiej). inauguracja bezpośredniego połączenia Nowy Jork-Moskwa, poparcie Rumunii dla Czechosłowacji (15.VII.). List-ultimatum państw UW (poza Rumunią i Albanią) do rządu Czechosłowacji z „żądaniem odparcia sił antykomunistycznych” (16.VII.). Wojskowy zamach stanu w Iraku, gen. AHMAD HASSAN AL-BAKR prezydentem (do 1979) – (17.VII.). Wizyta przywódców partii komunistycznych we Włoszech i Francji, LUIGI LONGO i WALDECKA ROCHETA w Moskwie (19.VII.). Fala huraganów w RFN (VII.). Wypowiedź fizyka ANDRIEJA SACHAROWA przeciw procesom politycznym w ZSRR zamieszczona w „New York Times” (22.VII.). Urowadzenie samolotu izraelskich linii lotniczych El Al przez palestyńskich komandosów do Algieru (23.VII.). Potępienie wszystkich metod sztucznej antykoncepcji i przerywania ciąży przez PAWŁA VI (29.VII.). Film STANLEY’A KUBRICKA „2001: Odyseja kosmiczna” (VII.). Reorganizacja radia i telewizji we Francji (31.VII.). Trzęsienie ziemi na Filipinach (307 ofiar) – (2.VIII.). Wizyta TITO (9-11.VIII.) i ULBRICHTA (12.VIII.) w Pradze. Nasilenie działań zbrojnych w Nigerii (rejon Biafry) – (VIII.). Setki ofiar zatopienia jednej z wysp archipelagu Celebes w Indonezji (15.VIII.). Wizyta CEAUŞESCU w Pradze, traktat o przyjaźni między Czechosłowacją a Rumunią (15-17.VIII.). Wkroczenie wojsk Układu Warszawskiego (ZSRR, Polska, NRD, Węgry, Bułgaria) na terytorium Czechosłowacji w liczbie 250 tys. żołnierzy – kres „praskiej wiosny”, internowanie DUBČEKA i ČERNIKA, obrona budynku radia w Pradze (30 ofiar), ogółem podczas całej operacji 200 zabitych Czechów i Słowaków (20-21.VIII.). Potępienie agresji na Czechosłowację przez Jugosławię i Rumunię, debata w ONZ na temat Czechosłowacji (21.VIII.). Wizyta PAWŁA VI w Kolumbii, ultimatum Komunistycznej Partii Czechosłowacji domagające się wycofania obcych wojsk z kraju (22.VIII.). Potępienie agresji na Czechosłowacji przez ChRL (23.VIII.). Sprowadzenie przywódców czechosłowackich siłą na rozmowy do Moskwy (23-26.VIII.). Wybuch pierwszej francuskiej bomby wodorowej (24.VIII.). Krytyka interwencji w Czechosłowacji przez grupę 7 dysydentów na Placu Czerwonym w Moskwie (umieszczenie ich w łagrach lub szpitalach psychiatrycznych – nowa metoda eliminacji opozycji) – (25.VIII.). Wyroki ciężkiego więzienia dla 7 osób protestujących przeciw udziałowi NRD w inwazji na Czechosłowację, koncentracja wojsk ZSRR na granicy z Rumunią (28.VIII.). Ostrzeżenie USA dla ZSRR przed możliwością interwencji w Rumunii, przywrócenie cenzury w Czechosłowacji (30.VIII.). Rekonstrukcja składu Prezydium Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Czechosłowacji – tzw. proces normalizacji (31.VIII.). Trzęsienie ziemi w płn-zach.

Iranie (10 tys. ofiar) – (1.IX.). Katastrofa lotnicza w Bułgarii pod Burgas (50 ofiar), wizyta MOBUTU w Belgii, uwolnienie pasażerów porwanego samolotu izraelskiego, zmiany w rządzie Czechosłowacji (3.IX.), Niepodległość Suazi (Ngwane) w Afryce Płd. (6.IX.), Starcia w Kanale Sueskim między Izraelem a Egiptem (8.IX.). Największy okręt wojenny na służbie – amerykański lotniskowiec „John F. Kennedy” (9.IX.). Apogeum ludobójstwa w Biafrze w Nigerii – eksterminacja plemienia Ibo (IX.). Katastrofa lotnicza we Francji (95 ofiar) – (11.IX.). Wycofanie się wojsk UW z Pragi, Bratysławy i Brna (12.IX.), Zamiar wystąpienia Albanii ze struktur UW (13.IX.). 18 ofiar zamieszek na uniwersytecie w Meksyku (18.IX.). Mowa KOSYGINA w Moskwie na temat koniecznej interwencji ZSRR w Czechosłowacji (19.IX.), Powrót pierwszego obiektu kosmicznego na Ziemię z okolic Księżyca – radziecka stacja kosmiczna „Sonda 5” (21.IX.). Zakończenie prac przy przeniesieniu świątyni Ramzesa w Egipcie (22.IX.). Negocjacje czechosłowacko-radzieckie w Moskwie na temat zupełnego wycofania się wojsk UW (IX.), Wycofanie się SALAZARA z polityki w Portugalii z powodu choroby, premierem MARCELO JOSÉ CAETANO (do 1974), ponowne założenie DKP – Niemieckiej Partii Komunistycznej w RFN (26.IX.), Referendum w Grecji – 91,9% za zmianą konstytucji (29.IX.), Operacja wojska na uniwersytecie w Meksyku (43 ofiary) – (3.X.). Powódź w Bengalu (10 tys. ofiar) – (4.X.). Starcia między katolikami a protestantami w Irlandii Płn. w Londonderry (5-6.X.). Egzekucja przywódcy opozycji w Kongo-Kinshasa (PIERRE MULELE) – (9.X.). Proces intelektualistów w Moskwie, początek amerykańskiego programu podboju Księżyca – misja „Apollo VII”, wojskowy zamach stanu w Panamie, obalenie władzy ARIASA MADRIDA, rządy junty na czele z gen. OMAREM TORRIJOS HERRERA i płk. PINILLA FABREGO (do 1969) – (11.X.), Igrzyska XIX Olimpiady w Meksyku (zwycięzca maratonu: MAMO WOLDE (Etiopia), klasyfikacja medalowa: 1.USA (45 złotych, 28 srebrnych, 34 brązowych, łącznie 107 medali), 2.ZSRR (20 złotych, 32 srebrne, 30 brązowych, łącznie 82 medale), 3.Japonia (11 złotych, 7 srebrnych, 7 brązowych, łącznie 25 medali) – (12-27.X.). Niepodległość Gwinei Równikowej, FRANCISCO MACIAS NGUEMA BIYOGO NEGUE NDONG prezydentem (do 1979) – (12.X.), Traktat Czechosłowacji z ZSRR w Moskwie (stopniowe wycofywanie wojsk UW z Czechosłowacji) – (16.X.), Ślub wdowy po KENNEDY’M, JACQUELINE z greckim multimilionerem, ARISTOTELISEM ONASSISEM na wyspie Skorpios na Morzu Egejskim (20.X.). Zakupienie 138 samolotów wojskowych w USA przez RFN (24.X.). Wprowadzenie ustawy o ustroju federalnym w Czechosłowacji (27.X.). Wizyta kanclerza RFN, KIESINGERA w Hiszpanii (28.X.). Nakaz rozwiązania ultraprawicowego ruchu „Occident” we Francji, próbny lot samolotu radzieckiego Tupolew TU-144, pierwszego cywilnego samolotu ponaddzwiękowego, ogłoszenie końca rewolucji kulturalnej w ChRL (31.X.). Strajk generalny ludności palestyńskiej w Jerozolimie w proteście przeciw izraelskiej okupacji, wstrzymanie bombardowań Wietnamu Płn. przez amerykańskie lotnictwo (1.XI.).

Manifestacje antyradzieckie w Pradze, stan wyjątkowy w Wietnamie Pld. (7.XI.). Wejście w życie umowy o swobodnym przepływie pracowników w EWG (9.XI.). Sformułowanie doktryny BREŻNIEWA w ZSRR (ograniczona suwerenność krajów socjalistycznych) – (XI.). Zdjęcia niewidocznej strony Księżyca radzieckiej „Sondy 6” (10.XI.). Wprowadzenie republiki na Malediwach w wyniku referendum, NASIR prezydentem (do 1978) – (11.XI.). Wystrzelenie radzieckiej stacji orbitalnej „Proton 4” (16.XI.). Kryzys walutowy w Wielkiej Brytanii, Francji i RFN (20-22.XI.). Katastrofa górnicza w kopalni węgla w Mannington w USA (78 ofiar) – (24.XI.). Konwencja ONZ o nieprzedawnianiu zbrodni wojennych i zbrodni przeciw ludzkości (26.XI.). Napad komandosów izraelskich na terytorium Jordanii (1.XII.). Potępienie polityki apartheidu w RPA przez ONZ (2.XII.). Strajk generalny w regionie Rzymu (4.XII.). Ustawa o prawach związkowych w zakładach pracy we Francji (5.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – LUIS WALTER ALVAREZ (USA), chemia – LARS ONSAGER (USA), literatura – YASUNARI KAWABATA (Japonia), fizjologia lub medycyna – ROBERT HOLLEY, HAR GOBIND KHORANA i MARSHALL WARNER NIRENBERG (USA), pokojowa – RENÉ CASSIN (Francja)) – (10.XII.). Zamieszki studenckie w Nanterre w Paryżu (16.XII.). Przyjęcie planu modernizacji rolnictwa tzw. planu Monsholt przez EWG (17.XII.). Okrażenie Księżyca przez statek kosmiczny „Apollo VIII” (FRANK BORMAN, WILLIAM ANDERS, JAMES LOVELL) – (21-26.XII.). Uwolnienie załogi amerykańskiego statku „Pueblo” przez KRL-D (23.XII.). Odwetowy atak oddziałów izraelskich na Liban po zamachu palestyńskim na izraelski samolot pasażerski w Atenach, zbombardowanie cywilnego portu lotniczego w Bejrucie (28.XII.). Pobyt lidera Pakistańskiej Partii Ludowej, BHUTTO przez kilka miesięcy w więzieniu. Przyjęcie do OJA i ONZ – Gwinei Równikowej, Suazi i Mauritiusu. Skierowanie 33 dywizji przez ZSRR nad granicę z ChRL – narastanie kryzysu chińsko-radzieckiego. Ruch studencki w Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Japonii. HILMAR TORMAD INGOLF BAUNSGAARD premierem Danii (do 1971). DONG BIWU wiceprzewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1975). MAUNO HENRIK KOIVISTO premierem Finlandii (do 1970). KRISTJÁN ELDJÁRN prezydentem Islandii (do 1980). Zamach stanu w Dahomeju, EMILE DERLIN-ZINSOU prezydentem (do 1969). Wojskowy zamach stanu w Mali, gen. MOUSSA TRAORÉ przewodniczącym Wojskowego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (do 1979). JOHANNES FOUCHÉ prezydentem RPA (do 1975). Zamach stanu w Sierra Leone, SIAKA PROBYM STEVENS premierem (do 1971). JOHN GREY GORTON premierem Australii (do 1971). VELASCO IBARRA prezydentem Ekwadoru (do 1972). JUAN VELASCO ALVARADO prezydentem Peru (do 1975). Konferencja Generalna Episkopatu Ameryki Łacińskiej w Medellin – punkt szczytowy rozwoju teologii wyzwolenia. Powstanie Organizacji Arabskich Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OAPEC) w Bejrucie (Algieria, Arabia Saudyjska, Bahrajn, Egipt, Katar, Kuwejt, Libia, Syria, Abu Zabi, Dubaj, Irak). Założenie

	<p><i>Centrum Badań i Innowacji w zakresie Oświaty oraz Centrum Rozwojowego w ramach OECD. Utworzenie Instytutu Badań nad Problematyką Obrony Społecznej w Rzymie. Powstanie Arabskiego Funduszu Rozwoju Ekonomicznego i Społecznego – AFESD (Sudan, Syria, Tunezja, Algieria, Arabia Saudyjska, Egipt, Indonezja, Jemen Płn. i Płd., Kuwejt, Liban, Libia, Maroko, Mauretania, Oman). Przyjęcie Nauru do SPC. Akcesja Gwinei Równikowej do UDEAC. Śmierć LEOPOLDA INFELDA – fizyka polskiego, VALENTINA HUGO – malarza francuskiego, LWA LANDAU – fizyka rosyjskiego, OTTO HAHNA – fizyka niemieckiego, CORNELIUSA KEESA VAN DONGENA – malarza holenderskiego, MARCELA DUCHAMPA – malarza francuskiego, DARIO MORENO – francuskiego śpiewaka operowego, SALVATORE QUASIMODO – poety włoskiego, UPTONA SINCLAIRA – pisarza amerykańskiego, ARNOLDA ZWEIGA – pisarza niemieckiego, KARLA BARTHA – teologa szwajcarskiego, JOHNA STEINBECKA – pisarza amerykańskiego.</i></p>
<p>1969</p>	<p><i>Walki między protestantami a katolikami w Irlandii Płn. w mieście Londonderry (120 rannych), <u>oddanie przez Hiszpanię afrykańskiej prowincji Sidi Ifni – Maroku (4.I.)</u>. Odrzucenie moskiewskiego planu pokojowego przez Izrael (5.I.). Wysłanie przez ZSRR dwóch sond kosmicznych na Wenus (I.). <u>Nałożenie embarga na dostawy broni do Izraela przez Francję (6.I.)</u>. Propozycja francuska dotycząca zwołania czterostronnej konferencji na temat rozwiązania konfliktu na Bliskim Wschodzie, 25 ofiar i 85 rannych eksplozji łańcuchowej na amerykańskim lotniskowcu „Enterprise” (15.I.). <u>Samospalenie studenta JANA PALACHA na Placu Wacława w Pradze w proteście przeciw interwencji radzieckiej w Czechosłowacji, fala zamachów terrorystycznych w Bretanii (Front Wyzwolenia Bretanii), masowe aresztowania sprawców zamachów przez francuską policję, pierwsze w historii połączenie dwóch załogowych statków kosmicznych: radzieckie „Sojuz 4” i „Sojuz 5” (16.I.)</u>. <u>RICHARD MILHOUSE NIXON prezydentem USA (do 1974)</u>. <u>Pierwszy poważniejszy incydent graniczny między ZSRR i ChRL nad rzeką Ussuri w rejonie wyspy Damanskij (23.I.)</u>. Stan wyjątkowy w Hiszpanii w wyniku manifestacji studenckich (24.I.). Zapowiedź referendum we Francji w sprawie nowego podziału administracyjnego i reformy Senatu przez DE GAULLE’A (2.II.). <u>JASIR ARAFAT przewodniczącym Organizacji Wyzwolenia Palestyny (3.II.)</u>. Zgoda USA na zakup 50 myśliwców typu Phantom przez Izrael (7.II.). <u>Pierwszy próbny lot największego samolotu pasażerskiego Boeing 747 (Jumbo Jet) w USA (9.II.)</u>. Koniec strajku dokerów w USA (14.II.). Ratyfikowanie konwencji o nieprzedawnieniu zbrodni wojennych przez Polskę (jako pierwszy kraj na świecie) – (15.II.). Strajk głodowy 13 studentów na uniwersytecie w Nanterre pod Paryżem (II.). Atak powstańców palestyńskich na samolot izraelskich linii lotniczych El Al na lotnisku w Zurychu (18.II.). Konferencja państw frankofońskich w Nigrze (decyzja o nawiązaniu współpracy kulturalnej i technicznej między państwami) – (19.II.). Odmowa przeprowadzania manewrów wojsk UW na swoim terytorium przez Rumunię (20.II.). Akcje UNEF</i></p>

(Krajowego Zrzeszenia Studentów Francji) przeciwko represjom na uniwersytetach (27.II.). Nasilenie walk chińsko-radzieckich na wyspie Damanskij (zabicie i ranienie 31 żołnierzy radzieckich) – (1-2.III.). Pierwszy lot brytyjsko-francuskiego ponaddźwiękowego samolotu „Concorde 001” (2.III.). Propozycja reformy długości służby wojskowej we Francji (rok bez odroczeń) – (3.III.). Reforma edukacyjna w Belgii (drugim językiem obowiązkowym angielski lub drugi język narodowy (flamandzki, waloński) – (4.III.). GUSTAV HEINEMANN prezydentem RFN (do 1974). Nieudany zamach na premiera Wietnamu Płd., TRAN VAN HUONGA (5.III.). Protesty przed ambasadami ChRL w Moskwie i ZSRR w Pekinie w wyniku walk nad rzeką Ussuri (7.III.). Wymiana ognia artyleryjskiego i walka powietrzna między siłami Izraela i Egiptu nad Kanalem Sueskim – śmierć szefa sztabu egipskiego, gen. RIADA (8.III.). 99 lat więzienia dla mordercy pastora KINGA, JAMESA EARLA RAY’A (10.III.). Nowa elektrownia atomowa we Francji – Saint-Laurent-des-Eaux (14.III.). Pierwszy francuski atomowy okręt podwodny – „Redoutable” (15.III.). Ataki wojsk chińskich na wyspę Damanskij (15-16.III.). GOLDA MEIR premierem Izraela (do 1974). Katastrofa kolejowa w Belgii w La Louvière (15 ofiar), zniesienie stanu wyjątkowego w Hiszpanii (25.III.). Śmierć EISENHOWERA, wystąpienia antyradzieckie w Czechosłowacji po 2 zwycięstwach nad drużyną ZSRR w mistrzostwach świata w hokeju na lodzie (28.III.). Misja amerykańskiego statku kosmicznego „Apollo IX” (JAMES MCDIVITT, DAVID SCOTT, RUSSELL SCHWEIKART) na orbicie okołoziemskiej (przygotowywanie lądowania na Księżycu) – (III.). Katastrofa lotnicza w Polsce (53 ofiary) – (2.IV.). Publikacja mszału wg zaleceń Soboru Watykańskiego II (3.IV.). Demonstracje antywojenne w 50 miastach USA (5-6.IV.). Zamieszki w Reggio di Calabria we Włoszech – wezwanie do strajku powszechnego (11.IV.). Cyklon nad Pakistanem Wsch., zniszczenie Dhaki (518 ofiar), zestrzelenie przez KRL-D amerykańskiego samolotu szpiegowskiego (15.IV.). Zwolnienie DUBČEKA z funkcji szefa KC Komunistycznej Partii Czechosłowacji, następcą GUSTAV HUSAK (17.IV.). Wypowiedzenie przez Iran traktatu granicznego z Irakiem z 1937 r. (19.IV.). Interwencja wojsk brytyjskich w Irlandii Płn. w związku z zamieszkami (20.IV.). Zbombardowanie kilku obiektów w Jordanii przez lotnictwo izraelskie (22.IV.). Starcia uchodźców palestyńskich z siłami porządkowymi w Libanie (23.IV.). Zdobycie ważnej bazy rebeliantów w Biafrze – Umuahii przez wojska Nigerii (24.IV.). Odrzucenie propozycji DE GAULLE’A dotyczącej reformy podziału administracyjnego i Senatu w referendum we Francji (52,41 % przeciw, 47,58 % za), dymisja DE GAULLE’A (28.IV.). Zakończenie rejsu dookoła świata przez Polaka, LEONIDA TELIGE (rekord samotnej żeglugi bez zawijania do portu – 165 dni) – (29.IV.). 700 aresztowań po nielegalnej demonstracji lewicowej we Francji, gwałtowne demonstracje studencko-robotnicze w Hiszpanii (1.V.). Propozycja ZSRR dotycząca rozwiązania sporu z ChRL o granicę na rzece Ussuri (3.V.). Strajk i okupacja lokali dziennika „Le Figaro” we Francji (11.V.). 8-punktowy plan rozwiązania

konfliktu w Wietnamie (NIXON) – (16.V.). Wylądowanie radzieckich sond „Wenera 5” i „Wenera 6” na Wenus (17.V.). Wyrok śmierci dla zabójcy ROBERTA KENNEDY’EGO, SIRHANA SIRHANA w Los Angeles (21.V.). Manifestacje w Liège przeciwko zacofaniu ekonomicznemu Walonii, zbliżenie się na odległość 15 km od Księżycy przez amerykański statek kosmiczny „Apollo X” (JOHN YOUNG, EUGENE CERNAN, THOMAS STAFFORD) – (22.V.). Rozruchy na uniwersytecie Berkeley w USA (23.V.). Apel przywódcy Rumunii, CEAUȘESCU o rozwiązanie paktów wojskowych oraz wycofanie obcych wojsk z Europy (25.V.). Zamieszki studenckie w Argentynie i Ekwadorze (30.V.). Walki pod Xieng Khoang między siłami rządowymi Laosu, Tajlandii a komunistami (V.-II.1970). Tragedia podczas manewrów flot państw SEATO na Morzu Południowo-Chińskim (śmierć 77 marynarzy amerykańskich) – (3.VI.). Zabicie ok. 100 studentów w Kongo-Kinshasie przez armię (4.VI.). Zapowiedź wycofania 25 tys. żołnierzy amerykańskich z Wietnamu przez NIXONA (8.VI.). Zamknięcie granicy z Gibraltarem przez Hiszpanię – spór z Wielką Brytanią o status tego obszaru (9.VI.). GEORGES POMPIDOU prezydentem Francji (do 1974). Masowe demonstracje przeciw Hondurasowi w Salwadorze po meczu piłkarskim między tymi państwami, oskarżenie Hondurasu o ludobójstwo wobec 300 tys. rzeszy chłopów salwadorskich na ziemi honduraskiej (15.VI.). Rozwiązanie Zrzeszenia Studentów w Czechosłowacji (20.VI.). Ponowne zerwanie stosunków dyplomatycznych przez Wielką Brytanię i Rodezję (24.VI.). Wystrzelenie satelity biologicznego z małpą na pokładzie przez USA (29.VI.). Zamieszki w Argentynie podczas wizyty specjalnego wysłannika NIXONA, NELSONA ROCKEFELLERA (VI.). Wietnam Płd.: wycofanie pierwszego kontyngentu wojsk amerykańskich (8.VII.). Wojna „futbolowa” między Salwadorem a Hondurasem (14-18.VI.), śmierć 3 tys. ludzi, mediacja OPA. Zalegalizowanie pornografii w Danii przez parlament stosunkiem głosów 147 do 25 (VI.). Wypadek autokaru w Dinant (śmierć 22 holenderskich turystów) – (15.VI.). Tragedia w Juigne-sur-Loire (utopienie się 19 dzieci podczas pobytu na koloniach) – (18.VI.). WYLĄDOWANIE AMERYKAŃSKIEGO STATKU KOSMICZNEGO „APOLLO XI” NA KSIĘŻYCU – NEIL ARMSTRONG, EDWIN ALDRIN I MICHAEL COLLINS PIERWSZYMI LUDŹMI NA SREBRNYM GLOBIE (21.VII., GODZ. 3.56). Wizyta PAWŁA VI w Ugandzie – potępienie rasizmu i wojny w Biafrze (1.VIII.). Zamieszki w Irlandii Płn., szczególnie w Belfaście i Londonderry (9 ofiar) – (VIII.). Zdjęcia powierzchni Marsa przekazane przez amerykańską sondę „Mariner VII” (5.VIII.). Opuszczenie terenu Hondurasu przez armię salwadorską, fala incydentów granicznych (do 1972) – (VIII.). Bestialski mord sekty CHARLESA MANSONA w luksusowej dzielnicy Bel Air w Los Angeles (m.in. żona słynnego polskiego reżysera ROMANA POLAŃSKIEGO, SHARON TATE) – (9.VIII.). Operacja wojsk izraelskich przeciw Palestyńczykom w Libanie (11.VIII.). Obchody 200-rocznicy urodzin NAPOLEONA w Ajaccio na Korsyce (15.VIII.). Zatonięcie francuskiego statku „La Fraidieu”

na Jeziorze Genewskim (21 ofiar), koniec pierwszego festiwalu muzyki pop w Woodstock (18.VIII.). Słumienie antyradzieckiej manifestacji w czeskiej Pradze, zniszczenie skrzydła meczetu Al-Aksa w Jerozolimie w wyniku podpalenia (21.VIII.). Pierwsza udana operacja przeszczepu sztucznych tętnic – RPA (prof. BARNARD) – (27.VIII.). 80 ofiar obsunięcia się ziemi w Gwatemali (29.VIII.). Wylew marsz. DA COSTY A SILVY w Brazylii (31.VIII.), władza w rękę triumwiratu wojskowego (VIII-X.). Obalenie monarchii w Libii podczas pobytu króla IDRISA w Turcji przez wojskowy zamach stanu, proklamowanie Libijskiej Republiki Arabskiej, władza w rękę płk. MUAMMARA AL-KADAFIEGO (do 2011) – (1.IX.), odmowa abdykacji przez IDRISA i pobyt na wygnaniu w Egipcie (do 1983). Śmierć HO CHI MINHA (3.IX.). Porwanie ambasadora USA w Brazylii, ELBRICKA przez bojówkę lewicową (wymieniony później na 15 więźniów politycznych) – (4, 7.IX.). Strajk kolejowy we Francji (11.IX.). Uzyskanie przez kobiety prawa wyborczego w kantonie Zurych w Szwajcarii (14.IX.). Zapowiedź wycofania z Wietnamu 35 tys. żołnierzy amerykańskich do 15.XII. (NIXON) – (16.IX.). Zamieszki religijne w Indiach (600 ofiar) w stanie Gudżarat (24.IX.). Czystka w KC Komunistycznej Partii Czechosłowacji – pozbawienie funkcji partyjnych i rządowych reformatorów-twórców „praskiej wiosny” m.in. DUBČEKA, JOSEFA SMRKOVSKY’EGO i JIŘIEGO HAJKA (25-28.IX.). Zwycięstwo wyborcze chadecji w RFN (28.IX.). Wielkie powodzie w Tunezji i Algierii (600 ofiar, 300 tys. ludzi bez dachu nad głową) – (29.IX.-22.X.). Demonstracja opozycji przeciw systemowi władzy w Portugalii (5.X.). Nowa konstytucja w Brazylii – ogłoszenie jej republiką federacyjną (X.). EMILIO GARRASTAZU MEDICI prezydentem Brazylii (do 1974). Wizyta MOBUTU w Belgii (X.). Ostre starcia między manifestantami a policją w Irlandii Płn. (Belfast) – (X.). Wystrzelenie trzech statków kosmicznych „Sojuz 6, 7 i 8” przez ZSRR (próba możliwości instalacji stacji orbitalnych i laboratoriów w kosmosie) – (13.X.). Kryzys rządowy w Szwecji, SVEN OLOF PALME nowym premierem (do 1976) – (14.X.). BRANDT kanclerzem RFN (do 1974). Fiasko puczu wojskowego w Chile (22.X.). Podjęcie rokowań między ZSRR a ChRL w sprawie granic (X.). Trzęsienie ziemi w Jugosławii (Banja Luka w Bośni i Hercegowinie) – (27.X.). Pierwsze porwanie samolotu przez Atlantyk – Włoch RAFFAELE MINICHIEELLO porywa samolot lecący z San Francisco do Nowego Jorku i kieruje go do Rzymu (31.X.). Zakończenie walk w Libanie między siłami rządowymi a OWP (1.XI.). Pierwsze legalne targi artykułów erotycznych – Kopenhaga (1-6.XI.). Wezwanie NASERA do wszystkich państw arabskich do wojny przeciw Izraelowi (6.XI.). Rozłam w Partii Kongresowej w Indiach (12.XI.). Demonstracja antywojenna w Waszyngtonie (250 tys. ludzi) – (13-14.XI.). Zaatakowanie przez egipskich komandosów 2 statków izraelskich w porcie Eljat (15.XI.). Początek rozmów rozbrojeniowych SALT I (Strategic Armaments Limitation Talks) między USA a ZSRR w Helsinkach (17.XI.). Drugie lądowanie na Księżycu – amerykański statek kosmiczny „Apollo XII” (CHARLES CONRAD, ALAN BEAN,

RICHARD GORDON) – (19.XI.). Komisje śledcze w Waszyngtonie i Sajgonie w związku z masakrą w My Lai, dokonaną przez wojsko USA, potępienie wszelkich przejawów barbarzyństwa przez dowództwo armii USA i amerykańską ambasadę w Sajgonie (20.XI.). Układ radziecko-amerykański o nierozprzestrzenianiu broni nuklearnej (Moskwa, Waszyngton) – (24.XI.). Oficjalne zrzeczenie się broni bakteriologicznej przez USA i zobowiązanie do nieużywania jako pierwsze gazów trujących, zwrócenie Orderu Imperium Brytyjskiego przez lidera zespołu „The Beatles”, JOHNNA LENNONA na znak protestu przeciw poparciu Wielkiej Brytanii dla amerykańskiej interwencji w Wietnamie (25.XI.). Straty amerykańskie w wojnie wietnamskiej w 1969 r.: 9249 zabitych, 69 043 rannych, 112 zaginionych oraz 470 zniszczonych samolotów i 1030 śmigłowców. Nagrody Nobla (literatura – SAMUEL BECKETT (Irlandia), fizyka – MURRAY GELL-MANN (USA), chemia – (1/2) DEREK HALTON BARTON (Wielka Brytania) i ODD HASSEL (Norwegia), fizjologia lub medycyna – ALFRED DAY HERSHEY, SALVADOR EDWARD LURIA i MAX DELBRÜCK (USA), pokojowa – Międzynarodowa Organizacja Pracy, ekonomia – RAGNAR FRISCH (Norwegia) i JAN TINBERGEN (Holandia)) – (10.XII.). Początek budowy drugiego francuskiego okrętu podwodnego o napędzie atomowym „Terrible”, zamachy bombowe w Rzymie i Mediolanie, wycofanie się Grecji z Rady Europy (12.XII.). DUBČEK ambasadorem Czechosłowacji w Turcji (15.XII.). Nawiązanie między Francją a Marokiem stosunków dyplomatycznych (16.XII.). 6 msc. więzienia dla posłanki do parlamentu Irlandii Płn., BERNADETTE DEVLIN za udział w rozruchach, przychylna odpowiedź rządu polskiego na notę rządu RFN z 24.XI. w sprawie nawiązania dwustronnych stosunków (22.XII.). Proklamowanie Konga-Brazzaville republiką ludową w wyniku puczu wojskowego, mjr MARIEN NGOUABI prezydentem (do 1977) – (31.XII.). Krótka władza LUISA ADOLFO SILESA SALINASA w Boliwii, OVANDO CANDÍA prezydentem (do 1970). RAFAEL CALDERA prezydentem Wenezueli (do 1974). Rządy junty obywatelskiej w Panamie (do 1972). JACQUES CHABAN-DELMAS premierem Francji (do 1972). Przekształcenie teokratyczno-absolutystycznego ustroju Bhutanu w system rządów konstytucyjnych (pod naciskiem Indii). SALIM RUBI prezydentem Jemenu Płd. (do 1978). MOHAMMAD YAHYA KHAN prezydentem Pakistanu (do 1971). TON DUC THANG prezydentem Wietnamu Płn. (do 1980). Wojskowy zamach stanu w Sudanie, gen. DJAFAR MOHAMMAD AN-NUMAJRI przewodniczącym Rady Dowództwa Rewolucji (do 1971). Wojskowy zamach stanu w Somalii, gen. MOHAMMAD SIAD BARRE przewodniczącym Najwyższej Rady Rewolucyjnej (do 1979). AKWASI AMANKWA AFRIFA prezydentem Ghany (do 1972). Pucz wojskowy w Dahomeju, MAURICE KOUANDELE prezydentem (do 1970). Akcesja Jamajki do OPA. Przyjęcie Finlandii do OECD. VON MOOS prezydentem Szwajcarii. Powstanie Andyjskiego Wspólnego Rynku (Andino Mercado Commun) z udziałem Kolumbii, Wenezueli, Peru, Ekwadoru i

	<p><i>Boliwii. „Niedoskonałe społeczeństwo: ponad nową klasą”</i> <i>DŻILASA. Przemienna władza VARAHAGIRI VENKATA GIRI i MOHAMMADA HIDAYATULLAHA w Indiach, GIRI prezydentem (do 1974). CEAUŞESCU sekretarzem generalnym Rumuńskiej Partii Komunistycznej (do 1989). Założenie Specjalnego Komitetu 70 organizacji praw człowieka w Genewie. Powstanie Międzynarodowego Instytutu Praw Człowieka w Strasbourgu. Akcesja Algierii do OPEC. Śmierć KARLA JASPERSA – filozofa niemieckiego, KAZIMIERZA WIERZYŃSKIEGO – poety polskiego, JUDY GARLAND – aktorki i piosenkarki amerykańskiej, WITOLDA GOMBROWICZA – pisarza polskiego (Trans-Atlantyk, Ferdynurke), WALTERA GROPIUSA – architekta amerykańskiego, OTTO DIXA – malarza niemieckiego, JOSÉ MARIA ARGUEDASA – pisarza peruwiańskiego, THEODORA ADORNO – filozofa niemieckiego.</i></p>
<p>1970</p>	<p><i>Opuszczenie Nigerii przez przywódcę powstańców białafrańskich, płk. OJUKWU (11.I.). Izraelskie napady wojskowe na egipskie bazy w okolicach Kairu (El-Hanka i Tell El-Kabir) – (13.I.). <u>Podpisanie aktu kapitulacji przez powstańców białafrańskich w Nigerii, bilans ofiar: 2 mln (15.I.). KADAFI premierem Libii (do 1972), umowa Libii z francuską firmą Dassault o dostawie samolotów typu Mirage (16.I.). Zamieszki na francuskich uniwersytetach w Nanterre i w Censier pod Paryżem (na tle polityki pro i antyizraelskiej) – (19.I.). Odrzucenie przez PAWŁA VI kompromisu w sprawie zniesienia celibatu wśród księży (24.I.). Strajk górników w Belgii (I.). Protest Watykanu przeciw projektowi nowego prawa rozwodowego we Włoszech (30.I.). Rozruchy studenckie we Francji (8 samospaleń) – (I.). Katastrofa kolejowa w Argentynie (ponad 300 ofiar), <u>pierwsza w dziejach świata udana transplantacja nerwu – Monachium, początek negocjacji między Polską a RFN w sprawie normalizacji stosunków, koniec strajku górniczego w Asturii (Hiszpania), oskarżenie USA o sprzedaż broni Izraelowi wysuwane przez NASERA (2.II.). Zapadnięcie się terenu w regionie Borinage w Belgii (zniszczenie 50 domostw) – (7.II.). <u>Wizyta ARAFATA w Moskwie (9.II.). Tragedia w Alpach – śmierć 39 osób w wyniku zejścia lawiny w Val d’Isere we Francji (10.II.). Krwawe zamieszki w Ammanie podczas antykrólewskiej demonstracji (23 ofiary) – (12.II.). Atak palestyńskich bojowników na izraelskie samoloty: w Monachium i w Szwajcarii (II.). Ograniczenie napływu emigrantów arabskich na swoje terytorium przez Szwajcarię wskutek ataków OWP na izraelskie samoloty (24.II.). Manifestacja producentów win we Francji wobec importowi win algierskich (27.II.). <u>Zwycięstwo socjalistów w wyborach parlamentarnych w Austrii (1.III.). Rodezja ogłoszona republiką, zaostrezenie apartheidu (SMITH) – (2.III.). 57 ofiar zatonięcia francuskiego okrętu podwodnego „Eurydice” k/Tulonu (4.III.). Wezwanie OWP do zaprzestania działalności na terytorium Libanu przez tamtejszy rząd (5.III.). <u>Zawieszenie broni w irackim Kurdystanie po 10-letnich walkach, zniszczenie ambasady Wietnamu Płn. w Phnom Penh, stolicy Kambodży (11.III.). Wystawa Światowa w Osace (III.). Spotkania kanclerza RFN, BRANDTA z premierem NRD, WILLYM STOPHEM w Erfurcie i Kassel (III.).</u></u></u></u></u></i></p>

Wojskowy zamach stanu w Kambodży (gen. LON NOL) – (18.III.).
Zebranie się w Pekinie Kongresu Narodowego Kambodży i
powołanie kierownictwa Zjednoczonego Frontu Narodowego
Kambodży (III.). Pozbawienie członkostwa partii komunistycznej
w Czechosłowacji byłego przewodniczącego parlamentu,
SMRKOVSZY'EGO (21.III.). Trzęsienie ziemi w Turcji w prowincji
Kutahya (2000 ofiar) – (28/29.III.). BRUNO KREISKY kanclerzem
Austrii (do 1983). Rozpad zespołu „The Beatles” w Wielkiej Brytanii
(IV.). Porwanie i zabicie ambasadora RFN w Gwatemali, KARLA
MARII hr. VON SPRETIEGO przez lewackich partyzantów,
wprowadzenie stanu wyjątkowego na terenie całego kraju – napięcie
między Gwatemalą a RFN (5.IV.). Sprzeciw izraelskiego rządu
na wydanie zgody podróży do Kairu dla przewodniczącego
Światowego Kongresu Żydów, NAHUMA GOLDMANA (IV.). 40
ofiar izraelskiej pomyłki bombowców (zniszczenie egipskiej szkoły) –
(8.IV.). Zwolnienie znanego greckiego kompozytora, MIKISA
THEODORAKISA z więzienia przez juntę pułkowników w Grecji i
jego przybycie na emigrację do Francji (13.IV.). 74 ofiary lawiny w
Assy we Francji (16.IV.). Dramatyczna misja amerykańskiego statku
kosmicznego „Apollo XIII” (JAMES LOVELL, FRED HAISE, JOHN
SWIGERT) i szczęśliwe zakończenie pobytu w przestrzeni kosmicznej
(wodowanie na Pacyfiku) – (17.IV.). Duży spadek notowań akcji
na giełdzie Wall Street w Nowym Jorku (18.IV.). Wystrzelenie
chińskiego satelity „China I” (24.IV.). Rozwiązanie radykalnej
organizacji lewackiej „Lewica Proletariacka” we Francji, pierwsza
na świecie operacja wszczepienia plutonowego stymulatora serca w
paryskim szpitalu (27.IV.). Początek interwencji amerykańskiej w
Kambodży wskutek nasilających się ataków wojsk Viêt Congu z
terenu Kambodży na bazy USA w Wietnamie Płd.(1.V.). 48-godzinny
strajk urzędników we Włoszech (4.V.). Utworzenie emigracyjnego
Królewskiego Rządu Jedności Narodowej Kambodży księcia
SIHANOUKA w Pekinie (5.V.). Wykluczenie RPA z MKOL wskutek
prowadzonej przez te państwo polityki apartheidu (25 głosów za,
3 przeciw) – (15.V.). Pierwsze kobiety generalami w USA (17.V.).
Rejs łodzi z etiopskiego papirusu – „Ra II” HEYERDAHLA wraz
z 6 towarzyszami z Maroka na Barbados (17.V.-12.VII.). Powódzie
w Rumunii – regiony Siedmiogrodu, Dobrudży, Banatu i Mołdawii –
200 ofiar, zniszczenie 250 tys. domostw (25.V.). SIRIMAVO
BANDARANAIKE premierem Cejlonu (do 1977). IX Mistrzostwa
Świata w piłce nożnej w Meksyku (uczestnicy: Anglia, Belgia,
Bulgaria, Brazylia, Peru, Czechosłowacja, Izrael, Maroko, Meksyk,
RFN, Rumunia, Salwador, Szwecja, Urugwaj, Włochy, ZSRR;
1.Brazylia, 2.Włochy, 3.RFN, 4.Urugwaj) – (31.V.-21.VI.).
Wprowadzenie stanu wojennego w Kambodży (1.VI.). Odkrycie
na wysokości wybrzeża Norwegii na Morzu Północnym złóż ropy
naftowej i gazu ziemnego (2.VI.). Odnalezienie zaginionej
ekipy dziennikarzy belgijskich w Laosie i ich powrót do kraju
(3.VI.). Ustawa przeciw wandalizmowi we Francji (pojęcie
odpowiedzialności grupowej) – (4.VI.). Odrzucenie w referendum
projektu ustawy, mającej na celu ograniczenie o 10% liczby

imigrantów w Szwajcarii (7.VI.). Spotkanie DE GAULLE-FRANCO w Madrycie (9.VI.). Niepodległość wysp Tonga (10.VI.). Zakończenie sporu między OWP a Jordanią (12.VI.). Zwycięstwo konserwatystów w wyborach parlamentarnych w Wielkiej Brytanii (18.VI.). EDWARD HEATH premierem Wielkiej Brytanii (do 1974). Śmierć SUKARNO (21.VI.). Wykluczenie DUBČEKA z partii komunistycznej w Czechosłowacji i pozbawienie go funkcji ambasadora w Turcji (26.VI.). Wycofanie się wojsk amerykańskich z Kambodży (29.VI.). Wizyta belgijskiej pary królewskiej w Kongo-Kinshasa – podpisanie układu o przyjaźni, wprowadzenie zakazu produkcji maku w Turcji (30.VI.). Wznowienie stosunków dyplomatycznych między ZSRR a ChRL (1.VII.). Tragedia morska na Antylach: zatonięcie francuskiego promu „Christena” (100 ofiar) – (2.VII.). Zamieszki w Belfaście (3.VII.). Powstanie Międzynarodowego Banku Inwestycyjnego w Moskwie (10.VII.). LUIS ECHEVERRÍA ALVAREZ prezydentem Meksyku (do 1976). Niepokoje we Francuskiej Partii Komunistycznej (destalinizacja) – (VII.). Otwarcie pierwszego tunelu pod Pirenejami, łączącego Aragnouet (Francja) i Bielsę (Hiszpania) – (12.VII.). Wizyta BRANDTA w Watykanie (12-14.VII.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego w Wielkiej Brytanii (wybuch strajku robotników portowych) – (16.VII.). Zakończenie budowy Wielkiej Tamy w Asuanie, 40% podwyżka podatków dla francuskich firm naftowych w Algierii, początek negocjacji na temat przyjęcia Wielkiej Brytanii w skład EWG (21.VII.). Pokojowy plan ROGERSA dotyczący problemu bliskowschodniego – akceptacja przez Jordanię, Izrael, Egipt, sprzeciw OWP, Iraku i Syrii (23.VII.). Śmierć SALAZARA (27.VII.). Starcia i zamieszki na Sycylii w Reggio di Calabria (1.VIII.). Chęć wyzwolenia Palestyny przez walkę zbrojną (ARAFAT) – (VIII.). Uprawdzenie na Kubę amerykańskiego samolotu pasażerskiego lecącego z Nowego Jorku do Puerto Rico (4.VIII.). Zawieszenie broni między Egiptem a Izraelem (8.VIII.). Katastrofy: kolejowa w płn. Hiszpanii (50 ofiar), lotnicza w Andach Peruwiańskich (97 ofiar) – (9.VIII.). SULEJMAN FRANGIEH prezydentem Libanu (do 1976). Układ moskiewski między ZSRR a RFN (gwarancja nienaruszalności granic w Europie, uznanie polskiej granicy zach. na Odrze i Nysie Łużyckiej, rezygnacja z roszczeń terytorialnych) – (12.VIII.). Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Watykanem a Jugosławią (14.VIII.). Wysłanie przez Wietnam Płd. wojsk do Laosu (18.VIII.). Tajfun „Anita” w Japonii (50 tys. domów w gruzach), cyklon „Dorothy” na Martynice (42 ofiary) – (21.VIII.). Początek negocjacji pokojowych między Egiptem, Izraelem i Jordanią w Nowym Jorku (25.VIII.). Uchylenie w Indiach przywilejów dla 279 maharadzów, nieudany zamach na HUSAJNA, króla Jordanii w Ammanie (1.IX.). Ostrzeżenie Iraku pod adresem Jordanii (poparcie dla OWP) – (2.IX.). SALVADOR ALLENDE GOSENS prezydentem Chile (do 1973). Porwanie i wysadzenie 4 samolotów pasażerskich przez OWP, wymiana pasażerów tychże samolotów za uwięzionych współbraci w Wielkiej Brytanii, Izraelu, RFN i Szwajcarii (IX.). Zabójstwo JACQUESA GEORGINA,

działacza Frontu Frankofońskiego w Belgii w Laeken przez 9 Flamandów (14.IX.). Strajk 350 tys. robotników firmy General Motors w USA (15.IX.). Śmierć idola młodzieży, gitarzysty JIMI HENDRIXA (18.IX.). Demonstracje na Tahiti w Polinezji Fr. (19.IX.). Obchody 100-lecia zjednoczenia Włoch (20.IX.). Układ między OWP a Jordanią w Kairze (koniec walk między bojownikami OWP a siłami rządowymi Jordanii), bilans walk: 3440 ofiar i 10 840 rannych, uwolnienie ostatnich zakładników z samolotów przez OWP (27.IX.). Śmierć NASERA (28.IX.). ANWAR ES-SADAT prezydentem Egiptu (do 1981). Proklamacja republiki w Kambodży, CHENG HENG prezydentem (do 1972) – (9.X.). Niepodległość Fidżi, sir RATU KAMISESE MARA premierem (do 1987). Bunt rebeliantów w masywie Tibesti w Czadzie (11.X.). Umowa gospodarcza Polski z RFN (15.X.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego w Kanadzie po zabiciu ministra pracy prowincji Quebec, PIERRE 'A LAPORTÉ przez Front Wyzwolenia Quebecu (17.X.). Odnalezienie zwłok byłego przywódcy algierskiego Frontu Wyzwolenia Narodowego, BELKACEMA w hotelu we Frankfurcie n/Menem (głównego opozycjonisty wobec rządów płk. BUMEDIENA w Algierii) – (18.X.). Otwarcie w Iranie najdłuższego gazociągu świata (28.X.). Osiągnięcie przez samolot „Concorde 001” dwukrotnej prędkości dźwięku, Wybrzeże Kości Słoniowej za dialogiem z RPA (4.XI.). Pożyczka ZSRR dla Boliwii w wysokości 27 500 000 dolarów (6.XI.). Śmierć DE GAULLE 'A (9.XI.). Wystrzelenie radzieckiego satelity „Łunnik 17” – pierwszego robota księżycowego (10.XI.). Układ o przyjaźni i współpracy między Rumunią a Polską (12.XI.). Wojskowy zamach stanu w Syrii, gen. HAFEZ AL-ASAD premierem (do 1971), cyklon w Pakistanie Wsch. (750 tys. ofiar) – (13.XI.). Pierwsza próba uzgodnienia zasad wspólnej polityki zagranicznej przez szczyt państw EWG w Monachium (19.XI.). Podróż PAWŁA VI do państw Azji (Iran, Pakistan Wsch. i Filipiny), nieudany zamach na papieża podczas jego pobytu na Filipinach (BENJAMIN MENDOZA) – (26-27.XI.). Zalegalizowanie rozwodów we Włoszech (1.XII.). Układ Polski z RFN o normalizacji stosunków w Warszawie (uznanie zachodniej granicy Polski przez RFN) – (7.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) HANNES OLOF GÖSTA ALFVÉN (Szwecja) i LOUIS EUGÈNE FÉLIX NÉEL (Francja), chemia – LUIS LELOIR (Argentyna), literatura – SOŁŻENICYN (ZSRR), ekonomia – PAUL ANTHONY SAMUELSON (USA), pokojowa – NORMAN ERNEST BORLAUG (USA), fizjologia lub medycyna – JULIUS AXELROD (USA), ULF SVANTE VON EULER (Szwecja) i sir BERNARD KATZ (Wielka Brytania)) – (10.XII.). Zamieszki na polskim Wybrzeżu: strajki robotnicze w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Elblągu (wydarzenia grudniowe) wskutek podwyżek cen artykułów spożywczych i przemysłowych, wg danych pozarządowych nawet kilkaset ofiar (14-18.XII.), kryzys polityczny w Polsce: ustąpienie GOMUŁKI, nowym I sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej EDWARD GIEREK (do 1980). Lądowanie radzieckiej sondy kosmicznej „Wenera 7” na Wenus (15.XII.). Konwencja haska w sprawie uprowadzenia statku

powietrznego (16.XII.). Desant wojsk południowowietnamskich w Kompong Cham w Kambodży (27.XII.). Przyjęcie Fidzi do ONZ. Zwycięstwo Ligi Awami w wyborach parlamentarnych w Pakistanie (wzrost tendencji do oderwania się od reszty kraju Pakistanu Wsch. tzw. Bengalu), żądania znacznego ograniczenia uprawnień rządu centralnego i przyznania szerokiej autonomii Pakistanowi Wsch., delegalizacja Ligi Awami przez władze Pakistanu. Odmowa uznania parlamentu Cypru przez ludność turecką wyspy. Utworzenie Komitetu Ochrony Praw Człowieka w ZSRR (SACHAROW). Początek działalności organizacji terrorystycznej Rote Armee Fraktion (ANDREAS BAADER, ULRIKE MEINHOF) w RFN. Potępienie RPA na forum ONZ za prowadzoną przez te państwo polityki segregacji rasowej i okupację Namibii (Afryki Płd-Zach.), uznanie SWAPO (Organizacji Ludu Afryki Płd-Zach.) za jedyną reprezentantkę ludności namibijskiej. Wojskowy zamach stanu w Dahomeju, HUBERT MAGA prezydentem (do 1972). Ogłoszenie republiki w Gambii, JAWARA prezydentem (do 1994). BENJAMIN HENRY SHOARES prezydentem Singapuru (do 1973). KABUS sultanem Omanu (do dzisiaj). TSCHUDI prezydentem Szwajcarii. MACHNIEWSKI premierem Polski na emigracji (do 1972). MISAEL PASTRANA BORRERO prezydentem Kolumbii (do 1974). Krótka władza ROGELIO MIRANDY i junty (EFRAÍN GUACHALLA, FERNANDO SATTORI, ALBERTO ALBARRACÍN) w Boliwii, JUAN JOSÉ TORRES GONZÁLES prezydentem (do 1971). Nowa konstytucja w Gujanie – utworzenie Republiki Kooperacyjnej Gujany, RAYMOND ARTHUR CHUNG prezydentem (do 1980). ROBERTO LEVINGSTON prezydentem Argentyny (do 1971). CARLOS MANUEL ARAÑA OSORIO prezydentem Gwatemali (do 1974). FIGUERES FERRER prezydentem Kostaryki (do 1974). PIOTR JAROSZEWICZ premierem Polski (do 1980). Krótkie rządy TEUVO AURA w Finlandii, KARJALAINEN premierem (do 1971). III Konferencja Państw Niezaangażowanych w Lusace w Zambii. Powstanie Komitetu ds. Zniesienia Dyskryminacji Rasowej w ramach Komisji Praw Człowieka. Utworzenie we Włoszech lewackiej organizacji „Czerwone Brygady” (RENATO CURCIO, MARGHERITA CAGOL). Utworzenie Stowarzyszenia Ludów Zagrożonych w Getyndze. Powstanie Rady Oświaty, Nauki i Kultury w ramach OPA. Przyjęcie Fidzi i Tonga do SPC. TUANKU AL-MUTASSIMU BILLAHI MUHIBBUDHIN SULTAN ABDUL HALIM AL-MUADZAM SHAH królem Malezji (do 1975). Śmierć SAMUELA JOSEPHA AGNONA – pisarza izraelskiego, MAXA BORNA – fizyka niemieckiego, BERTRANDA RUSSELA – filozofa i matematyka angielskiego, NELLY SACHS – poetki niemieckiej, FERNANDA CROMMELINCKA – dramaturga belgijskiego, ROMANA INGARDENA – filozofa polskiego, OTTO WARBURGA – fizyka niemieckiego, FRANÇOISA MAURIACA – pisarza francuskiego, ERICHA MARIA REMARQUE’A – pisarza niemieckiego (Na Zachodzie bez zmian), ANDRÉ RAIMBOURGA zw. BOURVIL – aktora francuskiego, JOHNA DOS PASSOS – pisarza amerykańskiego (Manhattan Transfer), NINY RICCI –

	<p>francuskiej projektantki mody, YUKIO MISHIMY – pisarza japońskiego.</p>
<p>1971</p>	<p>Katastrofa kolejowa w Iranie wskutek trzęsienia ziemi (70 ofiar) – (1.I.). Tragedia podczas meczu piłkarskiego w Glasgow w Szkocji – 66 ofiar zaważenia się balustrady (3.I.). Potwierdzenie obecności radzieckich wojskowych w Egipcie przez SADATA (4.I.). <u>Przyznanie pomocy wojskom południowowietnamskim w Kambodży przez USA (14.I.)</u>. Propozycja układu o wyrzeczeniu się przemocy złożona ChRL przez ZSRR (15.I.). <u>Wojskowy zamach stanu w Ugandzie, gen. IDI AMIN DADA prezydentem (do 1979) – (25.I.)</u>. <u>Przywrócenie łączności telefonicznej między Berlinem Wschodnim i Zachodnim po 19 latach (31.I.)</u>. Bankructwo firmy samochodowej Rolls-Royce w Wielkiej Brytanii (4.II.). Strajk generalny w Lotaryngii we Francji, udane lądowanie amerykańskiego statku kosmicznego „Apollo 14” na Księżycu i pierwsza przejażdżka specjalnym pojazdem (5.II.). Otrzymanie przez kobiety praw wyborczych w Szwajcarii (7.II.). <u>Układ o zakazie umieszczania na dnie mórz i oceanów oraz we wnętrzu Ziemi pod tym dnem broni jądrowej i innych rodzajów broni masowej zagłady w Genewie podpisany przez 40 państw świata (odmowa podpisania go przez ChRL i Francję)</u>, <u>oświadczenie ChRL o zagrożeniu spowodowanym inwazją Wietnamu Płd. w Laosie (11.II.)</u>. <u>Uzyskanie pełnej niepodległości przez Bhutan od Indii (12.II.)</u>. Manewry wojsk radzieckich w pobliżu granicy z ChRL, wprowadzenie systemu dziesiętgo w Wielkiej Brytanii (15.II.). Światowa konferencja gmin żydowskich w Belgii (23.II.). Odmowa przyznania praw wyborczych kobietom w Liechtensteinie (28.II.). <u>Aresztowanie RAHMANA i początek likwidacji bengalskiego ruchu na rzecz autonomii przez wojsko pakistańskie (III.)</u>. Początek ery mikroprocesorów (wytworzenie pierwszych przez amerykańską firmę Texas Instruments) – (III.). Prawa wyborcze od 18 lat w USA (10.III.). Zniesienie zakazu podróżowania do ChRL w USA (15.III.). <u>Proklamowanie niepodległości Bangladeszu (dawnego Pakistanu Wsch.)</u>, <u>szejk MUJIBUR RAHMAN zaocznie prezydentem (do 1972) – (25.III.)</u>. Początek interwencji wojsk pakistańskich w Bangladeszu (III.). Spotkanie TITO-PAWEŁ VI w Watykanie (29.III.). <u>Proces oskarżonych Amerykanów o masakrę w My Lai w Wietnamie Płd. (dożywocie dla głównego oskarżonego por. WILLIAMA CALLEY’A) – (31.III.)</u>. Wyroki śmierci dla bandy MANSONA w USA, powstanie obozów czasowego odosobnienia dla skazanych za udział w tzw. praskiej wiosnie – Jachimov, Pribram i nad rzeką Sazawą, <u>odzyskanie wolności przez por. CALLEY’A decyzją prezydenta USA NIXONA (1.IV.)</u>. Seria wybuchów Etny na Sycylii (5.IV.). <u>Ofensywa armii pakistańskiej przeciw niepodległemu Bangladeszowi, poparcie ChRL dla Pakistanu, poparcie Indii dla Bangladeszu (11.IV.)</u>. Początek exodusu ludności bengalskiej z terytorium Bangladeszu, rozmowy Egiptu, Libii i Syrii na temat przyszłego zjednoczenia (17.IV.). Radziecka stacja kosmiczna „Salut 1” pierwszą stacją orbitalną inaugurującą nowy cykl badań kosmicznych (19.IV.). <u>Manifestacje pacyfistyczne w Waszyngtonie (ok. 500 tys. osób) – (19-24.IV.)</u>. Śmierć DUVALIERA zw. PAPA</p>

DOC, długoletniego dyktatora Haiti (21.IV.). JEAN-CLAUDE DUVALIER (BABY DOC) prezydentem-dyktatorem Haiti (do 1986). Pogorszenie się stosunków palestyńsko-jordańskich (IV.). Manifestacje społeczne w Polsce (Gdańsk, Gdynia) – (1.V.). Zapowiedź zniszczenia zapasów broni bakteriologicznych i gazów bojowych w USA (NIXON), 2 samospalenia buddystów na terenie Indochin – żądania wycofania wojsk amerykańskich (10.V.). Trzęsienie ziemi w Turcji (80 ofiar), aresztowanie 91 osób w Egipcie (wykrycie spisku antyprezydenckiego) – (13.V.). Epidemia cholery w obozach uchodźców bengalskich – Indie (V-VII.). MITTERRAND sekretarzem generalnym Francuskiej Partii Socjalistycznej, raport na temat tajnych operacji prowadzonych przez USA w Wietnamie Płn. w „New York Times” (13.VI.). Powstanie Arabskiego Związku Socjalistycznego w Libii (VI.). Pomoc finansowa dla ludności bengalskiej w Indiach: 10 000 000 dolarów (VI.). Dyplomacja ping-pongowa między ChRL a USA (zapoczątkowanie normalizacji stosunków między oboma krajami) – (VI.). Potępienie akcji policji francuskiej przy tłumieniu demonstracji studenckich przez JEAN’A PAULA SARTRE’A (19.VI.). Układ japońsko-amerykański o zwrocie wyspy Okinawy Japonii (27.VI.). Tragedia podczas powrotu radzieckiego statku kosmicznego „Sojuz 11” – rozhermetyzowanie się kabiny i śmierć trzech kosmonautów (WIKTOR PACAJEW, GEORGIJ DOBROWOLSKI, WŁADYSŁAW WOŁKOW) – (30.VI.). Katastrofy kolejowe w RFN pod Rehinweiler i Bad Herrsfeld (23 ofiary) – (VII.). Fiasko republikańskiego zamachu stanu w Maroku, śmierć 28 osób w tym ambasadora Belgii – kontrakcja wojsk króla HASSANA II – pogorszenie się stosunków Maroka z Libią (10.VII.). Nacjonalizacja kopalni miedzi w Chile (11.VII.). Początek burzenia XIX-wiecznych Hal VICTORA BALTARDA w Paryżu – protesty ludności (13.VII.). Operacje wojsk jordańskich przeciw palestyńskim powstańcom w (VII-IX.). Mianowanie przez FRANCO w Hiszpanii – księcia JANA KAROLA DE BOURBONA Y BOURBONA (JUANA CARLOSA) swoim zastępcą na wypadek nieobecności lub śmierci (16.VII.). Nieudany zamach stanu w Sudanie (gen. HASZ EL-ATTA), kontrzamach gen. NUMAJRIEGO i liczne represje – m.in. egzekucje sekretarza generalnego sudańskich związków zawodowych AHMADA ESZ-SZEJCHA i sekretarza generalnego Sudańskiej Partii Komunistycznej MAHOLIUBA (19.VII.). Przypadki cholery w Hiszpanii (23.VII.). XXV Zjazd RWPG w Bukareszcie (27-29.VII.). Zamieszki w Irlandii Płn. (26 ofiar) – (VIII.). Przejażdżka jeepem „Lunar Roving Vehicle” po powierzchni Księżyca (DAVID SCOTT, JAMES IRWIN) – (1.VIII.). Odmowa wzięcia udziału w spotkaniu przywódców państw komunistycznych na Krymie przez Rumunię (2.VIII.). Pierwszy czarnoskóry dyplomata akredytowany w RPA – ambasador Malawi JOE KACHINGWE (4.VIII.). Podpisanie układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy między ZSRR a Indianami (9.VIII.). Niepodległość Bahrajnu (14.VIII.). Zamknięcie europejskich giełd walutowych w wyniku kryzysu dolarowego w USA (uzdrowienie monety i gospodarki amerykańskiej przez NIXONA poprzez 10% podatek importowy i zawieszenie wolnego rynku walutowego) –

(15-16.VIII.). Wojskowy zamach stanu w Boliwii, gen. HUGO BANZER SUÁREZ prezydentem (do 1978) – (22.VIII.). Pierwsze przymiarki do stworzenia cywilnego rządu w Grecji – realna władza nadal w ręku „czarnych pułkowników” (26.VIII.). Pożar greckiego statku „Haleanna” na Morzu Adriatyckim (25 ofiar) – (28.VIII.). Początek wycofywania się wojsk południowietnamskich z Kambodży (31.VIII.). Niepodległość Kataru, zmiana oficjalnej nazwy Egiptu (Zjednoczona Republika Arabska) na Egipską Republikę Arabską i utworzenie federacji z Syrią i Libią (1.IX.). Podpisanie Umowy Berlińskiej między Francją, Wielką Brytanią, USA i ZSRR (lepszy tranzyt pomiędzy RFN a Berlinem Zach. – zobowiązanie ZSRR) – (3.IX.). Śmierć CHRUSZCZOWA (11.IX.). Nieudany spisec przeciw władzy MAO TSE-TUNGA w ChRL – katastrofa lotnicza i śmierć głównego oponenta marsz. LIN BIAO (12.IX.). Konwencja montrealaska w sprawie uprowadzenia statku powietrznego (23.IX.). Wydalenie z Wielkiej Brytanii 105 urzędników radzieckich pod zarzutem szpiegostwa (24.IX.). Wizyta INDIRY GANDHI w ZSRR (uzyskanie pomocy gosp.) – (IX.). Uzyskanie prawa do opuszczenia Węgier przez prymasa kard. MINDSZENTY’EGO (28.IX.). Podpisanie dwóch układów między ZSRR a USA w Moskwie w sprawie stosowania środków zmierzających do zapobieżenia przypadkowemu użyciu broni nuklearnej, znajdującej się pod kontrolą, lub użyciu tej broni bez upoważnienia oraz w sprawie posunięć obu krajów dotyczących udoskonalenia gorącej linii między Kremlem a Białym Domem (30.IX.). Nakaz opuszczenia terytorium ZSRR przez 13 dyplomatów brytyjskich (8.X.). Zwycięstwo wyborcze socjalistów w Austrii (10.X.). Podróże japońskiej pary cesarskiej: spotkanie HIROHITO-NIXON w Anchorage na Alasce, wizyty w Danii, Belgii, Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Szwajcarii i RFN (11-14.X.). 2500-lecie monarchii w Iranie – uroczystości w Persepolis (12.X.). Przyjęcie ChRL do ONZ stosunkiem głosów 76 za, 35 przeciw (17 wstrzymało się od głosu) wskutek propozycji rezolucji Albanii, utrata statusu członka ONZ przez Chiny CZANG KAJ-SZEKA na Tajwanie (26.X.). Zmiana nazwy Kongo-Kinshasa na Republikę Zairu, nowe nazwisko MOBUTU (SÉSÉ-SÉKO-KUKU-NGBEANDU-WA-ZA-BANGA) – (27.X.). Zgoda parlamentu Wielkiej Brytanii na przystąpienie do EWG (356 za, 244 przeciw) – (28.X.). Wizyta INDIRY GANDHI w Belgii i Austrii (X.). Cyklon w Indiach (6 tys. ofiar) – (XI.). Początek wydobywania ropy naftowej z pod dna Morza Północnego (norweskie towarzystwa handlowe na polu Ekofisk) – (XI.). Fiasko startu rakiety „Europe” w Gujanie Fr., przywrócenie częściowo kary śmierci w Boliwii (5.XI.). Podziemny próbny wybuch nuklearny na Aleutach (6.XI.). 120 ofiar podczas kampanii wyborczej na Filipinach (9.XI.). Wizyta INDIRY GANDHI w USA, Francji i RFN (prośba o pomoc gospodarczą) – (XI.). Umowa między ZSRR a RFN o uruchomieniu połączenia lotniczego między obydwojoma krajami (11.XI.). Badania planety Mars przez amerykańskiego satelitę „Mariner IX” i radziecką stację „Mars 2” (XI.). Strajk generalny hutników we Francji (Lotaryngia) – (16.XI.). Wprowadzenie stanu

wojennego w Pakistanie (23.XI.). Zamach na premiera Jordanii, WASFI ET-TELLA dokonany przez Palestyńczyków z organizacji „Czarny Wrzesień” – Kair (28.XI.). Proklamowanie Zjednoczonych Emiratów Arabskich (Abu Zabi, Adżman, Dubajj, Al-Fudżajra, Szardża, Umm al-Kajwajn), ZAJD IBN SULTAN AN-NAHAYAN prezydentem (do 2004), zamach bombowy w Belfaście (16 ofiar) – (2.XII.). Wypowiedzenie wojny Pakistanowi przez Indie (3.XII.), zniszczenie lotnictwa pakistańskiego przez Indie i wprowadzenie blokady wsch. wybrzeża tego kraju. Uznanie Bangladeszu przez Indie (6.XII.). Nacjonalizacja majątku British Petroleum w Libii (7.XII.). Nagrody Nobla (pokojowa – BRANDT (RFN), literatura – PABLO NERUDA (Chile), fizyka – DENNIS GABOR (Wielka Brytania), chemia – GERHARD HERZBERG (Kanada), fizjologia lub medycyna – EARL WILBUR SUTHERLAND (USA), ekonomia – SIMON SMITH KUZNETS (USA)) – (10.XII.). Zamordowanie sen. JOHNA BERNHILLA w Irlandii Płn. przez IRA (12.XII.). Zdobycie Dhaki, stolicy Bangladeszu obsadzonej przez wojsko pakistańskie przez desant indyjski (14.XII.). Przerwanie ognia na froncie między Indiami a Pakistanem – straty Indii: 2307 zabitych, Pakistanu – brak danych (17.XII.). Uruchomienie największej na świecie elektrowni wodnej w Krasnojarsku (ZSRR) na rzece Jenisej (18.XII.). Dewaluacja dolara USA o 7,89% (17-18.XII.). Dymisja prezydenta Pakistanu, YAHYA KHANA, nowym prezydentem kraju ZULFIKAR ALI BHUTTO (do 1973) – (20.XII.). Austriak KURT WALDHEIM sekretarzem generalnym ONZ (do 1981). Zniesienie 10% podatku importowego w USA (21.XII.). Ponowna proklamacja niepodległości Bangladeszu (22.XII.). Fala bombardowań amerykańskich w Wietnamie Płn. (XII.). ALEJANDRO LANUSSE prezydentem Argentyny (do 1973). RAMÓN ERNESTO CRUZ prezydentem Hondurasu (do 1972). GIOVANNI LEONE prezydentem Włoch (do 1978). WILLIAM RICHARD TOLBERT prezydentem Liberii (do 1980). Proklamowanie republiki w Sierra Leone, STEVENS prezydentem (do 1985). INGVE MARTIN BRATELLI premierem Norwegii (do 1972). KRAG premierem Danii (do 1972). RUDOLF GNÄGI prezydentem Szwajcarii. Proklamowanie niepodległości przez Oman (de facto niezależności od Wielkiej Brytanii). WILLIAM MCMAHON premierem Australii (do 1972). AURA premierem Finlandii (do 1972). ŻIWKOW przewodniczącym Rady Państwa w Bułgarii (do 1989). DOMINIC MINTOFF premierem Malty (do 1984). AN-NUMAJRI prezydentem Sudanu (do 1985). Akcesja Kataru, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Bhutanu, Omanu i Bahrajnu do ONZ. Wstąpienie Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Kataru, Omanu i Bahrajnu do Ligi Państw Arabskich. Australia nowym członkiem OECD. Uznanie OWP przez Ligę Państw Arabskich. Rozbicie kierownictwa chorwackiej partii komunistycznej przez TITO w Jugosławii (zarzut nacjonalizmu). Fala zamachów na służby policyjne, więzienia i koszary wojskowe, działań wymierzonych w sfery przemysłowo-finansowe oraz organizacja akcji sabotażowych we Włoszech przez „Czerwone Brygady” (do 1972). BAREND BIESHEUVEL

	<p>premierem Holandii (do 1972). Gen. AL-ASAD prezydentem Syrii (do 2000). Powstanie Funduszu na rzecz Zwalczenia Nadużywania Narkotyków w Wiedniu. Założenie Programu Pomocy Rozwojowej w Genewie. Utworzenie Urzędu Koordynowania ONZ ds. Pomocy dla Ofiar Klęsk. Przystąpienie Kataru, Bahrajnu i ZEA do AFESD. Założenie South Pacific Forum (SPF) przez Australię, Fidżi, Nauru, Nową Zelandię, Samoa Zach. i Tonga. JOSEPH LUNS sekretarzem generalnym NATO (do 1984). Akcesja Nigerii do OPEC. Śmierć GABRIELLE (COCO) CHANEL – francuskiej projektantki mody, FERNANDELA (FERNANDA CONTANDINA) – aktora francuskiego, HAROLDA LLOYDA – amerykańskiego aktora, LOUISA ARMSTRONGA – amerykańskiego muzyka jazzowego, IGORA STRAWIŃSKIEGO – rosyjskiego kompozytora, GEORGA VON OPLA – niemieckiego konstruktora samochodowego.</p>
<p>1972</p>	<p>Strajk generalny górników w Wielkiej Brytanii (I.). Pożar na statku wycieczkowym „Quenn Elizabeth” w Hongkongu (9.I.). <u>Bangladesz: zerwanie stosunków dyplomatycznych z Pakistanem, ABDUL FAZAL MOHAMMAD CHAUDHURY prezydentem (do 1974), szejek RAHMAN premierem (do 1975), ustanowienie tymczasowej konstytucji (10.I.). <u>Publiczna zapowiedź ewakuacji oddziałów USA z Wietnamu Płd. przez NIXONA (13.I.).</u> MAŁGORZATA II królową Danii (do dzisiaj). Umowa w Brukseli o powiększeniu EWG o czterech nowych członków (Wielka Brytania, Norwegia, Dania, Irlandia) – (22.I.). Zamieszki w Kairze (24.I.). Konferencja państw UW w Pradze – wydanie oświadczenia potępiającego interwencję amerykańską na Płw. Indochińskim (25-26.I.). Wycofanie się Pakistanu z brytyjskiej Wspólnoty Narodów (30.I.). <u>Igrzyska XI Olimpiady Zimowej w Sapporo (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (8 złotych, 5 srebrnych, 3 brązowe, łącznie 16 medali), 2.NRD (4 złote, 3 srebrne, 7 brązowych, łącznie 14 medali), 3.Szwajcaria (4 złote, 3 srebrne, 3 brązowe, łącznie 10 medali)) – (3-13.II.).</u> Banicja biskupa Kinshasy MALULI i udanie się go do Rzymu (11.I.). Kryzys gospodarczy w Europie Zach. (II.). Akcesja emiratu Ras al-Chajma do Zjedn. Emiratów Arabskich (10.II.). <u>Spotkanie delegatów z 84 państw świata w Wersalu poświęcone problemowi pokoju i niepodległości krajów Indochin (13.II.).</u> Rekord pod względem wielkości produkcji w branży samochodowej – ponad 15 mln sprzedanych Volkswagenów „garbusów”, przyjęcie przez brytyjską Izbę Gmin protokołu o przyjęciu do EWG (17.II.). Wizyta NIXONA w ChRL – spotkanie z MAO TSE-TUNGIEM (21-28.II.). <u>Wystrzelenie amerykańskiej sondy kosmicznej „Pioneer X” z przesłaniem człowieka do ludów pozaziemskich (sylwetki mężczyzny i kobiety na tle anteny sondy Pioneer jako wskaźnik wielkości ludzi, wzór atomu wodoru, zobrazowanie możliwości odbierania fal z kosmosu, schemat Układu Słonecznego) – (2.III.).</u> Demonstracja 400 tys. sympatyków lewicy w Paryżu (4.III.). Otwarcie pierwszego przedstawicielstwa zachodniemieckiego koncernu w Moskwie – Siemens, propozycja utworzenia Zjednoczonego Królestwa Arabskiego (Jordania i Palestyna) przez króla Jordanii, HUSAJNA (15.III.). Film BOBA FOSSE’A „Kabaret”. Uznanie istnienia EWG</u></p>

przez ZSRR (20.III.). Zawieszenie parlamentu Irlandii Północnej i przejęcie bezpośredniej władzy nad tym terytorium przez władze Wielkiej Brytanii (WILLIAM WHITELOW – sekretarz stanu do spraw Ulsteru) – (24.III.). Bangladesz: nacjonalizacja głównych gałęzi przemysłu (26.III.). Problem obniżenia wód Renu, Sekwany i Dunaju (III.). Zakończenie wojny domowej w Sudanie (27.III.). Wycofanie ostatnich regularnych oddziałów amerykańskich z Wietnamu (29.III.). „Wiosenna ofensywa” wojsk Wietnamu Płn. na terytorium Wietnamu Płd. (30.III.-IV.). Powrót CHAPLINA do USA po 20 latach nieobecności, reforma administracyjna we Włoszech – nowy podział kraju na 20 regionów (1.IV.). Epidemia czarnej ospy w Jugosławii (teren Serbii) – (IV.). Krwawe stłumienie demonstracji ludności przez policję w Mendozie (Argentyna) i wprowadzenie tam stanu wojennego (5.IV.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych między Egiptem a Jordanią, wznowienie bombardowań Wietnamu Płn. przez Amerykanów (6.IV.). Traktat o przyjaźni i wzajemnej pomocy między Irakiem a ZSRR (9.IV.). STANISŁAW OSTROWSKI prezydentem Polski na emigracji (do 1979). Podpisanie w Moskwie wielostronnej (70 państw) konwencji o zakazie badań, produkcji i magazynowania broni bakteriologicznej i toksycznej oraz o ich zniszczeniu (10.IV.). III Konferencja do Spraw Handlu i Rozwoju w Santiago de Chile (ostrzy sprzeciw wobec stanu światowego handlu i systemu walutowego, postulat stworzenia nowego światowego ładu gospodarczego) – (13.IV.). Porwanie czeskosłowackiego samolotu pasażerskiego do Norymbergi w RFN (18.IV.). Rezolucja pilotów z 58 państw świata na konferencji w Cannes wzywająca rządy państw świata do stosowania praktyki uniemożliwiającej schronienie się porwaczy w danym kraju na świecie (20.IV.). Zgoda Francuzów w referendum na rozszerzenie się EWG o Norwegię, Wielką Brytanię, Irlandię i Danię (24.IV.). Walki w Wietnamie Płd. pod Quang Tri (IV-IX.) i między Tay Ninh a An Loc (IV-VII.). Przywiezienie 95,4 kg skał księżycowych przez amerykański statek kosmiczny „Apollo XVI” (JOHN YOUNG, CHARLES DUKE, KEN MATTINGLY), śmierć byłego prezydenta Ghany, NKRUMAHA na emigracji w Bukareszcie (27.IV.). Powstanie we Frankfurcie n/Menem Międzynarodowego Stowarzyszenia Praw Człowieka (ISHR) (IV.). Zgon szefa Federalnego Biura Śledczego (FBI), EDGARA HOOVERA (2.V.). Udaremnienie porwania izraelskiego samolotu pasażerskiego przez 3 powstańców palestyńskich w wyniku udanej akcji izraelskich komandosów, śmierć twórcy Kongo-Brazzaville, YOULOU na emigracji w Hiszpanii (8.V.). Starcia w Wietnamie Płd. pod Kontum (V-VI.). początek blokady wybrzeża Wietnamu Płn. przez oddziały amerykańskie (9.V.). Zwodowanie lotniskowca o napędzie atomowym – „Nimitz” w USA (13.V.). Wprowadzenie stanu wyjątkowego na Madagaskarze w wyniku zamieszek studenckich i młodzieży szkolnej w stolicy kraju – Antananarivo, samospalenie ROMANA KALENTY na Litwie w proteście przeciw prześladowaniom Kościoła katolickiego (14.V.). Oficjalne zwrócenie Okinawy – Japonii przez USA (16.V.). Debata na temat ochrony dzieł sztuki we Włoszech – zaatakowanie słynnej „Piety” MICHAŁA

ANIOŁA przez chorego psychicznie węgierskiego emigranta LASZLO TOTHA (21.V.). Nowa nazwa Cejlonu – Socjalistyczna Republika Sri Lanki wg uchwalonej konstytucji (22.V.). Podróże NIXONA: do ZSRR (22-31.V.) i Polski (31.V.-1.VI.). Układ ZSRR z USA w sprawie zapobiegania incydentom na otwartym morzu (25.V.). Porozumienie radziecko-amerykańskie – SALT I w Moskwie: bezterminowy układ o ograniczeniu systemów obrony przeciw-rakietowej (ABM), pozwalającej każdej ze stron na posiadanie systemu złożonego ze 100 wyrzutni i 5-letni tymczasowy układ o niektórych środkach w zakresie ograniczenia strategicznych zbrojeń ofensywnych (ICBM), przewidujące zamrożenie liczby stałych, naziemnych wyrzutni rakiet międzykontynentalnych, ograniczenie liczby wyrzutni rakiet balistycznych na okrętach podwodnych oraz ilości okrętów podwodnych, wyposażonych w takie głowice (26.V.). Ratyfikacja układu Polska-RFN z XII.1970 o uznaniu granic na Odrze i Nysie Łużyckiej przez polski Sejm (25.V.) i w RFN (26.V.). Śmierć byłego króla Wielkiej Brytanii, EDWARDA VIII w Neuilly-sur-Seine (28.V.). Nacjonalizacja Iraq Petroleum Company w Iraku, schwywanie trzonu terrorystycznej organizacji RAF (JAN-CARL RASPE, ANDREAS BAADER, HOLGER MEINS, GUDRUN ENSSLIN, ULRIKE MEINHOF) przez policję zachodnioniemiecką (VI.). IV Mistrzostwa Europy w piłce nożnej we Belgii (uczestnicy: Belgia, RFN, Węgry, ZSRR, 1.RFN 2.ZSRR, 3.Belgia, 4.Węgry) – (14-18.VI.). Zatrzymanie 5 osób wyposażonych w urządzenia elektroniczne przez policję w kompleksie budynków Watergate, siedzibie Partii Demokratycznej w Waszyngtonie, musical „Skrzypek na dachu” rekordowo popularny na Broadway’u (wystawianie przedstawienia 3225 razy) – (17.VI.). Wizyta TITO w Polsce (19-23.VI.). 100 ofiar huraganu „Agnes” w USA (25.VI.). Kryzys rządowy w RFN (VI.). Wizyta CASTRO w ZSRR (26.VI.). Wspólny program Komunistycznej Partii Francji (GEORGES MARCHAIS) i Zjednoczonej Partii Socjalistycznej (MITTERRAND) – (40-godzinny tydzień pracy, emerytura nie niższa niż 80% najniższej pensji, bezpieczeństwo pracy, nacjonalizacja kilku dziedzin gospodarki, decentralizacja, reforma szkolnictwa oparta na równych szansach, wycofanie Francji z NATO) – (27.VI.). Otwarcie wystawy sztuki współczesnej „Documenta 5” w Kassel (30.VI.). Pokój indyjsko-pakistański w Simli (status quo) – (3.VII.). Wizyta sekretarza gen. ONZ, WALDHEIMA w Polsce (5-8.VII.). Rozmowy gospodarcze między RFN a ZSRR (5.VII.). PIERRE MESSMER premierem Francji (do 1974). Nawiązanie dwustronnych rozmów między Japonią a ChRL w celu podpisania traktatu pokojowego (6.VII.). Śmierć patriarchy Kościoła Wschodniego, ATHENAGORASA (7.VII.). Starcia w Irlandii Płn. między wojskami brytyjskimi a IRA (25 ofiar) – (14, 21.VII.). Śmierć jednego z architektów EWG – SPAAKA (31.VII.). Wezwanie NIXONA do wycofania oddziałów amerykańskich z Wietnamu w ciągu 4 miesięcy przez Senat USA – odrzucenie wniosku przez Izbę Reprezentantów, proklamowanie stanu wyjątkowego w Wielkiej Brytanii w związku ze strajkiem 42 tys. dokerów (3.VIII.). Wysadzenie w powietrze 3 zbiorników ropy

naftowej (1,5 mln t) w San Dorligo della Valle k/Triestu przez palestyńską organizację „Czarny Wrzesień” – zakłócenia przy dostawach ropy do Austrii i RFN (17 rannych, straty oceniane na 35 000 000 franków) – (4.VIII.). Początki telewizji kablowej w USA (VIII.). Nakaz wyjazdu dla wszystkich imigrantów azjatyckich w Ugandzie i dla obywateli brytyjskich w ciągu 2 miesięcy (AMIN), nieudany zamach na króla Maroka HASSANA II – samobójstwo przywódcy spisku gen. MOHAMMADA OUFKIRA (16.VIII.). Zagrożenie bojkotem Igrzysk Olimpijskich w Monachium przez 27 państw afrykańskich w przypadku zaproszenia Rodezji przez MKOL (17.VIII.). Wykluczenie Rodezji z Igrzysk Olimpijskich przez MKOL (22.VIII.). Weto ChRL podczas dyskusji w ONZ nad przyjęciem w poczet członków Bangladeszu (25.VIII.). Igrzyska XX Olimpiady w Monachium (zwycięzca maratonu: FRANK SHORTER (USA), klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (50 złotych, 27 srebrnych, 22 brązowe, łącznie 99 medali), 2.USA (33 złote, 31 srebrnych, 30 brązowych, łącznie 94 medale), 3.NRD (20 złotych, 23 srebrne, 23 brązowe, łącznie 66 medali) – (26.VIII.-11.IX.). Tragedia w trakcie rozgrywania Igrzysk Olimpijskich – zabicie 2 sportowców Izraela (trener sztangistów MOSHE WEINBERG i sztangista ROMANO) i porwanie 9 kolejnych sportowców z tego kraju przez Palestyńczyków z organizacji „Czarny Wrzesień” – ultimatum dla rządu Izraela (uwolnienie 250 Palestyńczyków, podjęcie rokowań przez rząd RFN), odrzucenie ultimatum przez Izrael, nieudana akcja odbicia zakładników na lotnisku Fürstenfeldbrück k/Monachium – zabicie 5 terrorystów, śmierć 9 sportowców izraelskich, żałoba do końca olimpiady (w ceremonii żałobnej nie wzięły udziału państwa arabskie i ZSRR) – (5.IX.). Oficjalne nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Polską a RFN (14.IX.). Śmierć izraelskiego dyplomaty w wyniku zamachu bombowego w Londynie (19.IX.). Kryzys rządowy w RFN (IX.). Aresztowanie 900 uczestników demonstracji antywojennej w Miami przez policję (23.IX.). Wygrana przeciwników wstąpienia Norwegii do EWG w referendum, kryzys rządowy (25.IX.). Wspólny komunikat ChRL i Japonii w Pekinie o zakończeniu stanu wojny (29.IX.). Otwarcie największej śluzy w Europie w Hawrze we Francji (długość 400 m, szerokość 67m, wysokość 24 m) – (X.). Umożliwienie przez rząd NRD swobodnego przejścia mieszkańcom Berlina Zach. do wschodniej części miasta (3.X.). 56,7% Duńczyków w referendum za akcesją do EWG (5.X.). Ogłoszenie amnestii dla więźniów politycznych w NRD (6.X.). Katastrofa kolejowa w Saltillo w Meksyku (208 ofiar) – (8.X.). Bombardowania Hanoi przez lotnictwo amerykańskie – zniszczenie ambasady Francji, uszkodzenie ambasady Algierii (11.X.). Epopeja 32 pasażerów rozbitego urugwajskiego samolotu w Andach – 16 ocalało podczas 71-dniowego pobytu na lodowym pustkowiu (13.X.-21.XII.). Stan wyjątkowy w Chile w wyniku notorycznych strajków, rezygnacja NRD z roszczeń wobec uciekinierów do Berlina Zach. – utrata obywatelstwa NRD przez wszystkie osoby, które uciekły do 1.I.1972, możliwość uzyskania zezwoleń przez obywateli NRD na wyjazd do rodzin w RFN w pilnych sprawach (16.X.). Szczyt

przywódców EWG w Paryżu (19.X.). Uwolnienie 3 Palestyńczyków z organizacji „Czarny Wrzesień” przez rząd RFN po porwaniu przez bojówkę Organizacji Nacjonalistycznej Młodzieży Arabskiej samolotu pasażerskiego Lufthansy na linii Bejrut-Ankara, protest Izraela (29.X.). Koniec fali strajków w Chile (3.XI.). Protesty ludności indiańskiej w Waszyngtonie przeciw dyskryminacji (5.XI.). Wielka Brytania: zamrożenie cen i płac (6.XI.). 11 wyroków śmierci w procesie w Maroku po nieudanym zamachu na HASSANA II (7.XI.). RFN: przekazanie Polsce 100 000 000 marek na rzecz ofiar eksperymentów medycznych w III Rzeszy (16.XI.). Powrót PERÓNA do Argentyny, zamieszki studenckie w USA (17.XI.). Żądanie amnestii dla więźniów politycznych w ZSRR przez 51-osobową grupę działaczy ruchu praw człowieka (SACHAROW) – (18.XI.). Wybory parlamentarne w RFN – zwycięstwo socjaldemokratów (19.XI.). Kryzys rządowy w Belgii (22.XI.). Katastrofa lotnicza pod Moskwą (63 ofiary) – (28.XI.). Tragedia lotnicza na Wyspach Kanaryjskich (140 ofiar) – (3.XII.). Zakończenie programu „Apollo” w USA – ostatnia misja „Apollo XVII” (EUGÈNE CERNAN, RONALD EVANS, HARRISON SCHMITT) i przywiezienie 249 funtów skał księżycowych (7-19.XII.). Nagrody Nobla (literatura – HEINRICH BÖLL (RFN), ekonomia – JOHN RICHARD HICKS (Wielka Brytania) i KENNETH ARROW (USA), chemia – (1/2) CHRISTIAN ANFINSEN (USA), (1/2) STANFORD MOORE i WILLIAM HOWARD STEIN (USA), fizyka – JOHN BARDEEN, LEON COOPER i JOHN ROBERT SCHRIEFFER (USA), pokojowa – nie przyznano, fizjologia lub medycyna – (1/2) RODNEY ROBERT PORTER (Wielka Brytania) i GERALD MAURICE EDELMAN (USA)) – (10.XII.). Ponowna fala amerykańskich nalotów na Hanoi (18-30.XII.). Podpisanie traktatu o podstawach stosunków między NRD a RFN w Berlinie (potwierdzenie granic, wymiana ambasad, koniec z podejmowaniem prób reprezentacji drugiej strony na arenie międzynarodowej) – (21.XII.). Obchody 50-lecia ZSRR w Moskwie (21-22.XII.). Trzęsienie ziemi w Nikaragui – zniszczenie stolicy Managui (18 tys. ofiar) – (25.XII.). Śmierć TRUMANA (26.XII.). Uznanie NRD przez pierwszy kraj NATO – Belgię (27.XII.). Władza triumwiratu w Nikaragui (do 1974). OSVALDO LÓPEZ ARELLANO prezydentem Hondurasu (do 1975). ARTURO MOLINA BARRAZA prezydentem Salwadoru (do 1977). GUILLERMO RODRÍGUEZ LARA prezydentem Ekwadoru (do 1976). 2 wojskowe zamachy stanu w Dahomeju, krótka władza JUSTINA AHOMADÉGBÉ, gen. MATHIEU KÉRÉKOU nowym prezydentem (do 1991). DEMETRIO LAKAS prezydentem Panamy (do 1978). Wojskowy zamach stanu w Ghanie, płk IGNATIUS ACHEAMPONG prezydentem (do 1978). JUAN BORDABERRY prezydentem Urugwaju (do 1976). Gen. GABRIEL RAMANANTSOA prezydentem Madagaskaru (do 1975). Rząd „szerokiej” koalicji w Belgii (do 1974). ANKER JØRGENSEN premierem Danii (do 1973). Kryzys rządowy w Holandii (do 1973). ALFRED URBAŃSKI premierem Polski na emigracji (do 1976). Krótkie rządy PAASIO w Finlandii, TAISTO KALEVI SORSA nowym premierem (do 1975). JIGME SINGYE królem Bhutanu

	<p>(do 2006). Gen. LON NOL prezydentem Kambodży (do 1975). KIM IR SEN prezydentem KRL-D (do 1994). BIRENDRA królem Nepalu (do 2001). CHALIFA emirem Kataru (do 1995). Krótkie rządy JOHNA MARSHALLA w Nowej Zelandii, NORMAN KIRK nowym premierem (do 1974). EDWARD GOUGH WHITLAM premierem Australii (do 1975). Oficjalne wystąpienie Pakistanu z SEATO. Przyjęcie Kuby do RWPG. Ogłoszenie się przez BOKASĘ dożywotnim prezydentem Republiki Środkowoafrykańskiej. Uznanie OWP przez OJA. Zamieszki rasowe w Rodezji (20 tys. ofiar) – (do 1979). Stan wyjątkowy na Filipinach (do 1981). Porozumienie włosko-austriackie o przyznaniu mniejszości niemieckiej na terenie Górnej Adygi szerokiej autonomii. MICHAEL NORMAN MANLEY premierem Jamajki (do 1980). Przyjęcie Rumunii do MFW. Założenie Europejskiej Fundacji Młodzieżowej i Centrum Młodzieżowego w ramach Rady Europy. Powstanie Agencji Energii Jądrowej w ramach OECD. Utworzenie Banku dla Afryki Środkowej w Yaounde w ramach Afrykańskiej Wspólnoty Walutowej (CFA). Założenie Programu na rzecz Środowiska w Nairobi. Śmierć DINO BUZATTI – pisarza włoskiego, YASUNARI KAWABATY – pisarza japońskiego, MAURICE’A CHEVALIERA – aktora francuskiego, ASTY NILSEN – duńskiej aktorki kina niemego, JULESA ROMAINSA – pisarza francuskiego, EZRY POUNDA – pisarza amerykańskiego, ANDRIEJA TUPOLEWA – rosyjskiego inżyniera i konstruktora.</p>
<p>1973</p>	<p><u>Oficjalne wstąpienie Wielkiej Brytanii, Danii i Irlandii do EWG (1.I.). Wizyta POMPIDOU w Moskwie – spotkanie z przywódcą ZSRR, BREŻNIEWEM (12.I.). Egzekucja 11 oficerów zamieszanych w zamach stanu z 1972 r. w Maroku (13.I.). Spotkanie PAWEŁ VI-MEIR w Watykanie (15.I.). Śmierć JOHNSONA, katastrofa lotnicza w Nigerii w rejonie Kano (176 ofiar) – (22.I.). <u>Podpisanie umowy o przerwaniu działań wojennych w Wietnamie – Hotel „Majestic” w Paryżu (wycofanie się wojsk amerykańskich w ciągu 60 dni, zwolnienie przez Wietnam Płn. wszystkich amerykańskich jeńców wojennych, ustalenie przeprowadzenia wolnych wyborów w Wietnamie Płd. w przyszłości) – (27.I.).</u> Zamieszki w Dublinie – zniszczenie ambasady Wielkiej Brytanii przez 40 tys. manifestantów (2.II.). Starcia w Irlandii Płn. – Belfast (5 ofiar) – (7.II.). <u>Francja: nawiązanie stosunków dyplomatycznych z NRD (9.II.). Wycofanie się ostatnich jednostek amerykańskich z Wietnamu Płd. (11.II.).</u> Obchody Międzynarodowego Roku Kopernikowskiego (od 19.II.). Zestrzelenie libijskiego samolotu pasażerskiego nad Pustynią Synaj przez izraelskie myśliwce w wyniku zboczenia tego samolotu z danej trasy (ponad 100 ofiar) – (21.II.). Wizyta premier Izraela, MEIR w USA – spotkanie z NIXONEM (potwierdzenie pomocy finansowej dla Izraela) – (1.III.). <u>Nawiązanie stosunków dyplomatycznych z ChRL przez Hiszpanię (10.III.).</u> HÉCTOR CÁMPORA prezydentem Argentyny (11.III.-23.IX.). Strajk robotników fabryki Renault we Francji (III.). Kryzys rządowy we Francji (III.). <u>Protest indiański – zajęcie przez nich miasta Wounded Knee w stanie Płd. Dakota w USA (Siuksowie pod wodzą RUSSELA MEANSA) wobec fatalnych</u></u></p>

warunków panujących w rezerwach (III-IV.). Manifestacja 200 tys. licealistów w Paryżu, odmowa przyjęcia Oskara przez MARLONA BRANDO wskutek protestu przeciw postępowaniu władz amerykańskich wobec Indian w Wounded Knee, filmach i telewizji (27.III.). Początek „rewolucji kulturalnej” w Libii (KADAFI) – (IV.). Strajki i manifestacje studenckie w Hiszpanii (1 ofiara) – (4.IV.). Odkrycie przez „Washington Post” afery Watergate (włamanie do siedziby Partii Demokratycznej w hotelu Watergate w Waszyngtonie inicjowane przez zaufanych ludzi NIXONA m.in. szefa FBI PATRICK GRAY, min. sprawiedliwości RICHARD KLEINDIENST, szefa sztabu Białego Domu HARRY HALDEMAN, doradca w sprawach polityki wewnętrznej JOHN EHRLICHMAN) – (IV.). Zamordowanie jednego z przywódców Ludowego Frontu Wyzwolenia Palestyny – Irakijczyka EL-KUBAISSIEGO we Francji (5.IV.). Kryzys polityczny i zamieszki w Sikkimie – interwencja wojsk indyjskich, zdobycie Wounded Knee przez amerykańskie siły porządkowe (6.IV.). Śmierć 3 członków kierownictwa ruchu palestyńskiego w Bejrucie w wyniku akcji komandosów izraelskich – kryzys rządowy (10.IV.). Amerykańskie bombardowania terytorium Laosu (16.IV.). Okrążenie stolicy Kambodży – Phnom Penh przez siły komunistyczne (Czerwoni Khmerzy) – (23.IV.). Pierwszy lot docelowo-powrotny szybowca (Amerykanin BILL HOLBROOK, 1260 km) – (5.V.). Przedstawienie przez KADAFIEGO w Libii trzeciej teorii międzynarodowej (alternatywa dla kapitalizmu i komunizmu) – (V.). Powstanie wielonarodowych oddziałów marynarki wojennej NATO do kontroli rejonu kanału La Manche (11.V.). Wizyta BREŻNIEWA w Polsce (11-12.V.). Podróż 5 mężczyzn i 6 kobiet z różnych państw na 12-metrowej tratwie „Acali” z Wysp Kanaryjskich do meksykańskiej wyspy Cozumel (12.V.-22.VIII.). Nawiązanie przez Norwegię kontaktów handlowych z EWG (14.V.). Zniesienie zakazu działalności jezuitów w Szwajcarii (18.V.). Wizyta BREŻNIEWA w RFN (18-23.V.). Zagrożenie głodu dla 10 mln ludności strefy Sahelu w Afryce (V.). Porozumienie ZSRR-RFN w Bonn w sprawie współpracy gospodarczej i handlowej (19.V.). Bunt policji w Indiach (40 ofiar) – (24.V.). Wystrzelenie amerykańskiego laboratorium kosmicznego „Skylab 1” na orbitę okołozemską (25.V.). Zakończenie rozmów między Czechosłowacją a RFN w sprawie układu o wzajemnych stosunkach, nawiązaniu stosunków dyplomatycznych i nieważności układów monachijskich z 1938 r. – Bonn (30.V.). Zniesienie monarchii w Grecji – obalenie KONSTANTYNA II, proklamowanie republiki – płk JEORJOS PAPADOPOULOS prezydentem (1.VI.-25.XI.). Katastrofa lotnicza radzieckiego samolotu pasażerskiego TU-144 w Goussainville k/Paryża (13 ofiar) – (3.VI.). Wyrok w procesie kata Warszawy – LUDWIGA HAHNA (12 lat więzienia) w RFN (Hamburg) – (5.VI.). Projekt ustawy we Francji liberalizującej prawo aborcyjne, wizyta BRANDTA w Izraelu – spotkanie z MEIR (7.VI.). Powstanie urzędu premiera w Hiszpanii po raz pierwszy od czasu rządów FRANCO – rządy adm. LUISA CARRERO BLANCO (8.VI.-20.XII.). Wizyta BREŻNIEWA w USA – rozmowa z NIXONEM (16-25.VI.). Zamieszki

w Paryżu między lewicowymi i prawicowymi demonstrantami – rozwiązanie Ligi Komunistycznej (18.VI.). Starcia w Buenos Aires (20.VI.). Układ ZSRR i USA o zapobieżeniu wojnie nuklearnej (22.VI.). Wizyta BREŻNIEWA we Francji – spotkanie z POMPIDOU (25-27.VI.). Nieudany wojskowy zamach stanu w Chile (28.VI.).

Żądanie Kongresu USA wobec NIXONA o zaprzestanie do 15.VIII. bombardowania Kambodży (1.VII.). Wizyta premiera ZSRR, KOSYGINA w Austrii – spotkanie z kanclerzem KREISKY’M (2.VII.). I Etap Helsińskiej Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (3-7.VII.). Niepodległość Wysp Bahama, sir LYNDON PINDLING premierem (do 1992) – (10.VII.). Katastrofa lotnicza brazylijskiego samolotu pasażerskiego Boeing 707 w Paryżu (124 ofiary) – (11.VII.). Dymisja prezydenta Argentyny, CÁMPORY (13.VII.). Porwanie PAULA GETTY III, wnuka amerykańskiego króla naftowego – żądanie 10 000 000 000 lirów okupu, tajemnicza śmierć BRUCE’A LEE – słynnego karateki (15.VII.). Odkrycie nagrań rozmów NIXONA w Białym Domu – odmowa udostępnienia taśm przez prezydenta (16.VII.). Wojskowy zamach stanu w Afganistanie, obalenie monarchii i proklamowanie republiki, gen. MOHAMMAD DAUD KHAN prezydentem (do 1978) – (17.VII.).

Spotkanie szefów partii komun. państw bloku wsch. na Krymie (30-31.VII.). Oficjalne utworzenie Europejskiej Agencji Kosmicznej (Włochy, RFN, Belgia, Dania, Hiszpania, Francja, Irlandia, Szwecja, Norwegia, Holandia, Wielka Brytania, Szwajcaria) – (31.VII.). Śmierć ULBRICHTA (1.VIII.). Omyłkowe bombardowanie kambodżańskiej wsi przez Amerykanów (50 ofiar) – (6.VIII.).

Incydent zbrojny między ścigaczami egipskimi i izraelskimi (13.VIII.). Zaprzestanie amerykańskich bombardowań Kambodży (15.VIII.). Powódzie w Indiach i Pakistanie (17 tys. ofiar) – (VIII.). Uwolnienie ekipy telewizyjnej RFN (PETER SCHOLL-LATOUR) przez Viêt Cong w Wietnamie, uznanie przez parlament Chile – rządu ALLENDE za nielegalny, kryzys polityczny – obstrukcja wojskowych (22.VIII.). Katastrofa kolejowa w Polsce pod Kielcami (14 ofiar) – (26/27.VIII.). Zwolnienie 90 tys. jeńców pakistańskich przez Indie, trzęsienie ziemi w Meksyku (ok. 1000 ofiar) – (28.VIII.).

Odrzucenie planu zjednoczenia Egiptu z Libią przez SADATA w rozmowie z KADAFIM, epidemia cholery w Neapolu (29.VIII.). Nasilenie walk w Kambodży pod Kompong Cham (VIII-IX.). Dymisja BHUTTO z urzędu prezydenta w Pakistanie (VIII.). ELAHI FAZAL CHAUDHRY nowym prezydentem Pakistanu (do 1978). WILLY STOPH przewodniczącym Rady Państwa w NRD (do 1976). Otwarcie mostu łączącego Europę z Azją – nad Bosforem (1074 m) w Stambule (1.IX.). Konferencja państw bałtyckich w Gdańsku – podpisanie Konwencji o Rybołówstwie i Ochronie Żywych Zasobów Morza Bałtyckiego (4-13.IX.). Inauguracja połączenia lotniczego Paryż-Pekin (6.IX.). Gwałtowna demonstracja 400 tys. kobiet w Santiago de Chile (IX.). Wojskowy zamach stanu w Chile – zdobycie pałacu prezydenckiego, śmierć ALLENDE, przejęcie władzy przez juntę na czele z gen. AUGUSTO PINOCHETEM UGARTE (rządy do 1990), początek terroru wymierzonego przeciw komunistom oraz

socjalistom – śmierć 2,5 tys. ludzi (11.IX.). Wizyta POMPIDOU w ChRL, spotkanie z MAO TSE-TUNGIEM (16.IX.). Ogłoszenie amnestii dla więźniów politycznych w Jordanii, rozpoczęcie nowej rundy rozmów KBWE w Genewie, przyjęcie NRD i RFN do ONZ (18.IX.). KAROL XVI GUSTAW królem Szwecji (do dzisiaj). PERÓN prezydentem Argentyny (do 1974) – (23.IX.). Uznanie OWP przez Konferencję Państw Niezaangażowanych (IX.). Niepodległość Gwinei Bissau, LUIS DE ALMEIDA CABRAL przewodniczącym Rady Państwa (do 1980) – (24.IX.). 2367 ofiary epidemii cholery we Włoszech (27.IX.). Napaść Palestyńczyków na austriacki pociąg k/Wiednia, spełnienie żądań porywaczy (4 zakładnicy) przez kanclerza KREISKY'EGO (m.in. umożliwienie odlotu do Libii, zamknięcie obozu dla uchodźców w Schönau), sprzeciw Izraela – odwołanie ambasadora (28-30.IX.). Układ między RFN a ZSRR o otwarciu rurociągu gazu ziemnego (1.X.). IV wojna izraelsko-arabska tzw. wojna Yom Kippur – atak Egiptu i Syrii na Izrael, działania wojenne na pustyni Synaj i na wzgórzach Golan (6.X.). Nacjonalizacja instytucji naftowych Exxon, Mobil i Royal Dutch Shell w Iraku (7.X.). Kontratak wojsk izraelskich na froncie egipskim i syryjskim, bombardowania Damaszku i Kairu (8.X.). Rezolucje ONZ wzywające do zaprzestania walk izraelsko-arabskich (X.). Ustąpienie wiceprezydenta USA, SPIRO AGNEW z powodu oskarżeń o korupcję i przestępstwa podatkowe, GERALD FORD następcą (12.X.). Bombardowania innych egipskich miast przez Izrael: Al-Mansura, Bani Suwajf, Al-Minja (X.). Wystąpienia studenckie w Bangkoku i krwawe represje władz (13.X.). Zdobycie przyczółka na zach. brzegu Kanału Sueskiego i zniszczenie bazy raketowej przez wojska izraelskie, wprowadzenie przez państwa OAPEC decyzji o stopniowym zmniejszaniu podaży ropy naftowej do czasu opuszczenia terytoriów arabskich przez Izrael – embargo wobec USA i Holandii (17.X.). Umowa o przerwaniu ognia między Egiptem, Syrią a Izraelem (25.X.). Zakaz jazdy samochodem w niedzielę w Holandii – wyraz wprowadzenia embarga przez państwa OAPEC, fala zamieszek studenckich w Atenach – ogłoszenie stanu wyjątkowego, zmniejszenie wydobywania ropy naftowej o 25% przez państwa OAPEC – zjawisko stagflacji w Europie Zachodniej (wzrost bezrobocia i inflacji) – (4.XI.). Ponad 100 tys. ofiar głodu w Etiopii (XI.). Ponowne nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Egiptem a USA, zamieszki w Chile (7.XI.). Akceptacja porozumienia z Wielką Brytanią przez Islandię – zakończenie „wojny dorszowej” (8.XI.). Umowa o zawieszeniu broni między Egiptem a Izraelem (11.XI.). Wykluczenie ZSRR z finałów Mistrzostw Świata w piłce nożnej przez FIFA za odmowę rozegrania meczu w Chile (12.XI.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w Wielkiej Brytanii w związku z kryzysem energetycznym (13.XI.). Okupacja gmachu politechniki w Atenach przez studentów – interwencja policji (12 ofiar) – (14.XI.). Niedziela bez samochodu w Belgii (18.XI.). Wojskowy zamach stanu w Grecji, gen. PHAEDON GIZIKIS prezydentem (do 1974), oskarżenie byłego prezydenta PAPADOPOULOSA o zdradę idei przyjętych w 1967 r. – (25.XI.). Pożar sklepu Kumamoto w Japonii

(100 ofiar) – (29.XI.). Uchwalenie Międzynarodowej Konwencji o Zwalczeniu i Karaniu Zbrodni Apartheidu na forum ONZ (30.XI.). Śmierć BEN GURIONA (1.XII.). Przesłanie zdjęć Jowisza przez amerykańską sondę „Pioneer X” (3-4.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) LEO ESAKI (Japonia), IVAR GIAEVER (USA), (1/2) BRIAN DAVID JOSEPHSON (Wielka Brytania), chemia – (1/2) ERNST OTTO FISCHER (RFN) i GEOFFREY WILKINSON (Wielka Brytania), literatura – PATRICK WHITE (Australia), pokojowa – (1/2) HENRY KISSINGER (USA) i LE DUC THO (Wietnam Płn.), nie przyjęta przez Wietnamczyka, fizjologia lub medycyna – NIKOLAAS TINBERGEN (Holandia), KONRAD ZACHARIAS LORENZ i KARL VON FRISCH (Austria), ekonomia – WASSILY LEONTIEF (USA)) – (10.XII.). Zawieszenie debaty parlamentarnej na temat aborcji we Francji (13.XII.). Odnalezienie PAULA GETTY III k/autostrady Salerno-Catanzaro bez prawego ucha (14.XII.). Podpalenie amerykańskiego samolotu pasażerskiego w Rzymie przez Palestyńczyków (32 ofiary) – (17.XII.). Zamach na premiera Hiszpanii, BLANCO w Madrycie dokonany przez ETA (20.XII.). Otwarcie konferencji na temat Bliskiego Wschodu w Genewie (udział Egiptu, Izraela i Jordanii, odmowa Syrii, żądania krajów arabskich o wycofanie się Izraela z terenów zajmowanych od 1967 r. oraz uznanie Izraela w przypadku uznania przez te państwo praw palestyńskich i zwrotu arabskiej części Jerozolimy) – (21.XII.). Dwukrotne podwyższenie cen ropy naftowej przez 6 państw OAPEC na konferencji w Teheranie (22.XII.). Zniesienie embarga naftowego wobec Belgii przez państwa OAPEC (26.XII.). CARLOS ARIAS NAVARRO premierem Hiszpanii (do 1976). JOOP DEN UYL premierem Holandii (do 1977). Wojskowy zamach stanu w Ruandzie, gen. JUVENAL HABYARIMANA prezydentem (do 1994). ERSKINE HAMILTON CHILDERS prezydentem Irlandii (do 1974). FAHRI KORUTÜRK prezydentem Turcji (do 1980). HARTLING premierem Danii (do 1975). EFRAIM KATZIR prezydentem Izraela (do 1978). ODVAR NORDLI premierem Norwegii (do 1981). Wykonanie szeregu zdjęć Merkurego przez amerykańską sondę „Mariner X”. „Wspomnienia rewolucjonisty” DŻILASA. Przyjęcie Gwinei Bissau do OJA. Akcesja Bahamów do ONZ. Prowadzenie negocjacji w Wiedniu w sprawie redukcji sił zbrojnych w Europie Środkowej. Przyjęcie Nowej Zelandii do OECD. Akcesja Mauretanii do Ligi Państw Arabskich. Umowa o współpracy między Finlandią a RWPG. IV Konferencja Państw Niezaangażowanych w Algierze. Powstanie Komisji Gospodarczo-Socjalnej Azji Zachodniej w Bagdadzie. Założenie Uniwersytetu Narodów Zjednoczonych w Tokio. Przyjęcie Bahamów do OPA. Założenie Ludowego Frontu Wyzwolenia Sakia el-Hamra i Rio de Oro – POLISARIO. Ekwador członkiem OPEC (do 1992). Powstanie CARICOM – Wspólnego Rynku Karaibskiego (Jamajka, Bahamy, Dominika, Barbados, Grenada, Gujana, Surinam, Belize, Turks i Caicos, Montserrat, St. Christopher (Kitts) i Nevis, Antigua i Barbuda, St. Lucia, St. Vincent i Grenadyny, Trynidad i Tobago). Śmierć HANSA JENSENA – fizyka niemieckiego, PEARL BUCK – pisarki amerykańskiej, PABLO

	<p>PICASSO – malarza hiszpańskiego, CARLO EMILIO GADDY – pisarza włoskiego, PABLO NERUDY – pisarza chilijskiego, JOHNA FORDA – amerykańskiego filmowca, MAXA HORKHEIMERA – socjologa i filozofa niemieckiego, JOHNA RONALDA REUELA TOLKIENA – pisarza angielskiego (<i>Władca Pierścieni</i>), GABRIELA MARCELA – filozofa francuskiego, PABLO CASALSA – kompozytora hiszpańskiego, PAAVO NURMIEGO – sportowca fińskiego.</p>
<p>1974</p>	<p>Strajk górników w Wielkiej Brytanii (I.). Obietnica ustabilizowania cen ropy naftowej przez państwa OAPEK pod warunkiem likwidacji inflacji w krajach wysoko uprzemysłowionych i ograniczenia zysku wielkich towarzystw naftowych (8.I.). Spotkanie BURGIBA-KADAFI (podpisanie umowy o zjednoczeniu w przyszłości Tunezji z Libią) – (12.I.). Otwarcie największego portu lotniczego na świecie – Dallas (powierzchnia 7 tys. ha) – (13.I.). Gen. ERNESTO GEISEL prezydentem Brazylii (do 1979). Afera Watergate w USA: odkrycie sfalszowania taśm magnetofonowych, będących głównym dowodem w sprawie (15.I.). <u>Podpisanie umowy izraelsko-egipskiej „101 kilometrów” (redukcja sił zbrojnych obu państw, wycofanie się Izraela na wsch. brzeg Kanalu Sueskiego), trudniejsze negocjacje Izraela z Syrią – walki na wzgórzach Golan (18.I.).</u> Pożar w szkole w Heusden w Belgii (24 ofiary) – (23.I.). Wizyta BREŻNIEWA na Kubie (28.I.). Wielki pożar w Sao Paulo (200 ofiar) – (1.II.). Aresztowanie kilku członków Frakcji Czerwonej Armii w RFN, uprowadzenie PATRICII HEARST, córki amerykańskiego wydawcy przez socjalno-utopijną organizację SLA (Symbionese Liberation Army) – (4.II.). <u>Niepodległość Grenady, ERIC GAIRY premierem (do 1979), kryzys parlamentarny w Wielkiej Brytanii (7.II.).</u> Zbombardowanie Phnom Penh przez armię Czerwonych Khmerów (140 ofiar) – (11.II.). <u>Aresztowanie i wydalenie SOŁŻENICYNA w ZSRR (12-13.II.).</u> ChRL: zakaz poruszania się cudzoziemców po kraju (15.II.). <u>Uznanie niepodległości Bangladeszu przez Pakistan (22.II.).</u> Konferencja 36 przedstawicieli państw islamskich w Lahore (decyzja o udzieleniu pomocy krajom rozwijającym się) – (24.II.). Rezygnacja MINDSZENTY’EGO z tytułu prymasa Węgier (II.). Rewolta w Etiopii (II.). Kryzys rządowy we Francji (27.II.). <u>Sukces Partii Pracy w wyborach parlamentarnych w Wielkiej Brytanii, WILSON premierem (do 1976) – (28.II.).</u> Katastrofa tureckiego samolotu pasażerskiego DC-10 pod Paryżem (344 ofiary), USA: postawienie w stan oskarżenia 7 bliskich współpracowników NIXONA w związku z aferą Watergate (1.III.). Plan gospodarczy dotyczący oszczędności ropy naftowej i rozwoju energetyki jądrowej we Francji (3.III.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Wielkiej Brytanii – koniec strajku górników (11.III.). Oddanie do użytku nowoczesnego portu lotniczego Charles de Gaulle w Roissy k/Paryża, <u>zniesienie embarga państw OAPEK wobec USA (13.III.).</u> 30 tys. manifestacja uczniów przeciw planom reformy szkół średnich w Paryżu (14.III.). <u>Fiasko puczu wojskowego w Portugalii (17.III.).</u> Nieudany zamach na księżniczkę ANNE w Londynie (20.III.). Choroba prezydenta Francji, POMPIDOU (III-IV.). Pierwsze</p>

zamówienia dla zachodnioniemieckich firm budowlanych w krajach komunistycznych (budowa kombinatu hutniczego w Kursku (ZSRR) i prace budowlane w Wuhan (ChRL)) – (22.III.). Fiasko mediacji amerykańskiej w negocjacjach izraelsko-syryjskich (27.III.). CEAUŞESCU prezydentem Rumunii (do 1989). Śmierć POMPIDOU (3.IV.). Dymisja MEIR w Izraelu, 18 ofiar ataku palestyńskiego na wioskę Kirjat Smoneh (11.IV.). Wojskowy zamach stanu w Nigrze, śmierć prezydenta DIORI, ppłk SEYNI KOUNTCHÉ przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej (do 1987) – (15.IV.). Śmierć prezydenta Austrii, JONASA (24.IV.). RUDOLF KIRCHSCHLÄGER prezydentem Austrii (do 1986). 10-tys. wiec lewicy we Francji popierający MITTERRANDA w wyborach prezydenckich, wojskowy zamach stanu w Portugalii tzw. rewolucja goździków – opanowanie Lizbony przez tajny Ruch Sił Zbrojnych, przejęcie władzy przez Komitet Ocalenia Narodowego (gen. ANTONIO SEBASTIAO RIBEIRO DE SPINOLA), kapitulacja Narodowej Armii Republikańskiej oraz policji bezpieczeństwa (5 ofiar) – (25.IV.). Portugalia: zniesienie cenzury i zwolnienie więźniów politycznych, udanie się byłego premiera CAETANO na emigrację do Brazylii (26.IV.). Kryzys rządowy w RFN – dymisja kanclerza BRANDTA wskutek afery GÜNTHERA GUILLAUME’A, jednego z doradców kanclerza oskarżonego o szpiegostwo na rzecz NRD (6.V.). Kryzys rządowy w Kanadzie (9.V.). Trzęsienie ziemi w ChRL (20 tys. ofiar) – (11.V.). Pierwsze posiedzenie Trybunału Sprawiedliwości członków Beneluxu (dążenie do unifikacji prawa w Holandii, Belgii i Luksemburgu) – (13.V.). TITO dożywočním prezydentem Jugosławii (15.V.). HELMUT SCHMIDT kanclerzem RFN (do 1982). Indie szóstym mocarstwem atomowym – pierwszy próbny wybuch jądrowy (16.V.). Bombardowanie izraelskie obozów uchodźców palestyńskich w Libanie wskutek ataku Palestyńczyków na wioskę Maalaot na terytorium Izraela (17.V.). VALÉRY GISCARD D’ESTAING prezydentem Francji (do 1981). Umowa izraelsko-syryjska w Genewie o wycofaniu wojsk na wzgórzach Golan (31.V.). ICCHAK RABIN premierem Izraela (do 1977). Zamieszki studenckie w Phnom Penh w Kambodży, śmierć ministra edukacji (4.VI.). Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Portugalią a ZSRR po 56 latach przerwy (9.VI.). Podróż NIXONA na Bliski Wschód – ponowne nawiązanie stosunków dyplomatycznych między USA a Syrią (12-18.VI.). X Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w RFN (uczestnicy: Argentyna, Australia, Brazylia, Bułgaria, Chile, Haiti, Holandia, Jugosławia, NRD, Polska, RFN, Szkocja, Szwecja, Urugwaj, Włochy, Zair; 1.RFN, 2.Holandia, 3.Polska, 4.Brazylia) – (13.VI.-7.VII.). Pojawienie się elektronicznie zamykanych drzwi w amerykańskich hotelach (VI.). Powstanie stałych przedstawicielstw NRD i RFN w Bonn i Berlinie Wsch. z kompetencjami ambasad (20.VI.). Wizyta TITO w RFN (24.VI.). Wizyta NIXONA w Moskwie, podpisanie układu USA-ZSRR o ograniczeniu podziemnych doświadczeń z bronią jądrową i liczby rejonów dyslokacji systemu obrony przeciwrakietowej z dwóch do jednego (27.VI.-3.VII.). Zdobycie radiostacji i lotniska w Addis

Abebie przez zbuntowaną armię etiopską, katastrofa górnicza w Polsce (32 ofiary) – (28.VI.). Choroba PERÓNA w Argentynie, MARIA MARTINEZ DE PERÓN (ISABELITA) nowym prezydentem kraju (do 1976) – (29.VI.). JACQUES CHIRAC premierem Francji (do 1976). Śmierć PERÓNA (1.VII.). WALTER SCHEEL prezydentem RFN (do 1979). Obniżenie pełnoletności obywatelskiej do 18 lat we Francji (7.VII.). Zniesienie embarga naftowego wobec Holandii przez państwa OAPEC (10.VII.). Wojskowy zamach stanu na Cyprze, pozbawienie władzy abpa MAKARIOSA III przez grecką gwardię narodową, NIKOS SAMPSON prezydentem, wysłanie przez Turcję sił zbrojnych na wyspę (15.VII.). Tymczasowe przekazanie władzy księciu JUANOWI CARLOSOWI przez FRANCO w Hiszpanii (pobyt w szpitalu) – (19.VII.). Desant tureckich wojsk na Cyprze, opanowanie płn. części wyspy. ogłoszenie powstania Federacyjnego Państwa Tureckiego Cypru, RAUF DENKTAŞ prezydentem (do 1983) – (20.VII.). Walki turecko-greckie na Cyprze k/Phapos, pozbawienie władzy SAMPSONA, piąte zwycięstwo Belga EDDY MERCKXA w Tour de France (21.VII.). Zawieszenie broni między Grecją a Turcją, aresztowanie premiera Etiopii ENDELA KACHEWA MAKONNENA przez wojskowych (22.VII.). Koniec rządów „czarnych pułkowników” w Grecji, przekazanie władzy w ręce cywili, premierem KONSTANTINOS KARAMANLIS (do 1980), powszechna amnestia dla więźniów politycznych, likwidacja obozu koncentracyjnego na wyspie Iaros, możliwość powrotu do kraju osób prześladowanych za przekonania polityczne, przywrócenie podstawowych praw demokracji – wolności słowa i zgromadzeń (23.VII.). Oskarżenie NIXONA w USA o działalność niezgodną z prawem, nadużycie władzy i fałszywe zeznania (27.VII.). Odkrycie zagrożeń dla środowiska naturalnego Ziemi: niszczenie warstwy ozonowej, kwaśne deszcze i emisja winylochloredu podczas produkcji tworzyw sztucznych. Zamach terrorystyczny organizacji neofaszystowskiej „Ordre Noir” (Czarny Ład) na ekspres relacji Rzym-Monachium (12 ofiar) – (4.VIII.). Powódź w Bangladeszu (2 tys. ofiar, zniszczenie 800 tys. domów) – (5.VIII.). Podanie się NIXONA do dymisji w związku z jego udziałem w aferze Watergate (8.VIII.). FORD prezydentem USA (do 1977). Zerwanie rokowań między Grecją a Turcją w Genewie, wystąpienie Grecji z NATO – absencja do 1980 r. (14.VIII.). Rozwiązanie Rady Koronnej w Etiopii Nadzwyczajnego Trybunału, utrata znaczenia władzy cesarza HAJLE SELLASJE (16.VIII.). Aresztowanie greko-katolickiego biskupa Jerozolimy CAPUCCIEGO w Izraelu za działalność terrorystyczną (18.VIII.). Zamordowanie ambasadora USA, JOHNA WILLIAMA DAVISA w Nikozji (Cypr) – (19.VIII.). Możliwość ubiegania się przez kobiety o stanowisko komisarza policji we Francji (24.VIII.). Podpisanie umowy o przyznaniu i uznaniu niepodległości Gwinei Bissau i Wyspom Zielonego Przylądka przez Portugalię – Algier (26.VIII.). SOMOZA DEBAYLE prezydentem Nikaragui (do 1979). Nawiązanie przez USA stosunków dyplomatycznych z NRD (4.IX.). Postanowienie Portugalii o przyznaniu niepodległości Mozambikowi w VII.1975 (8.IX.).

Amnestia FORDA dla NIXONA w USA (9.IX.). Oficjalna niepodległość Gwinei Bissau, początek procesu terrorystów: MEINHOF i MAHLERA w RFN, (10.IX.). Wojskowy zamach stanu w Etiopii, obalenie HAJLE SELLASJE, zawieszenie konstytucji, rozwiązanie parlamentu, władza w ręku Tymczasowej Wojskowej Rady Administracyjnej – Derg, tytularnym cesarzem ASFJA UESSEN (do 1975), wprowadzenie indeksacji cen ropy naftowej relatywną do stopnia inflacji w krajach uprzemysłowionych przez państwa OPEC (12.IX.). Zamach bombowy w Madrycie (11 ofiar) – (13.IX.). Ustanowienie rządu tymczasowego w Mozambiku (IX.). Huragan „Fifi” w Hondurasie (10 tys. ofiar, zniszczenie 60% zbiorów) – (20.IX.). Dymisja gen. SPINOLI w Portugalii, gen. FRANCISCO DA COSTA GOMEZ prezydentem (do 1976) – (30.IX.). Wizyta GIERKA w USA (8-13.X.). Zamieszki rasowe w Bostonie (9.X.). Odrzucenie w referendum projektu wydalenia z terenu Szwajcarii cudzoziemskich robotników (20.X.). Konferencja państw arabskich w Rabacie w Maroku (25-29.X.). Wizyta SCHMIDTA w Moskwie – spotkanie z BREŻNIEWEM (30.X.). 10-letnia umowa gospodarcza między Polską a RFN w Bonn (1.XI.). BURGIBA dożywotnim prezydentem Tunezji (3.XI.). Śmierć jednego z przywódców grupy Baader-Meinhof w więzieniu Witlich, MEINSA w wyniku strajku głodowego (9.XI.). Zamach na prezesa sądu w Berlinie, GÜNTHERA VON DRENKMANN (10.XI.). Przywrócenie przez USA stosunków dyplomatycznych z Algierią (12.XI.). Przemówienie ARAFATA na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku (13.XI.). Utworzenie Międzynarodowej Agencji Energetycznej przez państwa OECD (z wyjątkiem Francji), koordynacja polityki energetycznej krajów wysokorozwiniętych w celu przeciwdziałania kryzysowi (15.XI.). Zakończenie obrad światowej konferencji ds. żywienia we Włoszech – program walki z głodem (16.XI.). Zamach bombowy IRA w Birmingham (19 ofiar), (21.XI.). Uznanie istnienia OWP przez ONZ (22.XI.). Wizyta FORDA w Japonii (XI.) i spotkanie z BREŻNIEWEM w drodze powrotnej we Władywostoku, podpisanie umowy o ograniczeniu broni strategicznych (23-24.XI.). Kryzys rządowy w Japonii (26.XI.). Odkrycie wspólnych dla płodu i komórek raka jednostek immunologicznych w Instytucie Pasteura we Francji (6.XII.). Bezrobocie w USA: 6,5% (XII.). Powrót abpa MAKARIOSA III na Cypr (7.XII.). Referendum w Grecji: 70% ludności za republiką (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) sir MARTIN RYLE i ANTHONY HEWISH (Wielka Brytania), chemia – PAUL JOHN FLORY (USA), fizjologia lub medycyna – (1/3) GEORGE EMILE PALADE, CHRISTIAN DE DUVE (USA) i ALBERT CLAUDE (Belgia), ekonomia – (1/2) GUNNAR MYRDAL (Szwecja) i FRIEDRICH AUGUST VON HAYEK (Austria), literatura – (1/2) EYVIND JOHNSON i HARRY MARTINSON (Szwecja), pokojowa – (1/2) EISAKU SATO (Japonia) i SEAN MAC BRIDE (Irlandia)) – (10.XII.). „List 15” w Polsce (protest polskiej inteligencji – żądanie udostępnienia Polakom zamieszkałym w ZSRR kontaktu z polską kulturą oraz własnego szkolnictwa) – (12.XII.). Zamieszki rasowe w Bostonie (17.XII.). Przyjęcie ustawy

	<p>o aborcji we Francji stosunkiem głosów 288 do 192 (5 głosów wstrzymujących się) – (19.XII.). Ogłoszenie 10-punktowego programu budowy socjalizmu w Etiopii (20.XII.). Pierwszy lot prototypowego amerykańskiego bombowca B-2 w USA (24.XII.). Wybuch metanu w Lievin we Francji (42 ofiary), niepokoje w Nikaragui: wzięcie 13 wysokich urzędników państwowych jako zakładników przez Sandinowski Front Wyzwolenia Narodowego i uwolnienie ich w zamian za 14 więźniów politycznych, 1 000 000 dolarów i ogłoszenie w masmediach manifestu krytykującego dyktaturę SOMOZÓW (27.XII.). Trzęsienie ziemi w Pakistanie (4,7 tys. ofiar) – (29.XII.). Ponowne przyjęcie Grecji do Rady Europy. Rezygnacja Australii i Nowej Zelandii z uczestnictwa w SEATO. Przyjęcie Grenady, Bangladeszu i Gwinei Bissau do ONZ. Akcesja Somalii do Ligi Państw Arabskich. Urowadzenie sędziego MARIO SOSSIEGO przez Czerwone Brygady we Włoszech. Czystka HODŻY w Albanii. CARLOS ANDRÉS PÉREZ prezydentem Wenezueli (do 1979). LEO TINDEMANS premierem Belgii (do 1978). ALFONSO LÓPEZ MICHELSEN prezydentem Kolumbii (do 1978). CEARBHALL O'DALAIGH prezydentem Irlandii (do 1976). KJELL LAUGERUD GARCÍA prezydentem Gwatemali (do 1978). DANIEL ODUBER QUIRÓS prezydentem Kostaryki (do 1978). CEDENBAŁ przewodniczącym Prezydium Wielkiego Churału w Mongolii (do 1984). Pierwszy na świecie samolot rolniczy z napędem odrzutowym – M-15 „Belphegor” produkowany w Polsce i ZSRR. MOHAMMADULLAH prezydentem Bangladeszu (do 1975). <u>Birma – republiką socjalistyczną, gen. NE WIN prezydentem (do 1981).</u> FACHRUDDIN ALI AHMAD prezydentem Indii (do 1977). Sir WALLACE ROWLING premierem Nowej Zelandii (do 1975). IBRAHIM AL-HAMDI prezydentem Jemenu Płn. (do 1977). ANTHONY MAMO prezydentem Malty (do 1976). Powstanie Światowej Rady Żywności w Rzymie. Śmierć CARLA JACOBA BURCKHARDTA – historyka i pisarza szwajcarskiego, MARCELA PAGNOLA – pisarza francuskiego, MIGUELA ANGELA ASTURIASA – pisarza gwatemalskiego, VITTORIO DE SICA – włoskiego filmowca i aktora, DUKE 'A ELLINGTONA (EDWARDA KENNEDY ELLINGTONA) – amerykańskiego muzyka jazzowego, PAARA LAGERKVISTA – poety szwedzkiego, CHARLESA LINDBERGHA – amerykańskiego pioniera lotów samolotowych, DARIUSA MILHAUDA – kompozytora francuskiego.</p>
<p>1975</p>	<p>Międzynarodowy Rok Kobiety, obniżenie pełnoletności z 21 do 18 lat w RFN (1.I.). Ofensywa wojsk północnowietnamskich w Wietnamie Płd. (I-IV.). <u>Pierwsza kobieta-ambasador (BERNADETTE OLOWO z Ugandy) akredytowana w Watykanie (10.I.). Wizyta szefa partii CSU, FRANZA JOSEFA STRAUSSA w ChRL, spotkanie z MAO TSE-TUNGIEM (12-26.I.). Zamachy bombowe na lotnisku Orly pod Paryżem (Palestyńczycy) – (15.I.). Podpisanie umowy o przyznaniu niepodległości Angoli przez Portugalię (16.I.). Oficjalna legalizacja aborcji we Francji (17.I.). Szejk RAHMAN prezydentem-dyktatorem Bangladeszu (25.I.-15.VIII.). Wizyta SADATA we Francji (27-29.I.). Zamieszki w Asmarze, stolicy etiopskiej prowincji Erytrea (1000</u></p>

ofiar) – (31.I.). Ustawa o możliwości przyjęcia nazwiska żony przez męża w RFN (1.II.). Zaprzestanie amerykańskiej pomocy wojskowej dla Turcji (5.II.). Wojskowy zamach stanu na Madagaskarze, zamordowanie prezydenta płk. RICHARDA RADSIMANDRAVY, kpt. DIDIER RATSIRAKA przewodniczącym Najwyższej Rady Rewolucyjnej (do 1976) – (11.II.). Postanowienie EWG o możliwości wykonywania zawodu przez lekarzy we wszystkich 9 krajach (12.II.). Pierwsza kobieta w Akademii Francuskiej (JACQUELINE DE ROMILLY) – (14.II.). Era szybkich pociągów w Europie: projekty w RFN, Wielkiej Brytanii, Francji, Szwecji i we Włoszech. [Oficjalna proklamacja Federacyjnego Państwa Tureckiego Cypru w ptn. części wyspy \(13.II.\). Spotkanie D'ESTAING-MOHAMMAD REZA w Sankt Moritz w Szwajcarii \(17.II.\).](#) [Możliwość dokonywania aborcji terapeutycznej we Włoszech \(18.II.\).](#) [Debata na temat aborcji w RFN \(II.\).](#) [Rozmowa D'ESTAINGA z tymczasowym szefem Państwa Hiszpańskiego, księciem JUANEM CARLOSEM we Francji \(23.II.\).](#) [Porwanie polityka CDU – PETERA LORENZA przez „Ruch 2 czerwca” w RFN \(żądanie uwolnienia 6 anarchistów\) – \(27.II.\).](#) [Kryzys przemysłu samochodowego w USA \(III.\).](#) [Uwolnienie LORENZA przez porywaczy po spełnieniu ich żądań \(5.III.\).](#) [Wizyta TITO w Polsce \(10-13.III.\).](#) [Zamach bombowy na Dworcu Wsch. w Paryżu \(1 ofiara\) – \(10.III.\).](#) [Fiasko wojskowego zamachu stanu w Portugalii – ucieczka gen. SPINOLI do Hiszpanii, później do Brazylii \(11.III.\).](#) [Utworzenie ecu – niezależnej od dolara jednostki rozliczeniowej EWG \(18.III.\).](#) [Zniesienie monarchii w Etiopii, abdykacja ASFA UESSEN, utworzenie Ludowo-Demokratycznej Republiki Etiopii – gen. TEFERI BENTI szefem państwa \(do 1977\) – \(21.III.\).](#) [Zamordowanie króla Arabii Saudyjskiej FAJSALA II przez bratanka FAJSALA BEN MUSSAEDA BEN AZIZA \(25.III.\), nowym królem CHALID \(do 1982\).](#) [Zawieszenie importu win włoskich we Francji \(28.III.\).](#) [Przedłużenie o 3 miesiące mandatu pokojowych sił ONZ na granicy egipsko-izraelskiej i ponowne otwarcie Kanału Sueskiego przez SADATA, zdobycie przez komunistów Da Nang i Hue w Wietnamie Płd. \(29.III.\).](#) [Umowa Iraku z Iranem w Algierze w sprawie zakończenia konfliktu granicznego i zaprzestania irańskiej pomocy dla irackich Kurdów \(31.III.\).](#) [Śmierć CZANG KAJ-SZEKA \(5.IV.\).](#) [JEN CZIA-KAN prezydentem Tajwanu \(do 1978\).](#) [Wizyta D'ESTAINGA w Algierii \(IV.\).](#) [Zamordowanie 27 Palestyńczyków przez chrześcijańskich falangistów w Bejrucie w odwecie za zabicie 4 chrześcijan, wybuch wojny domowej w Libanie między bojówkami chrześcijańskiej Falangi a Palestyńczykami, wojskowy zamach stanu w Czadzie – zamordowanie prezydenta TOMBALBAYE, rządu Najwyższej Rady Wojskowej \(do 1978\) – \(13.IV.\).](#) [150 ofiar starć w Bejrucie w ciągu trzech dni \(13-15.IV.\).](#) [Manifestacje francuskich rolników z południa kraju po decyzji przywracającej import win włoskich \(15.IV.\).](#) [Wkroczenie armii Czerwonych Khmerów do Phnom Penh, obalenie władzy gen. LON NOLA, SIHANOUK prezydentem \(do 1976\) – \(17.IV.\).](#) [Dymisja prezydenta Wietnamu Płd. NGUYENA VAN THIEU \(21.IV.\).](#) [Napaść anarchistycznego ugrupowania „Kommando Holger Meins” na ambasadę RFN w](#)

Sztokholmie (żądanie wypuszczenia na wolność 26 więźniów grupy Baader-Meinhof – odmowa rządu RFN, zastrzelenie 2 dyplomatów przez terrorystów, podpalenie budynku i podjęcie nieudanej ucieczki) – (24.IV.). Bezwarunkowa kapitulacja Sajgonu i wojsk południowowietnamskich (gen. DOUNG MINH) wobec sił Wietnamu Płn. (30.IV.). Zapowiedź pełnego zjednoczenia Wietnamu za 5 lat, ogłoszenie programu odbudowy kraju przez komunistów (Tymczasowy Rząd Rewolucyjny) – (IV-V.). Zmiana nazwy Sajgonu na Miasto Ho Chi Minha – Thanh Pho Ho Chi Minh (IV.). Śmierć w Wiedniu kard. MINDSZENTY’EGO (6.V.). Podpisanie przez EWG specjalnej umowy z Izraelem o wolnym przepływie towarów (11.V.). Incydent między Kambodżą a USA: zatrzymanie amerykańskiego kontenerowca „Mayaguez” przez Czerwonych Khmerów k/wyspy Koh Tang, wysłanie 1000 żołnierzy amerykańskich do Tajlandii drogą lotniczą – protesty Tajlandii, zatopienie 3 kambodżańskich kanonierek przez Amerykanów i uwolnienie statku (12-14.V.). 21% inflacja w Wielkiej Brytanii (13.V.). Kradzież 36 obrazów o wartości 4 000 000 000 lirów z Muzeum Sztuki Współczesnej w Mediolanie (15.V.). Spotkanie GROMYKO-KISSINGER w Wiedniu (sprawa ograniczenia broni strategicznych i problemy polityczne Bliskiego Wschodu), zdobycie Mount Everest przez pierwszą kobietę (Japonka YUNKO TABAI) – (19.V.). Początek procesu grupy Baader-Meinhof w RFN (21.V.). Przedłużenie mandatu pokojowego sił zbrojnych ONZ na wzgórzach Golan o 6 miesięcy (22.V.). Reforma administracyjna w Polsce (28.V.). GUSTÁV HUSÁK prezydentem Czechosłowacji (do 1989). Oficjalne otwarcie Kanału Sueskiego, referendum w sprawie pozostania Wielkiej Brytanii w EWG – 67,2% za (5.VI.). Oskarżenie INDIRY GANDHI o korupcję w Indiach i skazanie jej na zakaz sprawowania funkcji publicznych przez 6 lat – manifestacje w kraju wobec niepodporządkowania się decyzji sądu przez GANDHI, oficjalna prośba Grecji o przyjęcie do EWG (12.VI.). Zwycięstwo chadecji (35,3%) w wyborach parlamentarnych we Włoszech, komuniści (33,4%) na 2. miejscu (16.VI.). Wizyta D’ESTAINGA w Polsce (17-20.VI.). KONSTANTINOS COCOS prezydentem Grecji (do 1980). Sprawa angielskiego pisarza DENNISA HILLSA w Ugandzie (krytyka prezydenta AMINA) – (22.VI.). Katastrofa lotnicza w pobliżu Nowego Jorku (109 ofiar) – (24.VI.). Niepodległość Mozambiku, SAMORA MOISES MACHEL prezydentem (do 1986) – (25.VI.). Stan wyjątkowy w Indiach – aresztowanie polityków opozycji oprócz komunistów, wprowadzenie cenzury (26.VI.). Nieudana oblawa na groźnego terrorystę, CARLOSA (SANCHEZA ILJICZA RAMIREZA) w Paryżu (27.VI.).

Utworzenie Rządu Ocalenia Narodowego w Libanie (RASZID KARAMI), nawiązanie przez ChRL stosunków dyplomatycznych z Tajlandią, początek obchodów Europejskiego Roku Ochrony Pomników (1.VII.). Umowa o współpracy kulturalnej i technicznej między Francją a Zjednoczonymi Emiratach Arabskimi (3.VII.). Niepodległość Wysp Zielonego Przylądka, ARISTIDES MARIA PEREIRA prezydentem (do 1991) – (5.VII.). Niepodległość Komorów, władza Dyrektoriatu Polityczno-Wojskowego (do 1976) –

(6.VII.). Strajk generalny w Argentynie (7.VII.). Wizyta RABINA w RFN (8.VII.). Zamieszki w stolicy Angoli, Luandzie (30 ofiar), niepodległość Wysp Świętego Tomasza i Książęca, MANUEL PINTO DA COSTA prezydentem (do 1991) – (12.VII.). Połączenie radzieckiego i amerykańskiego statku w przestrzeni kosmicznej – „Sojuz 19” (ALEKSIEJ LEONOW, WALERY KUBASOW) i „Apollo” (THOMAS STAFFORD, VANCE DEVOE BRAND, DONALD SLAYTON) – (17-21.VII.). Przejęcie kontroli nad amerykańskimi bazami w Turcji przez wojska tureckie, protest przeciw embargu USA na dostawy broni (25.VII.). Władza wojskowego triumwiratu w Portugalii (26.VII.). Wizyta FORDA w Polsce (28-29.VII.). Zniesienie blokady Kuby przez OPA (29.VII.). Podpisanie Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie – Helsinki przez 35 państw europejskich + USA i Kanadę (określenie podstawowych zasad stosunków między państwami: suwerenna równość państw, poszanowanie prawa wynikającego z tej suwerenności, powstrzymanie się od groźby użycia siły, nienaruszalność granic, integralność terytorialna państw, pokojowe załatwianie sporów, nieingerencja w sprawy wewnętrzne, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, wolność myśli, sumienia i religii, prawo narodów do samostanowienia, współdziałanie między państwami, wykonywanie w dobrej wierze zobowiązań wynikających z międzynarodowych praw, powiadamianie się wzajemnie o manewrach wojskowych (na 21 dni przed ćwiczeniami przy liczbie powyżej 25 tys. żołnierzy), wymiana obserwatorów wojskowych, deklaracje w sprawach współpracy gospodarczej, ochrony środowiska i kultury oraz swoboda podróżowania i osiedlania się, możliwość łączenia rodzin (ulstwienie sytuacji obywateli państw UW), ulstwienie pracy dziennikarzom) – (1.VIII.). Spotkanie GIEREK-SCHMIDT podczas szczytu KBWE w Helsinkach (uzgodnienie operacji łączenia rodzin, opuszczenie Polski przez 125 tys. osób w ciągu 4 lat, wypłacenie przez RFN odszkodowania wojennego w wysokości 1 300 000 000 marek (zwrot wypłaconych rent i emerytur), pożyczka dla Polski w wysokości 1 000 000 000 marek) – (2.VIII.). Katastrofa lotnicza w Maroku k/Agadiru (188 ofiar) – (3.VIII.). Piąty rząd tymczasowy w Portugalii (7.VIII.). Veto USA wobec przyjęcia do ONZ obu państw wietnamskich (11.VIII.). Wojskowy zamach stanu w Bangladeszu, zabicie szejka RAHMANA, KHONDAKAR MUSTAFA AHMAD głównym administratorem stanu wyjątkowego (do 1976), destabilizacja polityczna kraju (15.VIII.). Upały we Francji – stan klęski żywiołowej (20.VIII.). Wprowadzenie 2-letniego stanu wyjątkowego w Hiszpanii (22.VIII.). Proces 20 przywódców puczu „czarnych pułkowników” w Grecji (m.in. kary dożywotniego więzienia dla PAPADOPOULOSA i STYLIANOSA PATTAKOSA) – (VIII.). Przejęcie władzy przez siły komunistyczne (Pathet Lao) w Laosie (24.VIII.). V Konferencja Krajów Niezaangażowanych w Limie – nowi członkowie: Panama, KRL-D, OWP, Wietnam Płn. i Płd. (25.VIII.). Śmierć byłego cesarza Etiopii, HAJLE SELLASJE (27.VIII.). Nieudany zamach na FORDA w Sacramento (LYNETTE

FROMME), kryzys rządowy w Portugalii, zamach bombowy w londyńskim hotelu „Hilton” (2 ofiary) – (5.IX.). Rozwój wojny domowej w Libanie (IX.). Trzęsienie ziemi w Turcji (ponad 3 tys. ofiar) – (7.IX.). Powrót księcia SIHANOUKA do Kambodży (9.IX.). Cyklon „Eloise” na Karaibach (IX.). Początek walk ulicznych w Bejrucie, niepodległość Papui Nowej Gwinei, MICHEL THOMAS SOMARE premierem (do 1980) – (16.IX.). Zgoda członków SEATO na rozwiązanie organizacji (20.IX.). Konferencja min. kultury państw socjalistycznych w Bukareszcie (22-25.IX.). Nieudany zamach na FORDA w San Francisco (SARA MOORE) – (22.IX.). Traktat gospodarczy między Polską a ZSRR (26.IX.). 5 wykonanych wyroków śmierci na terrorystach w Hiszpanii – protest wielu państw, PAWŁA VI i manifestacje na całym świecie (27-29.IX.). Wizyta prezydenta Portugalii, DA COSTA GOMEZA w Polsce (IX-X.). Zamachy bombowe w Irlandii Płn. (12 ofiar) – (2.X.). Zniesienie embarga na dostawy broni do Turcji przez USA (3.X.). Nasilenie walk w Bejrucie (7.X.). Umowa radziecko-amerykańska o dostarczeniu ZSRR 6 mln t zboża (20.X.). Zawał serca FRANCO (21.X.). Wylądowanie radzieckiego statku „Wenera 9” na Wenus i przesłanie pierwszych zdjęć (22.X.). Wycofanie się oddziałów francuskich z Czadu (27.X.). Wizyta SCHMIDTA w ChRL, rozmowa z MAO TSE-TUNGIEM (29.X.). Zawieszenie broni w Bejrucie (31.X.). Otwarcie pierwszego podwodnego rurociągu ropy naftowej z Morza Północnego w Wielkiej Brytanii (3.XI.), podział dna Morza Północnego na sektory: brytyjski, norweski, duński, holenderski, zachodniemiecki, belgijski. Marsz 250 tys. Marokańczyków na Saharę Hiszpańską – demonstracja roszczeń terytorialnych wobec tej ziemi (6.XI.). Przejęcie władzy w Bangladeszu przez gen. ZIAURA RAHMANA w wyniku wojskowego zamachu stanu (XI.). Rezolucja ONZ w sprawie wyrażenia syjonizm określanego teraz jako pojęcie rasistowskie (10.XI.). Niepodległość Angoli, ANTONIO AGOSTINHO NETO prezydentem (do 1979), wojna domowa między ugrupowaniami prozachodnimi: FNLA – Narodowy Front Wyzwolenia Angoli HOLDENA ROBERTO, UNITA – Narodowy Związek na rzecz Pełnej Niepodległości Angoli JONASA SAVIMBI a komunistami z MPLA – Ludowy Ruch Wyzwolenia Angoli NETO (do 1991) – (11.XI.). Zamach bombowy w Jerozolimie (6 ofiar) – (13.XI.). Śmierć FRANCO (20.XI.), restauracja monarchii w Hiszpanii, JAN KAROL DE BOURBON Y BOURBON (JUAN CARLOS) królem (do dzisiaj). Niepodległość Surinamu, JOHAN FERRIER prezydentem (do 1980), nieudany komunistyczny zamach stanu w Portugalii – wprowadzenie częściowego stanu wojennego (25.XI.). Abdykacja SAVANGVATTHANY w Laosie (29.XI.). Zmiana nazwy Dahomeju na Benin (30.XI.). Raport Senatu USA w sprawie CIA (naruszanie prawa przez tą agencję wywiadowczą) – (XI.). Wizyta FORDA w ChRL, rozmowa z MAO TSE-TUNGIEM (1.XII.). Proklamowanie Ludowo-Demokratycznej Republiki Laosu, księżę SOUPHANOUVONG prezydentem (do 1986), napaść terrorystów na pociąg w Holandii (2 ofiary) – (2.XII.). „List 59” w Polsce (domaganie się zmian polityczno-ustrojowych przez polskich

intelektualistów) – (5.XII.). Zajęcie portugalskiego Timoru Wsch. przez wojska indonezyjskie, zerwanie przez Portugalię stosunków dyplomatycznych z Indonezją (7.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/3) AAGE NIELS BOHR, BENJAMIN MOTTELSON (Dania) i JAMES RAINWATER (USA), chemia – (1/2) JOHN CORNFORTH (Wielka Brytania) i VLADIMIR PRELOG (Szwajcaria), fizjologia lub medycyna – (1/3) DAVID BALTIMORE, RENATO DULBECCO i HOWARD MARTIN TEMIN (USA), literatura – EUGENIO MONTALE (Włochy), ekonomia – (1/2) LEONID KANTOROWICZ (ZSRR) i TJALLING KOOPMANS (USA), pokojowa – SACHAROW (ZSRR)) – (10.XII.). Rozdzielenie walczących stron w Libanie (falangistów i muzułmanów) przez armię (do tej pory 7 tys. ofiar wojny domowej) – (11.XII.). Uznanie nadrzędności władzy cywilnej przez wojskowych w Portugalii (12.XII.). Napaść terrorystów z organizacji „Ramię Rewolucji Arabskiej” (CARLOS) na siedzibę OPEC w Wiedniu (porwanie 11 ministrów i delegatów państwowych, śmierć 3 osób podczas ataku, odzyskiwanie wolności przez zakładników w miarę spełniania żądań porywaczy) – (21.XII.).

Utrzymanie stanu wyjątkowego w Indiach (do 1977). „List do dr Gustava Husaka” VACLAVA HAVLA w Czechosłowacji. Porozumienie włosko-jugosłowiańskie w sprawie Triestu w Osimo (uznanie nienaruszalności postanowień w kwestii Triestu i jego okolicy). Przyjęcie Mozambiku, Angoli, Komorów, Surinamu, Republiki Zielonego Przylądka, Wysp Świętego Tomasza i Księżęca oraz Papui Nowej Gwinei do ONZ. Podpisanie umowy o współpracy z RWPG przez Meksyk i Irak. Przyjęcie Grenady do OPA. Akcesja Mozambiku, Angoli, Republiki Zielonego Przylądka, Wysp Świętego Tomasza i Księżęca oraz Komorów do OJA. Utworzenie ECOWAS – Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Zachodniej (Senegal, Gambia, Republika Zielonego Przylądka, Gwinea Bissau, Gwinea, Sierra Leone, Liberia, Mali, Wybrzeże Kości Słoniowej, Górna Wolta, Ghana, Togo, Niger, Nigeria, Benin). Założenie SELA –

Latynoamerykańskiego Systemu Gospodarczego (Argentyna, Chile, Urugwaj, Paragwaj, Boliwia, Peru, Ekwador, Brazylia, Kolumbia, Wenezuela, Gujana, Surinam, Kostaryka, Nikaragua, Salwador, Honduras, Gwatemala, Jamajka, Haiti, Kuba, Trynidad i Tobago, Barbados, Grenada, Panama). JUAN ALBERTO MELGAR CASTRO prezydentem Hondurasu (do 1978). Gen. FRANCISCO MORALES BERMÚDEZ CERRUTTI prezydentem Peru (do 1980). NICHOLAS DIEDERICHS prezydentem RPA (do 1978). Wojskowy zamach stanu w Nigerii – gen. MOHAMMED przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej (do 1976). JØRGENSEN premierem Danii (do 1982). Krótkie rządy KEIJO LINAMAA w Finlandii, MIETTUNEN premierem (do 1977). JOHN MALCOLM FRASER premierem Australii (do 1983). 335% inflacja w Argentynie. ROBERT DAVID MULDOON premierem Nowej Zelandii (do 1984).

Przedłużenie ważności Układu Warszawskiego o 10 lat. Kara śmierci za wytwarzanie i przemyt narkotyków w Singapurze (liczba narkomanów – 4,5 tys.). CZU TE wiceprzewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1976). Początek corocznych konferencji

	<p><u>7 najbardziej uprzemysłowionych państw świata tzw. G-7 (USA, Kanada, Francja, Japonia, RFN, Wielka Brytania, Włochy).</u> Powstanie Europejskiego Trybunału Rewidentów Księgowych w Luksemburgu. Utworzenie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przyjęcie Papui-Nowej Gwinei do SPF i SPC. Założenie Grupy Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (ACP) przez 41 krajów afrykańskich, 6 amerykańskich i 4 z Oceanii. Gabon członkiem OPEC (do 1994). Akcesja Komorów do UDEAC. SULTAN YAHYA PUTRA królem Malezji (do 1979). Śmierć CARLO LEVI – pisarza i malarza włoskiego, ARYSTOTELESA ONASSISA – greckiego armatora, JULIANA HUXLEY’A – biologa i filozofa angielskiego, MARIE GEVERS – pisarki i poetki belgijskiej, ADOLFA DYMSZY – polskiego aktora, MICHELA SIMONA – aktora francuskiego, JOSEPHINE BAKER – amerykańskiej tancerki i piosenkarki, DMITRIJA SZOSTAKOWICZA – rosyjskiego kompozytora, SAINT-JOHN PERSE – poety francuskiego, PIERA PAOLO PASOLINIEGO – poety, pisarza i filmowca włoskiego, GASTONA GALLIMARDA – wydawcy francuskiego.</p>
<p>1976</p>	<p>Obowiązkowe korzystanie z samochodowych pasów bezpieczeństwa w RFN, uznanie Komorów przez Francję: ALI SEILIH premierem (do 1978) – (1.I.). Konferencja MFW na Jamajce (rezygnacja z ustalania oficjalnej ceny złota), śmierć premiera ChRL – CZOU EN-LAJA (8.I.). Uczestnictwo OWP po raz pierwszy w posiedzeniu Rady Bezpieczeństwa ONZ w Nowym Jorku (12.I.). Lista 32 urzędników amerykańskich w Paryżu, będących agentami CIA w dzienniku „Libération” (13.I.). Zniszczenie w Bejrucie palestyńskiego obozu „La Quarentaine” przez falangę chrześcijańską (19.I.). <u>Wizyta KISSINGERA w Moskwie (20-24.I.).</u> Otwarcie linii relacji Paryż-Rio de Janeiro (Air France) i Londyn-Ad-Douha (British Airways) – (21.I.). Potwierdzenie przez Kubę obecności swoich „ochotników” w Angoli dla obrony socjalizmu (25.I.). <u>Wznowienie II etapu SALT w Genewie między ZSRR i USA (28.I.).</u> Kradzież 119 płócien PABLA PICASSO z Awinionu (31.I.). Trzęsienie ziemi w Gwatemali (25 tys. ofiar) – (4.II.). <u>Igrzyska XII Olimpiady Zimowej w Innsbrucku (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (13 złotych, 6 srebrnych, 8 brązowych, łącznie 27 medali), 2.NRD (7 złotych, 5 srebrnych, 7 brązowych, łącznie 19 medali), 3.USA (3 złote, 3 srebrne, 4 brązowe, łącznie 10 medali)) – (4-15.II.).</u> Afera korupcyjna w firmie Lockheed w Europie i Japonii (II-VIII.). HUA GUOFENG premierem ChRL (do 1980). Dochodzenie w Holandii w sprawie rzekomego udziału księcia BERNARDA w aferze Lockheed (9.II.). Śmierć członka IRA, FRANKA STAGGA po długotrwałym strajku głodowym (12.II.). Ustąpienie kierownictwa Lockheed (15.II.). Uchwalenie nowej konstytucji na Kubie (II.). <u>Wojskowy zamach stanu w Nigerii, śmierć gen. MOHAMMEDA, gen. OLUSEGUN OBASANJO nowym przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej (do 1979) – (II.).</u> <u>Uznanie Angolskiej Republiki Ludowej przez Portugalie i Francję (17.II.).</u> <u>Wstrzymanie przez USA wszelkiej pomocy wojskowej dla Chile (18.II.).</u> <u>Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Wielką Brytanią przez Islandię wskutek braku</u></p>

porozumienia w sprawie połowów dorszy (19.II.). Proklamowanie niepodległości Sahary Zachodniej przez tzw. konferencję ludową, nie uznanie aktu niepodległości przez Maroko (28.II.). Wojskowy zamach stanu w Libanie (gen. AZIZ EL-ADHAB), odmowa podania się do dymisji przez prezydenta FARANDŽIJE, dwa ośrodki władzy (13.III.). Zerwanie 15-letniego traktatu o przyjaźni z ZSRR przez Egipt (15.III.). Katastrofa liberyjskiego tankowca „Olympic Bravery” u wybrzeży Bretanii k/wyspy Quessant – fala ogromnych zanieczyszczeń (17.III.). Protesty studenckie we Francji (18.III.). Wielka Brytania: separacja księżniczki MAŁGORZATY i lorda SNOWDON (19.III.). Kolidzja statków w Zat. Tralhayet w Szwecji (wyciek 438 tys. t baryłek ropy naftowej do Bałtyku) – (20.III.). Wojskowy zamach stanu w Argentynie – aresztowanie MARI MARTINEZ DE PERÓN, gen. JORGE RAFAEL VIDELA prezydentem (do 1981), śmierć marszałka MONTGOMERY’EGO (24.III.). Pierwszy w historii samotny rejs kobiety dookoła świata (Polka KRYSTYNA CHOJNOWSKA-LISKIEWICZ), trasa: Wyspy Kanaryjskie-Barbados-Kanał Panamski-Ocean Spokojny-Ocean Indyjski-Przyl. Dobrej Nadziei-Ocean Atlantycki-Wyspy Kanaryjskie (28.III.-20.III.1978). Starcia na Zachodnim Brzegu Jordanu w Izraelu (30.III.). Dymisja SIHANOUKA w Kambodży, SAMPHAN KHIEU przewodniczącym Prezydium Rady Państwa (do 1979), POL POT wicepremierem i min. spr. zagr., początek realizacji skrajnych teorii maoistowskich (wycofanie pieniędzy z obiegu, likwidacja szkół średnich i wyższych, zniesienie płac, wprowadzenie scentralizowanego etatyizmu, pracy niewolniczej oraz masakry ludności cywilnej) – (IV.). Rezerwy dewiz w RFN – 80 600 000 000 marek (6.IV.). JAMES CALLAGHAN premierem Wielkiej Brytanii (do 1979). Kampania przeciwko TENG XIAO-PINGOWI w ChRL – oskarżenia o „rewizjonizm” i usunięcie z władz (7.IV.). Strajk generalny na francuskich uniwersytetach (10.IV.). Wkroczenie wojsk syryjskich do Libanu na odległość 30 km od Bejrutu, zerwanie stosunków dyplomatycznych między Syrią a częścią ugrupowań palestyńskich, wyrok 35 lat więzienia dla terrorystki HEARST w San Francisco (12.IV.). Wybuch w fabryce amunicji w Helsinkach (45 ofiar) – (13.IV.). Nawiązanie przez Indie i ChRL stosunków dyplomatycznych (15.IV.). Umowa syryjsko-palestyńska w Libanie i przerwanie ognia w Bejrucie, wielki pożar w Brukseli (zniszczenie kina i 60 sklepów) – (19.IV.). Opuszczenie Szwecji przez znanego reżysera INGVARA BERGMANA i udanie się go do RFN (sprawy podatkowe), zamach bombowy w ambasadzie Kuby w Lizbonie (22.IV.). Postanowienie firmy samochodowej Volkswagen o uruchomieniu sprzedaży „garbusa” w USA (23.IV.). Zwycięstwo socjalistów w wyborach parlamentarnych w Portugalii, MARIO SOARES premierem (do 1978) – (25.IV.). Przesunięcie we Włoszech referendum w sprawie aborcji o 2 lata (30.IV.). Trzęsienie ziemi we Włoszech w regionie Friuli k/Udine (20 tys. ofiar) – (6.V.). ELIAS SARKIS prezydentem Libanu (do 1982). Samobójstwo MEINHOF, jednej z przywódczyń organizacji terrorystycznej RAF w Stuttgarcie (9.V.). Afera z udziałem szefa brytyjskiej partii liberalnej, JEREMY

THORPE 'A (podejrzenia o homoseksualizm) – (10.V.). Powstanie organizacji radzieckich dysydentów „Grupa Helsińska” w Moskwie (JELENA BONNER, SACHAROW, JURIJ ORŁOW), jej celem obserwacja przypadków łamania przez ZSRR umów KBWE (V.).

Katastrofa hiszpańskiego tankowca „Urquiola” – tragedia ekologiczna k/La Coruni (14.V.). 150 ofiar starć w Bejrucie (16.V.). Porozumienie w sprawie połowów morskich między Wielką Brytanią a Islandią, zamach bombowy terrorystów z RAF na siedzibę dowództwa armii USA we Frankfurcie n/Menem (1.VI.). Wizyta GIERKA w RFN (8.VI.). Fala zamieszek w Soweto w RPA (23 ofiary) – (16.VI.). V Mistrzostwa Europy w pilce nożnej w Jugosławii (uczestnicy: Czechosłowacja, RFN, Jugosławia, Holandia; 1.Czechosłowacja, 2.RFN, 3.Holandia, 4.Jugosławia) – (16-20.VI.). Zamieszki rasowe w RPA (140 ofiar) – (22.VI.). Strajki robotnicze w Polsce wskutek podwyżek cen m.in. mięsa, drobiu i cukru – zamieszki w Ursusie, Radomiu, Płocku, początek kryzysu gospodarczego w kraju, zjednoczenie Wietnamu – stolicą Hanoi, katastrofa kolejowa w Soignies w Belgii (11 ofiar) – (25.VI.).

Porwanie francuskiego samolotu pasażerskiego nad Koryntem przez terrorystów (27.VI.). Gen. ANTONIO DOS SANTOS RAMALHO EANES prezydentem Portugalii (do 1986). Seszele niepodległe, JAMES MANCHAM prezydentem (do 1978) – (28.VI.). Kryzys rządowy w Hiszpanii (VII.). ADOLFO SUÁREZ GONZÁLEZ premierem Hiszpanii (do 1981). 200-lecie USA, po raz pierwszy w historii Włoch przewodniczącym Izby Deputowanych członek partii komunistycznej PIETRO INGRAO, uwolnienie 246 pasażerów i 12 członków załogi samolotu linii Air France porwanego 27.VI. przez izraelskich komandosów na lotnisku w Entebbe (Uganda), śmierć 20 żołnierzy ugandyjskich, majora izraelskiego, 3 zakładników i 7 terrorystów (4.VII.). Ucieczka terrorystów z więzienia w Berlinie Zach. (7.VII.). Ewakuacja 72 tys. mieszkańców Gwadelupy z powodu erupcji wulkanu Soufrière (VII-VIII.). Tragedia ekologiczna w Lyonie – wylanie do rzeki Rodan 20 t akroleiny (zdechło 150 t ryb) – (10.VII.). Legalizacja niektórych partii komunistycznych w Hiszpanii (poza komunistyczną) – (14.VII.). Igrzyska XXI Olimpiady w Montrealu (zwycięzca maratonu: WALDEMAR CIERPINSKI (NRD), klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (49 złotych, 41 srebrnych, 35 brązowych, łącznie 125 medali), 2.NRD (40 złotych, 25 srebrnych, 25 brązowych, łącznie 90 medali), 3.USA (34 złote, 35 srebrnych, 25 brązowych, łącznie 94 medale) – (17.VII.-1.VIII.), bojkot Igrzysk Olimpijskich przez Algierię, Kongo, Czad, Etiopię, Madagaskar, Gabon, Gambię, Ghanę, Gwineę, Gujanę, Kenię, Libię, Liberię, Lesotho, Malawi, Mali, Mauritius, Niger, Nigerię, Sudan, Sri Lanke, Syrię, Tanzanię, Ugandę, Zair i Zambię wskutek odbycia przez jedną z nowozelandzkich drużyn rugby tournée po RPA, wykluczonej z igrzysk za politykę apartheidu i odrzucenia przez MKOL żądania wykluczenia Nowej Zelandii. Wylądowanie amerykańskiej sondy kosmicznej „Viking I” na Marsie i przesłanie pierwszych zdjęć (20.VII.). Zamach na ambasadora Wielkiej Brytanii w Dublinie (Irlandia), CHRISTOPHERA EWARTA-BIGGSA (21.VII.).

Katastrofa ekologiczna w okolicach Seveso we Włoszech (chmura trujących gazów) – (24.VII.). Kryzys rządowy w Japonii – aresztowanie premiera KAKUEI TANAKI, podejrzanego o przyjęcie łapówki od firmy Lockheed w wysokości 9 000 000 franków (27.VII.). Katastrofa lotnicza k/Bratysławy (71 ofiar), trzęsienie ziemi w regionie T'ang Shan w ChRL – 750 tys. ofiar (28.VII.). Utworzenie Demokratycznej Republiki Trynidadu i Tobago na podstawie nowej konstytucji, ELLIS CLARKE prezydentem (do 1987) – (1.VIII.). Amnestia dla 90% więźniów politycznych w Hiszpanii (4.VIII.). Pożar hotelu imigrantów w Paryżu (13 ofiar) – (11.VIII.). 10 tys. manifestacja katoliczek i protestantek o pokój w Irlandii (14.VIII.). Trzęsienie ziemi na Filipinach (3 tys. ofiar) – (17.VIII.). Samospalenie ewangelickiego pastora OSKARA BRÜSEWITZA w Zeitz i jego śmierć z powodu ran (krytyka polityki władz NRD wobec Kościoła) – (23.VIII.). Kryzys rządowy we Francji – RAYMOND BARRE premierem (do 1981) – (26.VIII.). Zamieszki rasowe w Soweto w RPA (60 ofiar) – (27.VIII.). Sprawa abpa MARCELA LEFEBVRE'A (konflikt z PAWŁEM VI w kwestii odprawiania mszy w języku łacińskim oraz powrotu do tradycyjnych rytuałów, sakramentów i ceremonii religijnych, zawieszenie abpa przez papieża, dalsze odprawianie przez niego mszy mimo zakazu) – (29.VIII.). Konferencja partii opozycyjnych w Hiszpanii (5.IX.). Ucieczka radzieckiego porucznika WIKTORA BIELENKO myśliwcem Mig-25 do Japonii (6.IX.). Śmierć MAO TSE-TUNGA (9.IX.). HUA GUOFENG premierem ChRL (do 1980). Radziecki „Sojuz 22” pierwszym załogowym satelitą szpiegowskim (15.IX.). Strajk 170 tys. robotników fabryki Forda w USA (16.IX.). Zwycięstwo koalicji partii centrum, liberalnej oraz umiarkowanej w wyborach parlamentarnych w Szwecji (19.IX.). THORBJÖRN FÄLLDIN premierem Szwecji (do 1978). Zamach bombowy na byłego min. chilijskiego, ORLANDO LETELIERA w USA (21.IX.). Plan walki z inflacją we Francji (BARRY) – (22.IX.). Powstanie Komitetu Obrony Robotników w Polsce (23.IX.). Zmiana wyroku dla HEARST w USA (z 35 do 7 lat więzienia) – (26.IX.). Kaski ochronne dla motocyklistów we Francji, huragan „Liza” w Meksyku (2,5 tys. ofiar) – (1.X.). Rekordy w przelocie balonem gazowym (Amerykanin EDWARD YOST leci 107 h i 37 min. i pokonuje odległość 3983,18 km) – (5.X.). Wojskowy zamach stanu i wprowadzenie stanu wojennego w Tajlandii, nagonka wobec „bandy czworga” (JIANG QING, WANG HUNG-WEN, CZANG CZUN-CIAO, JAO WEN-JÜAN) i ich aresztowanie w ChRL: przewrót październikowy (6.X.). Opracowanie teoretycznych przesłanek do produkcji bomby atomowej przez studenta PHILIPPSA w Nowym Jorku (10.X.). Katastrofa lotnicza w Boliwii (102 ofiary) – (13.X.). Kolejna katastrofa ekologiczna u wybrzeży Bretanii – uszkodzenie tankowca „Bohlen” z 10 tys. t ropy naftowej (14.X.). Wizyta D'ESTAINGA w Polsce (15.X.). Dymisja prezydenta Irlandii O'DALAIGHA (22.X.). PATRICK HILLERY prezydentem Irlandii (do 1990). Otwarcie konferencji genewskiej w sprawie Rodezji (28.X.). ERICH HONECKER przewodniczącym Rady Państwa w NRD (do 1989).

Zamach bombowy w domu przewodniczącego Frontu Narodowego, JEAN-MARIE LE PENA w Paryżu (2.XI.). Katastrofa kolejowa k/Częstochowy w Polsce (25 ofiar) – (3.XI.). Zwycięstwo separatystycznej Partii Quebec (RENÉ LEVESQUE) w wyborach parlamentarnych w tej prowincji Kanady (16.XI.). Strajk artystów telewizyjnych we Francji (18.XI.). Trzęsienie ziemi w Turcji w regionie jez. Van (6 tys. ofiar) – (24.XI.). Żądanie ONZ skierowane do Francji o wycofanie wojsk z Terytorium Afarów i Issów w Afryce Wsch. (1.XII.). Zamknięcie obrad kongresu Hiszpańskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (zebranego po raz pierwszy od czasów wojny domowej) – (8.XII.). Nagrody Nobla (chemia – WILLIAM NUNN LIPSCOMB (USA), fizyka – (1/2) BURTON RICHTER i SAMUEL TING (USA), fizjologia lub medycyna – (1/2) BARUCH BLUMBERG i DANIEL CARLETON GAJDUSEK (USA), literatura – SAUL BELLOW (USA), pokojowa – WILLIAMS i CORRIGAN (Wielka Brytania), ekonomia – MILTON FRIEDMAN (USA)) – (10.XII.). BUMEDIEN prezydentem Algierii (do 1978). Porwanie RICHARDA OETKERA, syna szefa koncernu Oetker przez nieznaną sprawców we Freising w Górnej Bawarii – zwolnienie go za okup w wysokości 21 000 000 marek (14-16.XII.). 94% ludności w referendum w Hiszpanii za reformą polityczną (15.XII.). Wymiana między Chile a ZSRR: sekretarz generalny Komunistycznej Partii Chile, LUIS CORVALAN w zamian za radzieckiego dysydenta WŁADIMIRA BUKOWSKIEGO (18.XII.). Wydalenie z NRD – NINY HAGEN, piosenkarki pop lansującą nową ekscentryczną modę. Powstanie grup helsińskich w republikach radzieckich: na Litwie, Ukrainie, w Armenii i Gruzji. Przyjęcie Szeszeli, Wietnamu i Samoa Zach. do ONZ. Przyjęcie Palestyny reprezentowaną przez OWP do Ligi Państw Arabskich, veto Maroka wobec próby przyjęcia Sahary Zachodniej. Akcesja Portugalii do Rady Europy. Akcesja Szeszeli do OJA. Wejście Surinamu w skład OPA. APARICIO MÉNDEZ prezydentem Urugwaju (do 1981). VI Konferencja Państw Niezaangażowanych w Kolombo na Sri Lance. JOSÉ LÓPEZ PORTILLO prezydentem Meksyku (do 1982). ALFREDO POVEDA BURBANO przewodniczącym Najwyższej Rady Rządzącej w Ekwadorze (do 1979). CASTRO prezydentem Kuby (do 2008). Wojskowy zamach stanu w Burundi, władza w ręku płk. JEAN'A BAPTISTE BAGAZY jako przewodniczącego Najwyższej Rady Rewolucyjnej (do 1981). RATSIRAKA prezydentem Madagaskaru (do 1993). Gen. ZIAUR RAHMAN głównym administratorem stanu wyjątkowego w Bangladeszu (do 1977). KAZIMIERZ SABBAT premierem Polski na emigracji (do 1986). JOHN MICHAEL ADAMS premierem Barbadosu (do 1987). GNÄGI prezydentem Szwajcarii. BERNARD DOWIYOGO prezydentem Nauru (do 1978). Otrzymanie pełnej autonomii wewnętrznej przez Makao od Portugalii. Utworzenie pierwszego murzyńskiego bantustanu Transkei w RPA. Władza 20 wiceprzewodniczących Stałego Komitetu Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych w ChRL (do 1978). ANTON BUTTIGIEG prezydentem Malty (do 1981). Budowa izraelskich osiedli na Zachodnim Brzegu

	<p>Jordanu po wywłaszczeniach ludności arabskiej, protesty Arabów. Utworzenie Międzynarodowej Ligi Obrony Praw i Wyzwolenia Narodów w Mediolanie. Powstanie Klubu Sahelu (zespołu dawców pomocy dla państw strefy Sahelu) w ramach OECD. Założenie Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa w Rzymie. Utworzenie Międzynarodowego Instytutu Badań Oświatowych na rzecz Kobiet w Santo Domingo. Śmierć AGATY CHRISTIE – pisarki angielskiej (Morderstwo w Orient Expresie, Pułapka na myszy), LUCHINO VISCONTI – filmowca włoskiego, MAXA ERNSTA – malarza i rzeźbiarza francuskiego, WERNERA HEISENBERGA – fizyka niemieckiego, ALVARA AALTO – architekta fińskiego, MARTINA HEIDEGGERA – filozofa niemieckiego, JACQUESA MONOD – biologa francuskiego, ANDRÉ MALRAUX – pisarza francuskiego, JEAN'A GABINA (JEAN'A ALEXISA MONCORGÉ) – aktora francuskiego.</p>
<p>1977</p>	<p><u>Powstanie „Karty 77” (JIŘI HAJEK, HAVEL, JAN PATOČKA, PAVEL KOHOUT) w Pradze (dokument formułujący ostrzeżenie pod adresem rządu Czechosłowacji, domaganie się przestrzegania podpisanych w Helsinkach postanowień KBWE) – (1.I.). Śmierć 2 tys. osób w wyniku erupcji wulkanu Nyiragongo w Zairze, apel UNESCO o ochronę, odbudowę i wzmocnienie Akropolu w Atenach (10.I.). Śmierć EDENA (14.I.). Manifestacje w ChRL, żądające powrotu TENG XIAOPINGA (16.I.). Pierwsze wykonanie kary śmierci w USA od 1967 r. (17.I.). Zamieszki w Kairze (44 ofiary) – (19.I.). <u>Legalizacja aborcji we Włoszech (21.I.). JIMMY CARTER prezydentem USA (do 1981). Amnestia dla dezertersów z wojny wietnamskiej w USA (22.I.). Operacja wycofywania się oddziałów amerykańskich z Korei Płd. (1.II.). Otwarcie Centrum imienia POMPIDOU w Paryżu (2.II.). Wypadek w metrze w Chicago (11 ofiar) – (4.II.). Śmierć 6 misjonarzy, zabitych przez partyzantów w Rodezji (6.II.). <u>Nawiązanie stosunków dyplomatycznych z ZSRR przez Hiszpanię (9.II.). Ppłk MENGYSTU HAJLE MARIAM szefem państwa w Etiopii (do 1987), początek rządów krwawego terroru (11.II.). List CARTERA do SACHAROWA z wyrazami poparcia (22.II.). Pierwsze od 1962 r. wybory do parlamentu w Algierii (25.II.). Zamieszki w Salwadorze, stan wyjątkowy (26.II.). Rozmowy przywódców partii komunistycznych Hiszpanii, Francji i Włoch w Madrycie (2.III.). <u>Uchwalenie konstytucji w Libii, proklamowanie Libijskiej Arabskiej Dżamahiriji Ludowo-Socjalistycznej (3.III.).</u> Trzęsienie ziemi w Rumunii (1541 ofiar) – (4.III.). Zatrzymanie znanego polskiego reżysera, POLAŃSKIEGO w Los Angeles i oskarżenie o gwałt (12.III.). <u>Zamordowanie przywódcy libańskich Druzów, KEMALA DŻUMBLATTA – krwawy odwet: zabicie kilkudziesięciu chrześcijan (16.III.). Nieudana próba zamachu stanu w Kongu, zamordowanie prezydenta NGOUABI, władza w rękę Komitetu Wojskowego Kongijskiej Partii Pracy, płk JOACHIM YHOMBI-OPANGO prezydentem (do 1979) – (18.III.). <u>Zwycięstwo Partii Ludowej w wyborach parlamentarnych w Indiach, MORARJI RANCHHODJI DESAI premierem (do 1979) – (20.III.). Powstanie Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela w Warszawie (25.III.).</u></u></u></u></u></p>

Zderzenie się 2 samolotów pasażerskich na lotnisku Los Rodeos na Teneryfie na Wyspach Kanaryjskich (575 ofiar) – (27.III.).
 Aresztowanie 30 terrorystów m.in. członków RAF w Szwecji (1.IV.).
 Rezygnacja USA z plutonu jako paliwa do reaktorów (CARTER),
zamordowanie prokuratora generalnego RFN – SIEGFRIEDA BUBACKA przez Komando „Ulrike Meinhof” w Karlsruhe (7.IV.).
 Dymisja RABINA w Izraelu (8.IV.). Hiszpania: legalizacja partii komunistycznej (SANTIAGO CARILLO) – (9.IV.). Plan oszczędności energii elektrycznej CARTERA w USA (21.IV.). SHIMON PERES premierem Izraela (22.IV.-17.V.). Wybuch platformy wiertniczej „Bravo” na norweskim obszarze wierceń Ekofisk na Morzu Północnym – opanowanie wycieku po 7 dniach (4 tys. t ropy naftowej w morzu) – (23.IV.). Wyrok dożywotniego więzienia dla przywódców RAF – BAADERA, ENSSLIN i RASPE w RFN (28.IV.).
 Negocjacje chadecji z partią komunistyczną o wspólnym programie rządowym we Włoszech (5.V.). Sprawa śmierci studenta UJ, STANISŁAWA PYJASA, współpracownika KOR w Polsce – mord dokonany przez Służbę Bezpieczeństwa (7.V.). Referendum w Dżibuti w sprawie niepodległości (98,7% za) – (8.V.). Rekord świata w przelocie docelowo-powrotnym (szybownik amerykański KARL STRIEDIECK przelatuje 1634,7 km) – (9.V.). Powrót do Hiszpanii legendarnej „La Pasionarii” (DOLORES IBARRURI GOMEZ) po 38 latach pobytu w ZSRR (13.V.). Zwycięstwo Partii Likud w wyborach parlamentarnych w Izraelu (17.V.). MENACHEM BEGIN premierem Izraela (do 1983). Pożar hotelu „Le Duc de Brabant” w Brukseli (302 ofiary) – (23.V.). Oficjalne zakończenie wojny o Katangę w Zairze (26.V.). 158 ofiar pożaru nocnego klubu „Beverly Hills” w South Gate w USA (28.V.). Zamach stanu na Seszelach – FRANCE ALBERT RENÉ prezydentem (do 2004) – (5.VI.).
 Podpisanie dwóch protokołów w Bernie pod patronatem MCK (o ochronie ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych włącznie z wojnami wyzwoleńczymi, ochrona ofiar wewnętrzpaństwowych konfliktów zbrojnych) – (8.VI.). Akcja policji holenderskiej w Groningen – uwolnienie 63 pasażerów pociągu porwanych przez 12 Molukańczyków i 106 dzieci ze szkoły przez drugą uzbrojoną grupę terrorystów (11.VI.). Wizyta BREŻNIEWA w Paryżu – spotkanie z D’ESTAING (20.VI.). Krytyka eurokomunizmu (polityki komunistycznych partii Francji, Włoch i Hiszpanii) przez radziecki organ prasowy „Prawda” (23.VI.). Niepodległość Dżibuti, HASAN GOULED APTIDON prezydentem (do 1999) – (27.VI.). Rezolucja Rady Europy w sprawie utworzenia „ojczyzny palestyńskiej”, rozwiązanie SEATO w Bangkoku (30.VI.). Wojskowy zamach stanu w Pakistanie, obalenie władzy premiera BHUTTO przez gen. MOHAMMADA ZIA UL-HAQ (5.VII.). Zamówienie irackie we Francji na wyposażenie wojskowe na sumę 7 000 000 000 franków (7.VII.). Wizyta WALDHEIMA w Polsce (10-13.VII.). Awaria elektryczności w Nowym Jorku (14.VII.). Incydenty graniczne między Egiptem a Libią, pierwsze pokonanie Kanalu La Manche na lotni – Anglik KEN MESSENGER (21.VII.). Wykluczenie z Komunistycznej Partii Chin – „bandy czworga”, rehabilitacja TENG XIAOPINGA i

jego powrót na stanowisko wicepremiera (22.VII.). Lot mięśniolotem „Gossamer Condor” (6 min. i 22,5 s, dystans 1580 m) Amerykanina BRYANA ALLENA (23.VII.). Prośba Hiszpanii o przyjęcie do EWG, bandycki atak na ciężarówkę funduszu Banque de France (kradzież 17 500 000) pod Paryżem (28.VII.). Zamordowanie dyrektora Dresdner Bank, JÜRGENA PONTO przez terrorystów powołujących się na przynależność do grupy BAADERA (29.VII.). Konferencja przedstawicieli Francji, Wielkiej Brytanii i Nowych Hebrydów w Paryżu (zapowiedź przyznania niepodległości dla Nowych Hebrydów w 1980 r.) – (VII.). Katastrofa górnicza w Mozambiku (150 ofiar), śmierć abpa MAKARIOSA III (3.VIII.). SPIROS KIPRIANU prezydentem Cypru (do 1988). Wizyta królowej ELŻBIETY II w Ulsterze (Irlandii Płn.), zrzeczenie się praw do strefy Kanału Panamskiego przez USA (10.VIII.). Ucieczka niemieckiego zbrodniarza wojennego, HERBERTA KAPPLERA ze szpitala wojskowego w Rzymie (15.VIII.). Śmierć PRESLEY’A – króla rock’ n’rolla (16.VIII.). Wystrzelenie amerykańskiej sondy kosmicznej „Voyager II” w celu przeprowadzenia badań systemu słonecznego (20.VIII.). Wizyta szacha Iranu, MOHAMMADA REZY w Polsce (22-26.VIII.). Francuski charakter administracji, wymiaru sprawiedliwości i oświaty w kanadyjskiej prowincji Quebec (26.VIII.). Wznowienie stosunków dyplomatycznych między Kubą a USA (1.IX.). Pakistan: zatrzymanie i oskarżenie byłego premiera BHUTTO (3.IX.). Porwanie prezesa Federalnego Związku Przemysłu Niemieckiego i Zjednoczenia Pracodawców, HANSA MARTINA SCHLEYERA przez RAF – żądanie uwolnienia 11 więzionych terrorystów (5.IX.). Układ amerykańsko-panamski (CARTER-premier Panamy, gen. OMAR TORRIJOS HERRERA) o przekazaniu Panamie strefy Kanału Panamskiego z dniem 31.XII.1999 r. (7.IX.). Oddanie do użytku największego rurociągu gazowego, łączącego norweskie morskie pole wydobywcze Ekofisk z Emden w RFN (8.IX.). Wizyta GIERKA we Francji (12-14.IX.). Przyjęcie Dżibuti do ONZ (20.IX.). Zakaz wszelkiej działalności politycznej w Pakistanie, deklaracja USA oraz ZSRR w sprawie uznania „słusznym praw narodu palestyńskiego” (1.X.). Aresztowanie INDIRY GANDHI w Indiach pod zarzutem korupcji (3.X.). Manifestacje antyradzieckie w NRD (7.X.). Wojskowy zamach stanu w Jemenie Płn., zabicie prezydenta AL-HAMDIEGO, AHMAD HUSAJN GHASZMI prezydentem (do 1978) – (11.X.). Porwanie samolotu Lufthansy z 86 pasażerami na pokładzie lecącego z Majorki do Frankfurtu n/Menam przez 4 terrorystów, domaganie się zwolnienia 13 więźniów (2 tureckich i 11 niemieckich), międzylądowania w Rzymie, Larnace, Bahrajnie, Dubaju i Adenie, zamordowanie kapitana samolotu – JÜRGENA SCHUMANNA przez terrorystów w Adenie, lądowanie w Mogadiszu (Somalia) i przygotowania terrorystów do podpalenia samolotu wraz z pasażerami, atak jednostek specjalnych niemieckiej Straży Granicznej GSG 9 – zabicie 3 terrorystów (13-18.X.). Grupowe samobójstwo przywódców RAF – BAADERA, ENSSLIN i RASPE w więzieniu w Stuttgarcie-Stammheim (18.X.). 220 ofiar zamieszek

w Ekwadorze w czasie strajków w cukrowniach, znalezienie ciała SCHLEYERA, porwanego 5.IX. przez RAF (19.X.). Zamachy na sześć stacji nadawczo-odbiorczych we Francji (Bretania oraz Normandia) – (22.X.). Wystąpienie USA z Międzynarodowej Organizacji Pracy (1.XI.). Odkrycie największych na świecie złóż rudy uranu pod dnem Morza Czarnego (wybrzeże Turcji) – (2.XI.). Nałożenie embarga na dostawy broni do RPA przez ONZ (4.XI.). Samobójstwo jednej z przywódczyń RAF, INGRID SCHUBERT w Monachium (12.XI.). Propozycja SADATA skierowana do rządu Izraela o podjęcie rozmów pokojowych i jego zaproszenie przez premiera Izraela, BEGINA do złożenia wizyty w tym kraju (15.XI.). Cyklon w Indiach (prowincja Andhra Pradesh, 20 tys. ofiar), wizyta SADATA w Izraelu – rozmowa z BEGINEM, przemówienie SADATA w izraelskim parlamencie, przedstawienie planu pokojowego (wycofanie wojsk z terenów zajętych w 1967 r., stworzenie państwa palestyńskiego, gwarancja bezpieczeństwa granic wszystkich państw w regionie, stosunki między państwami oparte na zasadach ONZ, zakończenie stanu wojny) – (19.XI.). Zwycięstwo konserwatystów w wyborach parlamentarnych w Grecji (20.XI.). Wizyta SCHMIDTA w Polsce (21.XI.). Akcesja Hiszpanii do Rady Europy (24.XI.). Katastrofa lotnicza we Francji w rejonie Hérault (32 ofiary) – (25.XI.). Spotkanie GIEREK-PAWEŁ VI w Watykanie (1.XII.). Manifestacje w hiszpańskiej prowincji Andaluzja w sprawie przyznania autonomii temu obszarowi (3.XII.). Proklamowanie w Bangui – Cesarstwa Środkowoafrykańskiego, BOKASSA I cesarzem (do 1979) – (4.XII.). Konferencja państw arabskich w Trypolisie – zarzuty wobec Egiptu o prowadzenie negocjacji z Izraelem (5.XII.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Egiptem przez Syrię, Libię, Algierię, Irak i Jemen Płd. (XII.). Kryzys rządowy w Portugalii (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/3) PHILIP ANDERSON, JOHN VAN VLECK (USA) i sir NEVILLE FRANCIS MOTT (Wielka Brytania), chemia – ILIA PRIGOGINE (Belgia), fizjologia lub medycyna – (1/4) ROGER GUILLEMIN, ANDREW VICTOR SCHALLY i (1/2) ROSALYN YALOW (USA), literatura – VICENTE ALEIXANDRE Y MERLO (Hiszpania), pokojowa – organizacja Amnesty International, ekonomia – (1/2) BERTIL OHLIN (Szwecja) i JAMES MEADE (Wielka Brytania)) – (10.XII.). Wizyta BEGINA w USA (14.XII.). Zalegalizowanie partii politycznych w Egipcie. Amnestia dla 10 tys. więźniów politycznych w Indonezji, przetrzymywanych od 1965 r. (20.XII.). Zwolnienie więźniów arabskich w Izraelu (21.XII.). Wizyta CARTERA w Polsce (29-30.XII.). DŻABIR III emirem Kuwejtu (do 2006). Zerwanie przez Kambodżę stosunków dyplomatycznych z Wietnamem (31.XII.). Połączenie Afrykańskiego Związku Narodowego Tanganiki i Zanzibarskiej Partii Afroszyrazyjskiej w Tanzanii – utworzenie Partii Rewolucji (NYERERE). CARLOS HUMBERTO ROMERO MENA prezydentem Salwadoru (do 1979). Porozumienie premiera Rodezji, SMITHA z umiarkowanymi przywódcami murzyńskimi (CHIRAU, bp ABEL MUZOREWA, SITHOLE). Desant silnych wojsk radzieckich na Kurylach. Gen. ZIAUR RAHMAN prezydentem

	<p>Bangladeszu (do 1981). Ustawa o CIA w USA (kontrola przez Narodową Radę Bezpieczeństwa, Kongres i prezydenta). ANDRIES VAN AGT premierem Holandii (do 1982). SORSA premierem Finlandii (do 1979). Krótka władza JATTI w Indiach, NEELAM SANJIVA REDDY prezydentem (do 1982). Śmierć 380 osób w RFN w wyniku zażywania narkotyków. 13 tys. narkomanów w Singapurze. Utworzenie murzyńskiego bantustanu Bophuthatswana w RPA. Akcesja Dżibuti do Ligi Państw Arabskich, AFESD i OJA. Powołanie Komitetu Praw Człowieka, złożonego z 18 biegłych w ramach Komisji Praw Człowieka. Powstanie Międzynarodowego Instytutu Prawa Narodowościowego i Regionalizmu w Ratyzbonie. Założenie Reprezentacji Inuit (Eskimosów) w Kanadzie, na Alasce, Grenlandii i ZSRR. Założenie organizacji paramilitarnej ASEAN – AIPO w Manili. WIKTOR KULIKOW naczelnym dowódcą UW (do 1989). Śmierć CARLA ZUCKMAYERA – pisarza niemieckiego, SIERGIEJA ILJUSZYNA – radzieckiego inżyniera i konstruktora lotniczego, JACQUESA PRÉVERTA – poety francuskiego, WERNHERA VON BRAUNA – amerykańskiego fizyka i inżyniera techniki raketowej, VLADIMIRA NABOKOVA – amerykańskiego pisarza (Lolita), WITOLDA MAŁCUŻYŃSKIEGO – polskiego pianisty, GROUCHO MARXA – amerykańskiego aktora, RENÉ GOSCINNEGO – francuskiego autora tekstów do komiksów (Mikołajek i inni), BINGA CROSBY – piosenkarza i aktora amerykańskiego, MARIII CALLAS (MARIII KALOJEROPULO) – greckiej śpiewaczki operowej, CHARLIE CHAPLINA – aktora i reżysera amerykańskiego.</p>
<p>1978</p>	<p>Katastrofa lotnicza pod Bombajem w Indiach (213 ofiar) – (1.I.). Koniec afery Lockheed w RFN, zamordowanie przedstawiciela OWP w Londynie – SAIDA HAMMANI, zwrócenie Węgrom korony św. Stefana przez USA, <u>75% poparcie dla polityki PINOCHETA w referendum w Chile (4.I.)</u>. Zamieszki religijne w Kum w Iranie (60 ofiar) – (9.I.). <u>Zabicie lidera opozycji nikaraguańskiej, PEDRO JOAQUINA CHAMORRO – zamieszki antyprezydenckie (10.I.)</u>. Artykuł w teherańskim dzienniku obrażający ajatollacha RUHOLLA CHOMEINIEGO, duchowego przywódcę Irańczyków – początek fali zamieszek na tle religijnym (I.). Wyjazd ostatniego Volkswagena „garbusa” z fabryki samochodów w Emden w RFN (19.I.). Rozpadnięcie się radzieckiego satelity z reaktorem jądrowym „Kosmos 954” w przestrzeni nad Grand Nord w Kanadzie (24.I.). 11 wyroków śmierci w procesie morderców prezydenta NGOUABI w Kongu (7.II.). <u>Mobilizacja powszechna w Somalii i wprowadzenie stanu wyjątkowego – początek walk w prowincji Ogaden z wojskami etiopskimi, rozwiązanie się tajnej organizacji Greków Cypryjskich – EOKA B (11.II.)</u>. Porozumienie w Rodezji w sprawie utworzenia parlamentu z przewagą ludności murzyńskiej (15.II.). <u>Ustawa antyterrorystyczna w RFN (16.II.)</u>. Wybuch gazu w Paryżu (12 ofiar) – (17.II.). Przyznanie się Etiopii do walk przeciw Somalii w Ogadenie przy pomocy oddziałów kubańskich, <u>pierwszy kosmonauta czechosłowacki – VLADIMIR REMEK, kradzież trumny CHAPLINA z cmentarza w Vevey w Szwajcarii (2.III.)</u>. <u>Zatonięcie</u></p>

amerykańskiego supertankowca „Amoco Cadiz” u wybrzeży
 Bretanii we Francji – zanieczyszczenia ponad 200 km wybrzeża,
 katastrofa lotnicza w Bułgarii (37 ofiar), porwanie lidera chadecji
 włoskiej, ALDO MORO przez terrorystów z Czerwonych Brygad w
 Rzymie (16.III.). Wyrok śmierci w procesie BHUTTO w Pakistanie
 (18.III.). Zakaz działalności przedsiębiorstw prywatnych w pld.
 części Wietnamu – proces chińskich sklepikarzy (23.III.). Koniec
 strajku górników w USA (25.III.). Przerwanie ognia między
 wojskami Czadu a opozycją (27.III.). Wizyta kanclerza Austrii,
 KREISKY’EGO w NRD (30.III.). Kryzys rządowy we Francji
 (31.III.). Podpisanie umowy gospodarczej między ChRL a EWG
 (3.IV.). Dymisja zastępcy sekretarza generalnego ONZ, Rosjanina
 ARKADIJA SZEWCZENKO i jego odmowa powrotu do Moskwy
 (10.IV.). Katastrofa kolejowa we Włoszech między Florencją a
 Bolonią (50 ofiar) – (15.IV.). ICCHAK NAWON prezydentem
 Izraela (do 1983). Sprzedaż części rezerw złota w USA, incydent
 nad rejonem Kem w radzieckiej Arktyce (ostrzelanie i zmuszenie do
 lądowania południowokoreańskiego samolotu pasażerskiego przez
 radziecki myśliwiec – 2 ofiary) – (20.IV.). SANTIAGO CARILLO na
 czele partii komunistycznej w Hiszpanii (22.IV.). Wojskowy zamach
 stanu w Afganistanie, śmierć prezydenta DAUDA, władza w ręku
 gen. NUR MOHAMMADA TARAKI (do 1979) – (27.IV.). Zdobycie
 Mount Everest przez REINHOLDA MESSNERA i PETERA
 HABELERA (wejście bez tlenu) – (8.V.). Odnalezienie ciała MORO
 w Rzymie (9.V.). Manifestacje antyrządowe w centrum Teheranu
 (11.V.). Epidemia cholery w Zairze (400 ofiar) – (13.V.). Znalezienie
 trumny CHAPLINA w Noville w Szwajcarii (17.V.). Rebelia w
 Katandze (Front Wyzwolenia Narodowego Konga NATHANIELA
 M’BUMBY) – interwencja oddziałów francuskich (600) i belgijskich
 (1200), udane przerwanie oblężenia Kolwezi przez siły rządowe
 (18-20.V.). Postanowienie min. obrony państw NATO o wyposażenie
 armii w system wczesnego ostrzegania AWACS (19.V.). Zamieszki
 w Peru, wprowadzenie stanu wyjątkowego i zawieszenie konstytucji
 (20.V.). Zamknięcie wszystkich konsulatów wietnamskich w ChRL
 (V.). Odmowa wydania WAGNERA, byłego komendanta obozów w
 Treblince i Sobiborze przez Brazylię – przedawnienie kary (31.V.).
XI Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Argentynie (uczestnicy:
 Argentyna, Austria, Brazylia, Francja, Hiszpania, Holandia, Iran,
 Meksyk, Peru, Polska, RFN, Szkocja, Szwecja, Tunezja, Węgry,
 Włochy; 1.Argentyna, 2.Holandia, 3.Brazylia, 4.Włochy) –
 (1-25.VI.). Ewakuacja wojsk izraelskich z Libanu (13.VI.). Koniec
 pomocy wojsk francuskich i belgijskich w Katandze w Zairze,
 zakończenie drugiej wojny o tą prowincję przez siły rządowe Zairu
 (855 ofiar) – (14.VI.). Dymisja prezydenta Włoch LEONE (zarzut
 korupcji i oszustw podatkowych – zamieszanie w aferę Lockheed),
 AMINTORE FANFANI tymczasowym prezydentem (do VII.), zabicie
 ALI JASSINA, dyrektora biura OWP w Kuwejcie (15.VI.). Defekt
 elektrowni atomowej w Brumsbüttel w RFN (18.VI.). Wyroki w
 procesie przywódców „Czerwonych Brygad” we Włoszech – 15 lat
 więzienia dla lidera RENATO CURCIO (ogółem 29 wyroków) –

	<p>(23.VI.). <u>Zamach na prezydenta Jemenu Płn., GHASZMIEGO (24.VI.), ALI ABDULLAH SALLAH prezydentem (do 1990). Zamach terrorystyczny bretońskich separatystów na pałac w Wersalu, <u>fiasko zamachu stanu prezydenta RUBI w Jemenie Płd. i jego stracenie, MOHAMMAD ALI NASIR prezydentem do 1986) – (26.VI.). Pierwszy polski kosmonauta – MIROSŁAW HERMASZEWSKI (27.VI.). ALESSANDRO PERTINI prezydentem Włoch (do 1985). <u>Niepodległość Wysp Salomona, sir PETER KENILOREA premierem (do 1981) – (7.VII.). 200 ofiar tragicznego wypadku na campingu w Hiszpanii (Los Alfaques w Katalonii) – (11.VII.). Skazanie dwóch dysydentów w ZSRR: ANATOLIJA SZCZARAŃSKIEGO na 8 lat więzienia i ALEKSANDRA GINZBERGA na 13 (14.VII.). Wizyta D’ESTAINGA w Portugalii (19.VII.). Zamieszki religijne w Meszhedzie w Iranie (40 ofiar) – (22.VII.). <u>Pierwsze dziecko z próbki (Anielka LOUISE BROWN) – (25.VII.). Porwanie zakładników przez terrorystów w ambasadzie Iraku w Paryżu, starcia wojsk izraelskich, oddziałów palestyńskich i sił libańskich w płd. części tego kraju (31.VII.). Plan walki z piractwem powietrznym na konferencji G-7 w Bonn (2.VIII.). <u>Zamordowanie przedstawiciela OWP w Paryżu, EZZEDINE KALALA przez 2 studentów jordańskich (Front Odmowy) – (3.VIII.). Zapowiedź swobód politycznych w Iranie (MOHAMMAD REZA) – (5.VIII.). Ucieczka groźnych terrorystów (CHRISTIAN KLAR, ADELHEID SCHULZ, WILLY PETER STOLL) wskutek błędów policji RFN, <u>śmierć PAWŁA VI (6.VIII.).</u></u></u></u></u></u></p>
<p>1978</p>	<p>PONTYFIKAT JANA PAWŁA I.</p>
<p>1978</p>	<p><u>Pierwszy przelot balonem wolnym ponad Atlantykiem (Amerykanie: BEN ABRUZZO, MAXIE ANDERSON, LARRY NEWMAN pokonali balonem „Double Eagle II” odległość 5700 km z Presque Isle (USA) do Evroux (Francja) – (11-17.VIII.). 175 ofiar zamachu na obiekty mieszkalne OWP (13.VIII.). <u>Wizyta HUA GUOFENGA w Rumunii (14.VIII.). Przetrzymywanie 2 tys. zakładników przez opozycję nikaraguańską – Front Wyzwolenia Narodowego (COMANDANTE ZERO – EDEN PASTORA) w Pałacu Narodowym w Managui, ustąpienie wobec żądań opozycji (SOMOZA DEBAYLE), <u>śmierć KENYATTY w Mombasie (22.VIII.). Strajk powszechny w Nikaragui (25.VIII.). DANIEL TOROITICH ARAP MOI prezydentem Kenii (do 2002). Trzęsienie ziemi w RFN (3.IX.). Stan wojenny w Iranie – do 2 tys. ofiar starć (8.IX.). Kryzys rządowy w Portugalii (14.IX.). Trzęsienie ziemi w Iranie (60 tys. ofiar) – (16.IX.). Kolejny protest przeciw polityce NRD – podpalenie się księdza ROLFA GÜNTHERA w Falkenstein, <u>szczyt w Camp David (SADAT-CARTER-BEGIN), podpisanie 2 układów (1. ostateczne zawarcie pokoju w ciągu trzech miesięcy po rozpoczęciu ewakuacji Płw. Synaj przez Izrael, nawiązanie stosunków dyplomatycznych, 2. globalny plan pokojowy dla Bliskiego Wschodu: powstanie w ciągu 5 lat na okupowanych przez Izrael terenach Zachodniego Brzegu Jordanu i w strefie Gazy autonomicznego rządu Palestyny) – (17.IX.). Pozbawienie radzieckiego dysydenta ALEKSANDRA ZINOWIEWA obywatelstwa ZSRR (20.IX.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Nigerii i zakazu</u></u></u></u></p>

	<p>działalności politycznej (21.IX.). Wizyta D'ESTAINGA w Polsce (23-25.IX.). BALTHAZAR JOHANNES VORSTER prezydentem RPA (do 1979). Śmierć JANA PAWŁA I (28.IX.).</p>
1978 - 2005	PONTYFIKAT JANA PAWŁA II.
1978	<p><u>Niepodległość Tuvalu w Oceanii, premierem TOARIPI LAUTI (do 1981) – (1.X.). Wydalenie duchowego przywódcy przeciwników władzy szacha w Iranie, ajatollaha CHOMEINIEGO, znajdującego się na obczyźnie przez Irak i jego emigracja do Francji (6.X.). Bejrut: zawieszenie broni (7.X.). Początek negocjacji pokojowych Egiptu i Izraela w Camp David (12.X.). Sensacyjny wybór metropolity Krakowa, kard. KAROLA WOJTYŁY na papieża i przybranie przez niego imienia JANA PAWŁA II (pierwszy od 455 lat wybór papieża spoza Włoch i pierwszy z kraju komunistycznego (Polska)) – (16.X.). 10-letni układ chińsko-japoński o przyjaźni (23.X.). 25-letni traktat o przyjaźni i współpracy między ZSRR a Wietnamem, <u>niepodległość Dominiki, FRED DOZEGNAN prezydentem (do 1979) – (3.XI.).</u> Sprzeciw Austriaków w referendum wobec planów uruchomienia elektrowni atomowej w Zwenlendorf (5.XI.). Pomoc gospodarcza, militarna i finansowa USA dla Nikaragui (10.XI.). Odmowa ekstradycji 4 terrorystów z RFN przez Jugosławię (17.XI.). Zbiorowa śmierć 900 członków sekty amerykańskiej „Świątynia ludu” w Gujanie (JIM JONES) – (18.XI.). <u>Spotkanie abp LEFEBVRE-JAN PAWEŁ II (19.XI.).</u> Nieudany wojskowy zamach stanu w Hiszpanii (20.XI.). 2,5 tys. manifestacja w Paryżu przeciw antysemickim wypowiedziom (22.XI.). Cyklon na Sri Lance – duże zniszczenia, tysiące ofiar (24.XI.). Strajk redakcji „Timesa” w Londynie (do 1979) – (30.XI.). Przyjęcie nowego europejskiego systemu monetarnego przez EWG (oprócz Wielkiej Brytanii) – (4.XII.). <u>Zniesienie stanu wojennego i prawa wojennego w Nikaragui (7.XII.).</u> Cofnięcie pomocy USA dla Nikaragui, nagrody Nobla (fizyka – (1/2) PIOTR KAPICA (ZSRR), (1/4) ARNO PENZIAS i ROBERT WOODROW WILSON (USA), chemia – PETER MITCHELL (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – (1/3) ARBER WERNER (Szwajcaria), DANIEL NATHANS i HAMILTON SMITH (USA), ekonomia – HERBERT SIMON (USA), literatura – ISAAC BASHEVIS SINGER (USA), pokojowa – (1/2) BEGIN (Izrael) i SADAT (Egipt)) – (10.XII.). Manifestacje antyrządowe w Iranie – interwencja wojska (11.XII.). Odyseja wietnamskiego statku „Hai Hong” z emigrantami na pokładzie (ucieczka z komunistycznego Wietnamu) – (14.XII.). <u>Zapowiedź nawiązania przez USA stosunków dyplomatycznych z ChRL, zerwanie stosunków dyplomatycznych z Tajwanem (15.XII.).</u> Wielka awaria elektryczności we Francji (19.XII.). <u>Pobyt INDIRY GANDHI w więzieniu (19-26.XII.).</u> Antyamerykańskie manifestacje w Teheranie (24.XII.). Śmierć BUMEDIENA w Algierii (27.XII.). Kryzys rządowy w Iranie (do 1979) – (XII.). <u>Wkroczenie 200 tys. żołnierzy wietnamskich do Kambodży (XII.).</u> <u>Pierwsze wybory parlamentarne w Afryce Płd-Zach. (pod kontrolą RPA), bojkot ugrupowań murzyńskich.</u> Pożar greckiego tankowca „Andreas Patria” na wysokości hiszpańskiego portu La Coruña (60 tys. t ropy</u></p>

	<p>naftowej w morzu) – (31.XII.). FERNANDO ROMEO LUCAS GARCÍA prezydentem Gwatemali (do 1982). RODRIGO CARAZO ODIO prezydentem Kostaryki (do 1982). <u>Wojskowy zamach stanu w Hondurasie, rządy junty na czele z PAZ GARCIA (do 1982). Krótkie rządy JUANA PEREDY ASBUNA w Boliwii, DAVID PADILLA ARRANCIBIA nowym prezydentem (do 1979). ARISTIDES ROYO SANCHEZ prezydentem Panamy (do 1982). ANTONIO GUZMÁN FERNANDEZ SILVESTRE prezydentem Dominikany (do 1986). OLA ULLSTEN premierem Szwecji (do 1979). JULIO CÉSAR TURBAY AYALA prezydentem Kolumbii (do 1982). BOEYNANTS premierem Belgii (do 1979). Gen. FELIX MALLOUM szefem państwa Czad (do 1979). <u>Wojskowy zamach stanu w Ghanie, FREDERIC AKUFFO prezydentem (do 1979). <u>Zamach stanu na Komorach, zamordowanie premiera SEILHA, proklamowanie Federalnej Islamskiej Republiki Komorów, ABDULLAH prezydentem (do 1989). Wojskowy zamach stanu w Mauretanii, przejęcie władzy przez Wojskowy Komitet Odrodzenia Narodowego (do 1980). Krótka władza LAGUMOTA HARRISA na Nauru, DE ROBERT prezydentem (do 1986). JUNIUS JAYAWARDENE premierem Sri Lanki (do 1993). ZIA UL-HAQ prezydentem Pakistanu (do 1988). MAUMOON ABDUL GAYOOM prezydentem Malediwów (do 2008). Mariany Płn. terytorium stowarzyszonym z USA (do 1990). Esej „Siła bezsilnych” HAVLA. Rekord pobytu w kosmosie (96 dni) załogi radzieckiego statku „Sojuz 26”. Walki partyzanckie w Rodezji. Przyjęcie Dominiki i Wysp Salomona do ONZ. Akcesja Wietnamu do RWPG. Wejście Liechtensteinu do Rady Europy. Liczba narkomanów w Europie: 200 tys. ludzi. Napięcie między ChRL a Albanią (oskarżenie HOXHY pod adresem ChRL o wielkomocarstwowy szowinizm, burżuazyjny nacjonalizm i prowadzenie tolerancyjnej polityki wobec rewizjonizmu ZSRR i Jugosławii). Opuszczenie Wietnamu przez 140 tys. Chińczyków. JE JIANJING przewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1983). CZANG CZING-KUO prezydentem Tajwanu (do 1988). Powstanie Centrum ds. Mieszkalnictwa i Osadnictwa w Nairobi w ramach ONZ. Powstanie Wspólnoty Pracy Alpejsko-Adriatyckiej (regiony i prowincje Austrii, Węgier, Płn. Włosech i Jugosławii). Akcesja Tuvalu i Wysp Salomona do SPF i SPC. Śmierć IGNAZIO SILONE – pisarza włoskiego, JACQUESA RUEFFA – ekonomisty i pisarza francuskiego, JACQUESA BRELA – piosenkarza belgijskiego, JEANA PROUVOSTA – francuskiego przemysłowca i magnata prasowego, GIORGIO DE CHIRICO – malarza włoskiego, SALVADORA DE MADARIAGI – pisarza hiszpańskiego, ROGERA CAILLOISA – pisarza francuskiego.</u></u></u></p>
<p>1979 - 1989</p>	<p><u>WOJNA AFGAŃSKA.</u></p>
<p>1979</p>	<p>Międzynarodowy Rok Dziecka, ostry atak zimy w Europie (I.I.). 300 000 000 dolarów kredytu USA dla Polski (5.I.). Demonstracje w Bangui, stolicy Cesarstwa Środkowoafrykańskiego (uczniowie odmawiający chodzenia w mundurkach) – (I.). <u>Zdobycie Phnom Penh – stolicy Kambodży przez wojska wietnamskie, 300 tys. Kambodżan w Tajlandii, 40 tys. Czerwonych Khmerów w dżungli –</u></p>

początek walki partyzanckiej, potępienie inwazji Wietnamu przez SIHANOUKA (jego ponowne udanie się na emigrację do ChRL) – (7.I.). [Proklamowanie Ludowej Republiki Kampuczy \(pod osłoną wojsk wietnamskich\), HENG SAMRIN przewodniczącym Rady Rewolucyjnej Ludu Kampuczy \(do 1991\) – \(10.I.\).](#) Oficjalny protest SIHANOUKA w ONZ wobec wietnamskiej okupacji Kambodży (11.I.). Opuszczenie Iranu przez szacha MOHAMMADA REZE i udanie się go na emigrację do Egiptu – koniec monarchii w Iranie (16.I.). Odzyskanie majątków przez właścicieli ziemskich w ChRL (24.I.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II na Dominikanę, do Meksyku i na Bahamy (25.I.-1.II.). Kryzys rządowy we Włoszech (31.I.). Powrót ajatollaha CHOMEINIEGO do Iranu z emigracji we Francji (1.II.). BEN DŻADID ASZ-SZAZILI prezydentem Algierii (do 1992). Pomoc finansowa ChRL dla Tajlandii w związku z wietnamską okupacją Kambodży (5-7.II.). Epidemia w Neapolu (60 ofiar) – (9.II.). Odmowa ustąpienia przez SOMOZĘ w Nikaragui, definitywne zawieszenie pomocy wojskowej przez USA, katastrofalne powodzie w Boliwii (10.II.). Porwanie i zamordowanie ambasadora USA w Afganistanie, ADOLFA DUBSA przez szytów w Kabulu (14.II.). Wybuch gazu w banku w Warszawie (49 ofiar) – (15.II.). Fala procesów politycznych w Iranie – wyroki śmierci dla wielu generalów, proces członka RAF, KLAUSA CROISSANTA w RFN (wyrok 2,5 lat więzienia) – (16.II.). Początek ewakuacji obywateli amerykańskich z Iranu, atak wojsk ChRL na Wietnam – operacje wojskowe w 4 pln. prowincjach Wietnamu (17.II.). Śmierć 175 osób na Jawie w wyniku zatrucia toksycznymi oparami z wulkanów (20.II.). Niepodległość Saint Lucii, krótkie rządy JOHNA COMPTONA i ALLENA LOUISY, CENAC nowym premierem (do 1982) – (22.II.). Plan ożywienia przemysłu we Francji (23.II.). Ucieczka premiera Iranu, SZAPURA BACHTIARA z kraju (26.II.). Kolejne posunięcia CHOMEINIEGO w Iranie: przywrócenie tradycyjnego stroju dla kobiet (czador, długie suknie), zakaz noszenia strojów kąpielowych na plażach i gry koedukacyjnej na kortach tenisowych (III.). Encyklika papieska „Redemptor hominis” (4.III.). Podjęcie decyzji przez ChRL o wycofaniu wojsk z Wietnamu (6.III.). Spotkanie GIEREK-BREŻNIEW w Moskwie (12.III.). Wejście w życie europejskiego systemu monetarnego (13.III.). Powstanie religijne w Heracie (Afganistan), prośby lewicowych władz afgańskich o pomoc i interwencję wojsk radzieckich (III.). Bilans strat w wojnie chińsko-wietnamskiej po stronie ChRL: 70 tys. zabitych i rannych, zakończenie wojny domowej w Czadzie – GOUKOUNI OUEDDEI na czele Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (do 1982) – (16.III.). Zamieszki w Paryżu, podpisanie układu o przyjaźni między Kampuczą a Laosem (23.III.). Układ pokojowy między Izraelem a Egiptem w Waszyngtonie (wycofanie się wojsk izraelskich w ciągu 3 lat z Płw. Synaj, pozostawienie przez Egipt jednej dywizji w pasie o szerokości 45 km wzdłuż Kanatu Sueskiego, zatrzymanie przez Izrael 4 batalionów na przestrzeni 3 km od granicy, negocjacje w sprawie Gazy podjęte w ciągu roku po podpisaniu układu, stacjonowanie oddziałów ONZ wzdłuż Zatoki

Akaba i granicy egipsko-izraelskiej, wznowienie stosunków dyplomatycznych) – (26.III.). Kryzys rządowy w Wielkiej Brytanii, awaria w elektrowni atomowej Three Miles Island k/Harrisburga w USA (28.III.). Likwidacja CENTO wskutek wyjścia Turcji, Iranu i Pakistanu (III.). [Proklamowanie Islamskiej Republiki Iranu \(1.IV.\).](#)

Wizyta BEGINA w Egipcie (2.IV.). [Stracenie byłego premiera Pakistanu, BHUTTO \(4.IV.\).](#) Ucieczka POL POTA, byłego premiera Czerwonych Khmerów z Kampuczy przed oddziałami wietnamskimi (5.IV.). [Egzekucja byłego premiera Iranu, AMIRA ABBASA HOWEJDY w więzieniu \(7.IV.\).](#) Aprobata członkostwa ChRL przez MKOL (8.IV.). Cyklony w amerykańskich stanach: Teksas i Oklahoma (60 ofiar), [interwencja oddziałów tanzańskich w Ugandzie po stronie opozycyjnego Frontu Wyzwolenia Narodowego Ugandy – ucieczka dyktatora AMINA do Libii, rządu Komitetu Wojskowego \(YUSUF LULE\) – \(11.IV.\).](#) Zamordowanie ok. 100 licealistów w Bangui (na rozkaz cesarza BOKASSY), [wykluczenie Egiptu z OPEC \(za zawarcie pokoju z Izraelem\) – \(17.IV.\).](#)

[Wybory parlamentarne w Rodezji \(72 mandaty dla przedstawicieli ugrupowań murzyńskich, 28 dla białych\) – \(21.IV.\).](#) [Referendum w Egipcie w sprawie akceptacji pokoju z Izraelem \(99% za\) – \(IV.\).](#)

Uwolnienie dysydenta GINZBURGA w ZSRR i opuszczenie przez niego tego kraju (27.IV.). [Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Egiptem przez Iran \(30.IV.\).](#) Powódzie w Polsce (IV.). [MARGARET THATCHER premierem Wielkiej Brytanii \(do 1990\) – \(5.V.\).](#)

[Jednostronna proklamacja niepodległości Marianów Płn. \(10.V.\).](#) Zniesienie kary śmierci w Luksemburgu (17.V.). [Zwycięstwo partii konserwatywnej w wyborach parlamentarnych w Kanadzie \(22.V.\).](#)

JOSEPH CHARLES CLARK premierem Kanady (do 1980). KARL CARSTENS prezydentem RFN (do 1984). Katastrofa lotnicza w Chicago (277 ofiar) – (25.V.). Prośba Grecji o przyjęcie do EWG (28.V.). Otwarcie wystawy „Paryż-Moskwa” w Centrum Pompidou w Paryżu (31.V.). [Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Polski, spotkanie z GIERKIEM \(2-10.VI.\).](#) Pożar platformy wiertniczej Ixtoc 1 w Zatoce Meksykańskiej – dotarcie olbrzymiej plamy ropy naftowej do wybrzeży Teksasu (3.VI.). Dymisja VORSTERA w RPA, MORAIS VILJOEN prezydentem (do 1984), [wojskowy zamach stanu w Ghanie i przejęcie władzy przez Radę Rewolucyjną Sił Zbrojnych \(4.VI.\).](#)

Zakaz eksploatacji samolotów DC-10 w USA (6.VI.). [Pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego \(zwycięstwo socjalistów – 112 mandatów\) – \(10.VI.\).](#) Przelot kanału La Manche za pomocą mięśniolotu „Gossamer Albatros” (Amerykanin MC CREADY w czasie 2 h i 49 s) – (12.VI.). [Podpisanie układu SALT II między USA \(CARTER\) a ZSRR \(BREŻNIEW\) w Wiedniu \(ustalenie nowych limitów ilościowych i jakościowych dotyczących systemów broni strategicznej\) – \(18.VI.\).](#) SIMONE VEIL pierwszą przewodniczącą Parlamentu Europejskiego (1.VII.). Zwolnienie z więzienia w Algierii byłego prezydenta BEN BELLI i wskazanie mu miejsca odosobnienia (4.VII.). Upadek amerykańskiego laboratorium kosmicznego „Skylab” do morza w pobliżu Australii (11.VII.). [Niepodległość Kiribati, JEREMIA TOBAI prezydentem \(do 1982\) –](#)

(12.VII.). Opuszczenie Nikaragui przez prezydenta SOMOZE DEBAYLE i udanie się go na emigrację do Miami w USA, koniec wojny domowej w Nikaragui (200 tys. ofiar), władza w ręku rządu tymczasowego: ALFONSO ROBELO, VIOLETA BARRIOS, SERGIO RAMÍREZ, DANIEL ORTEGA SAAVEDRA, MOISES HASSAN (do 1980), nacjonalizacja dóbr rodziny wygnanego dyktatora (25% gruntów ornych kraju) – (17.VII.). Pierwsza kobieta-premier w Portugalii – MARIA DE LOURDES PINTASSILGO (do 1980), kolizja tankowców w wybrzeży Trynidadu i Tobago (wyciek 2,2 mln t baryłek ropy naftowej do oceanu) – (19.VII.). Otwarcie międzynarodowej konferencji na temat uregulowania problemów uchodźców indochińskich w Genewie (20.VII.). Zwrot Egiptowi przez Izrael – 6 tys. ha na Płw. Synaj (25.VII.). Konferencja polityków murzyńskich z Rodezji w Lusace w Zambii (uzgodnienie porozumienia z premierem kraju, SMITHEM, akceptacja przez Rodezję Płd. krótkotrwałego stania się kolonią brytyjską) – (1-7.VIII.). Stracenie 21 polityków oskarżonych o spiski w Iranie (8.VIII.). Spłonienie 13 tys. ha lasu w dep. Var w pld-wsch. części Francji (10.VIII.). Powódź w stanie Gudżarat w Indiach (40 tys. ofiar) – (11.VIII.). Prawo prasowe w Iranie (ograniczenie swobody prasy) – (12.VIII.). Zachodniemiecki statek „Cap Anamur” w Wietnamie (ratunek dla uciekinierów) – (13.VIII.). Bezprawna aneksja terytorium Sahary Zachodniej przez Maroko po opuszczeniu tego terenu przez wojska mauretańskie, początek konfliktu saharyjsko-marokańskiego, sztorm na regatach „Admiral’s Cup” na Oceanie Atlantyckim (17 ofiar) – (14.VIII.). Wizyta SCHMIDTA w Polsce (18.VIII.). Zaoczne wyroki śmierci dla POL POTA i IENG SARA w Kampuczy, rekord przebywania w przestrzeni kosmicznej (175 dni) pobity przez radziecki statek „Sojuz 34” (WŁADIMIR LACHOW, WALERY RIUMIN) – (19.VIII.). Zamach IRA na lorda MOUNTBATTENA w letniej rezydencji w Irlandii (27.VIII.). Powstanie pierwszej opozycyjnej partii w Polsce – Konfederacja Polski Niepodległej (ROMUALD SZEREMIETIEW, LESZEK MOCZULSKI) – (1.IX.). Wynalazek tranzystorów optycznych (transfazorów) przez Anglików: MILLERA i SMITHA oraz Amerykanina GIBBSA – możliwość skonstruowania laserów, łącznic optycznych, fotodetektorów i fototranzystorów (IX.). Cyklon „David” na Małych Antylach (120 tys. ofiar), śmierć NETO, pierwszego prezydenta Angoli (10.IX.). Pierwszy radar antykolizyjny (firma Krupp-Atlas-Elektronik z RFN) – (IX.). Zamach stanu w Afganistanie – zamordowanie prezydenta TARAKIEGO, ucieczka balonem 2 rodzin STRELZYK i WETZEL z NRD do Bawarii (16.IX.). HAFIZULLAH AMIN prezydentem Afganistanu (16.IX.-26.XII.). Interwencja wojsk francuskich w Bangui – obalenie władzy cesarza BOKASSY podczas jego pobytu w Libii, przywrócenie nazwy Republiki Środkowoafrykańskiej, DACKO prezydentem (do 1981) – (21.IX.). Początek operacji Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i UNICEF-u w Kampuczy w celu uratowania życia 2,5 mln osób (26.IX.). Manifestacje motocyklistów we Francji przeciw podatkom od posiadania motocykla (29.IX.). JOSÉ EDUARDO DOS SANTOS

prezydentem Angoli (do dzisiaj). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Irlandii i USA (29.IX.-7.X.). Przemówienie papieża na Sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ (2.X.). Zakaz powrotu dla pisarza PAVLA KOHOUTA do Czechosłowacji i jego przymusowy pobyt w Austrii na emigracji (3.X.). Zainstalowanie pierwszej poczty telematycznej w Paryżu (telekomunikacja + informatyka) – (4.X.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-CARTER w Białym Domu w Waszyngtonie (6.X.). Katastrofa górnicza w Polsce (33 ofiary) – (10.X.). Zamach stanu w Salwadorze, obalenie władzy ROMERO, ADOLFO ARNOLDO MAJANO i JAIME ABDUL GUTIÉRREZ przewodniczącymi junty wojskowej (do 1980) – (15.X.). Wstrzymanie egzekucji w Iranie przez CHOMEINIEGO (do tej pory stracenie 650 osób), utworzenie autonomicznego Kraju Basków w Hiszpanii (18.X.). Kryzys rządowy w Izraelu – dymisja min. spr. zagr. MOSHE DAJANA (21.X.). Zastrzelenie prezydenta Korei Płd., PAK DZONG HYI w Seulu przez szefa tajnych służb południowokoreańskich (24.X.). CZHWE KIU HA prezydentem Korei Płd. (do 1980). Niepodległość Saint Vincent i Grenadyn (27.X.). Katastrofa górnicza w Polsce (22 ofiary) – (30.X.). Fala manifestacji antyamerykańskich w Iranie wskutek znalezienia azylu politycznego przez byłego szacha REZE w USA, zdewastowanie budynku ambasady USA w Teheranie i wzięcie 53 zakładników przez wzburzony tłum – żądanie oddania szacha za ich uwolnienie (4.XI.). Kryzys rządowy w Iranie – ustąpienie premiera MAHDI BAZARGANA (6.XI.). Ustawa o następstwie tronu w Szwecji – pierwsze dziecko pary królewskiej następcą tronu bez względu na płeć (7.XI.). Ewakuacja 240 tys. osób w Kanadzie po wykolejeniu się pociągu z chlorem (10.XI.). Zaprzestanie importu ropy naftowej z Iranu przez USA, koniec strajku „Timesa” w Wielkiej Brytanii (12.XI.). Rezolucja ONZ nakazująca opuszczenie Kampuczy przez wojska wietnamskie (14.XI.). Opanowanie Wielkiego Meczetu w Mekce przez ok. 200 szyickich ekstremistów (szefem MOHAMMAD ABDULLAH), wzięcie 30 zakładników – akcja sił porządkowych Arabii Saudyjskiej (244 ofiary) – (21.XI.). Pierwsza transfuzja syntetyczna krwi, Minneapolis (USA) – (23.XI.). Odkrycie dużych złóż ropy naftowej w Wenezueli (26.XI.). Katastrofa lotnicza samolotu nowozelandzkich linii lotniczych (257 ofiar) – (28.XI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Turcji (28-30.XI.). Ustanowienie rekordu lotu śmigłowcem przez radzieckiego pilota GURGENA KARAPETIANA (368,4 km/h). Spalenie ambasady USA w Trypolisie (Libia) przez manifestantów (2.XII.). Śmierć 11 fanów zespołu „Who” podczas koncertu w Cincinnati w USA (4.XII.). Zwolnienie CROISSANTA, byłego adwokata terrorystów z RAF w RFN (5.XII.). Oskarżenie USA pod adresem ZSRR, Wietnamu i rządu marionetek w Phnom Penh o blokowanie międzynarodowej pomocy dla Kampuczy (6.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/3) SHELDON LEE GLASHOW, STEVEN WEINBERG (USA) i ABDUS SALAM (Pakistan), chemia – (1/2) HERBERT CHARLES BROWN (USA) i GEORG WITTIG (RFN), literatura – ODISEAS ELITIS (Grecja), pokojowa – MATKA TERESA Z KALKUTY (Indie), ekonomia – (1/2) sir ARTHUR LEWIS

(Wielka Brytania) i THEODORE SCHULTZ (USA), fizjologia lub medycyna – (1/2) ALLAN MACLEOD CORMACK (USA) i GODFREY NEWBOLD HOUNSFIELD (Wielka Brytania) – (10.XII.). Konferencja państw NATO w Brukseli (program dobrojenia w dziedzinie systemów jądrowych średniego zasięgu – produkcja 108 amerykańskich rakiet Pershing-2 i 464 pocisków samosterujących Cruise Missiles), przybycie brytyjskiego gubernatora, lorda SOAMESA do Rodezji i objęcie nad nią władzy (do 1980), trzęsienie ziemi w Kolumbii (700 ofiar) – (12.XII.). Ogłoszenie za niezgodne z konstytucją Kanady ustawy o języku francuskim jako jedynym obowiązującym językiem urzędowym (13.XII.). Opuszczenie USA przez byłego szacha Iranu, odmowa udzielenia azylu przez Meksyk i udanie się jego do Panamy (15.XII.). Zamordowanie ajatollaha MOFFATAHA, bliskiego współpracownika CHOMEINIEGO w Teheranie, burza wokół niemieckiego teologa HANSA KÜNGA w Tybindze (RFN), odebranie misji kanonicznej teologowi za jego odstępstwo od prawdziwej wiary (podważenie nieomyślności papieża) – (18.XII.). Śmierć byłego przywódcy studentów RFN, DUTSCHKE w Aarhus w Danii (24.XII.). ONZ: przyjęcie porozumienia dotyczącego działalności państw na Księżycu i innych ciałach niebieskich (zakaz atakowania Księżyca oraz wykorzystywania tego ciała niebieskiego dla dokonywania lub grożenia atakiem Ziemi, statkom kosmicznym, względnie innym obiektom kosmicznym) – (25.XII.). Początek interwencji wojsk ZSRR w Afganistanie – zdobycie palacu i zabicie prezydenta AMINA przez radzieckich komandosów, marsz trzech dywizji pancernych w kierunku Heratu, Mazar-i-Szarif i Kabulu, pierwszy kontyngent żołnierzy radzieckich – 5 tys., reperkusje międzynarodowe: protest państw arabskich, rezolucje ONZ, wstrzymanie dostawy 17 mln t pszenicy dla ZSRR przez USA oraz zawieszenie eksportu nowoczesnych technologii wydobywania ropy naftowej, rozpoczęcie przesyłania dostaw broni do Pakistanu przez USA – nawrót „zimnej wojny” (26.XII.). Zdobycie Kabulu przez wojska radzieckie, marsz na Kandahar (27.XII.). BABRAK KARMAL prezydentem Afganistanu (do 1986). Wejście w życie ustawy o legalności aborcji we Francji (31.XII.). Uzyskanie statusu obserwatora w RWPG przez Afganistan. Pobyt HAVLA w więzieniu w Czechosłowacji (do 1983). Śmierć 250 tys. Kambodżan wskutek działań wojennych na Płw. Indochińskim (do 1980). VII Konferencja Państw Niezaangażowanych w Hawanie. Zawieszenie Egiptu w prawach członka Ligi Państw Arabskich (do 1989). Przyjęcie Dominiki, Saint Lucii, Saint Vincent i Grenadyn do OPA. Wojskowy zamach stanu w Gwinei Równikowej, obalenie władzy dyktatora MACIASA, ppłk TEODORO OBIANG NGUEMA MBASOGO prezydentem (do dzisiaj). Płk DENIS SASSOU-NGUESSO prezydentem Konga (do 1992). HILLA LIMANN prezydentem Ghany (do 1981). BINAIISA prezydentem Ugandy (do 1980). AL-HAJI SHEHU SHAGARI prezydentem Nigerii (do 1983). SIAD BARRE prezydentem Somalii (do 1991). WILFRIED MARTENS premierem Belgii (do 1981). KOIVISTO premierem Finlandii (do 1982).

	<p>FÄLLDIN premierem Szwecji (do 1982). CHONDURI CHARAN SINGH premierem Indii (do 1980). SADDAM HUSAJN prezydentem Iraku (do 2003). Krótka władza LOUISA COOL-LARTIGUE na Dominice, PINNARD nowym prezydentem (do 1983). MAURICE BISHOP premierem Grenady (do 1983). EDWARD hr. RACZYŃSKI prezydentem Polski na emigracji (do 1986). LUIS HERRERA CAMPINS prezydentem Wenezueli (do 1984). Krótka władza WALTERA GUEVARY ARZE i ALBERTO NATUSCHA BUSCHA w Boliwii, LIDIA GUEILER TEJADA prezydentem (do 1980). JOÃO FIGUEREDO BAPTISTA DE OLIVEIRA prezydentem Brazylii (do 1985). Akcesja Saint Vincent i Grenadyn oraz Saint Lucii do ONZ. TRAORÉ prezydentem Mali (do 1991). Narkotyki: śmierć 611 osób w RFN, 117 we Francji. Utworzenie murzyńskiego bantustanu VhaVenda w RPA. Wejście Kiribati do SPF i SPC. JAIME ROLDÓS AGUILERA prezydentem Ekwadoru (do 1981). SULTAN HAJI AHMAD SHAH AL-MUSTAIN BILLAH królem Malezji (do 1984). Śmierć MERLE OBERON – angielskiej aktorki, JOHNA WAYNE – amerykańskiego aktora (W samo południe), MARY PICKFORD – amerykańskiej aktorki, JEANA RENOIRA – francuskiego reżysera, HERBERTA MARCUSA – amerykańskiego filozofa, SONI DELAUNAY – francuskiej malarki, HEINRICHA FOCKE – niemieckiego konstruktora samolotów.</p>
<p>1980 - 1988</p>	<p><u>WOJNA IRACKO-IRAŃSKA.</u></p>
<p>1980</p>	<p>Odmowa negocjacji przez Iran w sprawie uwolnienia zakładników amerykańskich z ambasady USA w Teheranie (próżna mediacja WALDHEIMA), <u>zaatakowanie ambasady ZSRR w Teheranie przez Irańczyków i Afgańczyków (1.I.). Wprowadzenie embarga na eksport zboża do ZSRR przez USA w odpowiedzi na agresję radziecką na Afganistan (4.I.). Zwycięstwo Kongresu Narodowego w wyborach parlamentarnych w Indiach (6.I.).</u> INDIRA GANDHI premierem Indii (do 1984). Stracenie 63 osób oskarżonych o napaść na Mekkę w Arabii Saudyjskiej (XI. 1979 r.) i próbę obalenia władzy Saudów (9.I.). Kongres ruchu „zielonych” w RFN – postanowienie o utworzeniu regularnej partii politycznej (13.I.). <u>Domaganie się odwołania Igrzysk Olimpijskich w Moskwie przez CARTERA w przypadku nie wycofania się ZSRR z Afganistanu,</u> załamanie się areny podczas corridy w Sincelejo w Kolumbii (134 ofiary) – (20.I.). Skierowanie dysydenta SACHAROWA w ZSRR na pobyt przymusowy w mieście Gorki (22.I.). ABOLHASAN BANI SADR premierem Iranu (do 1981). <u>Odzyskanie 2/3 obszaru Płw. Synaj przez Egipt (25.I.).</u> Cyklon „Hiacynt” na Reunionie (25 ofiar), wkroczenie 22 indiańskich chłopów, kilku studentów i zakonnic do ambasady Hiszpanii w Gwatemali na znak protestu przeciw polityce rządu gwatemalskiego wobec Indian (27.I.). <u>Brutalna pacyfikacja ambasady Hiszpanii przez gwatemalskie wojska rządowe (śmierć 39 osób), zerwanie stosunków dyplomatycznych z Gwatemalą przez Hiszpanię (1.II.).</u> Odrzucenie przez MKOL możliwości bojkotu lub przeniesienia Igrzysk Olimpijskich w Moskwie (12.II.). <u>Igrzyska XIII Olimpiady Zimowej w Lake Placid (hokej: USA , klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (10 złotych, 6 srebrnych, 6 brązowych, łącznie</u></p>

22 medale), 2.NRD (9 złotych, 7 srebrnych, 7 brązowych, łącznie 23 medale), 3.USA (6 złotych, 4 srebrne, 2 brązowe, łącznie 12 medali) – (12-24.II.). BANI SADR prezydentem Iranu (do 1981). Zdobyte po raz pierwszy zimą w historii alpinizmu Mount Everestu (Polacy LESZEK CICHY i KRZYSZTOF WIELICKI) – (17.II.). Zwycięstwo Narodowo-Liberalnej Federacji Kanady w wyborach parlamentarnych w tym kraju (18.II.). TRUDEAU premierem Kanady (do 1984). EDWARD BABIUCH premierem Polski (II-VIII.). Uzależnienie wycofania wojsk radzieckich z Afganistanu od gwarancji wykluczenia wszelkiej obcej interwencji (BREŻNIEW), zgoda CARTERA (22.II.). Ogłoszenie Gujany – republiką, BURNHAM prezydentem (do 1985) – (23.II.). Zamieszki antyradzieckie w Kabulu (500 ofiar) – (25.II.). Przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Egiptem a Izraelem (26.II.). 57 zakładników (w tym 15 ambasadorów) w rękach porywaczy w Kolumbii – otrzymanie przez nich okupu i wyjazd na Kubę (27.II.). Rehabilitacja LIU SZAO-TSI, byłego prezydenta ChRL (29.II.). Pierwsza kobieta w Akademii Francuskiej – MARGUERITE YORCENAR (6.III.). Pierwsze wybory do autonomicznego parlamentu Kraju Basków w Hiszpanii – triumf nacjonalistów (9.III.). Fiasko misji amerykańskich prawników w Teheranie (sprawa 53 zakładników z ambasady USA) – (11.III.). Katastrofa lotnicza w Warszawie (87 ofiar) – (14.III.). Początek nowej wojny domowej w Czadzie (21.III.). Opanowanie wycieku ropy naftowej z platformy wiertniczej Ixtoc 1 w Zatoce Meksykańskiej, zabójstwo abp OSCARA ARNULFO ROMERO podczas odprawiania mszy w San Salvador przez skrajną prawicę – zamieszki w Salwadorze (750 ofiar), 58,2% głosujących w referendum w Szwecji za budową nowych elektrowni atomowych (23.III.). Przewrót się norweskiej platformy wiertniczej „Alexander Kjelland” na Morzu Północnym (123 ofiary) – (27.III.). Wybory parlamentarne w Rodezji, zwycięstwo Afrykańskiego Narodowego Związku Zimbabwe (ZANU) – (III.). Podpisanie umowy o współpracy między Jugosławią a EWG, spotkanie króla Maroka, HASANA II z papieżem w Watykanie (2.IV.). Manifestacja 10 tys. Kubańczyków pod ambasadą Peru w Hawanie w celu otrzymania wiz (4.IV.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Iranem przez USA i ogłoszenie ograniczeń handlowych (7.IV.). Niepodległość Rodezji i zmiana nazwy na Republikę Zimbabwe, ROBERT GABRIEL MUGABE premierem (do 1987), pastor CANAAN BANANA prezydentem (do 1987) – (18.IV.). Zuchwały akt spalenia domu starców w Saint Jean de Losne we Francji (28 ofiar) – (21.IV.). Nieudana akcja amerykańskich komandosów w Iranie (próba odbicia zakładników z ambasady USA zakończona fiaskiem wskutek defektów technicznych 3 śmigłowców z ogólnej liczby ośmiu oraz zderzenia się jednego helikoptera z samolotem transportowym (śmierć 8 żołnierzy)), rozmieszczenie zakładników z ambasady USA w Teheranie w różnych miejscach kraju przez władze Iranu (25.IV.). Zakończenie okupacji ambasady Dominikany w Bogocie (Kolumbia) przez terrorystów (po 61 dniach) – (27.IV.). Bunty antyradzieckie

w Afganistanie (liczne ofiary wśród studentów) – (29.IV.).
 Abdykacja JULIANY w Holandii, BEATRIX królową (do dzisiaj), napaść 3 terrorystów na ambasadę Iranu w Londynie – żądanie uwolnienia przez władze w Teheranie 91 więźniów politycznych, odmowa CHOMEINIEGO (30.IV.). Wojskowy zamach stanu w Liberii, zabicie prezydenta TOLBERTA, władza w ręku Ludowej Rady Ocalenia, sierż. SAMUEL KANYON DOE szefem państwa (do 1985) – (IV.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Zairu, Konga, Kenii, Ghany, Górnej Wolty i Wybrzeża Kości Słoniowej (2-12.V.). Śmierć TITO (4.V.). KARAMANLIS prezydentem Grecji (do 1985). JEORJOS RASLIS premierem Grecji (do 1981). Odbicie zakładników z ambasady Iranu w Londynie przez brytyjską policję (4 ofiary) – (5.V.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego na Florydzie w USA w związku z napływem uchodźców kubańskich (8.V.). Poparcie Komitetu Olimpijskiego RFN dla apelu CARTERA o zbojkotowanie Igrzysk Olimpijskich w Moskwie w proteście przeciw inwazji ZSRR na Afganistan, manifestacje studenckie przyczyną wprowadzenia stanu wojennego w Korei Płd. (15.V.). Zamieszki rasowe w Miami na Florydzie (15 ofiar) – (17.V.). Przejęcie władzy w Ugandzie przez wojsko (V.). Erupcja wulkanu Mount Saint Helens w stanie Washington w USA (wybuch 500 x większy od wybuchu bomby atomowej w Hiroshimie, śmierć 22 osób) – (18.V.). Spotkanie BREŻNIEW-D'ESTAING w Warszawie jako próba naprawienia naderwanych stosunków Wschód-Zachód (19.V.). Powstanie ludowe w Kwangdzu w Korei Płd., krótkotrwałe zajęcie miasta przez powstańców – interwencja wojska (400 ofiar) – (27.V.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Francji, wizyta w siedzibie UNESCO (30.V.-2.VI.). Rebelia na Nowych Hebrydach na wyspie Espiritu Santo (STEVENS), proklamowanie Państwa Venarana (VII.). Rozmowa JAN PAWEŁ II-patriarcha gruzińskiego Kościoła prawosławnego ILIJ II w Watykanie (6.VI.). 20 mln mieszkańców Afryki zagrożonych głodem na skutek suszy oraz działań wojennych wg raportu UNICEF (8.VI.). Konferencja państw OPEC w Algierze: podniesienie ceny ropy naftowej do 32 dolarów za baryłkę (10.VI.). VI Mistrzostwa Europy w piłce nożnej we Włoszech (uczestnicy: Anglia, Belgia, Czechosłowacja, Grecja, Hiszpania, Holandia, RFN, Włochy; 1.RFN, 2.Belgia, 3.Czechosłowacja, 4.Włochy) – (11-22.VI.). Przyznanie Palestynie prawa do samostanowienia przez EWG na spotkaniu szefów państw w Wenecji (13.VI.). Zamieszki w RPA – Kapsztad (29 ofiar) – (18.VI.). Afera defraudacyjna w Brukseli (pracownicy poczty) – (19.VI.). Wybory parlamentarne w Iraku – zwycięstwo partii Baas (175 mandatów na 250) – (20.VI.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-CARTER w Watykanie (21.VI.). Częściowe wycofanie wojsk ZSRR z Afganistanu (22.VI.). Rozmowa JANA PAWŁA II z metropolitą Chalcedonu, MELITONEM oraz delegacją Patriarchatu Ekumenicznego Konstantynopola w Watykanie (28.VI.). Pierwsza kobieta na stanowisku prezydenta – VIGDIS FINNBOGADOTTIR w Islandii (do 1996) – (29.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Brazylii (30.VI.-12.VII.). Pierwszy satelita indyjski na orbicie (18.VII.). Igrzyska XXII Olimpiady w

Moskwie (zwycięzca maratonu: CIERPINSKI (NRD), klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (80 złotych, 69 srebrnych, 46 brązowych, łącznie 195 medali), 2.NRD (47 złotych, 37 srebrnych, 42 brązowe, łącznie 126 medali), 3.Bułgaria (8 złotych, 16 srebrnych, 17 brązowych, łącznie 41 medali) – (19.VII.-3.VIII.), [bojkot Igrzysk Olimpijskich przez Albanie, Argentynę, Bermudy, Bahrajn, Kanadę, Kajmany, ChRL, RFN, Gambię, Hongkong, Honduras, Indonezję, Izrael, Arabię Saudyjską, Japonię, Kenię, Liechtenstein, Norwegię, Malezję, Malawi, Mauretanię, Pakistan, Paragwaj, Filipiny, Singapur, Tajlandię, Tunezję, Turcję, Urugwaj i USA \(poza tym 33 państwa nie odpowiedziały na zaproszenia do wzięcia udziału w igrzyskach a 16 państw z uczestniczących 81 na ceremonii otwarcia niosły zamiast flagi państwowej flagę z pięcioma kółkami olimpijskimi\)](#). Powódzie w Belgii (VII.). Fala strajków w Polsce: Gdańsk, Szczecin i Śląsk (VII-IX.). Śmierć byłego szacha Iranu, MOHAMMADA REZY w Egipcie (27.VII.). [Niepodległość Nowych Hebrydów pod nazwą Vanuatu, GEORGE KALOKA prezydentem \(do 1984\) – \(30.VII.\)](#). Zamach na dworcu w Bolonii we Włoszech (83 ofiary) – (2.VIII.). [Wrzenie w Polsce – strajk Stoczni Gdańskiej \(LECH WAŁĘSA\)](#), złożenie 21 postulatów strajkujących (1. [Zalegalizowanie niezależnych od partii i pracodawców związków zawodowych](#), 2. [Zagwarantowanie prawa do strajku](#), 3. [Przestrzeżenie zagwarantowanej w Konstytucji PRL wolności słowa, druku i publikacji](#), 4. [Przywrócenie do poprzednich praw ludzi zwolnionych z pracy po strajkach w 1970 i 1976 r. oraz studentów wydalonych z uczelni za przekonania, zniesienie represji za przekonania](#), 5. [Podanie w środkach masowego przekazu informacji o utworzeniu Międzynarodowego Komitetu Strajkowego oraz opublikowanie jego żądań](#), 6. [Podjęcie realnych działań wyprowadzających kraj z kryzysu](#), 7. [Wyplacenie strajkującym zarobków za strajk jak za urlop wypoczynkowy z funduszy CRZZ \(Centralnej Rady Związków Zawodowych\)](#), 8. [Podniesienie płacy zasadniczej o 2000 zł](#), 9. [Zagwarantowanie wzrostu płac równoległe do wzrostu cen](#), 10. [Realizowanie pełnego zaopatrzenia rynku, eksport wyłącznie nadwyżek produkcji](#), 11. [Zniesienie cen komercyjnych oraz sprzedaży za dewizy w tzw. eksporcie wewnętrznym](#), 12. [Wprowadzenie zasady doboru kadry kierowniczej na zasadach kwalifikacji, a nie przynależności partyjnej oraz zniesienie przywilejów Milicji Obywatelskiej, Służby Bezpieczeństwa i aparatu partyjnego](#), 13. [Wprowadzenie bonów żywnościowych na mięso](#), 14. [Obniżenie wieku emerytalnego dla kobiet do 50 lat, dla mężczyzn do 55 lub zapewnienie emerytur po przepracowaniu 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn](#), 15. [Zrównanie rent i emerytur starego portfela](#), 16. [Poprawienie warunków pracy służby zdrowia](#), 17. [Zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w żłobkach oraz przedszkolach](#), 18. [Wprowadzenie płatnych urlopów macierzyńskich przez 3 lata](#), 19. [Skrócenie czasu oczekiwania na mieszkanie](#), 20. [Podniesienie diety z 40 do 100 zł i dodatku za rozłękę](#), 21. [Wprowadzenie wszystkich sobót wolnych od pracy\) – \(18.VIII.\)](#). Katastrofa kolejowa w Polsce pod Toruniem (65 ofiar) –

(19.VIII.). JÓZEF PIŃKOWSKI premierem Polski (do 1981). 50 tys. manifestacja przeciw rządowi junty wojskowej w Chile, rozmowy polskich komisji rządowych ze strajkującymi w Gdańsku i Szczecinie (27.VIII.). Odmowa użycia siły wobec strajkujących przez GIERKA w odpowiedzi na żądanie ambasadora ZSRR, BORYSA ARISTOWA (28.VIII.). Podpisanie porozumień przez strajkujących z komisjami rządowymi w Szczecinie (30.VIII.), Gdańsku (31.VIII.) oraz Jastrzębiu na Śląsku (3.IX.). Likwidacja rebelii Espiritu Santo przez Vanuatę przy pomocy wojsk Papui-Nowej Gwineji (VIII.). Otwarcie najdłuższego tunelu drogowego świata pod masywem Sankt Gothard w Szwajcarii (5.IX.). Odsunięcie GIERKA, STANISŁAW KANIA I sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (do 1981) – (6.IX.). Referendum w Chile w sprawie przedłużenia o 8 lat kadencji gen. PINOCHETA jako prezydenta (69,14% za) – (11.IX.). Rosnąca ilość starć granicznych między Irakiem a Iranem (IX.). Wojskowy zamach stanu w Turcji, obalenie władzy CAGLAYANGI IHSANA – przejęcie rządów przez Radę Bezpieczeństwa Narodowego, wprowadzenie stanu wyjątkowego, gen. KENAN EVREN prezydentem (do 1989) – (12.IX.). Zastrzelenie byłego dyktatora Nikaragui, SOMOZY DEBAYLE w Paragwaju, utworzenie jednolitego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na spotkaniu delegatów w Gdańsku (WAŁESA), kara śmierci dla opozycyjnego polityka w Korei Płd. – KIM DAE-JUNGA, wypowiedzenie paktu o nieagresji z Iranem przez Irak (17.IX.). Początek wojny iraacko-irańskiej, naloty iraackich bombowców na irańskie instalacje naftowe w Abadanie oraz na miasta Tabriz i Teheran, odwet Iranu – bomby nad Bagdadem, częściowa okupacja Chuzestanu przez Irak (22.IX.). Szekel – nowym środkiem płatniczym w Izraelu (zastąpienie funta) – (30.IX.). Rozwód najstarszej córki księcia RAINIERA III i księżnej GRACJI – KAROLINY w Monako (9.X.). Trzęsienie ziemi w Algierii (El-Asnam, ok. 3 tys. ofiar) – (10.X.). Protest organizacji „Greenpeace” przeciw zanieczyszczeniu Morza Północnego (13.X.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-ELŻBIETA II w Watykanie (17.X.). Ponowna akcesja Grecji do NATO (20.X.). NIKOŁAJ TICHONOW premierem ZSRR (do 1985). Wybuch w szkole w Bilbao (52 ofiary) – (23.X.). V Synod biskupów w Paryżu (sprzeciw wobec aborcji, rozwodom i antykoncepcji) – (25.X.). Zawieszenie przez NRD umowy o swobodnym ruchu osobowym z Polską, spotkanie KANIA-BREŻNIEW w Moskwie (30.X.). Pierwsze zdjęcia Saturna – amerykańska sonda kosmiczna „Voyager I” (1.XI.). 4 warunki uwolnienia 53 zakładników amerykańskich przez Iran (m.in. 24 000 000 000 dolarów) – (2.XI.). Rejestracja NSZZ „Solidarność” w Polsce (10.XI.). Otwarcie drugiej konferencji KBWE w Madrycie (11.XI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do RFN (15-19.XI.). Pokój między Hondurasem a Salwadorem, zawieszenie umowy o swobodzie ruchu osobowego z Polską przez Czechosłowację (18.XI.). Początek procesu „bandy czworga” w ChRL (20.XI.). Trzęsienie ziemi w pld. Włoszech (prowincje Neapol, Avellino, Salerno, Potenza, Caserta; tysiące ofiar) – (23.XI.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-

THATCHER w Watykanie (24.XI). Wojskowy zamach stanu w Górnej Wolcie, SAYE ZERBO prezydentem (do 1982) – (XI).
Wojskowy zamach stanu w Gwinei Bissau, władza w ręku Rady Rewolucyjnej, JOÃO BERNARDO VIEIRA prezydentem (do 1999) – (XI).
Encyklika papieska „Dives in misericordia” (30.XI). Tragedia w Nowym Jorku – zamordowanie JOHNA LENNONA, byłego członka grupy „The Beatles” przez szaleńca MARKA CHAPMANA (8.XII).
Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) JAMES CRONIN i VAL FITCH (USA), chemia – (1/2) PAUL BERG (USA) i (1/2) WALTER GILBERT (USA) oraz FREDERICK SANGER (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – (1/3) GEORGE DAVIS SNELL i BARUJ BENACERRAF (USA) oraz JEAN DAUSSET (Francja), literatura – CZESŁAW MIŁOSZ (Polska), pokojowa – ADOLFO PEREZ ESQUIVEL (Argentyna), ekonomia – LAWRENCE ROBERT KLEIN (USA)) – (10.XII).
Wojskowy zamach stanu w Salwadorze, JOSE NAPOLEON DUARTE prezydentem (do 1982) – (13.XII).
Uznanie propozycji irańskiej w sprawie uwolnienia 53 zakładników za nierozsądną ze strony USA (21.XII).
Dymisja SENGHORA w Senegalu (31.XII).
Władza Rządu Odnowy Narodowej w Nikaragui (do 1984).
Krótką władza SILESA ZUAZO w Boliwii, LUIS GARCÍA MEZA prezydentem (do 1982).
FERNANDO BELAÜNDE TERRY prezydentem Peru (do 1985).
Dwa wojskowe zamachy stanu w Surinamie, przejęcie władzy przez Narodową Radę Wojskową (płk DAYSI BOUTERSE), HENK CHIN-A-SEN prezydentem (do 1982).
SEAGA premierem Jamajki (do 1989).
Sir KETUMILE JONI MASIRE prezydentem Botswany (do 1998).
Płk MOHAMMAD KHUN OULD HAIDALLA prezydentem Mauretanii (do 1984).
CZON DU HWAN prezydentem Korei Płd. (do 1987).
NGUYEN HUN THO prezydentem Wietnamu (do 1981).
MILTON CATO premierem Saint Vincent i Grenadyn (do 1984).
JULIUS CHAN premierem Papui-Nowej Gwinei (do 1982).
Władza Prezydium Federacyjnej Socjalistycznej Republiki w Jugosławii (do 1992).
Akcesja Zimbabwe i Vanuatu do ONZ. Przyjęcie Zimbabwe do OJA.
Utworzenie Wspólnoty Rozwoju Południowej Afryki – SADC (Zair, Tanzania, Malawi, Zambia, Zimbabwe, Mozambik, Komory, Seszele, Mauritius, Angola, terytorium Afryki Płd-Zach., Botswana, Suazi, Lesotho, RPA). Zaoczny wyrok śmierci na BOKASSE za zabójstwa, kanibalizm, oszustwa finansowe i szpiegostwo na rzecz Libii w Republice Środkowoafrykańskiej. Exodus ludności Afganistanu: ucieczka 3 mln osób do Pakistanu, 2 mln do Iranu (do 1989).
Ostateczne rozbitcie terrorystycznej organizacji Czerwonych Brygad we Włoszech. Przeniesienie siedziby Ligi Państw Arabskich z Kairu do Tunisu (do 1990).
OBOTE prezydentem Ugandy (do 1985).
Rekord świata wysokości lotu w klasie balonów na ogrzane powietrze (Anglik NOTT i Amerykanin DUNN uzyskali 17 130 m).
Przyjęcie ChRL do MFW. Referendum w sprawie niepodległości Quebecu w Kanadzie (60% przeciw).
Zmiana nazwy miasta Khorramshar w Iranie na Khunishar. CZA O CY-JANG premierem ChRL (do 1987).
Największe korporacje przemysłowe świata (wartości w dolarach): Exxon (USA) – 103 140 000 000, Royal

	<p><i>Dutch-Shell (Holandia-Wielka Brytania) – 77 110 000 000, Mobil (USA) – 59 510 000 000, General Motors (USA) – 57 730 000 000, Texaco (USA) – 51 200 000 000, British Petroleum (Wielka Brytania) – 48 040 000 000, Standard Oil – California (USA) – 40 480 000 000, Ford Motor (USA) – 37 090 000 000, ENI (Włochy) – 27 190 000 000, Gulf Oil (USA) – 26 480 000 000, IBM (USA) – 26 210 000 000, Standard Oil – Indiana (USA) – 26 130 000 000, Fiat (Włochy) – 25 150 000 000, General Electric (USA) – 24 960 000 000, Française des Pétroles (Francja) – 23 940 000 000, Atlantic Richfield (USA) – 23 740 000, Unilever (Holandia-Wielka Brytania) – 23 610 000 000, Shell Oil (USA) – 19 830 000 000, Renault (Francja) – 18 980 000 000, Petroleos de Venezuela (Wenezuela) – 18 820 000 000, ITT (USA) – 18 530 000 000, Elf Aquitaine (Francja) – 18 430 000 000, Philips Gloeilampfabrieken (Holandia) – 18 400 000 000, Volkswagenwerk (RFN) – 18 340 000 000, Conoco (USA) – 18 330 000 000, Siemens (RFN) – 17 950 000 000, Daimler-Benz (RFN) – 17 110 000 000, Peugeot (Francja) – 16 850 000 000, Hoechst (RFN) – 16 480 000 000, Bayer (RFN) – 15 880 000 000, BASF (RFN) – 15 280 000 000, Thyssen (RFN) – 15 240 000 000, Petrobras (Brazylia) – 14 840 000 000, Pemex (Meksyk) – 14 810 000 000, Nestle (Szwajcaria) – 14 620 000 000, Toyota Motor (Japonia) – 14 230 000 000, Nissan Motor (Japonia) – 13 850 000 000, E.I. du Pont de Nemours (USA) – 13 650 000 000, Phillips Petroleum (USA) – 13 380 000 000, Imperial Chemical Industries (Wielka Brytania) – 13 290 000 000, Tonneco (USA) – 13 230 000 000, Nippon Steel (Japonia) – 13 100 000 000, Sun (USA) – 12 940 000 000, Hitachi (Japonia) – 12 870 000 000, Matsushita Electric Industrial (Japonia) – 12 680 000 000, U.S. Steel (USA) – 12 490 000 000, Occidental Petroleum (USA) – 12 480 000 000, United Technologies (USA) – 12 320 000 000, Western Electric (USA) – 12 030 000 000, Standard Oil – Ohio (USA) – 11 020 000 000. CZAO CY-JANG premierem ChRL (do 1987). Przekształcenie układu LAFTA w Latinoamerykańskie Stowarzyszenie Integracyjne (ALADI) w Montevideo. Powstanie IIDH – Międzyamerykańskiego Instytutu Praw Człowieka w ramach OPA. Proklamowanie Jerozolimy – wieczną stolicą Izraela (uznanie tego faktu tylko przez Kostarykę i Salvador). Założenie Instytutu Badań nad Problematyką Rozbrojenia w Genewie. Przyjęcie Vanuatu do SPF i SPC. Śmierć sir CECILA BEATONA – fotografa angielskiego, JEANA-PAULA SARTRE’A – pisarza i filozofa francuskiego, GRAHAMA SUTHERLANDA – malarza angielskiego, OSKARA KOKOSCHKI – austriackiego malarza, JAROSŁAWA IWASZKIEWICZA – polskiego pisarza (Panny z Wilka, Brzezina), WŁADYSŁAWA TATARKIEWICZA – filozofa polskiego, HENRY MILLERA – pisarza amerykańskiego (Zwrotnik Raka, Zwrotnik Koziorożca), MAE WEST – aktorki amerykańskiej, sir ALFREDA HITCHCOCKA – reżysera amerykańskiego, STEVE MCQUEENA – aktora amerykańskiego.</i></p>
1981	<p><i>Przyjęcie Grecji do EWG (I.I.). Niepotwierdzona informacja o</i></p>

utworzeniu przez Libię i Czad – Zjednoczonej Republiki Ludowej (6.I.). Pierwsza kobieta na stanowisku prokuratora generalnego we Francji (NICOLE PRADAIN) – (8.I.). Wizyta delegacji NSZZ „Solidarność” (WAŁĘSA) w Watykanie, spotkanie z papieżem (13-19.I.). Uwolnienie włoskiego sędziego GIOVANNIEGO D’URSO przez resztki organizacji Czerwonych Brygad, rozprawa z rebeliantami Ruchu Lewicy Rewolucyjnej w Boliwii (śmierć 9 przywódców) – (15.I.). Uwolnienie 53 zakładników z ambasady USA w Teheranie przez Iran dzięki mediacji Algierii (obietnica nie ingerowania w wewnętrzne sprawy Iranu i zniesienia sankcji przez USA) – (20.I.). RONALD REAGAN prezydentem USA (do 1989). Zamiana wyroku dla opozycjonisty KIM DAE-JUNGA w Korei Płd. z kary śmierci na dożywotnie więzienie (23.I.). Wyroki w procesie „bandy czworga” w ChRL: kara śmierci z 2-letnim zawieszeniem wyroku dla JIANG QING i CZANG CZUN-CIAO, kary 16 lat więzienia do dożywocia dla pozostałych 8 osób (m.in. dla WANG HUNG-WEN i JAO WEN-JÜAN) – (25.I.). Wypowiedź ministra obrony USA, CASPARA WEINBERGERA w sprawie stacjonowania broni neutronowej w Europie i REAGANA za obecnością wojsk amerykańskich na Bliskim Wschodzie (3.II.). GRO HARLEM BRUNDTLAND premierem Norwegii (II-IX.). Spotkanie JANA PAWŁA II z delegacją gminy żydowskiej Rzymu (rabin ELIO TOAFF) w Watykanie (8.II.). Gen. WOJCIECH JARUZELSKI premierem Polski (do 1985). Trzęsienie ziemi w Neapolu (2916 ofiar) – (14.II.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Pakistanu, na Filipiny, do Japonii, Guamu i Alaski (16-27.II.). Nieudany wojskowy zamach stanu w Hiszpanii (płk TEJERO DEL MOLINA) – (23.II.). Trzęsienie ziemi w Grecji (16 ofiar) – (24.II.). LEOPOLDO CALVO SOTELO premierem Hiszpanii (do 1982). JEAN-MARIE LUSTIGER abp Paryża (wywodzący się z rodziny żydowskich emigrantów, ochrzczony w 14 roku życia) – (27.II.). Wizyta delegacji NSZZ „Solidarność” w Wielkiej Brytanii na zaproszenie Kongresu Związków Zawodowych (4.III.). Decyzja EWG o wprowadzeniu od 1.I.1985 r. paszportów europejskich (16.III.). Skazanie byłej prezydent Argentyny, „ISABELITY” PERÓN na 8 lat więzienia za defraudację funduszy publicznych (20.III.). Nieudany zamach na REAGANA w Waszyngtonie (JOHN HINCKLEY) – (30.III.). Krwawe starcia w Libanie między wojskami syryjskimi a chrześcijańskimi (2.IV.). Pierwszy numer niezależnej gazety w Polsce – tygodnik „Solidarność” (3.IV.). Aresztowanie MARIO MORETTIEGO, ostatniego przywódcy Czerwonych Brygad w Mediolanie (4.IV.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-HABIB SZATTI (sekretarz Konferencji Islamskiej) w Watykanie (6.IV.). Zamieszki w Londynie, pierwszy w historii lot amerykańskiego wahadłowca „Columbia” (JOHN YOUNG, ROBERT CRIPPEN, długość lotu 2 dni 6 h 20 min. 52 s) – (12.IV.). Zniesienie embarga na dostawy zboża do ZSRR przez USA (REAGAN) – (24.IV.). Ostra fala zimna w Europie (27.IV.). Wprowadzenie reglamentacji mięsa i jego przetworów oraz masła, mąki, ryżu i kasz w Polsce (30.IV.). Śmierć bojownika IRA, BOBBY SANDSA w wyniku strajku głodowego w Belfaście (5.V.). Misja

mediacyjna Amerykanina PHILIPA HABIBA na Bliskim Wschodzie (Syria, Izrael) – (7.V.). Wizyta delegacji NSZZ „Solidarność” (WAŁĘSA) w Japonii (9.V.). Rejestracja „Solidarności” Rolników Indywidualnych w Polsce (12.V.). MITTERRAND prezydentem Francji (do 1995). Nieudany zamach na JANA PAWŁA II w Watykanie na Placu św. Piotra (Turek MEHMET ALI AGÇA) – (13.V.). Spotkanie BREŻNIEW-HONECKER-HUSÁK w Moskwie (dyskusja na temat sytuacji politycznej w Polsce) – (16.V.). JAN PAWEŁ II: „Modłę się za brata, który mnie zranił, a któremu szczerze przebaczyłem” (17.V.). PIERRE MAUROY premierem Francji (do 1984). Nieudana akcja hiszpańskich terrorystów w Barcelonie (wzięcie 200 zakładników i domaganie się uwolnienia płk. DEL MOLINY) – (23.V.). Kryzys rządowy we Włoszech – ujawnienie przynależności członków rządu do „Łoży P 2” (26.V.). Śmierć prymasa Polski, kard. WYSZYŃSKIEGO (28.V.). Śmierć prezydenta Bangladeszu, gen. ZIAURA RAHMANA w wyniku wojskowego zamachu stanu, ABDUS SATTAR prezydentem (do 1982) – (30.V.). Spotkanie SADAT-BEGIN na Płw. Synaj (4.VI.) – Podjęcie decyzji o budowie bomby neutronowej w USA (REAGAN) – (5.VI.). Nalot lotnictwa izraelskiego na iracki reaktor atomowy Osirak pod Bagdadem (7.VI.). Trzęsienie ziemi w Iranie (1028 ofiar), list KC KPZR do polskiej partii komunistycznej (wyrażenie zaniepokojenia sytuacją w Polsce) – (11.VI.). Strajk generalny marokańskiej biedoty krwawo stłumiony przez siły rządowe (637 ofiar) – (20.VI.). Pozbawienie władzy prezydenta Iranu, BANI SADRA przez parlament (22.VI.) i jego ucieczka na emigrację do Francji – założenie Narodowej Rady Oporu (VI.). Marsz pokoju 5 tys. uczestników z Kopenhagi do Paryża (22.VI-6.VIII.). Zamach bombowy w siedzibie głównej Partii Republiki Islamskiej Iranu w Teheranie (śmierć ajatollaha BEHESZTIEGO, 4 ministrów, 6 wiceministrów i 20 członków parlamentu) – (28.VI.). Wyroki w procesie oprawców z Majdanku w Düsseldorfie (dożywocie dla głównej oskarżonej HERMINII RYAN-BRAUNSTEINER, pozostali niskie kary więzienia) – (30.VI.). 60 ofiar trującego oleju (z dodatkiem aniliny) w Hiszpanii, pierwsza kobieta sędzią Sądu Najwyższego w USA – SANDRA O’CONNOR (3.VII.). Śmierć kolejnego członka IRA, MARTINA HURSONA w wyniku strajku głodowego (13.VII.). Nalot izraelski na kwaterę główną OWP w Bejrucie, zawalenie się dwóch betonowych galerii w Kansas City w USA (111 ofiar) – (17.VII.). Starcia w Dublinie podczas manifestacji poparcia dla IRA (18.VII.). Wyrok dożywotniego więzienia dla AGCY we Włoszech (22.VII.). Zawieszenie broni między Libanem a Izraelem (24.VII.). MOHAMMAD ALI RADŻAI prezydentem Iranu (VII-VIII.). Wyrok śmierci dla przywódcy mudżahedinów w Iranie, MOHAMMADA REZY SAADATIEGO (26.VII.). Ślub brytyjskiego następcy tronu – KAROLA z Lady DIANĄ SPENCER w Londynie (29.VII.). Śmierć dyktatora Panamy, gen. TORRIJOSA w katastrofie lotniczej (VII.). Ostatni numer amerykańskiego dziennika „Washington Star” (7.VIII.). Raport Banku Światowego: 750 mln ludzi żyjących w biedzie (9.VIII.). Spotkanie kierownictwa PZPR z

BREŻNIEWEM na Krymie (14.VIII.). Zamach na siedzibę irańskiej Rady Ministrów w Teheranie – śmierć prezydenta RADŻAI i premiera (30.VIII.). Bunt w areszcie śledczym w Bydgoszczy – ucieczka 188 więźniów (5.IX.). I Zjazd NSZZ „Solidarność” w Gdańsku (5.IX.-7.X.). 99,45% Egipcjan za zakazem działalności organizacji Bracia Muzułmanie (10.IX.). Encyklika papieska „Laborem exercens” (14.IX.). Zniesienie kary śmierci we Francji (18.IX.). Zamordowanie PIERRE’A DECLERQA, sekretarza generalnego Związku Kaledońskiego w Noumea (19.IX.). Ogłoszenie niepodległości Hondurasu Bryt. pod nazwą Belize, GEORGE PRICE premierem (do 1984) – (21.IX.). Kolej TGV (train a grand vitesse) we Francji – pierwsze połączenie Paryż-Lyon (22.IX.). Apel 35 polskich intelektualistów do władz i związku zawodowego NSZZ „Solidarność” o podmiotowe traktowanie społeczeństwa (24.IX.). Wojskowy zamach stanu w Republice Środkowoafrykańskiej, władza w ręku Wojskowego Komitetu Odnowy Narodowej (IX.). Nawiązanie stosunków dyplomatycznych Watykan-Jugosławia (29.IX.). Zbombardowanie kuwejckich instalacji portowych w Umm al-Aich przez Iran – chęć internacjonalizacji wojny iracko-irańskiej (1.X.). Defilada wojskowa w Kairze – ostrzelanie trybuny honorowej przez 3 żołnierzy (zabicie ambasadora KRL-D, 2 oficjalnych gości oraz ciężkie zranienie SADATA, który umiera w szpitalu) – (6.X.). Rebelia islamska w Asjut w Egipcie (X.). Raport Amnesty International: stracenie od VII w Iranie 1800 osób (12.X.). MOHAMMAD HOSNI MUBARAK prezydentem Egiptu (do 2011). Wizyta delegacji NSZZ „Solidarność” (WAŁĘSA) we Francji (14-23.X.). Gen. WOJCIECH JARUZELSKI I sekretarzem Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (do 1989). Spotkanie papieża z patriarchą Kościoła prawosławnego Etiopii, ABUNA TEKLE HAJMANOTEM w Watykanie (17.X.). Wybory parlamentarne w Grecji – zwycięstwo socjalistów (Panhellenistyczny Ruch Socjalistyczny – PASOK) – (18.X.). Uznanie OWP przez ZSRR (20.X.). Pierwszy przelot balonem nad Pacyfikiem: z Nagashimy w Japonii do San Francisco (balon Double Eagle V) – (X-XI.). Niepodległość Antigui i Barbudy, VERE CORNWALL BIRD premierem (do 1994) – (1.XI.). Wycofanie się oddziałów libijskich z Czadu (3.XI.). Tajne opuszczenie Polski przez płk. RYSZARDA KUKLIŃSKIEGO (przekazanie wywiadowi amerykańskiemu wielu tajemnic UW oraz planów wprowadzenia stanu wojennego w Polsce) – (7.XI.). Ustawa o prywatnych rozgłośniach radiowych we Francji (9.XI.). Otwarcie butik Pierre Cardin w Pekinie (21.XI.). Strajk głodowy małżeństwa SACHAROWÓW w proteście przeciw odmowie wydania paszportu pasierbicy w ZSRR (22.XI.-9.XII.). Początek rozmów w Genewie między NATO a UW na temat rakiet średniego zasięgu (30.XI.). Milionowy pasażer kolei TGV we Francji (3.XII.). 20 tys. więźniów politycznych w Iranie (5.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) KARL MANNE SIEGBAHN (Szwecja), (1/2) NICOLAAS BLOEMBERGEN i ARTHUR LEONARD SCHAWLOW (USA), fizjologia i medycyna – (1/2) ROGER WALCOTT SPERRY (USA), (1/2) DAVID HUNTER HUBEL i TORSTEN NILS WIESEL

(USA), chemia – (1/2) KENICHI FUKUI (Japonia) i ROALD HOFFMANN (USA), literatura – ELIAS CANETTI (Austria), pokojowa – Urząd Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, ekonomia – JAMES TOBIN (USA)) – (10.XII.). Pucz wojskowy w Argentynie, krótkie rządy gen. VIOLI, gen. LEOPOLDO FORTUNATO GALTIERI nowym prezydentem (do 1982) – (11.XII.). Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce, powstanie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego, internowanie głównych działaczy „Solidarności” (13.XII.). JAVIER PEREZ DE CUELLAR sekretarzem generalnym ONZ (do 1991). Starcia w kopalni „Wujek” w Katowicach między milicją i górnikami (9 ofiar) – (16.XII.). Porwanie gen. JAMESA DOZIERA z dowództwa NATO w Weronie (17.XII.). Sankcje gospodarcze USA wobec Polski (cofnięcie dostaw artykułów rolnych, kredytów, przywilejów dla polskiego lotnictwa cywilnego, rybołówstwa) – (23.XII.). Prośba ambasadorów Polski w Japonii i USA o azyl polityczny (29.XII.). Wprowadzenie sankcji gospodarczych dla ZSRR przez USA (XII.). Wojskowy zamach stanu w Ghanie, powołanie Tymczasowej Rady Obrony Narodowej, kpt. JERRY JOHN RAWLINGS przewodniczącym i szefem państwa (do 1992) – (31.XII.). Gen. ANDRE KOLINGBA prezydentem Republiki Środkowoafrykańskiej (do 1993). Śmierć prezydenta Ekwadoru, ROLDÓSA w katastrofie lotniczej, HURTADO LARREA prezydentem Ekwadoru (do 1984). TOMASI PUAPUA premierem Tuvalu (do 1989). Powstanie murzyńskiego bantustanu Ciskei w RPA. ALVAREZ ARMELINO prezydentem Urugwaju (do 1985). ABDOU DIOUF prezydentem Senegal (do 2000). Krótkie rządy MARKA EYSKENSEA w Belgii, MARTENS premierem (do 1992). KAARE ISAACHSEN WILLOCH premierem Norwegii (do 1986). SOLOMON MAMALONI premierem Wysp Salomona (do 1984). KOIVISTO prezydentem Finlandii (do 1994). ALI SAJED CHAMENEI prezydentem Iranu (do 1989). TRUONG CHINH prezydentem Wietnamu (do 1987). CHENGARA VEETIL DEVAN NAIR prezydentem Singapuru (do 1985). SAN YU prezydentem Birmy (do 1988). Powstanie Rady Współpracy Zatoki Perskiej (Arabia Saudyjska, Kuwejt, Katar, Bahrajn, ZEA, Oman). Przyjęcie Belize oraz Antigui i Barbudy do ONZ i OPA. 21% dochodu narodowego Boliwii – wytwarzanie kokainy. ALBERT HYZLER prezydentem Malty (do 1982). Utworzenie Banku Centralnego Komorów w Moroni w ramach Afrykańskiej Wspólnoty Walutowej (CFA). Powstanie Strefy Preferencyjnej Handlu Wsch. i Płd. Afryki (19 państw). Zamknięcie ambasady USA w Trypolisie (Libia). Czystka polityczna w Albanii (do 1982). Zamach RAF na min. gosp. Hesji, HEINZA HERBERTA KARRY. Śmierć TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO – filozofa, etyka i logika polskiego, SHEN YANBING zw. MAO DUN – chińskiego pisarza i krytyka, SAMUELA BARBERA – kompozytora amerykańskiego, BILLA HALEYA – amerykańskiego muzyka rockowego, EUGENIO MONTALE – poety włoskiego, KARLA BÖHMA – dyrygenta austriackiego, ZARAH LEANDER – aktorki i piosenkarza i

	kompozytora francuskiego, NATHALIE WOOD – aktorki amerykańskiej.
1982	<p><u>Spotkanie SCHMIDT-REAGAN w Waszyngtonie (sprawa stanu wojennego w Polsce) – (5.I.)</u>. Mrozy w Europie (I.). Utrata większości przez protestantów w RFN (43% wobec 44% katolików) – (12.I.). Katastrofa lotnicza w Waszyngtonie (78 ofiar) – (13.I.). <u>Podpisanie przez Francję i ZSRR umowy o dostawach syberyjskiego gazu w wysokości 8 mld m³ rocznie przez 25 lat począwszy od 1984 r. (23.I.)</u>. Krytyka polityki KPZR we Włoszech przez tamtejszą partię komunistyczną (26.I.). Uwolnienie gen. DOZIERA we Włoszech, ujęcie 5 terrorystów z Czerwonych Brygad (28.I.). <u>Dzień solidarności z narodem polskim w USA, zamieszki w Gdańsku (30.I.)</u>. 27 rannych w starciach w Brukseli (11.II.). <u>Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Beninu, Gabonu, Gwinei Równikowej i Nigerii (12-19.II.)</u>. <u>Porwanie polskiego samolotu pasażerskiego przez pilota do Berlina Zach. (12.II.)</u>. <u>Manifestacja w Poznaniu – aresztowanie 200 osób (13.II.)</u>. Katastrofa platformy wiertniczej w Kanadzie (84 ofiary) – (15.II.). Stłumienie powstania muzułmańskiego w Hama przez wojsko syryjskie (10 tys. ofiar) – (17.II.). Pierwsze dziecko z próbki we Francji (szpital Clamart) – (24.II.). <u>Wizyta MITTERRANDA w Izraelu – przemówienie w Knesecie (optowanie za utworzeniem niepodległej Palestyny) – (4.III.)</u>. Wyroki w procesie zabójców prezydenta SADATA w Egipcie (5 kar śmierci na 24 oskarżonych) – (6.III.). <u>Oskarżenie USA pod adresem ZSRR o stosowanie gazów bojowych w Afganistanie (8.III.)</u>. Zawieszenie obrad przez konferencję KBWE w Madrycie ze względu na aktualną sytuację polityczną (do XI.) – (12.III.). Zamieszki w Brukseli – zdemolowanie okolic placu Rogier i Dworca Północnego przez 10 tys. manifestację, <u>zmniejszenie przez EWG importu towarów radzieckich (16.III.)</u>. Odmowa przeprowadzenia referendum przez rząd Nadrenii-Westfalii w RFN w sprawie tworzenia w szkołach odrębnych klas dla dzieci niemieckich i innych narodowości, <u>wojskowy zamach stanu w Gwatemali – gen. EFRAIM RIOS MONTT prezydentem (do 1983) – (23.III.)</u>. 100 tys. manifestacja w Paryżu na rzecz prywatnego szkolnictwa, <u>wojskowy zamach stanu w Bangladeszu – prezydentem gen. HOSSEIN MOHAMMAD ERSZAD (do 1990) – (24.III.)</u>. Otwarcie drugiego lotniska w Paryżu (Roissy-Charles de Gaulle) – (28.III.). Zamach bombowy w pociągu relacji Paryż-Tuluza (5 ofiar) – (29.III.). <u>Telegram gubernatora Falklandów, REXA HUNTA do dowódcy Royal Marines o możliwym ataku argentyńskiej floty na archipelag (1.IV.)</u>. <u>Desant wojsk argentyńskich na Falklandach i ich szybkie zajęcie (przemianowanie na Malwiny) – szok w Wielkiej Brytanii (2.IV.)</u>. <u>Zajęcie Georgii Płd. przez Argentynę, pierwszy lot nowego samolotu pasażerskiego – Airbus A 310 (3.IV.)</u>. <u>Decyzja Wielkiej Brytanii o podjęciu działań mających na celu odzyskanie Falklandów, wyruszenie floty (5-6.IV.)</u>. Powstanie nowej rakiety średniego zasięgu typu ziemia-ziemia w USA – Pershing II (IV.). Zamknięcie granicy z Irakiem przez Syrię oraz irackiego rurociągu do Morza Śródziemnego, wyrok 9-krotnego dożywocia dla „wampira z Duisburga”, HANSA JOACHIMA</p>

KROLLA (8.IV.). Pierwsze dziecko z probówki w RFN – Erlangen (12.IV.). Ogłoszenie nowej konstytucji w Kanadzie (ELŻBIETA II), protesty prowincji Quebec (17.IV.). Zamach bombowy w Paryżu, odwołanie ambasadora Francji z Syrii (22.IV.). Pożar w budynku azylantów tureckich w Brukseli (14 ofiar) – (24.IV.). Przekazanie ostatniej części Płw. Synaj – Egipcjowi przez Izrael (25.IV.).
Złagodzenie reżimu stanu wojennego w Polsce (IV.). Nalot brytyjski na Port Stanley na Falklandach – początek ofensywy (1.V.).
Zatopienie argentyńskiego krążownika „General Belgrano” k/Falklandów przez brytyjski okręt podwodny „Conqueror” (2.V.).
Zestrzelenie samolotu z min. spr. zagr. Algierii, MOHAMMADEM BEN YAHIA w Iranie; zamieszki w Warszawie (3.V.).
Zatopienie brytyjskiego niszczyciela „Sheffield” przez lotnictwo argentyńskie (4.V.).
Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Portugalii (12-15.V.), nieudany zamach na papieża w Fatimie (ksiądz JUAN FERNANDEZ KROHN) – (12.V.).
Początek brytyjskiej operacji odbicia Falklandów (14-15.V.).
Spędzenie przez znaną aktorkę włoską, SOPHIĘ LOREN 17 dni w więzieniu za oszustwa podatkowe (19.V.-6.VI.).
Desant brytyjski (3 tys. żołnierzy) na wsch. Falklandach w zatoce San Carlos (21.V.).
Cofanie się wojsk irackich na froncie z Iranem – odwrót z Choramszahr, praktyczne odzyskanie przez Iran status quo sprzed wojny z Irakiem (24.V.).
Utrata przez flotę brytyjską – niszczyciela „Coventry”, fregat „Ardent” i „Antelope” oraz statku „Atlantic Conveyor” k/Falklandów (V.).
Podpalenie szpitala psychiatrycznego w Aire-sur-l’Adour we Francji (24 ofiary) – (25.V.).
Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Wielkiej Brytanii (pierwsza wizyta papieska od 1531 r.) – (28.V.-2.VI.).
Zdobycie Goose Green (29.V.) i Mount Kent (31.V.) na Falklandach przez wojska brytyjskie.
Przyjęcie Hiszpanii do NATO (30.V.).
Kobieta – głową Kościoła reformowanego w Alzacji-Lotaryngii (THÈRESE KLIPFFEL), operacja wojsk izraelskich „Pokój dla Galilei” w Libanie – ostrzelanie pozycji palestyńskich, bitwa pod Beafort z wojskami Syrii i oddziałami OWP (6.VI.).
Zdobycie stolicy Czadu, Ndjameny przez opozycyjne Siły Zbrojne Północy, HISSENE HABRÈ prezydentem (do 1990), spotkanie JAN PAWEŁ II-REAGAN w Watykanie (7.VI.).
Starcia między Izraelem a Syrią i OWP: lądowe pod Sultan Yaquob, powietrzne nad doliną Bekaa (9.VI.).
Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Brazylii i Argentyny (10-13.VI.).
Dotarcie wojsk izraelskich pod Bejrut (11.VI.).
Zajęcie przez Brytyjczyków Longdon, Harriet i Wireless Ridge na Falklandach (11-12.VI.).
XII Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Hiszpanii (uczestnicy: Algieria, Anglia, Argentyna, Austria, Belgia, Brazylia, Chile, Francja, Hiszpania, Honduras, Irlandia Płn., Kamerun, Kuwejt, Czechosłowacja, Nowa Zelandia, Peru, Polska, RFN, Salvador, ZSRR, Jugosławia, Szkocja, Węgry, Włochy; 1.Włochy, 2.RFN, 3.Polska, 4.Francja) – (13.VI.-11.VII.).
FAHD królem Arabii Saudyjskiej (do 2005).
Zdobycie Port Stanley przez wojska brytyjskie (gen. JEREMY MOORE), kapitulacja argentyńskiego garnizonu (gen. MARIO MENENDEZ), bilans strat: Wielka Brytania – 255 ofiar, Argentyna – 712 ofiar (14.VI.).
Dymisja GALTIERIEGO w

*Argentynie, gen. REYNOLDO BIGNONE prezydentem (do 1983).
 Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Szwajcarii i uczestnictwo w
 zgromadzeniu Międzynarodowej Organizacji Pracy (15.VI.).
 Rozszerzenie embarga na ZSRR przez REAGANA (wyposażenie
 gazociągu euro-syberyjskiego) – (18.VI.). Pierwszy francuski
 kosmonauta (JEAN-LOUP CHRÉTIEN) – (24.V.). Podjęcie rozmów
 przez USA i ZSRR na temat redukcji broni strategicznych w Genewie
 (29.VI.). Powołanie emigracyjnego rządu Kampuczy przez
 SIHANOUKA w Pekinie (VI.). Amerykański serial telewizyjny
 „Dallas” w Europie (VI.). 100 tys. manifestacja pokojowa w
 Tel-Awivie (3.VII.). Początek blokady żywnościowej Bejrutu przez
 wojska izraelskie (4.VII.). MIGUEL DE LA MADRID HURTADO
 prezydentem Meksyku (do 1988). Katastrofa lotnicza pod Nowym
 Orleanem w USA (149 ofiar) – (9.VII.). Odparcie ofensywy irańskiej
 przez Irak (13.VII.). Oświadczenie Francji o dotrzymaniu umowy o
 budowie gazociągu euro-syberyjskiego w ZSRR mimo embarga USA
 (podobne stanowiska Wielkiej Brytanii, Włoch i RFN) – (22.VII.).
 Zakończenie 3-letniej misji ratowniczej przez zachodniemiecki
 statek „Cap Anamur” na Morzu Południowochińskim (26.VII.).
Wykreślenie „przestępstw homoseksualnych” z kodeksu karnego
 we Francji (27.VII.). Tragedia na autostradzie A 6 pod Beaune we
 Francji – zderzenie się 2 autokarów (śmierć 53 dzieci) – (31.VII.).
 Pierwsze dziecko z próbki w Austrii – Wiedeń (5.VIII.). Belgia:
 własne rządy regionalne dla Flamandii i Walonii (7.VIII.). Zamach
 w restauracji „Goldenberg” w Paryżu o podłożu antysemitycznym (6
 ofiar) – (9.VIII.). Bilans strat w Bejrucie od 4.VI.: 20 tys. ofiar
 (12.VIII.). Początek irańskiej ofensywy „Ramadan” w płd. Iraku
 (14.VIII.). Spotkanie JARUZELSKI-BREŻNIEW na Krymie
 (16.VIII.). Początek ewakuacji 6 tys. Palestyńczyków z OWP z
 Libanu (pod kontrolą sił międzynarodowych – USA, Francji i
 Włoch) i ich skierowanie do różnych krajów arabskich (Tunezji,
 Sudanu, Algierii, Jordanii, Iraku, Jemenu Płn. i Jemenu Płd.) –
 (21.VIII.). Pożary we Francji i na Korsyce (VIII.). BESZIR
 DŻEMAJEL prezydentem Libanu (VIII-IX.). Oświadczenie Frontu
 Wyzwolenia Korsyki o wznowieniu walki zbrojnej o niepodległość
 dla wyspy (24.VIII.). Bankructwo mediolańskiego „Banco
 Ambrosiano” (27.VIII.). Zapobieżenie przez „Greenpeace”
 likwidacji stosu odpadów radioaktywnych u atlantyckich wybrzeży
 Hiszpanii (28.VIII.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do San Marino
 (29.VIII.). Nacjonalizacja banków (za wyjątkiem zagranicznych)
 w Meksyku (1.IX.). Zamordowanie przez mafię prefekta Palermo,
 gen. CARLO ALBERTO DELLA CHIESA (3.IX.). Szczyt państw
 arabskich w Rabacie – przyjęcie planu pokoju na Bliskim Wschodzie
 (opcja pośrednia zakładająca uznanie Izraela), uwolnienie
 pracowników ambasady Polski w Bernie przez policję szwajcarską
 po porwaniu ich 6.IX. przez „Patriotyczną Armie Polską” (9.IX.).
 Fiasko startu pierwszej komercyjnej europejskiej rakiety „Ariane”
 w Kourou w Gujanie Fr., założenie Międzynarodowej Federacji
 Helsińskiej Praw Człowieka w Bellaggio k/Como we Włoszech
 (10.IX.). Zgoda Międzynarodowej Amatorskiej Federacji Lekkiej*

Atletyki na pobieranie przez lekkoatletów pieniędzy za starty (12.IX.). Zamach bombowy w Bejrucie – śmierć prezydenta Libanu BESZIRA DŻEMAJELA, tragedia w Monako – śmierć księżnej GRACE w wypadku samochodowym (14.IX.). AMIN DŻEMAJEL prezydentem Libanu (do 1988). Spotkanie JANA PAWŁA II z ARAFATEM w Watykanie (15.IX.). Egzekucja byłego min. spr. zagr. Iranu, SADEKA GOTBZADEHA w Teheranie (16.IX.). Kryzys rządowy w RFN (17-21.IX.). Odwet milicji chrześcijańskiej (mjr SAAD HADDAD) w Bejrucie na Palestyńczykach w obozach Sabra i Szatila (1000 ofiar), przychylna postawa Izraela, potępienie akcji przez ONZ i opinie światową (18.IX.). Przybycie międzynarodowych sił rozjemczych (USA, Francja, Włochy) do Libanu (23.IX.). Wizyta THATCHER w ChRL – negocjacje w sprawie Hongkongu, demonstracje antyrządowe w Izraelu (25.IX.). Nowe odkrycie w medycynie: tomografia komputerowa (IX.). HELMUT KOHL kanclerzem RFN (do 1998). Zamach bombowy w Teheranie (60 ofiar) – (1.X.). PALME premierem Szwecji (do 1986). Delegalizacja NSZZ „Solidarność” w Polsce (8.X.). 100 tys. manifestacja przeciwko mafii w Palermo (16.X.). Zwolnienie z więzienia w Hawanie kubańskiego pisarza ARMANDO VALLADARES w wyniku interwencji prezydenta Francji, MITTERRANDA (18.X.). Zawieszenie przez USA klauzuli najwyższego uprzywilejowania dla Polski (27.X.). Zwycięstwo partii socjalistycznej w wyborach parlamentarnych w Hiszpanii (28.X.). FELIPE GONZALEZ MARQUEZ premierem Hiszpanii (do 1996). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Hiszpanii (31.X.-9.XI.). Śmierć BREŻNIEWA (10.XI.). JURIJ ANDROPOW sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (do 1984). Zwolnienie WAŁĘSY z internowania w Polsce (12.XI.). Możliwość odwiedzenia Austrii przez ostatnią cesarzową (ZYTA HABSBURG), zniesienie embarga na dostawy wyposażenia gazociągu eurosyberyjskiego przez USA (13.XI.). Cyklon w zach. Indiach (442 ofiary) – (15.XI.). Ujęcie kilku członków grupy terrorystycznej RAF k/Hamburga przez policję (16.XI.). Podjeżenia w sprawie zamachu na papieża we Włoszech w V.1981 r. (tzw. ślad bułgarski – pośrednictwo tajnych służb na zlecenie KGB) – (25.XI.). Katastrofa górnicza w Polsce (17 ofiar) – (28.XI.). Uchylenie internowania wobec 327 osób w Polsce (29.XI.). 2 mln bezrobotnych w RFN (2.XII.). Propozycja UW do NATO o wzajemnym wyrzeczeniu się siły (5.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – KENNETH GEDDES WILSON (USA), chemia – AARON KLUG (Wielka Brytania), fizjologia lub medycyna – (1/3) BENGT INGEMAR SAMUELSSON, SUNE BERGSTROM (Szwecja) i sir JOHN ROBERT VANE (Wielka Brytania), literatura – GABRIEL GARCIA MARQUEZ (Kolumbia), pokojowa – ALFA GARCIA ROBLES (Meksyk) i ALVA MYRDAL (Szwecja), ekonomia – GEORGE STIEGLER (USA)) – (10.XII.). Tytuł marszałka dla MOBUTU w Zairze (11.XII.). 100 tys. manifestacja „marszu na rzecz demokracji” w Argentynie (16.XII.). Zuchwały napad w Marbelli w Hiszpanii (łup bandytów to 15 000 000 dolarów) – (25.XII.). 800 zamachów na Korsyce od początku roku (XII.).

	<p><u>Początek negocjacji pokojowych między Izraelem a Libanem (28.XII.). Zawieszenie stanu wojennego w Polsce (31.XII.).</u> Początek rokowań rządu RPA z organizacją SWAPO w Afryce Płd-Zach. Ponad 100 ofiar starć w tzw. złotym trójkącie (pogranicze Tajlandii, Birmy i Laosu) między siłami rządowymi Tajlandii a producentami narkotyków. <u>Rokowania między Afganistanem a Pakistanem pod egidą ONZ. Sondaż wśród Basków: 15% za niepodległością, 6% za metodami walki ETA.</u> BELISARIO BETANCUR CUARTAS prezydentem Kolumbii (do 1986). DE LA ESPRIELLA prezydentem Panamy (do 1984). SILES ZUAZO prezydentem Boliwii (do 1985). Krótkie rządy PILGRIMA na Saint Lucii, COMPTON ponownie premierem (do 1997). MAGANA BORJA tymczasowym prezydentem Salwadoru (do 1984). SUAZO CORDOVA prezydentem Hondurasu (do 1986). MONGE ALVAREZ prezydentem Kostaryki (do 1986). AGATHA BARBARA prezydentem Malty (do 1987). SORSA premierem Finlandii (do 1987). POUL SCHLÜTER premierem Danii (do 1993). RUUD LUBBERS premierem Holandii (do 1994). GIANI ZAIL SINGH prezydentem Indii (do 1987). Rządy regencyjne w Suazi (do 1986). RAMDAT MISIER prezydentem Surinamu (do 1991). SOMARE premierem Papui-Nowej Gwinei (do 1985). <u>Wojskowy zamach stanu w Górnej Wolcie – JEAN BAPTISTE OUEDRAOGO prezydentem (do 1983).</u> PAUL BIYA prezydentem Kamerunu (do dzisiaj). ANEROOD JUGNAUTH premierem Mauritiusu (do 1992). RAMIZ ALIA przewodniczącym Prezydium Zgromadzenia Narodowego Albanii (do 1991). <u>Federacja Senegalu i Gambii tzw. Senegambia (do 1989).</u> Powstanie Komitetu ds. Zniesienia Dyskryminacji Kobiet w ramach Komisji Praw Człowieka. Założenie Europejskiego Biura Mniejszości Językowych w Dublinie. Utworzenie Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Narodów w Banjul w ramach OJA. Powstanie Arabskiej Organizacji Praw Człowieka w Limassol. ROTA ONORIO tymczasowym prezydentem Kiribati (do 1983). Śmierć CARLA ORFFA – niemieckiego kompozytora, ROMY SCHNEIDER – austriackiej aktorki, PETERA WEISSA – pisarza niemieckiego, INGRID BERGMAN – aktorki szwedzkiej, CURDA JÜRGENSA – aktora niemieckiego, HENRY'EGO FONDY – aktora amerykańskiego, ARTURA RUBINSTEINA – amerykańskiego pianisty, JACQUESA TATI – francuskiego aktora i reżysera filmowego, MARIO DEL MONACO – śpiewaka włoskiego, LOUISA ARAGONA – pisarza francuskiego.</p>
<p>1983</p>	<p><u>Nadanie tytułu kardynała dla pierwszego duchownego rezydującego w ZSRR (Łotysz JULIJANS VAIVODS) przez JANA PAWŁA II (5.I.).</u> Incydent duńsko-brytyjski na Morzu Północnym (6.I.). Wydalenie 2 mln nielegalnych imigrantów z Nigerii (17.I.). Bulla papieska „Aperite portas Redemptori” (21.I.). 25 wyroków dożywocia dla członków Czerwonych Brygad we Włoszech, ogłoszenie nowego prawa kanonicznego przez papieża, <u>zatrzymanie hitlerowskiego zbrodniarza wojennego – kata Lyonu (KLAUS BARBIE) w Boliwii (25.I.).</u> Wznowienie radziecko-amerykańskich negocjacji START w Genewie (2.II.). <u>Wydanie BARBIE władzom Francji przez Boliwię</u></p>

i jego osadzenie w więzieniu w forcie Montluc w Lyonie (4-6.II.).
Ofensywa irańska w Iraku (II.). Ograniczenie przez Japonię eksportu 10 produktów do Europy (12.II.). Kryzys rządowy w Izraelu (14.II.). Zamieszki w stanie Asam w Indiach (3500 ofiar) – (20.II.). Ustawa ograniczająca emisję do atmosfery szkodliwych substancji w RFN (23.II.). Zatrzymanie w Antwerpii 4,5 t libańskiego haszyszu o wartości 500 000 000 franków belgijskich (24.II.). Nowości na rynku: płyta kompaktowa, gramofon laserowy (28.II.). Żądanie reparacji wojennych od Iraku przez Iran na kwotę 160 000 000 000 dolarów (II.). Przejściowe aresztowanie lidera Afrykańskiego Ludowego Związku Zimbabwe, NKOMO (II.). Obowiązek wizowy dla obywateli Maroka, Tunezji i Senegal w Belgii, Holandii i Luksemburgu, uzgodnienie przez EWG wstrzymania od I.X. importu skór z młodych fok z Kanady i Norwegii w odpowiedzi na protesty ruchu obrony przyrody (1.III.). Moda na aerobic w Europie (III.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Portugalii, Kostaryki, Nikaragui, Panamy, Salwadoru, Gwatemali, Hondurasu, Belize i Haiti (2-10.III.). Start nowego amerykańskiego wahadłowca „Challenger” z Cap Canaveral na Florydzie (4.III.). ROBERT JAMES HAWKE premierem Australii (do 1991). Układ libijsko-radziecki o przyjaźni i współpracy (III.). VIII Konferencja Państw Niezaangażowanych w New Delhi (przedstawiciele 101 państw, wezwanie do mocarstw i krajów uprzemysłowionych o włączenie się w proces zachowania pokoju światowego i stworzenia sprawiedliwego ładu gospodarczego, INDIRA GANDHI na czele konferencji) – (5-12.III.). Fuzja koncernu Thompson i filii grupy AEG Telefunken we Francji – kontrola 20% rynku europejskiego (17.III.). Śmierć ostatniego króla Włoch, HUBERTA II (18.III.). Otwarcie Roku Jubileuszowego 1950-lecia Odkupienia przez JANA PAWŁA II (25.III.). Trzęsienie ziemi w Kolumbii – zniszczenie miasta Popayan (31.III.). Furora amerykańskiego serialu TV „Dynastia” w Europie (III.). „Napad stulecia” w Londynie – kradzież 6 000 000 funtów (3.IV.). Wydalenie 47 obywateli ZSRR z Francji (40 dyplomatów, 2 dziennikarzy i 5 urzędników handlowych) pod zarzutem szpiegostwa (5.IV.). Zamordowanie szefa komitetu wykonawczego OWP, ISSAMA SARTAOUI w Albufeira w Portugalii (10.IV.). HAROLD WASHINGTON pierwszym czarnym burmistrzem w Chicago (12.IV.). Cyklon na Polinezji Fr. – 25 tys. osób bez dachu nad głową (13.IV.). Akceptacja programu MX (budowy nowej generacji międzykontynentalnych pocisków rakietowych) w USA, zamach bombowy w ambasadzie USA w Bejrucie (63 ofiary) – (18.IV.). Afera sfalszowanych dzienników HITLERA w magazynie „Stern” w RFN (25.IV.-14.V.). Wygrana socjalistów w wyborach parlamentarnych w Portugalii (25.IV.). Pierwszy przypadek zapłodnienia in vitro – Australia (2.V.). Założenie fundacji przez słynnego węgierskiego wynalazcę ERNŐ RUBIKA (3.V.). Likwidacja partii komunistycznej w Iranie i wydalenie 19 dyplomatów ZSRR oraz aresztowanie 1,5 tys. komunistów (4.V.). Podpisanie traktatu pokojowego między Izraelem a Libanem – krytyka układu przez Syrię, ZSRR i OWP (12.V.). Napięcie społeczne w Polsce po pobiciu

i zamordowaniu 19-letniego studenta GRZEGORZA PRZEMYKA, kontrolowany spływ lawy z Etny na Sycylii – pierwszy tego rodzaju eksperyment na świecie (14.V.). Wkroczenie armii tureckiej do Iraku za zgodą władz irackich w celu tłumienia buntu ludności kurdyjskiej (26.V.). Walki między ugrupowaniami palestyńskimi w Libanie (V-XI). Były prezydent Senegalu, SENGHOR pierwszym Murzynem wybranym na członka Akademii Francuskiej (2.VI.). Zwycięstwo Partii Konserwatywnej w wyborach parlamentarnych w Wielkiej Brytanii (9.VI.). Opuszczenie Układu Słonecznego (minięcie orbity Neptuna) przez amerykańską sondę „Pioneer X” (13.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Polski (16-23.VI.). „Próbna wojna” w Hawanie (zagrożenie amerykańskim desantem), 500 tys. ludzi w Lasku Vincennes w Paryżu (poparcie dla idei pokoju) – (20.VI.). Wydalenie ARAFATA z Syrii za krytykę postępowania sił syryjskich w Libanie (24.VI.). 23 przypadki nowej śmiertelnej choroby AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome – zespół nabytego niedoboru odporności) w RFN (27.VI.). Kredyt bankowy RFN w wysokości 1 000 000 000 marek dla NRD (29.VI.). Zamach na attaché Turcji w Brukseli dokonany przez organizacje ormiańskie (15.VI.). Spotkanie przedstawicieli Meksyku, Panamy, Kolumbii i Wenezueli w Cancun tzw. grupa Contadora i przyjęcie deklaracji o pokoju w Ameryce Środkowej (17.VII.). Ograniczenia dla ruchu samochodów bez katalizatorów od 1.I.1986 r. w RFN (20.VII.). Zakończenie działalności Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego w Polsce (21.VII.). Zniesienie stanu wojennego, amnestia oraz specjalne uprawnienia dla rządu w Polsce (22.VII.). Początek nowej ofensywy irańskiej przeciwko Irakowi (24.VII.). Zamieszki rasowe na Sri Lance (2 tys. ofiar wśród ludności tamilskiej) – (24-30.VII.). Starcia graniczne między Nikaraguą a Hondurasem (VII.). Pomoc militarna USA dla krajów Ameryki Środkowej zagrożonych polityką socjalistycznego rządu Nikaragui: Gwatemala – sprzęt wojskowy o wartości 6 000 000 dolarów, Salwador – pomoc wojskowa i szkolenie o wartości 82 000 000 dolarów (6-osobowe grupy wojskowe 35 doradców wojskowych), Honduras – pomoc wojskowa i szkolenie o wartości 31 000 000 dolarów (6-osobowe grupy wojskowe 62 doradców wojskowych), Kostaryka – pomoc wojskowa i szkolenie o wartości 2 500 000 dolarów, Panama – pomoc wojskowa i szkolenie na sumę 5 400 000 dolarów oraz punkt wspierania sił powietrznych + Kwatera Główna wojsk USA obszaru południowego. Uruchomienie pierwszej taśmy montażowej w pełni obsługiwanej przez roboty: Toyota Motor (Japonia) – (2.VIII.). Pucz wojskowy w Górnej Wolcie, rządu Narodowej Rady Rewolucyjnej, kpt THOMAS SANKARA prezydentem (do 1987), zaprzysiężenie pierwszego socjalistycznego rządu we Włoszech (4.VIII.). Zamach terrorystyczny w Awinionie (7 ofiar), 21 przypadków AIDS w Belgii (5.VIII.). Pożar tankowca „Castillo de Bellver” k/Kapsztadu (spłonięcie 1,8 mln baryłek ropy naftowej) – (6.VIII.). Pomoc wojskowa Francji dla oddziałów rządowych w Czadzie (spadochroniarze i samoloty), zacięte walki w Czadzie pod Faya Largeau (10.VIII.). Akcja cywilnego nieposłuszeństwa przeciw

reżimowi ZIA UL-HAQA w Pakistanie (14.VIII.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Francji (14-15.VIII.). Otwarcie największego terminala kontenerowego Europy w Bremie (19.VIII.). Film „Carmen” hiszpańskiego reżysera CARLOSA SAURY (VIII.). Wykrycie afery szpiegowskiej w Belgii (20.VIII.). Zamordowanie przywódcy opozycji filipińskiej, BENIGNO AQUINO w chwilę po przylocie na lotnisko w Manili (21.VIII.). Podpisanie umowy między USA i ZSRR o dostawie amerykańskiego zboża do ZSRR w ciągu 5 lat (25.VIII.). Konferencja 138 państw w sprawie Palestyny w Genewie (wezwanie do państw świata o powstrzymanie się od udzielania wszelkiej pomocy Izraelowi oraz do uznania OWP) – (28.VIII.). Zestrzelenie przez radziecki myśliwiec nad płd. Sachalinem południowokoreańskiego samolotu pasażerskiego Boeing 747 pod zarzutem akcji szpiegowskiej – 269 ofiar (1.IX.). Zamieszki antyprezydenckie w Chile (4 ofiary) – (8.IX.). Podpisanie dokumentu końcowego KBWE na konferencji w Madrycie (9.IX.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Austrii (10-13.IX.). Zabójstwo sekretarza generalnego Górnej Korsyki, MASSIMIEGO przez nacjonalistów (13.IX.). Dymisja BEGINA w Izraelu (15.IX.). ICCHAK SZAMIR premierem Izraela (do 1984). Pomoc francuska dla Iraku (5 myśliwców wyposażonych w rakiety Exocet), potępienie sztucznej antykoncepcji przez papieża (17.IX.). Niepodległość wysp Saint Christopher (Kitts) i Nevis, sir KENNEDY ALPHONSE SIMMONDS premierem (do 1995) – (19.IX.). Śmierć byłego króla Belgii, LEOPOLDA III, zwycięstwo australijskiego jachtu „Australia II” w prestiżowych regatach o Puchar Ameryki (26.IX.). Wycofanie się wojsk izraelskich po rzekę Awali w Libanie – dokonanie podziału kraju (okupacja płd. Libanu przez Izrael) – (IX.). Uzyskanie przez Meksyk rozłożenia na raty długu państwowego (29.IX.). Ataki lotnicze Iraku przeciw irańskim instalacjom naftowym na wyspie Charg w Zatoce Perskiej, naloty irańskie przeciw tankowcom arabskim i groźba zablokowania Cieśniny Ormuz (IX-XII.). 30 tys. manifestacja przeciw polityce rządu we Francji (3.X.). Operacja międzynarodowych sił interwencyjnych w Libanie (6.X.). Zamach w Birmie: śmierć 20 osób, w tym 4 ministrów z Korei Płd. (nieudana próba zabicia prezydenta Korei Płd., CZON DU HWANA) – (9.X.). Wojskowy zamach stanu na Grenadzie, przejęcie władzy przez Ludową Armie Rewolucyjną – BERNARD COARD premierem, aresztowanie byłego premiera BISHOPA (13.X.). Przygotowywanie planu ewakuacji z Grenady dla obywateli amerykańskich przez Narodowy Komitet Bezpieczeństwa USA (zagrożenie wynikające z radykalizmu lewicowej władzy) – (14.X.). Uwolnienie byłego premiera Grenady – BISHOPA przez demonstrantów i jego marsz na Fort Rupert (próba uwolnienia innych aresztowanych, kontrakcja wojska (50 ofiar), schwywanie i rozstrzelanie BISHOPA, ogłoszenie całodobowej godziny policyjnej, aresztowania wśród polityków i dziennikarzy, odcięcie połączeń telefonicznych i teleksowych (19-20.X.). Plan amerykańskiego ataku na Grenadę i ewakuacji obywateli USA (20.X.). „Wojna” między koncernami naftowymi Mobil i Seca w

Belgii (21.X.). Manifestacje 2 mln ludzi w Europie Zach. przeciw zbrojeniom nuklearnym (22.X.). 2 silne eksplozje w Bejrucie (śmierć 211 żołnierzy USA i 58 żołnierzy francuskich) – (23.X.). Inwazja wojsk amerykańskich na Grenadę – ofensywa na Saint George's i opanowanie całej wyspy, odkrycie dużych ilości dostaw broni z ZSRR i Kuby oraz zespołu doradców wojskowych z państw bloku komunistycznego, straty wśród żołnierzy: USA – 29, Grenada – 110, Kuba – 71 (25-27.X.). Tymczasowa władza na Grenadzie w ręku PAULA SCOONA, generalnego gubernatora wyspy (X-XI).

Trzęsienie ziemi w Turcji (1330 ofiar) – (29.X.). RAUL RICARDO ALFONSIN FOULKES prezydentem Argentyny (do 1989). Starcia między Druzami a chrześcijanami libańskimi w górach Szuf (X-XI).

Referendum w RPA (większość społeczeństwa za reformą konstytucyjną, zakładającą zwiększenie praw politycznych dla Azjatów i ludności pochodzenia mieszanego), wyroki od 15 do 18 lat więzienia dla 6 byłych aktywistów rewolucji kulturalnej w ChRL (18 lat więzienia dla CI PEN-JU i CZY CUN) – (2.XI.). Atak na siły OWP przeprowadzone przez palestyńskich dysydentów przy pomocy wojsk libijskich i syryjskich w płn. Libanie (3.XI.). Trzęsienie ziemi w Belgii (8.XI.). Niepodległość Cypru Północnego uznana tylko przez Turcję, DENKTAŞ prezydentem (do 2005) – (15.XI.). Aresztowanie JOHNA DEMIANIUKA, byłego kapo z obozu koncentracyjnego Treblinka w Cleveland w USA (19.XI.). Zgoda RFN na stacjonowanie nowych amerykańskich rakiet średniego zasięgu (22.XI.). Przerwanie negocjacji na temat redukcji broni średniego zasięgu przez ZSRR (23.XI.). Wymiana 6 żołnierzy izraelskich za 4424 Palestyńczyków dzięki mediacji Egiptu, Algierii, Francji i Międzynarodowego Czerwonego Krzyża (24.XI.). Napad bandytów na lotnisku Heathrow w Londynie (kradzież 6800 złotych sztabek o wartości 25 000 000 funtów) – (26.XI.). Marsz przeciw rasizmowi we Francji od Marsylii do Paryża zwieńczony 60 tys. manifestacją (3.XII.). Katastrofa lotnicza w Madrycie – kolizja dwóch samolotów (93 ofiary) – (7.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – (1/2) SUBRAMANYAN CHANDRASEKHAR i WILLIAM ALFRED FOWLER (USA), chemia – HENRY TAUBE (USA), fizjologia lub medycyna – BARBARA MCCLINTOCK (USA), ekonomia – GERARD DEBREU (USA), literatura – WILLIAM GOLDING (Wielka Brytania), pokojowa – WAŁĘSA (Polska)) – (10.XII.). Seria zamachów bombowych w Kuwejcie (szyicka organizacja Dżihad) – (12.XII.). Zamach na francuskie koszary w Bejrucie (15 ofiar) – (21.XII.). Trzęsienie ziemi w Gwinei (400 zabitych) – (22.XII.).

Koniec koszmaru włoskich jubilerów, ANNY i GIORGIA BULGARICH przetrzymywanych przez porywaczy (zapłacenie okupu w wysokości 15 000 000 franków francuskich) – (24.XII.). Ewakuacja Palestyńczyków z płn. Libanu do Tunezji (XII.). Wojskowy zamach stanu w Nigerii, gen. MOHAMMAD BUHARI prezydentem (do 1985) – (XII.). Odwiedziny JANA PAWŁA II w rzymskim więzieniu Rebibbia i spotkanie z ALI AGCĄ (27.XII.). Rządy Rady Konsultacyjnej w Grenadzie (do 1985). CLARENCE AUGUSTUS SEIGNORET prezydentem Dominiki (do 1993).

	<p><u>Wojskowy zamach stanu w Gwatemali, gen. OSCAR HUMBERTO MEJIA VICTORES prezydentem (do 1986). FRED SINOVATZ kanclerzem Austrii (do 1986). PIERRE AUBERT prezydentem Szwajcarii. CHAIM HERZOG prezydentem Izraela (do 1993). Wyroki wielu lat lagru i zsyłki dla radzieckich dysydentów (WADIM JANKOW, WALERY SIEDIEROW, IRINA RATUSZYŃSKA). Zwolnienie HAVLA z więzienia w Czechosłowacji z uwagi na zły stan zdrowia. Wydatki 836 000 000 dolarów na walkę z narkomanią w USA. Akcesja Saint Christopher (Kitts) i Nevis do ONZ i OPA. Spadek liczby narkomanów w Singapurze o połowę. Umowa o współpracy między Nikaraguą a RWPG. Wprowadzenie islamskiego kodeksu karnego w Iranie – prawo szariatu (ucięcie reki lub palców złodziejom, chłosta za ok. 50 różnych przestępstw (np. fałszerstwo, picie alkoholu, niewłaściwy strój), ukamienowanie kobiet za zdradę małżeńską). LI XIANNIAN przewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1988). TABAI prezydentem Kiribati (do 1991). Śmierć LOUISA DE FUNESA – aktora francuskiego, TENNESSEE WILLIAMS – pisarza amerykańskiego (Noc iguany, Kotka na gorącym, blaszanym dachu), ARTHURA KOESTLERA – angielskiego pisarza (Ciemność w południe), GLORII SWANSON – aktorki amerykańskiej, ANNY SEGHERS – niemieckiej pisarki (Powstanie rybaków w St. Barbara, Siódmy krzyż), LUISA BUÑUELA – hiszpańskiego reżysera (Złoty wiek, Pies andaluzyjski), WERNERA EGKA – kompozytora niemieckiego, TINO ROSSIEGO – piosenkarza francuskiego, DAVIDA NIVENA – angielskiego aktora, RAYMONDA ARONA – francuskiego filozofa i socjologa, JOANA MIRÓ – hiszpańskiego malarza.</u></p>
<p>1984</p>	<p><u>Ogłoszenie niepodległości Brunei, pierwsza stacja radiowa nadająca program przez 24 godz. na dobę – „France Musique” (1.I.). Nalot lotnictwa izraelskiego na libańskie miasto Baalbek (100 ofiar) – (4.I.). Zamieszki w tunezyjskich miastach: Tunisie i Safakisie, ogłoszenie stanu wyjątkowego (BURGIBA) – (6.I.). Bunt hodowców wieprzowiny w Breście we Francji, rozruchy w Maroku (19 ofiar) – (20.I.). Pierwsza kobieta przewodniczącą sądu przysięgłych w Belgii (NICOLE LUMEN), utrzymanie restrykcji amerykańskich wobec Polski z pewnymi ulgami (23.I.). Ogłoszenie wycofania amerykańskiej piechoty morskiej z rejonu Bejrutu przez REAGANA (7.II.). Igrzyska XIV Olimpiady Zimowej w Sarajewie (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.NRD (9 złotych, 9 srebrnych, 6 brązowych, łącznie 24 medale), 2.ZSRR (6 złotych, 10 srebrnych, 9 brązowych, łącznie 25 medali), 3.USA (4 złote, 4 srebrne, łącznie 8 medali)) – (7-19.II.). Śmierć ANDROPOWA (9.II.). KONSTANTIN CZERNIENKO sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (do 1985). Powrót amerykańskiego wahadłowca „Challenger” na Ziemię po 128-krotnym jej okrążeniu (po raz pierwszy astronauta przebywali w stanie nieważkości w otwartej przestrzeni kosmicznej bez liny łączącej ich z promem macierzystym) – (11.II.). Blokada szos alpejskich przez kierowców ciężarówek we Francji (protest przeciw długiej odprawie celnej), porozumienie między Angolą a</u></p>

RPA w Lusace o nieangażowaniu oddziałów RPA na płd. Angoli (16.II.). Podpisanie między Watykanem a Włochami nowego porozumienia modyfikującego Konkordat Laterański z 1929 r. (18.II.). Ofensywa irańska w Iraku, wysłanie floty przez Wielką Brytanię i USA w rejon Zatoki Perskiej (II.). Veto ZSRR wobec propozycji wysłania oddziałów ONZ do Bejrutu (29.II.). Kryzys rządowy w Kanadzie (II.). Krwawe zamieszki w Nigerii na tle etnicznym, brak uznania dla traktatu z Izraelem przez Radę Ministrów Libanu (5.III.). Incydent w Zatoce Gaskońskiej między Francją a Hiszpanią (7.III.). Strajk górników w Wielkiej Brytanii (III.). Fiasko podczas szczytu państw EWG w Brukseli (rozbieżności w sprawie wkładu Wielkiej Brytanii do budżetu) – (20.III.). Protesty ludności Rzymu przeciw polityce gospodarczej rządu (700 tys. manifestacja w mieście) – (24.III.). Powstanie Centralnego Związku Organizacji Indian Obszaru Amazonii w Limie (26.III.). Plan restrukturyzacji gospodarczej we Francji (29.III.). Ogłoszenie końca misji sił międzynarodowych w Libanie (AMIN DZEMAJEL) – (31.III.). Wejście w życie nowego systemu zasiłków dla bezrobotnych we Francji (1.IV.). Śmierć TOURE w Gwinei, przejście na krótko władzy przez Wojskowy Komitet Odnowy Narodowej, prezydentem płk LANSANA CONTÉ (do 2008) – (3.IV.). Reorganizacja kurii rzymskiej, specjalne pełnomocnictwa dla kard. AGOSTINO CASAROLIEGO (9.IV.). Narodziny pierwszego dziecka w wyniku implantacji głęboko zamrożonego embrionu – Australia (10.IV.). Stabilizacja frontu na wojnie iracko-irańskiej – wojna pozycyjna (IV.). Międzynarodowy Jubileusz Młodych w Rzymie w ramach Roku Odkupienia (11-15.IV.). Eksperymenty naukowe: przygotowania do zapalenia w kosmosie sztucznej komety (IV.). Demonstracje 1,3 mln osób w Brazylii (domaganie się bezpośredniego wyboru głowy państwa) – (16.IV.). Strzelanina przed ambasadą Libii w Londynie (1 ofiara), ranni manifestanci wskutek ostrzału z budynku ambasady, początek oblężenia placówki przez brytyjską policję (17.IV.). Front afgański: wielka ofensywa afgańsko-radziecka przeciw oddziałom mudżahedinów na płn-zach. od Kabulu (20.IV.). Zerwanie przez Wielką Brytanię stosunków dyplomatycznych z Libią (22.IV.). Manifestacje we Francji (1 mln) w obronie szkół publicznych, skarga Nikaragui do Międzynarodowego Trybunału w Hadze w proteście przeciw polityce USA (uczestniczenie w zaminowywaniu jej portów) – (25.IV.). Wykrycie organizacji izraelskich ekstremistów przez tamtejszą policję (27.IV.). Utworzenie w Libanie rządu jedności narodowej (RASZID KARAMI) – (30.IV.). Odkrycie przez policję brytyjską arsenału broni w opuszczonej ambasadzie Libii w Londynie (2.V.). Napięcie w Kraju Basków w Hiszpanii (zamachy ETA i hiszpańskiej Wyzwoleńczej Grupy Antyterrorystycznej GAL) – (IV-V.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II na Alaskę, do Korei Płd., Papui-Nowej Gwinei, Wysp Salomona i Tajlandii (2-12.V.). Krótka władza ILLUECI w Panamie, NICOLAS ARDITO BARLETTA nowym prezydentem (do 1985). Sprawa wokół postępowania prof. JULIUSA HACKETHALA w RFN (dokonanie eutanazji na życzenie pacjentki) – (V.). Decyzja ZSRR i krajów bloku socjalistycznego o

nie braniu udziału w olimpiadzie w Los Angeles (8.V.). Nalot irański na 3 tankowce kuwejskie i saudyjskie w Zatoce Perskiej – pierwszy przypadek ataku na sojuszników Iraku (16.V.). Wydalenie agentów radzieckich z Belgii, powrót do Argentyny „ISABELITY” PERÓN (20.V.). RICHARD VON WEIZSÄCKER prezydentem RFN (do 1994). Śmierć ukraińskiego dysydenta, OŁEKSY TICHUJA w łagrze w Permie (25.V.). Zaatakowanie sikhijskiej Złotej Świątyni w Amritsarze przez wojska indyjskie wskutek walki z ekstremistami (650 ofiar, w tym przywódca Sikhów – BHINDRANWALE) – (1.VI.). 40-rocznica lądowania aliantów w Normandii: spotkanie REAGAN-MITERRAND-ELŻBIETA II-TRUDEAU (6.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Szwajcarii (12-17.VI.). VII Mistrzostwa Europy w piłce nożnej we Francji (uczestnicy: Belgia, Dania, Francja, RFN, Portugalia, Hiszpania, Jugosławia, Rumunia; 1.Francja, 2.Hiszpania, 3.Portugalia, Dania) – (12-27.VI.). Dymisja ministra gospodarki RFN, OTTO hr. LAMBSDORFFA w związku z jego powiązaniem z nielegalnymi subwencjami dla partii politycznych (26.VI.). Ustawa o wolnych rozgłośniach i telewizji kablowej we Francji (30.VI.). JOHN NAPIER TURNER premierem Kanady (VI-IX.). Zamknięcie granic sikhijskiego stanu Pendżab przez Indie (VI.). Skonstruowanie we francuskich zakładach Dassault-Breguet prototypu Mirage 2000 (VII.). Gradobicie w Monachium i okolicach (300 ciężko rannych) – (12.VII.). Strajk dokerów w Londynie (VII.). LAURENT FABIUS premierem Francji (do 1986). Wybory parlamentarne w Izraelu, minimalne zwycięstwo Partii Pracy (23.VII.). PERES premierem Izraela (do 1986). Igrzyska XXIII Olimpiady w Los Angeles (zwycięzca maratonu: CARLOS LOPEZ (Portugalia), klasyfikacja medalowa: 1.USA (83 złotych, 61 srebrnych, 30 brązowych, łącznie 174 medale), 2.Rumunia (20 złotych, 16 srebrnych, 17 brązowych, łącznie 53 medale), 3.RFN (17 złotych, 19 srebrnych, 23 brązowe, łącznie 59 medali) – (28.VII.-12.VIII.), bojkot Igrzysk Olimpijskich przez ZSRR, Polskę, NRD, Czechosłowację, Węgry, Bułgarię, Albanie, Afganistan, Angole, Kampuczę, Kube, Etiopie, Laos, Libię, Malawi, Mongolie, KRL-D i Wietnam wskutek „braku bezpieczeństwa” dla sportowców. Porwanie francuskiego samolotu pasażerskiego do Teheranu przez terrorystów (31.VII.-2.VIII.). Sensacyjny wyrok francuskiego sądu – wyrażenie zgody na zapłodnienie „post mortem” (CAROLINE PARPALAIX) – (1.VIII.). Zmiana nazwy państwa Górna Wolta na Burkina Faso (kraj ludzi godnych (uczciwych)) – (2.VIII.). Rozmowy między ChRL a Wielką Brytanią w sprawie przyszłości Hongkongu (VIII-XII.). Porwanie i uwolnienie przez mudżahedinów irańskiego samolotu pasażerskiego w Rzymie (8.VIII.). Aprobata dodatkowej pomocy finansowej dla Salwadoru w wysokości 70 000 000 dolarów przez Kongres USA (10.VIII.). Poślanie 2 wykrywaczy min przez Francję w rejon Morza Czerwonego (12.VIII.). Podpisanie umowy o współpracy między Marokiem a Libią (13.VIII.). Zakup broni i nowoczesnego sprzętu wojskowego w ZSRR przez Kuwejt (15.VIII.). Zesłanie żony SACHAROWA, JELENY BONNER do Gorki, miejsca odosobnienia męża (17.VIII.). 900 tys. manifestacja antyrządowa

na Filipinach (21.VIII.). Wybory parlamentarne w RPA – po raz pierwszy możliwość głosowania przez ludność kolorową, zwycięstwo Partii Pracy (pastor ALLAN HENRICKSE) – (22.VIII.). Kolizja na Morzu Północnym – zderzenie się francuskiego statku towarowego „Mont-Louis” z promem brytyjskim „Olau Britannia” i zatonięcie „Mont-Louis” wraz z 450 t gazu radioaktywnego (25.VIII.). Zamach bombowy na dworcu w Montrealu (3 ofiary), zamieszki w skupiskach murzyńskich w miastach RPA (26 zabitych) – (3.IX.). Zwycięstwo konserwatystów w wyborach parlamentarnych w Kanadzie, BRIAN MULRONEY premierem (do 1993) – (4.IX.). Nieudana próba przepłynięcia Atlantyku przez 8 Kanadyjek – uratowanie ich przez belgijski statek „Doloris” (5.IX.). Odwołanie wizyt w RFN przez HONECKERA i ŻIWKOWA (9, 14.IX.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Kanady (9-20.IX.). Nalot iracki i zbombardowanie liberyjskiego tankowca w Zatoce Perskiej (12.IX.). Wycofanie się wojsk francuskich i libijskich z Czadu (17.IX.). Pobyt francuskiego dziennikarza Antenne 2, JACQUESA ABOUCHARA w niewoli radzieckiej w Afganistanie (17.IX.-25.X.). Przebycie Atlantyku balonem przez Amerykanina JOE KITTERINGERA, manifestacja 1500 Francuzów przed ambasadą Afganistanu w Paryżu (18.IX.). Ludność Szwajcarii za kontynuacją rozbudowy energetyki jądrowej – referendum (23.IX.). Zakończenie budowy I etapu BAM (Bajkalsko-Amurskiej Magistrali Kolejowej) w ZSRR, połączenie Komsomolska nad Amurem z Leną (długość 3102 km) – (1.X.). Wydobywanie ostatniej beczki radioaktywnego ładunku z zatopionego francuskiego statku „Mount-Louis” na Morzu Północnym na wysokości Brugge (4.X.). Wizyta prezydenta Czadu, HABRÉ we Francji (6.X.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Hiszpanii, Dominikany i Puerto Rico (10-13.X.). Układ między Chile a Argentyną, kończący wszelkie spory graniczne (mediacja Watykanu) – (18.X.). Porwanie i zamordowanie księdza JERZEGO POPIELUSZKO w Polsce przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa (19.X.), fala oburzenia w kraju (X-XI.). Skazanie ABOUCHARA na 18 lat więzienia w Afganistanie, zerwanie stosunków między komunistami francuskimi a afgańskimi (20.X.). Śledztwo na Filipinach w sprawie zabójstwa AQUINO – oskarżenie szefa sztabu armii (24.X.). Zwolnienie ABOUCHARA pod naciskiem dyplomatycznym Francji, dymisja przewodniczącego Bundestagu, RAINERA BARZELA w wyniku uczestnictwa w sprawie subwencji dla partii politycznych w RFN tzw. afery Flicka, 6 mln ludzi zagrożonych głodem w Etiopii (25.X.). Zamach na INDIRE GANDHI w New Delhi (2 Sikhów z ochrony osobistej) – (31.X.). RAJIV GANDHI premierem Indii (do 1989). Strajk generalny w RPA – ruch antyapartheidowy (132 ofiary) – (XI-XII.). Przywrócenie stanu wyjątkowego w Chile (PINOCHET) – (6.XI.). Opuszczenie OJA przez Maroko na znak protestu przeciw przyjęciu Sahary Zach. (12.XI.). Bezrobocie we Francji – 2,5 mln. (XI.). Spotkanie KADAFI-MITTERRAND na Krecie (sprawa wycofania oddziałów libijskich z Czadu) – (15.XI.). Zamach na jednego z przywódców baskijskich – strajk generalny w Kraju Basków, manifestacja poparcia dla ETA w Hiszpanii (22.XI.). Powstanie Ogólnopolskiego Porozumienia

Związków Zawodowych (ALFRED MIODOWICZ) – (24.XI). Prywatyzacja British Telecom w Wielkiej Brytanii (28.XI). Pogromy antysyberyjskie w Indiach (4 tys. ofiar) – (XI). Skażenie chemiczne w Indiach (Bhopal, stan Madhya Pradesh), wyciek gazu toksycznego (izocyjanek metylu) w jednej z dzielnic miasta (tysiące zabitych i rannych) – (3.XII). Nagrody Nobla (fizyka – CARLO RUBBIA (Włochy) i SIMON VAN DER MEER (Holandia), chemia – BRUCE ROBERT MERRIFIELD (USA), literatura – JAROSLAV SEIFERT (Czechosłowacja), fizjologia lub medycyna – (1/3) NIELS KAJ JERNE (Wielka Brytania), CÉSAR MILSTEIN (Argentyna) i GEORGES JEAN FRANZ KÖHLER (RFN), pokojowa – DESMOND TUTU (RPA), ekonomia – RICHARD STONE (Wielka Brytania)) – (10.XII). 97% poparcia ludności Pakistanu dla polityki islamizacji państwa – referendum, deklaracja chińsko-brytyjska w sprawie Hongkongu (powrót Hongkongu do ChRL 1.VII.1997 r., zachowanie przez Hongkong dotychczasowego systemu gospodarczego jako specjalny region administracyjny przez 50 lat przy zachowaniu całkowitej autonomii politycznej, wyłączenie spraw zagranicznych i obrony) – (19.XII). Zamach bombowy w pociągu Mediolan-Neapol (15 ofiar) – (23.XII). Oskarżenie Syrii o udział w zabójstwie członka komitetu wykonawczego OWP, FADHA KAWASMEHA przez ARAFATA (29.XII.). Wystąpienie USA z UNESCO (31.XII.). Wojskowy zamach stanu w Mauretanii, ppłk MAAOUYA OULD SIDI AHMAD TAYA prezydentem (do 2005) – (XII). Wyrok 10 lat łagru i 5 lat zsyłki dla dysydenta WALEREGO MARCZENKO w ZSRR. „Instrukcja o niektórych aspektach teologii wyzwolenia” Kongregacji Nauki Wiary (krytyka założeń przez Kościół katolicki). JAMES MITCHELL premierem Saint Vincent i Grenadyn (do 2000). JAIME LUSINCHI prezydentem Wenezueli (do 1988). LEON FEBRES CORDERO prezydentem Ekwadoru (do 1988). MANUEL ESQUIVEL premierem Belize (do 1989). JOSÉ NAPOLEON DUARTE prezydentem Salwadoru (do 1989). Przyjęcie Brunei do ONZ. PIETER WILLEM BOTHA prezydentem RPA (do 1989). LEON SCHLUMPF prezydentem Szwajcarii. DŻAMBYN BATMÖNCH przewodniczącym Prezydium Wielkiego Churału w Mongolii (do 1990). DAVID RUSSELL LANGE premierem Nowej Zelandii (do 1989). KENILOREA premierem Wysp Salomona (do 1986). Regencja HANSA ADAMA w Liechtensteinie (do 1989). Postępujący spadek cen ropy naftowej na rynkach światowych – zakończenie kryzysu gospodarczego (od 1973). Akcesja Brunei do ASEAN. Lord CARRINGTON sekretarzem generalnym NATO (do 1988). Przyznanie praw wyborczych kobietom w Księstwie Liechtenstein. FREDERICK KARLOMUANA TIMAKATA tymczasowym prezydentem Vanuatu, KALKOA prezydentem (do 1989). BAGINDA AL-MUTAWAKKIL AL-ALLAH SULTAN ISKANDAR AL-HAJ królem Malezji (do 1989). Śmierć JOHNY WEISSMULLERA – sportowca i aktora amerykańskiego (Tarzan), MARTINA NIEMÖLLERA – niemieckiego teologa protestanckiego, JULIO CORTÁZARA – pisarza argentyńskiego (Gra w klasy), KARLA RAHNERA – niemieckiego teologa katolickiego, MICHAŁA

	<p><i>SZOŁOCHOWA – pisarza rosyjskiego (Cichy Don), MICHELA FOUCAULTA – francuskiego filozofa, RICHARDA BURTONA – angielskiego aktora, HENRI MICHAUX – poety i malarza belgijskiego, TRUMANA CAPOTE – pisarza amerykańskiego, FRANÇOISA TRUFFAUTA – francuskiego reżysera filmowego, VICENTE ALEIXANDRE Y MERLO – poety hiszpańskiego.</i></p>
<p>1985</p>	<p><i>Odnowienie Statuy Wolności w Nowym Jorku (I.). <u>Wprowadzenie stanu wyjątkowego na Nowej Kaledonii wobec rozruchów i buntów na wyspach przez władze francuskie (13.I.). Ogłoszenie po raz pierwszy alarmu III stopnia z powodu smogu w Zagłębiu Ruhry w RFN (18.I.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Wenezueli, Ekwadoru, Peru oraz Trynidadu i Tobago (26.I.-6.II.). Początek procesu na Filipinach w związku z zabójstwem AQUINO w 1983 r. (1.II.). Wyroki w procesie zabójców księdza POPIELUSZKO w Polsce (25 lat dla głównego oskarżonego) – (7.II.). Odkrycie nowego szlaku Inków w Andach o długości 4 tys. km (8.II.). Fala aresztowań wśród działaczy „Solidarności” w Polsce, reaktywacja Opery w Dreźnie w 40-rocznicę nalotu dywanowego (13.II.). Rekord przelotu z Londynu do Sydney (Concorde przelatuje w ciągu 17 h, 3 min. i 45 s) – (14.II.). Stopniowe wycofywanie się wojsk izraelskich z płd. Libanu; pozostawienie „pasa bezpieczeństwa” o szerokości 8-12 km dla ochrony Izraela (do 2000) – (17.II.). Katastrofa lotnicza w Hiszpanii (148 ofiar) – (19.II.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-PERES (20.II.) i JAN PAWEŁ II-GROMYKO (27.II.) w Watykanie. JULIO MARIA SANGUINETTI CAIROLO prezydentem Urugwaju (do 1990). Trzęsienie ziemi w Santiago de Chile (125 ofiar) – (3.III.). <u>Zakończenie strajku górników w Wielkiej Brytanii (trwał od 1984 r.), zwycięstwo strony rządowej (5.III.). Początek procesu Francji przeciw amerykańskiemu koncernowi Standard Oil – Indiana w sprawie katastrofy tankowca „Amoco Cadiz” u wybrzeży Bretanii w 1978 r., wielki pożar na Wyspach Galapagos – groźba wyginięcia populacji żółwi (6.III.). Śmierć CZERNIENKI (10.III.). MICHAŁ GORBACZOW sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego (do 1990). Wznowienie rozmów rozbrojeniowych między USA a ZSRR w Genewie (12.III.). Rezygnacja TANCREDO NEVESA z urzędu prezydenta w Brazylii w wyniku choroby, JOÃO SARNEY DE ARAUJO COSTA nowym prezydentem (do 1990) – (15.III.). Zainstalowanie szesnastu pocisków „Cruise” w Belgii – masowe protesty (17.III.). Pierwszy przypadek AIDS we Włoszech (20.III.). Manifestacje przeciw apartheidowi w RPA (44 ofiary) – (III.). <u>Incydent w Schwerinie w NRD – zastrzelenie amerykańskiego oficera przez radzieckiego żołnierza (24.III.). Nowokaledoński plan niepodległości w unii z Francją (EDGAR PISANI) – (28.III.). CHRISTOS SARCETAKIS prezydentem Grecji (do 1990). <u>Fiasko osiągnięcia przez którąś ze stron przewagi w wojnie Iraku z Iranem: walki na bagnach Howeiza (25 tys. ofiar po stronie Iranu) – (29.III.). Program „Informatyka dla wszystkich” we francuskich szkołach (zainstalowanie komputera w każdej szkole) – (1.IV.). Przeniesienie 1000 więźniów szyickich z Libanu do obozów w</u></u></u></u></i></p>

Izraelu (2.IV.). Wojskowy zamach stanu w Sudanie – odsunięcie od władzy gen. NUMAJRIEGO podczas jego pobytu w Egipcie, rządy w rękę Tymczasowej Rady Wojskowej gen. ABDERRAHAMA SEWARA EL-DAHABA (do 1986), wprowadzenie stanu wyjątkowego (6-7.IV.). Śmierć HOXHË w Albanii (11.IV.). ALIA I sekretarzem Komitetu Centralnego Albańskiej Partii Pracy (do 1991). 10 000 000 funtów za obraz ANDREA MANTEGNI „Hold Trzech Króli” na aukcji w Londynie (18.IV.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-HONECKER w Watykanie (24.IV.). Wprowadzenie poprawki do kodeksu karnego RFN (karanie za głoszenie, że zbrodnie hitlerowskie nie miały miejsca), 30 000 000 dolarów za dzieła francuskich impresjonistów na aukcji w Nowym Jorku (25.IV.). Przedłużenie ważności Układu Warszawskiego o 20 lat (26.IV.). Podpisanie umowy o budowie tunelu pod Kanałem La Manche między Wielką Brytanią a Francją (3.V.). Protesty przeciw obecności Hiszpanii w NATO podczas wizyty REAGANA (6.V.). Kryzys parlamentarny w Grecji (7.V.). 52 ofiary pożaru na stadionie Bradford w Wielkiej Brytanii (11.V.). Pielgrzymka JANA PAWEŁA II do Holandii, Belgii i Luksemburga (11-21.V.). Wizyta prezydenta Zairu, MOBUTU w Izraelu (14.V.). Operacja amerykańskiej policji w Filadelfii przeciw sekcje „Move” (11 ofiar) – (15.V.). Wymiana 3 więźniów izraelskich za 1150 Palestyńczyków w Genewie, zamach bombowy IRA w Newry w Irlandii Płn. (4 ofiary) – (20.V.). Zdobycie palestyńskich obozów w Libanie przez milicję ruchu szyickiego – masakra w szpitalu (ponad 100 zabitych), eksplozja samochodu-pułapki we wsch. części Bejrutu (60 ofiar), porwanie 2 Francuzów (MICHEL SEURAT, JEAN-PAUL KAUFFMANN) przez Dżihad (22.V.). Dziesiątki tysięcy ofiar cyklonu w Bangladeszu (25.V.). Wejście w życie brytyjsko-chińskiej konwencji w sprawie Hongkongu (27.V.). Tragiczny finał Pucharu Europy na stadionie Heysel w Brukseli (zaatakowanie włoskich kibiców Juventusu przez angielskich chuliganów z Liverpoolu, przełamanie krat i wybuch paniki, tratowanie się nawzajem – bilans: 38 zabitych i 454 rannych) – nie wpuszczanie brytyjskich drużyn aż do odwołania na teren Belgii (29.V.). Oficjalne podpisanie nowego konkordatu między Włochami a Watykanem (4.VI.). Wygrana socjalistów w greckich wyborach parlamentarnych (5.VI.). Ekshumacja grobu byłego zbrodniarza nazistowskiego, dr. JOSEFA MENGELE pod Sao Paulo w Brazylii (6.VI.). Wycofanie ostatnich oddziałów izraelskich z płd. Libanu (10.VI.). Przedstawienie zarysu programu przekształceń społeczno-ekonomicznych przez GORBACZOWA w ZSRR tzw. pierestrojka (11-12.VI.). Porwanie amerykańskiego samolotu pasażerskiego linii TWA lecącego z Aten do Bejrutu przez 2 terrorystów (zamordowanie amerykańskiego żołnierza, żądania uwolnienia więźniów szyickich przez Izrael wysuwane przez porwaczy, dwukrotne lądowanie w Algierze, dotarcie do Bejrutu), układ w Schengen między Holandią, Belgią, Luksemburgiem, RFN i Francją (zniesienie wszelkich kontroli granicznych w ruchu do 1.I.1990) – (14.VI.). 300 tys. manifestacja przeciw rasizmowi w Paryżu (15.VI.). Ogłoszenie we Francji poddania się obowiązkowemu testowi na obecność wirusa HIV

przez wszystkich dawców krwi (wcześniej takie zarządzenie w RFN i Holandii) – (19.VI.). Surowe sankcje dla brytyjskich klubów piłkarskich w związku z tragedią na Heysel (zakaz uczestniczenia w rozgrywkach o europejskie puchary przez kilka lat) – (20.VI.). Zwolnienie 376 więźniów szyickich przez Izrael w odpowiedzi na żądania terrorystów (VI.). Uwolnienie wszystkich pasażerów porwanego samolotu przez terrorystów (30.VI.). FRANCESCO COSSIGA prezydentem Włoch (do 1992). Encyklika papieska „Slavorum Apostoli” (2.VII.). Afera wokół austriackich win (wykazanie obecności dietylenoglikolu w szkodliwych dla zdrowia i życia stężeniach) – (VII.). Podpisanie przez Indie i Partię Sikhów układu o położeniu kresu konfliktowi w Pendżabie (przyłączenie Czandigaru do Pendżabu, wypłata odszkodowań rodzinom Sikhów zabitych w zamieszkach od 1982 r.) – (VII.). Zatopienie statku Greenpeace „Rainbow Warrior” w nowozelandzkim porcie Auckland przez nieznaną sprawców (1 ofiara), katastrofa lotnicza indyjskiego samolotu pasażerskiego nad Irlandią (326 ofiar) – (10.VII.). 6 m rekordem świata w skoku o tyczce (SIERGIEJ BUBKA), „Rock around the World” – międzynarodowy program telewizyjny na rzecz głodujących w Afryce transmitowany w 50 państwach świata (13.VII.). Pęknięcie zapory wodnej we włoskich Dolomitach pod Trydentem (264 ofiary) – (19.VII.). Stan wyjątkowy w RPA wskutek trwających zamieszek przeciw polityce apartheidu (20.VII.). ALAN GARCIA PEREZ prezydentem Peru (do 1990). Moratorium na próby nuklearne na terenie ZSRR (6.VIII.). Zamach bombowy na lotnisku we Frankfurcie n/Menem (2 ofiary), podejrzenia w sprawie zatonięcia „Rainbow Warrior” co do udziału francuskich służb specjalnych (8.VIII.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Togo, Wybrzeża Kości Słoniowej, Republiki Środkowoafrykańskiej, Kamerunu, Zairu, Kenii i Maroka (8-19.VIII.). Katastrofa lotnicza na północnym stoku góry Oguya k/Tokio (520 ofiar, 4 kobiety cudem ocalały) – (12.VIII.). Ucieczka pracownika Federalnego Urzędu Ochrony Konstytucji w RFN, HANSA JOACHIMA TIEDGE do NRD, spotkanie JAN PAWEŁ II-HASAN II w Casablance (19.VIII.). Zamordowanie przywódcy Sikhów, LONGOWALA przez radykałów (20.VIII.). Katastrofa lotnicza w Manchesterze (54 ofiary) – (22.VIII.). Wywiad z GORBACZOWEM w amerykańskim tygodniku „Time” (28.VIII.). Pierwsza tajna sprzedaż broni Iranowi przez USA (płk OLIVIER NORTH) za pośrednictwem Izraela (AMIRAM NIR) – (VIII.). Wojskowy zamach stanu w Nigerii, gen. IBRAHIM BABANGIDA prezydentem (do 1993) – (VIII.). Odnalezienie wraku „Titanica” przez francusko-amerykańską ekipę w odległości 800 km od Nowej Fundlandii, strajk górników w RPA (1.IX.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Liechtensteinu (8.IX.). Ogłoszenie przez USA sankcji gospodarczych przeciw RPA (9.IX.). Aprobata rządu Włoch dla idei budowy mostu łączącego Kalabrię z Sycylią, znalezienie szkieletu homo erectus w Kenii, udana próba zestrzelenia satelity, lecącego z prędkością 28 tys. km/h w USA (SDI – projekt systemu obrony strategicznej) – (16.IX.). Trzęsienie ziemi w Meksyku – 20 tys. ofiar

(19.IX.). Dymisja min. obrony Francji, CHARLESA HERNU ze względu na związek francuskich służb wywiadowczych na statek Greenpeace „Rainbow Warrior” (20.IX.). NIKOŁAJ RYŻKOW premierem ZSRR (do 1990). Wizyta GORBACZOWA wraz z małżonką RAISĄ w Paryżu (X.). Rajd lotnictwa izraelskiego na kwaterę OWP w Tunisie (60 ofiar) – (1.X.). Porwanie włoskiego statku wycieczkowego „Achille Lauro” na Morzu Śródziemnym przez Palestyńczyków (7.X.). Zamordowanie przez terrorystów jednego z pasażerów „Achille Lauro”, amerykańskiego Żyda – LEONA KLINGHOFFERA (14.X.). Uwolnienie porwanej INES DUARTE (przetrzymywana od 10.IX.) przez opozycję salwadorską w zamian za zwolnienie 22 więźniów politycznych (24.X.). Misja niemieckich naukowców (ERNST MESSERSCHMIDT, REINHARD FERRER) i Holendra (WUBBO OCKELS) na amerykańskim wahadłowcu „Challenger” (30.X.-6.XI.). Wystąpienie przez PRON (Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego) w Polsce o zwolnienie 218 więźniów skazanych za przestępstwa polityczne (29.X.). ZBIGNIEW MESSNER premierem Polski (do 1988). Zaatakowanie gmachu sądu w Bogocie obsadzonego partyzantami przez armię kolumbijską (100 ofiar) – (8.XI.). Erupcja wulkanu Nevado del Ruiz (5400 m) w Kolumbii, tragedia miasta Armero i Chinchina (23 tys. ofiar) – (13.XI.). Powstanie fundacji „Solidarność” w USA (m.in. EDWARD KENNEDY, JERZY GIEDROYĆ) – (19.XI.). Szczyt USA (REAGAN)-ZSRR (GORBACZOW) w Genewie (potwierdzenie woli redukcji o 50% broni nuklearnej) – (21.XI.). 10 lat więzienia dla DOMINIQUE PRIEUR i ALAINA MAFARTA w Nowej Zelandii za zatopienie statku Greenpeace „Rainbow Warrior” (22.XI.). Tragedia podczas próby uwolnienia zakładników z porwanego samolotu pasażerskiego egipskich linii lotniczych na Malcie (60 ofiar) – (24.XI.). Przelot Komety Halley’a nad Ziemią (27.XI.-do III.1986). Referendum w Liechtensteinie w sprawie przyznania równouprawnienia kobietom – większość przeciw (1.XII.). Szczyt EWG w Luksemburgu – uzgodnienie nowelizacji Traktatów Rzymskich z 1957 r., reforma dotycząca stworzenia wewnętrznego rynku europejskiego ze swobodnym obiegiem towarów, osób, kapitałów i usług do 1992 r. (3.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – KLAUS VON KLITZING (RFN), chemia – AARON HAUPTMAN i JEROME KARLE (USA), fizjologia lub medycyna – MICHAEL STUART BROWN i JOSEPH GOLDSTEIN (USA), literatura – CLAUDE SIMON (Francja), ekonomia – FERANCO MODIGLIANI (USA), pokojowa – Międzynarodowy Ruch „Lekarze Przeciwko Wojnie Jądrowej”) – (10.XII.). Pierwsze plany dotyczące zbudowania Euro-Disneylandu w Marne-la-Vallée pod Paryżem (XII.). Zamachy terrorystyczne na lotniska w Rzymie i Wiedniu (16 ofiar) – (27.XII.). Wystąpienie Wielkiej Brytanii z UNESCO (31.XII.). AIDS: 12 tys. osób zainfekowanych HIV w USA, 291 w RFN. Wyizolowanie wirusa HIV przez dwa ośrodki badawcze: paryski w Instytucie Pasteura, amerykański w Bethesda (nosiciel wirusa nie musi sam być chory). 5 000 000 000 dolarów na walkę z narkomanią w USA. Zmiana nazwy miasta Kermanshah w Iranie na

	<p>Bachtaran. <u>Irańskie żądania reparacji wojennych od Iraku na sumę w wysokości 350 000 000 000 dolarów.</u> Osłabienie represji wobec dysydentów w ZSRR. VICTOR PAZ ESTENSSORO prezydentem Boliwii (do 1989). Wystąpienie Grenlandii z EWG pozostając nadal zamorskim terytorium stowarzyszonym. HYOTE prezydentem Gujany (do 1992). DOE prezydentem Liberii (do 1990). HERBERT BLAIZE premierem Grenady (do 1990). DEL VALLE prezydentem Panamy (do 1989). ORTEGA SAAVEDRA prezydentem Nikaragui (do 1990). <u>Wojskowy zamach stanu w Ugandzie, gen. OKELLO prezydentem (do 1986).</u> JOSEPH SAIDU MOMOH prezydentem Sierra Leone (do 1993). ALI HASAN MWINYI prezydentem Tanzanii (do 1995). KÁDÁR sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Węgierskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (do 1988). Powstanie Południowoazjatyckiego Stowarzyszenia Współpracy Regionalnej (Indie, Bangladesz, Bhutan, Malediwy, Nepal, Pakistan, Sri Lanka). Utworzenie Organizacji Wspólnoty Ekonomicznej (Iran, Pakistan, Turcja). PAIAS WINGTI premierem Papui-Nowej Gwinei (do 1988). Śmierć LUDWIKA BAZYŁOWA – historyka polskiego, JAMESA HADLEYA CHASE (RENÉ RAYMONDA) – pisarza angielskiego, LAURY ASHLEY – angielskiej projektantki mody, HEINRICHA BÖLLA – pisarza niemieckiego, YULA BRYNNERA (TAJIDE KHANA) – aktora amerykańskiego, ROCKA HUDSONA (ROYA SCHERERA) – aktora amerykańskiego, ELSY MORANTE – pisarki włoskiej, SIMONE SIGNORET – francuskiej aktorki, ORSONA WELLESA – reżysera i aktora amerykańskiego, MARCA CHAGALLA – malarza francuskiego.</p>
<p>1986</p>	<p>Udział światowy w wydobywaniu ropy naftowej: Arabia Saudyjska – 24,5%, Kuwejt – 13,4%, ZSRR – 8,7%, Meksyk – 7,3%, Iran – 6,8%, Irak – 6,1%, ZEA – 4,6%, USA – 3,9%, Wenezuela – 3,8%, Libia – 2,9%, ChRL – 2,6%, Nigeria – 2,4%, Wielka Brytania – 1,9%, Norwegia – 1,5%, Algieria – 1,2%, Indonezja – 1,2%, Kanada – 0,9%. <u>Akcesja Hiszpanii i Portugalii do EWG (1.I.).</u> <u>Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Libią przez USA – oskarżenie jej o wspieranie międzynarodowego terroryzmu (7.I.).</u> <u>Samotne zdobycie bieguna płd. przez FRANÇOISA VARIGASA (11.I.).</u> Światowy Kongres Intelktualistów w Warszawie – „list 206” do uczestników Kongresu o stanięcie w obronie więźniów politycznych w Polsce (16-19.I.). Podpisanie dokumentu o zapoczątkowaniu budowy stałego połączenia pod Kanalem La Manche między Wielką Brytanią a Francją w Lille (koszt w wysokości 27 200 000 000 franków, termin ukończenia budowy w 1993 r.) – (20.I.). <u>Obalenie władzy prezydenta NASIRA w Jemenie Płd., HAJDAR ABU BAKR AL-ATTAS przewodniczącym Prezydium Najwyższej Rady Ludowej (do 1990) – (I.).</u> Masowa ewakuacja ludności europejskiej ze stolicy Jemenu Płd. – Adenu (24.I.). <u>Eksplzja amerykańskiego wahadłowca „Challenger” w 75 s po starcie z przylądka Canaveral (7 ofiar), szok w USA (28.I.).</u> <u>Wojskowy zamach stanu w Ugandzie, władza w ręku Narodowej Rady Oporu, prezydentem gen. YOWERI KAGUTA MUSEVENI (do dzisiaj) – (29.I.).</u> Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Indii (31.I.-</p>

10.II.). Wprowadzenie stanu wojennego na Haiti w związku z demonstracjami przeciw władzy DUVALIERA (31.I.). Opuszczenie Haiti przez DUVALIERA i udanie się go wraz z rodziną na emigrację do Francji – koniec dyktatury rodziny DUVALIER na Haiti, przejęcie władzy przez 7-osobową Radę Narodową, na czele z gen. HENRI NAMPHY (rządy do 1988) – (8.II.). Zamordowanie byłego mera Florencji, LANDA CONTIEGO przez terrorystów z Czerwonych Brygad (10.II.). Zwolnienie dysydenta ANATOLIIA SZCZARAŃSKIEGO w ZSRR i udanie się go do Izraela (11.II.). Manewry amerykańskiej VI Floty blisko wybrzeży Libii (12.II.). Atak morderczy IRA na koszary policji w Belfaście (9 ofiar) – (13.II.). MARIO LOPES SOARES prezydentem Portugalii (do 1996). Nalot francuskich samolotów na lotnisko Wadi Dum – interwencja w wojnie domowej w Czadzie (16.II.). Ofensywa irańska na Płw. Fao w Iraku – walki o Umm Kasr (II.). Wybuch rewolucji na Filipinach w związku z sfałszowanymi wyborami prezydenckimi i ogłoszeniem zwycięstwa dyktatora MARCOSA (II.). Opuszczenie Filipin przez MARCOSA, CORAZON AQUINO prezydentem (do 1992) – (25.II.). Zamach na premiera Szwecji, PALME po jego wyjściu w towarzystwie żony z kina w Sztokholmie przez nieznanego sprawcę – wstrząs w Szwecji (28.II.). INGVAR GÖSTA CARLSSON premierem Szwecji (do 1991). Oskarżenia o zbrodnie wojenne pod adresem WALDHEIMA, byłego sekretarza generalnego ONZ i obecnie kandydata na prezydenta Austrii wysuwane przez Światowy Kongres Żydów (5.III.). Afera podatkowa w środowisku belgijskich jubilerów w Antwerpii (6.III.). Porwanie ekipy telewizji francuskiej Antenne 2 przez terrorystów z Dżihadu w Libanie (8.III.). 52,5% za pozostaniem Hiszpanii w NATO – referendum (12.III.). Odrzucenie możliwości wstąpienia Szwajcarii do ONZ (75,5% przeciw, 24,5% za) – (16.III.). Zamach na Polach Elizejskich w Paryżu (2 zabitych), uchwała kradzież relikwii św. Wojciecha z katedry w Gnieźnie, uchwała o przyznaniu praw homoseksualistom w Nowym Jorku (20.III.). Zwycięstwo prawicy w wyborach parlamentarnych we Francji, CHIRAC premierem Francji (do 1988), erupcja wulkanu Piton de la Fournaise na Reunionie (22.III.). Obniżenie ceny ropy naftowej przez państwa OPEC, I Światowy Dzień Młodzieży w Watykanie (23.III.). Rząd tymczasowy na Filipinach (SALVADOR LAUREL), 30 ofiar starć rasowych w RPA, incydent libijsko-amerykański na Morzu Śródziemnym – zatopienie libijskiego patrolowca (25.III.). Przyznanie przez Senat USA pomocy finansowej dla opozycji nikaraguańskiej w wysokości 100 000 000 dolarów (27.III.). Pierwsze programy telewizyjne nadawane z satelity w RFN (III.). Zamknięcie fakultetów anglistyki i romanistyki na uniwersytecie w Trypolisie i spalenie książek w języku angielskim lub francuskim przez libijskich studentów, zniesienie nauki języka angielskiego w szkołach w Libii (zastąpienie go rosyjskim) – (III.). Eksplozja w amerykańskim samolocie pasażerskim nad Morzem Egejskim (4 ofiary) – (2.IV.). Zamach bombowy w dyskotecce „La Belle” w Berlinie Zach. (3 zabitych) – (5.IV.). SZCZEPANIK premierem Polski na emigracji (do 1990). SABBAT prezydentem

Polski na emigracji (do 1989). Powrót do Pakistanu po 2 latach wygnania BENAZIR BHUTTO, byłej premier (10.IV.). Pierwsza w historii wizyta JANA PAWŁA II w żydowskiej synagodze w Rzymie – spotkanie z rabinem ELIO TOAFEM (13.IV.). Nalot amerykańskich samolotów na Libię – zbombardowanie Trypolis i Benghazi w odwecie za popieranie terroryzmu przez Libię, poparcie Wielkiej Brytanii dla działań USA (15.IV.). Powrót do Moskwy po 61 latach życia na emigracji wybitnego pianisty, VLADIMIRA HOROWITZA (20.IV.). Największa w dziejach świata katastrofa w elektrowni atomowej: o 1.23 w nocy dochodzi do dwóch eksplozji w hali nr 4 elektrowni w Czarnobylu (ZSRR), dostanie się do atmosfery 3,5% materiałów radioaktywnych z rdzenia reaktora, pożar reaktora opanowany dopiero po paru dniach – śmierć 28 strażaków i pracowników elektrowni w odstępie paru tygodni w wyniku ich walki z pożarem i napromieniowania (25.IV.). Ewakuacja ludności z zagrożonych terenów w promieniu 60 km wokół Czarnobyla (2 miasta i 177 wsi) – (IV-VI.). 22 zabitych w zamachu na samolot pasażerski na Sri Lance (organizacja Tamilów) – (3.V.). Zapowiedź prywatyzacji pierwszego kanału francuskiej telewizji (14.V.). Encyklika papieska „Dominum et vivificantem” (18.V.). 5,6 mln Amerykanów w manifestacji splecionych rąk od Los Angeles do Nowego Jorku na rzecz pomocy biednym (25.V.). Przedstawienie flagi Europy: 12 gwiazd, symbolizujących państwa-członków EWG na niebieskim tle (29.V.). XIII Mistrzostwa Świata w piłce nożnej w Meksyku (uczestnicy: Algieria, Anglia, Argentyna, Belgia, Brazylia, Bułgaria, Dania, Francja, Hiszpania, Irak, Irlandia Płn., Kanada, Korea Płd., Maroko, Meksyk, Paragwaj, Polska, Portugalia, RFN, Szkocja, Urugwaj, Węgry, Włochy, ZSRR; 1.Argentyna, 2.RFN, 3.Francja, 4.Belgia) – (31.V.-29.VI.). Tajna misja byłego doradcy ds. Bezpieczeństwa Narodowego USA, ROBERTA MCFARLANE’A w Teheranie (V.). Koniec misji amerykańskiej sondy „Voyager II” – odkrycie 20 pierścieni Urana i 16 księżyców tej planety (4.VI.). Pomoc amerykańskich lekarzy dla rannych z Czarnobyla (m.in. dr ROBERT GALE) – (6.VI.). Ruch protestacyjny przeciw wykorzystywaniu energii atomowej w RFN – łącznie 100 tys. demonstracje w Brokdorf, Wackersdorf, Hamburgu (7-8.VI.). WALDHEIM prezydentem Austrii (do 1992). Zawieszenie lotów kosmicznych amerykańskich wahadłowców (do 1988) – (9.VI.). Wielki strajk ludności murzyńskiej w RPA w 10-rocnicę zamieszek w Soweto – ponowne wprowadzenie stanu wyjątkowego (16.VI.). Stłumienie buntu więźniów w stolicy Peru, Limie (20.VI.). Wygrana socjalistów w wyborach parlamentarnych w Hiszpanii (22.VI.). Międzynarodowa konferencja na temat AIDS w Paryżu (100 tys. przypadków tej choroby na całym świecie) – (25-27.VI.). Wydanie zaoczego wyroku śmierci na płk. KUKLIŃSKIEGO w Polsce za dezercję i zdradę (przekazanie przez niego planów stanu wojennego wywiadowi amerykańskiemu i zapobieżenie możliwemu wybuchowi III wojny światowej) – (25.VI.). Kryzys rządowy we Włoszech, 60% ludności Irlandii przeciw możliwości uzyskania rozwodu – referendum (27.VI.). Tajny transport amerykańskiej broni do Iranu

(VI.). Obchody 800-lecia chrztu Łotwy (VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Kolumbii i na Saint Lucię (1-8.VII.). 100-rocznica Statuy Wolności w Nowym Jorku (4.VII.). Umowa między Francją a Nową Zelandią (formalne i oficjalne przeproszenie Nowej Zelandii za zatopienie w Auckland statku „Rainbow Warrior” przez francuskich agentów specjalnych wraz z przeniesieniem ich na francuski atol Hao na Pacyfiku, wypłata odszkodowania w wysokości 50 000 000 franków) – (7.VII.). Zamach ETA w Madrycie (8 zabitych) – (14.VII.). Zwolnienie wszystkich więźniów politycznych w Polsce (17.VII.). Spotkanie króla Maroka HASANA II z premierem Izraela, PERESEM w Ifrane w Maroku (22.VII.). Ślub drugiego syna ELŻBIETY II, księcia Yorku ANDREW z SARAH FERGUSON w Londynie – wydarzenie roku w Wielkiej Brytanii (23.VII.). Wznowienie przez ZSRR stosunków dyplomatycznych z Izraelem (3.VIII.). Odmowa wprowadzenia sankcji wobec RPA przez Wielką Brytanię (THATCHER) – (5.VIII.). Formalne wykluczenie Nowej Zelandii z paktu ANZUS przez USA w wyniku zamknięcia przez te państwo swoich portów przed okrętami wyposażonymi w broń nuklearną (11.VIII.). Ogłoszenie przez USA kolejnych sankcji ekonomicznych przeciwko RPA (17.VIII.). Tragedia nad jez. Nios w Kamerunie (zatrucie ludności przez gazy wydobywające się z jeziora – mieszanina dwutlenku węgla, tlenu węgla, siarkowodoru i cyjanku, śmierć 1746 osób) – (21-22.VIII.). Radziecki raport na temat następstw awarii elektrowni w Czarnobylu (śmierć w ciągu 70 lat od katastrofy 4750 osób na skutek napromieniowania, zachorowanie 1500 osób na raka tarczycy lub po skonsumowaniu zatrutej żywności) – (21.VIII.). Zatrzymanie radzieckiego dyplomaty GIENADIJA ZACHAROWA w Nowym Jorku pod zarzutem szpiegostwa (24.VIII.). Podobne zarzuty wysuwane pod adresem dziennikarza NICOLASA DANILOFFA w Moskwie (29.VIII.). Katastrofa lotnicza w Los Angeles (53 ofiary) – (30.VIII.). Śmierć byłego prezydenta Finlandii, KEKKONENA, kolizja na Morzu Czarnym – zatonięcie radzieckiego statku pasażerskiego „Admirał Nachimow” po zderzeniu się z frachtowcem „Piotr Wasiew” (398 ofiar) – (31.VIII.). Zastosowanie innowacji w przemyśle samochodowym (system napędu na 4 koła i dopasowanie jego w zależności od wymagań jazdy, system antypoślizgowy, system resorowania ustawiany dla różnych prędkości, eliminacja cech tylnego napędu np. podskakiwania tyłu, elektroniczny wtrysk paliwa, regulowany trzystopniowo katalizator, dwukołowe serwo, kolorowy ekran telewizyjny). IX Konferencja Państw Niezaangażowanych w Harare w Zimbabwie (rozbieżności między proamerykańskimi a proradzieckimi państwami) – (IX.). Śmierć 18 pasażerów podczas próby porwania samolotu pasażerskiego w Karaczi (5.IX.). Zamach na synagogę w Stambule (22 ofiary), wprowadzenie przez EWG sankcji ekonomicznych wobec RPA (6.IX.). Nieudany zamach na gen. PINOCHETA k/Santiago de Chile (8.IX.). Zwolnienie BENAZIR BHUTTO z aresztu w Pakistanie (9.IX.). Szczyt izraelsko-egipski w Aleksandrii (12.IX.). Rozbicie demonstracji na Sri Lance przez wojsko (47 zabitych) – (18.IX.). Podpisanie przez Francję i ChRL

kontraktu na budowę 2 reaktorów atomowych (23.IX.). Nieudany zamach stanu w Togo (24.IX.). Zachodniemiecki koncern wydawniczy Bertelsmann – największym na świecie właścicielem mediów (zakup za 960 000 000 marek amerykańskiego wydawnictwa Doubleday & Co.) – (26.IX.). Wznowienie działalności przez NSZZ „Solidarność” w Polsce (WAŁĘSA) – (29.IX.). Włączenie jednego z trzech ocalałych w Czarnobylu bloków energetycznych ponownie do sieci (1.X.). Nieudany zamach na RAJIVA GANDHIEGO ze strony Sikha (2.X.). Zatonięcie radzieckiego okrętu podwodnego o napędzie atomowym na Oceanie Atlantyckim (6.X.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Francji (4-7.X.). Szczyt amerykańsko-radziecki w Reykjavíku (odrzućenie przez USA propozycji ZSRR o ograniczeniu badań amerykańskich w sprawie rozwoju inicjatywy obrony strategicznej „Star Wars” do skali laboratoryjnej) – (12.X.). Początek częściowego wycofywania wojsk radzieckich z terytorium Afganistanu (15.X.). Katastrofa lotnicza w Mozambiku (śmierć prezydenta MACHELA) – (19.X.). JOAQUIN ALBERTO CHISSANO prezydentem Mozambiku (do 2005). SZAMIR premierem Izraela (do 1992). Powrót BOKASSY do Bangui, stolicy Republiki Środkowoafrykańskiej i jego aresztowanie przez policję (23.X.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Syrią przez Wielką Brytanię (24.X.). Modlitewne spotkanie w Asyżu 150 przedstawicieli 12 największych religii, Kościołów oraz wspólnot chrześcijańskich (60 przedstawicieli religii niechrześcijańskich) – dzień modlitw o pokój (27.X.). Zamordowanie dyrektora departamentu Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Bonn, GEROLDA BRAUNMUHLA przez komando RAF (X.). Intensyfikacja ataków Iraku i Iranu na tankowce i inne statki handlowe w Zatoce Perskiej. Tajny transport amerykańskiej broni do Iranu (X.). Eksplozja w magazynach laboratorium chemicznego „Sandoz” w Bazylei – zanieczyszczenie Renu 1 tys. t związków fosforu i 3 tys. l związków rtęciowych – fala protestów w Szwajcarii, RFN, Francji i Holandii (1.XI.). Odkrycie afery Iran-contras przez prasę światową (sprzedaż broni Iranowi przez USA na kwotę w wysokości 100 000 000 dolarów w zamian za zwolnienia amerykańskich zakładników w Libanie, pośrednikiem Izrael, wpłata z różnic w transakcji na konto nikaraguańskiej opozycji w banku szwajcarskim) – (XI.). Jednostronne ogłoszenie niepodległości przez Mariany Płn., Mikronezję i Wyspy Marshalla (3.XI.). Śmierć byłego min. spr. zagr. ZSRR, MOŁOTOWA (13.XI.). Szczyt francusko-afrykański w Lome, stolicy Togo (14.XI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Bangladeszu, Singapuru, Fidżi, Nowej Zelandii, Australii i na Seszele (18.XI-2.XII.). Masowe opuszczanie RPA przez znane koncerny światowe: IBM, Coca-Cola, General Motors, Honeywell, Bank Barclay, Kodak (XI.). Zamieszanie na szczytach władzy USA w związku z aferą Iran-contras: dymisja doradcy do spraw bezpieczeństwa, JOHNA POINTDEXTERA i jednego z jego zastępców, płk. NORTHA (25.XI.). Wpisanie Nowej Kaledonii na listę państw podlegających dekolonizacji przez ONZ wbrew protestom Francji (3.XII.). Starcia hindusko-sikhijskie w New Delhi (5.XII.). Nagrody Nobla (chemia – JUAN TSEH LEE (Tajwan),

	<p>DUDLEY ROBERT HERSCHBACH (USA) i JOHN CHARLES POLANYI (Kanada), fizyka – (1/2) ERNST RUSKA (RFN), (1/2) HEINRICH ROHRER (Szwajcaria) i GERD BINNIG (RFN), fizjologia lub medycyna – STANLEY COHEN (USA) i RITA LEVI-MONTALCINI (USA), literatura – WOLE SOYINKA (Nigeria), pokojowa – ELIE WIESEL (USA), ekonomia – JAMESS MCGILL BUCHANAN (USA)) – (10.XII.). Zaostrzenie przepisów cenzury dla dziennikarzy krajowych i zagranicznych w RPA (11.XII.). Lot samolotem dookoła świata (Amerykanie DIRK RUTAN i JEANY YEAGER) – (14-25.XII.). <u>Powrót SACHAROWA i jego żony z zesłania w Gorki do Moskwy (19-23.XII.)</u>. Wywiad amerykańskiej telewizji z SACHAROWEM (29.XII.). Obłożenie w USA produktów EWG 200% cłem w odpowiedzi na przystąpienie Hiszpanii i Portugalii do tej organizacji gospodarczej (30.XII.). 3 tys. manifestacja studencka w Pekinie – domaganie się demokratyzacji w życiu publicznym, starcia armii Libii i Czadu k/oazy Zuar (31.XII.). FRANZ VRANITZKY kanclerzem Austrii (do 1996). BRUNDTLAND premierem Norwegii (do 1989). AHMAD ALI ELMIRGHANI przewodniczącym Najwyższej Rady Państwowej w Sudanie (do 1989). MSWATI III królem Suazi (do dzisiaj). PHOUMI VONG-VIHT prezydentem Laosu (do 1991). BALAGUER RICARDO prezydentem Dominikany (do 1996). VIRGILIO BARCO VARGAS prezydentem Kolumbii (do 1990). MARIO VINICIO CEREZO ARÉVALO prezydentem Gwatemali (do 1991). JOSÉ SIMON AZCONA DEL HOYO prezydentem Hondurasu (do 1990). OSCAR ARIAS SÁNCHEZ prezydentem Kostaryki (do 1990). Kryzys polityczny w Nauru – przemienna władza KENNANA ADEANGA i DE ROBURTA (ostatecznie prezydentem do 1989). EZEKIEL ALEBUA premierem Wysp Salomona (do 1989). Śmierć LILLI PALMER (LILLI MARI PEISER) – aktorki niemieckiej, MIRCEA ELIADE – rumuńskiego religioznawcy, JAROSLAVA SEIFERTA – poety czechosłowackiego, SIMONE DE BEAUVOIR – pisarki francuskiej, ROBERTA STEVENSONA – reżysera amerykańskiego, BENNY GOODMANA – amerykańskiego muzyka jazzowego, JORGE LUISA BORGESA – pisarza argentyńskiego, ANDRIEJA TARKOWSKIEGO – rosyjskiego reżysera, HERMANNA VON SIEMENSA – niemieckiego fizyka i przemysłowca, HENRY’EGO MOORE’A – rzeźbiarza angielskiego, ARTURA GRUMIAUXA – belgijskiego skrzypka.</p>
<p>1987</p>	<p>Manifestacje studenckie w Pekinie (I.). Raport WHO – Światowej Organizacji Zdrowia na temat Czarnobyli (odnotowanie dość dużych skażeń w Szwajcarii, Bawarii, płn. Włoszech i Jugosławii) – (9.I.). Przelamanie izolacji Polski od stanu wojennego – wizyta gen. JARUZELSKIEGO we Włoszech, spotkanie z JANEM PAWŁEM II i prezydentem Włoch, COSSIGĄ (12-14.I.). <u>Jednostronne zawieszenie broni w Afganistanie ogłoszone przez komunistyczne władze (15.I.)</u>. Zamieszki podczas demonstracji w Manili (16 ofiar) – (22.I.). Zwycięstwo chadecji w wyborach parlamentarnych w RFN (25.I.). <u>Referat GORBACZOWA „O przebudowie i polityce kadrowej partii” na plenum KC KPZR – faktyczny początek „pieriestrojki”</u></p>

i „głasnoscii” w ZSRR, nieudany wojskowy zamach stanu na Filipinach inspirowany przez przebywającego na emigracji na Hawajach, MARCOSA (27.I.). Trzystopniowy alarm pierwszego stopnia z powodu smogu w Berlinie Zach. (1.II.). Potwierdzenie urzędu prezydenckiego AQUINO na Filipinach w referendum (76,37% poparcie) – (2.II.). Katastrofa górnicza w Polsce: 18 ofiar (4.II.). Uwolnienie 140 dysydentów w ZSRR (10.II.). Napięcie w USA spowodowane emisją serialu tv „Ameryka” w sieci ABC (rozpad amerykańskiej rodziny po inwazji ZSRR na USA) – (15.II.). Walki w Bejrucie między szyicką, druzyjską i komunistyczną milicją (ok. 200 zabitych) – (15-22.II.). Wyroki w procesie afery koncernu Flicka w RFN (kary pieniężne od 61 000 do 550 000 marek dla byłego menedżera koncernu Flicka, EBERHARDA VON BRAUCHITSCHA oraz obu byłych ministrów gospodarki, hr. LAMBSDORFA i HANSA FRIEDERICHSA) – (16.II.). Wprowadzenie wiz wjazdowych do Francji dla obywateli krajów arabskich i USA (II.). Podpisanie tzw. porozumienia z Luwru w Paryżu przez min. finansów Francji, USA, Japonii, RFN, Kanady i Wielkiej Brytanii dotyczące stabilizacji kursu dolara, wkroczenie wojsk syryjskich do zach. części Bejrutu na życzenie władz Libanu (7 tys. żołnierzy i czołgi pod dowództwem gen. GHAZI KANAANA) – (22.II.). Definitywne wycofanie się wojsk libijskich z Czadu po oddaniu ostatniego fortu Faya-Largeau (II.). Uchylenie moratorium na próby jądrowe w ZSRR (26.II.). Trzęsienie ziemi w Ekwadorze (2.III.). Kryzys rządowy we Włoszech (3.III.). Przemówienie telewizyjne REAGANA – przyznanie się do błędów związanych ze sprzedażą broni do Iranu tzw. afera Iran-contras (4.III.). Katastrofa brytyjskiego promu „Herald of Free Enterprise” w Kanale La Manche (189 ofiar) w wyniku otwartej klapy bagażowej promu (6.III.). Zakończenie 6-miesięcznego strajku hutników w USA (III.). Otwarcie pierwszej prywatnej restauracji w Moskwie (13.III.). Rewolucja w przemyśle fotograficznym w Japonii – wypuszczenie na rynek jednorazowego aparatu fot. w cenie błony filmowej (15.III.). Umowa chińsko-portugalska w sprawie Makau (zwrot Makau ChRL z dniem 20.XII.1999 r.) – (22.III.). Rezygnacja BRANDTA z funkcji przewodniczącego SPD (Socjaldemokratycznej Partii Niemiec) – (23.III.). Podpisanie we Francji przez premiera CHIRACA kontraktu na budowę Euro-Disneylandu pod Paryżem (24.III.). Encyklika papieska „Redemptoris Mater” (25.III.). Zakup przez japońską firmę ubezpieczeniową na aukcji w Londynie „Słoneczników” VAN GOGHA za ok. 40 000 000 dolarów (30.III.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Urugwaju, Chile i Argentyny (31.III.-13.IV.). Otwarcie Clore Gallery w Londynie przez ELŻBIETĘ II (1.IV.). Wzajemne wydalenia 6 dyplomatów przez Francję i ZSRR po wykryciu siatki szpiegowskiej w tych krajach (2, 4.IV.). Zakaz palenia papierosów w siedzibie Światowej Organizacji Zdrowia w Genewie, 600 rannych podczas mszy papieskiej w Santiago de Chile (3.IV.). Wizyta GORBACZOWA w Pradze (9.IV.). II Światowy Dzień Młodzieży w Buenos Aires (12.IV.). Przyjęcie projektu referendum w sprawie samookreślenia Nowej Kaledonii we Francji (15.IV.).

Fiasko wojskowego zamachu stanu w Argentynie (16-19.IV.).
Tunezja: wydanie zaocznego wyroku 15 lat ciężkich robót na byłego premiera MOHAMMADA MZALI za nadużycie władzy, defraudację funduszy publicznych, złe zarządzanie (20.IV.). Podpisanie w Moskwie polsko-radzieckiej deklaracji o współpracy w dziedzinie ideologii, nauki i kultury (21.IV.). Trzy incydenty wycieku w trzech francuskich elektrowniach atomowych: Creys-Malville, Pierrelatte, Tricastin (nieradioaktywny sod), protesty przeciwników rozwoju badań nuklearnych we Francji, RFN, Szwajcarii i Włoszech (IV.). Uznanie prezydenta Austrii, WALDHEIMA za persona non grata ze względu na jego przeszłość wojenną w USA i Kanadzie (IV.). Otwarcie obchodów 750-lecia Berlina (30.IV.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do RFN (30.IV.-4.V.). Ograniczenie wjazdu turystów do Wenecji do 50 tys. dziennie (5.V.). Katastrofa polskiego samolotu pasażerskiego w Lasach Kabackich k/Warszawy (183 ofiary) – (9.V.). Śmierć EMMANUELA VITRII, człowieka żyjącego 18 lat ze sztucznym sercem (10.V.). Początek procesu BARBIE we Francji, zwycięstwo zwolenników AQUINO w wyborach parlamentarnych na Filipinach (11.V.). Pożary lasów w ptn-wsch. Chinach (193 ofiary) – (V.). Omyłkowy atak iracki na amerykańską fregatę „Stark” w Zatoce Perskiej (37 ofiar) – (17.V.). Skazanie jednego z przywódców portugalskiej „rewolucji goździków” z 1974 r., OTELO DE CARVALHO na 15 lat więzienia za udział w grupie przestępczej (20.V.). Obchody 50-lecia mostu Golden Gate w San Francisco (26.V.). Wylądowanie samolotu „Cessna 172” na Placu Czerwonym w Moskwie (19-letni pilot-amator MATHIAS RUST z RFN, przelot 650 km nad terytorium ZSRR nie zauważony przez nikogo) – (28.V.). Oświadczenie „62” w Polsce (prawo Polski do demokracji, niepodległości, wolności, prawdy, poszanowania prawa oraz samodzielnie kształtowanego ładu gospodarczego) – (31.V.). Zamach na premiera Libanu, KARAMIEGO w Trypolisie (Liban) – (1.VI.). Starcia młodzieży z Berlina Wsch. z milicją NRD z powodu niemożności uczestniczenia w koncercie DAVIDA BOWIE w Berlinie Zach. (8.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Polski (8-14.VI.). Obchody 600-lecia chrztu Litwy (VI.). Samotny rejs Francuza STEPHANE PEYRONA na desce surfingowej przez Atlantyk (trasa Nowy Jork-La Rochelle) – (10.VI.-27.VII.). Wyrok śmierci dla BOKASSY w procesie w Republice Środkowoafrykańskiej (później zamiana na dożywocie) – (12.VI.). Wybory parlamentarne we Włoszech, porażka komunistów, wygrana chadecji i socjalistów (15.VI.). Spotkanie JAN PAWEŁ II-WALDHEIM w Watykanie (24.VI.). Podpisanie przez państwa EWG – Jednolitego Aktu Europejskiego (postanowienia o utworzeniu europejskiego rynku wewnętrznego, uczestnictwie Parlamentu Europejskiego w działalności ustawodawczej, trybie podejmowania wszelkich decyzji większością głosów, przyśpieszenie działań integracyjnych) – (1.VII.). Wyrok dożywotniego więzienia dla „kata Lyonu” BARBIE we Francji (4.VII.). RAMASWAM VENKATARAMAN prezydentem Indii (do 1992). Przyznanie się do winy płk. NORTHA w aferze Iran-contras (przekazywanie pieniędzy ze sprzedaży broni dla opozycji

w Nikaragui) – (14.VII.). Zniesienie stanu wojennego na Tajwanie (15.VII.). Ponura praktyka sprzedawania noworodków i niemowląt w Brazylii (średnia cena 10 000 dolarów) – (VII.). Rezolucja ONZ w sprawie natychmiastowego przerwania ognia między Iranem a Irakiem (20.VII.). Początek eskortowania kuwejckich tankowców przez flotę USA oraz ZSRR w celu uniknięcia nalotów ze strony Iranu (22.VII.). Wyroki w procesie sprawców katastrofy w Czarnobylu w ZSRR (po 10 lat więzienia dla dyrektora WIKTORA BRIUCHANOWA, głównego inżyniera NIKOŁAJA FOMINA i zastępcy, ANATOLIJA DIATLOWA), ratyfikacja układu o budowie tunelu przez Kanał La Manche przez MITTERRANDA i THATCHER w Paryżu, umowa między Indiami a Sri Lanką w sprawie położenia kresu waśniom domowym na Sri Lance – utworzenie po zawieszeniu walk zbrojnych autonomicznego regionu administracyjnego na płn. i wsch. wyspy (29.VII.). Ludność Ziemi – 5 mld (VII.). Fala upałów w Grecji – 1300 ofiar (VII.). Starcia saudyjskich sił porządkowych w Mekce z irańskimi pielgrzymami, broniącymi dostępu do Wielkiego Meczetu (402 zabitych w tym 275 irańskich pielgrzymów), ostry protest Iranu (31.VII.). Plan pokoju dla Ameryki Środkowej opracowany przez prezydenta Kostaryki, ARIASA (przyjęcie go przez Kostarykę, Salwador, Honduras, Nikaragwę i Gwatemalę, wprowadzenie w Salwadorze i Nikaragui rozejmu w ciągu 90 dni, wolne wybory, wstrzymanie jakiejkolwiek pomocy finansowej od państw trzecich) – (7.VIII.). Strajki górnicze w RPA (10-30.VIII.). Pierwsze badania wraku „Titanica” przez francuski okręt podwodny „Nautilus” (13.VIII.). Uruchomienie programu tv nadającego przez całą dobę (TV 24 we Francji), samobójstwo RUDOLFA HESSA w więzieniu Spandau w Berlinie Zach. (17.VIII.). Manifestacje w republikach nadbałtyckich ZSRR w związku z kolejną rocznicą paktu Ribbentrop-Mołotow (23.VIII.). Otwarcie pierwszego niemieckiego „parku energii wietrznej” w Kaiser-Wilhelm-Koog (24.VIII.). Nieudany wojskowy zamach stanu na Filipinach (55 ofiar), koncert amerykańskiej gwiazdy muzyki pop, MADONNY przed zamkiem Sceaux we Francji (29.VIII.). Kolejny ciekawy zakup Japończyków – zamek Fondjuan we Francji (3.IX.). Skazanie RUSTA na 4 lata więzienia za wtargnięcie w obszar powietrzny ZSRR i wylądowanie na Placu Czerwonym (4.IX.). Historyczna wizyta HONECKERA w RFN (spotkanie z KOHLEM, podpisanie 3 układów dotyczących ochrony środowiska naturalnego, ochrony przed promieniowaniem i rozwoju współpracy naukowo-technicznej, rozmowy w kwestii ułatwienia w wewnątrzniemieckich podróżach, komunikacji, odwiedzinach i obiegu poczty) – (7-9.IX.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do USA i Kanady (10-19.IX.). Referendum na Nowej Kaledonii w sprawie samostanowienia (98,3% za pozostaniem przy Francji) – (13.IX.). Katastrofa lotnicza w Detroit (155 ofiar) – (16.IX.). Obchody 200-lecia konstytucji USA, otwarcie mostu o jednym przęśle w Belgii (Ben-Ahin w prowincji Liège – nowe osiągnięcie techniczne) – (17.IX.). Festiwal mody w Paryżu po raz pierwszy z udziałem ZSRR i ChRL (19.IX.). Bezpośrednie starcie między amerykańską flotą a statkiem irańskim zaminowującym

część Zatoki Perskiej (5 zabitych marynarzy irańskich) – (21.IX.). Wizyta wiceprezydenta USA, GEORGA BUSHA w Polsce (26.IX.). Otwarcie pierwszego metra w Afryce (Kair) przez MUBARAKA i premiera Francji, CHIRACA (27.IX.). Zobowiązanie się Francji do wypłaty odszkodowania w wysokości 50 000 000 franków dla organizacji „Greenpeace”, zamieszki w Lhasie (13 ofiar) – (1.X.). Masakra ludności cywilnej na Sri Lance dokonana przez organizację Tamilskich Tygrysów (6-7.X.). Wojskowy zamach stanu na wyspach Fidzi, władza w ręku płk. SITIVENI RABUKI, proklamowanie republiki (7.X.). Ofensywa sił rządowych Sri Lanki przeciw Tamilom pod Dżafną (9-25.X.). Samobójstwo byłego premiera Szlezwiku-Holsztynu (jednego z krajów związkowych RFN) UWE BARSCHELA w genewskim hotelu „Beau Rivage” (11.X.). Niecodzienny huragan we Francji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Portugalii (ponad 20 ofiar), wojskowy zamach stanu w Burkina Faso – zamordowanie prezydenta SANKARY, kpt. BLAISE COMPAORÉ prezydentem (do dzisiaj) – (15.X.). Zniszczenie przez amerykańską flotę dwóch irańskich platform wydobywczych w Zatoce Perskiej w odwecie na atak na kuwejckie tankowce pod banderą USA, gwałtowny spadek kursów akcji na giełdach światowych (19.X.). Napromieniowanie cezem 137 w jednym ze szpitali brazylijskich (4 ofiary) – (23.X.). Kanonizacja pierwszego wśród świętych – lekarza (GIUSEPPE MOSCATI) – (25.X.). Nałożenie embarga handlowego wobec Iranu przez USA (26.X.). Bezkrwawy wojskowy zamach stanu w Tunezji – odsunięcie BURGIBY, nowym prezydentem gen. ZINE AL-ABIDINE BEN ALI (do 2011) – (7.XI.). Zamach bombowy IRA w Enniskillen w Irlandii Płn. (11 ofiar) – (8.XI.). Sprzedanie na aukcji obrazu „Irysy” VAN GOGHA za sumę 53 900 000 dolarów (11.XI.). Apel Międzynarodowego Czerwonego Krzyża o pomoc dla 5 mln zagrożonych głodem Etiopczyków (12.XI.). Pierwsze użycie testu kodu genetycznego jako dowodu winy (Londyn) – (13.XI.). Pożar w londyńskim metrze (30 ofiar) – (19.XI.). 41 000 000 dolarów za obraz MODIGLIANIEGO „Piękna Rzymianka” na aukcji w Paryżu (20.XI.). LI PENG premierem ChRL (do 1998). Ujęcie przywódcy organizacji terrorystycznej „Action directe”, MAXA FRÉROTA w Lyonie (2.XII.). Spotkanie księcia SIHANOUKA (emigracyjnego przywódcy Kambodży) z obecnym premierem ludowej Kampuczy, HUN SENEM we Francji (3.XII.). Wizyta DEMETRIOSA I, patriarchy Konstantynopola w Watykanie (3-7.XII.). Oddanie władzy cywilom przez wojskowych na Fidzi, sir RATU PENALIA GANILAU prezydentem (do 1994) – (5.XII.). Początek kampanii nieposłuszeństwa ludności palestyńskiej tzw. intifady na ziemiach okupowanych przez Izrael (Strefa Gazy oraz Zachodni Brzeg Jordanu), 62 ofiary w ciągu pierwszego tygodnia powstania, spotkanie GORBACZOW-REAGAN w Waszyngtonie (podpisanie porozumienia o eliminacji rakiet średniego i krótkiego zasięgu, stacjonujących w Europie) – (8.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – JOHANNES GEORG BEDNORZ (RFN) i ALEXANDER KARL MÜLLER (Szwajcaria), chemia – DONALD CRAM, CHARLES JOHN PEDERSEN (USA) i JEAN-MARIE LEHN (Francja),

	<p>fizjologia lub medycyna – SUSUMU TONEGAWA (Japonia), literatura – JOSIF BRODSKI (ZSRR), pokojowa – ARIAS SANCHEZ (Kostaryka), ekonomia – ROBERT MERTON SOLOW (USA) – (10.XII.). Zamach ETA w Saragossie (11 ofiar) – (12.XII.). Strajki robotnicze w Rumunii (14.XII.). Gen. ROH TAE WOO prezydentem Korei Płd. (do 1993). Katastrofa promu „Donna Paz” na Filipinach (1500 ofiar) – (20.XII.). Rezolucja ONZ ubolewająca z powodu ostrej akcji armii izraelskiej w Strefie Gazy i na Zachodnim Brzegu Jordanu (22.XII.). <u>Nominacja pierwszego w historii Kościoła katolickiego patriarchy Jerozolimy obrządku łacińskiego (ksiądz MICHEL SABBAH) – (28.XII.).</u> 326 dni w przestrzeni kosmicznej – rekord pobytu (radziecki kosmonauta JURIJ ROMANIENKO) – (29.XII.). Encyklika papieska „Sollicitudo rei socialis” (30.XII.). Rekordowo niskie notowania amerykańskiej waluty (31.XII.). Układy w Meech Lake w Kanadzie (nowe zasady polityki wewnętrznej państwa, przyznanie Quebec statusu odrębnego społeczeństwa i zagwarantowanie szeregu przywilejów – odmowa ratyfikacji układu przez niektóre prowincje). HAJLE MARIAM prezydentem Etiopii (do 1991). MUGABE prezydentem Zimbabwe (do dzisiaj). Udział energii jądrowej w produkcji energii elektrycznej: Francja – 77,2%, Belgia – 66,9%, Szwecja – 51,3%, Bułgaria – 47,5%, Tajwan – 43,8%, Korea Płd. – 43,6%, Szwajcaria – 39,2%, Finlandia – 38,4%, Węgry – 34,4%, Hiszpania – 34,3%, RFN – 29,4%. <u>Bezkrwawy wojskowy zamach stanu w Burundi, mjr PIERRE BUYOYA prezydentem (do 1993).</u> AUBERT prezydentem Szwajcarii. VO CHI CONG prezydentem Wietnamu (do 1992). LLOYD ERSKINE SANDIFORD premierem Barbadosu (do 1994). NOOR MOHAMMAD HASSANALI prezydentem Trynidadu i Tobago (do 1997). Gen. ALI SEIBOU przewodniczącym Najwyższej Rady Wojskowej w Nigrze (do 1989). HARRI HOLKERI premierem Finlandii (do 1991). Film „Ostatni cesarz” BERNARDA BERTOLUCCIEGO. Powstanie Komitetu ds. praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych w ramach Komisji Praw Człowieka. Utworzenie Human Rights Watch w Waszyngtonie (komitetu nadzoru praw człowieka). PAUL XUEREB prezydentem Malty (do 1989). Śmierć BERTRANDA DE JOUVENELA – ekonomisty i politologa francuskiego, RENATO GUTTUSO – malarza włoskiego, ERSKINE CALDWELLA – pisarza amerykańskiego, ANDY WARHOLA (ANDREW WARHOLI) – plastyka amerykańskiego, FREDASTAIRE’A (FREDERICKA AUSTERLITZA) – aktora i tancerza amerykańskiego, JOHNA HUSTONA – amerykańskiego reżysera filmowego, LOUISA DE BROGLIE – francuskiego fizyka, RITY HAYWORTH (MARGARITY CARMEN CANSINO) – aktorki amerykańskiej, IGORA NEWERLEGO – pisarza polskiego.</p>
<p>1988</p>	<p>Wydalenie z Izraela 4 przywódców palestyńskich za podżeganie do buntu (13.I.). <u>Pierwsza w historii Kościoła „konferencja prasowa” papieża – siedziba Stowarzyszenia Prasy Zagranicznej w Rzymie (17.I.).</u> Aresztowania ok. 120 osób w NRD podczas i po oficjalnej manifestacji rocznicowej w związku z głoszeniem haseł w duchu polityki GORBACZOWA (I.). LESLIE MANIGAT prezydentem Haiti</p>

(I-VI.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Nikaragui (19.I.). Spotkanie 75 laureatów Nagrody Nobla w hotelu „Marigny” w Paryżu (21.I.). Obchody 200-lecia Australii (26.I.). LEE TENG-HUI prezydentem Tajwanu (do 2000). Kupno okrętu o napędzie atomowym przez Indie (3.II.). Rehabilitacja 10 działaczy komunistycznych, straconych w okresie „wielkiej czystki” w ZSRR (m.in. BUCCHARIN, ALEKSIEJ RYKOW) – (4.II.). 100-lecie gazety „Financial Times” w Wielkiej Brytanii (13.II.). Igrzyska XV Olimpiady Zimowej w Calgary (hokej: ZSRR, klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (11 złotych, 9 srebrnych, 9 brązowych, łącznie 29 medali), 2.NRD (9 złotych, 10 srebrnych, 6 brązowych, łącznie 25 medali), 3.Szwajcaria (5 złotych, 5 srebrnych, 5 brązowych łącznie 15 medali)) – (13-28.II.). Wstrzymanie budowy radzieckich elektrowni atomowych (Krasnodar, Mińsk, Odessa) w ZSRR, sabotaż na pokładzie cypryjskiego promu „Sol Phryne” (nieudana próba przewiezienia do Izraela przez OWP wydalonych wcześniej Palestyńczyków) – (15.II.). „List 30” w Polsce (domaganie się przez polskich intelektualistów poszerzenia swobód zrzeszania się w ramach sfery praw obywatelskich) – (17.II.). JEORJOS WASSILIOU prezydentem Cypru (do 1993). Rozpoczęcie wycofywania rakiet średniego zasięgu z NRD i Czechosłowacji przez ZSRR (25.II.). Zamieszki w Dakarze (29.II.). Ujawnienie pierwszy raz w dziejach budżetu Watykanu (3.III.). Antychińska demonstracja w Lhasie (8 ofiar) – (5.III.). Manifestacje w Czechosłowacji – domaganie się wolności wyznania (6.III.). Spory o skrócenie czasu pracy w RFN (III.). Demonstracje studenckie w Polsce (Warszawa, Kraków, Lublin) – (8.III.). Kryzys rządowy we Włoszech (11.III.). 90 ofiar paniki widzów meczu w Nepalu w wyniku burzy (12.III.). Otwarcie najdłuższego tunelu na świecie, łączącego wyspy Honsiu i Hokkaido (długość 53,85 km, 23 km pod morzem) w Japonii (13.III.). Zbombardowanie Halabja w irackim Kurdyście przez lotnictwo Iraku i użycie broni chemicznej (iperyt) na własnych obywatelach (ok. 5 tys. zabitych) – (17-18.III.). Napięcie polityczne w Irlandii Płn. (III.). Zamieszki studenckie w Birmie – ok. 3 tys. ofiar (III, VI.). Podpisanie zawieszenia broni między sandinistami i contras w Sapoa w Nikaragui (23.III.). Spór republik radzieckich: Armenii i Azerbejdżanu o Górny Karabach (domaganie się przyłączenia tego terytorium do Armenii), zamieszki w Sumgait (32 ofiary) – (III.). Odrzucenie wniosku o przyłączenie Górskiego Karabachu do Armenii przez ZSRR, zakaz wszelkich protestów w Stepanakercie, stolicy tego terytorium (23.III.). III Światowy Dzień Młodzieży w Rzymie (27.III.). Układ pokojowy Etiopii z Somalią – zakończenie wojny o Ogaden (3.IV.). Napięcie wewnętrzne w Etiopii, groźba secesji Erytrei (6.IV.). Pierwszy światowy „dzień bez papierosa” (7.IV.). Udzielenie patentu na wyhodowanie przy pomocy inżynierii genetycznej myszy w USA (12.IV.). Układ między Afganistanem i Pakistanem w Genewie, pod patronatem ONZ, potwierdzony przez USA i ZSRR (wycofanie wojsk radzieckich z Afganistanu do 1989 r.) – (14.IV.). Zamordowanie zastępcy szefa OWP, ABU DŻIHADA (CHALILA EL-WAZIRA) w Sidi Busaid k/Tunisu (prawdopodobnie przez izraelskie służby

specjalne) – (16.IV.). Uwolnienie po 2-tygodniowej odysei pasażerów porwanego kuwejckiego samolotu przez irańskich ekstremistów na lotniskach w Larnace, Meszhedzie i Algierze (zabójstwo dwóch Kuwejtczyków na Cyprze) – (20.IV.). Pobicie rekordu świata w długości przelotu specjalnie skonstruowanym miśniolotem przez Greka KANELLOSA KANELLOPOULOSA (3 h i 54 min.) – (23.IV.). Wyrok śmierci w procesie DEMIANIUKA (kata z Treblinki) w Izraelu (25.IV.). Spotkanie GORBACZOWA z patriarchą cerkwi prawosławnej na Kremlu (29.IV.). Fala strajków w Polsce (IV-V.). Odzyskanie większości Płw. Fao przez wojska irackie (IV.). RODRIGO BORJA CEVALLOS prezydentem Ekwadoru (do 1992). Zwolnienie trzech francuskich zakładników (MARCEL CATON, MARCEL FONTAINE, KAUFFMAN) przez Dżihad w Libanie dzięki akcji mediacyjnej Syrii i Iranu (4.V.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Urugwaju, Boliwii, Paragwaju i Peru (7-19.V.). MICHEL ROCARD premierem Francji (do 1991). Odkrycie drugiego kodu genetycznego przez amerykańskich naukowców (13.V.). 3 tys. zdechłych fok na niemieckim wybrzeżu – katastrofa ekologiczna Morza Północnego „śmietnika Europy” (V.). Piąty francuski okręt podwodny o napędzie atomowym (14.V.). Algieria-Maroko: wznowienie stosunków dyplomatycznych (16.V.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Senegalu (17.V.). Kapitulacja Sikhów w oblężonej Złotej Świątyni w Amritsar przed wojskami indyjskimi (18.V.). Rezygnacja KÁDÁRA na Węgrzech, KÁROLY GRÓSZ sekretarzem generalnym Komitetu Centralnego Węgierskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (do 1989) – (22.V.). Przedłużenie zawieszenia broni w Nikaragui (23.V.). Podanie liczby ofiar wojny afgańskiej po stronie ZSRR: 13 310 zabitych, oświadczenie Wietnamu o wycofaniu z Kampuczy do końca roku 50 tys. żołnierzy, nieudana próba USA odsunięcia od wpływów w Panamie – naczelnego dowódcy armii, gen. MANUELA ANTONIO NORIEGI za handel narkotykami (25.V.). Wielkie skażenie jez. Ładoga w ZSRR po kolizji tankowca z innym statkiem (26.V.). FERENC BRUNO STRAUB przewodniczącym Rady Prezydialnej na Węgrzech (do 1989). Szczyt GORBACZOW-REAGAN w Moskwie (wymiana dokumentów ratyfikacyjnych układu o likwidacji rakiet średniego i krótkiego zasięgu) – (29.V.-1.VI.). Obchody 1000-lecia chrztu Rusi (5-16.VI.). Wizyta króla Maroka, HASANA II w Algierii (7.VI.). VIII Mistrzostwa Europy w piłce nożnej w RFN (uczestnicy: Anglia, Dania, Hiszpania, Irlandia, Holandia, Włochy, RFN, ZSRR; 1.Holandia, 2.ZSRR, 3.RFN, Włochy) – (10-25.VI.). Utworzenie przez Libię, Tunezję, Algierię, Maroko i Mauretanię Rady Ekonomicznej Wielkiego Maghrebu (10.VI.). 10-godzinny koncert muzyki pop w Londynie na rzecz uwięzionego w RPA opozycjonisty MANDELI (11.VI.). Rehabilitacja kolejnych ofiar procesów stalinowskich (ZINOWIEW, KAMIENIEW) w ZSRR (13.VI.). Memorandum Polski do rządów 25 państw Europy w sprawie ograniczenia zbrojeń i budowy środków zaufania – tzw. plan JARUZELSKIEGO (14.VI.). Wojskowy zamach stanu na Haiti, przejęcie władzy przez gen. NAMPHY (rządy do IX.) – (17-20.VI.).

Spotkanie G-7 w Toronto (kwestia redukcji zadłużenia państw rozwijających się) – (21.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Austrii (23-27.VI.). 50 tys. demonstracja w Budapeszcie przeciw rumuńskiej polityce wobec węgierskiej mniejszości narodowej w Transylwanii (27.VI.). Zerwanie abp. LEFEBVRE 'A z Kościołem katolickim (udzielenie bez zgody papieża sakry biskupiej czterem nowym kapłanom, ekskomunika papieska) – (30.VI.). Omyłkowe zestrzelenie irańskiego samolotu pasażerskiego nad Zatoką Perską przez amerykański krążownik „Vincennes” – 290 ofiar, polemika GORBACZOWA ze skrzydłem konserwatywnym w KPZR podczas obrad konferencji partyjnej w Moskwie (3.VII.). CARLOS SALINAS DE GORTARI prezydentem Meksyku (do 1994). Atak terrorystów palestyńskich na grecki statek wycieczkowy „City of Poros” (9 ofiar) – (11.VII.). Secesja Górskiego Karabachu z terytorium Azerbejdżańskiej SRR i przyłączenie do Armenńskiej SRR (nieuznane przez Azerów) – (12.VII.). Pożar brytyjskiej platformy wiertniczej „Piper Alpha” na Morzu Północnym (154 ofiary) – (13.VII.). Wizyta GORBACZOWA w Polsce (15-16.VII.). Film MARTINA SCORSESE „Ostatnie kuszenie Chrystusa” (VII.). Zgoda Iranu na zawarcie rozejmu z Irakiem (20.VII.). Opracowanie metody wypłukiwania cholesterolu z krwi na uniwersytecie w Getyndze (RFN) – (21.VII.). Władza gen. SEIN LWINA w Birmie (26.VII.-19.VIII.). Reforma konstytucji w Belgii – podział kompetencji politycznych na reprezentacje regionów walońskiego i flamandzkiego (29.VII.). Zerwanie stosunków dyplomatycznych z Zachodnim Brzegiem Jordanu przez Jordanię w wyniku odrzucenia przez Palestyńczyków stałego ich reprezentowania przez OWP (31.VII.). Ułaskawienie pilota-amatora RUSTA w ZSRR (3.VIII.). Zawieszenie broni w angolańskiej wojnie domowej – spotkanie przedstawicieli Angoli, RPA, Kuby i USA w Genewie (opuszczenie terytorium Angoli przez oddziały RPA wojska Kuby do końca sierpnia) – (8.VIII.). 100-lecie magazynu „National Geographic” w USA (12.VIII.). Manifestacje przeciw reżimowi gen. NORIEGI w Panamie (15.VIII.). Zamach na prezydenta Pakistanu, gen. ZIA UL-HAQA w przestrzeni powietrznej (śmierć również ponieśli: szef sztabu armii AKHTAR ABDUL RAHMAN i ambasador USA, ARNOLD RAPHAEL) k/Bawalpur (17.VIII.). GHULAM ISHAK KHAN prezydentem Pakistanu (do 1993), wprowadzenie stanu wyjątkowego w kraju (VIII.). Gen. SHWE MAUNG prezydentem Birmy (do 1992). Wejście w życie zawieszenia broni między Irakiem a Iranem (bilans ofiar wojny: 0,5 mln zabitych, granice status quo) – (20.VIII.). Trzęsienie ziemi w Nepalu i Indiach (ponad 1000 ofiar) – (21.VIII.). Ponad 100 tys. demonstracje w radzieckich republikach nadbałtyckich w rocznicę układu RIBBENTROP-MOŁOTOW (23.VIII.). Wielki pożar na Starym Mieście w Lizbonie (25.VIII.). Zniesienie stanu wyjątkowego w Chile (27.VIII.). Tragedia podczas powietrznych pokazów wojskowych w Ramstein w RFN (zderzenie 3 włoskich samolotów odrzutowych i upadek jednego z nich na widzów – 39 ofiar) – (28.VIII.). Akceptacja planu pokojowego ONZ dotyczącego przerwania wojny Maroka z Frontem POLISARIO w Saharze Zach.

(30.VIII.). Pozwolenie na powrót dla opozycjonistów w Chile (1.IX.). Huragan „Gilbert” w Ameryce Środkowej i na Karaibach (śmierć 165 osób) – (10.IX.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Zimbabwe, Botswany, Lesotho, Suazi i Mozambiku (10-19.IX.). Wojskowy zamach stanu na Haiti, gen. PROSPER AVRIL prezydentem (do 1990) – (17.IX.). Igrzyska XXIV Olimpiady w Seulu (zwycięzca maratonu: GELINDO BORDIN (Włochy), klasyfikacja medalowa: 1.ZSRR (55 złotych, 31 srebrnych, 46 brązowych, łącznie 132 medale), 2.NRD (37 złotych, 35 srebrnych, 30 brązowych, łącznie 102 medale), 3.USA (36 złotych, 31 srebrnych, 27 brązowych, łącznie 94 medale) – (17.IX.-2.X.), bojkot Igrzysk Olimpijskich przez Albanie, Kampuczę, Kubę, Etiopie, Madagaskar i KRL-D.

Zwycięstwo socjaldemokracji w wyborach parlamentarnych w Szwecji (18.IX.). MIECZYŚLAW FRANCISZEK RAKOWSKI premierem Polski (do 1989). Napięcie polityczne w Górskim Karabachu (Azerbejdżańska SRR) – (IX.). Demonstracje przeciw emisji „Ostatniego kuszenia Chrystusa” we Francji (28.IX.). Reformy w ZSRR: GORBACZOW przewodniczącym Rady Najwyższej (1.X.). Referendum w Chile w sprawie powierzenia urzędu prezydenta PINOCHETOWI do 1998 r. (54,7% przeciw) – (5.X.). Zamieszki w Algierii (ok. 200 zabitych) – (5-10.X.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Francji – wystąpienie w siedzibie Rady Europy i Parlamentu Europejskiego w Strasbourgu (8-10.X.). Odkrycie datacji Całunu Turyńskiego (utkany ok. 1260-1390 r.) – (13.X.). SACHAROW członkiem prezydium Akademii Nauk ZSRR (20.X.). Wizyta THATCHER w Polsce (2-4.XI.). Konflikt interesów Polski i NRD w sprawie rozgraniczenia wód terytorialnych na Bałtyku, społeczeństwo Algierii za reformami prezydenckimi w referendum (3.XI.). Start pierwszego radzieckiego wahadłowca kosmicznego – „Buran”, proklamacja utworzenia niezależnego państwa palestyńskiego przez OWP na emigracji w Tunisie (15.XI.). Zwycięstwo Partii Ludowej w wyborach parlamentarnych w Pakistanie, BENAZIR BHUTTO premierem (do 1990) – (16.XI.). Fiasko wojskowego zamachu stanu w Argentynie (2.XII.). CARLOS ANDRES PÉREZ RODRIGUEZ prezydentem Wenezueli (do 1994).

Wystąpienie GORBACZOWA na Zgromadzeniu Ogólnym ONZ w Nowym Jorku (jednostronna deklaracja dalszego rozbrojenia) – (7.XII.). Trzęsienie ziemi w ZSRR (tereny Armenii z miastami Spitak, Leninakan, Kirowakan i Stepanowan, ok. 50 tys. zabitych) – (7-12.XII.). Katastrofa amerykańskiego myśliwca w Remscheid (RFN), 6 ofiar (8.XII.). Wizyta WAŁĘSY we Francji (9.XII.). Nagrody Nobla (fizyka – LEON LEDERMAN, MELVIN SCHWARTZ i JACK STEINBERG (USA), chemia – JOHANN DEISENHOFER, ROBERT HUBER i HARTMUT MICHEL (RFN), fizjologia lub medycyna – (1/2) sir JAMES WHYTE BLACK (Wielka Brytania), (1/2) GERTRUDE BELLE ELION i GEORGE HERBERT HITCHINGS JR (USA), pokojowa – Siły Zbrojne ONZ, literatura – NAGIB MAHFUZ (Egipt), ekonomia – MAURICE ALLAIS (Francja)) – (10.XII.). Powrót 2 radzieckich kosmonautów po roku przebywania (rekord pobytu) w przestrzeni kosmicznej (MUSA

	<p><i>MANAROW, WŁADIMIR TITOW), zamach terrorystów libijskich na amerykański samolot pasażerski lecący nad Szkocją (eksplozja bomby nad Lockerbie, śmierć 270 osób) – (21.XII.). Podpisanie dwóch czterostronnych układów w sprawie wycofania oddziałów kubańskich z Angoli i ogłoszenia niepodległości Namibii przez Angolę, Kubę i RPA – mediacja ONZ (22.XII.). JANG SHANGKUN przewodniczącym Rady Państwowej ChRL (do 1993). OTTO STICH prezydentem Szwajcarii. RENE MUAWAD prezydentem Libanu (do 1989). Powstawanie pierwszych niekomunistycznych organizacji w ZSRR (Związek Demokratyczny, Ludowy Front RFSRR, Memoriał, Moskiewski Zjednoczony Front Ludzi Pracy) – (do 1989). 36 154 przypadki zachorowań na AIDS na całym świecie (łącznie liczba 132 976 osób (w Europie 16 960 chorych). Przyjęcie San Marino do Rady Europy. Powstanie Komitetu Zwalczenia Tortur w ramach Komisji Praw Człowieka. Założenie Międzynarodowego Komitetu Ekspertów ds. Zmian Klimatycznych. MANFRED WÖRNER sekretarzem generalnym NATO (do 1994). Sir RABBIE NAMALIU premierem Papui-Nowej Gwinei (do 1992). Śmierć ALANA STEWARTA PATONA – pisarza południowoafrykańskiego, ENZO FERRARI – włoskiego konstruktora samochodowego, TREVORA HOWARDA – angielskiego aktora, PIERRE'A PRÉVERTA – francuskiego reżysera filmowego, GILA EVANSA – amerykańskiego muzyka jazzowego, WIELANDA HERZFELDE – publicysty i pisarza niemieckiego, HANSA URSA VON BALTHAZARA – szwajcarskiego teologa.</i></p>
<p>1989</p>	<p><i>Wejście w życie traktatu o wolnym handlu między USA i Kanadą zawartego w 1987 r. (Free Trade Agreement) – (1.I.). Afera w RFN: uczestnictwo jednej z zachodnioniemieckich firm w budowie fabryki gazu trującego w Rabta (Libia) – (1.). <u>Incydent w przestrzeni powietrznej nad Morzem Śródziemnym między USA a Libią – zestrzelenie 2 libijskich myśliwców, pierwsze rozmowy króla Maroka, HASANA II z przedstawicielami Frontu POLISARIO, walczącego o niepodległość Sahary Zach. (4.I.). Wprowadzenie pluralizmu politycznego w Słowenii, jednej z republik związkowych Jugosławii (1.). Śmierć cesarza Japonii, HIROHITO (7.I.). AKIHITO cesarzem Japonii (do dzisiaj). Konferencja w Paryżu w sprawie zakazu użycia broni chemicznej (149 państw) – (11.I.). <u>Demonstracje w Czechosłowacji w rocznicę samospalenia PALACHA, aresztowanie 500 osób (m.in. HAVEL) – (15-22.I.).</u> Kryzys rządowy w Austrii w związku z ustąpieniem min. spr. wewnętrznych (19.I.). GEORGE BUSH prezydentem USA (do 1993). Pierwszy konkurs miss w ZSRR – zwycięstwo Turkmenki HAKARAR METTEM (22.I.). Akcesja Finlandii do Rady Europy, <u>nawiązanie stosunków dyplomatycznych z Koreą Płd. przez Węgry (1.II.).</u> <u>Wojskowy zamach stanu w Paragwaju, obalenie dyktatury gen. STROESSNERA, gen. ANDREAS RODRIGUEZ prezydentem (do 1993) – (3.II.).</u> Spotkanie JAN PAWEŁ II-SACHAROW w Watykanie, <u>początek obrad tzw. Okrągłego Stołu w Polsce (rozmowy przedstawicieli rządu i opozycji w celu przywrócenia pluralizmu związkowego) – (6.II.).</u> <u>Demonstracje w Tbilisi – 4 tys. ludzi żąda</u></u></i></p>

niepodległości Gruzji (8.II.). Aprobata systemu wielopartyjnego przez komunistów na Węgrzech (11.II.). Wydanie zaocznego wyroku śmierci na brytyjsko-hinduskiego pisarza SALMANA RUSHDI'EGO przez Iran (ajatollah CHOMEINI) za publikację książki „The Satanic Verses” (Szatańskie Wersety) mającej jakoby obrazić islam (14.II.). Opuszczenie Afganistanu przez ostatnie wojska ZSRR – faktyczny koniec wojny afgańskiej (15.II.). Powstanie „okrągłego stołu” opozycji na Węgrzech (22.II.). Uchwalenie nowej konstytucji w Algierii (23.II.). Zatrudnienie pierwszego czarnoskórego pilota w RPA (26.II.). 100 tys. demonstracja w radzieckiej Estonii (27.II.). Negocjacje wszystkich ugrupowań opozycyjnych w Afganistanie – powołanie rady parlamentarnej (Szury), powołanie rządu w Peszawarze – początki dwuwładzy (II.). Ogłoszenie przez gen. MICHELA AUNA w Libanie wojny wyzwoleniczej przeciw Syrii (II.). Pierwszy ambasador ZSRR przy EWG w Brukseli (WŁADIMIR SZEMIATIENKOW) – (2.III.). Demonstracje antyradzieckie w Mołdawskiej SRR (III.). Zamieszki społeczne w Wenezueli (ok. 250 ofiar) – (4.III.). Antychińskie demonstracje w Lhasie – stan wojenny w Tybecie (7.III.). Śmierć ostatniej cesarzowej Austrii i królowej Węgier, ZYTY HABSBURG w Zitzers w Szwajcarii (14.III.). Ograniczenie autonomii Kosowa w Jugosławii – nasilenie starć ludności albańskiej tego regionu z milicją (21 ofiar) – (23-29.III.). Katastrofa amerykańskiego tankowca „Exxon Valdez” u wybrzeży Alaski, (dostanie się do wód 206 tys. t ropy, zatrucie 2,6 mln ptaków, padnięcie tysięcy fok, morsów i wielorybów, zanieczyszczenia wybrzeża, szkody oceniane na 200 000 000 dolarów) – (24.III.). Dokonanie po raz pierwszy w historii jednoczesnego przeszczepu serca i trzustki (USA) – (25.III.). Zwycięstwo reformatorów w wyborach do nowego parlamentu ZSRR (89% poparcia w Moskwie dla BORYSA JELCYNA) – (26.III.). Piramida ze szkła autorstwa IEOH MINGA PEI w paryskim muzeum w Luwrze (29.III.). Wybranie ARAFATA prezydentem Palestyny przez Radę Narodową Frontu Wyzwolenia Palestyny w Tunisie (1.IV.). Uruchomienie pierwszego reaktora atomowego w Algierii (3.IV.). Zakończenie obrad „Okrągłego Stołu” w Polsce (utworzenie urzędu prezydenta, podział mandatów w Sejmie (65% dla koalicji rządowej, 35% dla opozycji), wolne wybory do reaktywowanego Senatu) – (5.IV.). Program ochrony tropikalnych lasów Amazonii w Brazylii (7.IV.). Podpisanie zawieszenia broni w Namibii (przybycie sił rozjemczych ONZ), skandal w wiedeńskim szpitalu dzielnicy Lainz (44 zabójstwa dokonane przez 3 pielęgniarki) – (9.IV.). Tragedia na stadionie Hillsborough w Sheffield (95 ofiar paniki) – (15.IV.). Ponowna rejestracja NSZZ „Solidarność” w Polsce (17.IV.). Wizyta delegacji „Solidarności” we Włoszech, spotkanie z JANEM PAWŁEM II (19.IV.). Domaganie się demokratyzacji życia publicznego w ChRL przez masowe demonstracje studenckie w Pekinie (22.IV.). Wizyta PÉREZA DE CUELLARA w Polsce, kryzys rządowy w Japonii (25.IV.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II na Madagaskar, Reunion, do Zambii i Malawi (28.IV.-6.V.). Początek likwidacji umocnień na granicy z Austrią przez Węgry (2.V.). Fala masowych ucieczek

obywateli NRD do RFN i Austrii (ok. 500 osób dziennie) – (V-XI).
Manifestacje w NRD (Lipsk) – (7.V.). Sfałszowane wybory w
Panama, ostry sprzeciw USA wobec samowoli gen. NORIEGI,
pierwszy legalny numer opozycyjnej gazety w Polsce – „Gazeta
Wyborcza” (8.V.). Początek strajku głodowego studentów chińskich
na Placu Tian’anmen (Niebiańskiego Spokoju) – (13.V.). CARLOS
SAUL MENEM prezydentem Argentyny (do 1999). Nieoficjalne
referendum w Słowenii (większość za secesją z Jugosławii i
niepodległością) – (V.). Wizyta GORBACZOWA w Pekinie,
spotkanie z DENG XIAOPINGIEM (15-18.V.). Zwolnienie HAVLA z
więzienia pod naciskiem międzynarodowej opinii publicznej (17.V.).
Deklaracja suwerenności ogłoszona przez parlament Litewskiej SRR
(18.V.). Ogłoszenie stanu wyjątkowego w ChRL (trwał do 1990) –
(20.V.). Demonstracje mniejszości tureckiej i pomackiej w Bułgarii –
30 zabitych, ogromne wzburzenie społeczeństwa kraju (20-21.V.).
 Ponowne przyjęcie Egiptu w skład Ligi Państw Arabskich na
 konferencji w Casablance (21.V.). Tragedia podczas wyprawy
 polskich himalaistów na Mount Everest (5 ofiar) – (28.V.). Dymisja
 przewodniczącego Izby Reprezentantów USA, JIMA WRIGHTA z
 powodu malwersacji (1.VI.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do
 Norwegii, Islandii, Danii, Finlandii i Szwecji (1-10.VI.). Krwawe
 pogromy mniejszości narodowej Mieszchedów w Uzbeckiej SRR (ok.
 80 ofiar) – (3.VI.). Śmierć CHOMEINIEGO, katastrofa kolejowa w
 pobliżu Ulu-Tajak k/Czelabińska w ZSRR (190 ofiar), tragiczny finał
demonstracji studenckich w Pekinie – masakra studentów przez
wojsko (ok. 300 ofiar) – (4.VI.). Zahamowanie handlu kością
słoniową na terenie EWG (VI.). Wizyta GORBACZOWA w RFN (12-
15.VI.). Początek obrad „trójkątnego stołu” na Węgrzech (rozmowy
rządu i opozycji) – (13.VI.). Pobyt MITTERRANDA w Polsce (14-
16.VI.). Pierwsze wolne wybory w Polsce od 1947 r. – zwycięstwo
„Solidarności” (4, 18.VI.). Drugi pogrzeb NAGY’A na Węgrzech
(16.VI.). Koncentracja władzy w Komunistycznej Partii Chin w rękę
JIANG ZEMINA (24.VI.). Wezwanie wszystkich ambasadorów przez
ChRL na konsultacje (28.VI.). Dymisja min. spr. wewnętrznych
Kuby, gen. JOSÉ ABRANTESA za handel narkotykami, petycja
„Karty 77” do władz Czechosłowacji o zaprowadzenie reform i
demokratyzacji życia publicznego (29.VI.). Czystka etniczna w
Bułgarii – wygnanie lub ucieczka ok. 100 tys. mniejszości tureckiej
do Turcji, demonstracje izraelskich osadników na Zachodnim
Brzegu Jordanu i w Strefie Gazy (30.VI.). Śmierć KÁDÁRA (6.VII.).
Szczyt UW w Bukareszcie: oświadczenie GORBACZOWA na temat
prawa każdego państwa socjalistycznego do własnej drogi rozwoju
(7.VII.). 200-rocznica Wielkiej Rewolucji Francuskiej – uroczyste
obchody w Paryżu (14.VII.). Wznowienie przez Polskę i Watykan
stosunków dyplomatycznych (17.VII.). Strajk 200 tys. górników w
syberyjskim zagłębiu węglowym Kuzbas w ZSRR – kryzys społeczny
(VII.). JARUZELSKI prezydentem Polski (do 1990). RYSZARD
KACZOROWSKI prezydentem Polski na emigracji (do 1990). Wyrok
dożywotniego więzienia dla domniemanego mordercy PALME,
CHRISTERA PETTERSSONA w Sztokholmie (27.VII.). Masowe

rozmnożenie się wodorostów na włoskich wybrzeżach Morza Śródziemnego wywołane nasyceniem wód przez nawozy sztuczne, fosfaty, azot i nitrat (VII.). Porwanie przez izraelskie tajne służby jednego z przywódców Hezbollahu, szejka ABDULA KARIMA OBEIDE (VII.). Ogłoszenie suwerenności Łotewskiej SRR przez tamtejszy parlament (28.VII.). Porozumienie sandinistów i contras w Nikaragui (sprawa organizacji wolnych wyborów prezydenckich i parlamentarnych) – (VIII.). ALI AKBAR HACHEMI RAFSANDŻANI prezydentem Iranu (do 1997). JAIME PAZ ZAMORA prezydentem Boliwii (do 1993). Legalizacja sprzedaży książek SOLŻENICYNIA w ZSRR (1.VIII.). CZESŁAW KISZCZAK premierem Polski (2-17.VIII.). Światowy Kongres Świadków Jehowy w Warszawie (11.VIII.). „Moscow Music Peace Festival” w ZSRR (12-13.VIII.). Aresztowanie dwóch autorów petycji „Karty 77” w Czechosłowacji (MIROSLAV KUSY, JAN ČARNOGORSKY) – (14.VIII.). Zastrzelenie w Bogocie kandydata na urząd prezydenta Kolumbii, senatora LUISA CARLOSA GALANA przez mafię (18.VIII.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Hiszpanii (19-21.VIII.). Masowe demonstracje w ZSRR (21.VIII.). Żywy łańcuch 2 mln obywateli radzieckich republik nadbałtyckich (Litwy, Łotwy i Estonii) w 50-rocznicę paktu RIBBENTROP-MOŁOTOW, koniec federacji Senegalu i Gambii tzw. Senegambii (23.VIII.). Niepokoje w Kolumbii: otwarta wojna rządu z mafią handlarzy narkotyków (24.VIII.). Zdjęcia planety Neptun z amerykańskiej sondy „Voyager II” (29.VIII.). Otwarcie granicy z Austrią przez Węgry dla 10 tys. uciekinierów z NRD, powstanie ruchu na rzecz reform „Neues Forum” w NRD (BARBEL BOHLEY, JENS REICH) – (11.IX.). TADEUSZ MAZOWIECKI premierem Polski (do 1990), faktyczne oddanie władzy przez komunistów (12.IX.). FREDERICK WILLEM DE KLERK prezydentem RPA (do 1994). Zakończenie obrad tzw. trójkątnego stołu na Węgrzech (18.IX.). Zamach na francuski samolot pasażerski w Nigerii przeprowadzony przez libijskich terrorystów (170 ofiar) – (19.IX.). Zakończenie programu raketowego Atlas-Centaur w USA (loty kosmiczne już tylko przy użyciu wahadłowców) – (25.IX.). Śmierć byłego dyktatora Filipin, MARCOSA, pacyfikacja demonstracji w Pradze przez milicję (28.IX.). Opuszczenie Kampuczy przez wojska wietnamskie (29.IX.). Legalizacja związków homoseksualnych w Danii, pociąg z 809 uciekinierami z NRD z Polski do RFN (1.X.). Zakazanie wszelkich strajków w ZSRR na okres 15 miesięcy (2.X.). Wizyta hiszpańskiej pary królewskiej w Polsce (3.X.). Apel prezydenta Zairu, MOBUTU na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ o zamrożeniu na 10 lat spłaty zadłużenia przez kraje Afryki (4.X.). Pielgrzymka JANA PAWŁA II do Korei Płd., Indonezji i na Mauritius (6-15.X.). Wizyta GORBACZOWA w NRD, spotkanie z HONECKEREM (7.X.). Rozwiązanie się Węgierskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej (8.X.). „I Plan BALCEROWICZA” w Polsce (odnowa gospodarki kraju) – (10.X.). Zamieszki w Timorze Wsch. w Indonezji podczas wizyty papieża (12.X.). Trzęsienie ziemi w San Francisco: 83 ofiary (17.X.). Upadek HONECKERA w NRD, EGON KRENZ nowym

przewodniczącym Rady Państwa (do 1990), przyznanie przez rząd Australii – praw samorządowych 150 tys. Aborygenów (18.X.).
Nawiązanie stosunków dyplomatycznych między Argentyną a Wielką Brytanią (19.X.). Śmierć polskiego zdobywcy wszystkich czterech ośmiotysięczników, JERZEGO KUKUCZKI na górze Lhotse w Nepalu (22.X.). Koniec Węgierskiej Republiki Ludowej, powstanie Republiki Węgierskiej (23.X.). Raport Amnesty International (oskarżenie Iranu o wykonanie w 1988 r. 1200 wyroków śmierci na opozycjonistach) – (25.X.). Ponowne aresztowanie HAVLA (26.X.). Wystrzelenie największego satelity świata „Intersalt V-1” na rakiecie „Ariane 4” z bazy Kourou w Gujanie Fr., szczyt OPA w San José w Kostaryce (rozbrojenie, sprawa długów, handlu narkotykami i ochrony lasów tropikalnych) – (27.X.). Aresztowanie 355 osób za udział w demonstracjach w Czechosłowacji (28.X.).
TURGUT ÖZAL prezydentem Turcji (do 1993). Założenie APEC (Asia-Pacific Economic Cooperation) – Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku (Kanada, USA, Nowa Zelandia, Australia, Indonezja, Malezja, Singapur, Filipiny, Brunei, Tajlandia, Japonia) w stolicy Australii, Canberrze (4-7.XI.). Sztokholm: unieważnienie wyroku dożywocia dla domniemanego zabójcy PALME, PETERSSONA (X.). Nieudany wojskowy zamach stanu w Panamie (X.). Wizyta KOHLA w Polsce, słynne pojednanie niemiecko-polskie w Krzyżowej na Śląsku Opolskim (9-15.XI.). UPADEK MURU BERLIŃSKIEGO DZIELĄCEGO EUROPE, MOŻLIWOŚĆ PRZEKRACZANIA GRANICY RFN I BERLINA ZACH. BEZ ŻADNYCH OGRANICZEŃ PRZEZ OBYWATELI NRD, EPICENTRUM ROZWOJU „JESIENI LUDÓW” W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ (9.XI.).